

Aan de Hoge Raad der Nederlanden
te Den Haag

Griffienummer: S 17/02109
Betekening aanzegging: 5 oktober 2017

Cassatieschriftuur

Inzake:

[VERDACHTE]
wonende te [woonplaats],
verdachte,
advocaten: mr. R.J. Baumgardt & mr. I.N. Weski

Inhoud

HOOFDSTUK 1: ACHTERGRONDEN.....	4
I. Historie (verdachte in) Liberia	5
II. De concessiekaarten.....	8
III. VN rapporten ten aanzien van verdachte	13
IV. Tenlastelegging verkort zakelijk weergegeven	14
V. Onderzoek in Liberia door Nederlandse CIE en opsporingsambtenaren	15
VI. Vonnis rechtbank: vrijspraak van de feiten 1, 2 en 3	16
VII. Relevante overwegingen arrest hof Den Haag.....	17
VIII. Twee anonieme getuigen.....	31
IX. Gevoerde verdediging in hoger beroep	31
MIDDELEN VAN CASSATIE	32
HOOFDSTUK 2: OPROEPEN GETUIGEN.....	32
2.A. Juridisch kader	32
Middel 1: Verzoek oproepen kapiteins en bemanningsleden van de schepen die tegelijkertijd met de Antarctic Mariner in de haven van Buchanan lagen	39
Middel 2: Verzoek oproepen scheepsdeskundige [naam scheepsdeskundige]	46
Middel 3: Verzoek oproepen getuigen [getuige], [getuige 8] en [getuige 9]	48
HOOFDSTUK 3: BEWIJSWAARDERING EN ONDERZOEK	53
Middel 4: Onderzoek door de Verenigde Naties & ontlastende getuigenverklaringen	53
Middel 5: Nalaten doen van onderzoek/horen getuigen/bewijs haven Buchanan.....	61
Middel 6: Nalaten doen van onderzoek/horen getuigen schip Antarctic Mariner	69
Middel 7: Ronselen/betalen getuigen/CIE/Meineed door [verbalisant 1] en [verbalisant 2]	77
Middel 8: Collusie	103
HOOFDSTUK 4: GETUIGENBEWIJS EN 359 SV	116
4.A. Juridisch kader	116
4.A.1. Bewijs en geloofwaardigheid	116
4.A.2. Consistentie	117
4.A.3. Denatureren.....	117
4.A.4. Artikel 359 lid 2 Sv.....	117
Middel 9: Onjuiste rechtsopvatting c.q. tegenstrijdigheden getuigen.....	118
Middel 10: [medeverdachte 4] onbetrouwbaar.....	124
Middel 11: [medeverdachte 9] onbetrouwbaar.....	130

Middel 12: [getuige 5] onbetrouwbaar en tegenstrijdige verklaringen	135
Middel 13: [medeverdachte 11] onbetrouwbaar; geen aanvullend onderzoek gedaan	138
Middel 14: [getuige 10] onbetrouwbaar; niet gehoord	141
Middel 15: [medeverdachte 6]; [medeverdachte 8]; [medeverdachte 10]; [medeverdachte 5] en [medeverdachte 7] zijn geen medewerkers OTC/RTC maar soldaten Lurd	142
Middel 16: [getuige 7] onbetrouwbaar en reconstructie.....	157
Middel 17: [getuige 12] geen deskundige/getuige	179
Middel 18: [getuige 4] onbetrouwbaar en niet gehoord	181
Middel 19: [getuige 13]	184
Middel 20: [getuige 14]	188
Middel 21: [getuige 15]	190
Middel 22: denatureren verklaring verdachte	193
HOOFDSTUK 5: OVERIGE BEWIJSKLACHTEN	196
Middel 23: Rapporten als bewijsmiddel.....	196
Middel 24: Openbare bron/mediascans	211
Middel 25: Geen personeel RTC/OTC als legersoldaten	216
Middel 26: Bassaboy en Kpellehboy.....	239
Middel 27: Bomiwood	253
Middel 28: Aanwezigheid verdachte in Buchanan	266
HOOFDSTUK 6: WETENSCHAP OORLOGSMISDADEN	276
Middel 29: wetenschap oorlogsmisdaden	276
HOOFDSTUK 7: AMNESTIE	297
Middel 30: Amnestie	297

Edelhoogachtbare Heren, Vrouwen:

Inleiding

Ondergetekenden, als daartoe door de verdachte bijzonder gevolmachtigd, mr. R.J. Baumgardt en mr. I.N. Weski, advocaten te Rotterdam, hebben hierbij de eer aan u Edelhoogachtbaar College te doen toekomen een schriftuur van cassatie ten vervolge op het door **[VERDACHTE]**, ingestelde beroep in cassatie tegen het arrest van het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch d.d. 21 april 2017, en alle beslissingen die door het hof ter terechtzitting(en) zijn genomen.

In genoemd arrest heeft het hof de verdachte veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van 19 jaar.

Voordat de middelen naar voren worden gebracht, zal eerst worden stil gestaan bij de achtergronden van deze zaak.

HOOFDSTUK 1: ACHTERGRONDEN

Uit het vonnis van de rechtbank en het arrest van het hof Den Haag blijkt dat de kern van de beschuldigingen hierin is gelegen dat (verkort zakelijk weergegeven) verdachte de voormalige president van Liberia, Charles Taylor, behulpzaam is geweest door er voor te zorgen dat wapens aangevoerd konden worden via het schip de 'Antarctic Mariner' en de haven Buchanan. De wapens zouden vervolgens zijn verstrekt aan Charles Taylor in de haven en/of een kamp 'Bomiwood'. Door aldus te handelen zou verdachte zich ook schuldig hebben gemaakt aan het medeplegen of medeplichtig zijn aan het door soldaten van Charles Taylor begaan van oorlogsmisdrijven.

Voordat de klachten worden besproken en toegelicht, zal hieronder eerst -in het kort- stil worden gestaan bij de kern van de beschuldigingen. Daarna wordt onder meer ingegaan op de betrokkenheid van verdachte bij de bedrijven RTC en OTC. Daarna zullen de uitspraken van de rechtbank Den Haag en het Hof Den Haag worden aangehaald. Vervolgens wordt ingegaan op de verzoeken van de verdediging, gedaan in de procedure bij het hof 's-Hertogenbosch en de beslissingen van het hof.

In de schriftuur zal meermalen worden gesteld dat het hof in het geheel niet heeft gereageerd op verzoek en/of verweren. Daar waar het hof (mogelijk) wel heeft gereageerd, door te stellen dat de verdediging verzoeken of verweren onvoldoende heeft onderbouwd, zal worden betoogd dat deze constatering feitelijke grondslag mist, zodat het hof niet heeft beraadslaagd naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzitting, dan wel dat deze constatering blijkt geeft van een onjuiste rechtsopvatting en/of onbegrijpelijk is. Gelet hierop zal in de schriftuur relevante delen van pleitnotities en arrest letterlijk worden weergegeven. Deze weergave is voorts van belang nu in de schriftuur ook klachten naar voren worden gebracht over de begrijpelijkheid van de afwijzing van verzoeken en verwerping van verweren.

Veel middelen/klachten hangen met elkaar samen. Zo kan de omstandigheid dat het hof een verzoek om een bepaalde getuige te horen heeft afgewezen bijvoorbeeld van invloed zijn op de vraag of verdachte een eerlijk proces heeft gehad en/of het bewijs (mede) op de verklaring van de niet gehoorde getuige kan worden gebaseerd. Vanwege deze samenhang dienen onderstaande middelen/klachten als één geheel te worden beschouwd. Teneinde de leesbaarheid van de schriftuur te vergroten en de omvang van de schriftuur niet al te zeer te laten uitdijen, zal in middelen/klachten

voor wat betreft bepaalde onderdelen/citaten soms worden verwezen naar de inhoud van andere middelen, met name indien in die andere middelen letterlijke citaten zijn weergegeven.

In hoofdstuk 1 zal eerst worden stilgestaan bij de achtergronden van deze zaak. In hoofdstuk 2 zullen een aantal middelen naar voren worden gebracht die -met name- betrekking hebben op de afwijzing van het hof bepaalde getuigen te horen. Hoofdstuk 3 bevat een aantal middelen waarin -met name- geklaagd wordt over de wijze waarop het hof een aantal verweren/uitdrukkelijk onderbouwde standpunten over de wijze waarop onderzoek is gedaan al dan niet heeft verworpen. In hoofdstuk 4 zijn met name middelen opgenomen waarin geklaagd wordt over de wijze waarop al dan niet door het hof gerageerd is op verweren, waarin de betrouwbaarheid van diverse belastende getuigen aan de orde is gesteld. Hoofdstuk 5 bevat een aantal andere bewijssklachten. In hoofdstuk 6 wordt apart stilgestaan bij het bewijs van opzet ten aanzien van de bewezen verklaarde medeplichtigheid aan oorlogsmisdrijven. Tenslotte wordt in hoofdstuk 7 ingegaan op de amnestie.

I. Historie (verdachte in) Liberia

De verdediging heeft ter zitting van 24 februari 2017 stilgestaan bij de geschiedenis van verdachte in Liberia. De verdediging heeft daartoe onder meer aangevoerd:

“Ik heb in eerste instantie lang stil gestaan bij de wordingsgeschiedenis van dat land, hoe dit als het ware door de VS in het leven is geroepen, de oorspronkelijke bewoners en hun in de geschiedenis bestaande stammenstrijd en belangen en hoe zich dat in de politieke geschiedenis heeft geuit.

Cliënt heeft u voorts een overzicht gegeven van zijn persoonlijke en zakelijke geschiedenis in de afgelopen 30 jaar in dat land, welke geschiedenis synchroon loopt aan vele andere personen en bedrijven in dat land en andere landen in Afrika.

Cliënt heeft meer dan 30 jaar daar gewoond met een onderbreking in de negentiger jaren.

Met de verkiezing van Taylor onder auspiciën van de VS, werden aanvankelijk vele nieuwe investeringen in het land gedaan. Wegen aangelegd en ministeries, o.a. ter bescherming van de vrouw in het leven geroepen.

()

Maar kennelijk moest hij vanuit het buitenland ineens weg en werden daartoe, zoals [betrokkene 4] beschrijft rebellengroepen uiteindelijk aangezet en bewapend en moesten deze dood en verderf en angst zaaien toen economisch niet lukt, de embargo's niet werden toegestaan door de VN en zelfs moordcommando's, ik heb nog mensen gesproken ooit die daartoe benaderd werden door sommige landen, ook niet lukten, in welk kader Taylor dan ook niet meer als sitting duck in een helikopter kon worden aangetroffen, zoals iedereen net als [betrokkene 4] wist, behalve uiteraard het ploegje geronselden van het openbaar ministerie.

()

Cliënt en iedereen zagen op een gegeven moment hoe het land werd bedreigd. De regering benaderden meerdere malen de VN om hulp, doch zonder gevolg.

Cliënt heeft zelfs gepoogd met overigens ook anderen binnen Liberia om te bemiddelen in een vredesovereenkomst. Net zoals het hotel ooit immers dienst deed als een plek waar de 54 Afrikaanse landen bijeen konden komen en conferenties werden gehouden.

U heeft daaromtrent verschillende correspondentie in de bestanden van cliënt's computer aangetroffen. De pogingen de verschillende presidenten o.a. van Conacry en Liberia en

internationale organisaties zoals de EU en de VN tot elkaar te brengen. De hoop, dat alles goed zou komen. Dat is begrijpelijk als je ergens woont met de je gezin, als je daar je leven sociaal, maatschappelijk en economisch hebt opgebouwd, als je reputatie, miljoenen aan investeringen en totaal zo'n 6000 werknemers afhankelijk zijn van vrede. Dan spreek ik niet eens over al die derden, die afhankelijk zijn van het voortbestaan van die vrede.

()

SAMENVATTING Buza rapporten AANGAANDE "ECONOMISCHE PUNTEN"

BZ-1999: Blz.4–A1: In maart 1998 is de situatie als volgt: In juli 1997 werden verkiezingen gehouden die zijn gewonnen door Charles Taylor, leider van de National Patriotic Party (NPP) en één der machtigste krijgsheren. Taylor is geïnstalleerd als president. De internationale gemeenschap heeft de verkiezingen beoordeeld als vrij en eerlijk.

CT is dus op een eerlijke manier aan de macht gekomen en de door het volk gekozen President en zal zodanig door iedereen aanvaard moeten worden.

BZ-1999: Blz.7–A1: General Fall van de Verenigde Naties concludeerde op basis van de inhoud van het rapport dat hervatting van internationale hulp overwogen zou moeten worden. Deze hulp zou met name in de huidige ontwikkelingsfase van het land van belang zijn om de koerswijziging van Taylor te helpen consolideren. De Secretaris-Generaal pleitte zelf eind juli 1999 al voor een "fresh look" ten aanzien van Liberia.

BZ-1999: Blz..7–A4: Tenslotte spreekt het rapport de boodschap uit dat de internationale gemeenschap Liberia niet in de steek mag laten. Assistant Secretary-General Fall constateerde bij de presentatie van het rapport dat er sinds de gebeurtenissen van september vorig jaar sprake is geweest van een positieve evolutie in Liberia. Voorbeelden hiervan waren het recente besluit van Taylor om akkoord te gaan met de vernietiging van de na de burgeroorlog door ECOMOG verzamelde en in containers opgeslagen wapens'; de positieve rol die Taylor had gespeeld in de totstandkoming van de vredesovereenkomst van Lomé inzake Sierra Leone, en Taylors pogingen om de regionale samenwerking in het kader van de Mano-river Union weer nieuw leven in te blazen. Er was duidelijk sprake van een koerswijziging dus werd het tijd het beleid ten opzichte van Liberia te heroverwegen, aldus het rapport, Humanitaire hulp aan de noodlijdende bevolking was hard nodig,

Als de VN nu voor Internationale hulp vraagt en pleit voor een "fresh look" is het toch normaal dat dit ook voor de private sector geldt en is het dus normaal dat cliënt naar investeerders is gaan zoeken om zijn hout bedrijf weer op te bouwen. En zou hem niet gevraagd moeten worden waarom hij in Liberia is gebleven.

BZ-1999: Blz.11–Laatste A: Geleidelijk was er echter sprake. van verbetering. In augustus 1999 was de economische situatie in Monrovia voor wat betreft de particuliere sector verbeterd. Wat nog ontbrak is voldoende buitenlandse investeringskapitaal.

BZ-1999: Blz.12–A4: De regering zal op korte termijn een plan voorleggen aan het parlement om nieuwe wetgeving mogelijk te maken en aldus buitenlandse investeringen te kunnen aantrekken ten behoeve van de sector.

BZ-1999: Blz.12–A3: Ook ten aanzien van de rubbersector is positief nieuws te melden. De oorspronkelijk al sinds 1926 in Liberia gevestigde Firestone Plantation Company heeft een nieuw contract met de regering afgesloten.

De komst van OTC, een bedrijf van de vader van [bestuurder OTC] met zo'n 85.000 werknemers wereldwijd en dus hier met een buitenlandse investering van over 100 miljoen is dus toch in lijn met wat de Int. Gemeenschap aangeeft als een noodzaak voor Liberia. Dat OTC bepaalde incentives heeft genegotieerd in hun concession contract om een dergelijke investering op dat moment te doen valt ook weer in lijn met wat er in het rapport werd gesteld. Het positieve nieuws was dat Firestone een nieuw contract had getekend, waarom zou het tekenen van het nieuwe concessie agreement met OTC dan niet positief zijn.

BZ-2001: Blz.19-A2: Op 29 september 1999 tenslotte werd in Washington onder leiding van de Wereldbank een donormeeting over Liberia gehouden. Deze bijeenkomst werd bijgewoond door een groot aantal landen en organisaties: de Verenigde Staten, Canada, Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Duitsland, de Europese Commissie, Noorwegen, Zweden, de Verenigde Naties, het Internationaal Monetair Fonds, en de Africa Development Bank. Uiteindelijk besloten alle donoren eensgezind een multidonormissie naar Liberia te zenden. De missie bezocht Liberia in november 1999 en oordeelde dat de veiligheidssituatie geen belemmering meer vormde voor economische ontwikkeling. Ook drong het rapport sterk aan op de noodzaak van privatiseringen met donorsteun,

Vandaar die breed door de pers en internationale ambassadeurs en anderen uit buurlanden en Liberia inclusief Taylor bijgewoonde aankomst van dat schip in 1999 met al die machines. Dat was ook een van de klokken die de geronselden hoorden luiden en daar dan maar wapens bij in praten.

Blz.23-A4: Begin 2000 was er nog zicht op verbetering van de betrekkingen met donoren en buurlanden. Op 15 oktober 1999 had de Veiligheidsraad het besluit genomen het mandaat van het Peace-building Support Office van de Verenigde Naties in Monrovia te verlengen tot december 2000 (in oktober 2000 werd het mandaat opnieuw verlengd, nu tot 31 december 2001.

Hier blijkt toch wel dat de Int. Gemeenschap en de Worldbank vinden dat de veiligheids situatie geen belemmering vormen voor de economische ontwikkeling. Dat OTC dus was begonnen met zijn investering in 1999 in het houtkap bedrijf kan dan toch niet anders dan normaal genoemd worden.

Met andere woorden ook met die verlenging werd ook voor cliënt toch niet anders gevoeld het vertrouwen dat het wel goed zou gaan, dat zijn verbondenheid met die opbouw en de gekozen regering normaal was en goedgekeurd.

BZ-1999: Blz.12–Laatste A: Sinds begin 1999 kunnen mensenrechtenorganisaties weer zonder evidente overheidsbemoeienis hun werk doen.

Cliënt is vanaf 1977 in Sierra Leone en Liberia werkzaam geweest en heeft tot de oorlog in 1990 begon zijn zaken opgebouwd. Toen in 1990 Charles Taylor zijn revolutie in Liberia begon is cliënt een van personen geweest die enorme verliezen heeft geleden aangezien al zijn bedrijven met een totale waarde van tientallen miljoenen min of meer verwoest waren. Hij heeft Liberia in 1990 vanwege de heersende oorlog moeten verlaten en is na een verblijf van ongeveer 1 jaar in Sierra Leone in 1991 weer naar Liberia teruggekeerd. Hij heeft vervolgens van 1991 tot 1997 geprobeerd zijn resterende bezittingen zo goed mogelijk te beschermen. Toen CT uiteindelijk in 1997 tot President werd gekozen en het er naar uitzag dat alles weer tot een normale situatie zou terugkeren is hij weer begonnen met het opbouwen van zijn resterende bedrijven. Hij heeft

vervolgens een partner en investeerder naar Liberia gebracht omdat de situatie op dat moment veilig was en een herbouw van de activiteiten zeer goed mogelijk bleek. Ook de partners die deze enorme investering hebben gedaan waren er van overtuigd dat de oorlog over was en dat er een nieuwe toekomst in Liberia mogelijk was anders hadden zij natuurlijk geen 100 miljoen in Liberia geïnvesteerd. Ook Firestone is op hetzelfde moment weer begonnen te herinvesteren in hun bestaande bedrijf omdat ook zij de toekomst van Liberia met goede hoop tegemoet zagen.

()

U heeft al in het dossier een volledig overzicht van de bedrijven waar cliënt aan verbonden is geweest.

De bedrijven die [verdachte] voor de komst van Charles Taylor in Liberia bezat waren:

Hotel Africa - hotel in Liberia (zie brochure in dossier)

Timco – Een van de grootste houtkapbedrijven in Liberia.

Gibalcol Motors – De BMW importeur voor Liberia.

Gibacol Air Services – Een lokale luchtvaart maatschappij met 5 kleine vliegtuigen.

Gibacol Trading – Een trading company voor olie producten.

BAO Joint Venture – Een wegenbouw bedrijf met andere partners.

Hiervan zijn na de oorlog in 1990 alleen Hotel Africa en het houtbedrijf Timco overgebleven omdat de resterende bedrijven zo verwoest waren dat een herbouwing van hun activiteiten niet meer mogelijk was.”

II. De concessiekaarten

II.1.

Concessiekaarten zijn cartografische kaarten van het gebied waarin de bedrijven waar verdachte bij betrokken was (OTC en RTC) bomen mochten kappen. Op basis van deze concessiekaarten kan derhalve worden afgeleid in welke gebieden van Liberia de bedrijven werkzaam waren. De verdediging heeft ter zitting de concessiekaarten van OTC en RTC overlegd. De kaarten bleken overigens eerder in beslag te zijn genomen, zonder dat deze in het proces-verbaal waren opgenomen.

II.2.

Uit het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep d.d. 21 en 22 december 2010 alsmede 1 februari 2011 blijkt dat mr. I.N. Weski het woord tot verdediging heeft gevoerd, overeenkomstig de aan het proces-verbaal geheche pleitnotitie, waarin onder meer is aangevoerd:

“Een zeer wrang voorbeeld is het feit, dat de verdediging vanaf den beginne had gevraagd om de originele concessiekaarten, die in Parijs in beslag moesten zijn genomen. Client werd zelfs op de zitting van de rechtbank steeds geconfronteerd en moest daar dan op kunnen antwoorden en aanwijzen ten aanzien van de plaatsen van die concessies. De exacte plaats was uiteraard om diverse redenen voor clients zaak van belang. Allereerst ten aanzien van de vraag welk gebied nu waaraan grensde, of e nzo ja welke wegen daar dan liepen, welke steden daarbij lagen, of en waar dan het kamp Israel lag enz. Het openbaar ministerie stelde echter steeds dat geen zodanige concessiekaarten in beslag waren genomen, hetgeen tot gevolg had, dat client steeds weer werd geconfronteerd met onjuiste in grove lijnen uitgevoerde digitale bestanden,

die honderden kilometers soms verschilden van de werkelijke concessies. Nb waren bij het uitgeven van de concessies en ook al in de betreffende contracten vermeld de coördinaten van die gebieden, doch ondanks de verzoeken van de verdediging om in ieder geval dan die coördinaten dan over te zetten op de Liberiaanse kaart, weigerde het openbaar ministerie. Uiteindelijk bleek dan, dat het openbaar ministerie wel degelijk de originele bij de betreffende behorende kaarten in beslag had genomen en werden kopieën daarvan in het dossier gevoegd."

II.3.

Tevens heeft de verdediging op 24 februari 2017 aangevoerd:

"Of de concessiekaarten nu in werkelijkheid toonden, dat cliënt en de bedrijven niet in Lofa opereerden, het deed er niet toe, je tekent gewoon kaarten buiten de lijnen over andermans concessies heen, je laat gewoon mensen [namen betrokkenen] als vermeende deskundige verschijnen in een tweede schouw, die niets wisten van de Loop en de haven, een losse arbeider of een langslappende dame, je doet net alsof de haven of de loop er anders uitzagen.

Ter zitting noemt het openbaar ministerie nog een door de verbalisanten zelf getekende concessie kaart van RTC (p.106), zonder de werkelijke te tonen, en overigens een tekening die gebaseerd zou zijn op een aantal contracten van RTC, waaronder een ongedateerde.

()

In werkelijkheid blijkt de cartografische werkelijkheid anders..

()

Dit document zal volgens cliënt in dezelfde periode hebben kunnen zijn tussen 1998 en 2000 toen RTC probeerde een grote concessie te vinden voor OTC maar cliënt kan zich deze specifieke gang van zaken niet herinneren.

RTC had zelf namelijk nooit de equipment om een grotere concessie dan dat ze al hadden te exploiteren.

De B area was een concessie die RTC had toegewezen gekregen maar al direct bleek deze ook als claim van het bedrijf van Merab te zijn. Vandaar dat in die concessie nimmer door RTC is gewerkt voor zover cliënt weet.

De enige concessie die RTC daadwerkelijk ooit heeft gebruikt is de concessie bij het RTC kamp Israel.

Ik citeer nog uit de verklaring bij de rechter-commissaris van Jenssen.

[getuige 6] bij de RC eerste verhoor:

- 29. Toen ik in OTC kwam, in januari 2000, wilde [verdachte] een grotere rol spelen. [bestuurder OTC] heeft echter gezegd: "Jij zorgt voor jouw RTC en ik zorg voor mijn OTC." [bestuurder OTC] wilde dat strikt scheiden.
- 39. Ik ben wel op het bedrijf van [verdachte] geweest. In Monrovia is het kantoor en in Lofa countie is het bedrijf zelf. In het westelijk deel van Liberia. Ik wijs het u aan op de kaart zoals die te vinden is op blz 322 van het dossier. Je gaat dan eerst naar Tubmanburg en dan de rivier de Lofa over. Het was in vergelijking met OTC maar een

klein bedrijf van [verdachte] aldaar. Het ging bijvoorbeeld om de productie van slechts zo'n 30.000 tot 35.000 kubieke meter. Ik ben daar in 2000 wel zo'n keer of 8 a 10 geweest. Van september/oktober – juni is het seizoen dat er wordt gewerkt. In het regenseizoen (juli tot september/oktober) wordt er niet gewerkt. In 2001 ben ik er zo'n 5 a 6 keer geweest.

[getuige 6] Bij de RC tweede verhoor :

- *15 Ik ken het bedrijf RTC. In de buurt van Tubmanburg was een logyard. RTC had 3 concessies. Zij gebruikte alleen concessie A., die lag in Lofa County. U vraagt of ik die zou kunnen aanwijzen op een kaart. Ja, dat kan ik. U vraagt mij waarom die andere 2 concessies niet werden gebruikt. Het is niet toegestaan om alle concessies in zijn geheel tegelijk te gebruiken. Je mag maar maximaal 4% van je totale concessies gebruiken. Je mag dus wel op alle 3 de concessies tegelijkertijd werken zolang je maar niet het totaal van 4% overschrijdt. U vraagt of het een keuze was van RTC om alleen maar bij concessie A te werken. Dat geloof ik wel. Het was de enige plek met een toegangsweg. Ik weet dat RTC maar 1 kamp had. Dat was gevestigd in Lofa, dat heette Israel.*
- *Overigens wijst hij dus het gebied aan, dat toen in lower Lofa lag en steeds van naam veranderde.*
- *16-Bomi Wood is een plaats. Ik ben er zelf nooit geweest dus ik zou niet weten of daar een RTC kamp is. Nu u dit voorleest wil ik nog wat opmerken. Ik ben overal in Liberia geweest. Ik ben wel in Bomi Wood geweest maar dat was voor 1990. Er was toen een Duits ontwikkelingsprogramma, GTZ: Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit. Er werkte een Rolf Kunst, hij werkt nu bij Tropical Timber.*
- *17-Ik weet dat RTC geen fabriek had.*
- *22- Bomi Hills zegt mij wel wat. U vraagt of RTC daar iets van een operatie had. Dat weet ik niet. Ik ben niet op alle concessies van RTC geweest. Ik ben alleen in het A-gebied geweest en niet in de B en C gebieden. Toen ik met RTC werkte waren de B en C gebieden niet in bedrijf. Ik heb met RTC samengewerkt van 2000 tot 2001. Ik heb niet voor RTC gewerkt. Je moet je voorstellen dat er geen wegen waren in de grote gebieden van het C gebied. Deze waren nog in aanbouw. Het A - gebied in Lofa heeft bestaan tot einde 2001, ik weet niet de exacte datum. U vraagt of de hinderlaag van [medeverdachte 1] toen al had plaatsgevonden. Ik geloof dat er 2 redenen waren waardoor RTC met de concessie is gestopt. De eerste reden was de hinderlaag van [medeverdachte 1] en de tweede reden was de hinderlaag van trucks van RTC. De volgorde van hinderlagen weet ik niet. Ik herinner mij niet of bij de hinderlaag van de trucks mensen zijn omgekomen, maar de trucks waren volledig uitgebrand dus het moet haast wel. Ik denk dat er 6 mensen zijn omgekomen bij die hinderlaag maar dat weet ik niet zeker. De naam Kpelleboy zegt me niets, Bassaboy wel. Hij is omgekomen bij de hinderlaag van [medeverdachte 1].*
- *26 U zegt dat het nog niet duidelijk is wat de rol van [verdachte] was bij OTC. Dat moet u hem vragen. Hij was de president van OTC. U vraagt of ik veel met hem te maken had met betrekking tot OTC aangelegenheden. Nee. Wel voor RTC aangelegenheden. Zoals*

u weet heb ik voor die tijd voor hem gewerkt. Ik denk dat hij zich bezig hield met de PR voor OTC en had hij niets te maken met de dagelijkse gang van zaken.

Ik wijs voorts op [getuige 26] en diens verklaring bij de RC :

- *9.U komt nog terug op de concessies. U vraagt mij op de kaart van Liberia de concessies aan te wijzen. Ik wijs dit aan. De concessie in Lower Cape Mount County was gelegen tussen Kongo en Wiesua. Het lag ongeveer in het midden. U vraagt mij naar de andere concessie. Ik wijs u Bopulu op de kaart aan. Deze concessie is niet gestart. Het RTC kamp was in het centrum van de concessie.*
- *17.U houdt mij voor dat ik het over Bassaboy heb gehad. Hij is dood. Ik denk dat hij in een hinderlaag is overleden. Dat was het gerucht. Zijn lichaam is nooit terecht gekomen. Alles wat ik weet, is van wat ik heb gehoord. Waarschijnlijk heb ik het in 2001 gehoord. U vraagt mij of ik heb gehoord waar het zou zijn gebeurd. Misschien 30 of 40 kilometer van Bopulu in Fasama. Ik was in Monrovia toen ik het hoorde. Er zijn vaker mensen van RTC overleden. Zij probeerden het RTC kamp te verlaten, omdat de gevechten steeds dichterbij kwamen. Zij zijn in een hinderlaag gelopen. De lichamen zijn nooit aangekomen. In de hinderlaag is niet iedereen omgekomen; er zijn ook mensen gevlucht en die hebben erover verteld. Ik weet het niet zeker, maar ik denk dat het in 2001 was. Ik heb [verdachte] niet meer gezien in de concessie nadat dit is gebeurd. Niemand is er daarna meer geweest.*
- *18. U houdt mij voor dat ik heb verklaard over bezoeken van [verdachte] aan de concessie. U vraagt mij of dit voor de dood van Bassaboy was. Dat was ervoor. U vraagt mij of de dood van Bassaboy daarmee te maken heeft. Mensen waren bang om daar naartoe te gaan.*
- *21. De naam Kpellehboy zegt mij niets.*

Maar hoe dan ook moet dan toch gezien worden in de kaarten, dat daar geen bomiwood in valt. Net zomin als de OTC concessies Bomiwood omvatten en overigens vallen de concessies ook niet in die kaart binnen Lofa."

()

- *OTC en RTC waren twee separate bedrijven met aparte concessies en apart personeel en werkten honderden kilometers van elkaar verwijderd. De concessiekaarten tonen twee honderden km van elkaar verwijderde entiteiten zonder enigerlei overlap.*

()

- *Er bestaat geen bomiwood in relatie tot OTC of RTC. Ligt ook buiten de concessies.*

- *In de concessies van RTC of OTC is nimmer gevochten*

()

In dat rapport ziet u op p.17 en 18 enkele kaarten waarop de gebeurtenissen tussen 1997 en 2011 worden weergegeven. U ziet dan direct dat de concessies nimmer in een conflictgebied hebben gelegen, laat staan front. Vandaar ongetwijfeld die vervalste plek Bomiwood enz om

een fictieve plaats van handeling te creëren en wellicht het gevolg van slechte instructies en daar dan maar op voortborduren en dan ook al die absurde uitspraken over kampen en namen en plaatsjes noemen.

()

U heeft bemerkt, dat het openbaar ministerie zelfs stug bleef stellen via dat ploegje, dat er een front in Bomiwood, of een RTC kamp in Bomiwood of bij Tubmanburg zou moeten zijn, in tegenspraak met het feit, dat op de concessiekaarten toch duidelijk is, dat daar geen concessie van RTC of van OTC ligt en dus ook geen kamp, dat je immers niet op andermans terrein plaatst.”

II.4.

De verdediging heeft op 17 maart 2017 in dupliek daarnaast het volgende aangevoerd:

“Bomiwood als kamp, dat u in de groepsverklaringen ziet figureren, waaromtrent het openbaar ministerie nimmer ter plaatse onderzoek heeft gedaan, ook niet na het ontvangen van de verklaringen van [getuige 28], [getuige 26] of [getuige 16]. Zij spreken niet alleen over hoe die plek er uit zag, wie, welk bedrijf en wat daar in al die jaren bestond, maar ook wat er niet was.

De verdediging heeft niet aangegeven, dat RTC niets ter plaatse van doen had. Nota bene heeft de verdediging die verklaringen van deze drie getuigen ingebracht. Het openbaar ministerie had het openbaar ministerie steeds gevraagd om ter plaatse onderzoek te doen, zoals men zou mogen verwachten, dat gebeurt ten aanzien van een veronderstelde PD.

Het openbaar ministerie wenst de indruk te wekken alsof een tussenstations logyard, want die was daar wel op een stukje grond verderop, dus niet in Bomiwood, maar bij Tubmanburg, hetzelfde is als een kamp en dat de getuigen met hun kampverhalen als Liberiaan niet weten wat een kamp was.

Ten eerste weet elke Liberiaan dat dus, namelijk dat een kamp een hoeveelheid gebouwen, kantoren, gebouwen en in feite een minidorpje betreft en in het centrum van een concessie ligt en nu RTC maar in een enkele Concessie (A) bij Cape Mount werkte was het kamp Israel het enige kamp, zoals ook de verschillende getuigen vertellen en overigens ook het openbaar ministerie nota bene heeft vast gesteld uiteindelijk met die hele trip deels per helikopter (meen ik) met [medeverdachte 8], die dat kamp niet kon vinden aanvankelijk, ondanks het immense bedrag dat hij voor die reis kreeg uitgekeerd. Men is nog gereisd naar het plaatsje Sawmill, iets anders dus dan de sawmill van het Duitse bedrijf Bomiwood.

Zoals u weet mocht de verdediging niet mee op die vermeende schouw, hoewel de verdediging wel ter plaatse aanwezig was in Liberia, maar toen werd geen Liberiaans recht toegepast. Het openbaar ministerie heeft dus zelf vast gesteld dat dat kamp Israel daar op die plek stond.

Er was geen concessie bij bomiwood, ook dat staat vast met alle kaarten en verklaringen. Die logyard was slechts een plaats, zoals er vele in Liberia zijn, waar men logs naar toe brengt voor chauffeurs, zodat deze kan worden overgeheveld naar een volgende truck. Meer niet. er is verder niets, geen connectie met Bomiwood, zoals dus gesteld en onderbouwd. Het openbaar

ministerie had ook dit ter plaatse kunnen vast stellen en bevragen (beschrijvingen over bomiwood en over de fabriek).

Er is nimmer een kamp van RTC in Tubmanburg geweest, slechts een logyard zoals [getuige 26] de General Manager van RTC heeft verklaard. Maar ook zoals uit de analyse van de verdediging "A short history of Bomi Woods" is dit helder.

De verdediging heeft ook nooit gesteld dat er helemaal geen activiteiten waren in Tubmanburg zoals het openbaar ministerie nu in haar repliek beweert, slechts dat er geen kamp met gebouwen was. Je bouwt geen kamp voor werkers als je 90 tot 100 km verderop werkt in het Bos. Dat zou betekenen dat je elke dag die afstand moet rijden eer je aan de slag kan gaan. Er zijn geen gebouwen op dit logfield, noch enig kantoor of woonfaciliteit.

De verdediging verwijst wederom naar de Powerpoint presentatie Schouw RTC Camp opgesteld door de verdediging, aangaande diverse plaatsen, routes etc in de regio Bomi wood en de RTC-concessie.

()

De stelling van OM alsof de verdediging ontkent helemaal geen activiteiten had in Tubmanburg is onjuist, en is kennelijk te wijten aan het feit dat het aangedragen materiaal van de verdediging nooit op ontlastend bewijs is onderzocht."

III. VN rapporten ten aanzien van verdachte

III.1.

De Verenigde Naties heeft uitgebreid onderzoek gedaan naar vermoedens van wapenhandel c.q. invoer van wapens door middel van schepen in Liberia via bedrijven van verdachte. De VN heeft onder meer een rapport uitgebracht in 2000. Later zijn door de VN meerdere rapporten uitgegeven, waarin alleen is aangegeven dat er geruchten waren geweest dat OTC wapens zou hebben geleverd via Buchanan, maar dat de VN daar, ondanks al hun uitgebreide onderzoeken, geen bewijs voor heeft kunnen vinden. In deze latere rapporten is de VN juist tot de conclusie gekomen dat er geen wapens via schepen zijn ingevoerd, dat dit ook om door de VN benoemde redenen onwaarschijnlijk was, maar dat de wapens uitsluitend door vliegtuigen werden ingevoerd.

III.2

De verdediging heeft de resultaten van deze rapporten in haar pleitnotities d.d. 24 februari 2017 aangehaald. Door de raadvrouw is onder meer betoogd:

"De verdenking tegen cliënt was volgens het openbaar ministerie formeel gebaseerd op:

a. Het VN rapport van 2000

b. Het Global Witness rapport the Usual Suspects en overigens alle andere rapporten van die organisatie.

()

De rechtbank oordeelde zoals in de voetnoot nog herhaald volstrekt onbegrijpelijk, dat GW rapporten onbetrouwbaar, maar dit later bleek, gelet op het feit, dat allereerst het VN rapport geen specifieke informatie betreffende cliënt behelsde, en slechts een door Global Witness verspreid gerucht wenste te onderzoeken, Global Witness slechts kort bestond, dat geen onderzoek door het team is gedaan naar hun rapport en nb door alle officiële instanties door de jaren heen daadwerkelijk vele vraagtekens werden gesteld aangaande de reputatie van Global Witness en vooral, dat GW zelf ook heeft toegegeven geen onderzoek naar de oorsprong en betrouwbaarheid van de eigen bronnen of de door deze bronnen verstrekte informatie heeft gedaan .

()

De VN rapporten, die na dat eerste rapport van 2000 zijn verschenen, hebben in tegenstelling tot dat eerste rapport, dat dus alleen een napraten was van informatie, die men voor nader onderzoek had gekregen van GW, hebben alleen aangegeven dat er geruchten waren geweest dat OTC wapens zouden hebben geleverd via Buchanan (namelijk van GW) maar dat zij daar, ondanks al hun uitgebreide onderzoekingen, geen bewijs voor hebben kunnen vinden en dat zij uiteindelijk tot de conclusie waren gekomen dat er geen wapens via schepen waren ingevoerd maar uitsluitend door vliegtuigen. Zij hebben geen enkel bewijs kunnen vinden dat OTC wapens in Buchanan zou hebben binnengebracht. (voor details wordt verwezen naar het ter zitting van november 2006 al gevoegde overzicht van VN rapporten).

()

Er zijn 10 rapporten met in totaal 452 bladzijde en 1.615 paragrafen die door het UN Panel of experts over Liberia zijn beschreven. Van deze 1.615 paragrafen zijn er uiteindelijk 3, die allemaal hetzelfde zijn, over een betaling die OTC zou hebben gemaakt.

Dit zijn de enige 3 paragrafen die over feiten aangaande OTC gaan. Deze betaling is met het Panel vele malen besproken en OTC heeft aangetoond dat deze betaling gedaan werd per instructie van het Ministerie van Financiën van fondsen die OTC schuldig was aan de regering in belastingen .

Nota bene hebben de VN deskundigen daadwerkelijk de gebieden en OTC enz bezocht, net zoals u weet, de Amerikaanse ambassadeur en de liaison [persoon verbonden Amerikaanse ambassade].”

IV. Tenlastelegging verkort zakelijk weergegeven

Aan verdachte zijn een vijftal feiten ten laste gelegd. Onder feiten 1, 2 en 3 wordt verdachte verweten het medeplegen van schending van wetten en gebruiken van de oorlog, althans medeplichtigheid daaraan, gepleegd (verkort zakelijk weergegeven) in de periode tussen 1 december 2000 tot en met 31 december 2002. Onder feit 4 wordt verdachte verweten het medeplegen van opzettelijke overtreding van de Sanctiewet 1977; onder feit 5 het medeplegen van opzettelijke overtreding van art. 2 van de Sanctiewet 1977.

Zoals hierboven weergegeven is de kern van de beschuldigingen hierin is gelegen dat (verkort zakelijk weergegeven) verdachte de voormalige president van Liberia, Charles Taylor, behulpzaam is geweest door er voor te zorgen dat wapens aangevoerd konden worden via het schip de 'Antarctic Mariner' en de haven Buchanan. De wapens werden vervolgens verstrekt aan (troepen van) Charles Taylor in de haven en/of een kamp 'Bomiwood'. Door aldus te handelen zou verdachte zich ook schuldig hebben gemaakt aan het medeplegen of medeplichtig zijn aan het door soldaten van Charles Taylor begaan van oorlogsmisdrijven.

V. Onderzoek in Liberia door Nederlandse CIE en opsporingsambtenaren

Het onderzoek in de onderhavige zaak is verricht door Nederlandse opsporingsambtenaren. Deze opsporingsambtenaren hebben in Liberia diverse getuigen ondervraagd. De getuigen zijn allen aangeleverd door diverse tussenpersonen, in de strafzaak ook wel aangeduid als 'Vertrouwenspersonen'/'V.P.'. De verdediging heeft van meet af aan getracht inzage te krijgen in de achtergronden van de tussenpersonen en getuigen, zoals bijvoorbeeld: tot welke -politieke-groepering/stam behoorde de getuige (of tussenpersoon); behoorde de getuige (of tussenpersoon) tot één van de strijdende partijen; heeft de getuige/tussenpersoon ook (een) andere getuigen aangeleverd; zo ja: wie; is er overleg geweest tussen getuigen/tussenpersonen; heeft de getuige een beloning ontvangen; hebben getuigen onderling beloningen verstrekt/bedongen. De verdediging heeft daartoe onder meer aangevoerd dat duidelijkheid moest worden verkregen omtrent (onder meer) de mogelijke motieven van de vertrouwenspersonen en de door hen aangeleverde getuigen en de mogelijke beïnvloeding van getuigen door andere getuigen en/of vertrouwenspersonen. Veel getuigen konden niet worden gehoord; ook veel vertrouwenspersonen die nog wel achterhaald konden worden zijn ook niet gehoord kunnen worden, terwijl daarnaast veel getuigen vragen zijn belet die strekten tot opheldering van bovenstaande vragen.

In het arrest heeft hof onder meer erkend dat het hof, met de verdediging, 'bemerkingen' heeft 'over de wijze waarop het opsporingsonderzoek in de eerste fase in Liberia is ingericht, meer in het bijzonder ten aanzien van het gebrek aan transparantie over de wijze waarop getuigen bij opsporingsorganen zijn gekomen en de wijze waarop getuigen vervolgens zijn verhoord'.

De verdediging heeft (onder meer) in hoger beroep er op gewezen dat de getuigen gehoord zijn door opsporingsambtenaren zonder kennis van geschiedenis/geografie en achtergronden van Liberia; niet geïnteresseerd zijn geweest in de achtergronden van de getuigen en tussenpersonen en hun motieven. Hierbij is ook o.m. gewezen op een evaluatierapport van de Nationale Recherche uit 2005, waarin gewaarschuwd wordt voor het doen van onderzoek door middel van 'vertrouwenspersonen'.

Vorst heeft de verdediging gewezen op de bevindingen van de deskundige [deskundige 2], die onder meer concludeert dat 'getuigen van of bij International Tribunals' als inherent onbetrouwbaar moesten worden geacht, waarbij als factoren worden genoemd: het behoren tot een bepaalde sociale dan wel politieke groep, inkomsten uit vergoedingen die vele male hoger zijn dan hun normale inkomen e.d. ('The Uncertain Evidentiary Foundations of International Criminal Convictions', Cambridge University Press).

Vrij recent zijn soortgelijke waarschuwingen geuit door ‘Gerede Twijfel’ in ‘Een Rwandees Kaartenhuis, een wirwar van wankelende verklaringen’, Boom criminologie, 2017. Hierin wordt gesteld dat op basis van het geanalyseerde bewijs de veroordeelde (Joseph Mpambara) niet veroordeeld had mogen worden. Ook in deze zaak is gebruik gemaakt van ‘vertrouwenspersonen’ die op zoek zijn gegaan naar getuigen en de (belastende) getuigen hebben aangeleverd. Ook in deze zaak bestonden geen regels waaraan het onderzoek door deze vertrouwenspersonen moesten voldoen; bestond geen controle waardoor niemand behalve de vertrouwenspersonen zelf weet hoe bepaalde getuigen zijn opgedoken (pag. 29 e.v.); is geen onderzoek gedaan naar de onafhankelijkheid, de belangen en de motieven van de getuigen (pag. 122). Nederlandse autoriteiten (overigens deels dezelfde die in onderhavige zaak het onderzoek hebben verricht) hadden een meer kritische houding moeten aannemen bij een aantal elementen in het strafrechtelijk onderzoek; de rechter commissaris, maar zeker ook de rechters hadden daarnaast meer vraagtekens moeten zetten en moeten doorvragen (pag. 170).

VI. Vonnis rechtbank: vrijspraak van de feiten 1, 2 en 3

In het vonnis heeft de rechtbank verdachte vrijgesproken van de feiten 1, 2 en 3. In het vonnis overweegt de rechtbank daartoe:

“6. Vrijspraakoverwegingen met betrekking tot de feiten 1, 2 en 3.

Met betrekking tot de feiten telastgelegd onder 1, 2 en 3 is de rechtbank door de beschikbare bewijsmiddelen niet tot de overtuiging gekomen dat deze feiten door verdachte zijn begaan. De rechtbank acht op grond van de bewijsmiddelen aannemelijk geworden dat in februari 2001 te Gueckedou in Guinee, in het jaar 2002 te Voinjama in Liberia en in de periode van 1 december 2001 tot en met 30 juni 2002 te Kolahun, althans in de omgeving van Kolahun, in Liberia gedurende een niet-internationaal conflict leden van een van de strijdende partijen in strijd met het internationaal gewoonterecht (in het bijzonder het gewoonterrechtelijk verbod op het uitvoeren van aanvallen die geen onderscheid maken tussen militairen en burgers, marteling, onmenselijke behandeling, verkrachting, plundering en geweldpleging ten aanzien van burgers) en het bepaalde in het gemeenschappelijk artikel 3 van de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949 hebben gehandeld als in de telastlegging omschreven. De rechtbank is echter door die bewijsmiddelen niet overtuigd dat verdachte deze handelingen heeft gepleegd, medegepleegd, uitgelokt of daaraan medeplichtig is geweest dan wel heeft toegestaan dat (een) hem ondergeschikte(n) die feiten heeft of hebben begaan.

De rechtbank heeft uit de bewijsmiddelen onvoldoende de overtuiging kunnen putten van feitelijke betrokkenheid en wetenschap bij verdachte ten aanzien van de feiten die onder 1, 2 en 3 zijn telastgelegd, nu daaromtrent zeer wisselende en soms tegenstrijdige verklaringen zijn afgelegd en de schriftelijke stukken die betrokkenheid onvoldoende hebben kunnen onderbouwen.

De onder 2 en 3 telastgelegde feiten betreffen blijkens de zich in het dossier bevindende getuigenverklaringen en schriftelijke stukken bovendien een groot aantal gebeurtenissen die hebben plaats gevonden op verschillende tijdstippen en verschillende plaatsen. De getuigenverklaringen en schriftelijke stukken zien veelal niet op dezelfde gebeurtenissen en in

ieder geval heeft de rechtbank aan de hand van de bewijsmiddelen niet vast kunnen stellen dat de diverse getuigenverklaringen en schriftelijke stukken steeds zien op dezelfde gebeurtenissen.

De rechtbank heeft voorts in het bijzonder onvoldoende overtuigende bewijsmiddelen aangetroffen voor de feitelijke betrokkenheid van verdachte bij en diens wetenschap omtrent de door slachtoffers en door daders beschreven feiten ten aanzien van de onder 1, 2 en 3 telastgelegde feiten. Dat bij een aantal van deze feiten mogelijk beveiligingsmedewerkers van Oriental Timber Corporation (OTC) en/of Royal Timber Company (RTC) betrokken waren, zegt in dit verband onvoldoende, aangezien [P 2] zowel een bevelhebber van strijdkrachten van de Liberiaanse regering als hoofd van de beveiliging van OTC was en de beveiligingsmedewerkers veelal voormalige strijders van de National Patriotic Front of Liberia (NPFL), de voormalige rebellengroep die onder leiding stond van Charles Taylor, waren. Hierdoor is op grond van het beschikbare bewijsmateriaal ten aanzien van de feiten 1, 2 en 3 niet met voldoende zekerheid vast te stellen of deze beveiligingsmedewerkers in opdracht, met toestemming of met medeweten van verdachte aan deze feiten hebben deelgenomen.

Het feit dat de rechtbank bewezen zal achten dat verdachte tezamen en in vereniging met een ander of anderen wapens heeft geleverd aan Charles Taylor en/of diens strijdkrachten is onvoldoende om alleen om die reden ook bewezen te achten dat verdachte deelnemer is aan een van de onder 1, 2 of 3 telastgelegde feiten. Wapens kunnen immers ook aangewend worden voor toegestane handelingen of handelingen die niet kunnen worden begrepen onder de misdrijven als onder 1, 2 en 3 zijn telastgelegd.

De rechtbank zal verdachte daarom vrijspreken van de onder 1, 2 en 3 telastgelegde feiten, zodat de voorlopige hechtenis voor deze feiten dient te worden opgeheven."

VII. Relevante overwegingen arrest hof Den Haag

Tegen het vonnis is hoger beroep ingesteld. In hoger beroep zijn een aantal getuigen gehoord, zoals onder meer [naam kapitein] (captain Antarctic Mariner); [naam scheepsdeskundige] (scheepsdeskundige van Ameyde Shipping); [persoon verbonden Amerikaanse ambassade] (Military attaché US Embassy); [persoon NSA Liberia] (National Security Agency, Liberia); [getuige 16] (procurement officer RTC) en de in feit 1 van de tenaastgelegging genoemde [medeverdachte 7]. Dit hoger beroep heeft geleid tot het arrest van het hof Den Haag d.d. 10 maart 2008. In het arrest heeft het hof verdachte vrijgesproken van de tenlastegelegde feiten. In het arrest heeft het hof onder meer overwogen:

"()

Met betrekking tot deze vele kritiekpunten overweegt het hof het navolgende.

Het onderzoek tegen de verdachte vond zijn start in informatie uit openbare bronnen die ter kennis van de Nederlandse opsporingsorganen was gekomen. Zo kwam de verdachte (mede in verband met het houtkapbedrijf Oriental Timber Corporation - OTC) in het rapport van Global Witness "The Usual Suspects - Liberia's Weapons and Mercenaries in Côte d'Ivoire and Sierra Leone" uit maart 2003 als 'belangrijke speler' in de illegale wapenhandel naar voren. Bovendien werd hij in negatieve zin genoemd in het rapport uit december 2000 van het door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties ingestelde 'Panel of Experts', dat onder meer onderzoek deed naar "the link between trade in diamonds and trade in arms and related

materials" met betrekking tot Sierra Leone. Dit onderzoek werd overigens in latere jaren uitgebreid naar de situatie in Liberia.

Van deze informatie vermag het hof niet te beoordelen of deze geheel of gedeeltelijk tot dezelfde bronnen te herleiden valt, zoals de verdediging vermoedt. In ieder geval was zij zodanig concreet dat zij, mede in het licht van de ernst van de feiten die aan de orde werden gesteld en de nationaliteit van de verdachte, de beslissing rechtvaardigde om die beschuldigingen in onderzoek te nemen. Dat dit onderzoek zich alleen op de verdachte concentreerde acht het hof alleszins verklaarbaar in verband met het ontbreken van andere verdachten met een aantoonbare relatie tot de Nederlandse rechtsorde. Het ging dus van meet af aan om een onderzoek met een bekende verdachte en vermoede strafbare feiten die nog vergaand onbepaald waren.

Het hof constateert vervolgens dat in de eerste fase van het onderzoek nog geen sprake was van de toepassing van (vrijheidsbenemende) dwangmiddelen waarvoor zwaardere strafprocessuele eisen gelden. Evenmin bestond een verplichting om het opsporingsonderzoek allereerst te richten op de verificatie van de beschuldigingen uit die openbare bronnen die als 'startinformatie' hadden gegolden. Daarbij is ook van betekenis dat die informatie zonder grondige toetsing redelijkerwijs niet tot bewijs van enige tenlastelegging zou kunnen worden gebruikt.

Tot zoverre treffen de verwijten die betrekking hebben op de eerste fase van het onderzoek geen doel. Wel is het hof met de verdediging van oordeel dat er in andere aspecten van het ingestelde opsporingsonderzoek aanleiding is tot het plaatsen van kritische kanttekeningen bij de wijze waarop dat onderzoek werd ingericht.

7.3 Die kanttekeningen hebben in de eerste plaats betrekking op het vergaand achterwege blijven van toetsing van de in de loop van het onderzoek door getuigen afgelegde verklaringen, ondanks herhaalde daartoe strekkende en onderbouwde verzoeken van de verdediging. In dat verband heeft de raadvrouw er terecht op gewezen dat de Nederlandse rechter nauwelijks zicht heeft op de feitelijke situatie op relevante plaatsen in Liberia en hij daardoor dus de informatie mist om de juistheid van afgelegde verklaringen op die punten te toetsen. De raadvrouw heeft in dat verband de vergelijking gebruikt van de Liberiaanse rechter die een getuige voor zich krijgt die met stelligheid verklaart dat men vanaf de trappen van het Paleis van Justitie in Den Haag zo'n fraai uitzicht op de Eiffeltoren heeft. Zonder die vergelijking tot de zijne te maken beaamt het hof het problematische karakter van de bedoelde toetsing, die mede van betekenis kan zijn voor de beoordeling van de betrouwbaarheid van de door getuigen afgelegde verklaringen.

Voor kritisch onderzoek was - zo heeft het hof na grondige kennisneming van het dossier moeten vaststellen - bovendien alle aanleiding omdat ten aanzien van de verklaringen die een aantal getuigen op opeenvolgende momenten aflegden, bepaald niet kan worden gezegd dat deze steeds 'innerlijk consistent' waren. De bedoelde getuigen verklaarden op opeenvolgende momenten ook op belangrijke onderdelen duidelijk anders. Ook zijn verklaringen van vele getuigen onverenigbaar met die van andere getuigen, of komen verklaringen om andere redenen weinig plausibel of feitelijk onjuist voor, bijvoorbeeld tegen de achtergrond van algemeen toegankelijke gegevens met betrekking tot de topografie van het land, het

(hoofd)wegennet of het verloop van de strijdhandelingen in de tenlastegelegde perioden. Het hof gaat bij de bespreking van de bewijsvraag op deze problemen verder in.

7.4 De wijze waarop het onderzoek ter plaatse in de eerste fase werd ingericht, beperkte de mogelijkheid van beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaringen van getuigen in ander opzicht. De Criminele Inlichtingen Eenheid heeft het eerste verkennende onderzoek in april 2004 gedaan en is in de loop daarvan gebruik gaan maken van zogenaamde 'vertrouwenspersonen'. Hoewel uiteindelijk in het najaar van 2005 de 'gespreksverslagen' met de informanten alsnog aan het dossier zijn toegevoegd en derhalve van de inhoud van die eerste verklaringen alsnog kon worden kennisgenomen, is ten gevolge van de CIE-matige aanpak bepaald niet duidelijk geworden op welke wijze de bedoelde vertrouwenspersonen hun werk hebben gedaan en in hoeverre daarbij bijvoorbeeld selectief te werk is gegaan. Die duidelijkheid is ook niet verschaft tijdens de verhoren door de rechter-commissaris, die met deze werkwijze samenhangende vragen aan de getuigen steeds belette. Daardoor is ten aanzien van het voorbereidend onderzoek slechts in beperkte mate transparantie verkregen, waardoor ook de door de verdediging gesuggereerde mogelijkheid van sturing van het onderzoek door derden niet geheel valt uit te sluiten. De tegenstellingen tussen partijen in de toenmalige burgeroorlog, de complexe politieke verhoudingen in Liberia en de lokale belangen die (kunnen) zijn gemoeid met de afloop van deze strafzaak verminderen het gevaar van een dergelijke sturing of beïnvloeding bepaald niet.

Het hof tekent hierbij het navolgende aan. Eén van de 'vertrouwenspersonen' heeft handgeschreven verklaringen van een tweetal getuigen ingebracht; degenen aan wie zij werden toegeschreven ontkenden later met stelligheid dat die teksten (letterlijk) van hun hand waren. Dat laatste moet op basis van door de verdediging overgelegde notariële verklaringen toch wel aannemelijk worden geacht. Een dergelijke gang van zaken is wellicht een teken aan de wand; het uitblijven van nader onderzoek naar deze 'vertrouwenspersoon' acht het hof opmerkelijk.

7.5 De hiervoor beschreven wijze van inrichting van het opsporingsonderzoek, die als weinig kritisch en daardoor als eenzijdig de verdachte belastend moet worden aangemerkt, doet in de visie van het hof geen recht aan ons strafvorderlijk systeem, waarin aan de opsporingsorganen in het voorbereidend onderzoek een sleutelrol bij een in beginsel onbevangen materiële waarheidsvinding wordt toebedacht en bijvoorbeeld ook op basis van hun bevindingen en rapportages belangrijke beslissingen moeten worden genomen, zoals over de voorlopige hechtenis. De geschetste gang van zaken vervult het hof in zoverre ook met zorg, omdat deze een negatieve invloed kan hebben op de mogelijkheden van de rechter ter terechtzitting tot materiële waarheidsvinding en daarmee: op de kwaliteit van de rechterlijke oordeelsvorming. Dat kan - in meest algemene zin gesteld - zowel onterecht negatieve als onterecht positieve gevolgen voor een verdachte hebben.

7.6 In het voorbereidend onderzoek dient in de visie van het hof als uitgangspunt te gelden dat de opsporing met een open oog voor de belangen van de verdediging plaatsvindt, en dus mede moet zijn gericht op de toetsing van de betrouwbaarheid van de afgelegde, belastende verklaringen. Het hof wijst in dit verband op de slechts complementaire regeling van de financiële middelen die aan de verdediging ingevolge de Wet tarieven in strafzaken kunnen worden verstrekt. Het hof stelt bovendien vast dat de verdediging zich in de onderhavige zaak

- op haar eigen wijze - wel zeer aanzienlijke inspanning heeft getroost om het onderzoek wat meer 'in balans' te krijgen.

Mede tegen deze achtergrond acht het hof het verontrustend dat het openbaar ministerie blijkens zijn requisitoir in hoger beroep (blz. 10) weinig oog voor de geschetste problemen lijkt te hebben. In dat requisitoir wordt immers de stelling betrokken dat "de verdediging steeds in de gelegenheid (is) geweest bij de getuigenverhoren (voor zover het RC-verhoren betrof) aanwezig te zijn. ... De verdediging heeft de betrouwbaarheid van de getuigen derhalve zelf kunnen toetsen." Daarmee lijkt die toetsing vooral een probleem voor, dan wel de verantwoordelijkheid van de verdediging te zijn. Het hof laat dan nog maar daar dat de verdediging bij de verhoren door de rechter-commissaris feitelijk niet altijd het ondervragingsrecht volledig geldend heeft kunnen maken. Tevens laat het hof het bij de constatering dat de strategie die bij de opsporing werd gevolgd ertoe leidde dat tot het laatste moment ook in hoger beroep de Nationale Recherche in een parallel opsporingsonderzoek getuigen hoorde zonder dat de verdediging harerzijds in de gelegenheid werd gesteld 'aan te haken' of tenminste ten spoedigste van de uitkomsten van die verhoren op de hoogte werd gesteld. Het hof is van oordeel dat - tegen de achtergrond van de verdragsrechtelijk gewaarborgde verdedigingsrechten en mede gelet op het oordeel van de Hoge Raad van 5 december 1989, NJ 1990, 719 - de feitelijke gang van zaken bij de parallelle opsporing in deze zaak een kritische kanttekening verdient.

()

7.8 Hoewel het hof dus kritische kanttekeningen plaatst bij de wijze waarop met de belangen van de verdediging slechts in beperkte mate rekening is gehouden, kan van de tekortkomingen in dat opzicht, over de hele procedure bezien, niet worden gezegd dat die belangen op zodanige wijze zijn geschonden, dat dit tot niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie dient te leiden. Een zo ver gaande sanctie kan immers slechts volgen indien sprake is van ernstige inbreuken op de beginselen van een behoorlijke procesorde, waardoor doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van de verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak is tekortgedaan. En die conclusie kan in de onderhavige zaak niet worden getrokken.

7.9 Het beroep op niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie in de strafvervolgning wordt derhalve verworpen. Op vragen rond de bewijsvoering komt het hof hierna terug.

()

9. Beoordeling van de uitgebrachte beschuldigingen

9.1 Het hof heeft hierboven hetgeen de verdachte door het openbaar ministerie wordt tegengeworpen kort omschreven als: illegale wapenleveranties aan het regime in Liberia in de jaren 2001 t/m 2003, alsmede betrokkenheid bij oorlogsmisdrijven in de jaren 2000 t/m 2002. Alle feiten worden door de verdachte (met klem van argumenten) ontkend.

9.2 De invoer van wapens (omschreven in de feiten 4 en 5 op de tenlastelegging) zou hebben plaatsgevonden via de haven van Buchanan en wel met de Antarctic Mariner, een schip dat toebehoorde aan Oriental Timber Corporation (OTC). De verdachte, die eigenaar was van het houtkapbedrijf Royal Timber Corporation (RTC), was ook bij OTC betrokken. OTC verwierf het bedoelde schip in maart 2000; het schip voerde, onder Panamese vlag, de naam Antarctic Mariner vanaf 8 mei van dat jaar.

Voor het bewijs van deze misdrijven moet dus allereerst worden vastgesteld dat in de perioden waarin de sanctieregelingen golden, wapens via de haven van Buchanan ter beschikking van het regime van Taylor zijn gekomen. Voor strafbaarheid van de verdachte moet bovendien komen vast te staan dat deze een zodanige, specifiek aan te geven en te bewijzen bijdrage aan concrete wapentransporten heeft geleverd dat hij als medepleger van die leveranties kan worden aangemerkt.

9.3 Bij de verwijten met betrekking tot gepleegde oorlogsmisdrijven (feiten 1 t/m 3) ligt dat enigszins anders. Het openbaar ministerie beschuldigt de verdachte er niet van dat hij zelf misdrijven als plundering, verkrachting of willekeurige levensberoving van burgers heeft gepleegd. Het gaat erom dat hij medeverantwoordelijk wordt gehouden voor een aantal in de tenlastelegging naar tijd en plaats min of meer specifiek omschreven, in Guinee dan wel Liberia gepleegde oorlogsmisdrijven. Dat er - in ieder geval naar de feitelijke situatie bezien - in en rond de tweede Liberiaanse burgeroorlog sprake was van een gewapend conflict (al dan niet internationaal) leidt het hof af uit algemene rapporten, zoals van de International Crisis Group, de Global IDP (Internal Displaced Persons) Database en opeenvolgende ambtsberichten van het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken. Het hof passeert dan ook het verweer van de verdediging op dat punt. Het bewijs dat tijdens dat conflict de concreet tenlastegelegde oorlogsmisdrijven zijn gepleegd zou aan de verklaringen van in het onderzoek gehoorde getuigen kunnen worden ontleend. De verdachte zou volgens de tenlastelegging voor die misdrijven mede-aansprakelijk zijn omdat hij middelen ter beschikking heeft gesteld, opdrachten daartoe heeft gegeven dan wel die misdrijven anderszins door concreet handelen heeft uitgelokt, medegepleegd of bevorderd. Daarnaast zou hij opzettelijk hebben toegelaten dat aan hem ondergeschikten dergelijke feiten hebben begaan, een en ander in de zin van artikel 9 van de Wet Oorlogsstrafrecht.

Die gedragingen én de vereiste opzet zullen uit wettige bewijsmiddelen moeten worden afgeleid.

Overwegingen ten aanzien van het bewijs – algemeen

9.4 Het hof acht het van belang in herinnering te roepen dat strafbare feiten slechts bewezen kunnen worden verklaard indien de rechter tot de overtuiging is gekomen dat de verdachte de hem verweten en specifiek omschreven feiten heeft begaan, dat wil zeggen: de rechter dit buiten redelijke twijfel als vaststaand aanneemt. Die overtuiging moet bovendien berusten op wettige en door de rechter als voldoende betrouwbaar beoordeelde bewijsmiddelen die zich in het dossier bevinden en ter terechtzitting ter discussie zijn gesteld.

9.5 In het dossier bevinden zich meer algemene bronnen, afkomstig van gouvernementele en niet-gouvernementele organen, over hetgeen zich voorafgaande en tijdens de tweede Liberiaanse burgeroorlog heeft afgespeeld. Kennis genomen hebbende van de inhoud van die rapportages wil het hof er hierna vanuit gaan dat alle strijdende partijen zich hebben schuldig gemaakt aan grove schendingen van het humanitaire oorlogsrecht en dat - als welhaast noodzakelijke voorwaarde voor het voeren van een gewapend conflict in de vorm waarin dat in de jaren 1999 en volgende in die regio plaatsvond - wapens dat land zijn binnengesmokkeld dan wel ingevoerd, ook in de perioden dat de sanctieregelingen jegens Liberia golden.

Tevens kan worden vastgesteld dat voor de verdachte persoonlijk grote zakelijke belangen gemoeid waren met de mogelijkheid om in de tenlastegelegde periode de hem verleende houtkapconcessies te kunnen exploiteren, dan wel daarvoor royalties te ontvangen. De verdachte onderhield - mede in verband met die concessies en haar exploitatie - nauwe, in ieder geval zakelijke relaties met de toenmalige president van Liberia, Taylor. En diens regime had grote rechtstreekse en indirecte belangen in de opbrengsten van de exploitatie van bedoelde concessies. Een motief voor een volledige en nauwe samenwerking van de verdachte met het regime van Taylor en voor deelneming aan de hem tenlastegelegde misdrijven ligt dus - in ieder geval op het eerste oog - voor de hand.

9.6 Om als vaststaand te kunnen aannemen dat de tenlastegelegde oorlogsmisdrijven respectievelijk illegale wapenleveranties daadwerkelijk hebben plaatsgevonden zal vanzelfsprekend meer strafrechtelijk bewijs (in technische zin) noodzakelijk zijn dan deze algemene rapportages en noties. En in het bijzonder voor het bewijs van strafrechtelijk relevante betrokkenheid van de verdachte bij die in de tenlastelegging omschreven misdrijven is veel meer nodig dan de enkele omstandigheid dat hij in rapportages als 'gebruikelijke verdachte' wordt genoemd en wellicht een motief had om zich met die misdrijven in te laten. Daarvoor zijn betrouwbare en overtuigende bewijsmiddelen nodig. In het onderhavige dossier gaat het in essentie om de navolgende bewijsmiddelen: schriftelijke bescheiden, verklaringen van de verdachte en - bovenal - getuigenverklaringen. Deze bewijsmiddelen komen hierna achtereenvolgens aan de orde.

Documentair bewijs

9.7 Allereerst zijn er - in beginsel als objectief en hard aan te merken - gegevens uit verschillende bron met betrekking tot de vaarbewegingen van de Antarctic Mariner (waarmee de wapens in Liberia zouden zijn ingevoerd) en de exacte tijdvakken waarin dit schip in de haven van Buchanan in Liberia heeft gelegen.

Tot de categorie objectieve gegevens behoort ook de aan verschillende bronnen, zoals reisgegevens en creditcardtransacties, ontleende informatie omtrent de verblijfplaats van de verdachte in de perioden dat de Antarctic Mariner de wapens in Liberia zou hebben afgeleverd. Uit de laatstbedoelde informatie kunnen echter vaak minder stellige conclusies worden getrokken. Dat is in zoverre van minder betekenis omdat de verdachte ook zonder dat hij ter plaatse was heel goed een illegaal wapentransport zou kunnen medeplegen.

De bedoelde gegevens omtrent de Antarctic Mariner en het verblijf van de verdachte in de bedoelde tijdvakken zijn daarnaast echter van belang bij de beoordeling van de feitelijke juistheid van verklaringen van getuigen, bijvoorbeeld indien deze stellen dat zij de Antarctic Mariner op een bepaald moment in de haven van Buchanan hebben zien liggen, en zeggen dat zij de verdachte daar toen rond of bij het ontschepen van een wapenlading hebben gezien.

Er zijn overigens ook andere 'harde' gegevens, zoals personeelslijsten van OTC die bevestigen dat een bepaalde getuige bij dat bedrijf in dienst was. Het hof laat deze en dergelijke gegevens rusten omdat zij niet of nauwelijks rechtstreeks betrekking hebben op het bewijs van het tenlastegelegde, althans verdachtes betrokkenheid daarbij.

Bij repliek heeft het openbaar ministerie nog gewezen op een Rapport van het Panel of Experts, naar het hof veronderstelt: dat van 2001/1015, onder nr 157, waarin het Panel onder het kopje "Arming and disarming in the region: an overview" "documenten aanhaalt" waaruit een betaling door OTC "voor een wapenlevering in augustus 1999" zou blijken. Ondanks nauwgezette bestudering is het hof er niet in geslaagd te achterhalen dat er sprake is van een betaling voor een levering van wapens, terwijl er uit nader onderzoek aanwijzingen zijn dat het een levering betrof van (een) helikopter(s), waar de tenlastelegging niet op ziet. Verder is duidelijk dat een levering in augustus 1999 buiten de tenlastegelegde periode valt. Rechtstreeks bewijs voor het tenlastegelegde kan de mededeling van het Panel dus niet opleveren, nog daargelaten dat onbekend is waarop dit zijn oordeel baseert.

9.8 Afzonderlijke vermelding verdienen nog de zich in het dossier bevindende (in beginsel 'harde') gegevens die zijn ontleend aan de onder de verdachte inbeslaggenomen computer en verdere digitale gegevensdragers. Het gaat daarbij enerzijds om uitgebreide correspondentie in de tenlastegelegde periode van de verdachte met derden, waaronder Charles Taylor en de leiding van OTC, over kwesties die de bedrijfsvoering bij OTC en/of RTC betreffen. Anderzijds om een analyse door een medewerker van de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst / Economische Controledienst (FIOD-ECD) van de financiële mutaties die werden aangetroffen. De verdachte heeft ter terechtzitting in hoger beroep van 28 januari 2008 gesteld dat er (in beginsel) van uit mag worden gegaan dat de documenten die op zijn gegevensdragers zijn aangetroffen ook van hem afkomstig zijn en dat de financiële transacties door hem zijn gedaan. De verdachte zijn op genoemde terechtzitting verschillende passages uit bedoelde documenten voorgehouden; tevens is hem opheldering gevraagd omtrent een aantal financiële gegevens.

Het hof is van oordeel dat een aantal van de bedoelde passages en gedane betalingen op zichzelf de wenkbrauwen doen fronsen. Ook kan niet worden gezegd dat de verklaring die de verdachte voor een en ander heeft gegeven steeds geheel aannemelijk is. Van de in deze paragraaf kort aangeduide gegevens kan echter niet worden gezegd dat zij een begin van onderbouwing kunnen opleveren van de beschuldigingen die tegen de verdachte zijn uitgebracht. Datzelfde geldt voor de betrokkenheid van de verdachte bij de bedrijfsvoering van OTC, die niet bepaald duidelijk is geworden. Het hof zal deze gegevens dan ook verder buiten beschouwing laten. Dat heeft het openbaar ministerie in feite ook gedaan door in zijn requisitoir in hoger beroep slechts enkele passages uit documenten en enkele financiële gegevens te vermelden, zonder daar duidelijke conclusies aan te verbinden.

Een tussenbalans

9.9 Het hof stelt vast dat met het aanduiden van de hierboven genoemde groepen gegevens in essentie al het bewijsmateriaal in het dossier is vermeld dat bij de beoordeling van de betrokkenheid van de verdachte bij de tenlastegelegde feiten (rechtstreeks) van betekenis kan zijn en dat het predikaat "in beginsel hard en objectief" verdient. En dat harde bewijs is dus uiterst mager.

Men kan het voorgaande ook negatief formuleren: Er bevindt zich in het dossier geen enkel objectief en hard bewijs - neergelegd in documenten als ladingmanifesten, financieringsdocumenten, douanerapporten en dergelijke - dat met de Antarctic Mariner wapens naar Liberia zijn vervoerd. Men zou zelfs op basis van de rapporten van het Panel of Experts die na 2000 zijn verschenen kunnen beargumenteren dat het helemaal niet zo

waarschijnlijk is dat (vanaf een bepaald moment) de wapens over zee en via de haven van Buchanan Liberia zijn binnengesmokkeld, maar dat veeleer voor de hand ligt dat zij door de lucht werden aangevoerd. De ene route sluit de andere overigens niet uit.

Evenmin is er documentair en getoetst bewijs van door OTC dan wel RTC in Liberia gedane aankopen of betalingen, noch van door wapenleveranciers verzonden wapens en/of munitie, laat staan dat de verantwoordelijkheid van de verdachte voor de wapenleveranties, dan wel de begane oorlogsmisdrijven rechtstreeks uit 'hard' bewijs zou zijn af te leiden. Dat bewijs zal derhalve hetzij aan de verklaringen van de verdachte, hetzij aan die van getuigen moeten worden ontleend.

9.10 Voor wat betreft de verklaringen die de verdachte in opeenvolgende stadia van de procedure heeft afgelegd, en de door hem overigens ingenomen proceshouding, volstaat het hof met de navolgende constatering. De verdachte werd aangehouden toen hij op weg was naar zijn advocaat (en huidige raadvrouw) om te bespreken welke actie genomen zou kunnen worden tegen de beschuldigingen die in media tegen hem werden uitgebracht. Hij heeft van het begin af aan uitgebreide verklaringen afgelegd waarin hij krachtig stelling nam tegen de beschuldigingen. Niet is vastgesteld kunnen worden dat die verklaringen (in belangrijke mate) innerlijk tegenstrijdig, op onderdelen feitelijk onjuist, dan wel anderszins als leugenachtig zouden moeten worden aangemerkt.

Met betrekking tot de locatie van de concessiegebieden van RTC - die tot op zekere hoogte van betekenis zou kunnen zijn in verband met de beschuldigingen van oorlogsmisdrijven (werd verdachtes houtkap daar inderdaad rechtstreeks bedreigd?) - zijn in dat opzicht bij het hof wel vragen gebleven. De verdachte heeft bij verschillende gelegenheden gesteld dat die gebieden zich in de provincie (Lower) Lofa bevinden, in welke provincie ook de plaatsen Kolahun en Voinjama liggen. En daar zouden de oorlogsmisdrijven zijn gepleegd. Later heeft de verdachte het standpunt ingenomen dat zijn concessies in de provincies Grand Cape Mount en Gbarpolu lagen. Bovendien heeft de verdachte op verschillende momenten op kaarten (deels) uiteenlopende gebieden aangewezen. Het hof is van oordeel dat hierop niet ten bezware van de verdachte acht kan worden geslagen, mede omdat op een kaart van de Verenigde Naties uit deze periode wordt aangetekend: "County boundaries depicted do not represent official endorsement by the Government of Liberia or by the United Nations." En uit het dossier valt af te leiden dat in of rond de tenlastegelegde periode een 'bestuurlijke herindeling' heeft plaatsgevonden die leidde tot de nieuwe provincie Gbarpolu.

Aan de verklaringen van de verdachte, dan wel zijn proceshouding, kan derhalve geen bewijs tegen hem worden ontleend. Met deze overweging wil het hof bovendien duidelijk maken, hoe lastig het is de feitelijke situatie in een dergelijk 'ver buitenland' vast te stellen en hoe voorzichtig daarom moet worden omgegaan met de beoordeling van de juistheid of onjuistheid van afgelegde verklaringen tegen de achtergrond van die feitelijke situatie, waarmee de Nederlandse justitie niet op voorhand vertrouwd is.

Het getuigenbewijs

9.11 Al het bewijs van de gestelde illegale wapenleveranties en het rechtstreeks de verdachte belastende materiaal met betrekking tot die leveranties en zijn betrokkenheid bij

oorlogsmisdrijven bestaat dus uit verklaringen van getuigen, die vooral uit Liberia afkomstig zijn.

Ten aanzien van het bewijsmiddel 'verklaring van een getuige' geldt (evenals voor de verklaring van de verdachte) in algemene zin dat die verklaring reeds vanwege de subjectiviteit van de waarneming, nog daargelaten mogelijk falende herinnering of kwade bedoeling van de betrokken getuige, per definitie een minder hard karakter heeft. De beoordeling van de betrouwbaarheid (in objectieve zin) van door getuigen afgelegde verklaringen zal mede moeten plaatsvinden aan de hand van a) de toetsing aan objectieve, van elders verkregen gegevens zoals met betrekking tot de situatie ter plaatse, b) de consistentie van opeenvolgende, door de desbetreffende getuige afgelegde verklaringen, c) de overeenstemming van die verklaring(en) met hetgeen andere getuigen stellen en - ten slotte - d) de (op zichzelf minder 'hard' vast te stellen) plausibiliteit van de inhoud van de afgelegde verklaring(en).

9.12 In de onderhavige zaak zijn in het kader van het opsporingsonderzoek ruim dertig getuigen in eerste instantie door de Criminele Inlichtingen Eenheid van de Nationale Recherche in Liberia als 'informant' gehoord. Die informanten waren door 'vertrouwenspersonen' onder de aandacht van de Criminele Inlichtingen Eenheid gebracht. De door deze informanten verstrekte informatie werd vervolgens 'doorgesluist' naar de recherche: voor zover zij zich daartoe bereid hadden verklaard werden betrokkenen ook tactisch, als 'getuige', gehoord. Vele andere getuigen werden meteen door de recherche gehoord. In een later stadium hebben vele door de recherche gehoord als getuige een verklaring ten overstaan van de rechter-commissaris afgelegd. Aldus bevinden zich, nadat uiteindelijk de informatie die aan de CIE was verstrekt als 'gespreksverslag' aan het dossier was toegevoegd, vaak twee of drie opeenvolgende verklaringen van een getuige in het dossier. Het zijn de verklaringen van deze getuigen die, voor zover zij belastend zijn, een bewezenverklaring zouden moeten dragen. Het openbaar ministerie heeft in hoger beroep de verklaringen van een aantal getuigen ten grondslag gelegd aan zijn requisitoir dat strekte tot bewezenverklaring van alle tenlastegelegde feiten. Bij zijn requisitoir is het openbaar ministerie echter niet ingegaan op de waarde die aan deze verklaringen qua betrouwbaarheid zou mogen worden gehecht, hoewel die vraag in de onderhavige zaak bepaald aandacht verdient en daarvoor door de verdediging ook meermalen nadrukkelijk de aandacht is gevraagd.

9.13 De verdediging heeft de belastende verklaringen van begin af aan bestreden door - in vele gevallen uitgebreid gedocumenteerd - te wijzen op de (in haar ogen) feitelijke onjuistheid of onmogelijkheid van in die verklaringen gestelde feiten en op inconsequenties in achtereenvolgens door een bepaalde getuige afgelegde verklaringen. Haar bezwaren tegen de inhoud van de getuigenverklaringen zijn uiteindelijk neergelegd in een aantal uitgebreide verzamelingen commentaar, met bijgevoegde 'powerpoint'-presentaties, die grotendeels twee weken voor de aanvang van de inhoudelijke behandeling van de zaak in hoger beroep zijn ingebracht en vervolgens bij pleidooi uitgebreid zijn besproken.

Pas bij repliek heeft het openbaar ministerie het niet nader onderbouwde standpunt ingenomen dat de verklaringen weliswaar "op enkele punten niet gelijklopend" zijn, maar dat dit heel goed te verklaren is uit een 'geheugenonvastheid' die door tijdsverloop werd teweeggebracht, alsook dat de verklaringen in essentie consistent zijn.

Daarnaast heeft de verdediging - naast uitgebreide andere documentatie - tientallen (notariële) verklaringen ingebracht van - vooral - inwoners van Liberia die in de visie van de verdediging ontlastend voor de verdachte zijn. Deze verklaringen, veelal van oud-medewerkers van OTC of RTC, dan wel van betrokken diensten zoals de National Port Authority, houden - kort samengevat - onder meer in dat men nooit heeft gezien of gehoord dat wapens of munitie in de haven van Buchanan uit de Antarctic Mariner (of andere schepen van OTC) werden gelost en/of vandaar naar Monrovia werden vervoerd, terwijl de functie die werd uitgeoefend toch zicht op dergelijke activiteiten zou moeten hebben opgeleverd. Ook ten aanzien van deze verklaringen heeft het openbaar ministerie geen standpunt ingenomen.

De getuigenverklaringen ten aanzien van de wapenleveranties

9.14 Nauwgezette bestudering op meer gedetailleerd niveau aan de hand van het hierboven beschreven (§ 9.11) beoordelingskader levert ten aanzien van de (belastende) verklaringen van getuigen over de wapenleveranties een in hoge mate geschakeerd en mede daardoor verontrustend beeld op.

In de eerste plaats heeft het hof moeten vaststellen dat een niet gering aantal getuigen met stelligheid verklaart over zaken waarvan objectief kan worden vastgesteld dat deze niet juist kunnen zijn. Het meest treffende voorbeeld daarvan betreft de verklaringen waarin met grote stelligheid wordt gerelateerd dat men heeft gezien dat de Antarctic Mariner begin oktober dan wel in december 1999 zijn eerste zending wapens heeft afgeleverd (en dat de verdachte rond die levering in de haven van Buchanan op het schip is gezien), terwijl (zoals hierboven in § 9.2 al werd geconstateerd) vaststaat dat het schip pas nadat het door OTC was gekocht, die naam in mei 2000 is gaan dragen en dus onder die naam nooit in 1999 in de haven van Buchanan kan zijn geweest; het hof heeft overigens geen aanwijzing dat het schip toen onder zijn eerdere naam 'Sinela' in die haven is geweest. Tot deze categorie rekent het hof ook de verklaringen van veel getuigen over een bezoek van de Antarctic Mariner aan de haven van Buchanan (en de aanwezigheid van de verdachte rond de aankomst van het schip) in een maand waarin op basis van de bedoelde harde gegevens als vaststaand moet worden aangenomen dat het schip daar toen niet was. Een ander voorbeeld kan worden ontleend aan de verklaring die inhoudt dat het schip langer in de haven van Buchanan zijn lading ontscheepte dan gelet op de verblijfsduur van het schip mogelijk is, of bij zijn eerste reis uit het Verenigd Koninkrijk al wapens meenam, terwijl redelijkerwijs uitgesloten moet worden geacht dat het de gelegenheid had een haven aan te doen om wapens aan boord te nemen.

Vervolgens stelt het hof vast dat de verklaringen van verschillende getuigen - ook op vele, bepaald niet onbelangrijke punten - op zichzelf genomen al bepaald ongeloofwaardig zijn.

Wat bijvoorbeeld te denken van de mededeling dat een deel van de in kisten verpakte wapens uit het ruim (15 meter diep) van het schip langs een steile ladder op de wal werd gebracht, terwijl andere kisten met de kranen van het schip werden uitgeladen. Of van het beeld dat Charles Taylor die na melding van de aankomst van het schip zich met vijftig voertuigen uit Monrovia naar Buchanan haast om de wapens persoonlijk in ontvangst te gaan nemen en ter plaatse te inspecteren? Tot deze rubriek der ongeloofwaardigheden rekent het hof ook de verklaring van een getuige dat hij een stuk luchtafweergeschut op het voordek van de Antarctic Mariner heeft gezien, over welke verklaring een scheepvaartdeskundige opmerkte dat zulks 'wereldnieuws' zou hebben opgeleverd. Ook de verklaringen dat de wapens in de residentie van Charles Taylor 'White Flower' in Monrovia werden verdeeld zijn weinig plausibel, wanneer men

in aanmerking neemt dat de toegang tot die locatie (blijkens de video-registratie van de schouw door de rechter-commissaris en ervan uitgaande dat de situatie inmiddels niet wezenlijk was gewijzigd) in hoogte zodanig beperkt is, dat (grotere) vrachtwagens - laat staan voertuigen met een container erop - het terrein redelijkerwijs niet op konden rijden en de wapens dus 'op straat' moeten zijn gedistribueerd, althans vandaar zijn overgebracht naar de residentie.

9.15 Bij de onverenigbare elementen tussen veel verklaringen gaat het bijvoorbeeld om stellige mededelingen omtrent de wijze van verpakking van de wapens, de omvang van de lading, het tijdstip en de manier waarop zij werd uitgeladen en de wijze waarop de wapens vervolgens verder werden getransporteerd. Zulks terwijl de mededeling van de ene getuige minstgenomen moeilijk verenigbaar met die van andere getuigen is.

Een sprekend voorbeeld hiervan is het gegeven dat een aantal getuigen verklaart dat de Antarctic Mariner de wapens in containers aanvoerde, die dan vervolgens bijvoorbeeld met diepladers werden afgevoerd, terwijl andere getuigen verklaren bij de wapentransporten nooit een container te hebben gezien, maar dat de wapens zich in kisten bevonden die in vrachtwagens hun reis vervolgden. De omstandigheid dat niet altijd duidelijk wordt over wélk van vier tenlastegelegde transporten een bepaalde getuige verklaart, maakt het probleem dat hierdoor ontstaat niet wezenlijk minder. Getuigen presenteren aldus immers varianten die ieder op zichzelf goed mogelijk lijken (de ene variant is wellicht wat meer plausibel dan de andere), maar waarbij de ene variant de andere (die op hetzelfde transport betrekking heeft) wél uitsluit. Het hof heeft immers geen beoordelingscriteria in handen (gekregen) die aannemelijk maken dat de ene verklaring bepaald meer geloof verdient dan de andere. Als het om voor de beoordeling van de gang van zaken - en daarmee voor de betrouwbaarheid van de afgelegde verklaring - belangrijke aspecten gaat kan het hof bezwaarlijk aan deze wezenlijke onverenigbaarheden voorbijgaan. Het hof gaat er dan nog maar aan voorbij dat met betrekking tot de herkomst van de wapens sommige getuigen (of andere bronnen) stellen of suggereren dat die wapens uit het Verre Oosten kwamen, terwijl andere(n) menen dat het om Oost-Europese wapens ging. Zoals eerder opgemerkt wordt (in dat laatste verband) ook een alternatieve transportroute, door de lucht, genoemd.

Ten slotte blijken verschillende getuigen in opeenvolgende stadia (bij CIE, tactische team of rechter-commissaris) op niet-onbelangrijke onderdelen verschillend te hebben verklaard. De verdediging heeft hiervan een imponerende hoeveelheid voorbeelden tijdens het pleidooi naar voren gebracht. Het hof volstaat met één voorbeeld. Een getuige verklaart over een wapentransport vanuit Buchanan dat in een hinderlaag liep; daarbij kwam een hoge militair om het leven en raakte een hoge functionaris van OTC/RTC ernstig gewond. De getuige zelf zou bij die gelegenheid door de rebellen gevangen zijn genomen en verder aan hun zijde hebben gevochten. In zijn drie opeenvolgende verklaringen vallen belangrijke, onoverbrugbare verschillen naar datum en plaats van die hinderlaag aan te wijzen; in zijn verklaring tegenover de rechter-commissaris komt bovendien als nieuw gegeven naar voren dat ook 'Verdachte' - en daarmee zal op de verdachte zijn gedoeld - zich in dat konvoi bevond.

Ook blijken bij de rechter-commissaris sommige getuigen bij confrontatie met die verschillen te gaan 'draaien' of ontsteken zij in toorn. Soms blijkt dan dat de getuige die eerder de naam van het schip op de achtersteven las, bij het latere verhoor door de rechter-commissaris erkent analfabeet te zijn en de naam van het schip van een ander te hebben gehoord.

Met dat laatste voorbeeld signaleert het hof een meer algemeen probleem, namelijk dat veel getuigen niet alleen minder nauwkeurig besef van tijd en plaats lijken te hebben (en bijvoorbeeld geen kaart kunnen lezen), maar bovendien de eigen visuele waarneming en hetgeen zij van derden hoorden, moeilijk blijken dan wel lijken te kunnen scheiden. Mede daardoor ontstaat een algemeen beeld waarin werkelijkheid en verbeelding in elkaar over (lijken of dreigen te) gaan. Het hof constateert dit zonder op enigerlei wijze de suggestie te willen wekken dat van welbewuste en opzettelijke verdraaiing sprake zou zijn.

9.16 Vooral de genoemde - soms zeer aanzienlijke - feitelijke onjuistheden en onwaarschijnlijkheden vormen, naast de verschillen in en tussen de getuige(n)verklaringen, een aanmerkelijke complicatie bij de beoordeling van de mate waarin op de juistheid van de afgelegde verklaringen kan worden vertrouwd. Het is toch minstgenomen riskant om van de getuige die er op bepaalde punten aantoonbaar 'naast' zit, op andere onderdelen aan zijn verklaring wel geloof te hechten. Zeker indien het gaat om in objectieve zin onbetrouwbaar gebleken (onderdelen van) verklaringen die rechtstreeks betrekking hebben op het tenlastegelegde en verdachtes betrokkenheid bij de wapenleveranties en dus mede 'dragend' zouden moeten zijn voor het bewijs daarvan, is die complicatie zodanig dat zij in de weg staat aan het gebruik van de verklaring tot het bewijs. Op zichzelf komt ook in de reguliere Nederlandse strafrechtelijke praktijk met regelmaat voor dat verklaringen niet geheel intern consistent lijken, dan wel met andere verklaringen (op onderdelen) onverenigbaar zijn. Maar de mate waarin zich dat - qua frequentie én ernst - in de onderhavige zaak voordoet, is onverenigbaar met een voldoende objectieve beoordeling van de gebeurtenissen en de vorming van de overtuiging.

Ook de - minstgenomen aanmerkelijk onnauwkeurige - wijze waarop gebeurtenissen door getuigen naar plaats en tijd worden beschreven levert een dergelijke complicatie op. Het hof wil wel aannemen dat in de rurale samenleving in Liberia bij de bepaling van tijd en plaats wat minder vaste oriëntatiepunten gevonden worden, maar dat kan in 's hofs visie de zeer aanzienlijke 'bandbreedtes' niet verklaren en maakt het gebruik van die verklaringen als dragend bewijs van het tenlastegelegde onmogelijk. Het hof stelt vast dat ook de rechter-commissaris er - ondanks alle inspanningen - op de momenten dat deze dienaangaande helderheid probeerde te krijgen, veelal niet in slaagde tegenstrijdigheden op te lossen en onzekerheden te verminderen, laat staan weg te nemen.

9.17 De hierboven beschreven situatie met betrekking tot (veruit) de (meeste) getuigenverklaringen levert een onoverbrugbaar beletsel op om op grond van deze bewijsmiddelen de overtuiging te vormen. Het gaat immers niet aan al hetgeen deze getuigen tegenstrijdig, onmogelijk of anderszins weinig plausibel hebben verklaard, te negeren en uit hun verklaringen - uiterst selectief - "een enkel graantje te pikken" dat een bewezenverklaring kan dragen.

Er zijn overigens wel enkele getuigen waarvan niet kan worden 'vastgesteld' dat aan hun verklaring bovenbeschreven feiten kleefte en wier verklaringen zonder al te veel moeite na enige selectie op elkaar afgestemd zouden kunnen worden. Mede gelet op de behoedzaamheid die onder de hierboven beschreven omstandigheden bij de toetsing van de betrouwbaarheid van hun verklaringen moet worden betracht, leveren die verklaringen - ook in onderling verband en

samenhang bezien - niet zodanig overtuigend bewijs op dat het hof het verantwoord zou achten daarop zijn overtuiging met betrekking tot zo ernstige misdrijven te baseren. Alles overziend ontbreekt door de zeer gebrekkige 'kwaliteit' van de afgelegde verklaringen zelfs de op betrouwbaar bewijs gebaseerde overtuiging, dat het de Antarctic Mariner was waarmee de tenlastegelegde transporten met wapens en munitie plaatsvonden en moeten de grootste vraagtekens worden gezet bij verklaringen omtrent de verdachte die naar de haven kwam, soms in gezelschap van de president Taylor, om de wapens te inspecteren.

Conclusie ten aanzien van de wapenleveranties

9.18 De slotsom ten aanzien van de onder 4 en 5 tenlastegelegde wapenleveranties dient derhalve de navolgende te zijn.

De verdachte zal wegens het (vergaand) ontbreken van op betrouwbare bewijsmiddelen te stoelen overtuiging van deze feiten moeten worden vrijgesproken.

De tenlastegelegde oorlogsmisdrijven

9.19 Zoals het hof hierboven (§ 9.5) heeft overwogen, gaat het ervan uit dat wel vaststaat dat alle strijdende partijen in het Liberiaanse gewapende conflict in de jaren 1999 en volgende zich hebben schuldig gemaakt aan grove schendingen van het humanitaire oorlogsrecht. Het openbaar ministerie heeft (op grond van de daarover afgelegde verklaringen) de verdachte verweten dat hij bij incidenten rond een aantal plaatsen in het grensgebied van Liberia en Guinee strafrechtelijk relevant betrokken is geweest.

Met betrekking tot de incidenten die deze beschuldigingen zouden moeten 'dragen' valt op dat vrijwel geen van de getuigen over hetzelfde incident lijkt te verklaren als waarover andere getuigen hebben verklaard, terwijl het bovendien bijna onmogelijk is met enige nauwkeurigheid te bepalen wanneer het desbetreffende incident zou hebben plaatsgevonden. Het openbaar ministerie heeft getracht dit probleem te ondervangen door in de tenlastelegging een zeer ruim tijdsbestek (en overigens ook een zeer ruime plaatsaanduiding) op te nemen, zoals bijvoorbeeld in de omschrijving van feit 1: tijdstippen "in of omstreeks de periode van 1 december 2000 tot en met 1 maart 2001, althans in het jaar 2000 en/of 2001, en/of (ook) in of omstreeks de periode van 1 januari 2002 tot en met 31 december 2002, te Gueckedou, althans in Guinee". Indien bewijs van het medeplegen van deze naar het zich laat aanzien impliciet cumulatieve tenlastelegging zou worden beproefd, zouden aanzienlijke problemen kunnen ontstaan, mede in het licht van het bepaalde in artikel 342, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, dat verbiedt dat het bewijs van het tenlastegelegde op de verklaring van één getuige wordt gebaseerd. Bij andere deelnemingsvormen kan dat een minder belangrijke rol spelen, bijvoorbeeld omdat het accent op de ondersteunende handelingen van de verdachte zelf en minder op de gepleegde oorlogsmisdrijven ligt.

9.20 In algemene zin doen zich met betrekking tot het bewijs van de gestelde betrokkenheid van de verdachte bij deze misdrijven dezelfde problemen voor met betrekking tot de betrouwbaarheid van het getuigenbewijs, die hierboven ampel zijn besproken in verband met de tenlastegelegde wapenleveranties. Het gaat (veelal) om dezelfde getuigen die over de wapenleveranties verklaarden, zij het dat over de oorlogsmisdrijven slechts een bepaald

beperkt aantal getuigen verklaarde. De problemen met de betrouwbaarheid van de verklaringen staan ook ten aanzien van deze delicten een bewezenverklaring volstrekt in de weg.

Ook ten aanzien van deze delicten heeft de verdediging niet alleen de betrouwbaarheid van de afgelegde verklaringen onderbouwd betwist, maar ook notariële verklaringen van getuigen ingebracht. In die verklaringen wordt bijvoorbeeld met stelligheid ontkend dat OTC ooit milities heeft gekend. Tevens wordt betoogd dat de beveiliging van OTC in de verste verte niet de personele omvang had die door andere getuigen wordt gesteld. Dat zou dus impliceren dat nimmer grote OTC-milities in het strijdperk kunnen zijn gebracht. Een en ander geldt overigens ook ten aanzien van RTC.

Zoals het hof al eerder overwoog (§ 9.7 e.v.) ontbreken in het dossier harde en eenduidige indicaties in de vorm van bijvoorbeeld (digitale) documenten of betalingen voor de betrokkenheid van de verdachte bij de oorlogsmisdrijven. Ook het openbaar ministerie ontleent het bewijs van die betrokkenheid eigenlijk uitsluitend aan getuigenverklaringen. En die voldoen dus ook ten aanzien van de oorlogsmisdrijven niet aan daaraan te stellen eisen van betrouwbaarheid.

9.21 Maar er zijn verdere obstakels bij het vormen van enige overtuiging ten aanzien van verdachtes betrokkenheid. Het hof volstaat met een korte aanduiding van die obstakels. In ieder geval in de tenlastegelegde perioden werd door OTC geen enkele houtkapactiviteit ontplooid in de Noord-Westelijke provincie Lofa (of het daaraan grenzende gedeelte van Guinee), waar de gestelde oorlogsmisdrijven zouden hebben plaatsgevonden. Die constatering doet de prangende vraag rijzen welk motief de leiding van OTC zou hebben om personeel van zijn beveiliging (in de kapgebieden van OTC in het Zuid-Oosten van Liberia) vrij te maken om daar mee te vechten. Daarnaast is het zeer de vraag of de verdachte het in zijn macht zou hebben gehad om (aldus) over de beschikbaarstelling van OTC-personeel te beslissen. In ieder geval de Indonesische eigenaar van dat bedrijf ontkent ten stelligste dat de verdachte enige managementbevoegdheid had, een uitspraak die tenminste tot onderbouwde weerlegging aanleiding zou moeten geven. Van enige instemming van de leiding van OTC met een dergelijk beschikken over personeel ontbreekt elke aanwijzing.

Ook het bewijs van de (voor alle deelnemingsvormen vereiste) opzet van de verdachte op de oorlogsmisdrijven (door 'zijn' medewerkers) is geenszins onderbouwd.

Ten slotte komt uit verschillende verklaringen het beeld naar voren dat (veel) medewerkers van OTC-security in 1999 geworven zijn onder de oud-militairen die na het einde van de eerste burgeroorlog in Liberia hun functie hadden verloren. Ook de leiding van OTC-security was in handen van iemand die (nog steeds) tevens een hoge positie in het Liberiaanse leger bekleedde. Dit gegeven laat bepaald de mogelijkheid open dat, indien medewerkers van OTC-security in de genoemde jaren aan het front in Lofa hebben gevochten, zulks gebeurde omdat zij weer "onder de wapenen waren geroepen".

Conclusie ten aanzien van de oorlogsmisdrijven

9.22 Gelet op hetgeen hiervoor werd overwogen zal de verdachte ook van de tenlastegelegde betrokkenheid bij gepleegde oorlogsmisdrijven wegens het (vergaand) ontbreken van op

betrouwbare bewijsmiddelen gestoelde overtuiging van deze feiten moeten worden vrijgesproken. Ook ten aanzien van deze verwijten zou een veroordeling vergaand op 'drijfzand' berusten."

VIII. Twee anonieme getuigen

Tegen het arrest heeft het Openbaar Ministerie beroep in cassatie ingesteld. In cassatie heeft het Openbaar Ministerie met succes betoogd dat het hof de afwijzing van het verzoek tot het doen horen van 2 -te elfder ure- door het O.M. naar voren geschoven anonieme getuigen (A03 en A04) onvoldoende heeft gemotiveerd. Anders dan bij een onjuiste afwijzing van door de verdediging gewenste getuigen gebruikelijk is, heeft de Hoge Raad de zaak niet naar het hof Den Haag terug verwezen, maar naar het hof Den Bosch. In deze procedure zijn de 2 anonieme getuigen overigens vervolgens niet gehoord omdat deze (onder meer) respectievelijk "niet benaderbaar" en "niet traceerbaar" waren.

Saillant detail is dat uit de in de vervolprocedure overgelegde stukken volgt dat de door het O.M. eerder bij het hof Den Haag (en de Hoge Raad) gegeven weergave van de verklaringen van getuige A03 met betrekking tot de levering van wapens via de haven Buchanan niet juist blijkt te zijn, waardoor de verdediging ook heeft aangevoerd dat de Hoge Raad is misleid. Zo heeft de verdediging ter zitting van (onder meer) 2 juni 2016 gesteld:

"De verdediging wijst dus met name dus ook op het verontrustende feit, dat hetgeen de Hoge Raad als samenvatting van de verklaringen van A03 en A04 te zien heeft gekregen een valse voorstelling van de inhoud van die verklaringen is geweest en dus valselijk de indruk is gewekt als zouden deze ten nadele van cliënt potetieel bewijsmateriaal bevatten. ()
Enkele voorbeelden van de bedoelde valsheden betreffen de volgende (onderstreping door verdediging):

O Ten aanzien A03 kan direct worden opgemerkt, dat A03 juist zou hebben gezegd, dat cliënt via Buchanan wapens zou hebben binnengebracht ()
()

Uit samenvatting: A03 verklaarde bij wapentransporten aanwezig te zijn geweest, dat in verschillende delen van het land wapens werden binnengebracht waaronder Buchanan, Sinou en de haven van Harper.

Uit verklaring: 60.V: () A: [verdachte] bracht een maal per maand wapens in Liberia het land binnen via Sinoe, Maryland, de haven van Harper. ()
()

Uit verklaring: 68V: Waarom kwamen de wapens aan in Harper en niet in Buchanan? A: Dat was om veiligheidsredenen. Het was om te vermijden dat burgers dat zouden zien. Deze haven is verder weg van de stad. Het ligt niet in een bewoond gebied. De burgers konden het dan niet zien.()"

IX. Gevoerde verdediging in hoger beroep

Ter terechtzitting in hoger beroep in Den Bosch heeft de verdediging (wederom) meermalen verzocht getuigen te horen, te weten getuigen à charge en à décharge. Voorts heeft de verdediging verzocht

nadere onderzoekshandelingen te doen verrichten. Daarnaast heeft de verdediging bewijsverweren gevoerd en (onder meer) betoogd dat het recht van verdachte op een eerlijk proces is geschonden.

MIDDELEN VAN CASSATIE

Als gronden van cassatie hebben ondergetekenden de eer voor te dragen:

HOOFDSTUK 2: OPROEPEN GETUIGEN

2.A. Juridisch kader

2.A.1.

In de zaak Al Khawaja & Tahery heeft het EHRM zich uitgelaten over het ondervragingsrecht in strafzaken ex artikel 6 EVRM (EHRM Al Khawaja & Tahery vs. The United Kingdom 15 december 2011, app.nos. 26766/05 & 22228/06). In dit arrest heeft het EHRM het uitgangspunt benadrukt dat “all evidence against him normally had to be produced in his presence at a public hearing with a view to adversarial argument”. Wanneer dit niet mogelijk is, hoeft dit echter niet tot een schending van artikel 6 EVRM te leiden indien de verdediging een “adequate and proper opportunity” heeft gekregen om de getuige te ondervragen. De rechter dient de volgende drie vragen te beantwoorden voordat kan worden geconcludeerd of er al dan niet sprake is van een schending van artikel 6 EVRM: (i) is er een goede reden voor de afwezigheid van de getuige (ii) is de verklaring van de getuige “sole and decisive” en (iii) zijn er voldoende “counterbalancing factors” die de verdediging de mogelijkheid hebben geboden om de verklaring op betrouwbaarheid te toetsen. Ook in het geval het bewijs niet “sole and decisive” is, maar desondanks significante waarde heeft, dient de rechter na te gaan of voldoende “counterbalancing factors” aanwezig zijn voor de verdediging om het bewijs te toetsen. Daarbij geldt het uitgangspunt dat hoe meer waarde wordt toegekend aan het bewijs, hoe meer gewicht de “counterbalancing factors” dienen te hebben om de procedure als “fair” te kwalificeren.

2.A.2.

In 2015 heeft het EHRM een nieuw overzichtsarrest gewezen omtrent het horen van getuigen in het licht van artikel 6 EVRM (Schatschaschwili vs. Germany 15 december 2015, app.no. 9154/10). In deze uitspraak is het EHRM ingegaan op de verhouding tussen de drie te beantwoorden vragen. Zo heeft het Hof aangegeven dat de drie vragen in beginsel in de gegeven volgorde dienen te worden beantwoord, maar dat de vragen onderling met elkaar samenhangen zodat het in bepaalde gevallen beter zou kunnen zijn om een andere volgorde aan te houden. Hiervan is bijvoorbeeld sprake indien het antwoord op één vraag beslissend is voor de ‘overall fairness of the procedure’. Daarnaast heeft het EHRM een van de uitgangspunten in Al Khawaja iets aangepast, in die zin dat het ontbreken van een goede reden op zichzelf niet leidt tot een schending van artikel 6 EVRM, maar dat dit wel een zeer belangrijke factor is die meegewogen dient te worden. Het EHRM heeft ten aanzien van het voorgaande onder meer het volgende overwogen:

“The Grand Chamber, in the light of the foregoing (see paragraphs 111-112), considers that the absence of good reason for the non-attendance of a witness cannot of itself be conclusive of the unfairness of a trial. This being said, the lack of a good reason for a prosecution witness’s absence is a very important factor to be weighed in the balance when assessing the overall fairness of a trial, and one which may tip the balance in favour of finding a breach of Article 6 §§ 1 and 3 (d).

(i)

117. The Court observes that in Al-Khawaja and Tahery, the requirement that there be a good reason for the non-attendance of the witness (first step), and for the consequent admission of the evidence of the absent witness, was considered as a preliminary question which had to be examined before any consideration was given as to whether that evidence was sole or decisive (second step; ibid., § 120). “Preliminary”, in that context, may be understood in a temporal sense: the trial court must first decide whether there is good reason for the absence of the witness and whether, as a consequence, the evidence of the absent witness may be admitted. Only once that witness evidence is admitted can the trial court assess, at the close of the trial and having regard to all the evidence adduced, the significance of the evidence of the absent witness and, in particular, whether the evidence of the absent witness is the sole or decisive basis for convicting the defendant. It will then depend on the weight of the evidence given by the absent witness how much weight the counterbalancing factors (third step) will have to carry in order to ensure the overall fairness of the trial. 118. Against that background, it will, as a rule, be pertinent to examine the three steps of the Al-Khawaja-test in the order defined in that judgment (see paragraph 107 above). However, all three steps of the test are interrelated and, taken together, serve to establish whether the criminal proceedings at issue have, as a whole, been fair. It may therefore be appropriate, in a given case, to examine the steps in a different order, in particular if one of the steps proves to be particularly conclusive as to either the fairness or the unfairness of the proceedings (see in this connection, for instance, Nechto v. Russia, no. 24893/05, §§ 119-25 and 126-27, 24 January 2012; Mitkus v. Latvia, no. 7259/03, §§ 101-102 and 106, 2 October 2012; Gani, cited above, §§ 43-45; and Şandru, cited above, §§ 62-66, in all of which the second step, that is, the question whether the evidence of the absent witness was sole or decisive, was examined before the first step, that is, the question whether there was a good reason for the witness’s absence).”

2.A.3.

Het belang van het door de verdediging kunnen horen van een (belastende) getuige staat volgens het EHRM evenwel voorop. Dit heeft het EHRM onder mer aangegeven in de uitspraak van 23 maart 2016 (appl. 47152/06, Blokhin) en zeer recent nog eens onderstreept in zijn beslissing van 12 oktober 2017 in de zaak Cafagna (appl. 26073/13):

“The Court observed that C.C. had been questioned by the carabinieri but had never appeared before the trial court. Therefore, neither the latter nor the applicant had been able to observe him during questioning in order to assess his credibility and the reliability of his statements.

The Court also noted that the domestic courts had based their decisions not just on C.C.’s statements but also on the testimony of the carabinieri L.R. It observed that the Court of Appeal had examined C.C.’s credibility with care before concluding that his statements were sufficiently reliable.

Nevertheless, the Court considered that the examination by the domestic courts of the evidence of the applicant’s guilt had not been sufficient, by itself, to compensate for the fact that the witness had not been questioned by the defence. However thorough the examination

conducted by the trial court, it was not capable of providing the information that could be gleaned from a confrontation at a public hearing between the accused and his or her accuser, and hence of testing the reliability of the evidence. The Court therefore concluded that Mr Cafagna's defence rights had been restricted in a manner incompatible with the requirements of a fair trial, and found a violation of his right to a fair trial." (Press Release).

2.A.4.

In 2013 heeft het EHRM het toetsingskader uitgewerkt ten aanzien van het verzoek tot het horen van getuigen à décharge (EHRM 10 oktober 2013, app.no 51355/10, Topic vs. Croatia). In deze uitspraak heeft het EHRM het volgende overwogen:

The admissibility of evidence is primarily a matter for regulation by national law. The Court's task under the Convention is not to give a ruling as to whether statements of witnesses were properly admitted as evidence, but rather to ascertain whether the proceedings as a whole, including the way in which evidence was taken, were fair (see, among many others, Van Mechelen and Others v. the Netherlands, 23 April 1997, § 50, Reports of Judgments and Decisions 1997-III). In particular, "as a general rule, it is for the national courts to assess the evidence before them as well as the relevance of the evidence which defendants seek to adduce ... Article 6 § 3 (d) leaves it to them, again as a general rule, to assess whether it is appropriate to call witnesses" (see Vidal v. Belgium, 22 April 1992, § 33, Series A no. 235-B).

42. It is accordingly not sufficient for a defendant to complain that he has not been allowed to question certain witnesses; he must, in addition, support his request by explaining why it is important for the witnesses concerned to be heard and their evidence must be necessary for the establishment of the truth (see Borisova v. Bulgaria, no. 56891/00, § 46, 21 December 2006). Thus, when the applicant has made a request to hear witnesses which is not vexatious, and which is sufficiently reasoned, relevant to the subject matter of the accusation and could arguably have strengthened position of the defence or even led to the applicant's acquittal, the domestic authorities must provide relevant reasons for dismissing such request (see Polyakov v. Russia, no. 77018/01, §§ 34-35, 29 January 2009; and Gregačević, cited above, § 68).

2.A.5.

De Hoge Raad heeft op 1 juli 2014 een overzichtsarrest gewezen omtrent het oproepen en horen van getuigen (HR 1 juli 2014, ECLI:NL:HR:2014:1496). In dit arrest is de Hoge Raad onder meer ingegaan op de aan te leggen maatstaven. De Hoge Raad stelt dat de verdachte in beginsel de mogelijkheid heeft om alle getuigen te horen wier verhoor hij in het belang van zijn verdediging acht. Het verdedigingscriterium geldt indien het verzoek tot het horen van getuigen is gedaan vóór de terechtzitting ex artikel 263 Sv. Een dergelijk verzoek dient door de rechter te worden beoordeeld vanuit het gezichtspunt van de verdediging. Van belang daarbij is wel dat de verdediging dient te motiveren waarom het horen van een bepaalde getuige van belang is voor de verdediging. Zo dient het horen van de getuige in het belang te zijn van enige te nemen beslissing in het kader van de artikelen 348 en 350 Sv. Het horen van een getuige kan ook van belang zijn bij de beantwoording van de vraag of er sprake is van een vormverzuim ex artikel 359a Sv. De verdediging zal in een dergelijk geval aan de hand van de factoren vermeld in dat artikel moeten aantonen tot welk rechtsgevolg het verzuim zou moeten leiden. Tevens is het mogelijk om ter zitting te verzoeken om bepaalde getuigen te horen. Een dergelijk verzoek wordt getoetst aan het noodzaakscriterium. Dit criterium houdt verband met de taak en de verantwoordelijkheid van de strafrechter voor de volledigheid van het onderzoek van de zaak. Gelet op het voorgaande is aan de rechter de bevoegdheid toegekend om

ambtshalve onder meer de oproeping van getuigen te bevelen voor het geval hem de noodzakelijkheid blijkt van dat verhoor, ongeacht wat de procespartijen daarvan vinden.

2.A.6.

Het in de schoenen van de verdediging schuiven van de verantwoordelijkheid voor de naleving van de eisen van een eerlijk proces heeft in Nederland wel geleid tot uitspraken, waarin getuigenverzoeken zijn afgewezen, doordat de verdediging in de ogen van de feitenrechter de verzoeken onvoldoende zou hebben gemotiveerd. Zo heeft het hof Arnhem in de zaak die nadien bekend is geworden onder de naam 'Keskin' een verzoek om het horen van getuigen, die belastende verklaringen tegen de verdachte hadden afgelegd en welke verklaringen door de rechtbank voor het bewijs waren gebruikt, afgewezen omdat de verzoeken onvoldoende zouden zijn onderbouwd. Het tegen het arrest van het hof ingestelde cassatieberoep is vervolgens door de Hoge Raad afgedaan op de voet van art. 80a RO. Vervolgens heeft Nederland in de daarop door Keskin bij het EHRM aangespannen procedure (vrij snel) de gestelde schending van art. 6 EVRM erkend.

2.A.7.

Begin 2017 is advocaat-generaal Spronken naar aanleiding van de bij het EHRM aanhangige zaak Keskin ingegaan op de vraag in hoeverre de Nederlandse jurisprudentie ten aanzien het oproepen van getuigen à charge nog wel in overeenstemming is met de eisen die het EVRM en het EHRM stelt (ECLI:NL:PHR:2017:172). Zij constateert onder meer dat de oorspronkelijke marginale toets van het verdedigingsbelang steeds meer op de achtergrond is geraakt. Voorts is er in Nederland een probleem ontstaan vanuit het perspectief van het Straatburgse toetsingsmechanisme. Zij verwijst daarbij onder meer op de dissertatie van De Wilde die uit jurisprudentie van het EHRM als beslissingsmodel afleidt:

1. Heeft de verdediging een adequate ondervragingsmogelijkheid gekregen?

a. Ja: geen schending

b. Nee: ga naar vraag 2

2. Bestond er een goede reden voor ontbreken van een behoorlijke en effectieve ondervragingsmogelijkheid?

a. Ja: ga naar vraag 3

b. Nee: schending

3. Is veroordeling uitsluitend of in beslissende mate gebaseerd op de niet behoorlijk door de verdediging gehoorde getuige?

a. Ja: ga naar vraag 4

b. Nee: geen schending

4. Is voldoende compensatie geboden bij ontbreken van een dergelijke mogelijkheid?

a. Ja: geen schending

b. Nee: schending

2.A.8.

In haar conclusie geeft Spronken aan dat De Wilde in zijn dissertatie nog niet de uitspraak van het EHRM in de zaak Schatschaswilli heeft kunnen betrekken. Zij meent evenwel dat het EHRM blijft vooropstellen dat de vraag, of er een goede reden is voor het ontbreken van een behoorlijke en effectieve ondervraging, een preliminaire is, die in beginsel aan de volgende twee stappen vooraf moet gaan, tenzij op grond van bijzondere omstandigheden van de zaak een andere volgorde meer voor de hand ligt, bijvoorbeeld als bij voorbaat al duidelijk is dat de betreffende getuigenverklaring irrelevant is voor de uitkomst van de procedure en dus ook voor het bewijs niet gebruikt is. Indien een getuigenverklaring wel voor het bewijs wordt gebruikt, wordt de relevantie van die verklaring

verondersteld en zal getoetst moeten worden of er een goede reden is dat niet aan het verzoek tot het horen van de getuige door de verdediging tegemoet is gekomen. De redenen die kunnen worden geaccepteerd als grond voor het ontbreken van een mogelijkheid tot ondervraging van getuige de verdediging zullen gerelateerd moeten zijn aan de persoonlijke omstandigheden van de getuige en niet aan de vraag of de getuigenverklaring betrouwbaar kan worden geacht, bijvoorbeeld gelet op het overige bewijs dat in een zaak voorhanden is. Voorop dient te staan dat een belastende getuige ter zitting wordt gehoord. De omstandigheid dat een getuige belastend heeft verklaard betekent dat deze getuige gehoord dient te worden indien de verdediging verzoekt de getuige te horen.

2.A.9.

Vrij recent heeft de Hoge Raad - na de hiervoor besproken conclusie van A-G Spronken - een nieuw overzichtsarrest gewezen omtrent het oproepen en horen van getuigen (HR 4 juli 2017, ECLI:NL:HR:2017:1015). Ook de Hoge Raad stelt zichzelf de vraag of de geldende jurisprudentie omtrent het oproepen en horen van getuige in overeenstemming is met het recht op een eerlijk proces ex artikel 6 EVRM. Voor de eisen die worden gesteld aan een verzoek tot het horen van een getuige, maakt het naar de mening van de Hoge Raad in beginsel geen verschil of zo een verzoek een getuige à charge of á décharge betreft. Indien de gevraagde getuige geen verklaring in het vooronderzoek heeft afgelegd, zal de motivering van het verzoek betrekking moeten hebben op het belang van het afleggen van een verklaring door het horen van die getuige voor enige in de strafzaak uit hoofde van de art. 348 en 350 Sv te nemen beslissing, en dienen in het bijzonder de redenen te worden opgegeven waarom de verklaring kan strekken tot staving van de betwisting van het tenlastegelegde feit dan wel ter ondersteuning van een verweer of standpunt dat betrekking heeft op een van de andere door de rechter uit hoofde van de art. 348 en 350 Sv te nemen beslissingen. De rechter zal, indien hij een verzoek afwijst, de feitelijke en/of juridische gronden waarop de afwijzing berust, in het proces verbaal van de terechtzitting of in de uitspraak moeten opnemen. Deze rechterlijke motiveringsplicht steunt mede op art. 6 EVRM. De Hoge Raad stelt voorts dat de rechter, voordat hij uitspraak doet, zich ervan dient te vergewissen dat de procedure in haar geheel voldoet aan het door art. 6 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces. Zonodig zal hij alsnog moeten overgaan tot het oproepen van (een) getuige(n), hetzij bij zijn beslissing omtrent de bewezenverklaring onder ogen moeten zien of en zo ja, welke gevolgen moeten worden verbonden aan de omstandigheid dat de verdediging, ondanks het nodige initiatief daartoe, geen gebruik heeft kunnen maken van de mogelijkheid om de relevante getuige(n) in enig stadium van het geding te (doen) ondervragen.

2.A.10.

In haar conclusie van 21 november 2017 in zaak S 16/00522 stelt A-G Spronken onder meer dat de Hoge Raad de motiveringsplicht heeft aangescherpt, in die zin dat de rechter bij een afwijzing zal moeten aangeven waarop deze is gebaseerd. Uit de motivering zal in ieder geval moeten kunnen worden opgemaakt *waarom* het verzoek is afgewezen. Door het bezigen van een standaardoverweging, zoals dat het hof het horen van getuigen niet noodzakelijk acht, gelet op de onderbouwing van het verzoek, terwijl ook overigens die noodzaak naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzitting niet aannemelijk is geworden, wordt geen concrete invulling gegeven aan de aangescherpte motiveringsplicht. De feitelijke of juridische gronden waarop dat oordeel is gebaseerd blijken volgens de A-G immers niet uit deze overwegingen (zie in verband hiermede ook HR 31 oktober 2017, ECLI:NL:HR:2017:1193).

2.A.11.

Ten aanzien van getuigen, die eerder belastend hebben verklaard maar nadien de belastende verklaring hebben ingetrokken, heeft de Hoge Raad aanvankelijk geoordeeld dat het openbaar ministerie gehouden is die getuigen op te roepen en/of de rechter ambtshalve gehouden is deze getuigen te doen horen, zulks in verband met de eisen van een eerlijk proces (HR 3 september 1994,

NJ 1994, 427, mnt. C -nadien herhaald in o.m. HR NJ 2006, 333-). In 2014 is de Hoge Raad op deze jurisprudentie terug gekomen. Indien de verdediging niet om het horen van deze getuigen verzoekt, behoeft de rechter de getuigen niet ambtshalve te horen. De Hoge Raad voegt daar wel aan toe, dat - onder omstandigheden- de rechter hiertoe wel verplicht is, indien de eisen van art. 6 EVRM of beginselen van een behoorlijke procesorde dit meebrengen (HR 23 september 2014, NJ 2014, 488, mnt. MJB). Recent heeft het EHRM een arrest gewezen, waaruit -in lijn met eerder jurisprudentie van het EHRM, zoals *Mischie* (16 september 2014, appl 50224/07); *Moinesu* (15 september 2015, appl. 16903/12) en *Lazu* (5 juli 2016, appl. 46181/08) - volgt dat de rechter evenwel -ook- gehouden is getuigen zelf te doen horen zonder dat de verdediging daarom heeft verzocht, en wel indien de vorige instantie de getuigen heeft gehoord en de verdachte heeft vrijgesproken:

“36. La Cour rappelle que les modalités d’application de l’article 6 de la Convention aux procédures d’appel dépendent des caractéristiques de la procédure dont il s’agit ; il faut prendre en compte l’ensemble du procès mené dans l’ordre juridique interne et le rôle qu’y a joué la juridiction d’appel (Botten c. Norvège, 19 février 1996, § 39, Recueil des arrêts et décisions 1996-I, et Hermi c. Italie [GC], no [18114/02](#), § 60, CEDH 2006-XII). Lorsqu’une instance d’appel est amenée à connaître d’une affaire en fait et en droit et à étudier dans son ensemble la question de la culpabilité ou de l’innocence, elle ne peut, pour des motifs d’équité du procès, décider de ces questions sans appréciation directe des moyens de preuve (Constantinescu c. Roumanie, no [28871/95](#), § 55, CEDH 2000-VIII, Popovici c. Moldova, nos [289/04](#) et [41194/04](#), § 68, 27 novembre 2007, Marcos Barrios c. Espagne, no [17122/07](#), § 32, 21 septembre 2010, Dan, précité, § 30, Lazu c. République de Moldova, no [46182/08](#), § 40, 5 juillet 2016, Manoli c. République de Moldova, no [56875/11](#), § 32, 28 février 2017, et, a contrario, Kashlev c. Estonia, no [22574/08](#), §§ 48-50, 26 avril 2016).

37. Se tournant vers les faits de l’espèce, la Cour observe tout d’abord que la cour d’appel de Palerme a condamné le requérant sur la base des déclarations de X, la victime présumée de certains des faits reprochés à l’intéressé, et de Y, un autre témoin, qui avaient déposé devant les juridictions de première instance (voir paragraphe 19 ci-dessus).

38. La Cour note que le tribunal de Saccà, la juridiction de première instance qui a entendu X lors des débats (paragraphe 9 ci-dessus), a relaxé le requérant car il a estimé que la déposition de ce témoin n’était pas crédible. De l’avis du tribunal, les déclarations de ce dernier et celles de Y, interrogé lors d’une audience ad hoc devant le GIP (paragraphe 7 ci-dessus), étaient imprécises, illogiques et incohérentes. Le tribunal a ainsi considéré que, non seulement ces déclarations n’étaient pas corroborées par d’autres éléments, mais également qu’elles étaient fausses, ce qui l’a conduit à ordonner la transmission du dossier au parquet afin d’évaluer s’il était nécessaire d’ouvrir des poursuites pour faux témoignage contre X, Y et cinq autres témoins (paragraphes 13-14 ci-dessus).

39. La Cour relève ensuite que, de son côté, la cour d’appel de Palerme avait la possibilité, en tant qu’instance de recours, de rendre un nouveau jugement sur le fond, ce qu’elle a fait le 15 février 2012. Cette juridiction pouvait décider soit de confirmer l’acquiescement du requérant soit de déclarer celui-ci coupable, après s’être livrée à une appréciation de la question de la culpabilité ou de l’innocence de l’intéressé. Pour ce faire, la cour d’appel avait la possibilité d’ordonner d’office la réouverture de l’instruction, conformément à l’article 603 alinéa 3 du code de procédure pénale, et procéder à une nouvelle audition des témoins (paragraphe 26 ci-dessus).

40. La Cour observe que la cour d'appel de Palerme a infirmé le jugement entrepris, s'écartant ainsi de l'avis du tribunal quant à l'interprétation des mêmes dépositions examinées par le juge a quo. La cour d'appel a considéré que les témoignages de X et Y étaient crédibles, précis et corroborés par plusieurs éléments. Elle a en outre estimé que Y avait donné des justifications pertinentes pour certaines inexactitudes et, quant à X, que sa réticence initiale s'expliquait par des craintes de représailles et qu'il n'y avait eu aucune manipulation des enregistrements produits par lui. La cour d'appel a également accordé un certain poids à la conduite du requérant, notant que celui-ci avait essayé d'entraver l'enquête, qu'il avait admis avoir reçu une somme d'argent de la part de X et qu'il avait progressivement adapté ses déclarations au fur et à mesure que des éléments à sa charge avaient été produits au cours du procès (paragraphe 19-20 ci-dessus).

41. Force est de constater qu'en l'espèce la cour d'appel de Palerme ne s'est pas limitée à une nouvelle appréciation d'éléments de nature purement juridique, mais qu'elle s'est prononcée sur une question factuelle, à savoir la crédibilité des dépositions de X et Y, modifiant ainsi les faits retenus par le juge de première instance. Aux yeux de la Cour, un tel examen implique, de par ses caractéristiques, une prise de position sur des faits décisifs pour la détermination de la culpabilité du requérant (voir, *mutatis mutandis*, *Igual Coll c. Espagne*, no [37496/04](#), § 35, 10 mars 2009, *Marcos Barrios*, précité, § 40, et voir, *a contrario*, *Leş c. Roumanie* (déc.), no [28841/09](#), 13 septembre 2016).

42. À ce sujet, la Cour note que, pour parvenir à ces conclusions, la cour d'appel n'a pas procédé à une nouvelle audition de X et Y : cette juridiction s'est bornée à examiner les déclarations de ceux-ci telles qu'elles avaient été enregistrées dans les procès-verbaux versés au dossier (voir, *mutatis mutandis*, *Dan*, précité, § 32).

43. Compte tenu de ce qui était en jeu pour le requérant, la Cour n'est pas convaincue que les questions que la cour d'appel de Palerme avait à trancher avant de décider de condamner l'intéressé en infirmant le verdict d'acquiescement du tribunal de Sciacca pouvaient, pour des motifs d'équité du procès, être examinées de manière appropriée sans appréciation directe des témoignages à charge. La Cour rappelle que ceux qui ont la responsabilité de décider de la culpabilité ou de l'innocence de l'accusé doivent, en principe, entendre les témoins en personne et évaluer leur crédibilité (voir *Manoli*, précité, § 32 et, *a contrario*, *Kashlev*, précité, §§ 48-50). L'évaluation de la crédibilité d'un témoin est une tâche complexe, qui, normalement, ne peut pas être accomplie par le biais d'une simple lecture du contenu des déclarations de celui-ci, telles que consacrées dans les procès-verbaux des auditions (*Dan*, précité, § 33).

44. Certes, il y a des cas où il s'avère impossible d'entendre un témoin en personne aux débats en appel, par exemple en raison de son décès (voir, entre autres, *Ferrantelli et Santangelo c. Italie*, 7 août 1996, § 52, Recueil 1996-III, et *Al-Khawaja et Tahery c. Royaume-Uni* [GC], nos [26766/05](#) et [22228/06](#), § 153, CEDH 2011) ou afin de respecter son droit de garder le silence sur des circonstances qui pourraient conduire à son incrimination (voir, par exemple, *Craxi c. Italie* (no 1), no [34896/97](#), § 86, 5 décembre 2002). Cependant, il n'a pas été allégué que de tels empêchements existaient en l'espèce (voir, *mutatis mutandis*, *Dan*, précité, § 33).

45. La Cour a examiné l'argument du Gouvernement selon lequel, en l'espèce, une nouvelle audition de X et Y n'était pas nécessaire au motif que la cour d'appel, loin de se borner à réévaluer leur crédibilité, avait effectué un contrôle approfondi de la motivation du jugement du tribunal de Sciacca en mettant en exergue ses carences à la lumière de l'ensemble des éléments de preuve versés au dossier (paragraphe 35 ci-dessus). Cependant, la Cour ne voit pas

en quoi cette circonstance pouvait exonérer la juridiction d'appel de l'obligation qui était la sienne d'entendre en personne les témoins dont les déclarations, qu'elle s'apprêtait à interpréter d'une manière défavorable à l'accusé et radicalement différente de celle dont le juge de première instance avait appréhendé l'affaire, constituaient le principal élément à charge.

46. À la lumière de ce qui précède, la Cour estime que l'omission de la cour d'appel de Palerme d'entendre à nouveau X, Y et/ou d'autres témoins avant d'infirmier le verdict d'acquiescement dont le requérant avait bénéficié en première instance a porté atteinte à l'équité du procès.

47. Il s'ensuit qu'il y a eu violation de l'article 6 § 1 de la Convention » (EHRM 29 juni 2016, Lorefice v. Italy, appl. 63446/13).

Middel 1: Verzoek oproepen kapiteins en bemanningsleden van de schepen die tegelijkertijd met de Antarctic Mariner in de haven van Buchanan lagen

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 287, 288, 315 en 41 Sv, en wel om het navolgende:

Ter terechtzitting in hoger beroep d.d. 22 december 2010 heeft de verdediging onder meer aangegeven (verkort zakelijk weergegeven) dat zij zelf aan de hand van (onder meer) logboeken heeft kunnen vaststellen welke schepen tegelijkertijd met het schip de 'Antarctic Mariner' in de haven van Buchanan hebben gelegen; de opvarenden van die schepen getuige zijn geweest van de wijze waarop de Antarctic Mariner werd bejegend en op welke wijze de haven functioneerde; de verdediging heeft kunnen achterhalen welke rederijen eigenaar zijn geweest van die schepen; de resultaten in het dossier heeft laten voegen en het Openbaar Ministerie (meermalen) heeft verzocht de rederijen te contacteren teneinde aldus de betreffende kapiteins, stuurlieden en andere bemanningsleden te traceren nu de verdediging niet over de middelen beschikt de rederijen ertoe te verplichten deze informatie te verschaffen; de betreffende personen ter plaatse hebben moeten kunnen vaststellen of (onder meer) 's-nachts de haven kon worden ingevaren, of de haven kon worden afgesloten, of de haven daadwerkelijk werd afgesloten, alle personeel van douane, gezondheidsdiensten en ander personeel werd weggestuurd en gewapende militaire eenheden ter plaatse waren en zelfs in plaats van het betreffende havenpersoneel de Antarctic Mariner uitlaadde en kranen bediende enz.

Vorst is aangevoerd dat het Openbaar Ministerie klaarblijkelijk nog steeds persisteert bij zijn stellingen, ondanks de door de verdediging ingebrachte verklaringen van bijvoorbeeld havenautoriteiten en scheeps- en havendocumenten en beelden van de haven en omgeving betreffende de ter plaatse logistieke en geografische (en uit objectieve gegevens blijkende) omstandigheden.

Op grond van het bovenstaande heeft de verdediging verzocht de kapiteins en eerste stuurlieden van de betreffende schepen, die tezamen met de Antarctic Mariner in de haven van Buchanan hebben gelegen als getuigen op te doen roepen.

Ter zitting d.d. 1 februari 2011 heeft het hof het verzoek afgewezen, waarbij het hof heeft overwogen dat verdachte door de afwijzing niet in zijn verdediging wordt geschaad. Daartoe heeft het hof (slechts) overwogen, dat mochten deze personen verklaren dat zij niet hebben gezien dat er wapens uit de Antarctic Mariner kwamen, zulks 'immers' nog geen afbreuk kan doen aan het hieromtrent door het openbaar ministerie gestelde.

Door aldus het verzoek af te wijzen heeft het hof niet beraadslaagd naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzitting, nu de verdediging immers niet slechts heeft gesteld dat deze personen zouden kunnen verklaren of zij hebben waargenomen of wapens uit de Antarctic Mariner kwamen, maar ook of zij hebben waargenomen dat de haven kon worden afgesloten en/of daadwerkelijk is afgesloten en/of personeel van douane, gezondheidsdiensten en ander personeel werd weggestuurd en/of gewapende militaire eenheden ter plaatse waren en/of zelfs in plaats van het betreffende havenpersoneel de Antarctic Mariner uitlaadde en kranen bediende.

Dat de omstandigheid dat de verklaringen van de gevraagde getuigen, dat zij niet hebben waargenomen dat er wapens uit de Atlantic Mariner kwamen, geen afbreuk *kan* doen aan hetgeen hieromtrent door het openbaar ministerie gestelde, is overigens ook onjuist, althans onbegrijpelijk. Indien het hof hierbij er van uit is gegaan dat de getuigen onvoldoende zicht op de situatie en omstandigheden zouden hebben gehad, loopt het hof vooruit op hetgeen de getuigen zouden kunnen verklaren.

Gelet hierop is/zijn het onderzoek in hoger beroep en/of het arrest nietig.

Het oordeel van het hof, dat verdachte niet in zijn verdediging wordt geschaad, getuigt voorts van een onjuiste rechtsopvatting, althans is dit oordeel onbegrijpelijk en/of onvoldoende met redenen omkleed, gelet op hetgeen de rechtbank in 1e aanleg aan het bewijsoordeel ten grondslag heeft gelegd en hetgeen de verdediging ter zitting in hoger beroep naar voren heeft gebracht.

Toelichting

1.1.

Zoals hierboven (Hoofdstuk 1 §VI.) is aangegeven, heeft de rechtbank Den Haag verdachte veroordeeld voor een aantal feiten. Ten behoeve van de bewezenverklaring heeft de rechtbank verklaringen van getuigen gebruikt, waarin deze getuigen verklaren te hebben waargenomen dat in de haven Buchanan wapens uit het schip de 'Antarctic Mariner' zijn geladen, al dan niet door militairen. Een of meerdere getuigen hebben verklaard dat de haven daarbij door militairen werd afgesloten.

1.2.

Tegen het vonnis heeft verdachte hoger beroep ingesteld. Zoals hierboven (inleiding §VII.) is weergegeven, heeft het Hof Den Haag verdachte vrijgesproken van alle ten laste gelegde feiten. In het arrest heeft het hof onder meer vastgesteld dat (verkort zakelijk weergegeven) toetsing van de belastende verklaringen van getuigen 'verregaand' achterwege is gebleven, ondanks herhaalde daartoe strekkende en onderbouwde verzoeken van de verdediging (overweging 7.3). Verklaringen van getuigen zijn niet innerlijk consistent; spreken elkaar tegen; zijn om andere redenen weinig plausibel of feitelijk onjuist (overweging 7.3). In het dossier bevindt zich volgens het hof geen enkel hard en objectief bewijs -neergelegd in documenten als ladingsmanifesten, financieringsdocumenten, douanerapporten en dergelijke- dat met de Antarctic Mariner wapens naar Liberia zijn vervoerd (overweging 9,9). In het arrest constateert het hof voorts dat de verdediging -naast 'uitgebreide documentatie'- tientallen (notariële) verklaringen ingebracht van -vooral- inwoners van Liberia. Deze

verklaringen, veelal van oud-medewerkers van OTC of RTC, dan wel van betrokken diensten zoals 'de National Port Authority', houden onder meer in dat men nooit heeft gezien of gehoord dat wapens of munitie in de haven van Buchanan uit de Antarctic Mariner werden gelost, 'terwijl de functie die werd uitgeoefend toch zicht op dergelijke activiteiten zou moeten hebben opgeleverd' (overweging 9.13). Voorst heeft het hof Den Haag vastgesteld dat een niet gering aantal getuigen 'met stelligheid' belastend verklaart over zaken waarvan objectief kan worden vastgesteld dat deze niet juist kunnen zijn en belastende verklaringen -ook op vele, bepaald niet onbelangrijke punten- op zichzelf genomen al bepaald ongeloofwaardig zijn (overweging 9.14). Bij de onverenigbare elementen tussen veel verklaringen gaat het bijvoorbeeld om stellige mededelingen omtrent de wijze van verpakking van de wapens, de omvang van de lading, het tijdstip en de manier waarop zij werd uitgeladen en de wijze waarop de wapens vervolgens verder werden getransporteerd, terwijl de mededeling van de ene getuige minstgenomen moeilijk verenigbaar is met die van andere getuigen is (overweging 9.15).

1.3.

In het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep d.d. 21 december 2010 is o.m. gerelateerd:

"De voorzitter houdt mij voor dat de door mij geciteerde uitspraak van het Hof Den Haag is vernietigd en dat het startpunt van de onderhavige procedure het bestaande hoger beroep tegen de uitspraak van de rechtbank is."

1.4.

In het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep d.d. 22 december 2010 is o.m. gerelateerd dat mr. I.N. Weski, raadvrouw van verdachte, het woord heeft gevoerd overeenkomstig de aan het proces verbaal gehechte pleitaantekeningen. In deze pleitaantekeningen is o.m. vermeld:

"Toen de verdediging had begrepen uit een handboek betreffende de portguidelines van de wereld, waarin een foto stond van de haven van Buchanan, gemaakt door de Nederlandse Marine, en het openbaar ministerie vroeg om contact op te nemen met die Marine met de vraag of men aldaar wellicht meer materiaal had over het feit, zoals de stelling van de verdediging immers was, dat de haven van Buchanan helemaal geen hek had, niet kon worden afgesloten, dat daar een weg doorheen liep nb, (wat overigens ook inmiddels op het door de verdediging naar boven gebrachte beeldmateriaal was te zien uit die tijd), dat daar helemaal geen gewapende militairen van allerlei diensten rondliepen en niet 's nachts kon worden binnengevaren enz, en überhaupt tot 2003 geen oorlog was, toen weigerde het openbaar ministerie eveneens (uiteraard) de Marine met dit verzoek te benaderen.

()

Een onderzoek naar de "andere schepen", die tegelijkertijd met de AM in de haven van Buchanan verbleven

De verdediging heeft op enig moment na onderzoek naar de schepen, die ook en soms zelfs tegelijkertijd met de AM in de haven van Buchanan verbleven en dus direct getuige moeste worden geacht van de wijze waarop die haven functioneerde en hoe de AM werden bejegend, aan de hand van de havenlogboeken kunnen vaststellen welke dat waren, van welke rederij en het uiterlijk van deze schepen nagetrokken en heeft al deze resultaten in het dossier gevoegd (deel in PPP) en uiteraard aa het openbaar ministerie overgelegd met het dringende verzoek die rederijen te contacteren en aldus de betreffende kapitein of andere bemanningsleden te traceren, die immers dan ter plaatse moeten hebben kunnen vast stellen, of 's nachts de haven kon worden ingevaren, of er een geleidelicht bestond, of deze haven kon worden afgesloten, werd afgesloten, alle personeel van douane, gezondheidsinspectie, ander personeel werd

weggestuurd, gewapende militaire eenheden ter plaatse waren en zelfs in plaats van het betreffende havenpersoneel de AM uitlaadde enz.

Omdat het openbaar ministerie blijkbaar nog steeds persisteert bij zijn stellingen en zelfs terug wenst te komen op de aanvankelijk vrijspreekings omtrent het onder B te laste gelegde inzake art.9 WOS ook dus na dat requisitoir waarvan het Hof Den Haag aangaf 9.12 ten aanzien van de door de verdediging ingebrachte verklaringen bij voorbeeld van havenautoriteiten en schepen en havendocumenten: Het openbaar ministerie heeft in hoger beroep de verklaringen van een aantal getuigen ten grondslag gelegd aan zijn requisitoir dat strekte tot bewezenverklaring van alle tenlastegelegde feiten. Bij zijn requisitoir is het openbaar ministerie echter niet ingegaan op de waarde die aan deze verklaringen qua betrouwbaarheid zou mogen worden gehecht, hoewel die vraag in de onderhavige zaak bepaald aandacht verdient en daarvoor door de verdediging ook meermalen nadrukkelijk de aandacht is gevraagd,

Kan ik niet anders dan alsnog verzoeken de betreffende kapiteins en eerste stuurmannen van de betreffende schepen, die tezamen met de AM in de haven van Buchanan hebben gelegen als getuigen op te doen roepen.

Een kopie van het betreffende overzicht met bijlagen treft u in de Hof PPP aan."

1.5.

In het proces verbaal van de terechtzitting in hoger beroep d.d. 22 december 2010 is voorts nog gerelateerd, dat de raadvrouw (aanvullend) heeft opgemerkt:

"Voorts treft u als bijlagen aan:

()

- Een Excel-bestand, dat zich reeds in het dossier bevindt met betrekking tot de vraag welke schepen tegelijkertijd met de Antarctic Mariner in de haven van Buchanan waren, dan wel überhaupt in de haven van Buchanan waren en van een bepaalde grootte en uiterlijk waren. Er hebben mannen aan de reling van die schepen gestaan. Die moeten kunnen verklaren over hoe de haven functioneerde en wat er gebeurde."

1.6.

Het verzoek is door het hof afgewezen. Het hof heeft daartoe (slechts) overwogen:

"13.

Het verzoek van de verdediging om de kapiteins en de eerste stuurmannen van de schepen die tegelijkertijd met de Antarctic Mariner in de haven van Buchanan verbleven, wijst het hof af. Naar het oordeel van het hof wordt verdachte daardoor niet in zijn verdediging geschaad. Daartoe overweegt het hof, mochten deze personen verklaren dat zij niet hebben gezien dat er wapens uit de Antarctic Mariner kwamen, zulks immers nog geen afbreuk kan doen aan het hieromtrent door het openbaar ministerie gestelde".

1.7.

Uit de afwijzing van het verzoek blijkt dat het hof er van uit is gegaan dat de verdediging heeft aangevoerd dat de getuigen slechts iets zouden kunnen verklaren over wapens die uit de Antarctic Mariner kwamen en dat de omstandigheid dat deze getuigen dit niet zouden hebben waargenomen, niet af zou kunnen doen aan de omstandigheid dat de wapens wel uit het schip zouden komen. Uit het proces-verbaal blijkt evenwel dat de verdediging ook (en uitdrukkelijk) heeft aangevoerd dat deze getuigen zouden kunnen verklaren of (bijvoorbeeld, onder meer) de haven afgesloten kon worden en ook daadwerkelijk afgesloten is; personeel zoals douane/gezondheidsinspectie werd weggestuurd;

gewapende militairen het schip hebben uitgeladen in plaats van havenpersoneel en ook kranen hebben bediend. Vragen die allen van doorslaggevend belang, althans relevant waren voor de beantwoording van de vragen van art 348 en 350 Sv, in het bijzonder ter betwisting van de betrouwbaarheid van de tegen verdachte ingebrachte beschuldigingen en zouden geleid hebben tot vrijspraak van de verdachte, althans zouden deze de positie van de verdediging aanmerkelijk hebben versterkt. Gelet hierop heeft het hof niet beraadslaagd naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzitting, zodat het onderzoek en/of arrest nietig is/zijn.

1.8.

Het oordeel van het hof, dat de omstandigheid dat getuigen niet hebben waargenomen dat wapens uit de Antarctic Mariner kwamen, geen afbreuk *kan* doen aan het door het openbaar ministerie gestelde, getuigt voorts van een onjuiste rechtsopvatting en/of is onjuist en/of onbegrijpelijk, nu de verklaringen van deze (objectieve) getuigen (die geen band hebben met een van de in Liberia strijdende partijen) van zwaarwegende invloed zouden kunnen zijn voor de weging van het bewijs en bewijsmateriaal. In feite kan uit de beslissing van het hof bezwaarlijk anders worden afgeleid dat het hof zich klaarblijkelijk reeds een oordeel had gevormd omtrent de feitelijke toedracht, zulks terwijl het hof zelf had dienen na te gaan of voldoende bewijs voorhanden was en derhalve verplicht was de feitelijke toedracht na te gaan. Daarnaast heeft het hof over het hoofd gezien dat hij er voor zorg had dienen te dragen dat verdachte een eerlijk proces zou krijgen, en het hof de maatstaven had dienen te hanteren zoals de wet, jurisprudentie van het EHRM en de Hoge Raad voorschrijven (zie hierboven §1.1). Indien de beslissing van het hof zo begrepen moet worden, dat het hof van mening is geweest dat de getuigen niet hebben kunnen waarnemen of er wapens uit de Atlantic Mariner zijn gehaald, is het hof vooruit gelopen op hetgeen de getuigen zouden kunnen verklaren, hetgeen (eveneens) niet is toegestaan (vgl. in dit verband de noot van Y. Buruma onder HR 16 november 2011, NJ 2011, 355 alsmede HR 8 april 2008, NJ 2008, 230; HR 18 november 2008, NJB 2008, pag. 2786, nr. 2192; HR 15 december 2010, NJB 2010, pag. 173, nr. 122 alsmede HR 8 januari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY5542).

1.9.

Wellicht ten overvloede wordt in dit kader nog opgemerkt dat de rechtbank in het vonnis gebruik heeft gemaakt van verklaringen van getuigen, terwijl de verdediging in eerste aanleg uitdrukkelijk heeft aangevoerd dat deze niet juist en onbetrouwbaar zijn, nu deze verklaringen innerlijk tegenstrijdig zijn en worden weersproken door verklaringen van andere getuigen, zoals havenautoriteiten, en uit die verklaringen en de beelden, zoals ingebracht door de verdediging over de tenlastegelegde periode, blijkt dat de haven niet kon worden afgesloten; dat er geen hek was rond de haven; dat er er zelfs een doorgaande weg langs de haven liep; de haven (dus ook) nooit afgesloten is; het gebruikelijke personeel nooit/niet werd weggestuurd en militairen nooit/niet aanwezig zijn geweest ten tijde van de aankomst van het schip, anders dan de getuigen, wiens verklaringen voor het bewijs zijn gebruikt, hebben gesteld. Het verzoek kan niet worden beschouwd als 'vexatious', is ook 'sufficiently reasoned, relevant to the subject matter of the accusation and could arguably have strengthened position of the defence or even led to applicant's acquittal'. Reeds gelet hierop is het oordeel van het hof dan ook onbegrijpelijk, zelfs nog afgezien van hetgeen het hof Den Haag in zijn arrest over de kracht/juistheid/betrouwbaarheid van de belastende verklaringen heeft gesteld ('drijfzand').

1.10.

Niet onvermeld mag worden dat het hof Den Bosch in het arrest de feiten bewezen verklaart en (nota bene) in het arrest zelf als (kennelijk in de ogen van het hof wel relevante/redengevende) feiten (onder meer) vast heeft gesteld, dat:

“

H.4 Levering wapens en munitie door de Atlantic Mariner

()

-Uit de voor het bewijs gebruikte getuigenverklaringen komt een consistent beeld naar voren ten aanzien van een min of meer vaste procedure die werd gevolgd als de [schip 1] de haven van Buchanan binnenliep en er wapens en munitie aan boord waren (dit kan niet volledig worden vastgesteld voor de levering van augustus 2002, zie hierna onder H 4.2).

i.. Hooggeplaatste personen van OTC en de regering van Taylor kwamen naar de haven van Buchanan. De aanwezigheid van deze personen wisselde, maar vaak waren verdachte en [mededader 1] daarbij.

ii.. Beveiligers van OTC kregen de opdracht om de haven te sluiten en ervoor te zorgen dat alleen de hooggeplaatste personen, OTC-beveiligers en OTC-medewerkers betrokken bij het uitladen van wapens, aanwezig waren.

iii.. Verdachte heeft ladingen met wapens en munitie een aantal keer zelf geïnspecteerd.

iv. Verdachte heeft een aantal keer rechtstreeks de opdracht gegeven om de wapens en munitie uit te laden.

v. De hooggeplaatste personen verdwenen vervolgens uit de haven, waarna diverse getuigen, waaronder personen die behoorden bij de beveiliging van OTC, het schip op zijn gegaan en de wapens en munitie hebben gelost.

vi. Dat lossen van wapens en munitie gebeurde alleen gedurende de late avond en nacht, omdat de leiding van OTC niet wilde dat de aard van de goederen aan boord van het schip bekend werd. De reguliere "commerciële" goederen werden wel overdag uitgeladen.

vii. De wapens en munitie zaten in houten kratten/kisten ("wooden crates/cartons/boxes") en containers.

viii. Diverse getuigen hebben gezien dat er in die containers en houten kratten/kisten wapens en/of munitie zaten. Er wordt door die getuigen verklaard over RPG's, AK 47's en grote machinegeweren (GMG's) en de daarbij behorende munitie. Ook hebben getuigen op de containers en houten kratten/kisten opschriften zien staan die duiden op de aanwezigheid van de hiervoor genoemde wapens (bijvoorbeeld "AMMO", "ak47 rifle" "RPG"). Enkele getuigen hebben wapens gezien in kisten/kratten, omdat die kisten/kratten tijdens het transport of het uitladen kapot zijn gegaan.

ix. De wapens werden geladen op vrachtwagens, loggingtrucks (onder andere diepladers) en/of pick-up's ("trucks"). De containers en kratten werden afgedekt met netten of dekzeilen.

- Voorts komt uit die getuigenverklaringen een algemeen beeld naar voren ten aanzien van de plaatsen waar de wapens en munitie die door [schip 1] naar de haven van Buchanan zijn gebracht naartoe werden vervoerd, werden opgeslagen en werden uitgedeeld:

Een deel van de wapens en munitie werd direct in de haven van Buchanan uitgedeeld aan beveiligers van OTC."

1.11.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat uit het verhandelde ter zitting niet kan volgen dat de verdediging naderhand heeft aangegeven geen prijs meer te stellen op het horen van de gevraagde getuigen. Nog sterker. Zo is in het proces-verbaal van de terechtzitting d.d. 29 oktober 2014 en 17 november 2014 gerelateerd:

"De raadvrouw verklaart als volgt.

()

Ik blijf bij mijn verzoek op pagina 17 van mijn brief onder punt 4 om alle toegewezen getuigen die nog niet zijn gehoord en alle afgewezen getuigen alsnog te horen. () De verdediging heeft ook reeds getuigen genoemd die bepaalde functies hadden in die maatschappij, zoals de directeur van de haven van Buchanan, degene die de leiding had over de schepen die aankwamen of de bemanningsleden van de schepen die aankwamen of de bemanningsleden

van de schepen die in de haven lagen toen de Antarctic Mariner daar ook lag. Dat zijn directe getuigen. Ik heb wel eens de vergelijking gemaakt met een willekeurige caféruzie en daar worden zomaar getuigen gehoord die daarbij zijn geweest. Daar hebben we alle stukken van overhandigd, welke schepen, wie daar waren op welk moment, op welke tijden. Dat is allemaal aan de hand van een vergelijking van de logboeken van de haven met de logboeken van de Antarctic Mariner gepresenteerd, met foto's erbij.()"

1.12.

Ter zitting is dit verzoek (wederom afgewezen), waarbij het hof heeft overwogen:

"Gelet op hetgeen door de raadvrouw is aangevoerd ter onderbouwing van dit verzoek, zijn geen nieuwe feiten of omstandigheden gesteld die nopen tot een andere beslissing op de verzochte getuigen en onderzoekswensen. Aangezien daarvan ook overigens uit het onderzoek ter terechtzitting niet is gebleken, wijst het hof het verzoek af onder verwijzing naar de eerdere beslissingen van het hof met betrekking tot deze getuigen en onderzoekswensen."

1.13.

Ook ter zitting van 2 juni 2016 is een (nieuwe) poging gedaan de getuigen te horen. Ter zitting is door de raadvrouw (onder meer) naar voren gebracht:

"De verdediging heeft immers niet tot alles toegang, zoals de zoektocht naar de reders en opvarende van de schepen illustreert, welke figuranten tegelijkertijd met de Antarctic Mariner in de haven van Buchanan lagen en waren en dus als directe getuigen moesten worden beschouwd van aal die door de getuigen van het openbaar ministerie ingenomen stellingen omtrent het vermeend afsluiten van de haven, allerlei vermeende militaire facties, inclusief een helikopter met Taylor, die zich daar zouden manifesteren enz enz.

De verdediging had nog wel na zeer intensief speurwerk gevonden welke schepen dit betroffen en zelfs dat de VN alle containers liet controleren, doch het openbaar ministerie weigerde tot op heden daar enig onderzoek naar te doen, het openbaar ministerie stelde zelfs bij het voorhouden van dergelijke gegevens, dat het een 'mening van de verdediging' betrof!

()

De verdediging verzoekt u dus:

Het openbaar ministerie een proces verbaal op te doen stellen ter vast stelling van de volgende feiten omtrent tijd en plaats en gebeurtenis, zoals immers steeds figurerend in de verklaringen van de verschillende getuigen:

()

- De lijst van alle schepen, die ten tijde van de AM in de haven van Buchanan verbleef en de namen van de kapiteins en eerste stuurmannen toen, opdat deze eindelijk als getuigen kunnen worden gehoord als onafhankelijke derden omtrent zij toen hebben waargenomen omtrent laden en lossen van goederen, het wel of niet sluiten van de haven, daar aanwezige derden, zoals vermeend militaire groepen en vrachtwagens en kisten en vallende wapens enz, maar ook of de VN of de plaatselijke autoriteiten al of niet op last van de VN aldaar inderdaad controles op de goederen uitvoerde. ()"

1.14.

Ook dit verzoek is door het hof afgewezen. Het hof heeft daartoe gesteld:

“Het hof is de noodzaak van dergelijke opdrachten niet gebleken. Het openbaar ministerie kan zich bij requisitoir en bij dupliek daarover uitlaten en de verdediging kan daarop responderen bij pleidooi en repliek.”

1.15.

Het zal geen verwondering wekken dat bij pleidooi de verdediging opnieuw verzocht heeft de betreffende getuigen te horen, nadat de verdediging uitvoerig en onderbouwd verweer heeft gevoerd (zie middel 5 §2 en §3). Ook dit (voorwaardelijke) verzoek is door het hof in het arrest afgewezen. In het arrest heeft het hof daarbij aangegeven dat de noodzaak daarvoor, “gelet op hetgeen de verdediging heeft aangevoerd, in het geheel niet is gebleken”. Dit oordeel getuigt van een onjuiste rechtsopvatting, althans is onvoldoende met redenen omkleed, gelet op hetgeen de verdediging (met onderbouwing van onder meer foto’s van de haven; documenten; schriftelijke getuigenverklaringen van [naam scheepsdeskundige]; door hem ingebrachte plattegronden en andere gegevens over de haven in Buchanan; havenautoriteiten) heeft aangevoerd; waarbij voorts is gewezen op het feit dat het openbaar ministerie zelf nooit sleutelfiguren (havenautoriteiten/stuwadoors) heeft gehoord; zie verder middel 2).

Middel 2: Verzoek oproepen scheepsdeskundige [naam scheepsdeskundige]

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 287, 288, 315 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ter terechtzitting d.d. 1 maart 2011 heeft de raadsvrouw onder meer verzocht scheepsdeskundige [naam scheepsdeskundige] van Ameyde shipping te doen horen, in het kader waarvan onder meer is aangevoerd dat hij eerder door de rechter-commissaris is gehoord; hij tekeningen en literatuur heeft verstrekt; het hof de aan de schepen, die tegelijkertijd met de Antarctic Mariner werden gelost, verbonden getuigen niet heeft toegewezen; de verdediging de vrees heeft dat het absoluut nodig is deze getuige te horen gelet op de uitlatingen van het hof, inhoudende ‘de beslissing van het hof Den Haag is van de baan’ en ‘als niet met deze helikopter, dan toch mogelijk met andere helikopters’ wederom elk fysiek gegeven ter zitting vast te stellen. Voorts is aangevoerd dat de getuige nog meer in detail zal kunnen verklaren waarom het onmogelijk is logboeken te vervalsen en het van belang is dat hij het scheepswezen nader uitlegt nu dit de kern is van de zaak.

Dit verzoek is door het hof afgewezen, waarbij het hof heeft overwogen dat deze getuige eerder door de rechter-commissaris is gehoord en dat van de noodzaak tot het thans (opnieuw) horen van deze getuige niet is gebleken.

Deze beslissing getuigt van een onjuiste rechtsopvatting en/of is onvoldoende met redenen omkleed, in het licht van hetgeen de raadsvrouw heeft aangevoerd.

Toelichting

2.1.

In het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep d.d. 1 maart 2011 en 12 april 2011 is o.m. vermeld dat de raadvrouw het woord heeft gevoerd overeenkomstig de aan het proces-verbaal gehechte pleitaantekeningen. In deze pleitaantekeningen is o.m. vermeld:

“- Omtrent scheepsmaten, gang van zaken in haven en betekenis van gehele logboeken/andere aspecten van scheepsvervoer:

- *Scheepsdeskundige [naam scheepsdeskundige] van Ameyde shipping*
Zoals al aangegeven, heeft de verdediging steeds bij gebreke aan betwisting van het openbaar ministerie en gelet op de beslissingen van zelfs de rechtbank en zeker het Hof Den Haag er van uit mogen gaan, dat hetgeen aan hier bedoeld maten en fysieke en logistieke mogelijkheden ten aanzien van de AM, de vaarroute, de maten, de ruimten, de losmomenten, de aankomst en vertrektijden, de haven van Buchanan, de lichten, kranen, kade omstandigheden, daar aanwezige gebouwen, de functie daarvan, de daar werkzame diensten, zoals stuwadoors, loodsen, plaatselijk personeel, douane, Port authority, afwezige hekken, de doorgaande weg, de gehele gang van zaken bij havens op weg naar Buchanan van de AM en de daar uitgevoerde controles enz, als vaststaande gegevens werden aangenomen.

De heer [naam scheepsdeskundige] is destijds door de rechter-commissaris gehoord en hij heeft nog enkele tekeningen en literatuur, zoals de Port Guidelines van Liberia verstrekt. Ook deze zijn nimmer betwist door het openbaar ministerie. Net zoals het openbaar ministerie niet heeft betwist, dat op het moment, dat de AM in de haven van Buchanan lag en zelfs op dezelfde momenten, dat gelost werd, ook andere (vergelijkbaar grote) schepen van allerlei rederijen zich in de haven bevonden en dus direct zicht moeten hebben gehad op de gang van zaken ter plaatse, dus eveneens konden zien of de haven ontruimd zou zijn, kranen werden plotseling bediend door allerlei militaire groeperingen, de haven werd gesloten met hekken (die overigens niet bestonden) enz.

Uw hof heeft de aan die schepen verbonden getuigen niet toegewezen.

De verdediging vreest met uw uitlatingen als “de beslissing van het Hof Den Haag is van tafel geveegd” en “als niet met deze helikopter, dan toch mogelijk met andere helikopters”, dat het absoluut nodig is, wederom elk fysieke gegeven ter zitting vast te stellen.

In dat kader

Verzoek ik ter zitting als deskundige te horen dhr. [naam scheepsdeskundige], scheepsdeskundige.”

2.2.

In het proces-verbaal van de terechtzitting d.d. 1 maart 2011 en 12 april 2014 is voorts nog vermeld, dat de raadvrouw aanvullend heeft aangevoerd:

“[naam scheepsdeskundige] zou gehoord moeten worden gezien de uitlatingen van het hof en omdat ik vind dat hij nog meer in detail kan beschrijven, bijvoorbeeld waarom het onmogelijk is de logboeken te vervalsen en dat die logboeken dus de waarheid spreken. Hij verklaarde eerder dat men anders de hele vaarroute zou moeten vervalsen, de logboeken in alle havens.

De scheeps- en havenlogboeken zijn namelijk op elkaar geënt en worden eens in de zoveel tijd gecontroleerd door de vlaggenstaten. [naam scheepsdeskundige] kan nog veel meer in detail verklaren. Daarom vind ik het van belang dat hij het hof het scheepswezen waar deze zaak op hangt, namelijk op het bestaan van de Antarctic Mariner en het invoeren van wapens, nader uitlegt. Het is de kern van de zaak. Het gaat om de geloofwaardigheid van de verklaringen."

2.3.

Het verzoek is door het hof afgewezen Het hof heeft daartoe gesteld:

"Het verzoek om scheepsdeskundige [naam scheepsdeskundige] van Ameyde shipping te horen wijst het hof af. Deze getuige is op 9 mei 2007 in aanwezigheid van de verdediging door de rechter-commissaris gehoord. Van de noodzaak tot het thans (opnieuw) horen van deze getuige is niet gebleken"

2.4.

Gelet op hetgeen de verdediging ter zitting naar voren heeft gebracht, getuigt de beslissing van het hof van een onjuiste rechtsopvatting, althans is de beslissing onvoldoende met redenen omkleed. De raadvrouw heeft immers aangevoerd dat zij zich realiseerde dat de getuige eerder door de rechter-commissaris is gehoord, maar waarom het nader horen van deze getuige toch noodzakelijk is. Het hof verwijst slechts naar de omstandigheid dat de getuige eerder is gehoord, zonder in te gaan op hetgeen de verdediging daartoe specifiek heeft aangevoerd. Het hof heeft derhalve nagelaten de feitelijke gronden waarop de afwijzing (mede) zou moeten steunen, op te nemen in het proces verbaal van de terechtzitting. Daar komt nog bij dat de raadvrouw ook heeft opgemerkt dat het horen van deze getuige noodzakelijk is, gelet op de omstandigheid dat het hof andere gevraagde getuigen heeft afgewezen en ook heeft verwezen naar opmerkingen van het hof, waaruit volgt dat het hof ten onrechte van mening lijkt te zijn dat bepaalde feiten en omstandigheden vast staan, terwijl die feiten onderzocht zouden dienen te worden en een verdachte het recht heeft door middel van het horen van getuigen de verdediging te voeren. Dat het hof zich zelf voldoende voorgelicht acht, ontslaat het hof er niet van zorg te dragen voor een eerlijk proces, waarbij de verdediging in staat wordt gesteld wezenlijke getuigen te horen (zie o.m. de noot van MJ Borgers onder HR 1 juli 2014, NJ 2014, 441).

2.5.

Het bovenstaande klemmt te meer nu het hof Den Haag in zijn arrest ten aanzien van de belastende verklaringen heeft overwogen dat de verklaringen onbetrouwbaar/onjuist zijn, waarbij het hof onder meer heeft gewezen op de wijze waarop de Antarctic Mariner volgens de getuigen zou zijn ontladen (overweging 9.14 van het arrest & hoofdstuk 1 §VII).

Middel 3: Verzoek oproepen getuigen [getuige 8], [getuige 9] en [getuige 10]

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 287, 288, 315 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ter terechtzitting in hoger beroep d.d. 5 juli 2011 heeft de raadvrouw verzocht [getuige 8] (General Affairs OTC) – Handeling/filling/etc), [getuige 9] (Account assistant OTC) en [getuige 10] (Accountant OTC) als getuigen te doen horen, nu deze getuigen kunnen verklaren over (onder meer) de locaties de Loop en de haven Buchanan in 2000-2003. Dit verzoek is door het hof afgewezen waarbij het hof heeft overwogen dat de noodzaak tot het horen ‘thans’ onvoldoende is gebleken, in het bijzonder gelet op het feit dat de schouw nog niet heeft plaatsgevonden en de resultaten hiervan thans nog niet bekend zijn.

Ter terechtzitting d.d. 30 november 2012 heeft de raadvrouw opnieuw verzocht de getuigen te doen horen. Dit verzoek is door het hof afgewezen, waarbij het hof heeft gesteld dat de noodzaak ten behoeve van enige te nemen beslissing thans nog niet is gebleken, nu er immers in juli 2012 een schouw heeft plaatsgevonden van de Loop en de haven van Buchanan, terwijl het hof nog in afwachting is van de resultaten van de schouw.

Ter terechtzitting d.d. 29 oktober 2014 heeft de raadvrouw opnieuw verzocht (onder meer) de hierboven bedoelde getuigen te horen. Dit verzoek is door het hof afgewezen. Het hof heeft daartoe gesteld dat de raadvrouw geen nieuwe feiten of omstandigheden heeft gesteld die nopen tot een andere beslissing. Onder verwijzing naar de eerdere beslissing van het hof heeft het hof het verzoek afgewezen.

Ter terechtzitting d.d. 6 februari 2017 heeft de raadvrouw wederom verzocht desbetreffende getuigen te horen. Daarbij is aangevoerd dat de getuigen gehoord dienen te worden omtrent de opbouw van het bedrijf (OTC); concessies, personeel, kamp, gebruik haven, functies van o.a. cliënt en dus de feitelijke achtergrond van de door het openbaar ministerie door middel van getuigen heeft gepresenteerd. Het hof heeft het verzoek afgewezen, waarbij het hof heeft overwogen dat hij zich hierover op grond van hetgeen zich thans in het dossier bevindt voldoende voorgelicht acht.

In het licht van het verhandelde ter terechtzitting en hetgeen de raadvrouw naar voren heeft gebracht, getuigt de afwijzing van een onjuiste rechtsopvatting, althans is de afwijzing van het verzoek onbegrijpelijk.

Toelichting

3.1.

In het proces-verbaal van de terechtzitting d.d. 5 juli 2011 is o.m. gerelateerd:

“Het eerste faxbericht van de raadvrouw van 1 juli 2011 aan de advocaat-generaal houdt onder meer in dat de verdediging verzoekt als getuigen te horen [getuige 8], [getuige 9] en [getuige 10].

()

Het hof neemt aan dat de raadvrouw dit verzoek nader zal toelichten. Bij faxbericht waren de verklaringen van [getuige 8], [getuige 9] en [getuige 10] als bijlagen gevoegd. Het hof heeft gezien dat de rechtbank ’s-Gravenhage op 16 maart 2006 het verzoek om deze personen als getuige te horen heeft afgewezen.

()”

3.2.

In de aan het proces-verbaal van de terechtzitting gehechte pleitaantekeningen, is o.m. vermeld:

“Gelet op de vorenbeschreven gebrekkige gang van zaken ten aanzien van de bepaling van een correcte weergave van de locaties de Loop en de haven in 2000-2003 en de schouwen, verzoekt de verdediging wederom als getuigen alsnog te horen:

- [getuige 8]-general Affairs OTC (Handling/filling etc)*
- [getuige 9]-Account assistant OTC*
- [getuige 10]-Accountant OTC*

Deze getuigen werkten op het hoofdkantoor van OTC. De verdediging moge verwijzen naar hub reeds voor de goede orde gezonden kopieën van hun in het dossier al afgelegde verklaringen en de daarbij behorende plattegrond van het hoofdkantoor en van de loop, de warehouses en de OTC organisation chart.”

3.3.

Het verzoek is door het hof afgewezen. Het hof heeft daarbij gesteld:

*“Voor zover het verzoek om de getuigen [getuige 8], [getuige 9] en [getuige 10] te horen als zelfstandig, niet met de schouw verwant, verzoek moet worden aangemerkt, is het hof van oordeel dat van de noodzaak tot het horen van deze personen thans onvoldoende is gebleken, in het bijzonder gelet op het feit dat de schouw nog niet heeft plaatsgevonden en de resultaten hiervan derhalve thans nog niet bekend zijn.
Het verzoek zal daarom in zoverre worden afgewezen.”*

3.4.

In het proces-verbaal van de terechtzitting d.d. 30 november 2012 en 13 december 2012 is o.m. vermeld:

“De voorzitter deelt mede dat nieuwe stukken aan het dossier zijn toegevoegd, te weten:

()

Een brief en een faxbericht d.d. 25 november 2012 van de raadvrouw, met bijlagen.

()

Vervolgens voert de raadvrouw het woord overeenkomstig de inhoud van de door haar aan het hof toegezonden brief d.d. 25 november 2012, die aan dit proces-verbaal is gehecht en waarvan als hier herhaald en ingelast wordt beschouwd.()”

3.5.

In die (tot de stukken behorende) brief is o.m. aangegeven:

“Ter zitting van 9 september 2011 heeft u de getuigen [getuige 10], [getuige 9] en [getuige 8], de eerste werkten in de accountancy, de laatste betreffende de inklaring en alle werkzaam in het tijdens de schouw bezichtigde kantoor in Loop 1, afgewezen in afwachting van de schouw. Juist gelet op de naar de overtuiging van de verdediging met die schouw en het opvoeren van de kwaliteit aan de getuigen [getuige] en [getuige] en straks te produceren 380 graden beelden door het openbaar ministerie mede gelet op het hardnekkig negeren van objectieveerbare beelden en gegevens uit de betreffende periode 2000-2003 en het kennelijk tot op vandaag door het openbaar ministerie negeren van de kennelijke leugenachtigheid van haar getuigen, door het openbaar ministerie beoogde doen verrijzen van een niet juist beeld van de feitelijke situatie van de Loop en de haven, meent de verdediging dat alsnog deze getuigen als immers direct daar werkend voor OTC te horen, met name omtrent de functie en gebruik van de specifieke gebouwen en plaatsen en containers. De getuige [getuige 8] kan dan tevens worden

gehoord omtrent de gang van zaken met de bill of lading en de toepasselijke controles op de inhoud van de containers.”

3.6.

In het proces verbaal van de terechtzitting in hoger beroep d.d. 13 december 2012 heeft het hof ten aanzien van de verzoeken van de verdediging vermeld:

“Voorts heeft de raadsvrouw het hof ter vaststelling van de situatie in de Loop en de haven van Buchanan verzocht:

()

- [getuige 10], [getuige 8], [getuige 9] () als getuigen te horen.

Het hof wijst deze verzoeken af, nu het hof de noodzaak hiervan ten behoeve van enige door het hof te nemen beslissing thans niet is gebleken. Er heeft immers in juli 2012 een schouw plaatsgevonden van de Loop en de haven van Buchanan, terwijl het hof nog in afwachting is van de resultaten van deze schouw.”

3.7.

In het proces-verbaal van de terechtzitting d.d. 29 oktober en 17 november 2014 is o.m. gerelateerd:

“Voorts heeft de raadsvrouw verzocht alsnog toe te wijzen:

()

Overige getuigen en onderzoekswensen, die het hof tot op heden heeft afgewezen.

Gelet op hetgeen door de raadsvrouw is aangevoerd ter onderbouwing van dit verzoek, zijn geen nieuwe feiten of omstandigheden gesteld die nopen tot een andere beslissing op de verzochte getuigen en onderzoekswensen. Aangezien daarvan ook overigens uit het onderzoek ter terechtzitting niet is gebleken, wijst het hof het verzoek af onder verwijzing naar de eerdere beslissingen van het hof met betrekking tot deze getuigen en onderzoekswensen.”

3.8.

In het proces-verbaal van de terechtzitting d.d. 6 februari 2017 is o.m. gerelateerd:

“De voorzitter deelt mede dat hij met de procesdeelnemers alle getuigenverzoeken en alle overige verzoeken die zijn toegewezen zal doorlopen

()

Schouwen van de haven in Buchanan, the Loop in Buchanan, the Executive Mansion in Monrovia en White Flower in Monrovia is deels uitgevoerd.()

()

Vervolgens voert de raadsvrouw het woord overeenkomstig de inhoud van de door haar aan het hof overgelegde pleitaantekeningen()”

3.9.

In de betreffende pleitaantekeningen is o.m. vermeld:

“2. De verdediging verzoekt u voorts alsnog als getuigen te horen:

- [getuige 8]-general affairs handling-filling clearing containers*
- [getuige 10] -financial controller*
- [getuige 9] - assistant account department*

Ik heb eerder gevraagd deze getuigen te horen over de gang van zaken met betrekking tot OTC en RTC. Zij hebben ooit verklaringen afgelegd en kaartjes getekend. Onder meer hebben zij verklaard over [getuige 23] en het eerste schip dat binnenkwam. Al dat materiaal zegt wat wel een niet heeft bestaan. Het openbaar ministerie heeft daar nimmer op gereageerd. De ingeleverde analyses zijn nooit betwist, maar het openbaar ministerie heeft ook niet gezegd wat wel waar zou zijn. Het is eenzijdig tegen een muur praten.

De beslissing is aan het hof.

Omdat ik niet weet wat het hof allemaal denkt en omdat de verdediging voortdurend geconfronteerd is geweest met de afwezigheid van [getuige 23], heeft de verdediging gemeend dat het nodig is deze drie getuigen te horen.

Deze drie, werkend destijds in de administratie van OTC dienen alsnog te worden gehoord omtrent de opbouw van het bedrijf, concessies, kamp, gebruik haven, functies van o.a. cliënten dus de feitelijke achtergrond van de door het openbaar ministerie door middel van kennelijk leugenachtige getuigen gepresenteerde vermeende werkelijkheid met name ook het weerleggen van de door [getuige 20] en [getuige 23] afgelegde verklaringen, die kennelijk in onderling verband en invloed van derden in strijd met de werkelijkheid hebben verklaard.

Weliswaar bestaan van hen affidaviits en heeft u de gehele geschiedenis van Liberia, in uitklapvorm en PP en geografie en feiten rond haven en bedrijf en concessies in beeld en in documenten en getuigenverklaringen, doch ik weet niet of u anders dan het Hof Den Haag door het op enkele derden geronselde ‘gevaarlijke former fighters’ hoe fysiek ook onmogelijk ook hun verhalen zijn, wel als bewijsmateriaal wenst te gebruiken.”

3.10.

Het verzoek is door het hof ter zitting d.d. 6 februari 2017 afgewezen, waarbij het hof heeft gesteld:

“10.

De raadvrouw heeft verzocht [getuige 8], [getuige 9] en [getuige 10] als getuigen te horen omtrent de opbouw van OTC, concessies, personeel, kampen, het gebruik van de haven en de functies van onder andere verdachte. Het hof acht zich hierover op grond van hetgeen zich thans in het dossier bevindt voldoende voorgelicht. Het hof is de noodzaak van het horen van [getuige 8], [getuige 9] en [getuige 10] derhalve niet gebleken, zodat het hof dit verzoek afwijst.”

3.11.

De ter zitting d.d. 29 oktober 2014 en 17 november 2014 genomen beslissing van het hof, waarbij het hof heeft verwezen naar zijn eerdere beslissingen, is onbegrijpelijk in het licht van de omstandigheid dat in de eerdere beslissingen is gesteld dat het hof op die momenten nog in afwachting was van de resultaten van een schouw, welke resultaten op 29 oktober 2014 en 17 november 2014 wel bekend waren, zodat de afwijzing (reeds hierom) onvoldoende met redenen is omkleed (vgl. HR 19 juni 2007, NJ 2007, 625, mnt. PME).

3.12.

Niet kan worden gesteld dat verdachte onvoldoende in zijn belangen is geschaad. Ter zitting d.d. 6 februari 2017 heeft de verdediging immers het verzoek herhaald. Ook de beslissing, genomen op de zitting van 6 februari 2017 is onvoldoende met redenen omkleed. Deze motivering bevat immers niet de feitelijke of juridische gronden waarop dat oordeel is gebaseerd. De verdediging heeft immers uitdrukkelijk aangevoerd wat het belang van het horen van deze getuigen is. Uit de door deze getuigen af te leggen verklaringen zou volgens de verdediging blijken dat de belastende verklaringen die -

mogelijk- door het hof zouden worden gebruikt, onjuist zijn. Dat het hof meende dat hij zich voldoende voorgelicht achtte, betekent niet dat het hof verdachte de mogelijkheid mag ontnemen de verdediging te onderbouwen door het horen van wezenlijke getuigen (zie in dit verband o.m. de noot van MJ Borgers onder HR 1 juli 2014, NJ 2014, 441). Door dit verontachtzamen is verdachte bekort in zijn recht op een eerlijke en faire behandeling van zijn zaak en/of is gehandeld in strijd met de beginselen van een behoorlijke procesorde.

3.13.

Volledigheidshalve merkt verdachte op dat hij ter zitting van 24 februari 2017 het verzoek expliciet heeft herhaald, zodat niet kan worden gesteld dat verdachte kennelijk heeft afgezien van het horen van deze getuigen.

HOOFDSTUK 3: BEWIJSWAARDERING EN ONDERZOEK

Middel 4: Onderzoek door de Verenigde Naties & ontlastende getuigenverklaringen

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, alsmede 287, 288, 315, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ter terechtzitting in hoger beroep is onder meer het verweer gevoerd dat de Verenigde Naties eerder dan de Nederlandse autoriteiten uitvoerig onderzoek hebben gedaan naar mogelijk strafbaar handelen van betrokkenen, waaronder verdachte, en dat uit die onderzoeken is gebleken dat verdachte zich niet aan enig strafbaar feit schuldig heeft gemaakt. Uit de rapporten volgt dat er eerder *geruchten* zijn geweest dat OTC, een bedrijf waaraan verdachte verbonden is geweest, wapens aan Charles Taylor zou hebben geleverd via de haven Buchanan maar dat daarvoor, ondanks uitgebreide onderzoeken, geen bewijs is gevonden, en dat gebleken is dat er geen wapens via schepen maar uitsluitend door vliegtuigen zijn vervoerd. Voorts is aangevoerd dat Charles Taylor en andere getuigen dit hebben bevestigd, evenals de Amerikaanse militaire attaché. Ter zitting is aangegeven dat de Amerikaanse ambassadeur destijds de haven (en overige relevante locaties) heeft bezocht, en dat deze dit eveneens zou kunnen bevestigen, zodat verzocht is deze als getuige te horen, welk verzoek door het hof is afgewezen.

Ter zitting is aangevoerd dat de verklaringen van belastende getuigen, die verklaard hebben over (verkort zakelijk weergegeven) wapenleveranties via de haven Buchanan, gelet op de onderzoeken van de VN, verklaringen van (onder meer) Charles Taylor, militairen en de Amerikaanse militaire attaché, onjuist en onbetrouwbaar zijn. In het arrest heeft het hof niet gerepsondeerd op dit verweer, zodat het arrest nietig is, althans de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen zijn omkleed.

Indien het arrest zó gelezen dient te worden dat het hof wel het verweer heeft verworpen, door te stellen dat het verweer onvoldoende is onderbouwd, heeft het hof niet beraadslaagd naar aanleiding van het onderzoek ter zitting, zodat het arrest nietig is, althans is de verwerping van het verweer onbegrijpelijk.

Toelichting

4.1.

Uit het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep d.d. 24 februari 2017, blijkt dat mr. I.N. Weski, advocaat te Rotterdam, de raadvrouw die verdachte ter zitting heeft bijgestaan, het woord tot verdediging heeft gevoerd overeenkomstig de aan het proces-verbaal gehechte pleitnotities, waarin onder meer is vermeld:

“(pag. 29 -RJB-) De meest belangrijke getuige, Taylor, kon helaas tot op heden niet worden bevraagd, maar heeft zich bij het SLT uitdrukkelijk uitgelaten in antwoord op vragen van het tribunaal over cliënt en de wapenleveranties.

Ik citeer hem:

Ik wijs hier bij voorbeeld op hetgeen Taylor over zijn veronderstelde zwager [getuige 20] zegt op p. 29407 op 22 september 2009 in antwoord (A) op vragen (Q) :

Q. To your recollection, Mr Taylor, of the 90 plus witnesses called by the Prosecution in this case, was [getuige 20] one of them?

A. No, I haven't - I didn't - he didn't appear here, no.

JUDGE SEBUTINDE: Do you know the spelling?

MR GRIFFITHS: [getuige 20].

THE WITNESS: That's correct.

MR GRIFFITHS:

Q. Do you have a brother-in-law with that name, Mr Taylor?

A. No.

Of Taylor op P.27679 op 25 aug.2009:

Q....The manager of this hotel is a Dutch national named [verdachte]. [verdachte] started his hotel and a gambling business in Liberia in the 1980s. He is also a member of President Taylor's inner circle."

Was he?

A:Never.

Zoals hij ook verklaart op p. 29848 op 29 sept. 2009 [verdachte] ...never dealt in ammunition.

En op p. 34803 – 4 febr. 2009 zegt Taylor in antwoorden op vragen: OTC never delivered any arms to Liberia.

Met name wil ik u ook wijzen op de volgende vragen en antwoorden betreffen Taylor in het SLT op p. 34 in het verhoor van 4 febr. 2009:

Q. Mr Taylor, these security forces that you gave to these logging companies, these timber companies, all these security forces were armed, isn't that correct?

A. No. Again I want to clarify for the record. You said "these security forces that you gave". Following my presidency, a lot of the ex-combatants formed what you would call security groups in the country to provide services. The government was aware of that and we wanted to make sure that the best ones would work with these companies. They would pay them, they would do everything. No, they were not all given arms, no.

Q. And indeed, Mr Taylor, some of the arms that they were given were arms that were brought in through Buchanan port. Isn't that right?

A. Counsel, we're near the end and I don't want to argue. You know no arms were brought there because even there is - there are decisions and investigations by this very Dutch government

concerning those arms. You know the decision in the Dutch High Court that no arms came through there and you are bringing this up because - but you know the facts. There were no arms that came through the port of Buchanan.

Voorts nog wenst de verdediging te wijzen op de navolgende vragen en antwoorden van Taylor tegenover het SLT op p. 35422 – 18 Febr. 2009:

24- Q. Now, Mr Taylor, the five to six shipments that you accept, how did they enter Liberia?

A: All flew in. All of them flew in.

Q. Now, Mr Taylor, you have explained to us how they were done. You have explained to us that they were clearly in breach of the UN arms embargo, yes?

A: Yes.

Q. So, Mr Taylor, help us. Why are you unwilling to admit that they were also coming in by sea through Harper and Buchanan?

A. That beats me. It doesn't make sense, does it? It doesn't make sense. It beats me. If I as President of Liberia can tell these judges that I brought arms in, what's the difference if I brought it by sea? I was President of Liberia. I had the authorisation. Why would I have to lie about that? It just doesn't make sense on some of the way - how these – these propositions are put by the Prosecution. I never brought arms into Liberia by sea, ever, from NPFL days up until I left office. Ever. I don't know how to make it any clearer than that. I brought arms in by air, and I did. Never by sea, ever.

Q. Was there a particular reason for that, Mr Taylor?

A. Yes. We were always afraid that - it was easier to intercept a shipment of arms by sea than by just a flight path into the country. And so, in fact, it would have been cheaper if we brought them in by sea because it's cheaper, because to charter a plane, what are we talking about, 20, 30 tons. You could put as many tons as you want on a ship. But to put all your eggs in one basket, we felt, was going to be a big mistake. It was easier for Britain or the United States or anybody out there in the Atlantic ocean - as soon as you go 20 - I mean, 100 miles, you would be surprised at what you see out there, from what military people tell me. So - and once these things are being loaded in ports, eyes are all over the place. So all they do, they wait it's loaded and wait for you out there and get it. A plane can move into these areas quietly, load up and fly. So we never took that chance throughout because we knew that the possibility existed that it could be intercepted. That's why we never used the sea.

Even when I became President simply because, what, the embargo, which should have ended upon my taking office in 1997, when three other permanent members suggested it. Russia, France and China had no objection. Britain and America said no. We were still under their - so we had to use the safest means to get arms to us. And that is the fact.

Het voorgaande is uiteraard geheel in lijn met hetgeen de getuige scheepvaartdeskundige [naam scheepsdeskundige], alsmede [betrokkene 4] van het Europees Parlement, de intelligence officer van de Amerikaanse Ambassade, [persoon verbonden Amerikaanse ambassade], alsmede alle bemanningsleden enz hebben verklaard en hetgeen alle VN rapporten hebben onderzocht en de experts van de VN en alle onderliggende scheeps en haven documenten hebben aangegeven ()

()Vandaar dat het Hof (Den Haag -RJB-) overwoog: ()

()

Bovendien had het openbaar ministerie dit toch ook kunnen vernemen van de bemanningsleden van al die schepen, die tegelijkertijd met de Antarctic Mariner in de haven van Buchanan hebben gelegen, doch welke schepen en bemanningsleden of rederijen, ondanks het verzoek daartoe van de verdediging en de gegevens, die de verdediging daaromtrent aan

het openbaar ministerie heeft aangereikt, het openbaar ministerie nimmer heeft willen nagaan en bevragen.

()

(pag. 38 -RJB-) Het openbaar ministerie heeft verkozen nimmer sleutelgetuigen te horen, zoals personen die daadwerkelijk in bedoelde periode in Liberia op die plaatsen, zoals de haven, enz dienstdeed.

()

(pag. 40 -RJB-) De VN rapporten, die na dat eerste rapport van 2000 zijn verschenen, hebben in tegenstelling tot dat eerste rapport, dat dus alleen een napraten was van informatie, die men voor nader onderzoek had gekregen van GW, hebben alleen aangegeven dat er geruchten waren geweest dat OTC wapens zouden hebben geleverd via Buchanan (namelijk van GW) maar dat zij daar, ondanks al hun uitgebreide onderzoeken, geen bewijs voor hebben kunnen vinden en dat zij uiteindelijk tot de conclusie waren gekomen dat er geen wapens via schepen waren ingevoerd maar uitsluitend door vliegtuigen. Zij hebben geen enkel bewijs kunnen vinden dat OTC wapens in Buchanan zou hebben binnengebracht. (voor details wordt verwezen naar het ter zitting van november 2006 al gevoegde overzicht van VN rapporten).

()

(pag. 42-RJB-) Nog sterker de VN had wel al in 2000 en de jaren erna direct en zeer uitputtend onderzoek gedaan naar de geruchten omtrent wapenimporten via havens.

Zoals u weet, heeft het openbaar ministerie echter die rapporten niet betrokken bij zijn onderzoek en daar zelfs geen kennis van willen nemen.

()

(pag 46 e.v -RJB-) Ik citeer [betrokkene 4] (destijds voorzitter van het Europees Parlement -RJB)

() Ik heb in Liberia noot gehoord dat er wapens via de haven werden binnengebracht. De enige geruchten die ik heb gehoord is dat er via de luchthavens wapens werden binnengebracht.() U vraagt mij wat Taylor antwoordde op mijn vraag hoe hij aan wapens kwam.() Hij zei mij dat hij deze had binnengebracht via het vliegveld, het vliegveld van Monrovia()

()

(pag. 49 -RJB) Vreemd genoeg geven de VN rapporten beargumenteerd aan, dat ondanks uitgebreid onderzoek bij meer dan 150 schepen, binnen en buitenlandse douaneautoriteiten enz, geen bewijs voor de invoer van wapens via schepen is gevonden.

Wel zou dus via de lucht, met name via Robbertsville wapens zijn ingevoerd.

Ik wijs in dat kader op de vele onderzoeksgegevens van de UN daarover.

()

(pag. 52 -RJB-) Nota bene hebben de VN deskundigen daadwerkelijk de gebieden en OTC enz bezocht, net zoals u weet, de Amerikaanse ambassadeur en de liaison [persoon verbonden Amerikaanse ambassade].

Ik citeer nogmaals [persoon 2 verbonden VN] van het panel of experts bij de rechter-commissaris:

☛ 3: Oriental Timber Company had de VS gevraagd om hun operatie te evalueren, omdat ze in de pers door artikelen van Global Witness en Samfu verdacht werden van vele zaken als overtredingen van milieuwetten, schendingen van de mensenrechten, belastingontduiking en wapenimport in Liberia. Ik heb de operatie van OTC geëvalueerd voor de VS ambassadeur in de periode januari, februari 2003. Ik ging dus voor twee doelen naar Liberia toe.

☛ 6: Met de US ambassadeur ben ik naar OTC geweest, ik heb de kantoren bezocht en ben naar de Plywoodmill en naar de kapgebieden, 5 uur van Buchanan vandaan, in de richting van Greenville, geweest.

☛ 20: In 2003 heb ik gesproken met een militaire attaché, de heer [persoon verbonden Amerikaanse ambassade]. Hij heeft mij geen enkele informatie verschaft over wapenleveranties, -smokkel, -import in verband met OTC en Liberia.

☛ 46: Ik heb van anderen dan van Global Witness geen rapporten ontvangen over wapentransporten in schepen. Mensen hebben me daarover wel verteld, maar hebben dat niet zelf gezien. Er was sprake van "persistant rumours".

☛ 47: De oorlog werd steeds heftiger. Ze moesten onmiddellijke vervanging hebben van wapens en wapenmateriaal. Daarom nam de wapenimport via de lucht toe.

()

Een van die vooral in het begin van de procedure hardnekkige beschuldigingen van het openbaar ministerie betroffen betalingen betreffende een boot, die een civiele boot betrof, maar door het openbaar ministerie stug als een soort wapenconnectie werd gepresenteerd. De VN had al lang vast gesteld dat die beschuldiging ongegrond was na dat te hebben uitgezocht. Helaas moest ook die onschuld nogmaals in deze procedure worden aangetoond.

()

De deskundige van de VN [persoon verbonden VN]: stelt "wel heb ik de baas van OTC ontmoet in Monrovia. Dat was [bestuurder OTC]. Hij heeft zich gepresenteerd aan mij en ook gedragen als baas van OTC..[verdachte] heb ik...nooit ontmoet. Ik weet wel van zijn bestaan. Ik weet niet wat zijn functie is bij OTC.

[persoon 2 verbonden VN], eveneens VN deskundige, tegenover de rechter-commissaris stelt: Verdachtes functie is mij niet geheel duidelijk...ik weet niet of hij de dagelijkse leiding had. Hij bleef in Buchanan, hij ging niet naar het woud, ook niet toen ik daar heen ging. Bovendien stelt hij ik begreep dat [bestuurder OTC] degene was die de ware beslissingen nam over de houtkap

.

()

Vast staat, dat nimmer en ook niet bij inspecties van de VN enig wapen is aangetroffen. Niet aan boord, niet bij cliënt. Niets.

()

Met andere woorden indien al geen wapens zijn binnen gekomen, hoe moet cliënt deze waar dan ook, al of niet als enige blanke aan enig front of niet bestaand kamp/oefenterrein deze hebben uitgedeeld. U weet, dat in geen enkel rapport van geen enkele ngo of Buza rappoortage of VN organisatie wordt gesproken over enige OTC of RTC militie of enige blanke zakenman die ten strijde trok. Ongetwijfeld omdat deze niet bestond.

Ik herinner u nog aan hetgeen in de VN rapportage staat over de logica in deze in het UN rapport S/2003/498

Onder punt 104 geeft het Panel aan:

"in het geval van Liberia is het onwaarschijnlijk dat er op dit moment veel wapens het land inkomen over zee en wel om de navolgende redenen:

- de vraag naar wapens is relatief klein en er zijn weinig signalen, dat er zwaar wapentuig wordt ingezet. dat hebben wij ook kunnen vast stellen bij de inventarisatielijsten van het disarmementprogram!
- Snelle aflevering door de lucht geeft minder kans op ontdekking omdat de vervoerstijd kort is
- Bij luchtvracht is het eenvoudiger om de route en de afleveringstijd te wijzigen
- Omdat de tijdspanne tussen aankomst, lossen en vertrek bij vliegtuigen kort is, is de kans op ontdekking kleiner.

Onder 105 geeft het Panel aan geen bewijs voor wapeninvoer dmv van houtschepen te hebben gevonden.

()

[persoon verbonden Amerikaanse ambassade], verbonden aan de militaire attaché van de Amerikaanse ambassade in Liberia, geeft aan tegenover de rechter-commissaris, dat [bestuurder OTC] degene is geweest met wie hij contact had, dat dat de persoon was, die de dagelijkse leiding had, zelfs als de general manager [getuige 25] aanwezig was en dat cliënt slechts degene was die de concessie RTC had ingebracht en hij hem slechts bij de lunch en diner ontmoette.

4.2

Op 17 maart 2017 heeft de verdediging het volgende ter zitting aangevoerd:

De VN rapporten en de rest, de verdenking, de fatale gevolgen van de onderzoeks en proceshouding van het openbaar ministerie en nog even weer [getuige 7].

Wij weten dat het onderzoeksteam slechts kennis heeft genomen van het rapport van 2000 en niet van de latere voordat men in 2004 besloot na oorspronkelijk advies dat niet te doen, tot het strafrechtelijk onderzoek tegen cliënt.

Ik citeer [verbalisant 1] bij de rechter-commissaris:

De latere rapporten van het Panel of Experts hebben wij niet meer bekeken en ook niet met Peleman besproken. Gedurende het onderzoek was het wel bekend dat er latere rapporten verschenen waren. Ik heb me weinig gefocused op de VN-rapporten. Ik was voor de aanhouding van [verdachte] bekend met het bestaan van de VN-rapporten. Ik had die VN-rapporten niet in mijn bezit, ook niet in kopievorm .

Wij weten ook inmiddels dat dat rapport uit 2000 gebaseerd was op de geruchten met name van Global Witness, die ook bij het SLCS heeft gelobbyd maar daar zoals bij van alle gehoorde onderzoekers begripen, niet serieus werden genomen en zelfs hetgeen GW stelde niet kon worden bevestigd door onderzoeksbevindingen.

Wij weten dus dat er in feite niet op twee bronnen, dus het GW rapport en het rapport van 2000 van de VN een onderzoek is gestart, maar op basis van alleen GW, nu dat immers de bron was van dat 2000 rapport.

Wij weten nu ook, dat de bronnen van Global Witness met name [getuige 20] met zijn valse documenten en verhalen, [getuige [21] en [getuige [22] met hun valse stukken en verhalen betroffen en wij weten dat die lijsten met schepen en ook de rest van hetgeen in die rapporten van GW over OTC staat feitelijk niet kon kloppen.

De voorzitter van Global Wittnes, [voorzitter GW], maar ook de anderen van GW, zoals [medewerker GW] is bij de rechter-commissaris gehoord en kon feitelijk niet aangeven welke gegevens dan zouden zijn nagetrokken. Integendeel steeds werd verwezen naar de eigen rapportage. Een soort Droste effect waar ik bij pleidooi over sprak. Ik wees op de noot bij NJ 1995, 537. Inderdaad, als de politie het op een onrechtmatige wijze opsporen zou overlaten aan derden die illegaal optreden niet schuwen, en de resultaten daarvan voor het bewijs zouden mogen worden gebezigd, zou het hek van de dam zijn. Dan zou een premie worden gesteld op de inschakeling van dubieuze figuren die duistere activiteiten waartoe de politie zelf niet is gerechtigd, voor hun rekening nemen (zie Het Nederlandse strafprocesrecht, 2e druk, Gouda Quint, Arnhem 1995, p. 638 en B. Hoogenboom.

En dat hek is al lang en dus vanaf de aanvang van de dam geweest. het kwaad is inmiddels al 12 jaar geschied met de verdediging gedwongen in de positie om nog enigerlei waarheidsvinding te plegen.

Wij weten ook, dat het onderzoeksteam ook dat eerste rapport van GW, met die feitelijke onjuistheden en onbetrouwbare bronnen, noch die bronnen zelf ooit heeft getoetst. Dat is ook toegegeven door het onderzoeksteam zoals u weet .

Dit betekent dus, dat niets van de grondslag van de verdenking ooit is getoetst en men gewoon op een kwaad gerucht is gestart met dus naar mijn mening de niet anders dan aldus te concluderen niet ontvankelijkheid vanwege de verregaande onzorgvuldigheid waarmee tot al die dwangmaatregelen en opsporingsmiddelen is overgegaan, zoals taps, doorzoekingen en dus de inzet van al die VP's en tussenpersonen met als boodschap bij al die mensen om belastend materiaal tegen cliënt te verzamelen en dit zelfs aan onbekende derden uit te besteden en dit ongecheckt in het dossier te voegen

Het openbaar ministerie lijkt nu om cliënt maar te kunnen afschilderen als unicum die tijdens de chaos bedrijven exploiteerde en een verwerpelijk regiem ondersteunde, de gehele geschiedenis in strijd met de feiten en dus geheel denaturerend maar even door elkaar te husselen teneinde de indruk alsnog te wekken als zou er geen sprake zijn geweest van eerlijke verkiezingen in 1997, zoals de VN en de internationale gemeenschap, waaronder Nederland heeft gesteld, alsof er chaos en zelfs gewapende conflicten tot 2003 heerste in de gebieden waar cliënt en de bedrijven opereerden, alsof u niet kan lezen als niets wetende Europeaan, waarbij het openbaar ministerie wederom het nodig acht [betrokkene 4] van het EU, maar dan kennelijk al die anderen, die daar in die periode zich met dat land bemoeiden of daar verbleven en werkten diskwalificeert, zoals de Amerikaanse ambassadeur Baily, die kennelijk tot op de dag niet wordt gehoord als getuige, maar wel daar in die periode heeft rondgereisd, in de concessies is geweest, in de haven, in de Loop, bij OTC net zoals [persoon verbonden Amerikaanse ambassade], die dan kennelijk een non-valeur moet worden geacht. Nee wij moeten het hebben van figuren die plotseling in een verklaring over Ninja's hebben, van niet vechten, naar een gedetailleerde beschrijving van een gruweldaad inclusief gekarteld mes, want dat soort verklaringen waren immers gewenst en goud waard.
()

Het openbaar ministerie wijst op UN report S2003 /498/, maar alleen naar punt 105, maar noemt dan niet punt 104, luidende:

104. In Liberia's case it is unlikely that many weapons are currently brought by sea, for the following reasons:

- o The requirement for arms is relatively small and there are few signs of heavy armament being involved.*
- o Quick delivery by air has less chance of detection, as the transit time is short.*
- o It is easier to change route and delivery time through air cargo.*
- o Quick turn-around time by delivering aircraft leaves less chance for discovery.*

Dat is denatureren van de werkelijkheid.

Gewezen wordt op S/2002/1115 d.d. 25 Okt 2002:

A. Use of ships in the transportation of arms

59. The Panel received several unconfirmed reports about ships being used to transport weapons to Liberia, especially through Buchanan port. The Panel members talked to port authorities, freight forwarders and shipping agents in several ports in West Africa in order to verify these allegations. So far the investigations have been inconclusive.

B. Air transportation is the preference of sanctions busters

60. The Panel gathered sufficient evidence to prove that the Liberian authorities still depend on the use of aircraft for arms procurement. Despite the uncooperative attitude of the Liberian authorities, the Panel was able to identify certain unscheduled suspect cargo flights by analysing information gathered from air traffic controllers in several African and European countries.

Voorts bleken de wapens, die overeenkomstig het inleverprogramma van de VN door de strijdende partijen en in lange lijsten met serienummers te zijn weergegeven als afkomstig te zijn van voornamelijk het Oostblok, België en Arabische landen. Zeer zelden bleek China als land van herkomst voor te komen. Op die lijsten is tevens te zien wie deze wapens inlevert en welke functies deze personen hebben.

Zo kunnen wij lezen, dat personen, die niet als OTC security op de payroll stonden en zeiden dat wel te zijn geweest volgens die lijsten inderdaad gewoon lid van het regeringsleger met een bepaalde rang, dan wel van de LURD of MODEL zelfs bleken te zijn, dan wel komen helemaal niet voor als strijder, of hadden geen wapen!

Ook de getuigen [persoon 1 verbonden VN] en [persoon 2 verbonden VN] van het VN panel of experts en [persoon verbonden Amerikaanse ambassade], destijds verbonden aan de Amerikaanse ambassade spreken over invoer door de lucht en niet door schepen.

Helder is, dat de VN geen bewijs heeft gevonden voor enigerlei Vervoer over zee en dat ook als onwaarschijnlijk heeft bestempeld, zoals Taylor zelf dat ook al tegenover het SCLS uitlegde.

Het openbaar ministerie wenst de indruk te wekken alsof het VN helemaal niet tot die conclusie was gekomen, een conclusie die dus al was getrokken voordat de verdenking tegen cliënt op dat rapport uit 2000 werd ingezet.

De VN heeft nota bene uitgebreid uitgelegd welk onderzoek zij voor die conclusie hebben uitgevoerd, welke havens zij allemaal hadden bezocht, welke documenten men had ingezien, ook van OTC en dus hoe onafhankelijk en grondig dat onderzoek is geweest, dus wel onderzoek in tegenstelling tot het Nederlandse openbaar ministerie, dat niet eens tot op de dag van vandaag dat onderzoeksmateriaal heeft willen opvragen bij de VN.

Dat materiaal heeft ongetwijfeld ook de VN doen besluiten cliënt van de Freezelist en de travelban te halen, net zoals de OFAC betreffende het bankwezen dat heeft gedaan.

Het openbaar ministerie blijft gewoon blind de werkelijkheid ontkennen en onderzoek daarnaar te vermijden.”

4.3

In het arrest is het hof in het geheel niet ingegaan op de hierboven weergegeven verweren. Zo heeft het hof bijvoorbeeld niet gereageerd op het verweer dat uit de door de Verenigde Naties opgestelde rapporten in het geheel geen bewijs is gevonden voor wapeninvoer door OTC in Liberia via de haven van Buchanan; dat dergelijke wapeninvoer zelfs logistiek en tactisch onwaarschijnlijk moet worden geacht; dat Charles Taylor ten overstaan van het Sierra Leone Tribunaal heeft verklaard dat hij nooit wapens via zee heeft ingevoerd, maar dit altijd via de lucht heeft gedaan en dat door OTC nooit wapens aan hem zijn geleverd; dat ook scheepsdeskundige [naam scheepsdeskundige], [betrokkene 4] van de

het Europees Parlement en intelligence officer van de Amerikaanse Ambassade [persoon verbonden Amerikaanse ambassade], maar ook onderzoekers van het SLT (Sierra Leone Tribunaal), de vele affidavits en getuigenverklaringen van bevoegden in de haven en binnen het leger en de regering en de betreffende bedrijven dit bevestigen; dat geen onderzoek is gedaan naar de bemanning van het schip of van de andere schepen die tegelijkertijd met de Antarctic Mariner in de haven van Buchanan lagen en dat het onderzoeksteam slechts acht heeft geslagen op het eerste VN rapport maar niet op latere ontlastende rapporten (welke rapporten tot stand zijn gekomen na uitvoerig onderzoek), terwijl het onderzoeksteam wel op de hoogte was van het bestaan van deze rapporten. Gelet op de uitdrukkelijkheid en de indringendheid van de door de verdediging gevoerde gemotiveerde verweren/standpunten, had het op de weg van het hof gelegen om deze uitdrukkelijk gevoerde verweren/standpunten gemotiveerd te verwerpen. Door niet te responderen op hetgeen de verdediging uitdrukkelijk en onderbouwd naar voren heeft gebracht heeft het hof het arrest en/of bewezenverklaringen onvoldoende met redenen omkleed (vgl. o.m. HR 22 april 2014, NJ 2015, 60, mnt. BFK).

Middel 5: Nalaten doen van onderzoek/horen getuigen/bewijs haven Buchanan

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, alsmede 287, 288, 315, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ter terechtzitting is verzocht een aantal getuigen te horen, te weten opvarenden van andere schepen die tegelijkertijd met de Antarctic Mariner in de haven van Buchanan zijn geweest, in verband met de omstandigheid dat de verklaringen van getuigen omtrent (onder meer) het lossen van wapens uit de Antarctic Mariner; het afsluiten van de haven door een hek of militairen, niet juist en/of onbetrouwbaar zijn. Het hof heeft de verzoeken afgewezen, en daarbij aangegeven het hof de noodzaak tot het horen van de getuigen niet is gebleken. Vervolgens heeft het hof de feiten bewezen verklaard.

Het hof heeft niet gereespondeerd op het door de verdediging uitdrukkelijk onderbouwde verweer/standpunt, waarin (verkort zakelijk weergegeven) is aangevoerd dat uit verklaringen van diverse getuigen en objectieve gegevens, zoals foto's, volgt dat de haven niet door een hek afgesloten kon worden; de haven niet door militairen is afgesloten en dat onvoldoende onderzoek hiernaar is gedaan; het feitelijk onmogelijk is geweest in de haven een schip te ontladen zonder dat een groot aantal derden daarvan getuige geweest zouden zijn, zodat verdachte moet worden vrijgesproken.

Toelichting

5.1.

In het proces verbaal van de terechtzitting d.d. 10 februari 2017 is o.m. vermeld:

“Vervolgens wordt op verzoek van de raadvrouw het videofragment “OTC presentatie film” ter terechtzitting afgespeeld.

()

Tijdens het afspelen van voornoemd fragment wordt achtereenvolgens het navolgende opgemerkt door de raadvrouw (tijdstip in minuten)

()

1.40: U ziet de haven van Buchanan. Ik zie geen hek waarmee de haven zou kunnen worden afgesloten.

()”

5.2.

Uit het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep d.d. 24 februari 2017, blijkt dat mr. I.N. Weski, advocaat te Rotterdam, de raadvrouw die verdachte ter zitting heeft bijgestaan, het woord tot verdediging heeft gevoerd overeenkomstig de aan het proces-verbaal gehechte pleitnotities, waarin onder meer is vermeld:

“Zoals u weet, heeft het openbaar ministerie de techniek gevolgd van het opschrijven van hetgeen een door derden geronselde getuige zei, daarbij niet door te vragen naar enige bron van wetenschap en indien in gespiegelde zin in Nederland de getuige bij wijze van spreken aangaf, dat op tien meter afstand de Eiffeltoren stond, dat de verbalisant dan niet eens opkeek om te zien of die daar inderdaad stond, maar gewoon door ging met schrijven in het vertrouwen, dat u in Liberia toch niet ambtshalve kon beoordelen hoe ridicuul leugenachtig een dergelijke uitspraak was.

Datzelfde mechanisme deed zich ook voor ten aanzien van voor elke Liberiaan maar vermoedelijk niet voor een Nederlandse rechter herkenbaar klaarblijkelijk geraaskal van getuigen over plaatsen en gebeurtenissen en ook personen.

Ik wijs bij voorbeeld op hetgeen is verteld door getuigen over () of 's nachts aangemeerd kon worden in de haven van Buchanan, () wie er allemaal in de haven rondliepen, wie de kranen van de schepen en dus niet op de wal, bedienden, () enz, enz.

()

Ik heb dit alles op enig moment het Eiffeltorensyndroom genoemd.

()

Op eerdere zittingen ook in eerste instantie zijn door de verdediging allerlei foto's verzameld en overgelegd, waaronder de haven, zoals u die ook op de OTC presentatie kunt zien.

()

Het openbaar ministerie heeft verkozen nimmer sleutelgetuigen te horen, zoals personen die daadwerkelijk in de bedoelde periode in Liberia op al die plaatsen, zoals de haven, enz dienst deed.

()

Mooi voorbeeld is het beroemde hek, dat niet aanwezig was en niet kon zijn vanwege de weg die daar liep, in de periode van de telastelegging in de haven van Buchanan. Zou het Om tot op heden dus niet weten, dat daar een doorgaande weg was en dat al uit de verhoren van de mensen ter plaatse in de haven duidelijkheid zou kunnen worden verkregen. Het is uiteraard weer de verdediging geweest, die met zijn gebrekkige mogelijkheden film materiaal en gegevens boven water heeft moeten krijgen.

()

Zo werd aan bemanningsleden, die waren getraceerd niet gevraagd omtrent het vermeende afsluiten van de haven, aanwezigheid van soldaten, 's nachts aanmeren, aanwezigheid cliënt, gang van zaken bij uitladen, bediening van kranen, de aanwezigheid van personen als Charles Taylor, [getuige 24], de helikopter enz, terwijl deze getuigen vooral nimmer meer door de verdediging zijn ondervraagd doordat deze getuigen niet meer te traceren zijn geweest. Ook andere getuigen werd niet naar de bron van wetenschap of enige nadere duiding van tijd, plaats en handeling gevraagd, laat staan dat op een kaart iets kon worden aangetroffen in het

verhoor. Gewezen wordt ook op [getuige 13], de kapitein, die nu het openbaar ministerie ineens nog wil gebruiken als materiaal.

Verbijsterend dat het openbaar ministerie deze verklaringen als bewijs wil gebruiken, iemand die nimmer door de verdediging is ondervraagd.

Ik merk ten aanzien van diens onwaarde, een in feite de audituverklaring, die op bron niet te reconstrueren is een getuige, die dan eerst niets weet van wapens, maar gehoord wordt in aanwezigheid van de Chinese politie en door de Nederlanders ineens wordt voorgehouden als zouden er wapens op de AM zijn ontdekt, een kennelijke leugen.

De volledige naam van deze getuige is [getuige 13].

Hij blijkt nooit in Buchanan geweest en is pas na aankomst van de AM in Azië aan boord gegaan. Hij kan dus geen enkele getuigenis geven in enigerlei directe zin van wat er in Buchanan zou zijn gebeurd.

Hij wordt twee maal bevraagd door de politie. De verdediging is niet uitgenodigd.

()

- OTC gebruikte de haven van Buchanan en RTC gebruikte de haven van Greenville, net als al die andere schepen en reders, die niets van doen hadden met die bedrijven. Het beheer was immers maar een deel van de haven, een overigens open complex, zoals op de beelden is te zien.

()

In de aanvang heeft cliënt nog wel bemiddeld bij het tot standkomen van het havencontract, waarbij via het bedrijf MDC OTC het administratieve beheer van de haven overnam, doch uiteraard niet ten aanzien van de regeringstaken als de seapolice van de NPA, de immigratie, de loodsen, de douane, stuwadoorskantoren en dergelijke diensten. Wel moest MDC zorgen voor het innen van havenbelasting enz. met andere woorden, het is niet zo, dat met dat MDC contract, dat bedrijf verantwoordelijk moet worden geacht voor de overheidscontrole op de naleving van nationale en internationale wetgeving. Dat kunt u uiteraard ook nalezen in het betreffende contract. Daarmee werd men geen grensbeheerder.

()

De haven van Buchanan was, zoals u weet, via een contract met de overheid onder administratief beheer vanwege de meer aantrekkelijke korting qua havenrechten in beheer bij een MDC, zijnde een dochter van OTC.

De haven was uiteraard echter een gewone grens van Liberia, zodat uiteraard de grenscontrole in de vorm van de NPA en de overige controlediensten, zoals customs, stuwadoors, BIVAC enz gewoon hun werk bleven doen.

Het was dus niet zoals de rechtbank en het openbaar ministerie ook nu weer tot mijn verbazing hebben aangenomen, dat enig aan cliënt gelieerd bedrijf de volledige zeggenschap had over de haven. Er waren een paar veiligheidsmensen van OTC en een paar NPA leden in de haven. Verder waren in de haven niet alleen de kantoren van die diensten, maar ook van de stuwadoors, de douane enz.

()

Vast staat inmiddels in het dossier aan de hand van door de verdediging gedaan onderzoek, dat:

- De normale inspectieprocedures werden gevolgd bij de schepen, inclusief douane, gezondheidsdiensten, immigratiediensten,

- *Het schip per loods de haven overdag werd ingeloodst*
- *Dat er 's nachts niet kon worden afgemeerd, omdat de haven van Buchanan geen geleidelichten heeft,*
- *De bemanning langs de gewone weg, dus via scheepsagenten werd aangenomen,*
- *De lading door daartoe bevoegde diensten werd verzorgd*
- *Clïënt zich daar in het geheel niet mee bezig hield*
- *Ook in de tussenliggende havens alle autoriteiten altijd het schip controleerden*
- *De haven niet werd afgesloten,*
- *Geen wapens zijn afgevuurd*
- *Geen militairen al of niet met vrachtwagens of andere vervoermiddelen van welke eenheid dan ook zich ten behoeve van dat lossen in de haven bevonden*
- *Geen anderen, dus ook geen militairen of beveiligingsbeambten de kranen bedienden van het schip of losten*
- *Dat anders de verzekering van het schip enige schade ook niet zou vergoeden,*
- *Dat dergelijke werkzaamheden ook vanwege hun specialistische aard slechts door daartoe bevoegden kunnen worden verricht*
- *Geen helikopters al of niet met Taylor of cliënt in de haven bevond en ook daar niet heeft geland,*
- *Geen wapens zijn geladen of uitgeladen op welke wijze dan ook*
- *Dat de maten en logistiek van het schip hetgeen de getuigen daaromtrent zeggen ook onmogelijk maken*
- *Dat geen afweergeschut ooit op het voorschip of enig ander dek kan hebben gestaan*

Nog sterker de verdediging heeft zelfs nagetrokken en dus ingebracht een document aangaande alle schepen die Buchanan aandeden. Zo blijkt bij analyse van de havenlogboeken te moeten worden geconcludeerd, dat in de periode, dat OTC het management van de haven had in totaal 206 aankomsten van 122 verschillende schepen hebben plaats gevonden. Van die 122 schepen zijn 17 schepen tegelijkertijd met de AM in de haven van Buchanan aanwezig geweest en hebben 32 schepen een vergelijkbaar tonnage als de AM, namelijk tussen de 30 en 50.000 ton.

Van de 206 aankomsten zijn 116 aankomsten, die door 33 verschillende schepen zijn uitgevoerd. Het blijft dus ongelooflijk dat geen van al die schepen ooit door de getuigen van het openbaar ministerie zijn genoemd. Een deel van die vergelijkbare schepen bevonden zich tegelijkertijd met de AM, in de haven van Buchanan. De verdediging heeft aan het openbaar ministerie gesmeekt die schepen na te trekken nu die immers dan in de haven lagen toen al die vermeende te laste gelegd handelingen zouden hebben plaats gevonden. Het openbaar ministerie heeft dit steeds geweigerd.

()

Ook is uit de het door en op verzoek van de verdediging verrichte onderzoek tot nu toe gebleken:

- *Dat uit het logboek van de haven exact kan worden afgeleid wat wel en vooral niet is geladen en uitgeladen, op welk moment dat is gebeurd en onder welke omstandigheden*
- *Dat ook de havenlogboeken daar volledig mee corresponderen en ook aangeven dat de immigratiediensten, douane, gezondheidsdiensten steeds controleerden als het schip aankwam,*
- *Dat cliënt bij geen van de 9 aankomsten van de AM in Buchanan was en dus geen van de door de getuigen beschreven handelingen kan hebben gepleegd,*
- *Dat geen afsluitbaar hek in de haven aanwezig was*
- *Dat bovendien een weg direct langs de weg loopt, die niet kan worden afgesloten.*

- *Dat geen werkende kraan op de kade aanwezig was,*
- *Dat daar ook nog in die hoek van de haven een door de Nigeriaanse ECOMOG gezonken boot lag in het water*
- *Dat het eerste schip voor OTC op 15 oktober 1999 aankwam, dat dit schip te zien is op de film forestry today en materieel voor OTC bracht en in beeld uitgeladen werd,*
- *Dat die aankomst nog feestelijk is gevierd op de kade bij de aankomst in aanwezigheid van vele ambassadeurs,*
- *Dat het eerste schip van OTC, de AM in maart 2000 gekocht is in Edinburgh en leeg vanuit daar naar Buchanan is gevaren en daar aankwam op 17 april 2000 en dus ook geen wapens kan hebben vervoerd,*
- *PPP haven foto van film*
- *Dat geen containers met wapens in de loop hebben gestaan*
- *Dat geen appartementengebouwen in de loop stonden*
- *Dat de ligging en indeling van kantoren en wijze van betaling van werknemers volstrekt anders verliep dan hoe de getuigen van het openbaar ministerie dit beschreven, namelijk overeenkomstig een payroll en paymaster en niet door cliënt persoonlijk, contant of met werknemers als vrijwilligers*
- *Vooraf is door de verdediging aangetoond, dat de verklaringen van de getuigen van het openbaar ministerie volstrekt leugenachtig zijn ten aanzien van de door hen beschreven gang van zaken.*

()

Ik verzoek u dus het Openbaar Ministerie niet ontvankelijk te verklaren, althans alle bewijs, althans gedeeltelijk uit te sluiten, althans hoe dan ook cliënt bij gebreke aan wettig maar vooral overtuigend bewijs vrij te spreken van al het te laste gelegde.

Althans verzoek ik u, uitdrukkelijk, en voorwaardelijk, in die zin, dat indien u bij beraadslaging meent enigerlei materiaal in een bewijsconstructie te willen gebruiken beslissen, alsnog alle getuigen, dus de getuigen zoals door het openbaar ministerie in het dossier gevoegd, inclusief de getuigen, die het openbaar ministerie noemt in het requisitoir, die immers tot op heden niet volledig konden worden ondervraagd gelet op de belettingen omtrent vragen betreffende hun onderlinge contacten en hun oorsprong, maar ook vragen omtrent logboeken of andere feitelijkheden en inclusief dus de vertrouwenspersonen, de VP's, Peleman, [getuige 23], [getuige 21] en de scheepsbemanning van die andere schepen, die in die haven lagen [getuige 8], [getuige 10] en [getuige 9], zoals al eerder toegelicht, waarbij verwezen wordt naar het overzicht van alle door het openbaar ministerie in het dossier gevoegde getuigen."

5.3.

Voorts heeft de verdediging op 17 maart 2017 het volgende aangevoerd:

"De haven.

Het openbaar ministerie meent nu kennelijk de indruk te willen wekken, dat de verdediging met het noemen van UNMIL ter zitting of de BIVAC geheel scheef zit.

Inderdaad was de UNMIL daar toen niet, maar wel andere organisaties van de VN. Zo waren er controleurs voortdurend in verband met de sancties van de VN.

De BIVAC controleerde in Monrovia haven, zoals [naam] bevestigt in zijn verklaring¹. Het gaat mij om het gegeven, dat er in die periode gewoon diensten in de verschillende havens aanwezig waren.

Het openbaar ministerie bemantelt met een dergelijke opmerking, dat die haven er ook geheel anders uitzag dan haar getuigen stellen en wel degelijk een scala aan diensten en daartoe bestaande gebouwen herbergde.

Zoals wij uit getuigenverklaringen, maar ook van het beeldmateriaal, zelfs ook van GW, de scheeps en havenlogboeken weten, waren in de haven bij de AM en al die andere schepen:

- *De douane (u ziet ze op de foto (bijlage M) staan, die ik hier ter zitting nog toon, in hun beige/donkerbruine uniformen)*
- *De immigratiediensten*
- *De gezondheidsdienst*
- *De loodsen (u ziet deze in de haven op de beelden foto dd 16 mei 2003, zie bijlage M)*
- *Het havenpersoneel (ook deze ziet u op de beelden bij het uitladen en überhaupt)*
- *De stuwadoors*
- *De scheepsagenten, die immers ook ten behoeve van de verzekering daar controles moesten uitvoeren.*

Ik wijs ook op de bijgaand stuk (bijlage K) dat de scheepsdeskundige [naam scheepsdeskundige] heeft ingebracht met een plattegrond en de regelgeving betreffende de diensten die daar hun werk doen. dus ook over de paspoorten, de vaccinaties enz. en wat de haven dus wel en niet heeft.

Geen geleidelichten maar voor het overige zijn alle gebruikelijke diensten aanwezig.

Van al die personen bestaat dus bewijs, maar daar hoort u het openbaar ministerie niet over. Daar heeft het openbaar ministerie ook nooit onderzoek naar gedaan. Het openbaar ministerie was gewoon niet geïnteresseerd in het gegeven, dat niet alleen cliënt niet, maar ook Taylor niet behalve bij dat eerste schip in 1999 aanwezig is geweest bij enigerlei binnenkomst en überhaupt niet in Buchanan.

Net zomin als er een hek was dat rond de haven was, dat er militair personeel al of niet 's nachts de AM ontladde, een bezigheid die gespecialiseerd personeel alleen kan uitvoeren bij gevaar voor enorme verzekeringsclaims en welk personeel eveneens op de filmbeelden kunnen worden gezien, die ik u vandaag toon), net zomin als er geschut op de voorplecht kan hebben gestaan. Net zomin als het werkende kranen op de pier stonden. Net zomin er 's nachts kon worden binnengevaren in de haven bij gebreke aan havengeleidingslichten.

Ik wijs op ter illustratie op het krantenbericht 22 oktober 2015²

Night time navigation of MV/CSL "Atlas" and M/V "Bulk Peru" from the port of Buchanan happened for the first time in 25 years.

¹ Van 10 februari 2006, 060209.1608.BIVAC

² <http://www.liberianobserver.com/business/after-installation-navigation-aids-buchanan-port-records-2-vessels-night> (zie ook bijlage L)

After Installation of Navigation Aids: Buchanan Port Records 2 Vessels at Night

Thu, 10/22/2015 - 22:05 admin

By:

[auteur krantenartikel]

Less than 48 hours after [lid NPA], Acting Managing Director of the National Port Authority (NPA), announced the 24/7 pilot service Aids to Navigation, the utility was put in motion on Wednesday allowing two vessels (MV/CSL Atlas") to sail at 7:20 p.m. following the berthing of another vessel (M/V "Bulk Peru") at 8:54 p.m.

[lid NPA] made the pronouncement on Tuesday, October 20, in Monrovia.

The port of Buchanan recorded the night time navigation of the two vessels for the first time in 25 years in fulfillment of the NPA management's most recent announcement on the resumption of the services at the port.

Prior to the installation of the Aids to Navigation along the breakwaters at the Port of Buchanan, the last booking time for pilots at the port was 5:30 p.m.

The port is an International Ship and Port Security (ISPS) certified Security Level One Port (SLOP).

It is located 272 kilometers south-east of Monrovia and is Liberia's second largest seaport.

The harbor is protected by two breakwaters, 1890m and 590m long. Inside the basin, a 225 meter long ore loading quay is located adjacent to the commercial loading quay, which provides a water depth of 10.5m below chart datum. Adjacent to the loading quay another waiting berth for ore carriers is available. On the inner side of the secondary breakwater, is a commercial quay, 334m long with available water depth of 9.5m below chart datum.

The access channel to the Port provides ships a water depth of 11.5m below chart datum and a channel width between the breakwaters of 210m. Investment companies including Chevron, Equatorial Palm Oil, African Petroleum and others are expected to make extensive use of the Buchanan Port facility, thus increasing the revenue earning potential for the Liberian government.

Dus na 25 jaar (!) waren er eindelijk geleide lichten in de haven die het mogelijk maken ook in het donker te dokken, dus aan te meren. Daarvoor wordt gesteld, zoals de scheepskundige [naam scheepsdeskundige] ook allemaal al had uitgelegd, kon men niet in het donker aanmeren.

U ziet dit overigens allemaal al in de scheeps en havenlogboeken geïllustreerd.

Maar allemaal leugens ongetwijfeld volgens het openbaar minister.

Het openbaar ministerie lijkt gewoon de werkelijkheid te willen ontkennen zoals aanvankelijk die logboeken zelfs werden geweigerd in ontvangst te nemen en vervolgens aangaf dat deze dan wel vervalst zouden zijn door de verdediging!

Vandaar dat ik toen de scheepsdeskundige [naam scheepsdeskundige] als getuige had gevraagd om te kunnen ondervragen over wat nu wel en niet mogelijk was op het schip en met het schip en de haven van Buchanan en de lichten en de relatie met al die andere havens als je een logboek van een schip en dan kennelijk ook het logboek van de haven zou willen vervalsen. Zelfs zo'n beschuldiging moest de verdediging van bewijzen dan weerleggen. Het openbaar ministerie hoeft alleen maar te wijzen.

Hoe durfde de verdediging nog tegenbewijs te leveren. De verdediging had kennelijk gewoon op de tribune moeten plaats nemen met de rest van de joelende meute media en zien hoe cliënt vakkundig afgeslacht werd.

Ik citeer nog [getuige 1] van de coastguard destijds, die helaas al tijdens het verhoor door de rechter-commissaris ziek werd en kort daarna overleden is³.

Hij had eerder de volgende affidavit afgegeven over zijn wetenschap van de gang van zaken in de haven.

()

Ik citeer nog Sakhie bij de rechter-commissaris:

()

Er was bewaking in de haven. Er was NPA, de coastguard, immigratie en havenautoriteiten. U vraagt of OTC beveiligingsmedewerkers in dienst had. OTC had beveiliging. Die beveiligers bevonden zich in de haven. Ik heb geen idee hoeveel beveiligers er waren. Ze liepen rond door de haven. Sommigen stonden bij de ingang en anderen patrouilleerden. Er was een checkpoint om de haven binnen te komen. Dat was het enige checkpoint. Er stonden daar OTC beveiligers. U houdt mij voor dat andere getuigen hebben verklaard dat er meerdere posten waren, waar OTC beveiligers waren. Dat is niet waar. De OTC beveiligers droegen een spijkerbroek en een wit T-shirt, met embleem. Op dit embleem stond een boom en OTC. De andere werknemers hadden niet zo'n shirt. Van 1999 tot 2003 droegen de OTC beveiligers deze kleding. Ik heb de beveiligingsmensen nooit met een wapen gezien. De mensen die uit de bush kwamen hadden wel wapens. Dat waren de soldaten van Charles Taylor. Tussen 1999 en 2003 waren die soldaten niet in de haven. U vraagt of iemand in de haven een wapen had. De coastguard droeg wapens; zij waren verantwoordelijk voor de haven. U houdt mij voor getuigen hebben verklaard dat OTC beveiliging een wapen droeg. Ik zeg u dat het niet waar is. Ze weten het verschil niet tussen OTC en soldaten. De soldaten hadden wel wapens, toen de oorlog begon. De soldaten waren er niet tussen 1999 en 2003. De coastguard droeg een uniform in vaalblauwe kleur. U vraagt of ik [medeverdachte 2] ken. Ik heb de naam gehoord, maar ik ken hem niet. U zegt mij dat hij heeft verklaard dat hij hoofd beveiliging van OTC was en dat de OTC beveiligers wapens droegen. Ik weet het niet. Ik heb de wapens niet gezien."

5.4.

In het arrest heeft het hof de ten laste gelegde feiten bewezen verklaard. Ten behoeve van de bewezenverklaringen heeft het hof bewijsmiddelen gebruikt, waarin gesteld wordt dat (verkort

zakelijk weergegeven) via de haven Buchanan wapens aan Charles Taylor zijn geleverd. In het arrest heeft het hof niet gerespondeerd op het uitdrukkelijk onderbouwde standpunt/verweer, waarin aan de hand van objectief bewijsmateriaal, verklaringen van functionarissen en anderen is aangevoerd dat de haven Buchanan niet werd gebruikt en ook niet kon worden gebruikt om (ongemerkt voor buitenstaanders, zoals havenautoriteiten, douanepersoneel; opvarenden van andere schepen) wapens in te voeren. Gelet op de indringendheid van hetgeen door de verdediging onderbouwd naar voren is gebracht en hetgeen het hof Den Haag eerder in zijn arrest (arrest overweging 9.13 & hoofdstuk 1 §VII) heeft overwogen heeft het hof het arrest onvoldoende met redenen omkleed (HR 22 april 2014, NJ 2015, 60, mnt. BFK). Dit klemmt te meer nu het hof diverse verzoeken van de verdediging tot het doen verrichten van nader onderzoek door (onder meer) het horen van getuigen heeft afgewezen.

Middel 6: Nalaten doen van onderzoek/horen getuigen schip Antarctic Mariner

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, alsmede 287, 288, 315 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ter terechtzitting (d.d. 30 november 2011) heeft de verdediging bewijsstukken/verklaringen van inspecties van de Antarctic Mariner, uitgevoerd door de VN en/of douanefunctionarissen, naar aanleiding van controle op de invoer van wapens, in het dossier doen voegen. Voorts heeft de verdediging verzocht het O.M. op te dragen zorg te dragen voor het verkrijgen van bij de UNMIL/ECOMIL en VN-organen verzamelde onderzoeksresultaten betreffende bij OTC gehouden inspectiereizen en controles. Deze verzoeken zijn door het hof afgewezen waarbij het hof heeft overwogen dat de noodzaak niet is gebleken nu de antwoorden niet van belang kunnen zijn voor enige door het hof te nemen beslissing. De afwijzing van de verzoeken getuigt van een onjuiste rechtsopvatting en/of is onvoldoende met redenen omkleed.

Daarnaast heeft het hof niet gerespondeerd op het door de verdediging uitdrukkelijk onderbouwd verweer/standpunt, waarin is aangevoerd dat (verkort zakelijk weergegeven) belastende verklaringen ten aanzien van de aanvoer van wapens door middel van de Antarctic Mariner onjuist en onbetrouwbaar zijn gelet op de omstandigheid dat uit objectieve gegevens als logboeken van het schip, havenlogboeken en verklaringen van de gehoorde kapiteins/bemanningsleden niet vastgesteld is dat wapens ooit in het schip zijn geladen; het schip een waarde had van vele miljoenen; het schip geheel andere ladingen heeft vervoerd; de reizen van het schip georganiseerd zijn door de eigenaar van het schip; de eigenaar een zeer grote onderneming is met 80.000 werknemers; onaannemelijk is dat personen met kisten met daarin 50-300 wapens op hun rug met een trapje vanuit het ruim door een luik konden klimmen; wapens dan weer los, dan weer in rijstzakken of in dozen of in kisten in het ruim werden vervoerd. Voorts heeft het hof ten onrechte daarbij niet doen blijken rekening te hebben gehouden met de omstandigheid dat de verdediging niet in staat is gesteld getuigen te horen en onderzoek te doen verrichten naar eerdere door de VN verrichte inspecties.

Toelichting

6.1

In het proces-verbaal van de terechtzitting d.d. 30 november 2012 is o.m. gerelateerd dat aldaar de verdediging het woord heeft gevoerd overeenkomstig de aan het proces-verbaal van de terechtzitting gehechte pleitaantekeningen. In deze pleitaantekeningen is o.m.vermeld:

“De verdediging wenst ter opgemelde zitting ten aanzien van in ieder geval de navolgende onderzoekswensen en wensen ten aanzien van het voegen van stukken zich tot u te wenden.

()

- 1. Voegen verklaringen betreffende inspectie containers naar aanleiding van wapenembargo en verzoek VN.*

- 2.*

Bijgaand doe ik u toekomen kopieën van verklaringen betreffende inspecties van de AM of andere schepen in relatie tot TC binnenkomende lading, met name van containers in het kader van geruchten () zoals die op enig moment verschenen en ook bij de VN bekend werden omtrent vermeende wapens die zouden worden ingevoerd met schepen van OTC.

Het betreft:

- een verklaring van de toenmalige onderminister van financiën [naam onderminister] d.d. 5 november 2012, die aangeeft, dat naar aanleiding van de VN beschuldigingen een team douane functionarissen alle containers zelfs publiekelijk en in aanwezigheid van de pers en vertegenwoordigers van de VN werden geïnspecteerd.

- een verklaring van [naam commissaris] d.d. 8 november 2012, die destijds commissaris van de douane was, die aangeeft, dat alle binnenkomende goederen door de douane werden geïnspecteerd (). Hij geeft nog aan, dat ook de overige invoerregelingen ten aanzien van inkomende goederen werd gecontroleerd en voor OTC geen uitzonderingen werden gemaakt. De verdediging werd () bekend, dat dergelijke inspecties dus hebben plaatsgevonden met VN personeel, hetgeen uiteraard gelet op het embargo voor de hand zou hebben moeten liggen ook voor het openbaar ministerie.()

()

De verdediging heeft sinds de start van de berchtung van cliënt zoas u eveneens weet, getracht duidelijkheid te verkrijgen omtrent die hele gang van zaken en daarbij betrokken derden, zoals stuwadoors, douanemedewerkers, gezondheidsinspecteurs, loodsen, de andere schepen en hun bemanningsleden, die tegelijkertijd in de haven verbleven, waaronder de Nederlandse marine mogelijkerwijs, alsmede documenten trachten te taceen zoals logboeken ().

()

Uit deze stukken blijkt echter niet alleen, dat deze stukken gezien en onderzocht kennelijk zijn door de VN in het kader van het door hen gedane onderzoek naar hetzelfde onderwerp als waar het openbaar ministerie onderzoek ook feitelijk naar zou dienen te hebben gedaan gelet op de tenlastelegging, doch tevens blijkt hoe dan ook uit deze documenten hetgeen op de vrachtbrieven dus aan goederen bij de desbetreffende reizen zich in het schip bevonden en welke bedrijven dus daarbij betrokken waren.

()

Mijn verzoek is daarom ook aan u:

het openbaar ministerie met de VN contact op te doen nemen teneinde hun onderzoeksresultaten te verkrijgen ten aanzien van die inspectiereizen en controles (mede in het kader van het toezicht op het wapenembargo) te kunnen inbrengen in de voorliggende procedure.

- Alsmede alle bij de UNMIL/ECOMIL en VN organen al of niet in samenwerking met andere instanties verzamelde onderzoeksresultaten betreffende OTC, met name ten aanzien van de AM, de lading qua herkomst, bestemming en inspectiediensten en overige bij die inspecties aanwezige en daaraan verbonden verbanden en documenten en beeldmateriaal op te vragen en in het dossier te voegen, althans ter inzage aan de verdediging te verstrekken ter selectie ten behoeve van het dossier.*

- Dat u het openbaar ministerie opdraagt zelf zodanig onderzoek naar de personen/bedrijven/instanties verbonden aan de kant van de verkoop/verschepping van goederen, die met de AM in de periode 2000-2003 zijn verzonden naar OTC en in de*

haven van Buchanan zijn aangekomen en uitgeladen. Met name ook omtrent de wijze waarop deze werden verpakt, alomvattend niet verzegeld in containers en de personen/instellingen/bedrijven, die in de tussenliggende en uiteindelijke haven van Buchanan zich met de controles op het gebied van douane, gezondheidsinspecties, en de VN en andere inspecties van de binnenkomende goederen hebben bezig gehouden en daarvan eventueel rapporten hebben opgemaakt.

- Indien zodanige rapporten of zelfs beeldmateriaal werd opgemaakt, dient het openbaar ministerie ook dat in te brengen in het voorliggende dossier."

6.2

In het proces verbaal van de zitting d.d. 30 november 2012 is voorts gerelateerd dat de raadvrouw heeft aangevoerd:

"()

De Verenigde Naties heeft bepaalde embargo's opgelegd. Vervolgens was er het probleem van de implementatie ervan. Er is een verplichting om dat te doen.

()

De vraag is: wie heeft dat gedaan? De National Port Authority is een beheerder van allerlei grensoverschrijdende, met name de haven. Waar we nu over moeten spreken zijn de mensen van de douane, de controleurs van het ministerie van Financiën, de personen die voorkomen op de consumption entries. Je moet de personen kunnen traceren die daar geweest zijn.())"

6.3

In het proces verbaal van de terechtzitting d.d. 13 december 2012 is als beslissing van het hof opgenomen:

"De raadvrouw heeft het hof verzocht:

- het openbaar ministerie met de VN contact te doen opnemen teneinde hun onderzoeksresultaten te verkrijgen ten aanzien van de inspectiereizen en controles om deze in te kunnen brengen in de onderhavige procedure:*
- het openbaar ministerie op te dragen de bij de UNMIL/ECOMIL/ en VN-organen verzamelde onderzoeksresultaten betreffende OTC op te vragen en in het dossier te voegen of ter inzage aan de verdediging te verstrekken ter selectie ten behoeve van het dossier*
- ()*

Gelet op hetgeen door de raadvrouw naar voren is gebracht, is het hof de noodzaak hiervan niet gebleken, zodat het hof deze verzoeken afwijst. Daartoe overweegt het hof dat de antwoorden niet van belang kunnen zijn voor enige door het hof te nemen beslissing."

6.4

Dat de antwoorden niet van belang kunnen zijn voor enig te nemen beslissing getuigt van een onjuiste rechtsopvatting en/of is onbegrijpelijk, nu de omstandigheid dat resultaten van (op last van en of door de) VN uitgevoerde inspecties, uitgevoerd in de haven van Buchanan, specifiek naar de eventuele aanwezigheid van wapens in de Antarctic Mariner en/of de haven, wel degelijk van belang kan zijn voor de weging van het tegen verdachte aanwezige bewijs. Gelet hierop is het arrest en/of beezenverklaringen onvoldoende met redenen omkleed.

6.5.

Uit het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep d.d. 24 februari 2017, blijkt dat de raadvrouw die verdachte ter zitting heeft bijgestaan, ook op die zitting het woord tot verdediging heeft gevoerd overeenkomstig de aan het proces-verbaal gehechte pleitnotities, waarin onder meer is vermeld:

“Men zou bij kennelijke nepfeiten, dus niet plausible gegevens, mogen denken, dat men dus moet aannemen, dat inderdaad bij voorbeeld men niet vanuit het immense ruim in de AM iemand boven op het dek “goed” kan horen zeggen, nog los van het feit, dat die ruimen door twee meter hoge wanden waren omgord en niets dus te zien was, ook niet aan eventueel zwaaiende personen. U weet dat aan de hand van de blauwdruk van het schip, aan de hand van hetgeen de scheepsdeskundige heeft uitgelegd.

()

Het openbaar ministerie heeft tot op vandaag überhaupt zelfstandig nimmer onderzoek gedaan. Niet naar de schepen, naar de tussenliggende havens, de verkoper van het schip, de eerste reis van het schip, niet naar de haven van Buchanan, niet naar de logboeken, niet naar de stuwadoors, niet naar de concessies, naar de kampen, niet naar iets..

()

Alle andere bemanningsleden/kapiteins hebben nota bene niets aan wapens bemerkt en in feite blijkt uit de logboeken en de havengegevens, de andere getuigen over het schip, zoals de havendeskundige en personeel van die haven en de bedrijven, zoals [getuige 6] en [getuige 25] en cliënts fysieke afwezigheid en de afwezigheid van Taylor op die eerste inkomst van wegen en loggingmachines na, dat die verhalen over wapens met schepen al niet kunnen kloppen en kennelijk in overigens al hun wartaal niet waar en niet betrouwbaar en kennelijk geregistreerd zijn.

Ook deze verklaring van [getuige 13] dient dan ook wegens onbevraagbaarheid en obetrouwbaarheid en gebrek aan direct redengevendheid te worden uitgesloten van het bewijs en indien u een beroep op deze getuige wensen te doen, dan zou deze alsnog dienen te worden bevraagd, hetgeen zich dus dan vertaalt naar een bij deze uitdrukkelijk gedaan voorwaardelijk verzoek.

()

Als openbaar ministerie kan men dan wel foto's laten zien van mensen met een stapel goederen op hun rug uit het verre oosten, zonder die goederen te hebben geïdentificeerd, maar nu nog even nadoen een kist met 300 geweren op de rug een touwladder op het ruim van een immens schip als de AM op en dat iemand dan goed zegt vanaf het dek zonder portofoon en dat blijkt dat die persoon, mijn cliënt, er objectieverbaar niet is, dus ook niet op zijn horloge kan hebben gekeken om te zeggen dat het 6.15 uur is. ik kom hier nog op terug bij het bespreken van al die waanzin.

()

Het openbaar ministerie lijkt nog steeds het plausibel te vinden, dat wapens los in het ruim van een immens schip worden vervoerd, dat afweergeschut op het voorschip van de AM kon staan en niemand van al die inspectie autoriteiten in al die havens, zoals Singapore iets was opgevallen, dat men 300 geweren een touwladder op kan dragen, dat men vanaf de plek waar een aantal getuigen zeggen, dat zij stonden in het ruim van het schip konden kijken alsof de AM een sloepje was en die ruimen niet ook nog eens met 2 meter hoge wanden waren omgeven, alsof geweren in karton worden verscheept, dat dus slap kan worden als een soort pak melk, terwijl een ieder weet, dat dat waanzin is.

Het openbaar ministerie durft zelfs te verwijzen voor wat die absurde uitspraken over fysieke onmogelijkheden naar hetgeen personen nu eenmaal kunnen dragen en voegt enkele foto's toe vanaf p.20 in het requisitoir, kennelijk foto's uit Azië en Noord Afrika van wat mensen en wagens vervoeren, maar wij weten niets van die buizen, is dat plastic? Wat zit er op die wagens in die pakketten? En men kan boomstammen op een op een motor gemonteerd draagsysteem vervoeren. Het zegt allemaal niets over hetgeen de door het openbaar ministerie naar voren

gebrachte getuigen zeggen over de AM, de aankomsten en wat daar door wie met wat zou zijn gebeurd in zijn vele elkaar en zichzelf tegensprekende variëteiten.

()

Uit alle objectieve gegevens uit logboeken van het schip, de havenlogboeken, de verklaringen van alle tot op heden gehoorde kapiteins en bemanningsleden, de gehele logistieke bemoeienis van havenautoriteiten, stuwadoors enz, kan geen andere conclusie luiden dan dat die wapens überhaupt niet zijn ingevoerd met de AM of enig ander schip dat ten behoeve van OTC de haven aandeed, laat staan dat cliënt daar wetenschap van zou kunnen hebben langs welke missing link constructie ook, die de rechtbank bij afwezigheid van cliënt ter plaatse ook heeft willen aanhouden.

Nb betrof het hier een schip ter waarde van vele miljoenen, dat werd geëxploiteerd door een rederij, dochter van het moederbedrijf in Indonesië, dat een gigantisch bedrijf met zo'n 80.000 werknemers wereldwijd was.

Het openbaar ministerie heeft zoals al betoogd aan de hand van de GW rapporten en [getuige [21] een lijstje met veronderstellingen aangenomen, namelijk, dat de haven werd afgesloten, iedereen daaruit werd weg gestuurd, dat allerlei militaire diensten, zoals ATU, SSS, SOD zelfs en OTC security zich met het uitladen bezig hielden, dat er kisten in allerlei vormen en maten werden uitgeladen soms met kranen die op de kade zouden staan, maar ook met de kranen van het schip, dat de AM 's nachts zou aanmeren, dat nachten en vaak weken lang werd uitgeladen, dat allerlei waanzinnige stellingen werden ingenomen omtrent het uiterlijk en de maten van de AM, dat je vanaf de loopbrug in het ruim zou kunnen kijken, dat je staand over een luik van 2 meter hoog überhaupt in het ruim kan kijken, dat je met kisten op je rug met wapens, soms met 50 of 300 daarin een trapje/ladder vanuit het ruim door een luik kon uitklimmen, dat de wapens los in het ruim lagen, dat die kisten/kartonnen dozen/rijstzakken/los/containers van elke vorm en maat, al of niet in netten op wagens werden geladen en dit alles vooral met cliënt erbij, die dan allerlei handelingen zou hebben verricht, zoals om exact 6.15 op zijn horloge kijken, wapens inspecteren, al of niet met allerlei militairen, ministers en Charles Taylor en al of niet samen met hem in een helikopter aangevlogen, waarna weer allerlei wederom niets meer met de werkelijkheid te maken hebbende uitspraken zouden zijn gedaan over allerlei plekken waar kantoren zouden staan van OTC of RTC, containers, White Flower alles bij voorkeur met cliënt, die overal dan daar weer bij zou zijn geweest enz. enz.

De verdediging heeft uitgebreide overzichten verstrekt van al de onmogelijkheden en gewone leugens in de verklaringen van de betreffende getuigen van het openbaar ministerie en heeft ook allerlei beeldmateriaal en verklaringen van de wel bevoegde instanties overgelegd, die zich in die periode in en om het schip in de haven bevonden en zich daarmee hebben bezig gehouden.

()

Het openbaar ministerie stelt zelfs als vermeend bewijs dat cliënt op de AM zou gaan dat dit zou blijken uit een foto:

En dat verdachte inderdaad de schepen opging blijkt uit zijn eigen verklaring bij de politie": en uit de foto die door de Verdediging is overgelegd" en thans als bijlage 4 is gevoegd bij dit requisitoir.

Dit is dus naar ik aanneem opzettelijke althans hoe dan ook misleiding. U weet, naar ik hoop, dat deze foto inderdaad van de verdediging afkomstig is, als deel van de feestelijke aankomst van de GUANHE KOU op 14 Oktober, welk schip in Buchanan was op 21 Oktober 1999 en alle

wegenbouw en andere machines binnenbracht, bijgewoond door de nationale pers en internationale en nationale autoriteiten. U ziet die gebeurtenis ook op de film daarover die u bezit. Dus dit was niet de AM. Dat moet het openbaar ministerie toch inmiddels wel ook weten.

Aan u is verstrekt een PPP/analyse betreffende de boten, waaronder de AM die de haven aandeden met alle gegevens omtrent los en vertrektijden en cliënts aanwezigheid.

()

Ik memoreer niet alle materiaal op dat gebied dat inmiddels zich na onderzoek van de verdediging in bezit bevindt maar ook op de verklaring van Ho:

In 2000 hebben we dit schip (de antarctic mariner) gekocht .

()

Ik heb gelezen dat de Antarctic Mariner wapens vervoerd zou hebben. U vraagt mij of ik weet of dat waar is. Ik zeg u dat het niet waar is. U vraagt mij hoe ik dit weet. Voor zover ik iets weet over het vervoeren van goederen, is dit niet waar.

()

U vraagt mij of het schip, als het in een haven lag, bewaakt werd. Ja, door de douane. U vraagt of het schip echt door de douane werd bewaakt. Ja. U vraagt hoe dit feitelijk in zijn werk ging. Er stond een douane ambtenaar bij de ingang van het schip. U vraagt waarom de douane het schip bewaakte. Ik weet niet waarom. In het algemeen gebeurt het zo. U vraagt of ik weet of bij het inladen van het schip ook douane aanwezig was. Ja dat weet ik, normaal gesproken was dit zo. U vraagt of ik weet waarom de douane erbij was. Ja. Voor zover ik weet is dit altijd zo, bij elke haven. De officier van justitie vraagt mij of de douane aanwezig is bij elk schip dat wordt ingeladen. Ik zeg u dat het gebeurt in China. Ik zal het u uitleggen. In China is het meestal zo dat als iemand aan boord van het schip wil komen, deze persoon een "boarding pass" moet hebben. Als je aan boord wil gaan, moet je een boarding pass aan de douane laten zien. Daarna mag je pas aan boord. Ik praat nu over de situatie in China. Iemand die op het schip wil komen moet een boarding pass aanvragen. De officier van justitie vraagt of het zo is dat iemand aan de ingang van het schip staat te controleren.. Ja. De rechter-commissaris vraagt of dit ook 's nachts het geval is. Ja, vierentwintig uur per dag.

()"

6.6.

Tevens heeft de verdediging op 17 maart 2017 het volgende aangevoerd:

"Ik citeer nog Sakhie bij de rechter-commissaris:

()

Over de AM;

Het schip kwam overdag aan en ging dan voor anker. Later kwam het binnen. Het kwam altijd in de ochtend aan. Nooit in de nacht. In de nacht ging het schip wel voor anker, maar het kwam altijd met licht binnen. Er was verlichting in de haven. Er waren generatoren. De kades waren ook verlicht. Het licht was 24 uur per dag aan. U vraagt wat er gebeurde als de Antarctic Mariner in de haven aankwam. Er werd dan tonijn of onderdelen uitgeladen. Het uitladen begon in de ochtend en duurde tot vier uur in de middag. Als er dan een volgend schip lag, kon dat in de avonden worden uitgeladen. U vraagt of schepen ook in de nacht werden uitgeladen. Als het uitladen nog niet klaar was, ging men door tot in de nacht. Er moest immers geld verdiend worden. Iedereen kon hierbij aanwezig zijn; ook mensen van buiten de haven. Je kon er van alles kopen: televisies, kokosnoten, video's. Ik heb het nu ook over de Antarctic Mariner. U vraagt of mensen ook op de boot werden toegelaten. Ja. U vraagt of het niet heel druk was op de boot. Ja. Na het werk kon men zaken doen op de boot. Als het schip werd

geladen met hout werden er geen mensen bij toegelaten; dit in verband met de veiligheid. Met haken en grote hijskranen werd het hout dan ingeladen. De mensen werden dan naar het checkpoint gestuurd; daar was een markt.

Ik heb niet meegemaakt dat als een schip werd uitgeladen, mensen weg moesten. U houdt mij voor dat verschillende getuigen anders hebben verklaard. Ik zeg u dat iedereen bij en op het schip kon komen. Ik heb [verdachte] niet op de Antarctic Mariner gezien en ook niet in de buurt van Antarctic Mariner. Ik heb hem ook niet op het haven terrein zien rondlopen.

U vraagt of ik Charles Taylor heb ontmoet. Nee, ik heb hem wel eens in de auto voorbij zien rijden. Ik heb hem nooit in de haven gezien.

U vraagt of ik wel eens heb gehoord of gezien dat wapens de Antarctic Mariner werden uitgeladen. Nee.

()

Op vragen van de advocaat antwoord ik als volgt:

U vraagt mij wie belast was met het laden en lossen van een OTC-schip. Dat waren de stuwadoors. Zij huurden mensen van buiten in. Na het werk werden ze betaald door OTC. De OTC beveiligers waren niet belast met het laden en lossen. Ze liepen gewoon rond. Ik heb ze niet zien laden en lossen. "

6.7

In het arrest heeft het hof onder meer het volgende overwogen:

"H. Wapens en munitie

()

De raadvrouw heeft primair in dat verband (onder meer) aangevoerd dat wettig en overtuigend bewijs waaruit blijkt dat door de Antarctic Mariner (illegale) wapens en munitie zijn ingevoerd in de haven van Buchanan, Liberia ontbreekt.

Subsidiair heeft de raadvrouw aangevoerd dat, indien het hof vaststelt dat wapens zijn ingevoerd met de Antarctic Mariner, geen dan wel onvoldoende wettig en overtuigend bewijs voorhanden is, waaruit blijkt dat verdachte daarvan wetenschap heeft gehad en dat hij bovendien ook geen beschikkingsmacht daarover had.

()

H.4 Levering wapens en munitie door de Antarctic Mariner

Ten aanzien van leveringen van wapens en munitie met het schip de Antarctic Mariner :

- OTC is vanaf 2000 eigenaar van het schip de Antarctic Mariner.*
- Tussen 2000 en 2003 werden via Serway Shipping (voorheen: Global Star Shipping Company) goederen met Antarctic Mariner van/voor OTC en RTC tussen Liberia en Azië vervoerd. Het schip gebruikte daarvoor de haven van Buchanan te Liberia.*
- Uit het logboekoverzicht van de Antarctic Mariner blijkt dat het schip in de periode augustus 2000 tot april 2003 acht keer de haven van Buchanan is binnengelopen om goederen te lossen. Daarbij overweegt het hof, dat blijkens de aan dit overzicht onderliggende gegevens¹⁶ het schip in tegenstelling tot hetgeen in de logboekgegevens staat niet op 21 april 2003, maar op 25 april 2003 in de haven van Buchanan is binnengelopen. Het schip is derhalve in de maanden augustus 2000, januari 2001, juni 2001, november 2001, februari 2002, augustus 2002, december 2002 en april 2003 de haven van Buchanan binnengelopen.*

- Uit de voor het bewijs gebruikte getuigenverklaringen komt een consistent beeld naar voren ten aanzien van een min of meer vaste procedure die werd gevolgd als de Antarctic Mariner de haven van Buchanan binnenliep en er wapens en munitie aan boord waren (dit kan niet volledig worden vastgesteld voor de levering van augustus 2002, zie hierna onder H 4.2).

Hooggeplaatste personen van OTC en de regering van Taylor kwamen naar de haven van Buchanan. De aanwezigheid van deze personen wisselde, maar vaak waren verdachte en [medeverdachte 1] daarbij.

Beveiligers van OTC kregen de opdracht om de haven te sluiten en ervoor te zorgen dat alleen de hooggeplaatste personen, OTC-beveiligers en

OTC-medewerkers betrokken bij het uitladen van wapens, aanwezig waren.

Verdachte heeft ladingen met wapens en munitie een aantal keer zelf geïnspecteerd.

Verdachte heeft een aantal keer rechtstreeks de opdracht gegeven om de wapens en munitie uit te laden.

De hooggeplaatste personen verdwenen vervolgens uit de haven, waarna diverse getuigen, waaronder personen die behoorden bij de beveiliging van OTC, het schip op zijn gegaan en de wapens en munitie hebben gelost.

Dat lossen van wapens en munitie gebeurde alleen gedurende de late avond en nacht, omdat de leiding van OTC niet wilde dat de aard van de goederen aan boord van het schip bekend werd. De reguliere "commerciële" goederen werden wel overdag uitgeladen.

De wapens en munitie zaten in houten kratten/kisten ("wooden crates/cartons/ boxes") en containers.

Diverse getuigen hebben gezien dat er in die containers en houten kratten/kisten wapens en/of munitie zaten. Er wordt door die getuigen verklaard over RPG's, AK 47's en grote machinegeweren (GMG's) en de daarbij behorende munitie. Ook hebben getuigen op de containers en houten kratten/kisten opschriften zien staan die duiden op de aanwezigheid van de hiervoor genoemde wapens (bijvoorbeeld "AMMO", "ak47 rifle" "RPG"). Enkele getuigen hebben wapens gezien in kisten/kratten, omdat die kisten/kratten tijdens het transport of het uitladen kapot zijn gegaan.

De wapens werden geladen op vrachtwagens, loggingtrucks (onder andere diepladers) en/of pick-up's ("trucks"). De containers en kratten werden afgedekt met netten of dekzeilen.

6.8

In het arrest heeft het hof de tenlastegelegde feiten bewezen verklaard. Het hof heeft zijn overweging omtrent het invoeren van wapens met de Antarctic Mariner in de haven van Buchanan volledig gebaseerd op de door de verdediging (en eerder door het hof Den Haag) als onbetrouwbaar bestempelde getuigenverklaringen. Het hof is in het arrest ten aanzien van de Antarctic Mariner niet ingegaan op de verweren die de verdediging heeft gevoerd omtrent de objectieve onbetrouwbaarheden en onmogelijkheden in de getuigenverklaringen ten aanzien van de wapeninvoer door middel van het schip. De verdediging heeft daartoe onder meer aangevoerd dat het ondenkbaar is dat wapens los in een ruim of in 'cartons' zouden worden vervoerd; dat het onmogelijk is om dozen met 50-300 wapens te lossen door middel van het op de rug dragen van die dozen en vervolgens met een trappetje het ruim van het schip te verlaten; dat uit de logboeken niet blijkt dat wapens zijn vervoerd en dat het schip niet alleen in de haven van Buchanan, maar ook in alle tussenliggende havens volledig wordt gecontroleerd. Voorts is daarbij gewezen op verklaringen van wél gehoorde havenfunctionarissen en bemanningsleden van het schip en is voorts gewezen op de omstandigheid dat de VN eerder onderzoek heeft doen verrichten naar de aanwezigheid van wapens in schepen (zoals de Antarctic Mariner) in de haven van Buchanan. Bovendien heeft de verdediging gevraagd om een reconstructie van de fysieke mogelijkheden, zoals sommige getuigen aangeven. Gelet op de indringendheid van hetgeen door de verdediging onderbouwd naar voren is gebracht heeft het hof ten onrechte niet gerepsondeerd op deze uitdrukkelijk onderbouwde standpunten, zodat de

verwerping van de verweren en/of het arrest en/of de bewezenverklaring onvoldoende met redenen is/zijn omkleed.

Middel 7: Ronselen/betalen getuigen/CIE/Meineed door [verbalisant 1] en [verbalisant 2]

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, alsmede 338, 339, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ter terechtzitting in hoger beroep heeft de verdediging verzocht getuigen te horen teneinde de stelling dat belastende getuigen betaald en geronseld en op punten aantoonbaar kennelijk geregiseerd en hoe dan ook kennelijk onbetrouwbaar zijn te kunnen onderbouwen; na te gaan wie welke getuige bij de opsporingsinstanties heeft aangebracht en of de getuigen instructies zijn gegeven, welke verzoeken door het hof zijn afgewezen en welke gehoorde getuigen daarover niet mochten worden ondervraagd. Voorts is aangevoerd dat (verkort zakelijk weergegeven) uit verklaringen, opgenomen door de CIE en opsporingsambtenaren en verklaringen van getuigen, volgt dat getuigen die eerder door de CIE zijn gehoord nadien door opsporingsambtenaren zijn gehoord waarbij de getuigen de eerdere CIE verslagen zijn voorgehouden. In dat kader is aangevoerd dat verbalisanten [verbalisant 1] en [verbalisant 2] meineed hebben gepleegd door ten overstaan van de rechter-commissaris te ontkennen dat de getuigen de eerder verklaringen zijn voorgehouden, zodat (onder meer) gehandeld is in strijd met art. 6 EVRM/beginselen van een behoorlijke procesorde, waardoor die verklaringen voor het bewijs uitgesloten moeten worden. In het arrest heeft het hof onder meer vastgesteld dat niet aannemelijk is geworden dat de betrouwbaarheid van de tot het bewijs gebezigde verklaringen door het betalen van (onkosten)vergoedingen en het verstrekken van telefoons is beïnvloed; bemerkingen zijn te maken over het gebrek aan transparantie over de wijze waarop getuigen bij opsporingsorganen terecht zijn gekomen en zijn gehoord en dat de mogelijkheid van sturing van het onderzoek door derden evenmin grondig kon worden getoetst, maar dat niet aannemelijk is geworden dat het handelen van opsporingsambtenaren was ingegeven door een doelstelling om de verdediging het zicht op de wijze waarop getuigen zijn aangebracht te ontnemen om getuigenverklaringen op hun juistheid en betrouwbaarheid te toetsen, zodat geen sprake is van ernstige inbreuken op beginselen van een behoorlijke procesorde waardoor doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak tekort is gedaan. Voorts heeft het hof geoordeeld dat het verweer dat (verkort zakelijk weergegeven) het ontbreken van een adequate gelegenheid tot het ondervragen van een belastende getuige ingevolge art. 359a Sv tot bewijsuitsluiting dient te leiden, wordt verworpen, omdat deze stelling geen steun vindt in het recht. Deze beslissing getuigt van een onjuiste rechtsopvatting en/of is onbegrijpelijk, nu de verdediging uitdrukkelijk heeft gesteld dat en waarom de verdediging belang heeft gehad bij de gevraagde toetsing, zodat verdachte geen eerlijk proces heeft gehad. Vervolgens heeft het hof onder meer aangevoerd dat de verdediging voldoende compensatie is gegeven. Daarbij heeft het hof (onder meer) overwogen dat de stelling van de verdediging, dat vragen door rechters op vaak onbegrijpelijke wijze zijn belet, niet ter toetsing staat van de zittingsrechter. De verwerping van het verweer getuigt van een onjuiste rechtsopvatting, althans is de beslissing onvoldoende met redenen omkleed.

Toelichting

7.1.

Ter terechtzitting d.d. 1 maart 2011 heeft de raadsvrouw van verdachte onder meer het volgende naar voren gebracht:

“- Het benaderen/betalen van getuigen.

In het verlengde van het voorgaande het volgende.

Omdat ik tijdens de regiezittingen moest begrijpen, dat het openbaar ministerie mogelijk doende bent met het vergaren/spreken/traceren van getuigen, verzoek ik u uitdrukkelijk en dringend het openbaar ministerie voor te houden, dat het geen betalingen meer aan getuigen, dan wel via derden ter bekoming/het bereiken van getuigen te doen.

Dus geen “onkosten vergoeding” of anderszins.

Zoals u weet, werd tot op heden kennelijk een standaard aan hoge bedragen per getuige per keer per gespreken sommige VP's vele malen hogere bedragen per keer/per reis/per getuige/per onbekende omstandigheid betaald, zonder dat sprake was van daadwerkelijke onkosten/daadwerkelijk verlies van inkomsten, of dat uberhaupt sprake was van onderzoek naar het bestaan van vermeende onkosten of naar de vraag of VP's bedragen of delen van hen verstrekte bedragen doorbetaalden/deelden met gesprekspartners/getuigen.

Zoals u weet heeft de verdediging steeds getracht juist geen betalingen te doen aan getuigen/potentiele getuigen.

Het moest en het moet het openbaar ministerie minimaal nu, ook gelet op hetgeen prof.[deskundige 2] in haar onderzoek heeft aangetoond, duidelijk zijn, dat de bedragen, die het openbaar ministerie bleef betalen als disproportioneel en de waarheidvinding ernstig bedreigend moeten worden beschouwd.

Zeker in een land als Liberia met zijn levensstandaard en achterliggende schrille belangen.

Ik moge u nog wijzen op hetgeen [betrokkene 4] tegenover de rechter-commissaris aangaf onder punt 14:

Vna horen zeggen heb ik dat als men een vakantie wilde in Europa, men getuige moest worden en slechte dingen over Verdachte moest zeggen. Er werd gezegd dat er onkosten werden vergoed als iemand naar Europa wilde gaan. Er werd gezegd dat men 250 USD zou krijgen. Veel mensen die niets van de situatie wisten, gaven hun namen op. Dit heb ik gehoord van mensen die in Monrovia waren geweest, van NGO's.

()

Getuige [medeverdachte 7] verklaart tegenover de rechter-commissaris: U vraagt mij of ik geld heb gekregen van de Nederlandse politie. Nee, wij doen dit voor ons land. Wij kregen wel een onkostenvergoeding voor het transport van Lofa naar Monrovia. Dat is 30 of 35 dollar om weer terug te reizen. U vraagt mij of ik een mobiele telefoon heb gekregen of beltegoeden. Zij hebben wel gezegd dat zij een telefoon zouden sturen.

()

Nb verklaart [medeverdachte 5] tegenover de rechter-commissaris onder punt 36: wij kregen het geld van de mensen, die ons ondervraagd hebben. Hij spreek dan over bedragen van een paar honderd dollar, die hij persoonlijk heeft gekregen (punt 37). Ik moge u herinneren aan de levensstandaard ter plaatse met ongeveer 20 dollar als maandinkomen als men werkt.

()”

Uit het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep d.d. 24 februari 2017 blijkt dat mr. I.N. Weski, de raadvrouw die verdachte ter zitting heeft bijgestaan, het woord heeft gevoerd tot verdediging overeenkomstig de overgelegde pleitnotities waarin ten aanzien van het ronselen van getuigen onder meer het volgende heeft aangevoerd:

“Het openbaar ministerie heeft daartoe zich verlaten op het laten ronselen van, het uitbesteden van de opsporing aan in feite onbekende derden, die aanvankelijk leken te zijn enkele vertrouwenspersonen, de hoeveelheid per proces-verbaal wisselde, doch in deze instantie zou bestaan uit 2 VPs, waarvan de ene volgens het proces-verbaal van van Schie de ander zou hebben aangebracht, [getuige [21], die een van de VPs bleek te zijn, GW, die ongecheckt doorgaf wat [getuige [21], [getuige 20] en [getuige [22] aan aantoonbare leugens stelden en vervolgens de gehele bemanteling van die onderlinge banden of het bestaan van onderliggend opererende derden als tussenpersoon/regisseur. Want hoe is het nu mogelijk, dat in de eerdere instanties de politie kon blijven doen alsof die tussenpersonen en dus die derden niet bestonden?

Ik herinner aan hetgeen de CIE verbalisant Steverink tegen de rechter-commissaris zei:

Onder 18: U vraagt hoe wij met vertrouwenspersonen in contact zijn gekomen wordt belet. U maakt daar tegen bezwaar.

en onder 23. De vertrouwenspersonen kregen hun gesprekpartners niet via anderen, derden aangereikt. In sommige gevallen weet ik hoe de vertrouwenspersoon aan een gesprekspartner kwam. De vraag welke gesprekpartners door welke gesprekpartners werd aangedragen, wordt belet. U maakt daar tegen bezwaar

Hoe kon de indruk gewekt worden alsof niemand was betaald, alsof er geen enkele politieke achtergrond of andere loyaliteit tussen de ronselaars en de geronselden bestond, hoe kan het openbaar ministerie dat volhouden tot op de dag van vandaag.

()

In deze fase van het proces kunnen wij daar nog een peleton van onbekende grootte en inhoud aan onbekende derden als betrokken ronselaars aan toevoegen, derden waar het team kennelijk wel van op de hoogte was, zoals blijkt uit de verhoren van de VPs. Derden die nimmer bevraagd meer konden worden, niets bleek daarvan te zijn bijgehouden.

Zoals u weet, heeft het openbaar ministerie de techniek gevolgd van het opschrijven van hetgeen een door derden geronselde getuige zei, daarbij niet door te vragen naar enige bron van wetenschap en indien in gespiegelde zin in Nederland de getuige bij wijze van spreken aangaf, dat op tien meter afstand de Eiffeltoren stond, dat de verbalisant dan niet eens opkeek om te zien of die daar inderdaad stond, maar gewoon door ging met schrijven in het vertrouwen, dat u in Liberia toch niet ambtshalve kon beoordelen hoe ridicuul leugenachtig een dergelijke uitspraak was.

Datzelfde mechanisme deed zich ook voor ten aanzien van voor elke Liberiaan maar vermoedelijk niet voor een Nederlandse rechter herkenbaar klaarblijkelijk geraaskal van getuigen over plaatsen en gebeurtenissen en ook personen.

()

De macht van de illusie rond dergelijke desinformatie moet kennelijk het handelen van het openbaar ministerie bemantelen.

Handelen in directe en flagrante strijd met de waarheidsvinding rond het betalen en ronselen en regie van kennelijk leugenachtig getuigenmateriaal.

- Aanleiding, grondslag en loop van verdenking en de wijze van verkrijging van het bewijsmateriaal en de op grond daarvan te concluderen niet ontvankelijkheid van het openbaar ministerie, althans de algehele bewijsuitsluiting.

Mijn betoog strekt tot de stelling dat de grondslag en loop van de verdenking en de wijze waarop getuigenmateriaal is verkregen dient te leiden tot de niet ontvankelijkheid van het openbaar ministerie en in ieder geval de betrouwbaarheid en controleerbaarheid van dat materiaal onherstelbaar heeft aangetast in die zin, dat dat materiaal dient te worden uitgesloten van alle bewijs, althans dat dat materiaal, zoals ook later te bespreken in ieder geval ook zelfstandig als ongenoegzaam overtuigend slechts tot vrijspraak zou mogen leiden. Zoals u weet bevat het dossier juist geen enkel objectief bewijs van het te laste gelegde. Alle objectieve gegevens logenstraffen de verhalen van de getuigen.

En die getuigen blijken in feite op slechts enkele bronnen en onbekenden terug te voeren zijn, die elkaar kennelijk kennen en onderling geregistreerd hebben.

Helaas hebben wij tot op heden niet de oorspronkelijke puppetmaster/trol kunnen vinden onder de stapel tussenpersonen met als laatste [getuige 23] die het zoveelste product was van [getuige 20], maar ook naar nu blijkt van [getuige 21], die weer met [getuige 22] en Hilton en onbekenden getuigen ronselt maar ook bron zijn van GW en dus voor de grondslag van de verdenking, maar ook voor het bewijs zorgen, net zoals aan de andere kant de vermoedelijk samenwerkende VPs die allen het recherchewerk in feite voor de CIE en het tactische team doen. hoe dichter naar de bron van al die kennelijke onwaarheden, hoe kleiner het groepje bronnen worden.

()

Wij weten nu pas, omdat in eerdere instanties kennelijk valselijk de indruk door het openbaar ministerie werd gewekt alsof er niet nog vele onbekende en niet meer te traceren derden zich met het ronselen van getuigen bemoeid hebben, dat die derden daadwerkelijk bestaan, in oneindige zin en dat niemand dat bijhield, niet wie, wat voor belangen, van welke achtergrond, motieven, instructies, beloften, bedreigingen, niets. Vragen daarover werden overigens steeds belet in eerdere instanties. Wij weten niets van wat die former fighters dan in elkaar gezet hebben. ja wij weten dat dit vooral leugenachtige, elkaar glashard tegensprekende verhalen zijn met absurdische trekken, zoals met Ninja's of het wisselen van legers bij wie men dan zou hebben gehoord en waar dan enz.

Het openbaar ministerie heeft verkozen nimmer sleutelgetuigen te horen, zoals personen die daadwerkelijk in de bedoelde periode in Liberia op al die plaatsen, zoals de haven, enz dienst deed.

Wij weten nu, dat niet alleen het onderzoek is gestart op grond van Global Witness, maar dat ook het bewijs vervolgens door aan die organisatie gelieerde en als bron van die organisatie fungerende personen is geleverd.

Een volledig menu voor een veroordeling.

()

Helaas zijn de VP's inmiddels binnen de muren van de belettingen door hun anonimiteit verschanst en kunnen deze niet bevraagd worden over al die achterliggende banden tussen de regisseurs en die anonieme derden.

()

(pag. 80-RJB-) Het onderzoeksteam heeft zijn ronselaars in feite met de recherche of liever gezegd de afwezigheid van recherche uitbesteed zoals meermalen door mij gesteld en daarbij niet alleen de hen bekende VPs zoals [getuige [21] en [getuige [22] en [getuige 19] niet gescreend, maar ook niet kennelijk bijgehouden of gecontroleerd wie zij dan inschakelden of wie hen instrueerden.

De reeks getuige, selectie getuige, instructie getuige, verslaglegging getuige, uit elkaar houden van getuigen, vertalen, VP, CIE, Tactisch team, het is niet meet uit elkaar te houden, laat staan te waarderen in het kader van de betrouwbaarheid van de waarheidsvinding. Wiens waarheid of wiens leugen wordt opgetekend uiteindelijk.

Dat er leugens en zelfs gelijksoortige leugens werden gedebiteerd is een feit. Ik zal u daar nog aan herinneren met voorbeelden. Ik wil aannemen, dat ook u in uw beslissingen heeft laten leiden door de wens de bron daarvan te willen vinden.

Het onderzoeksteam blijkt zich in feite vooral als bemantelingsmuur tegen die zoektocht gemanifesteerd. Door gebrek aan verslaglegging, door onverklaarbaar tegenstrijdigheden in de mondelinge en de nog wel geproduceerde verslaglegging.

Al in eerste instantie in de vorm van de leiders van het onderzoek [verbalisant 1] en [verbalisant 2], die aantoonbaar niet naar waarheid hebben verklaard toen zij bij de rechter-commissaris ten onrechte de indruk wensten te wekken alsof zij bij het horen van getuigen geen gebruik zouden hebben gemaakt van de CIE verslagen, hoewel de letterlijke tekst tussen de processen-verbaal en die verslagen inclusief komma's overeenkwam

- *Wij weten nu, dat bovendien het zijn van LURD of MODEL uit die verslagen precies was weg gelaten door het tactisch team*
- *Wij weten dat die CIE het spreken en zoeken van die getuigen had uitbesteed aan derden. Tot in deze instantie werd de indruk gewekt door het onderzoeksteam alsof dat naast [getuige [21] en [getuige [22], die overigens onderling steeds de indruk valselijk wekten alsof zij niet samenwerkten, maar na het verhoor van Hilton deel van een team bleken, de indruk werd gewekt dat dit nog twee VP's zouden zijn.*
- *Het onderzoeksteam bleek zelfs zelf niet meer te weten, dan wel te bemantelen ook van wie men nu een getuige had, afwisselend wordt dan [getuige [21] of [getuige [22] gezegd.*
- *Wij weten wij nu in deze instantie pas, dat er een onnoemelijk aantal tussenpersonen hebben bestaan, zo veel, dat tegenover de CI officier van justitie [naam CIE officier], volgens diens proces-verbaal ineens, toen hen werd gevraagd die namen (op uw verzoek) te geven en ondanks aanvankelijk tegenover de raadshere-commissaris de indruk werd gewekt alsof men juist met vertrouwde bekenden werkte bij het ronselen van getuigen, dat men die namen en telefoonnummers of adressen, dus helemaal niets van die tussenpersonen wist te vinden.*
- *Wij weten, dat het openbaar ministerie niets heeft (laten) bijhouden wie nu aan die niet te becijferen tussenpersonen is ingeschakeld, laat staan waar deze aan gelieerd waren.*

- Enigerlei bevraging over dergelijke aspecten werd mij belet door de raadsheer-commissaris zoals u weet.

- Wij weten en dat is wel een zeer wrange bevestiging weer van wat de verdediging al steeds vermoedde, dat deze VP's zelfs nog zeiden tegen van der Zee, dat die tussenpersonen zeer gevaarlijke personen en former fighters waren. Dus joost mag weten onder welke omstandigheden die zogenaamde getuigen waarvan wij slechts de uiteindelijke volstreckte onbetrouwbaarheid en kennelijke regie hebben kunnen vast stellen, zijn geronseld. Zijn die ook betaald, zijn die wijs gemaakt nu ook een strijd te moeten voeren, maar in de vorm van het afleggen van belastende verklaringen? Bekend is immers, bij de rest van de wereld, bij de VN, bij allen die onderzoek hebben gedaan immers, bij mij, maar kennelijk bij niemand van het onderzoeksteam en kennelijk ook niet bij het openbaar ministerie, ondanks hetgeen het Hof Den Haag over de eenzijdigheid en nalatigheid van het onderzoek van het openbaar ministerie heeft opgemerkt, dat dit mechanisme van onderliggende motieven in een land als Liberia met zijn jarenlange gewapende conflicten en zijn onderliggende van oudsher met stammen verweven loyaliteiten daadwerkelijk bestaat en dus in overweging had moeten worden genomen bij het inschakelen van anonieme of überhaupt derden en het slechts notuleren van de geronselden vervolgens vertelden. Dat is namelijk wat als methode heeft plaats gevonden. Het Eiffeltorensyndroom, zoals ik en het ook het Hof Den Haag het noemde.
()

Zoals betoogd, bleek halverwege de berechttingsfases, toen de rechtbank vroeg om de onderliggende CIE verslagen, dat deze letterlijk bleken te zijn overgenomen in de tactische verhoren en later bleek ook dat dus de politieke/rebellen achtergrond, maar ook tekenen van ernstige discrepanties, bleken te zijn weggelaten in die tactische versie.

Later bleek weer, dat de CIE niet zelf de aspirant getuigen had ondervraagd, maar deze aangereikt kregen van anderen en zelfs vervolgens, dat het notuleren van hetgeen die aspirantgetuigen te zeggen hadden en dus in feite het gehele selecteren van het getuigenbewijs aan derden was overgelaten. Wie die derden waren weten wij tot op heden niet, wie die derden vervolgens weer hebben ingeschakeld weten wij ook niet.

Wij weten wel, dat die anonieme derden bestaan en dat de politie dat ook wist en enkelen heeft ontmoet en als tolk heeft gebruikt.

Zoals ik al aangaf, weten wij dus dat de door het openbaar ministerie geponeerde getuigen in feite vaak zelf onbekenden zijn, met onbekende belangen en instructies, dat deze door anderen, veelal onbekenden zijn geleverd en dat die zogenaamde getuigen verklaringen afleggen, die objectief, dus ten aanzien van de door hen beschreven functies, plaats, gebeurtenis en genoemde namen niet alleen niet nagetrokken zijn door al die politiediensten, maar dat deze vaak vooral niet kunnen bestaan of steeds weer per verklaring veranderen en ook dus nog eens gelijksoortige onwaarheden bevatten.

Dit weten wij. En dat heb ik al direct na ontvangst van de eerste verklaringen aan het openbaar ministerie gemeld. Tot op heden heeft het openbaar ministerie daar nimmer op gereageerd. Die VP's bleven zelfs gewoon hofleverancier tegen aanzienlijke betalingen, betalingen die

*aanvankelijk ook nog werden ontkend door het openbaar ministerie zoals u weet.
()*

Wij weten het niet. u weet, dat inmiddels door de CIE en het openbaar ministerie meermalen is verzekerd, dat men niet meer kan nagaan wie nu wie heeft aangebracht in werkelijkheid, dus welke tussenpersonen, noch zelfs of nu wel of niet dat werd bijgehouden. In eerdere instanties werd immers nog de indruk gewekt als zou dat zijn bijgehouden [naam], niet de CIE, niet de VPs, niemand weet het. Hoewel zoals al aangegeven wij moeten begrijpen, dat de VPs daar vermoedelijk leugenachtig is zijn. met het niet meer weten van die enorme hoeveelheden tussenpersonen, maar tegelijkertijd aanvankelijk tegen de raadsheer-commissaris de indruk wekken alsof het bekenden zijn. nu ineens zijn alle namen, gegevens, telefoonnummers weg.

Ik verwijs verder naar de u door de verdediging al verstrekte analyse betreffende de VPs in deze.

*De CIE heeft zoals al beschreven niets nagetrokken van hetgeen zij opschreven aan verklaringen noch omtrent de achtergrond van de door hen gehoorde getuige of de achterliggende VP, maar de getuigen en VP's gewoon doorgeschoven aan de tactische recherche. In feite heeft het openbaar ministerie dus de CIE en de VP's willens en wetens gebruikt ter afscherming van de wijze waarop de getuige tot zijn uiteindelijke tactische verklaringen is gekomen en tevens afgeschermd de mogelijkheid voor de verdediging om de motieven en betrouwbaarheid van de getuige als persoon en de inhoud van zijn verklaringen te toetsen. Een direct beleid ter onherstelbare inperking van het ondervragingsrecht ex art 6 EVRM van de verdediging en eveneens dus bij gebreke aan objectiveerbaar ondervragingsrecht ex art 359a en art 6 EVRM leidend primair ter onderbouwing van de niet ontvankelijkheid van het openbaar ministerie, doch minimaal tot de uitsluiting van het bewijs en dus bij gebreke aan ander redengevend materiaal tot de vrijspraak.
()*

Overigens bevindt zich in het dossier een lijst, die op verzoek van de verdediging is opgesteld betreffende de vraag welke getuigen welke andere getuigen hebben aangeleverd en welke VP's welke getuigen en andere VP's. de conclusie is we'l never know. Intussen weten wij dat aan die lijst nog een onnoemelijk aantal andere figuranten moet worden toegevoegd, die tot op heden in de schaduw mochten opereren van het openbaar ministerie.

Steeds weer in feite een door het openbaar ministerie gecreëerde doodlopende weg naar de waarheidsvinding.

Want hoe werden dan de vermeende getuigen bejegend.

ii. Gang van zaken bij het horen van de getuigen:

1. Betalen.

Aan de getuigen, de vertrouwenspersonen en [getuige [21] en [getuige [22] en kennelijk Hilton en later [getuige 19] en kennelijk allerlei onbekenden en aan getuigen zelf, een soort schaduwconomie, zijn bedragen minimaal € 35,- tot € 700,- en 2750 euro betaald, zogenaamd als vergoeding, maar zonder dat werd gecontroleerd of daadwerkelijk kosten werden gemaakt,

of men daadwerkelijk werk had, of men daadwerkelijk een gezin had te onderhouden. Dit in een land met een toen gemiddeld maandinkomen van ongeveer 10-20 dollar!

2. *De getuigen werden gehoord en in dat kader niet gescheiden van nog te horen getuigen gehouden.*

De getuigen werden meestal in groepjes door de VP,s gebracht. De VP diende vaak als tolk. De anonieme tussenpersonen blijken gevaarlijke formerfighters.

Nog sterker, zoals wij inmiddels weten werden getuigen dus de gespreksverslagen van de CIE/VP's voorgehouden en gevraagd of het klopte en zelfs dat daarbij gebleven moest worden (zie [getuige 35] bij de rechter-commissaris).

Geen enkele moeite is genomen nog enige vorm van zorg voor besmetting van de getuigen onderling in de verklaringen te betrachten. Ook niet toen een ieder toch moet hebben bemerkt, dat de verklaringen kennelijk waren geïnstrueerd/ingestudeerd/gelijkelijk gelogen.

3. *Bleken bijna allen verbonden aan de LURD of MODEL, of ULIMO of uit LOFA ook de laatste A01 en naar ik langzamerhand moet aannemen ook A03 en A04, die weer verbonden lijken met een ploeg rond [getuige 18] in de VS en gehoord door El Hadad.*

Wij moeten eveneens echter inmiddels begrijpen, dat de politie niets vreemds of strijdigs met enig objectief gegeven, zoals het bestaan van een plaats, een route daarnaar toe of enig ander biologisch of geschiedkundig gegeven opviel, of zoiets, dat het toch wel zeer toevallig werd, dat bijna alle getuigen afkomstig waren van de LURD of tegenstanders van Taylor.

Dat is misschien te begrijpen als je je ingraaft in een hotelkamer en hoogstens met een getuige in de auto stapt en de getuige bij een kruispunt naar buiten laat lopen om even een getuige te zoeken tegen 20 dollar. U weet, dat wat ik nu zeg werkelijk is gebeurd!

4. *de vertrouwenspersonen nader in dit verband:*

zijn aanwezig geweest bij de CIE gesprekken met de getuigen en hebben soms vertaald

zij hebben gezorgd voor het brengen en halen van de getuigen.

Zij hebben vaak een rol gespeeld in de financiële afwikkeling met de getuigen.

De vertrouwenspersonen hebben verhoren afgenomen en deze aan de CIE verstrekt

de gesprekverslagen van de CIE zouden door het tactische team niet zijn voorgehouden, maar alleen zijn gebruikt ter voorbereiding . Hoe kan het dan, dat sommige verklaringen van het tactische team exact en letterlijk qua inhoud en of opbouw zijn?

Deze VP's en hun tussenpersonen zijn dus onbekende entiteiten, die uit allerlei motieven, geldelijk, maar zeker stam of politiek gebonden personen hebben geronseld.

Opvallend is namelijk, dat de getuigen een Lurd of Mandingo, dus ook Lurd/Lofa en politieke/rebellen achtergrond hebben. Vreemd genoeg is dat gegeven in de CIE verslagen

beter te traceren en was deze omstandigheid in het verhoor van het tactische team vaak verdwenen!

Zij hebben aanzienlijke bedragen gekregen van de CIE en kunnen dus bovendien een financiële deal met de aspirant getuige hebben gesloten.

Uiteraard is ook dit niet door het team onderzocht.

Het openbaar ministerie weigert zelfs tot op de dag van vandaag te onthullen of personen zowel als VP, als CIE bron en als getuige op naam dienst hebben gedaan. Zoals u weet heeft de verdediging niet alleen aangetoond, dat de getuigen kennelijk geïnstrueerd zijn door elkaar/derden, doch tevens dat dat in groepsgewijze fouten heeft geresulteerd (Kpellehboy, plaats ambush, gevangenneming LURD, eerste vermeende aankomst 7 oktober 1999, überhaupt noemen alleen van AM, dan wel juist van ploegje in Plunderrapport, GW rapporten genoemde schepen, die geen wapens kunnen hebben vervoerd, vanwege vaarroute, verklaringen over voorman/leider van getuigen groepjes die telefoon kreeg van politie enz.).

Nb heeft het Openbaar Ministerie de vertrouwenspersonen als een soort private opsporingsambtenaren gebruikt. Zij zijn degene via dan weer onbekende derden die getuigen vonden, hoorden, daarvan een verslag maakten, eventueel de getuige begeleide naar het verhoor, daar soms bij de CIE bij aanwezig waren en vervolgens ook nog hielpen bij de vertaling. Dit alles terwijl uitdrukkelijk door het openbaar ministerie, zie Steverink bij de rechter-commissaris, werd gesteld, dat geen andere tussenpersonen werden gebruikt. Dat was dus in strijd met de waarheid weten wij.

5. Niet vervolgen.

Direct aan het begin van het verhoor is meegedeeld, dat geld werd betaald, dat de persoon niet kon worden vervolgd, dus de betrokkene wist dat hij straffeloos mocht liegen en de grootste waanzin aan vermeende gruweldaden kon gaan vertellen, hetgeen dan ook gebeurde en zelfs tegen betaling.

6. Instructie en voorlichting.

*Aan getuigen en VP werd gevraagd nadere gegevens en andere getuigen te verzamelen over cliënt, hetgeen dan vervolgens door onbekende derden werd gedaan, personen zonder kennelijke instructie of opleiding, althans niet traceerbaar in de bejegening van de integriteit bij de waarheidsvinding, nog sterker het waren kennelijk eventueel gedrogeerden, rondhangenden, gevaarlijke former fighters. Jammer dat de politie het niet tot zijn taak rekende ook wat onderzoek naar die getuigen te plegen.
()*

Rechter-commissaris heeft vragen op onduidelijke, onbegrijpelijke en ongerechtvaardigde en niet altijd gelijke gronden belet ten aanzien van:

1. Zie lijst van belette vragen⁴

⁴ Zie lijst overgelegd

2. *O.a. betreffende de oorsprong en achtergrond qua stam, politiek, persoonlijke gegevens, en onderlinge relaties van de VP's, de getuigen en relaties tussen die personen en de politie en hun rebellenachtergrond.*
3. *De mogelijke aan die VP's en getuigen verstrekte immuniteit door enige binnenlandse of buitenlandse politie of justitieële instantie*
4. *Afgelegde verklaringen van VP's en getuigen tegenover andere instanties ten aanzien van het ten laste gelegde onderwerp,*
5. *Soms logboekgegevens*
6. *Bepaalde ngo's, zoals de vermeende sustainable organisatie van [getuige [22]] of [getuige [21]]. Nb hebben dergelijke getuigen zichzelf en elkaar tot journalist benoemd en elkaar "awards" toegekend.*
7. *De inhoud van de gespreksverslagen van de CIE, die nb behoorden tot het dossier*

Het niet mogen doorvragen bij getuigen naar aanleiding van hetgeen de getuige stelt over een andere bekende getuige, dan wel over contacten met andere mogelijke getuigen

*Verwezen wordt naar de aangehechte lijst van belette vragen
()*

De rechter-commissaris en het openbaar ministerie hebben naar de overtuiging van de verdediging in hun structurele patroon van opzettelijke en in ieder geval voorzienbare benadeling van de verdediging doen blijken van een fundamentele veronachtzaming van het recht van de verdediging op een eerlijk proces en een daarin passende evenwichtige onbevooroordeelde bevraging en onderzoek van het bewijs .

*Ik verzoek u het openbaar ministerie derhalve primair niet ontvankelijk te verklaren in zijn vervolging, althans alle materiaal uit te sluiten van het bewijs en cliënt vrij te spreken, zoals betoogd op de gronden zoals betoogd.
()*

Maar het Nederlands onderzoeksteam meent wel even daar wat getuigen te kunnen ronselen zonder zelfs de kaart van Liberia te hebben bekeken en ook dan even te onderbouwen wat voor soort conflict tussen wie en in welke omvang ter plaatse dan bestond en op welke schaal dan dus en in welke zin oorlogsmisdaden zouden zijn gepleegd."

7.3.

Met betrekking tot de CIE en verklaringen, opgenomen door verbalisanten [verbalisant 1] en [verbalisant 2], heeft de raadvrouw in haar pleidooi op 24 februari 2017 voorts nog opgemerkt:

*"In diezelfde brief had ik overigens gevraagd een procedure wegens meened te entameren tegen de onderzoeksleiders [verbalisant 1] en [verbalisant 2] wegens hun biologisch onmogelijke stellingen als zouden de getuigen ondanks dat aan hen niet de CIE-verslagen waren voorgehouden, toch exact dezelfde teksten zouden zijn verklaard.
()*

- CIE.

Zoals betoogd, bleek halverwege de berechtingsfases, toen de rechtbank vroeg om de onderliggende CIE verslagen, dat deze letterlijk bleken te zijn overgenomen in de tactische verhoren en later bleek ook dat dus de politieke/rebellen achtergrond, maar ook tekenen van ernstige discrepanties, bleken te zijn weggelaten in die tactische versie.

Later bleek weer, dat de CIE niet zelf de aspirant getuigen had ondervraagd, maar deze aangereikt kregen van anderen en zelfs vervolgens, dat het notuleren van hetgeen die aspirantgetuigen te zeggen hadden en dus in feite het gehele selecteren van het getuigenbewijs aan derden was overgelaten. Wie die derden waren weten wij tot op heden niet, wie die derden vervolgens weer hebben ingeschakeld weten wij ook niet.

Wij weten wel, dat die anonieme derden bestaan en dat de politie dat ook wist en enkelen heeft ontmoet en als tolk heeft gebruikt.

Zoals ik al aangaf, weten wij dus dat de door het openbaar ministerie geponeerde getuigen in feite vaak zelf onbekenden zijn, met onbekende belangen en instructies, dat deze door anderen, veelal onbekenden zijn geleverd en dat die zogenaamde getuigen verklaringen afleggen, die objectief, dus ten aanzien van de door hen beschreven functies, plaats, gebeurtenis en genoemde namen niet alleen niet nagetrokken zijn door al die politiediensten, maar dat deze vaak vooral niet kunnen bestaan of steeds weer per verklaring veranderen en ook dus nog eens gelijksoortige onwaarheden bevatten.

Dit weten wij. En dat heb ik al direct na ontvangst van de eerste verklaringen aan het openbaar ministerie gemeld. Tot op heden heeft het openbaar ministerie daar nimmer op gereageerd. Die VPs bleven zelfs gewoon hofleverancier tegen aanzienlijke betalingen, betalingen die aanvankelijk ook nog werden ontkend door het openbaar ministerie zoals u weet.

In het evaluatierapport uit november 2005 betreffende deze Nationale Recherche, die zich met de opsporing van oorlogsmisdaden bezig houdt staat een enorme waarschuwing bij het gebruik van de CIE als vooruitgeschoven post, juist bij dit soort zaken, juist in landen als Liberia, gelet op juist die politieke/stam/rebellen belangen en voorts de economische motieven die vergoedingen zijn, vooral als deze standaard worden verstrekt voor het vinden van elke nieuwe getuigen. Het gebruik dus van de CIE als tactisch middel en zoals wij inmiddels weten in feite ter vervanging daarvan.

Volgens het rapport van het Verwey-Jonker instituut uitgevoerd op verzoek van het MvJ, zoals al in de voetnoot benoemd, kon als achterliggende gedachte bij die lichtzinnige aanpak worden begrepen de wens de eigen opsporingsafdeling te behouden, dus men moest resultaat hebben

Wij weten nu ook, zoals het stroomschema dat de verdediging u heeft verstrekt toont, dat in feite alle vermeende getuigen uiteindelijk door anoniemen is geleverd.

Maar dat de ronselaars die wij wel kennen in feite met elkaar samenwerkten, dus in feite een bron vormen, die dus in feite de gehele vervolging leidt en stuurt.

Een onderzoek gerund door de vertrouwenspersonen. De getuigen spreken nb over wij en hun leider. Zowel de vertrouwenspersonen als de getuigen krijgen honderden dollars voor hun komst, voor het zoeken van andere getuigen enz. de vertrouwenspersonen zijn ook soms behulpzaam geweest bij het vertalen. Ik citeer uit de verklaring van de CIE-chef van Schie onder punt 36 bij de rechter-commissaris:

De CIE heeft niet van dezelfde tolk gebruik gemaakt, als waarvan het tactische team gebruik maakte.

Ik citeer de teamleider [verbalisant 1] bij de rechter-commissaris: Er is niet nagetrokken of vastgelegd welke getuigen elkaar kenden. En Er is niet nagetrokken of getuigen onderling aan elkaar provisie betaalden of daar onderling om vroegen . En Er is wel eens gevraagd om een hogere vergoeding . En Ik kan u niet zeggen wat de mensen in Liberia verdienen. Dat is ook niet onderzocht en Wij hoorden getuigen in een hotel en niet bij het Ministerie van Justitie of bij een politiebureau. Wij wilden niet te veel opvallen. In een hotelkamer kun je op een afgeschermd manier iemand ontvangen, zonder dat dit opvalt .

En:

Wij spraken eerst over de betaling en dan over het doel van het verhoor en het onderzoek waar we mee bezig waren, namelijk het onderzoek tegen [verdachte], die ervan verdacht wordt zich bezig te houden met wapenhandel. Wij maakten duidelijk dat we van de Nederlandse politie waren om aan te geven dat wij geïnteresseerd waren in de rol van [verdachte] en dat wij niet geïnteresseerd waren in de rol van de Liberianen en dat we in Liberia geen rechtsmacht hebben .En: Er is wel gekeken naar de onderlinge verschillen van de getuigenverklaringen. Het gaat om ooggetuigen en dan zijn er altijd overeenkomsten en verschillen. Het is niet overwogen om de getuigen later met die verschillen te confronteren. Hetgeen door de getuigen werd gesteld omtrent plaats, tijd en werkwijze, is wel bekeken, maar niet nagetrokken, naar technische maatstaven.

En: Het klopt dat er wel verschillen zijn tussen de getuigenverklaringen en de gespreksverslagen van de CIE. Dat waren vaak kleine dingen. Ik ben er niet van geschrokken. Die kleine verschillen hebben we geaccepteerd. Wij hebben niet gehoord aan de hand van de gespreksverslagen, die lazen we van tevoren .

Ik citeer [verbalisant 1] in zijn tweede verklaring tegenover de rechter-commissaris: Van tevoren hadden we de CIE-gespreksverslagen doorgelezen. Ik kan me niet herinneren of ik de gespreksverslagen bij dat verhoor bij de hand had. Ik heb zeker geen stukken aan de getuige voorgelezen. [verbalisant 2] heeft dat ook niet gedaan. We hebben open vragen gesteld.

En U houdt mij voor dat er bijvoorbeeld in de verklaring van [getuige 5] zoals die bij ons en bij de CIE zijn afgelegd een passage voorkomt die tot op de punt en de komma hetzelfde is. U noemt als voorbeeld de 5e alinea van pagina 2 van het CIE-verslag van [getuige 5]. U zegt dat deze passage letterlijk zo voorkomt in het tactisch verhoor en vraagt hoe dat kan. Wat de getuige heeft gezegd, hebben we opgeschreven. We hebben de getuige nooit voorgelezen uit

het CIE-verslag en de getuige heeft dit ook niet, al dan niet met behulp van een tolk, zelf kunnen lezen. .

[verbalisant 1] wordt op dat moment door de rechter-commissaris en door mij met grote verbijstering aangehoord. Hij gaat echter stug verder en zegt:

Het kan wel zijn dat er een verhoorplan werd opgesteld aan de hand van het gespreksverslag. We gebruikten dat bij de opbouw van het verhoor. De getuige deed zijn verhaal, dat tikten we op en soms haalden we dan het verslag erbij. U vraagt mij wat ik er precies mee bedoel als we 'het gespreksverslag erbij haalden.' Het gespreksverslag gebruik je in de opbouw van het verhoor. Wij hebben dus geen passages voorgelezen of voorgehouden.

en: De rechter-commissaris houdt voor dat als een persoon een verhaal vertelt en dit een maand later nogmaals doet, het bijna onmogelijk is, dat het op de punt en de komma gelijk is. Het lijkt hier wel het geval. De vraag is hoe dat kan. We hebben het verslag erbij gehaald, maar niet voorgehouden. De officier van justitie vraagt of er letterlijk dingen uit de CIE-verslagen zijn overgenomen. Nee.

Nb verklaren de betreffende getuigen daaromtrent, ook de laatst gehoorde [getuige 35] jr, dat hen wel die verslagen zijn voorgehouden en zelfs dat men daar bij moest blijven.

mijn stelling is dat [verbalisant 1] en zijn collega [verbalisant 2] hun ambtseed geschonden hebben.

Met andere woorden is nog steeds de vraag van wie moesten die getuigen zich houden aan hun eerdere versies? Wiens woord sprak met werkelijk?

Wij weten het niet. u weet, dat inmiddels door de CIE en het openbaar ministerie meermalen is verzekerd, dat men niet meer kan nagaan wie nu wie heeft aangebracht in werkelijkheid, dus welke tussenpersonen, noch zelfs of nu wel of niet dat werd bijgehouden. In eerdere instanties werd immers nog de indruk gewekt als zou dat zijn bijgehouden [naam], niet de CIE, niet de VPs, niemand weet het. Hoewel zoals al aangegeven wij moeten begrijpen, dat de VPs daar vermoedelijk leugenachtig is zijn. met het niet meer weten van die enorme hoeveelheden tussenpersonen, maar tegelijkertijd aanvankelijk tegen de raadsheer-commissaris de indruk wekken alsof het bekenden zijn. nu ineens zijn alle namen, gegevens, telefoonnummers weg.

Ik verwijs verder naar de u door de verdediging al verstrekte analyse betreffende de VPs in deze.

De CIE heeft zoals al beschreven niets nagetrokken van hetgeen zij opschreven aan verklaringen noch omtrent de achtergrond van de door hen gehoorde getuige of de achterliggende VP, maar de getuigen en VP's gewoon doorgeschoven aan de tactische recherche. In feite heeft het openbaar ministerie dus de CIE en de VP's willens en wetens gebruikt ter afscherming van de wijze waarop de getuige tot zijn uiteindelijke tactische verklaringen is gekomen en tevens afgeschermd de mogelijkheid voor de verdediging om de motieven en betrouwbaarheid van de getuige als persoon en de inhoud van zijn verklaringen te toetsen. Een direct beleid ter onherstelbare inperking van het ondervragingsrecht ex art 6 EVRM van de verdediging en eveneens dus bij gebreke aan objectiveerbaar ondervragingsrecht ex art 359a en art 6 EVRM

leidend primair ter onderbouwing van de niet ontvankelijkheid van het openbaar ministerie, doch minimaal tot de uitsluiting van het bewijs en dus bij gebreke aan ander redengevend materiaal tot de vrijspraak.

()

ik moge nog wijzen op de klaarblijkelijke onwaarheden o.a. in de verklaringen van de onderzoeksleiders [verbalisant 1] en [verbalisant 2], de vervalsingen van [getuige 21] en [getuige 20] en de rol van [getuige 19], die tot op heden nimmer door het openbaar ministerie zijn onderzocht. Integendeel het openbaar ministerie schakelt deze laatste gewoon nog steeds tegen hoge betalingen in om nieuwe getuigen te zoeken en wil tot op heden ook niet ophelderen waarom en vooral of geen sprake is van dubbeltellingen.

()

De getuigen [verbalisant 1] en [verbalisant 2] zijn de inspecteurs die in Liberia zijn geweest en daar de getuigen hebben verhoord. Deze beide inspecteurs hebben beide ook al bij de RC gedurende hun verhoren onder ambtseed gelogen. De RC heeft gezegd dat deze inspecteurs gedurende hun verhoor bij de RC niet onder ede stonden en wij hen dan ook niet voor meeneed kunnen aanklagen. Het feit blijft echter bestaan dat deze inspecteurs gelogen hebben tegen de RC terwijl zij onder hun ambtseed staan.”

7.4.

Voorts heeft de verdediging op 17 maart 2017 in dupliek onder meer het volgende aangevoerd:

“- Het ronselen, de uitbesteedde feitelijk anonieme opsporing, de besmetting van het dossier en de verbanden, de feiten en de gevolgen.

De verdediging meent nog steeds met volle overtuiging, dat het openbaar ministerie feitelijk en in juridisch volstrekt onverantwoorde en voor een toekomstige ondervraging door de rechter en de verdediging onherstelbare en onzorgvuldige en ontoetsbare zin:

- Personen heeft (laten) betalen. Ook laten betalen omdat kennelijk personen ook andere personen al of niet betaalden voor het worden van getuige, waarvan, noch van de aard van die contacten, noch dus hetgeen tussen die personen is afgesproken omtrent de inhoud van die eventueel af te leggen verklaringen, iets in het dossier is verantwoord. De gehele selectie en bejegening van vermeende getuigen heeft buiten het beeld van dit dossier plaats gevonden. Dus:

- Getuigen andere getuigen liet zoeken en dus liet selecteren.

- Men liet zelfs getuigen andere getuigen zoeken om het verhaal van die betreffende getuige te bevestigen, dus en vermeende getuige mocht zijn eigen bevestiging selecteren en aanbrengen, die dan ook weer werd betaald.

- Niets werd bijgehouden van wie wie nu precies via wie allemaal heeft aangebracht onder welke omstandigheden en eventueel zelfs onder welke verplichtingen of bedreigingen, dan wel op basis van welke loyaliteiten als gezamenlijke oud strijders belangen.

- *Dat zelfs de tactische recherche elk gesprek met zo'n vermeende getuige vooraf liet gaan door een geheel menu betreffende de verdenkingen en de vermeende feiten tegen cliënt en zelfs ook door de mededeling, dat men geen rechtsmacht had in Liberia en men als vermeende getuige daar dus niet strafrechtelijk kon optreden.*
 - *Dat die verhoren niet door Liberiaanse politie of justitie werd uitgevoerd*
 - *Dat men kennelijk en zoals ook uit de verhoren van de verbalisanten blijkt, toen geen voldoende inzicht had in de geografische en geschiedkundige en maatschappelijke realiteit van Liberia*
 - *Dat het openbaar ministerie niets van wat werd gezegd door deze vermeende getuigen ooit heeft nagetrokken op objectiveerbare feiten. Het openbaar ministerie meent de rechtbank te kunnen citeren en stellen, dat men wel onderzoek heeft gedaan. Juist daarom heeft de verdediging in hoger beroep een lijst opgesteld van hetgeen het openbaar ministerie dan feitelijk heeft onderzocht uit zichzelf los van het aandragen van steeds nieuwe vermeende getuigen, die dus hen, zoals later pas bleek en de rechtbank nog allemaal onbekend was door een scala aan onbekende derden. Het resultaat was toen nul! Het openbaar ministerie heeft dit nimmer weerlegd en kan ook nu niets noemen aan factchecking, dat het openbaar ministerie heeft uitgevoerd. De enige getuige die nog genoemd zou kunnen worden is Rindell, die het openbaar ministerie vermoedelijk meende belastend materiaal te kunnen ontlokken, doch die slechts het standpunt van de verdediging ondersteunde.*
- Dat is dus de werkelijkheid over het niet objectiveren van verklaringen van de geronselden.*
- Laat het openbaar ministerie anders nu voorbeelden noemen.*
- *Dat het openbaar ministerie ook niets van wat de verdediging later heeft aangedragen aan feitelijke weerleggingen van die verklaringen ooit heeft nagetrokken.*
 - *Het openbaar ministerie heeft slechts verkozen tot op heden de verklaringen van die vermeende getuigen te herhalen in elk stadium van de procedure.*
 - *Dat de CIE en later het tactische team dus in feite de opsporing had uitbesteed aan anonieme derden, die zoals thans blijkt dat ook weer uitbesteedde aan een zo grote hoeveelheid derden, dat thans door de VP's wordt gesteld, dat men niet meer weet wie dat zijn.*
 - *Dat het openbaar ministerie niets van die anonieme derden/tussenpersonen heeft bijgehouden. Niets ten aanzien van hun loyaliteiten, niets omtrent hun relatie met de door hen aangebrachte aspirant getuige, niets omtrent onderlinge betalingen/verplichtingen/angsten/beloften/gunsten/vijandigheid ten aanzien van cliënt of diens door het opsporingsteam geschilderde establishment/taylor rol.*
 - *Dat men dus in feite de opsporing heeft uitbesteed aan anonieme derden, die om hen moverende redenen, wellicht al zo simpel dat voor elke aangebrachte persoon, elke gevangen vis, men werd betaald.*

- *Dat tot op heden zelfs tegenstrijdig wordt verklaard in het dossier of nu slechts 2 VP's bestaat, die immers vervolgens op de vergaande beperkte en ongenoegzame wijze zijn ondervraagd bij de raadsheer-commissaris.*

Ik wijs in dit verband op Proces verbaal CIE van verbalisant [verbalisant 3], Nummer 2006-28 d.d 17 maart 2006:

in verband met de veiligheid van de vertrouwenspersonen acht ik het onverantwoord om een nadere uitsplitsing te geven van welke vertrouwenspersoon welke persoon heeft aangedragen, aangezien dit herleiding van de identiteit van de vertrouwenspersonen tot gevolg zou kunnen hebben.

Door een dergelijk totaal overzicht kan een zeer onveilige situatie ontstaan voor de vertrouwenspersonen. Het slechts noemen onder nummer doet daar niets aan af.

De medewerkers van de Criminele inlichtingen Eenheid hebben gebruik gemaakt van meerdere vertrouwenspersonen.

Van deze vertrouwenspersonen is één vertrouwenspersoon aangedragen door een andere vertrouwenspersoon.

Dus je zou denken dat het er meer waren dan twee.

En dit dan weer even afgezet tegen hetgeen CIE medewerker [naam medewerker CIE] aangaf:

Onder 18: U vraagt hoe wij met vertrouwenspersonen in contact zijn gekomen wordt belet. U maakt daar tegen bezwaar.

en onder 23. De vertrouwenspersonen kregen hun gesprekpartners niet via anderen, derden aangereikt. In sommige gevallen weet ik hoe de vertrouwenspersoon aan een gesprekspartner kwam. De vraag welke gesprekpartners door welke gesprekpartners werd aangedragen, wordt belet. U maakt daar tegen bezwaar

Dus ja, het openbaar ministerie heeft in feite laten ronselen via onbekende derden. Derden, die bovendien kennelijk onderling banden en loyaliteiten bleken te hebben, dat zich vertaalde in regie in verklaringen.

Het openbaar ministerie kan dan niet stellen op basis van directe wetenschap hoe dat ronselen zich heeft voltrokken, laat staan stellen, zoals het openbaar ministerie bij repliek doet, als zou er sprake zijn van niet eenzijdig, partijdig en niet geregistreerd onderzoeksmateriaal sprake zijn, of dat daar het onderzoek niet op gericht was. het openbaar ministerie meent zelfs dat de CIE transparant heeft gewerkt (repliek p.18).

Maar moet ik daarmee dan begrijpen, dat het openbaar ministerie wel al die anonieme tussenpersonen kent en hun achtergrond? Dus het openbaar ministerie weet wel wie die "gevaarlijke oud strijders" zijn die getuigen ronselden? Tot op heden weten wij niets van de

wijze waarop getuigen zijn verkregen, van hoe hun verklaringen en de inhoud daarvan tot stand zijn gekomen. Dat is, ondanks u wensen daartoe, tot op heden niet kunnen worden onderzocht

Moeten wij dan nu met die garantie van het openbaar ministerie begrijpen, dat hetgeen door alle verbalisanten is verklaard tegenover de rechter-commissaris, zoals ook deels al geciteerd in mijn pleidooi, namelijk dat zij niet de politieke, maatschappelijke of überhaupt de achtergrond van de VP's of [getuige [21]] of getuigen hebben nagetrokken, net zoals men niet naging of men echt over werk beschikte, of men daadwerkelijk familie moest onderhouden of de vermeende getuige daadwerkelijk kosten had gemaakt bij het betalen van al die bedragen, dat die verbalisanten dus steeds in hun ontkenningen hebben gelogen daarbij?

Dus ook is dan gelogen door de CIE en de CI officier van justitie en het tactische team, over dat men niet over verslaglegging beschikte over al die tussenpersonen? Dat art 152 Sv dus toch wel wal was nageleefd? Dat u en mij dit allemaal in die 12 jaar is onthouden?

Als ik dus uit de stelling van het openbaar ministerie moet begrijpen, dat het openbaar ministerie u meent te kunnen garanderen dat geen eenzijdig en geregisseerd en onbetrouwbaar materiaal genererend en bevrraagbaar onderzoek heeft plaats gevonden, dan wil ik graag dat uw hof nu opdracht geeft aan het openbaar ministerie om hier ter zitting al die gegevens omtrent al die personen, die de vermeende getuigen hebben aangebracht, dus al die gegevens van belang om te kunnen bepalen of geen sprake is van integriteitsbreuken bij het verzamelen van het getuigenmateriaal, te verstrekken, of minimaal op te noemen, zodat alsnog dat materiaal kan worden getoetst. Zodat alsnog de chain of custody kan worden hersteld.

Het openbaar ministerie meent dus dat geen partijdig onderzoek heeft plaats gevonden en begrijpt niet welke voorschriften zijn geschonden. Voor de verdediging is een dergelijke opmerking in feite pijnlijk en onbegrijpelijk en het vertrouwen in de integriteit van de rechtsstaat nog verder afkalvend.

Waarom heeft het openbaar ministerie nimmer onderzoek gedaan naar de kennelijke valse verklaringen van de CIE en de tactische leiders over:

- *De tekst die hetzelfde was tussen de CIE verslagen en de tactische verslagen, hoewel bij hoog en bij laag tot zelfs verbijstering van de rechter-commissaris en in strijd met de biologische werkelijkheid door de betrokken verbalisanten werd beweerd, dat die verslagen niet werden gebruikt ter plaatse en dat er gewoon spontaan kennelijk hetzelfde door de getuige werd verklaard*
- *Het bestaan van tussenpersonen, welk bestaan aanvankelijk werd ontkend*
- *De onkostenvergoeding die eerst niet zou bestaan, toen alleen op basis van werkelijke onkosten, toen forfaitair, maar vervolgens ook dat niet klopte en gewoon enorme bedragen bleken te zijn betaald aan allerlei ook onbekende personen, overigens zonder dat daaromtrent ooit werd nagegaan of en aan wie daadwerkelijk werd betaald of doorbetaald. En verregaand werd miskend, dat dit bedragen betrof ter waarde van maand of jaarsalarissen. Er werd zelfs*

20 dollar betaald een vermeende getuige om nog een getuige te zoeken, die het verhaal van die persoon kon bevestigen ! Een soort apport.

Het openbaar ministerie heeft aanwijsbaar met de gekozen werkwijze ten aanzien van het uitbesteden van de opsporing aan anonieme derden, omtrent de identiteit waarvan noch omtrent de daarbij in acht te nemen waarborgen inzake de integriteit van de onafhankelijkheid en betrouwbaarheid van het onderzoek enigerlei genoegzame verslaglegging te vinden of mondelinge verantwoording mogelijk is de aanmerkelijke kans aanvaard, dat tijdens de berechting u noch de verdediging nog de waarde van het bewijsmateriaal kon beoordelen in het kader van de waarheidsvinding. Uit alle verhoren van alle betrokken opsporingsambtenaren, zoals ook geciteerd door de verdediging blijkt, dat die werkwijze opzettelijk is gekozen en dat daaraan toegevoegd ook het niet onderzoeken op objectieve feiten van verklaringen een bewuste keuze is geweest.

Het was bovendien, zoals de verdediging heeft betoogd met voorbeelden een werkwijze, met name het laten uitvoeren van onderzoek door tussenpersonen, waartegen meermalen door onderzoekers maar ook binnen justitie is gewaarschuwd in kader juist van de waarheidsvinding.

Of het nu het gebruik maken van tussenpersonen voor het opmaken van ambtsberichten in het kader van asielprocedures is (ministerie van Buza, rapport ombudsman), of het gebruik van tussenpersonen en de CIE als vooruitgeschoven tactische post (door het Verwey-Jonkerinstituut) of de minister, het gaat steeds over het feit, dat die plaatselijke vertrouwenspersonen/tussenpersonen/ronselaars in al die rapportages, ook in het kader van het SCLS benoemd, te vaak het gevaar herbergen dat deze persoonlijke geldelijke of andere motieven/belangen zoals achterliggende politieke of stam/groeps loyaliteiten in hun arbeid bemantelen en daarmee de betrouwbaarheid van het door hen geleverde en dus de waarheid geweld zou aandoen.

*Het openbaar ministerie meent nu een soort foutenlijstje te kunnen presenteren door in feite te stellen, dat die rapporten anders luiden, maar neemt dan kennelijk aan, dat u niet kan lezen.
()*

Het openbaar ministerie wist dus met al die rapporten en als men zich enigszins had ingelezen in de rapporten van de VN, hetgeen men zoals wij weten had nagelaten buiten dan dat 2000 rapport, van het feit, dat juist in landen als Liberia voorzichtig moest worden omgegaan met hetgeen aan vermeende getuigen werd aangereikt. De bringer zou net zo zwaarwegend moeten zijn getoetst als diens aangereikte getuige. In dit onderzoek heeft het openbaar ministerie niet alleen die die bringers van het getuigenmateriaal niet op hun integriteit getoetst, maar ook niet de aangereikte getuige noch diens verklaringen en noch diens achterliggende band met de bringers. Een soort tot op heden bestaande black box qua oorsprong van de ingebrachte verklaringen. Zelfs de identiteit van veel van die vermeende getuigen is niet eens vast te stellen.

Ik heb bij pleidooi gewezen op het Accord rapport, maar er zijn er vele, zoals van [deskundige 1] maar ook van de VN en [deskundige 2] en zie ook de verklaring van [betrokkene 4] en overigens ook [persoon verbonden Amerikaanse ambassade].

Ik heb geciteerd uit dat Accord rapport ten aanzien van de landsaard en vooral de sociale en maatschappelijke realiteit tot op heden in Liberia betreffende loyaliteiten en de moeite die de buitenstaander heeft dat in te schatten bij het verkrijgen van informatie. Het rapport beschrijft zeer concreet en verwijzend naar vele onderzoeken hoe die loyaliteiten zich tot op de dag vertalen naar een soort politieke strijd waarbij de waarheid ondergeschikt is aan het doel dat bereikt moet worden, gereflecteerd in de uitspraken van sommige getuigen bij de rechter-commissaris die over “hun strijd” en “hun doel” en “we” en “hun voorman” spraken, waarover ik van de rechter-commissaris niet mocht doorvragen.

U had juist nog een zoektocht naar de bronnen van die getuigen en hun in schrille discrepantie, dan wel juist regie afgelegde verklaringen bevolen en deze te kunnen doen bevragen ook door de verdediging. Juist over dat onderwerp mochten geen vragen worden gesteld, juist over die onderlinge banden en eventuele verplichtingen, belangen, loyaliteiten en beïnvloeding tussen getuigen en juist die vragen waren destijds door de rechter-commissaris en ook nu door de raadsheer-commissaris bij de ondervragingen van de VP's, die ook nog eens anoniem en dus zonder kennis van hun persoonlijke achtergronden belet, nog naast belettingen van vragen over allerlei feiten, zoals de lijst van al die belette vragen u ook toont.

Het openbaar ministerie stelt dat er weliswaar discrepanties zijn tussen verklaringen, maar dat dat nu eenmaal altijd zo is en verwijst weer naar die in dit dossier niet vast gestelde gebrek aan het plaatsen van tijden. Het openbaar ministerie stelt dat die, samengevat landsaardredenen, dan zou moeten leiden tot voorzichtigheid bij het beoordelen van de getuigen, maar nimmer in het voordeel van de verdachte mocht gelden.

Maar het ging hier niet over wat kleine verschillen, zoals ik uitputtend in beeld en geluid heb getoond en dus ook niet om een kleine vergissing betreffende een jaar of maand, zoals het openbaar ministerie blijft volhouden en ook niet over het noemen van karton van een doos, ik kom nog op [medeverdachte 4] en de wijze waarop het openbaar ministerie zelfs de woorden en de PPP van de verdediging denatureert, die kennelijke leugens en fundamentele verschillen waren zodanig schrijnend dat deze hadden moeten opvallen voor de ondervragers, maar dat niet deden, wellicht vanwege onbeschrijfelijke onkunde of blind geloof, dan wel uit kwade wil omdat vanaf de aanvang van dit onderzoek duidelijk was dat cliënt hoe dan ook veroordeeld diende te worden.

Deze stelling van het openbaar ministerie omtrent het niet in het voordeel van en verdediging willen uitleggen van gebreken in het kunnen beoordelen van het bewijsmateriaal, staat zorgwekkend en hoe dan ook lijnrecht tegenover de bedoeling van de wetgever en het EVRM betreffende het feit dat waarheidsvinding zorgvuldig en evenwichtig moet zijn en de verdediging het recht heeft op een genoegzame betwisting van dat materiaal en dat bij twijfel men dient te worden vrijgesproken.

Dat is het systeem van een rechtsstaat, dat een beschuldigde, die immers zeker in het Nederlandse rechtstelsel afhankelijk is van de inspanningen van het openbaar ministerie bij het waarborgen van een evenwichtig onderzoek met respect van de onschuldpresumptie ex art 6 EVRM.

Als het openbaar ministerie zo de voorzichtigheid propageert bij het bejegenen van getuigenbewijs, dan had daarbij toch minimaal gepast:

- *Het natrekken van verklaringen*
- *Het natrekken van de spreker*
- *Niet de ene getuige de andere laten ronselen*
- *En dit ook nog via onbekende derden laten doen*
- *En dit niet in enigerlei mondelinge of schriftelijke verslaglegging verantwoorden.*

Ook als die voorzichtigheid niet in het voordeel van de verdachte mocht gelden, zoals het openbaar ministerie kennelijk vindt, dan had het openbaar ministerie die basale onderzoekregels dienen te volgen.

Een kennelijke weeffout in de opzet en uitvoering van het voorbereidend onderzoek ex art 359a Sv tegen cliënt, dat onherstelbaar is gebleken bij gebreke aan voldoende verslaglegging ex art 152 Sv met als zwaarwegend nadeel voor cliënt dat hij geen genoegzame bevraging van het bewijsmateriaal, dat immers in feite in uitsluitende althans voornamelijk zin uit getuigenbewijs bestaat te kunnen toetsen op betrouwbaarheid en aldus een schending van de onschuldpresumptie en het recht van bevraging van het dossier ex art 6 EVRM cliënt nimmer een eerlijk proces is gegund. Vandaar dat de verdediging primair de niet ontvankelijkheid als enige juiste reactie op deze schending van het fundament van de rechtsstaat betoogd, althans de algehele bewijsuitsluiting en dus de vrijspraak.

Het gaat dus om de integriteit van de waarheidsvinding ten aanzien van elke beslissing die daarop dient te worden genomen, of het nu de schuld of onschuld is of de vraag of iemands asielverhaal op waarheid is gebaseerd. De opmerkingen van het openbaar ministerie over al die onderzoeken en waarschuwingen negeert dus de inhoud van die rapporten en het belang van de zorgvuldigheid van het vergaren van feitenmateriaal.

Wij kunnen alleen de resultaten zien, namelijk verklaringen, die op punten aantoonbaar door derden geregistreerd, dan wel onderling afgestemd zijn, gelet op de groepsgewijze kennelijk leugenachtige elementen, maar ook kennelijk in strijd met objectieve gegevens zijn en inherent en onderling op fundamentele punten tegenstrijdig.

het openbaar ministerie stelt dus wel degelijk onderzoek, ook ontlastend onderzoek te hebben gedaan. Ik heb al aangegeven en ook aangetoond dat dit niet waar is en dat zelfs als de verdediging vroeg dat te doen dat geweigerd werd of gewoon niet op gereageerd. Ik zal graag dus een ding horen noemen dat het openbaar ministerie zelf heeft onderzocht aan feiten.

()

Voor de goede orde moge helder zijn, dat de verdediging niet alleen meent, dat de VP's niet voldoende bevraagd konden worden vanwege het feit, dat de meest belangrijke vragen betreffende de herkomst en gang van zaken betreffende de door hen aangebrachte vermeende getuigen werden belet, doch dat tevens de hen verleende status ex art 226a Sv niet in redelijkheid kon worden genomen en het proces-verbaal van [CIE OvJ], die stelling nader heeft onderbouwd.

Die VP's werden zelfs niet de lijst met nadere vragen voorgelegd zonder geldige reden voor die weigering van de raadsheer-commissaris.

De verdediging heeft dan ook betoogd, primair betoogd, dat zij alsnog onder naam dienden te worden gehoord, maar heeft bij deze voor de duidelijkheid tevens betoogd dat de raadsheer-commissaris hen niet in redelijkheid die status ex art 226a Sv kon verlenen en daarmee het ondervragingsrecht ex art 6 EVRM zo onherstelbaar, zoals beschreven door mij bij pleidooi en in mijn bezwaren in die 226a Sv procedure, beperken.

Zeker nu in groeiende mate duidelijk was, dat die VP's in samenhang met andere wel onder naam bestaande ronselaars en een oneindige hoeveelheid onbekende derden "gevaarlijke ex strijders" opereerden en in hun relaas tegenover de CI officier van justitie [CIE OvJ] in feite om zeer algemene redenen zonder enigerlei onderbouwing meenden gevaar te lopen, zonder enigerlei specifieke ten aanzien van cliënt geldende reden.

Vandaar dat de verdediging meent, dat bij gebreke aan de mogelijkheid van ondervraging en onderzoek naar de betrouwbaarheid, in de zin van herkomst en inhoud, van door hen gegenereerde getuigen en hun verklaringen, mede gelet op die statusverlening en daarmee verband houdende beperkingen en belettingen, de verklaringen van die VP's en hetgeen door hen gegenereerde vermeende getuigen verklaren, mede gelet op de door de verdediging besproken verregaande fundamentele tegenstrijdigheden, tekenen van regie en kennelijke onmogelijkheden dient te worden uitgesloten van het bewijs."

7.5.

In hoger beroep is voorts nog door de verdediging aangevoerd dat de Nederlandse rechters geweigerd hebben de in Liberia gehoorde geuigen à charge onder ede te horen, nu dat volgens de betreffende rechters niet mogelijk zou zijn, zodat de getuigen niet onder ede zijn gesteld/verhoord.

7.6.

In het arrest heeft het hof ten aanzien van het voorgaande, het volgende overwogen:

"C.3 Eenzijdig, onvolledig en anderszins niet adequaat opsporingsonderzoek

De raadsvrouw heeft ten aanzien van het (opsporings-)onderzoek aangevoerd dat de politie en het openbaar ministerie het de verdediging onmogelijk hebben gemaakt de oorsprong van het getuigenbewijs (de wijze waarop en door wie getuigen zijn aangebracht) te toetsen en te bevragen. Zo heeft het openbaar ministerie willens en wetens de Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE) en vertrouwenspersonen gebruikt ter afscherming van de wijze waarop getuigen tot

verklaringen zijn gekomen. Hierdoor is de mogelijkheid afgeschermd voor de verdediging om enerzijds de motieven en betrouwbaarheid van de getuigen als personen te toetsen en anderzijds de inhoud van hun verklaringen adequaat te toetsen. Dit klemte te meer nu Liberiaanse getuigen oneigenlijke motieven kunnen hebben om in strijd met de waarheid te verklaren (zoals stamachtergrond, politieke verhoudingen en lokale belangen die gemoeid kunnen zijn met de afloop van deze strafzaak) en er aanwijzingen in het dossier zijn dat derden het onderzoek hebben gestuurd. Te onderscheiden groepen getuigen zouden volgens de raadvrouw zijn aangebracht door verschillende vertrouwenspersonen, die getuigen vooraf hebben geïnstrueerd om voor verdachte belastende elementen tijdens hun verhoren naar voren te brengen (de door de verdediging zogenoemde 'menukaarten').

De manier waarop de getuigen voorafgaand aan de verhoren zijn voorbereid en vervolgens zijn verhoord heeft de betrouwbaarheid van hun verklaringen bovendien ernstig geschaad. De raadvrouw heeft in dit verband (onder meer) aangevoerd dat:

- betalingen zijn verricht aan getuigen;*
- getuigen tijdens verhoren niet zijn gescheiden van andere getuigen;*
- onvoldoende rekening is gehouden met verbindingen tussen getuigen;*
- getuigen onjuist zijn voorgelicht en geïnstrueerd;*
- aan getuigen is medegedeeld dat zij niet zouden worden vervolgd en dus vrijuit konden verklaren;*
- getuigen zijn gehoord zonder rechtshulpverzoek;*
- diverse getuigen niet genoegzaam zijn bevraagd; er is onder meer onvoldoende doorgevraagd naar de bronnen van wetenschap.*

Daarnaast zijn ondanks uitdrukkelijk en herhaald verzoek van de verdediging diverse

- in de pleitnota - benoemde punten aangaande de getuigen niet onderzocht door het openbaar ministerie.*

C.3.1

Voorop gesteld moet worden dat voor zover de kritiek ziet op het horen van getuigen zonder een daaraan ten grondslag liggend rechtshulpverzoek, deze kritiek feitelijke grondslag mist. Uit de als bijlage 5 bij de repliek van de advocaten-generaal gevoegde stukken blijkt dat toestemming is gegeven door de Liberiaanse autoriteiten voor de rogatoire commissies door de rechter-commissaris in de rechtbank 's-Gravenhage en dat deze toestemming daarna meerdere keren in de loop van het verdere onderzoek is bevestigd.

Daarbij overweegt het hof dat voor zover er al sprake zou zijn van enige vormfout in het kader van het internationale rechtshulpverkeer tussen Liberia en Nederland, het hierbij gaat om

afspraken tussen staten en daarom geen schending kan opleveren van belangen die de verdachte beogen te beschermen.

Voorts overweegt het hof dat niet aannemelijk is geworden dat de betrouwbaarheid van de tot het bewijs gebezigde verklaringen door het betalen van (onkosten-)vergoedingen en het verstrekken van telefoons is beïnvloed.

Het hof heeft echter, met de verdediging, bemerkingen over de wijze waarop het opsporingsonderzoek in de eerste fase in Liberia is ingericht, meer in het bijzonder ten aanzien van het gebrek aan transparantie over de wijze waarop getuigen bij opsporingsorganen zijn gekomen en de wijze waarop getuigen vervolgens zijn gehoord. In een internationaal georiënteerd en complex onderzoek als het onderhavige, waarbij getuigen via tussenpersonen/vertrouwenspersonen worden benaderd mag verlangd worden dat openheid van zaken wordt betracht over de wijze waarop en de omstandigheden waaronder deze getuigen zijn opgespoord, benaderd en verhoord.

Het hof stelt vast dat de CIE van de Nationale Recherche het eerste verkennende onderzoek in Liberia in april 2004 heeft uitgevoerd. Tijdens dat onderzoek zijn getuigen door enkele personen onder de aandacht van de CIE gebracht. Ter afscherming van de identiteit van deze personen hebben zij een beschermde status verkregen en zijn zij in het onderzoek tegen verdachte aangeduid als ‘vertrouwenspersonen’. Tevens is gebleken dat deze vertrouwenspersonen soms weer gebruik hebben gemaakt van zogenoemde ‘tussenpersonen’, die de contacten hebben gelegd met de potentiële getuigen. De aan de CIE verstrekte informatie is vervolgens aan de rechercheurs verstrekt. Diverse getuigen zijn daarna tactisch, dus als getuige, gehoord. Andere getuigen zijn direct door de recherche gehoord. De CIE heeft afgeschermd op welke wijze de bedoelde vertrouwens- en tussenpersonen hun werk hebben gedaan. Bij latere verhoren bij de rechter-commissaris werden vragen daaromtrent stelselmatig belet door de rechter-commissaris. Gelet hierop stelt het hof vast dat in de eerste fase van het opsporingsonderzoek in Liberia ten aanzien van de wijze waarop getuigen werden aangebracht, hoe vertrouwens- en tussenpersonen hun werk hebben gedaan en in hoeverre daarbij selectief te werk is gegaan, niet transparant is gehandeld.

Na grondige kennisname van het dossier, stelt het hof bovendien vast dat aanvankelijk door de CIE en opsporingsambtenaren, bij de verhoren vaak weinig kritisch en grondig is doorgevraagd.

De voor dit complexe internationale onderzoek, waarmee weinig ervaring was opgedaan, specifieke problemen (taalproblemen, culturele elementen en oneigenlijke motieven om op een bepaalde wijze te verklaren: zie hierna onder G.1 tot en met G.2) zijn vooraf en tijdens de verhoren wellicht onvoldoende onderkend door de verhoorders.

Het hof is dan ook van oordeel dat door de wijze waarop het onderzoek in de eerste fase in Liberia werd ingericht, de verdediging werd beperkt om de motieven en betrouwbaarheid van de getuigen als persoon te toetsen en anderzijds de inhoud van hun verklaringen adequaat te toetsen. De door de verdediging gesuggereerde mogelijkheid van sturing van het onderzoek

door derden kon evenmin grondig worden getoetst. Hierdoor is in deze fase naar het oordeel van het hof aan de rechten van de verdediging tekort gedaan.

Hoewel het hof, gelet op het bovenstaande, kritische bemerkingen heeft over de wijze waarop met de belangen van de verdediging in die fase rekening is gehouden, kan van de tekortkomingen in dat opzicht over de hele procedure bezien ("the general right to a fair trial requires to evaluate the proceedings as a whole"), niet worden gezegd dat sprake is van een onherstelbaar vormverzuim in het onderzoek waardoor er geen sprake meer zou zijn van een eerlijke berechting. Laat staan dat die belangen op zodanige wijze zijn geschonden, dat dit heeft te leiden tot een zo ver gaande sanctie als het niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie.

Het hof overweegt daartoe dat voor deze eerder bedoelde tekortkomingen de verdediging voldoende compensatie is gegeven.

Gedurende de langlopende procedure zijn, mede op verzoek van de verdediging, een groot aantal getuigen gehoord, processen-verbaal opgesteld en hebben andere onderzoekshandelingen (zoals schouwen) plaatsgevonden. Tevens heeft de verdediging een aanzienlijk hoeveelheid stukken ingebracht die betrekking hebben op de wijze waarop getuigen zijn aangebracht en/of die betrekking hebben op de betrouwbaarheid van getuigenverklaringen.

Ten aanzien van het aanbrengen van getuigen overweegt het hof dat in het najaar van 2005 alsnog de 'gespreksverslagen' met de informanten aan het dossier zijn toegevoegd en derhalve van de inhoud van die eerste verklaringen kon worden kennisgenomen. Voorts zijn (onder meer) medewerkers van de CIE, te weten [CIE-medewerker 1], [CIE-medewerker 2] en [CIE-medewerker 3] uitgebreid bij de rechter-commissaris gehoord over de inzet en werkwijze van vertrouwenspersonen en zijn processen-verbaal opgesteld over het gebruik van tussenpersonen (zie onder meer het proces-verbaal van CIE-officier [CIE-officier] van 28 november 2016). Tot slot zijn ook vertrouwenspersonen (VP1 en VP2) zelf gehoord door een raadsheer-commissaris.

Alle informatie over het aanbrengen van getuigen en het gebruik van tussen- en vertrouwenspersonen heeft het hof een goed beeld gegeven omtrent de redenen voor het in die eerste fase van het opsporingsonderzoek gebruik te maken van tussen- en vertrouwenspersonen.

Deze manier van werken tijdens die eerste fase van het opsporingsonderzoek had mede te maken met de moeilijke omstandigheden waaronder de CIE en opsporingsambtenaren in een verscheurd land kort na de burgeroorlog en zonder een adequate infrastructuur moesten functioneren. Daarnaast speelde afscherming ter bescherming van de veiligheid van tussen- en vertrouwenspersonen een voorname rol.

Het hof heeft voorts vastgesteld dat niet aannemelijk is geworden dat het handelen van de opsporingsambtenaren was ingegeven door een doelstelling om de verdediging het zicht op de wijze waarop getuigen zijn aangebracht te ontnemen en haar de gelegenheid te ontnemen om

getuigenverklaringen op hun juistheid en betrouwbaarheid te toetsen. Van ernstige inbreuken op beginselen van de behoorlijke procesorde waardoor doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak is tekort gedaan, is dan ook geen sprake.

Ten aanzien van de wijze waarop getuigen vervolgens zijn gehoord, overweegt het hof dat ondanks de in het dossier aanwezige CIE-verslagen en processen-verbaal van getuigenverhoren, in een (veel) later stadium vele, door de recherche gehoorde getuigen nog een verklaring hebben afgelegd ten overstaan van een rechter-commissaris en/of een raadsheer-commissaris. Aldus bevinden zich van diverse getuigen, meerdere verklaringen in het dossier.

Het hof heeft op grond van het geheel van deze verklaringen een afdoende beeld gekregen van de (on)betrouwbaarheid en juistheid van de verklaringen van getuigen. Het hof verwijst in dit verband naar hetgeen hierna wordt overwogen omtrent de juistheid en betrouwbaarheid van getuigenverklaringen (zie onder G.1 tot en met G.2). Daarin wordt onder meer overwogen met welke omstandigheden het hof rekening heeft gehouden bij het toetsen van de verklaringen van Liberiaanse getuigen. Tevens blijkt daaruit dat een aantal verklaringen niet tot het bewijs wordt gebezigd, juist vanwege een gebrek aan betrouwbaarheid of redengevendheid.

Dat de eerder bedoelde tekortkomingen in voldoende mate zijn gecompenseerd, moge blijken uit de inhoud van het pleidooi en de dupliek van de raadsvrouw. Immers, de verdediging heeft - in vele gevallen uitgebreid gedocumenteerd - gewezen op de (in haar ogen) feitelijke onjuistheid of onmogelijkheid van in die verklaringen gestelde feiten en op inconsistenties in achtereenvolgens door een bepaalde getuige afgelegde verklaringen. Ook heeft de verdediging uitvoerig verweer kunnen voeren over het (gestelde) regisseren van getuigenverklaringen en de rol daarin van vertrouwens- en tussenpersonen.

De bij pleidooi en bij dupliek diverse keren opgeworpen suggesties van sturing van het onderzoek door derden en instructies door derden, die van invloed zouden zijn op de betrouwbaarheid van de tot het bewijs gebezigde verklaringen, zijn naar het oordeel van het hof echter niet aannemelijk geworden.

Gelet op hetgeen hiervoor is overwogen is het hof van oordeel dat niet aannemelijk is geworden dat in het opsporingsonderzoek sprake is geweest van onherstelbare vormverzuimen.

Het hof is mede daarom van oordeel dat niet aannemelijk is geworden dat, gelet op de procedure in zijn geheel genomen, er geen sprake is geweest van een eerlijk proces.”

7.7.

Voorts heeft het hof nog overwogen:

“Ten aanzien van de stelling dat de verdediging door het openbaar ministerie niet is uitgenodigd bij verhoren, verwijst het hof naar hetgeen hiervoor onder C.3.1 is overwogen ten aanzien van het gehele beeld van de getuigenverklaringen. Voor zover kan worden gesproken van een niet geheel correcte gang van zaken, hoeft ook dit naar het oordeel van het hof niet

tot enig rechtsgevolg te leiden.
()

De stelling van verdachte dat vragen door rechters- en raadsheren-commissaris op vaak onbegrijpelijke wijze zijn belet, betreft geen vormverzuim in het voorbereidend onderzoek. Het betreft een belangenafweging van de rechters- en raadsheren-commissaris, die gelet op het (gesloten) wettelijk systeem niet open staat ter beoordeling door dit hof.”

7.8.

In het arrest heeft het hof ook nog overwogen:

“E.4.1 Afwijzing verzoeken strekkende tot bewijsuitsluiting

Het hof verwijst naar hetgeen hierna wordt overwogen omtrent de juistheid en betrouwbaarheid van getuigenverklaringen (zie onder L en L.1). Het hof heeft op grond het onderzoek ter terechtzitting en overziende de inhoud van het gehele dossier en in het bijzonder de inhoud van de getuigenverklaringen een afdoende beeld gekregen om te kunnen oordelen over de (on)betrouwbaarheid en juistheid van de (delen van de) verklaringen van getuigen.

Een aantal getuigenverklaringen is niet tot het bewijs gebezigd, juist vanwege een gebrek aan betrouwbaarheid of redengevendheid.

Enkele inconsistenties of onjuistheden geven het hof echter nog geen reden om steeds de gehele verklaring van een getuige uit te sluiten.

De diverse keren opgeworpen suggesties van sturing van het onderzoek door derden en instructies door derden, die van invloed zouden zijn op de betrouwbaarheid van de tot het bewijs gebezigde verklaringen, is naar het oordeel van het hof niet aannemelijk geworden.

Voor zover het verweer op de stelling berust dat het ontbreken van een adequate gelegenheid tot het ondervragen van een belastende getuige ingevolge artikel 359a van het Wetboek van Strafvordering tot bewijsuitsluiting zou dienen te leiden, wordt het verweer reeds verworpen, omdat deze stelling geen steun vindt in het recht.

Van het bewijs dient wel te worden uitgesloten een in het vooronderzoek afgelegde en de verdachte belastende verklaring van een getuige, indien deze getuige door de verdediging niet adequaat is kunnen worden ondervraagd en die belastende verklaring van de getuige voor het bewijs van beslissende betekenis is geweest (“solely and decisive”) of, anders gezegd, die in onvoldoende mate steun vindt in ander bewijsmateriaal.

Echter, van geen enkel(e) (deel van de) getuigenverklaring - voor zover deze tot het bewijs worden gebezigd - kan worden gesteld dat (dat deel van) die verklaring op zichzelf staat, nu deze telkens op zich voldoende bevestiging vinden in de inhoud van overige gebezigde bewijsmiddelen.

Het hof verwerpt bijgevolg de verweren strekkende tot uitsluiting van het bewijs.”

7.9.

Het oordeel van het hof, dat het hem niet vrijstaat in te gaan op de stelling van de verdediging met betrekking tot het beletten van vragen door de rechters- en raadsheren-commissaris, gelet op het (gesloten) wettelijk systeem, getuigt van een onjuiste rechtsopvatting. Zo is de zittingsrechter bijvoorbeeld niet gebonden aan het oordeel van de rechter-commissaris met betrekking tot

(bijvoorbeeld) de onrechtmatigheid van de aanhouding (HR 13 juni 2006, NJ 2006, 623, mnt. AHK) of afname van DNA (HR 24 april 2007, NJ 2008, 145, mnt. TMS). Beslissingen van de rechter-commissaris ex art. 97 Sv (zoals een bevel tot doorzoeking) zullen ook door de zittingsrechter kunnen worden getoetst (HR 19 mei 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH1476). Het verwijzen naar het oordeel van de rechter-commissaris in verband met de door deze geconstateerde onrechtmatigheid van een aanhouding, is derhalve eveneens onjuist (HR 17 januari 2012, NJ 2012, 64). Nu de verdediging uitdrukkelijk en onderbouwd heeft aangevoerd dat en waarom art. 6EVRM is geschonden, namelijk doordat hem de gelegenheid is onthouden getuigen te ondervragen doordat vragen zijn belet, getuigt het oordeel van het hof van een onjuiste rechtsopvatting, zodat het arrest nietig is.

7.10.

Het klaarblijkelijke oordeel van het hof, dat het ontbreken van een adequate gelegenheid tot ondervragen van een belastende getuige niet tot bewijsuitsluiting dient of kan leiden, getuigt eveneens van een onjuiste rechtsopvatting. De omstandigheid dat het hof ook heeft overwogen dat een in het vooronderzoek afgelegde belastende verklaring voor het bewijs moet worden uitgesloten indien deze getuige door de verdediging niet adequaat is kunnen worden ondervraagd indien die belastende verklaring van beslissende betekenis is geweest of onvoldoende steun vindt in ander bewijsmateriaal, doet daar niet aan af. Het hof heeft in dit verband immers aangevoerd dat van geen enkel(e) (deel van de) getuigenverklaring – voor zover deze tot het bewijs worden gebezigd- kan worden gesteld dat (dat deel van) die verklaring op zichzelf staat, nu deze telkens bevestiging vinden in de inhoud van overige bewijsmiddelen, zulks terwijl de verdediging uitdrukkelijk en onderbouwd naar voren heeft gebracht dat die overige bewijsmiddelen ook bestaan uit verklaringen van getuigen die door de verdediging niet adequaat konden worden verhoord, nu verzoeken om deze te horen zijn afgewezen; de getuigen niet zijn verschenen en/of vragen zijn belet. De omstandigheid dat het hof heeft overwogen dat hij zelf van mening is dat hij een afdoende beeld heeft gekregen van de (on)betrouwbaarheid en juistheid van die verklaringen, doet daar ook niet aan af nu de verdediging uitdrukkelijk heeft aangegeven dat en waarom getuigen gehoord dienden te worden. Bovendien heeft het hof hierbij ten onrechte niet in zijn oordeel betrokken hetgeen de verdediging heeft aangevoerd ten aanzien van de wijze waarop de CIE onderzoek heeft gedaan; verklaringen opgenomen door de verbalisanten [verbalisant 1] en [verbalisant 2] voor het bewijs moeten worden uitgesloten doordat de getuigen voorafgaande aan de verhoren door deze verbalisanten door de verbalisanten eerder bij de CIE afgelegde verklaringen zijn voorgehouden en hen te verstaan is gegeven dat de getuigen deze verklaringen dienden te bevestigen; en de verbalisanten nadien meinedige verklaringen hebben afgelegd.

Middel 8: Collusie

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

In het arrest heeft het hof onder meer geoordeeld dat diverse getuigen door de verdediging (via onder meer Sacki) zijn bewogen om voor de verdachte ontlastende verklaringen af te leggen en dat het hof bij de beoordeling hiermee rekening heeft gehouden.

Voorts heeft het hof gesteld dat hij aanleiding heeft gevonden om de door de verdediging overgelegde affidavits van getuigen die eerder belastend hebben verklaard, als ongeloofwaardig terzijde te stellen.

Het oordeel van het hof, dat diverse getuigen door de verdediging zijn bewogen om voor de verdachte ontalstende verklaringen af te leggen, zodat het hof bij de beoordeling hiermee rekening heeft gehouden, waaruit direct volgt dat het hof dergelijke verklaringen klaarblijkelijk als niet betrouwbaar, althans minder betrouwbaar bestempelt, getuigt van een onjuiste rechtsopvatting en/of is onbegrijpelijk (mede) in het licht van hetgeen door de verdediging is aangevoerd.

Gelet op hetgeen de verdediging met betrekking tot de gestelde collusie ter zitting in hoger beroep naar voren heeft gebracht moet voorts worden geoordeeld dat het hof niet heeft beraadslaagd naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzitting in hoger beroep, zodat het onderzoek ter zitting en het arrest nietig zijn, althans is dit oordeel/beslissing van het hof onbegrijpelijk in het licht van hetgeen de verdediging ter zitting onderbouwd naar voren heeft gebracht, waaruit blijkt dat (onder meer) de verdediging niet op de hoogte was van de identiteit, laat staan de inhoud van belastende verklaringen van de getuigen die stellen door de dochter van verdachte en anderen te zijn benaderd om een andere verklaring af te gaan leggen en (daarnaast) uit objectief bewijsmateriaal en verklaringen volgt dat degenen die de getuigen in Liberia zouden hebben benaderd op het moment van dat benaderen niet eens in Liberia aanwezig waren.

Door aldus te overwegen en te beslissen, en/of zonder zelf ook maar de getuigen ter zitting te horen, heeft het hof verdachte een eerlijk proces onthouden, althans heeft het hof gehandeld in strijd met de beginselen van een behoorlijke procesorde.

Ter terechtzitting in hoger beroep is voorts verzocht Sacki, zijn echtgenote en zijn dochter als getuigen te horen, indien het hof uit zou gaan van (verkort zakelijk weergegeven) de beweerdelijke collusie. In het arrest is het hof niet specifiek ingegaan op dit verzoek van de verdediging. Wel heeft het hof in het arrest in algemene zin overwogen en beslist dat (voorwaardelijke) verzoeken die zien op het horen van getuigen die door het hof niet tot het bewijs zijn gebezigd, in zoverre worden afgewezen, nu de noodzaak daarvoor, gelet op hetgeen de verdediging heeft aangevoerd, in het geheel niet is gebleken. Dit oordeel geeft blijk van een onjuiste rechtsopvatting, nu het hof niet in ogenschouw heeft genomen hetgeen de verdediging heeft aangevoerd, het belang van deze getuigen en de omstandigheid dat het hof heeft overwogen geen acht te slaan op ontlastend materiaal, althans is de afwijzing van de verzoeken onvoldoende met redenen omkleed.

Toelichting:

8.1.

Uit het verhandelde ter terechtzitting in 1e aanleg en in hoger beroep volgt dat de verdediging in 2005 tientallen verklaringen (46) heeft overgelegd, welke verklaringen in Liberia bij een advocaat zijn afgelegd. Deze verklaringen ('affidavits') behelzen veelal verklaringen van (overheids)functionarissen en anderen, (destijds) werkzaam in en nabij (onder meer) de haven van Buchanan, en waaruit volgt dat belastende verklaringen ten aanzien van (verkort zakelijk weergegeven) wapenleveranties via die haven niet juist zijn. Het betreft onder meer [getuige 28] (Head of HA-Security); [getuige 29] (Commander Coast Guard); [getuige 30] (Chief of operations in the Port of Buchanan); [getuige 31] (Messhall supervisor Buchanan); [getuige 32] (Personnel Officer); [getuige 33] (Shipping clerk); [persoon verbonden Amerikaanse ambassade] (Operations Coordinator, US Embassy); diverse security guards. Een aantal van hen, maar niet allen, zijn nadien gehoord door de rechter commissaris.

Overigens heeft de verdediging ook nog schriftelijke verklaringen van 16 andere getuigen (zoals diverse overheidsfunctionarissen) overgelegd en in het dossier laten voegen, welke verklaringen niet op een Liberiaans advocatenkantoor zijn afgelegd.

8.2.

Zoals hierboven weergegeven heeft het hof Den Haag in zijn arrest onder meer overwogen:

“9.13 De verdediging heeft de belastende verklaringen van begin af aan bestreden door - in vele gevallen uitgebreid gedocumenteerd - te wijzen op de (in haar ogen) feitelijke onjuistheid of onmogelijkheid van in die verklaringen gestelde feiten en op inconsequenties in achtereenvolgens door een bepaalde getuige afgelegde verklaringen. Haar bezwaren tegen de inhoud van de getuigenverklaringen zijn uiteindelijk neergelegd in een aantal uitgebreide verzamelingen commentaar, met bijgevoegde 'powerpoint'-presentaties, die grotendeels twee weken voor de aanvang van de inhoudelijke behandeling van de zaak in hoger beroep zijn ingebracht en vervolgens bij pleidooi uitgebreid zijn besproken.

Pas bij repliek heeft het openbaar ministerie het niet nader onderbouwde standpunt ingenomen dat de verklaringen weliswaar "op enkele punten niet gelijklopend" zijn, maar dat dit heel goed te verklaren is uit een 'geheugenonvastheid' die door tijdsverloop werd teweeggebracht, alsook dat de verklaringen in essentie consistent zijn.

Daarnaast heeft de verdediging - naast uitgebreide andere documentatie - tientallen (notariële) verklaringen ingebracht van - vooral - inwoners van Liberia die in de visie van de verdediging ontlastend voor de verdachte zijn. Deze verklaringen, veelal van oud-medewerkers van OTC of RTC, dan wel van betrokken diensten zoals de National Port Authority, houden - kort samengevat - onder meer in dat men nooit heeft gezien of gehoord dat wapens of munitie in de haven van Buchanan uit de Antarctic Mariner (of andere schepen van OTC) werden gelost en/of vandaar naar Monrovia werden vervoerd, terwijl de functie die werd uitgeoefend toch zicht op dergelijke activiteiten zou moeten hebben opgeleverd. Ook ten aanzien van deze verklaringen heeft het openbaar ministerie geen standpunt ingenomen.”

8.3

Uit het proces-verbaal van de terechtzittingen in hoger beroep d.d. 21 en 22 december 2010 alsmede 1 februari 2011, blijkt dat mr. I.N. Weski het woord tot verdediging heeft gevoerd overeenkomstig de aan het proces-verbaal gehechte pleitnotities, waarin onder meer is vermeld:

“De in de aanvang van deze procedure al door het openbaar ministerie aangehaalde vermeense collusie en bedreigingsscenario's zijn al in die fase ontkracht. Zo werd zelfs een onjuist weergegeven tap van cliënt tijdens diens detentie omtrent een vermeend woord ten onrechte vermeld als “[naam]”, terwijl cliënt in werkelijkheid sprake over ene [naam], hetgeen ook als argument in het verdere verloop door het openbaar ministerie is laten rusten.

()

De door het openbaar ministerie aangehaalde vermeende tekenen zijn, zoals gesteld dus al lang ontkracht. Het is zeer frustrerend thans in 2010 als in een déjà vu de al in dat begin van de procedure in 2005 als onjuist geconcludeerde en verlaten standpunt betreffende vermeende collusie en beïnvloeding te moeten bespreken. Het openbaar ministerie moet immers weten, dat nimmer sprake is geweest van het beïnvloeden van getuigen, heeft de verdediging juist in tegenstelling tot het openbaar ministerie geen getuigen betaald of anderszins iets toegezegd,

zoals geen mogelijkheid tot vervolging na het specifiek mededelen van beschuldigingen of een verblijf in een ander land, dan wel gedreigd met het doen plaatsen op een travelban of freezelijst van de VN.

Het is het openbaar ministerie geweest, die getuigen in groepjes deed verschijnen voor verhoor en voor de rechter-commissaris, hen betaalde, los van de daadwerkelijke kosten, ook voor het vinden van andere getuigen, die leveranciers van getuigen als [getuige 21], [getuige 20], [getuige 22], [getuige 19] en Global Witness gebruikte en bleef gebruiken ook toen van kennelijke onwaarheden, valsheden en regie bleek.

()

Het door het openbaar ministerie aangehaalde ten aanzien van een vermeende beïnvloeding door [medeverdachte 1] (of zoals hij ook genoemd wordt [alias medeverdachte 1]) is eveneens in een inmiddels grijs, doch bij het openbaar ministerie kennelijk vergeten verleden, al aangetoond, dat dit niet plaats gevonden heeft en zelfs onmogelijk moest worden geacht, nu zelfs namen van personen werden genoemd, die op een lijst zou hebben gestaan, die [medeverdachte 1] zou hebben getoond, doch welke lijst nimmer aldus kan hebben bestaan, nu daar dan namen van vermeende getuigen op zouden hebben gestaan, die op dat moment nog niet eens aan de verdediging ter beschikking waren gesteld.

De verdediging heeft destijds dit alles nagetrokken en kwam, gelet op de datering van de uiteindelijke wel verstrekte verklaringen tot de conclusie, dat die kennelijk valse verklaringen omtrent bedreigingen en een lijst met namen van de ook voor het overige inmiddels duidelijk leugenachtige getuigen, dat deze getuigen elkaar kenden en van elkaars bestaan wel wisten en direct met/kort na elkaar waren gehoord en kennelijk aannamen, dat deze verklaringen ook in die tijdvolgorde aan de verdediging waren verstrekt.

De verdediging kreeg de verschillende verklaringen echter vaak veel later en in redelijk willekeurige volgorde door het openbaar ministerie verstrekt. Nogmaals, dit alles weet het openbaar ministerie al lang!

()

Nb werd bij de rechter-commissaris gehoord de verbindings officier bij de politie dhr [naam], die aangaf onder punt 7: U vraagt mij of de getuigen mij hebben vreteld dat zij concreet werden bedreigd. Dat hebben zij mij niet verteld, maar zij voelden zich bedreigd.

De andere verbindings officier, waarmee getuigen hadden kunnen bellen over vermeende bedreigingen, [naam] zegt tegen de rechter-commissaris: Ik heb mij ter beschikking gesteld, maar ik ben persoonlijk niet door getuigen aangesproken.

()

Dus hoezo, welke bedreigingen?

Over het niet willen verschijnen als getuige, zoals [getuige 23] en [getuige 21], die maar niet wilde komen naar het verhoor van de rechter-commissaris omdat hij geen tijd had en niet omdat hij bang was en midden in een verhoor wegliep omdat zijn eten klaar stond thuis (!!)
had eveneens niets met angst te maken."

8.4.

Ter zitting in hoger beroep d.d. 24 februari 2017 heeft de raadsvrouw onder meer aangevoerd:

“-16 juni 2005: email van de civpol dat [naam], [getuige 34] en een van [medeverdachte 4 of medeverdachte 9] broers hem hadden gebeld dat ze waren benaderd door Journalisten. Ze maken zich zorgen omdat de Journalisten op de hoogte waren van hun namen

U heeft nimmer dus dat onderzoek gedaan maar wenst wel hardkennis deze verdediging alsmede degene, die zoals geheel transparant steeds door de verdediging en met instemming zelfs van de rechtbank in eerste aanleg geschiedde , namelijk de dochter van client, nog enigszins, zoals het Hof Den Haag dat noemde, evenwicht in het opsporingsonderzoek en dus de waarheidsvinding betrachtte met de afwezige middelen die de verdediging ter beschikking had, onderzoek , dat u immers steeds weigerde te verrichten.

()

Zelfs werd de getuige dus niet met discrepanties geconfronteerd. Van cliënt wordt kennelijk een absoluut geheugen geeist en wordt hij zelfs geheel ongegrond van leugenachtigheid inzake twee brieven beschuldigd, hoewel, en ik zal daar nog over spreken daar absoluut geen sprake van is. de verdediging moest stilzitten en beschuldigd worden, dat lijkt een van de opsporingstechnieken te zijn geworden.

Zoals al aangegeven, heeft de rechtbank en ook het Hof den Haag destijds al aangegeven, dat de verdediging de vrijheid moest hebben zich te kunnen verdedigen, nog sterker het recherchewerk werd kennelijk aan de verdediging overgelaten, nu het openbaar ministerie slechts hardnekkig zweeg en zich af en toe een nieuwe vermeende getuige liet aanreiken uit de onuitputtende manden met kandidaten.

De verklaringen van die vermeende getuigen bleken echter kennelijk niet in logische volgorde van verkrijging ook aan de verdediging te zijn verstrekt, een gegeven, dat dus achteraf een gelukkige was voor de verdediging om te kunnen aantonen, dat het benaderen van getuigen door de verdediging niet waar kon zijn en dat kennelijk tussen de geronselden net zoals met het wijzigen van standpunten over Kpellehboy het ook handig werd gevonden om een vermeende bedreigde positie in te nemen. zoals al aangegeven, is niemand ooit bij de politie met een concreet verhaal gekomen, maar de verdediging moest wel steeds maar weer terug komen op dit thema.

Ik verwijs bij voorbeeld naar hetgeen bij beklagschrift betreffende de zoveelste beperkingen en in eerste instantie en bij het hof over dit aspect is gesteld.

Ik schreef in dat beklagschrift:

“immers de onderliggende feiten zouden hebben plaats gevonden in voor 2003, klager was zich reeds jaren bewust van een onderzoek van de VN, de Europese Commissie en de Nederlandse Overheid en was daaromtrent reeds in woord en geschrift mee in discussie.

Klager heeft een zwaarwegend economisch en persoonlijk belang bij een volledige verdediging en dient daartoe de waarde van het gecompliceerde dossier qua plaats en tijd en politieke en geografische setting te analyseren en met zijn Nederlandse en Liberiaanse raadslieden te bespreken en voor te bereiden.

Nu reeds moet voor een ieder uit de inhoud van de door het Openbaar Ministerie gepresenteerde verklaringen kunnen worden afgeleid de vergaande discrepanties tussen de verschillende verklaringen van de getuigen met de eigen en elkaars verklaringen. Uitsluitend andere getuigen en objectief documentatiemateriaal kan door de verdediging naar voren worden gebracht ter weerspreking van de beschuldigingen.

Het Openbaar Ministerie stelt thans, dat klager zich zou schuldig (doen) maken aan benadering van getuigen van het Openbaar Ministerie.

Klager meent, dat dit niet mogelijk is en in ieder geval niet door hem is geëntameerd. Voorts vermoedt hij, dat de bewuste bronnen van het Openbaar Ministerie zich slechts verder schuldig maken aan onterechte benadeling van klager in zijn verdediging en daarbij blijkbaar kunnen rekenen op de klakkeloze aanname door het Openbaar Ministerie, zoals het Openbaar Ministerie immers tot op heden nog geen enkel van door deze getuigen aangedragen vermeende feiten op hun waarheid en betrouwbaarheid heeft getoetst.

Klager is thans voor de vierde maal in beperkingen geplaatst met tussenliggende korte perioden van verdediging.

de verdediging heeft eerst thans kennis kunnen nemen van niet alleen de betalingen aan de getuigen door het Openbaar Ministerie, maar ook van hetgeen door de verschillende getuigen aan soms lachwekkende verhalen vertellen. Lachwekkend, omdat het relaas van [verbalisant 1] van 17 juni spreekt over drie getuigen die zeggen, dat ene Saki 13 personen zou verzamelen, die dan zich zouden moeten voordoen als de getuigen van het Openbaar Ministerie voor de rechtbank in Nederland. Deze verklaringen zijn toch voor een ieder totaal belachelijk. Of denkt u echt, dat de verdediging kan hebben gedacht, dat als ik de getuigen van het Openbaar Ministerie wil horen, dat het Openbaar Ministerie er niet voor zal zorg dragen, dat de eigen getuigen ook daadwerkelijk verschijnen en niet 13 "impersonaters".

Nog ongelooflijker is het volgende. Client is nb inmiddels voor de derde maal in beperkingen gezet op de veronderstelling, dat hij getuigen laat benaderen.

Nb is slechts een tap te zien, waarin hij aandringt op spoed bij het verkrijgen van de stukken. Uiteindelijk gaat zijn dochter deze halen.

U heeft ze nu kunnen zien!

(het openbaar ministerie had namelijk allerlei pakketten met mijn analyses in beslag genomen en in het dossier gevoegd. In het vervolg stuurde ik deze maar meteen aan het openbaar ministerie en de rechtbank)

In mijn brief van 22 juni 2005 schreef ik aan de Officier van Justitie o.a.:

"Indien wederom de reden zou zijn "belrondes" met uw getuigen, dan zal ik gaarne thans per omgaande van u vernemen alle processen-verbaal, die van die gesprekken zouden moeten bestaan, nu het dossier tot op heden slechts spreekt over telefoontjes met [getuige 2], die op 27 april zegt iets gehoord te hebben van [medeverdachte 4] en over [medeverdachte 1], [medeverdachte 4], die die dag aan verbalisant [verbalisant 1] zegt [medeverdachte 1] gesproken te hebben, die hem geld zou hebben geboden en Johnson, die op 27 april zegt [medeverdachte 1] te hebben gezien, maar niet gesproken de vorige dag.

Op 28 april zou [naam] aan [verbalisant 1] telefonisch hebben doorgegeven, dat die dag twee mannen, waaronder ene [betrokkene 2] bij hem zouden zijn geweest en dat die mannen twee a die dagen eerder ook al in Buchanan zouden zijn geweest (waarom hij dat die vorige dag dan niet zegt is onbegrijpelijk).

Op 29 april 2005 vertelt de getuige [getuige 2] telefonisch aan [verbalisant 1], dat twee mannen waaronder [betrokkene 1] met een lijst met namen, en dat zij onder andere contact hadden met ene [naam] (deze is mij onbekend uit het dossier. Gaarne zal ik

daarvan en eventuele andere niet in het dossier genoemde maar wel gehoorde getuigen een kopie van hun verklaringen ontvangen).

In geen van deze verklaringen is sprake van enige bedreiging, laat staan dat die afkomstig zou zijn van client.”

Op 20 maart 2005 zijn stukken aan de verdediging verstrekt en de verklaringen van een aantal getuigen, namelijk 19 stuks.

Het vreemde is, dat de getuigen, die zeggen in april, dat zij benaderd werden door mensen, die een lijst met namen bij zich hadden, op dat moment nog niet bekend waren bij de verdediging. Hun verklaringen zijn eerst later in het dossier gevoegd.

Pas op 9 juni 2005 worden aan de verdediging de namen en verklaringen verstrekt van de getuigen [naam], [getuige 22], [getuige 1] en [naam]. Dus hoe kon de verdediging deze mensen nu laten benaderen als hun bestaan nog niet bekend was.

In dat kader heeft men zijn hand overspeeld en gemeend, mogelijk niet onlogisch, dat getuigen, die allen in dezelfde periode gehoord zijn allen wel zullen zijn verstrekt tegelijkertijd aan de verdediging.

Het Openbaar Ministerie heeft echter tot op heden het beleid gevoerd verklaringen met tussenpozen van maanden te verstrekken.

Een prachtig voorbeeld is de getuige [getuige 2], degene, die dus ook blijkbaar geld kreeg om getuigen te ronselen, die in een proces-verbaal van 29 april 2005 zegt, dat ook [naam] zou zijn benaderd door de mannen. Maar die [naam] is tot op heden onbekend bij de verdediging. Ik heb uiteraard direct na het lezen van dit proces-verbaal de Officier van Justitie gevraagd wie dat is en of ik de verklaring kan krijgen. Het antwoord zult u inmiddels in de brief van de Officier van Justitie van 28 juni 2005 hebben gelezen:

“Aan uw verzoek tot het verstrekken van een proces-verbaal van verhoor van [naam] kunnen wij niet voldoen, nu een dergelijk proces-verbaal niet bestaat. Er is wel contact geweest met deze persoon, hiervan is een proces-verbaal van bevindingen gemaakt, dat op een later moment aan u zal worden verstrekt.(!!!).”

*Dus hoe zou de verdediging dan kennis moeten dragen van die naam.
Is de bron van die benaderingen niet gewoon binnen het onderzoeksteam, of liegen de getuigen ook hierover en hopen ze op meer geld. Ze krijgen immers mobiele telefoons, belkaarten, levensonderhoud, taxikosten, verblijfkosten, geld.*

Met andere woorden, dat hele collusierelaas van het openbaar ministerie drijft op de hoop, dat u het dossier niet kent, dat u de feiten niet naast elkaar legt. [getuige 7] wil zelfs in 2016 tijdens de laatste rogatoire commissie de indruk wekken alsof hij bedreigd of geïntimideerd wordt of een bedrag zou zijn geboden. Op een volstrekt niet controleerbare wijze. De man, die dus iets zou hebben vervoerd van een plaats die al ontmanteld was, de haven zonder boomstammen en zonder loggingtrucks naar een hotel dat er in feite niet meer was naar een leger dat daar niet was.

[getuige 7] had juist bij de rogatoire commissie in 2013 niets over betalingen of bedreigingen gezegd en volgens het openbaar ministerie na afloop ineens aan haar daarover gesproken als zijn hij voor die rogatoire commissie bedreigd. Vandaar dat wij hem weer in 2016 probeerden te verhoren, waarbij hij ineens met een ander verhaald kwam over dat hij na afloop zou zijn aangeboden enz, een op zich absurd relaas al, want wat zou daar dan het nut van zijn. net zoals de advocaat-generaal nu bij requisitoir de indruk wekt als zou in 2015 sprake zijn van onderschepte emails.

Wij spreken dan over dat oude verhaal uit 2005, dat al lang was ontkracht. Op 5 december 2010 had ik u al over die gehele misleiding van het openbaar ministerie gesproken.

De macht van de illusie rond dergelijke desinformatie moet kennelijk het handelen van het openbaar ministerie bemantelen.

Handelen in directe en flagrante strijd met de waarheidsvinding rond het betalen en ronselen en regie van kennelijk leugenachtig getuigenmateriaal.”

8.5.

Ter zitting in hoger beroep d.d. 17 maart 2017 heeft de raadsvrouw onder meer aangevoerd:

“Ik heb als bijlage ook gevoegd de nu teruglezend verbijsterende correspondentie over die schendingen en mijn verzoeken om onderzoek ook ten aanzien van de beschuldigingen betreffende collusie en de herhalingen daarvan steeds ook in de media en dus het zomaar lezen en in het dossier voegen van mijn post.

Ik citeer als voorbeeld mijn brief van 22 juni 2005 waarin ik smeeek om mijn stukken in verband met de aanstaande zitting van 1 juli 2005:

Het openbaar ministerie die slechts obstructie en desinteresse in de waarheidsvinding toont. En een verdediging die dus steeds weer met die onmogelijke verhalen van [verbalisant 1] wordt geconfronteerd, u weet wel, [verbalisant 1] met het absolute geheugen, die zogenaamd niets van de verslagen van de CIE had overgenomen.

En dus steeds weer als verdediging te worden beschuldigd van collusie. Ik heb u getoond dat die verklaringen van dat ploegje over personen, die hen zouden zoeken en lijsten niet kan kloppen. Niet alleen omdat de verdediging een aantal van die namen nog niet eens had verstrekt gekregen van het openbaar ministerie, maar ook omdat hetgeen de verbalisanten verklaren, zoals degene bij de UNMIL die dat onderwerp in de gaten houden, in feite niets heeft meegekregen van bedreigingen of anderszins, er bleek vooral om geld te worden gevraagd door die geronselden en elkaar tegengesproken wie dan door wie met wie zou zijn benaderd. Enig onderzoek heeft ook hiernaar in feite niet door het openbaar ministerie plaats gevonden. En uiteraard werd tussen de beperkingen en na de afwijzing en vooral in feite negeren van mijn verzoeken aan het openbaar ministerie om onderzoek te doen, door de verdediging aan de Liberiaanse advocaat lijsten met vragen betreffende het wel natrekken van allerlei gegevens en onderzoek naar de achterliggende motieven voor al die leugens te doen. Uitdrukkelijk is gekozen voor het gegeven om dus geen gelden of gunsten te verstrekken en zo is het gegaan. het zou ook erg onnozel zijn voor een verdediging, ook in Liberia, advocaten opgeleid aan o.a. Harvard om als een kamikazepiloot allerlei personen, die kennelijk vijandig moeten worden geacht en vanuit kennelijke regie als peloton strijders zijn ingezet, te gaan benaderen in de veronderstelling, dat dit dan niet terug komt in de procedure. Vandaar

dat ik u nog heb herinnerd aan dat belachelijke verhaal over het vervangen van die getuigen ter zitting door de verdediging. Het openbaar ministerie moet inmiddels al lang weten dat dit die collusiebeschuldigingen niet waar zijn.

Het is het openbaar ministerie, dat kennelijk een heel opsporingsonderzoek heeft opgezet als een groot collusie plan van elkaar aanbrengende en betalende figuren die ongestoord door enige check naar het dossier zijn vertaald.

Ik wijs op bij voorbeeld dus [getuige 7], die zomaar hoeft te wijzen naar ene [betrokkene 1] of een man, die hij zou hebben zien lopen bij [naam] of zijn vrouw, die benaderd zou zijn door [betrokkene 1].

Het openbaar ministerie blijkt ook bij repliek op dit punt u te misleiden, te doen dwalen in de feiten rond hetgeen [getuige 7] überhaupt zegt.

Het openbaar ministerie stelt bij repliek op p. 47: Op pagina 32 van het requisitoir wordt in de tweede alinea aangehaald dat de getuige [getuige 7] tijdens zijn verhoor op 24 oktober 2016 verklaart dat zijn echtgenote in 2016, de week voordat hij een verklaring moest afleggen, in Buchanan benaderd is door onder meer [betrokkene 1].

Het openbaar ministerie citeert onjuist en onvolledig uit die verklaring.

Er is bovendien een Nederlandse en een Engelse versie, die hier ook niet matcht. [getuige 7] stelt volgens de Nederlandse vertaling op pagina 12 van zijn verhoor (regel 18— 20), dat hij twee keer is gebeld, namelijk eerst door [betrokkene 1] en later door ene Ford die hem zeiden dat ze met hem wilden praten en naar zijn huis waren geweest en zijn echtgenote om zijn telefoonnummer hadden gevraagd.

Op pagina 28 van zijn verhoor, in regel 18-23 verklaart [getuige 7] dat [naam] hem vertelde dat hij door [betrokkene 1] en Ford naar de woning van [getuige 7] is gestuurd om het telefoonnummer van de getuige te vragen. Op pagina 29, regel 4-13 herhaalt hij dit.

Hoe dan ook twee volledig verschillende versies. Wie zijn die [naam] en wie is die [naam] dan? en wie heeft wie nu benaderd en wie bestaat überhaupt.

Echter in de Engelse versie staat op pagina 12 van het transcript of October 24 , 2016:

I told the counselor. Then last week, somebody called me two times from Buchanan, first [betrokkene 1] and later Ford and they said they wanted to talk with me; they went to my house and asked my wife for my number, they told my wife O.T.C. is about to pay your husband so give us your husband's number. They called me and I asked them who gave my number to you all? And they said "your wife; we went to your house and told her that the money was coming" and then I said but O.T.C. is not owing anything again; it has been thirteen years now and we do not know whether O.T.C. is still in the country. Why did you go to my wife to tell my wife that? What is your name? He said my name is [naam]. The called me in the morning and they called me in the evening on different numbers and I gave the numbers to Counsellor Jacobs.

Op p. 28 transcript of October 24 , 2016 lezen wij:

Q. [getuige 7], during your cross examination you said you were contacted last week on this same matter. Please just in a simple sentence say whether it was by phone you were contacted by or you were contacted in person?

A. I was contacted by phone.

Q. Can you remember the person's name?

A. He said his name was [naam] — he called me on two different numbers and said he was working for Mittal Steel but he used to work for O.T.C., but Ford and [betrokkene 1] sent him to my house for ask for my number.

COUNSELLOR SHERIF: Petitioner's rests on the redirect.

Re cross examination blz 29 transcript of October 24 , 2016

BY COUNSELLOR [naam]:

Q.) Mr. Witness, do you know this [betrokkene 1]?

A.) Yes I know [betrokkene 1] he was the log yard foreman superintendent.

Q. So you know him personally?

A. Yes.

Q. And what was the second name you called?

A. [naam] went to my wife and said that [betrokkene 1] and [naam] sent him to my house and said that O.T.C. was coming back and they were about to pay us. I said even if the company is coming back, they are supposed to call a mass meeting but what was so special that he had to call my wife?

In werkelijkheid heeft [betrokkene 1] Liberia verlaten op 28 mei 2015 en is daarna niet meer terug gekeerd naar Liberia.

Voor een ieder moet toch duidelijk zijn, dat [getuige 7] dit alles vermoedelijk op instructie of zoals ook wel wordt genoemd, collusie met zijn ronselaars verzint.

Vooraf is zeer tekenend, dat hij spreekt op p.29 over een oproep voor een “mass meeting”, hetgeen dus zonneklaar zou moeten slaan op het gebeuren met de door [getuige [21] en consorten georganiseerde massmeetings tegen OTC in 2004!

Het openbaar ministerie neemt niet de moeite om dit alles te onderzoeken, dus die vermeende vrouw van [getuige 7] voordragen als getuige, het Liberiaanse openbaar ministerie vragen om onderzoek.

De verdediging weet dat die beschuldiging ten aanzien van [betrokkene 1] niet waar kan zijn, maar bevindt zich dan in de inmiddels onmogelijke positie van degene, die zich niet meer durft te verdedigen, want anders wordt je weer beschuldigd van collusie. Men

wordt in dit strafproces in feite als verdediging gekneveld en mag slechts leugens incasseren niet verroeren totdat men kapot is.

Als een stuk rottend vlees wordt steeds weer een feitelijke onmogelijkheid de kooi van de verdediging ingeworpen, zoals Bomiwood of een Kpellehboy of een conflict dat niet heeft bestaan of noem maar wat, als verdediging mag slechts nog gekeken worden hoe het proces tot dood karkas verwordt.

Het klinkt wellicht vergaand in parabelen, maar vanuit die positie moet ik dan steeds beoordelen wat met een zoveelste leugen moet gebeuren.

Vandaar dat ik lang heb geaarzeld wat nu met die wetenschap van ook deze leugen van [getuige 7] over [betrokkene 1] dan te doen. Het meest eenvoudig zou immers zijn [betrokkene 1] als getuige weer te vragen en dat wordt bij deze dan ook uitdrukkelijk voorwaardelijk gevraagd, mocht u enigelei bewijswaarde aan het relaas van [getuige 7] hechten.

Ook zou [betrokkene 1] bereid zijn om via facetime of skype door u gehoord te worden.

()

Bijgaand overhandig ik een verklaring van de vrouw en dochter van [betrokkene 1], en een kopie van het paspoort van [betrokkene 1] waaruit die afwezigheid blijkt (zie bijlage G en F). De verdediging zou een grote hoeveelheid medewerkers van hem kunnen voordragen, doch mag hopen, dat niet nodig zal zijn, doch ook dit element ten aanzien van de zoveelste leugen van [getuige 7] zou dienen te worden begrepen binnen de hoeveelheid getuigen die ik u vraag te horen bij voorwaardelijk uitdrukkelijk geformuleerd verzoek.”

8.6.

In het arrest heeft het hof onder meer overwogen en beslist:

“G.1.4 Collusie

Naar het oordeel van het hof blijkt uit diverse stukken in het dossier dat getuigen in Liberia, na de voorgeleiding en in verzekeringstelling van verdachte op 18 maart 2005, zijn benaderd door personen gelieerd aan verdachte, te weten: door [betrokkene 1], [betrokkene 2] en [medeverdachte 1]. De benaderde getuigen kregen geld aangeboden om een andere verklaring af te leggen dan de voor de verdachte belastende verklaring die eerder was afgelegd. [medeverdachte 1] is om die reden met een lijst met namen van getuigen en een foto van getuige [medeverdachte 4] op zoek gegaan.¹⁰

Naar aanleiding hiervan heeft getuige [getuige 1] naar verbalisant [verbalisant 1] gebeld. Hij heeft toen onder meer gezegd dat [betrokkene 2] en een andere man met een lijst met namen op zoek waren naar onder andere getuige [getuige 2]. Zij wilden dat getuigen een andere verklaring zouden afleggen.¹¹ [Getuige 2] heeft eveneens tegenover de politie verklaard over twee mannen, waaronder [betrokkene 1], die met een lijst op zoek waren naar getuigen.¹²

[naam], in de hiervoor bedoelde periode teamleider van CivPol in Buchanan, heeft verklaard dat hij toen als noodcontact voor getuigen in de onderhavige strafzaak optrad. Diverse getuigen hebben contact met hem opgenomen, omdat ze door mannen benaderd waren om hun verklaringen te wijzigen. Vervolgens heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden met vijf of zes getuigen, waarbij onder andere [getuige 3], [medeverdachte 4] en [medeverdachte 9] aanwezig waren. De getuigen oogden bang, aldus [naam]. Na de bijeenkomst, in het midden

van juni 2005, nam een getuige weer contact met hem op. Die getuige meldde dat georganiseerd werd dat mensen valse verklaringen zouden afleggen. Een paar dagen later viel daarbij de naam '[medeverdachte 1]'. Alle getuigen zouden persoonlijk zijn benaderd.¹³

Het beeld van beïnvloeding van getuigen door personen gelieerd aan verdachte, wordt versterkt door tapgesprekken en e-mailconversaties, van verdachtes dochter met onder meer verdachte en [medeverdachte 1]. Daaruit leidt het hof af dat verdachtes dochter in de periode na de invezekeringstelling van verdachte een lijst met namen van getuigen heeft verzonden, over de lijst met getuigenverklaringen contact heeft gehad met personen gelieerd aan verdachte in Liberia (onder andere [medeverdachte 1]). In de zomer van 2005 is zij zelf naar Monrovia gereisd.¹⁴

Het beeld van beïnvloeding van getuigen door personen gelieerd aan verdachte, blijkt ook uit verklaringen van getuigen afgelegd ten overstaan van de rechter-commissaris waarin zij expliciet melding maken dat zij vrezen voor hun veiligheid vanwege mensen die hen benaderen in Liberia.¹⁵

In 2005 zijn vervolgens diverse getuigenverklaringen (affidavits) afkomstig van de verdediging in het dossier gevoegd, die in juni 2005 in Monrovia zijn afgelegd op een Liberiaans advocatenkantoor en die alle ontlastend zijn voor verdachte.

Gelet op het vorenstaande stelt het hof vast dat diverse getuigen door de verdediging zijn bewogen om voor verdachte ontlastende verklaringen af te leggen (collusie). Bij de beoordeling van de juistheid en betrouwbaarheid heeft het hof hiermee rekening gehouden. Dit heeft het hof aanleiding gegeven om de door de verdediging overgelegde affidavits van getuigen die eerder belastend hebben verklaard, als ongeloofwaardig terzijde te stellen. "

8.7.

Onder 'collusie' moet worden begrepen; een heimlijke verstandhouding, met name om het opsporen van strafbare feiten te belemmeren'(GJM Corstens en MJ Borgers, a.w., pag. 458).

8.8

Uit het arrest kan bezwaarlijk anders volgen dat het hof klaarblijkelijk van mening is dat de getuigen, zoals oud medewerkers van OTC/RTC en overheidsfunctionarissen, die ontlastend hebben verklaard, klaarblijkelijk (door geld of dwang of anderszins?) bewogen zijn om die verklaringen af te leggen, om welke reden die verklaringen volgens het hof klaarblijkelijk reeds per definitie als niet betrouwbaar, althans minder betrouwbaar moeten worden beoordeeld. Het hof komt tot dit oordeel, zonder zelf deze getuigen te horen. Gelet op het feit dat het hof gehouden is aan waarheidsvinding te doen, waarbij het hof er voor zorg dient te dragen dat de eisen van art.6 EVRM en/of de beginselen van een behoorlijke procesorde in acht worden genomen, getuigt deze handelswijze/dit oordeel van een onjuiste rechtsopvatting en/of is dit oordeel onberispelijk, mede gelet op het aanmerkelijke belang van de verklaringen.

8.9

In het arrest heeft het hof voorts niet specifiek gereageerd op het verzoek Sacki, zijn echtgenote en zijn dochter als getuige te horen indien het hof (verkort zakelijk weergegeven) uit zou gaan van de door getuigen, waaronder [getuige 7], gestelde collusie. Wel heeft het hof in het arrest in algemene zin iets aangegeven over voorwaardelijk gedane getuigen verzoeken, door te stellen:

"N. (Voorwaardelijke) Getuigenverzoeken

De raadsvrouw heeft zowel in haar pleidooi als bij dupliek meerdere (voorwaardelijke) verzoeken gedaan om getuigen te (doen) horen. Zo heeft de raadsvrouw onder meer verzocht om:

- indien het hof een beroep doet op getuigenverklaringen, als getuige te horen zonder beperkingen: alle door de advocaten-generaal voorgedragen getuigen, zoals in hun requisitoir benoemd en alle getuigen voorkomend op de door de verdediging gegeven overzichten van oorsprong en verbanden van die getuigen;

- indien het hof in een bewijsconstructie een beroep doet op getuigenbewijs of daarmee verkregen bewijs, dat alsdan alle getuigen zoals door het openbaar ministerie gepresenteerd en die door onbekende derden uiteindelijk blijken te zijn aangedragen en die niet of niet te volle zijn ondervraagd en waaromtrent geen volledige en genoegzame verslaglegging in het dossier is verantwoord, als getuigen te horen. Dit om hun betrouwbaarheid te toetsen, meer in het bijzonder omtrent discrepanties, mogelijk regie bij het aanbrengen van de getuigen, de oorsprong van de getuigen en hun verklaringen;

- indien het hof enigerlei materiaal in bewijsconstructie gebruikt, alsnog alle getuigen, dus de getuigen in het dossier gevoegd en door het openbaar ministerie in het requisitoir genoemd en inclusief [vertrouwenspersonen] en de scheepsbemanning van die andere schepen die in de haven lagen, te horen.

Naast het feit dat de raadsvrouw feitelijk alle in het dossier voorkomende getuigen nogmaals wil horen, heeft zij ook losstaande (voorwaardelijke) verzoeken gedaan om met naam genoemde getuigen te horen. Ook die verzoeken hangen - zo begrijpt het hof - samen met gestelde discrepanties, gestelde regie bij het aanbrengen van de getuigen, de oorsprong van de getuigen en hun verklaringen en/of een ongenoegzaam ondervragingsrecht of verslaglegging.

Voor zover de (voorwaardelijke) verzoeken van de verdediging niet elders in het arrest zijn besproken (zie onder meer B en B.1) zal het hof, gelet op de samenhang tussen de voorwaardelijke verzoeken, deze (voorwaardelijke) verzoeken gezamenlijk bespreken.

N.1

Het hof stelt voorop dat voor zover de (voorwaardelijke) verzoeken zien op het horen van getuigen die door het hof niet tot het bewijs zijn gebezigd, de verzoeken in zoverre worden afgewezen, nu de noodzaak daarvoor, gelet op hetgeen de verdediging heeft aangevoerd, in het geheel niet is gebleken.

8.10.

Gelet op hetgeen de verdediging ter terechtzittingen in hoger beroep naar voren heeft gebracht, moet worden geoordeeld dat het hof klaarblijkelijk in het geheel geen acht heeft geslagen op hetgeen de verdediging met betrekking tot de gestelde 'collusie' naar voren heeft gebracht, zodat het hof niet heeft beraadslaagd naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzitting, zodat het onderzoek en het arrest nietig zijn. Anders is immers niet te verklaren dat het hof nog steeds is uitgegaan van verklaringen van getuigen die stellen door de verdediging (personen, gelieerd aan verdachte) te zijn benaderd om nieuwe, ontlastende verklaringen af te leggen, terwijl de verdediging op het moment waarop de getuigen stellen te zijn benaderd, niet eens op de hoogte was van de *identiteit* van die

getuigen, laat staan van de *inhoud* van de belastende verklaringen. Bovendien is dit ook nog eens onbegrijpelijk in het licht van de omstandigheid dat de verdediging (ook weer uitdrukkelijk en onderbouwd door objectief bewijsmateriaal) heeft aangevoerd dat degene(n) die de getuigen in Liberia zouden hebben benaderd, niet eens in Liberia waren ten tijde van dat beweerdelijke benaderen.

8.11.

Indien niet reeds vanwege het bovenstaande het onderzoek in hoger beroep en het arrest nietig zijn, zijn de overwegingen, vaststellingen en beslissing van het hof onbegrijpelijk in het licht van hetgeen de verdediging, onderbouwd door objectieve gegevens en verklaringen, daaromtrent uitdrukkelijk naar voren heeft gebracht.

8.12.

Door ontlastend materiaal uit te sluiten en/of de betreffende getuige(n) niet zelf ter zitting te horen, is voorts niet voldaan aan de eisen van een eerlijk proces, zodat ook hierom het arrest nietig is. Het hof heeft immers gemeend ontlastend bewijsmateriaal niet te behoeven te betrekken bij de weging van het bewijs, zodat niet is gehandeld in overeenstemming met de eisen van een eerlijk proces voortvloeiend uit art. 6 EVRM en/of een behoorlijke procesvoering, die meebrengen dat de rechter zelf de getuige(n) zal dienen te ondervragen die stelt(stellen) onder druk van de verdachte een ontlastende verklaring(en) te hebben afgelegd, waarin (onder meer) een eerder afgelegde belastende verklaring wordt herroepen, hetgeen door en namens de verdachte (gemotiveerd) is betwist, alvorens de ontlastende verklaring(en) uit te sluiten voor de weging van het (overige) bewijs.

8.13.

Tenslotte heeft het hof niet gereageerd op het ter zitting van 17 maart 2017 gedane voorwaardelijk verzoek, Sacki, de vrouw en dochter van Sacki als getuigen te horen, zodat het onderzoek en het arrest (ook) om de reden nietig zijn (vgl o.m. HR 25 januari 2011, ECLI:NL:HR:2011:BN4133 en HR 14 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1177). Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat het hof wel iets heeft geroepen over (voorwaardelijk) gedane getuigen verzoeken (zie hierboven 8.9), maar uit hetgeen het hof daarbij heeft overwogen blijkt dat het hof kennelijk er van uit is gegaan dat die verzoeken slechts zien op getuigen die 'samenhangen met gestelde discrepanties, gestelde regie bij het aanbrengen van de getuigen, de oorsprong van de getuigen en hun verklaringen en/of een ongenoegzaam ondervragingsrecht of verslaglegging', dus niet op de (specifiek) in dit kader gevraagde getuigen. Voorts kan niet worden gesteld dat verdachte onvoldoende in zijn in rechte te respecteren belangen is geschaad gelet op het feit dat het hof ontlastende verklaringen voor de weging van het bewijs heeft uitgesloten.

HOOFDSTUK 4: GETUIGENBEWIJS EN 359 SV

4.A. Juridisch kader

4.A.1. Bewijs en geloofwaardigheid

Het uitgangspunt van het strafrechtelijke bewijsrecht is dat alleen redengevend bewijsmateriaal ten grondslag mag worden gelegd aan de bewijsbeslissing. Wanneer bepaald bewijsmateriaal geen directe of indirecte bijdrage kan leveren aan het bewijs van het ten laste gelegde feit, zal het in

beginsel als niet-redengevend moeten worden aangemerkt. Daarnaast strookt het bezigen van een ‘kennelijk leugenachtige verklaring’ van een getuige als bewijsmiddel niet met het wettig bewijsstelsel waarin ervan wordt uitgegaan dat een getuigenverklaring – waaronder mede is begrepen een verklaring van een ander dan de verdachte in enig schriftelijk bescheid als bedoeld in art. 344 Sv – door de rechter slechts tot het bewijs kan worden gebezigd wanneer deze naar het oordeel van de rechter betrouwbaar en overeenkomstig de waarheid is afgelegd (HR 14 september 1992, NJ 1993, 54; HR 13 september 2008, NJ 2008, 525 alsmede HR 17 november 2009, NJB 2009, p. 2829, nr. 2198). Vrij recent heeft de Hoge Raad zich nogmaals uitgelaten over het gebruik van kennelijk leugenachtige verklaringen door zowel getuigen als de verdachte zelf (HR 21 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:467). De Hoge Raad overwoog dat aan een kennelijk leugenachtige verklaring van een getuige geen redengevende kracht kan worden toegekend, ook niet indien de getuige een medeverdachte is. Een kennelijke leugenachtige verklaring van de verdachte die is afgelegd om de waarheid te bemantelen, kan wel tot het bewijs worden gebezigd. Van belang is dat het oordeel dat een verklaring van een verdachte leugenachtig is, voldoende grondslag vindt in de vastgestelde feiten en omstandigheden vervat in één of meer bewijsmiddelen. Tot deze bewijsmiddelen worden in ieder geval niet gerekend andere verklaringen van de verdachte zelf of van andere personen die slechts behelzen hetgeen de verdachte hen heeft meegedeeld. Door de rechter als onaannemelijk aangemerkte verklaringen (van een verdachte of een getuige) zullen dus niet voor het bewijs kunnen worden gebezigd (HR 7 juli 2007, ECLI:NL:HR:2007:BI4699). Hetzelfde geldt ten aanzien van als ongeloofwaardig betitelde verklaringen (HR 15 maart 2011, ECLI:NL:HR:2011:BO9811 en HR 4 december 2012, ECLI:NL:HR:2012:BY2271).

4.A.2. Consistentie

De bewijsredenering moet voorts innerlijk consistent zijn. Bewijsmiddelen die tegenstrijdig zijn zullen daarom niet naast elkaar als bewijsmiddelen kunnen worden gebezigd, tenzij de tegenstrijdigheid (slechts) van ondergeschikt belang is (zie o.m. HR 26 juni 2006, ECLI:NL:HR:2006:AY0132; HR 13 februari 2007, ECLI:NL:HR:2007:AZ3858 en HR 17 november 2009, NJ 2009, 587).

4.A.3. Denatureren

Tot op zekere hoogte staat het de rechter vrij verklaringen te splitsen, in die zin dat gedeelten van verklaringen die de rechter als niet juist voorkomen, terzijde worden gesteld en voor het overige voor het bewijs worden gebruikt. Dit betekent niet dat het de rechter vrij staat uit verklaringen gedeelten weg te laten, waardoor de essentie van de mededeling geweld wordt aangedaan en een geheel andere betekenis aan een verklaring wordt gegeven (GJM Corstens en MJ Borgers, *Het Nederlands Strafrecht*, 8^e druk, pag. 766). Voorbeelden van denatureringen zijn o.m. HR 5 april 2005, ECLI:NL:HR:2005:AS7592; HR 7 juli 2007, ECLI:NL:HR:2007:BI3938; HR 3 oktober 2006, ECLI:NL:HR:2006:AX7487 en HR 27 november 2012, NJ 2012, 698.

4.A.4. Artikel 359 lid 2 Sv

Op 11 april 2006 heeft de Hoge Raad zich uitvoerig uitgelaten over de reikwijdte van artikel 359 lid 2 Sv (HR 11 april 2006, ECLI:NL:HR:2006:AU9130). In dit arrest zijn de kaders geschetst omtrent de motiveringsplicht van de rechter. Indien de verdediging of verdachte een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt of verweer naar voren brengt waarvan de rechter in zijn uitspraak afwijkt, dient de rechter in een nader gemotiveerde beslissing aan te geven waarom hij van dat verweer is afgeweken. Van een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt is sprake indien het standpunt ‘duidelijk, door argumenten geschraagd en voorzien van een ondubbelzinnige conclusie ten overstaan van de feitenrechter naar

voren is gebracht'. Omtrent de gevallen en de mate waarin een beslissing nader dient te worden gemotiveerd, zijn wegens de vele en uiteenlopende situaties die zich kunnen voordoen, geen algemene regels te geven. Ten aanzien van de aan de mate van motivering te stellen eisen komt onder meer betekenis toe aan de inhoud en indringendheid van de aangevoerde argumenten. De nadere motivering dient in te houden dat het naar voren gebrachte, maar door de rechter niet aanvaarde standpunt in de uitspraak beargumenteerd wordt weerlegd. Dit neemt niet weg (i) dat zich het geval kan voordoen dat de uitspraak voldoende gegevens bevat, bijvoorbeeld in de gebezigde bewijsmiddelen en/of in een aanvullende bewijsmotivering, waarin die nadere motivering besloten ligt; (ii) dat ingeval een uitdrukkelijke weerlegging ontbreekt, dit – mede in het licht van het verhandelde ter terechtzitting, waaronder begrepen hetgeen door verdachte en OM over en weer naar voren is gebracht – geen afbreuk behoeft te doen aan de toereikendheid en begrijpelijkheid van de motivering van de uitspraak; en (iii) dat indien de rechter heeft verzuimd een nadere motivering in zijn uitspraak op te nemen, dit verzuim van zo ondergeschikte betekenis kan zijn dat het niet tot nietigheid leidt. Indien de rechter afwijkt van een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt, door bijvoorbeeld ondanks een door de verdediging gevoerd onbetrouwbaarheidsverweer de desbetreffende getuigenverklaring toch tot het bewijs te bezigen, zonder in het bijzonder de redenen op te geven die daartoe hebben geleid, heeft dat verzuim op grond van artikel 359 lid 8 Sv nietigheid tot gevolg (vgl. HR 13 mei 2014, ECLI:NL:HR:2014:1094 alsmede HR 29 september 2009, ECLI:NL:HR:2009:BJ2725).

Middel 9: Onjuiste rechtsopvatting c.q. tegenstrijdigheden getuigen

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 338, 339, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende.

Uit het arrest kan bezwaarlijk anders worden afgeleid dan dat het hof ten onrechte verklaringen van getuigen voor het bewijs heeft gebezigd, terwijl het hof er van uitgaat dat de inhoud van deze verklaringen omtrent een aantal feiten en omstandigheden, zoals de locatie en periode van door de getuigen waargenomen feiten en omstandigheden, niet juist zijn en/of in strijd zijn met andere voor het bewijs gebezigde bewijsmiddelen, welk oordeel van een onjuiste rechtsopvatting getuigt, althans is/zijn het arrest en/of de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen omkleed.

Toelichting

9.1.

In de hierna te bespreken middelen uit dit hoofdstuk is onder meer aangegeven dat de verdediging met betrekking tot het horen van getuigen onder meer heeft aangevoerd dat de wijze van verhoor geleid heeft tot onjuiste c.q. onbetrouwbare verklaringen; de verdediging niet altijd in staat is gesteld belastende getuigen zelf (genoegzaam) te doen ondervragen en vragen zijn belet. In het arrest heeft het hof onder meer vastgesteld dat 'in de eerste fase van het opsporingsonderzoek' niet transparant

is gehandeld. Voorts heeft het hof vastgesteld dat ‘aanvankelijk’ door ‘de CIE en opsporingsambtenaren, bij de verhoren vaak weinig kritisch en grondig is doorgevraagd, en dat ‘door de wijze waarop het onderzoek in de eerste fase () werd ingericht () aan de rechten van de verdediging tekort is gedaan’.

9.2.

Zoals in de volgende paragrafen nader aangegeven, heeft de verdediging uitvoerig en onderbouwd verweer gevoerd met betrekking tot de juistheid en betrouwbaarheid van belastende getuigenverklaringen. Uitvoerig en onderbouwd is per getuige aangegeven dat de getuigen niet consistent zijn in belastende verklaringen, waarbij gewezen is op tegenstrijdigheden in verklaringen van de getuigen zelf en de omstandigheid dat de verklaringen in strijd zijn met hetgeen uit objectief bewijs en andere verklaringen volgt.

9.3.

In het arrest heeft het hof de betreffende verklaringen voor het bewijs gebezigd, zonder per getuige specifiek in te gaan op hetgeen de verdediging (uitdrukkelijk en onderbouwd) heeft aangevoerd (zie middel 10 tot en met middel 21). Wel heeft het hof zich in algemene zin uitgelaten over het getuigenbewijs. Zo heeft het hof in het arrest gesteld:

“G. Onvoldoende betrouwbare verklaringen van getuigen

De raadvrouw heeft aangevoerd dat verdachte wegens gebrek aan voldoende betrouwbare getuigenverklaringen van het ten laste gelegde dient te worden vrijgesproken.

Voor hetgeen ter zake in het bijzonder door de verdediging is aangevoerd, verwijst het hof naar de inhoud van de ter terechtzitting in hoger beroep overgelegde pleitnota.

G.1 Algemene overwegingen met betrekking tot waardering van het bewijs

Het hof overweegt dat zich in het dossier diverse verklaringen van getuigen bevinden, waaruit de betrokkenheid van verdachte bij illegale wapenleveranties en oorlogsmisdrijven zou kunnen blijken. Van die getuigen is een groot deel door de CIE van de Nationale Recherche in Liberia gehoord nadat zij door zogenoemde ‘vertrouwenspersonen’ onder de aandacht van de CIE waren gebracht. De aan de CIE verstrekte informatie is vervolgens naar de rechercheurs gezonden. Diverse getuigen zijn daarna tactisch, dus als getuige, gehoord. Andere getuigen zijn direct door de recherche gehoord. In een (veel) later stadium hebben vele, door de recherche gehoorde, getuigen een verklaring ten overstaan van een rechter-commissaris en/of een raadsheer-commissaris afgelegd. Aldus bevinden zich van diverse getuigen, meerdere verklaringen in het dossier.

De verdediging heeft de belastende verklaringen van begin af aan bestreden door - in vele gevallen uitgebreid en zeer gedetailleerd gedocumenteerd - te wijzen op de (in haar ogen) feitelijke onjuistheid of onmogelijkheid van in die verklaringen gestelde feiten en op inconsistenties in achtereenvolgens door een bepaalde getuige afgelegde verklaringen.

Ten aanzien van de beoordeling van de juistheid en betrouwbaarheid van de getuigenverklaringen, heeft het hof (onder meer) rekening gehouden met een meer algemene factor (tijdsverloop) alsmede een aantal meer specifiek voor deze bijzondere strafzaak

geldende factoren (politieke, culturele en sociaaleconomische verschillen, de invloed van traumatische ervaringen en het beïnvloeden van getuigen) die van invloed kunnen zijn geweest op de juistheid en betrouwbaarheid van de verklaringen. Het hof zal de genoemde factoren hierna uitgebreider bespreken.

G.1.1 Tijdsverloop

De ten laste gelegde gebeurtenissen hebben betrekking op feiten en omstandigheden die zich lange tijd geleden zouden hebben afgespeeld. Wanneer een getuige een verklaring aflegt, zal hij een beroep moeten doen op zijn herinnering. Idealiter moet de gebeurtenis waarover de getuige verklaart goed zijn waargenomen en opgeslagen, dient de opgeslagen informatie een tijdlang in het geheugen onveranderd bewaard te blijven en tenslotte moet de getuige de informatie goed uit het langetermijngeheugen kunnen ophalen. Daar komt bij dat de omstandigheden tijdens de waarneming van het strafbare feit van invloed kunnen zijn op de waarneming en daarmee op de kwaliteit van de getuigenverklaring. Dat geldt dan des te meer wanneer het, zoals in deze, gaat om de waarneming van traumatiserende gebeurtenissen in een oorlogssituatie.

Voor zover dit al heeft te gelden voor het waarnemingsvermogen, is het evident dat alleen al het (soms zeer) lange tijdsverloop een bijzondere wissel trekt op het geheugen en de grenzen daarvan van de diverse getuigen die over deze gebeurtenissen hebben verklaard. Voor de meeste getuigen in de onderhavige strafzaak heeft te gelden dat het sedert de ten laste gelegde gebeurtenissen verstreken tijdsverloop invloed moet hebben gehad op de nauwkeurigheid en de betrouwbaarheid van de herinnering aan hetgeen is waargenomen en ondervonden. Als complicerende factor, zoals ook hierna wordt besproken, moet eveneens in acht worden genomen dat Liberia overwegend een mondelinge cultuur heeft, waarbij informatie wordt onthouden (onder herinnering van een bepaalde plaats of gebeurtenis, zie ook hierna) in plaats van opgeschreven.

Gelet op voormeld tijdsverloop heeft het hof voor het bewijs in belangrijke mate gebruik gemaakt van verklaringen, die afgelegd zijn in een vroeg stadium (ten overstaan van de recherche en bij de rechter-commissaris).

G.1.2 Liberiaanse samenleving

De ten laste gelegde gebeurtenissen, indien bewezen, vonden plaats in Liberia en voor een deel vlak over de grens van Guinee, zijnde niet westerse landen, die in politiek, cultureel en sociaaleconomisch opzicht enorm verschillen en verschilden van de Nederlandse samenleving.

Zowel de door het hof geraadpleegde deskundige prof. dr. [deskundige 1], senior onderzoeker bij het Afrika Studie Centrum te Leiden als de door het hof geraadpleegde deskundige prof. [deskundige 3], senior onderzoeker bij The Nordic Africa Institute te Uppsala (Zweden) hebben uitvoerig onderzoek gedaan naar de Liberiaanse maatschappij en de burgeroorlogen. In hun rapportages/beantwoording van vragen worden de onderstaande specifieke politieke, culturele en sociaaleconomisch verschillen benoemd, waarmee het hof rekening heeft gehouden:⁹

- Liberia was feitelijk in oorlogstoestand van eind 1989 tot 1997 en wederom van 1999 tot 2003. In die periodes was het land intern verscheurd door ingrijpende, met name*

politieke en etnische geschillen en (daarmee in dit geval gepaard gaande) gewapende conflicten, hetgeen een bijzondere wissel trekt op het onderzoek, zoals bijvoorbeeld ten aanzien van het opsporen van nog beschikbare getuigen, het geheugen van deze getuigen omtrent specifieke gebeurtenissen en het ter beschikking zijn van ander aanvullend bewijsmateriaal.

- *Liberia heeft overwegend een mondelinge cultuur, waarbij informatie wordt onthouden (onder herinnering van een bepaalde plaats of gebeurtenis, zie hierna) in plaats van opgeschreven.*
- *Engels is de officiële taal in Liberia, maar er zijn meer dan twintig andere talen/dialecten. Voor sommige Liberianen is het Engels de tweede taal; voor anderen is het hun moedertaal. Degenen die het Engels leren als tweede taal hebben vaak een beperkte beheersing van de taal. Over het algemeen is Liberiaans Engels noch een echte Creoolse taal noch een 'pidgin' taal, maar een eenvoudige versie van het standaard Engels. In het begin is Liberiaans Engels voor nieuwkomers moeilijk te begrijpen. Zoals het hof ook is gebleken bij het bestuderen van het dossier is niet uit te sluiten dat het vertalen van het Liberiaans Engels naar het gewone Engels, op onderdelen/details verkeerd kan zijn gegaan. Ook getuigen maakten tijdens het afleggen van een verklaring uit eigen beweging melding van communicatieproblemen.*
- *Liberianen hebben een geheimhoudingscultuur, waarvan de onderliggende redenering is dat belangrijke informatie alleen mag worden doorgegeven aan personen die gekwalificeerd zijn om deze te ontvangen.*
- *Liberianen zijn over het algemeen weinig geïnteresseerd in de tijden van de klok, maar verwijzen veelal naar verschillende delen van de dag, te weten dageraad, ochtend, middag, avond.*
- *Liberianen verwijzen ten aanzien van periodes eerder naar gebeurtenissen, zoals de geboorte van een kind of openbare evenementen, regenseizoen, of droogteseizoen dan dat ze zich een exacte datum of zelfs jaar kunnen herinneren. Verwijzingen die worden gemaakt naar tijd en aantal zijn dan ook over het algemeen onnauwkeurig.*
- *Liberia heeft een heel laag onderwijsniveau. In 2010 was 61% van de volwassenen alfabeet, in 2004 was dat percentage 55%. Daarbij maakt [deskundige 3] bovendien de kanttekeningen dat hoewel mensen op papier kunnen lezen en schrijven, zij daar vaak in werkelijkheid de grootste moeite mee hebben. Tevens overdrijven Liberianen vaak hun onderwijsniveau omdat het een van de belangrijkste elementen is waarop hun status is gebaseerd. Gelet op de kanttekeningen die [deskundige 3] schetst, moet het percentage alfabeten in de ten laste gelegde periode lager zijn geweest.*
- *Over het algemeen gaat het (ver)horen van Liberianen gepaard met veel problemen, zeker als het aankomt op het horen van mensen over kwesties die vanwege zorgen om de veiligheid gevoelig liggen en deze mensen deel uitmaken van een informeel netwerk.*
- *Verklaringen van Liberianen kunnen aan duidelijkheid te wensen overlaten. Enerzijds heeft dat te maken met cultuurverschillen in de manier van uitleg geven of het weergeven van gebeurtenissen (zie hiervoor). Anderzijds geeft een getuige zichzelf de mogelijkheid voor een alternatieve uitleg van zijn verklaring, mocht op een later tijdstip een dergelijke ontsnappingsmogelijkheid goed van pas komen. Daarbij kunnen (onder meer) onveiligheid, schaamte en eigenbelang een rol spelen. Liberianen kunnen daarom moeilijk te volgen zijn of zelfs onlogisch overkomen.*

Voorts heeft het hof geconstateerd dat plaatsnamen in Liberia op verschillende manieren worden gespeld, zelfs in officiële kaarten die zich bij de stukken bevinden. Verder zijn er ook plaatsnamen die hetzelfde klinken of zelfs op dezelfde wijze worden gespeld, maar die niet telkens dezelfde plaats betreffen. De omstandigheid dat een getuige een bepaalde plaats

noemt, die ook of iets anders geschreven in een ander gebied in Liberia ligt, maakt niet dat deze verklaring ten aanzien daarvan als onbetrouwbaar moet worden aangemerkt.

G.1.3 Trauma en herinnering

Een ander punt van bijzondere aandacht vindt het hof in de omstandigheid dat een aantal van de in de onderhavige strafzaak gehoorde getuigen (de zogenoemde ‘former fighters’) al in de eerste burgeroorlog (eind 1989 tot juli 1996) als (kind)soldaat zijn blootgesteld aan (ernstig) traumatiserende gebeurtenissen. Een aantal van hen heeft verklaard ook in de ten laste gelegde periodes pleger te zijn geweest van in de tenlastelegging genoemde (ernstig) traumatiserende gebeurtenissen. In een enkel geval hebben deze getuigen verklaard daarna zelf gevangen genomen te zijn door rebellen en slachtoffer te zijn geworden van (ernstig) traumatiserende gebeurtenissen.

Het hof zal daarom bij de beoordeling van verklaringen van dit type getuigen en de mogelijke inconsistenties en onnauwkeurigheden daarin, rekening houden met het feit dat het gaat om uitzonderlijk dramatische gebeurtenissen die een grote impact op de getuigen kunnen hebben gehad. Indien de plegers/slachtoffers van traumatische gebeurtenissen een beroep doen op herinneringen aan die gebeurtenissen, dan komt het voor dat er bij verschillende gelegenheden de verklaringen niet geheel consistent zijn. Het hof heeft geconstateerd dat dit ook in de onderhavige zaak nog al eens het geval is.

Tevens houdt het hof er rekening mee dat juist bij verklaringen van dergelijke ‘former fighters’ onveiligheid, schaamte en eigenbelang een grote rol kunnen spelen.

*Het hof is, op basis van het vorenoverwogene, van oordeel dat de weergave van een traumatische gebeurtenis door een getuige en/of een slachtoffer met de nodige voorzichtigheid en alleen in onderlinge samenhang met andere bewijsmiddelen dient te worden beoordeeld. Deze weergave kan immers vertekend zijn.
()*

G.2 Beoordeling getuigenverklaringen

Bij de beoordeling van de juistheid en betrouwbaarheid van de verklaringen van de getuigen, heeft het hof zijn ogen niet gesloten voor de (door de raadvrouw benoemde) feitelijke onjuistheden/onmogelijkheden en inconsistenties. Juist om die reden heeft het hof de voor het bewijs gebezigde bewijsmiddelen zeer behoedzaam beoordeeld en gewaardeerd, en in geval van herhaalde contradicties of lacunes in een verklaring in sommige gevallen aanleiding gezien deze buiten beschouwing te laten, tenzij de desbetreffende getuigenverklaring, voor zover relevant, op essentiële onderdelen bevestiging vindt in ander bewijs. Indachtig hetgeen hiervoor is overwogen onder G.1.2 en G.1.3 heeft het hof in het geval van ondergeschikte discrepanties (bijvoorbeeld de precieze data) in verklaringen van getuigen, deze verklaringen niet op voorhand in zijn geheel als onbetrouwbaar beoordeeld, nu die discrepanties vaak te verklaren zijn door de hiervoor uiteengezette factoren.

Ten aanzien van de verklaringen van getuigen, die tot het bewijs zijn gebezigd, heeft het hof in het geheel geen reden te twijfelen aan de juistheid en de betrouwbaarheid van die verklaringen, voor zover tot het bewijs gebezigd, nu deze - in onderling (tijds)verband en samenhang bezien met elkaar en het overige (steun)bewijs - in de kern consistent zijn. Het hof verwijst in dit verband naar de hierna weergegeven vastgestelde feiten en omstandigheden,

waaruit een duidelijk beeld naar voren komt ten aanzien van verdachtes betrokkenheid bij de ten laste gelegde feiten.”

9.4.

Uit het arrest kan bezwaarlijk anders worden afgeleid, dat het hof gemeend heeft voor het bewijs gebruik te kunnen maken van getuigenverklaringen, die ‘herhaalde contradicties of lacunes’ bevatten, indien deze verklaringen maar ‘op essentiële onderdelen bevestiging vindt in ander bewijs’. Zoals hierboven (§4.A.1.) is aangegeven, gaat het systeem van de wet, het wettelijk bewijsstelsel en de daaraan ten grondslag liggende uitgangspunten er van uit dat slechts betrouwbare/geloofwaardige en inhoudelijk juiste getuigenverklaringen voor het bewijs kunnen en mogen worden gebruikt. Onjuiste (want ‘vertekende’) en onaannemelijke verklaringen van getuigen kunnen/mogen niet voor het bewijs worden gebezigd. Gelet hierop getuigt het andersluidende oordeel van het hof van een onjuiste rechtsopvatting, zodat het arrest, althans de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen is/zijn omkleed.

9.5.

Voorts heeft te gelden dat tegenstrijdige getuigenverklaringen niet voor het bewijs kunnen en mogen worden gebezigd (zie ook § 4.A.2.). Ook in dit opzicht is het oordeel van het hof onjuist en/of onbegrijpelijk.

9.6.

De omstandigheid dat een getuige om tal van -mogelijk plausibele- redenen een *vertekende* weergave van de werkelijkheid bevat, want bevattende een onjuiste weergave van -bijvoorbeeld- plaats en tijd, kan en mag geen reden zijn zo’n verklaring bevattende een vertekende weergave van de werkelijkheid toch maar voor het bewijs te bezigen. Terzijde wordt overigens opgemerkt dat voorstelbaar is dat een getuige zich vergist met betrekking tot -bijvoorbeeld plaats en tijd-, maar dat maakt niet helder waarom de getuige zich zelf in meerdere verklaringen tegensprekt op punten zoals de plaats, de handeling en de groep/vermeende rebellenbeweging/leger waartoe men zou hebben behoord op dat moment van vermeend handelen. Indien een getuige zich vergist, zal deze vergissing immers ook doorwerken in zijn latere verklaring(en) en biedt dit geen reden om de ene keer A te zegen en een andere keer B. Bovendien is niet helder *welke* waarneming (A of B) het hof heeft beoogd voor het bewijs te bezigen. Dat hiervan in het onderhavige geval ook sprake is, blijkt uit de omstandigheid dat het hof verklaringen van diverse getuigen voor het bewijs heeft gebruikt, waarin deze getuigen verklaard hebben te hebben waargenomen dat vanuit de Antarctic Mariner in de haven van Buchanan wapens zijn gelost, en wel op data en perioden dat dat schip (aantoonbaar) niet eens in de haven van Buchanan heeft gelegen, en dus niet duidelijk is welke data/periode door het hof is vastgesteld; verdachte in de haven van Buchanan is waargenomen op momenten die niet mogelijk zijn en/of simpelweg niet juist zijn en dus niet duidelijk welke data/periode het hof bedoeld heeft bewezen te achten (zie met name middel 27); wapens werden opgeslagen onder het huis terwijl het huis geen kelder heeft gehad, zodat niet duidelijk is waar de wapens zijn opgeslagen en waarom verdachte daar dan van op de hoogte zou moeten zijn (zie met name middel 20 §3); verklaringen over de wijze waarop het schip zou zijn gelost onmogelijk is en ook tegenstrijdig zijn en niet duidelijk is op welke wijze het schip dan in de ogen van het hof wél gelost is (zie onder meer middel 10 §6, middel 13 §3 en middel 16 §5).

9.7.

In zijn arrest geeft het hof als reden voor een 'vertekende' weergave van de werkelijkheid onder meer aan dat een getuige 'analfabeet' zou kunnen zijn. Mogelijk doelt het hof hierbij op hetgeen het hof Den Haag in zijn uitspraak heeft geconstateerd, te weten dat gebleken is dat getuigen bij de rechter commissaris bij confrontatie met verschillen in hun verklaringen zijn gaan 'draaien' of in toorn zijn ontstoken, bijvoorbeeld in het geval van de getuige die eerder de naam van het schip op de achtersteven las, maar bij het latere verhoor moest erkennen analfabeet te zijn en de naam van het schip van een ander te hebben gehoord (zie hierboven, VII, overweging 9.15 van het arrest). Dat een belastende getuige zichzelf 'de mogelijkheid' geeft 'voor een alternatieve uitleg van zijn verklaring, mocht op een later tijdstip een dergelijke ontsnappingsmogelijkheid goed van pas komen' en/of analfabeet en/of getraumatiseerd zou zijn is voorts geen reden verklaringen dan maar eerder of überhaupt voor het bewijs te bezigen, terwijl de verdediging ook nog eens heeft aangevoerd dat niet eens vastgesteld is dat de getuigen, wier verklaringen voor het bewijs zijn gebruikt, analfabeet en/of getraumatiseerd zijn en dit ook niet uit het bewijs en verhandelde ter zitting kan volgen. Nog sterker, uit het verhandelde ter zitting volgt dat de verdediging ook heeft aangevoerd dat de betreffende getuigen ten aanzien van deze aspecten ook niet konden worden bevraagd omdat dit soort vragen meestal werden belet, zodat het hof te dier zake ook gehandeld heeft in strijd met de eisen van art. 6 EVRM. Indien het oordeel van het hof dan ook niet van een onjuiste rechtsopvatting getuigt, is/zijn het arrest en/of bewezenverklaringen derhalve eveneens onvoldoende met redenen omkleed.

9.8.

Het bovenstaande klemmt overigens te meer nu het hof Den Haag juist vanwege (onder meer) de vele tegenstrijdigheden in en tussen de getuigenverklaringen verdachte heeft vrijgesproken; het hof 's-Hertogenbosch zelf ook heeft vastgesteld dat opsporingsambtenaren getuigen niet kritisch hebben ondervraagd; de verdediging uitdrukkelijk heeft aangevoerd dat hetgeen de getuigen verklaren überhaupt nimmer door het openbaar ministerie is nagetrokken; de verdachte niet, althans niet voldoende in staat is gesteld op adequate wijze getuigen te ondervragen; de verdediging vergeefs verzocht heeft bepaalde onderzoeken te doen verrichten, nog afgezien van hetgeen de verdediging (uitdrukkelijk en onderbouwd) naar voren heeft gebracht ten aanzien van (verkort zakelijk weergegeven) het door de VN uitgevoerde onderzoek (zie middel 4)/de haven Buchanan (middel5)/schip Atlatic Mariner (zie middel 6).

Middel 10: [medeverdachte 4] onbetrouwbaar

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ten aanzien van de getuige [medeverdachte 4] is door de verdediging uitvoerig en onderbouwd aangevoerd dat de door deze getuige afgelegde belastende verklaringen onjuist en onbetrouwbaar zijn, nu (onder meer) deze getuige zich meermalen tegensprekt; verklaringen in strijd zijn met objectieve gegevens; de getuige behoort tot de groepen die tegen Charles Taylor hebben gestreden; de getuige geronseld is en de verdediging niet in staat is gesteld hiernaar onderzoek te doen doordat (onder meer) vragen zijn belet.

In het arrest heeft het hof verklaringen van deze getuige voor het bewijs gebezigd zonder specifiek in te gaan op hetgeen de verdediging ten aanzien van de betrouwbaarheid van de verklaringen en de onmogelijkheid van de verdediging onderzoek te doen naar de wijze waarop de verklaringen tot stand zijn gekomen, zodat het arrest nietig is, althans onvoldoende met redenen is omkleed.

Voorts heeft het hof niet gereageerd op het verzoek een reconstructie uit te voeren naar de wijze waarop de getuige -volgens eigen zeggen- in staat is kisten met tientallen AK wapens uit het ruim van de Antarctic Mariner te dragen, zodat het onderzoek in hoger beroep en het arrest nietig zijn.

Toelichting

10.1.

De raadvrouw heeft in haar pleitnotities d.d. 24 februari 2017 ten aanzien van de getuige [medeverdachte 4] het volgende aangevoerd:

“[MEDEVERDACHTE 4]

Dit is ook een van de grootste leugenaars van de Buchanan bunch, maar mag zich verheugen in het volste vertrouwen van het openbaar ministerie.

Aankomsten AM; In V1 heeft hij aankomsten gezien en beschreven van de AM in Maart 2001, November 2001, Februari 2002, November 2002 en April 2003. In V2 zegt hij dezelfde schepen gezien te hebben als in V1 maar alleen zijn er in V2 geen wapens in April 2003 en in V1 wel. In V2 geeft hij tot in de kleinste details beschrijvingen van de wapens die hij op deze 4 aankomsten heeft gezien. In V4 (de RC verklaring) is het echter weer anders en zegt hij dat de AM alleen in Maart 2001 en November 2002 wapens aan boord had en niet op de andere data.

Containers; In V1 zegt hij dat de wapens in containers zaten die met een kraan van het schip werden gehaald en op een truck werden gezet en de container met een zeil werd afgedekt. Een container wordt natuurlijk nooit met een zeil afgedekt. In V2 heeft hij dan echter weer nooit containers met wapens gezien maar uitsluitend kisten met wapens die werden ontladen en op trucks werden. V4 (RC) heeft hij geen containers en geen kisten met wapens gezien maar zitten de wapens nu in “cartons”.

Inhoud verpakking; In V1 zegt hij dat er 50 AK's in een kist zitten. In V2 zegt hij dat er 20 AK's in een kist zitten en in V4 zegt hij dat er 20 AK's in een carton zitten. Dit is fysiek en logistieke waanzin! . het openbaar ministerie meent nog steeds dat kartonnen dozen nu eenmaal nat kunnen worden en daardoor neervallen.

Inspectie wapens: In V1 zegt hij dat de inspectie van de wapens in het ruim van het schip plaatsvinden. Er zijn dan volgens hem wel 10 OTC beveiligers bij en bovendien zijn [verdachte] en [medeverdachte 1] er bij als de wapens in het ruim worden geïnspecteerd. [verdachte] en [medeverdachte 1] inspecteren persoonlijk de inhoud van de kisten in het ruim. Alle wapens en munitie van 3 a 4 containers staan volgens de V1 verklaring in een ruim en is het ruim waar deze in staan iedere keer weer anders. In V2 zegt hij dat de wapens in ruim 2 zitten en de munitie in ruim 1 en dat dit altijd zo gebeurt. In V2 zegt hij nu niet dat er 10 OTC beveiligers de wapens inspecteren en dat [verdachte] en [medeverdachte 1] zelf in het ruim de wapens inspecteren. In V2 zegt hij nu dat hij alleen

het ruim in gaat en daar door [verdachte] toe is opgedragen. Hij zegt nu dat [verdachte] en [medeverdachte 1] nu op het dek staan en het ruim vanaf het dek inkijken. Hij zegt dat [verdachte] nu vanaf het dek tegen hem zegt dat hij een kist moet openen en een wapen er uit moet nemen. Hij zegt dat hij dit heeft gedaan en het wapen heeft doorgehaald. Hij zegt dan tegen [verdachte] die boven aan het dek staat. "Kijk Boss" en [verdachte] antwoordt dan "Goed". Dan gaat hij nog naar de munitie en legt die in zijn hand en laat de patronen in zijn hand aan [verdachte] boven op het dek zien. U moet begrijpen, dat dit een hoogte van tientallen meters is en zoals ook de scheepsexpert zei en de maten van het schip bevestigen, kan je niet boven naar beneden kijken, ben je niet te verstaan en kan je niets daar beneden in iemands hand zien. Deze procedure volgen zij bij iedere aankomst en bij iedere inspectie. In V4 (RC) zijn deze inspecties allemaal verdwenen en zijn er geen 10 OTC beveiligers die met [verdachte] en [medeverdachte 1] in het schip de kisten inspecteren, nu is het ook niet [medeverdachte 4] die alleen de wapens en de munitie inspecteert en de wapens en munitie aan [verdachte] aan het dek laat zien. Nee, in V4 gaan de wapens zonder inspectie direct naar de mansion en gaat hij mee en ziet hij de wapens pas voor de eerste keer als een generaal in de mansion de cartons opent om te zien of er wapens in zitten. Het is bijna niet te geloven dat zoiets kan gebeuren. Hoe kan iemand nu zulke verschillende verhalen vertellen. Dat deze getuige natuurlijk duidelijk alles gelogen heeft en hij blijkbaar niet kan herinneren wat hij de laatste keer heeft gezegd vertelt hij allerlei volkomen onmogelijkheden en is het meer dan duidelijk dat hij liegt.

Wapens in ruim 1 en 2: In V1 zitten alle wapens en munitie altijd in 1 ruim en verandert dit ruim iedere keer. In V4 zitten de wapens in cartons en zitten die altijd in ruim 1 en 2. In V2 zitten de wapens in kisten en altijd in ruim 1 en 2 en zijn er altijd 5 trucks nodig om de wapens te laden die van de AM kwamen. Ieder ruim van de AM kan ongeveer 7.000 ton laden. De lading van 5 Liberiaanse trucks is ongeveer 35 ton en deze 35 ton zijn volgens de getuige over 2 ruimen verdeeld en dus zou ieder ruim dan ongeveer 17.5 ton bevatten. Dit is dus ongeveer een kwart procent van zijn capaciteit. Het ruim is dus voor 99.75 % leeg. Toch durft deze getuige te verklaren dat er in November 2002 minder wapens waren, er waren n.l. maar 3 trucks en dus ongeveer 20-25 ton aan wapens en munitie. Hij zegt dan dat omdat het dus minder wapens waren alle wapens en munitie nu in een ruim kunnen worden geplaatst. Het ruim was al voor 99.75 % leeg en nu kan het dus wel. Het blijkt dus wel dat deze man nooit in een ruim heeft gekeken en geen idee heeft wat er in een ruim geladen kan worden. Hij doet alsof we met een roeiboot te maken hebben.

[verdachte] beschrijving: Hij zegt dat [verdachte] bruin haar had met een scheiding in het midden. [Verdachte] heeft nooit een scheiding in het midden gehad. Hij zegt dat [verdachte] een kleine snor had. [Verdachte] heeft nog nooit een snor gehad. Hij zegt dat [verdachte] soms een bril droeg. [verdachte] draagt altijd een bril omdat hij zonder bril niets kan zien. Hij zegt dat [verdachte] hinkt omdat hij zijn been heeft gebroken gedurende motor racen in Amerika. [Verdachte] heeft nooit een been gebroken, [verdachte] hinkt niet en [verdachte] rijdt nooit op een motor en heeft nooit op een motor gereden en zeker geen motor racen. Dit zijn dus weer allemaal leugens.

Papiertjes op kisten: In V1 zegt hij niets over aanduidingen op kisten. In V2 zegt hij dat er kleine papiertjes op de houten kisten zaten geplakt waarop stond Ak 47 of Ak rounds. In V4 zegt hij dus dat er geen houten kisten waren met wapens maar cartons waarin de wapens zaten. Hij zegt nu niet dat er kleine witte papiertjes op de houten kisten zaten

geplakt maar nu zegt hij dat er op de cartonnen dozen met zwarte verf op geschreven stond wat er in zat. Dit is dus wel weer wat anders dan witte papiertjes.

Transport: In V1 zegt hij dat containers met wapens met een kraan uit het schip werden geladen en direct op de truck werden gezet. In V2 zegt hij dat hij nooit containers heeft gezien en dat er alleen maar houten kisten werden ontladen en dan op 5 vrachtwagens werden gezet. In V4 zijn het geen containers en geen houten kisten die met een kraan worden ontladen. Nu zegt hij dat het cartons zijn die met een net uit het schip worden gehesen. Nu worden de kisten niet op de vrachtwagens gezet maar worden er wapens met een kraan op de vrachtwagens gezet. Dit is natuurlijk niet mogelijk. In V4 zegt hij nu dat de cartons op 3 a 4 ATU trucks worden gezet en er een OTC trucks bij is. Ook hier weer allerlei andere en tegenstrijdige verhalen.

Wanneer ontladen: In V1 zegt hij dat eerst de gewone lading van RTC wordt uitgeladen en er daarna gewacht wordt totdat het donker is voordat de wapens worden uitgeladen en dat dit van 19.00 tot 02.00 duurde. In V2 zegt hij dat de wapens nu niet pas worden uitgeladen als de gewone lading van RTC ontladen is maar in V2 zegt hij dat de wapens de eerste nacht na aankomst worden uitgealden en duurt het ontladen van 20.00 uur tot 04.00 uur. In V4 zijn wij echter weer terug bij het begin want in V4 zegt hij nu weer dat de reguleren goederen van OTC eerst worden uitgeladen en dat het uitladen van 24.00 tot 03.00 duurt. Ook hier dus weer allerlei verschillende situaties en dus weer allerlei leugens.

[Verdachte] gezien: In V1 zegt hij dat [verdachte] iedere keer naar de haven komt als de AM in Buchanan aankomt. [Verdachte] gaat dan als eerste aan boord en inspecteert hij de wapens in het ruim en als [verdachte] het schip verlaat begint men met het ontladen. In V2 zegt hij dat [verdachte] op 22/6/01 om 18.15 in de haven van Buchanan aankomt en weet [medeverdachte 4] dit nog precies omdat hij op zijn horloge heeft gekeken. [Verdachte] ging samen met [medeverdachte 4] aan boord om de kapitein te ontmoeten en keek [medeverdachte 4] samen met [verdachte] in het ruim en zag hij de kisten met wapens staan. [Verdachte] gaf hem daarna de instructies om de wapens te inspecteren. [Verdachte] verliet het schip en kwam om 21.00 terug. Hij geeft vervolgens een volledige beschrijving wat er allemaal gebeurde. In V4 (RC) is het weer heel anders nu zegt hij dat [verdachte] niet om 18.15 kwam zoals hij in V2 nog wist omdat hij op zijn horloge had gekeken maar zegt hij dat [verdachte] ochtends naar de AM kwam en dat hij voor 30-35 minuten aan boord ging en hij daarna de haven verliet. Hij zegt verder dat er 's nachts werd begonnen met het uitladen. En dat nadat de wapens in de cartons op de trucks werden gezet zij direct naar de Mansion zijn gegaan en hij de wapens pas voor het eerst zag toen een generaal daar een van de cartons opende. [Verdachte] is nu 's nachts dus ook weer niet terug gekomen en niet aanwezig bij het uitladen zoals in V2. Er was geen aankomst in maart 2001 en de enige aankomst die had kunnen bedoelen was die van 21 juni 2001 om dat er volgens hem dat jaar nog slechts een aankomst was in November 2001. Dat [verdachte] in juni 2001 in Parijs is zoals bevestigd wordt door zijn Amex kaart toont ook hier weer dat deze getuige weer niet de waarheid spreekt maar weer een verzonnen verhaal vertelt.

Inspectie Loop: In V2 zegt hij dat de trucks nadat zij geladen zijn 's nachts eerst naar de Loop gaan om daar door [verdachte] nogmaals geïnspecteerd te worden. Vervolgens zegt hij dat [verdachte] dan achter het konvoi aanrijdt naar Monrovia. In V4 is hier echter allemaal weer geen sprake van en gaat hij met de vrachtwagens direct naar de

Mansion en is er geen inspectie in het schip en geen inspectie in de loop en rijdt cliënt niet achter het konvooi. Hij ziet de wapens dan pas voor het eerst in de Mansion.

Plane crash Monrovia: Volgens de UN is er een plane crash geweest op 15 februari 2002 en gebeurde dit om 05.00 s'ochtends. [medeverdachte 4] geeft 3 verschillende versies van deze plane crash die duidelijk aangeven dat hij dit hele verhaal weer verzonnen heeft. Hij heeft duidelijk van iemand gehoord dat er een plane crash was en daar zelf een verhaal bij gefantaseerd. Hij zegt dat hij de wapens van deze crash al in de Mansion afleverde tussen 03.00 en 04.00 s'ochtends. Dit is dus al 2 uur voordat het toestel was neergestort. Bovendien zegt het VN rapport dat de er na het ongeluk voor uren explosies waren gehoord die aangaven dat de munitie en wapens vernietigd waren. Voor een gedetailleerde beschrijving over wat deze [medeverdachte 4] heeft verklaard verwijzen wij naar Zie Animatie presentatie deel 1 – [medeverdachte 4] en deel 1 punt 5 “airplane crash”.k

Gevechten: In V1 zegt hij dat hij in november 2000 in Lofa heeft gevochten en toen ook in Guinee zou zijn geweest. In V2 zegt hij dat hij in december 2002, na een wapenlevering in Buchanan voor een maand in Lofa heeft gevochten en in januari 2003 weer terug was in Buchanan. Hij zegt dan dat hij in Foya, Voinjema en Zorzor zou hebben gevochten. Hij zegt verder dat hij in die maand december 2002 ook over de grens is gegaan en in Guinee heeft gevochten. Hij zegt verder dat dit de enige keer is geweest dat hij in zijn OTC tijd aan het front is geweest. Hij kan natuurlijk in december 2002 nooit in Guinee zijn geweest en zelfs niet in Lofa hebben gevochten omdat Lofa in december 2002 al in de handen van de LURD was en de LURD op dat moment al weer tussen Tubmanburg en Monrovia aan het vechten was. Hij is volgens zijn verklaring gedurende zijn OTC tijd dus slechts eenmaal aan het front geweest. Omdat hij nooit op de plaatsen heeft kunnen zijn die hij heeft aangegeven blijkt wel dat hij ook hier weer gelogen heeft en natuurlijk nooit aan het front is geweest. Ook heeft hij zich in deze verklaring aan een datum vastgelegd omdat hij zegt dat hij daar geweest zou zijn na een aankomst van de AM in december 2002. De AM kwam op 15 december 2002 dus zou hij dan volgens zijn verklaring pas na 15 december 2002 naar Lofa en Guinee zijn geweest. Er waren toen helemaal geen gevechten meer in Guinee en kon men als een regerings soldaat daar helemaal niet meer komen omdat men dan door LURD beheerst gebied zou moeten trekken. Vervolgens noemt hij dan enige andere namen van mensen die ook bij hem waren gedurende die maand dat hij aan het vechten was. Hij noemt dan o.a. [getuige 35] als een van de personen die bij hem waren maar [getuige 35] heeft zelf verklaard nooit aan het front te zijn geweest. In V3, de a la carte verklaringen van 20-26 november 2004 verandert alles weer en is hij nu niet slechts eenmaal aan het front geweest gedurende die maand december 2002 tot januari 2003 maar is hij er weer diverse malen geweest. Hij zegt dan dat hij met zijn broertje samen maar 1 keer aan het front geweest en dat was gedurende die maand december 2002 toen hij als enige keer aan het front zou zijn geweest. Vervolgens verandert alles weer en is hij nu weer in februari 2001 in Guinee geweest. Hij is dus vergeten dat hij in V2 had gezegd dat hij slechts eenmaal in december 2002 aan het front was geweest. Hem is natuurlijk gezegd dat hij in december 2002 niet in Guinee en Lofa kon zijn geweest en dus wordt nu de datum dan maar veranderd om zich aan de situatie aan te passen. Wij krijgen dan in V3 ook weer alle bekende gruwelijke verhalen zoals wij nu gewend zijn deze in de a la carte verklaringen te horen. In V4 (RC) vertelt hij weer een ander verhaal. Nu is hij eerst in maart-april 2000 in Lofa aan het front geweest en heeft hij daar weer een maand doorgebracht. Hij zegt dan ook weer dat hij na deze maand van maart/april 2000 nog slechts maar een keer meer heeft gevochten en dat dit in Buchanan was in 2003. Toen er in Buchanan gevochten werd was OTC er al niet meer en kan hij daar dus ook niet voor OTC gevochten hebben. Hij gaat dan gewoon verder en ergens in zijn verklaring zegt

hij dan weer dat hij ook in 2002 in Lofa is geweest en in Kolahun heeft gevochten. Als de raadvrouw hem dan zegt dat hij zojuist verklaarde dat hij alleen in maart/april 2000 had gevochten zegt hij dat hij gezegd had dat hij in maart/april 2000 alleen in Lofa had gevochten maar in Kolahun in 2002. Kolahun is echter Lofa dus wat is nu het verschil. Hij heeft niets over zijn zogenaamde gevechten in Gueckedou verteld terwijl dat toch in V3 zijn hoogste punt van de verklaring was. De RC moet hem dit eerst vertellen voordat hij dan tussen neus en lippen doorzegt dat hij daar ook wel is geweest. Het moet ook uit al de tegenstrijdigheden en onmogelijkheden die hij vertelt wel duidelijk zijn dat ook hij weer hier staat te liegen en zelf niet meer weet wat hij allemaal verzonnen had in zijn andere verklaringen en nooit in Gueckedou is geweest en ook niet in Lofa."

10.2.

Voort heeft de raadvrouw van verdachte op 17 maart 2017 ten aanzien van de getuige [medeverdachte 4] nog het volgende aangevoerd:

"Over [medeverdachte 4] en de zogenaamde kartonnen doos waarin hij wapens een trapje omhoog droeg meent het openbaar ministerie een fout te hebben ontdekt. Een bijna lachwekkende opmerking van een openbaar ministerie, dat in die noch in al die verklaringen fouten in de zin van onmogelijkheden ziet en alle absurditeiten kennelijk weg regenereert naar een plaatselijk genetisch bepaalde geheugenstoornis.

Ik zal u straks tonen nogmaals dat die kartonnen versie en al die andere fysieke andere onmogelijkheden, zoals de door het openbaar ministerie genoemde "dunne triplex" kist uiteraard ook wordt genoemd in de analyse en de PPP van de verdediging, maar eveneens nimmer kan hebben bestaan.

()

- [medeverdachte 4] en de rest.

De verdediging acht het onbegrijpelijk en in feite volstrekt bezijden enigerlei serieuze waarheidsvinding en mispresentatie van het dossier om de suggereren, dat de verdediging [medeverdachte 4] slechts op basis van zijn "cartons" diskwalificeert

.

Ik zal weer de PPP ter hand nemen en u tonen, dat niet alleen hij van carton, naar triplex en de meest uitzinnige discrepanties en fysieke onmogelijkheden zwalkt, maar voorts dat elk weldenkend mens of jurist of lid van het openbaar ministerie niet zou kunnen concluderen, dat enigerlei bewijs aan deze [medeverdachte 4] noch aan al die andere waanzinverklaringen kan worden onttrokken.

Nog los van het feit, dat de herkomst en betrouwbaarheid van deze getuigen nimmer kon worden nagegaan vanwege de beletting van vragen daaromtrent, maar ook vanwege het ontbreken van informatie en verslaglegging daaromtrent, zoals al door de verdediging bij pleidooi betoogd en al om die reden tot uitsluiting van alle bewijs leidend. Ik verzoek u ter bespreking van de door het openbaar ministerie ingenomen standpunten betreffende de vermeende waarde van hetgeen [medeverdachte 4] stelt en de door de verdediging volgens het openbaar ministerie geponeerde stellingen betreffende een "carton", als een kartonnen doos, de PPP [medeverdachte 4] ter hand te nemen.

De PPP...

Dus hoezo een kartonnen doos en de rest dan. Al die onmogelijkheden en kennelijke leugenachtigheden en tegenstrijdigheden. Het openbaar ministerie zwijgt slechts.

En al die anderen met hun waanzinverhalen. Het openbaar ministerie zwijgt.”

10.3.

In het arrest heeft het hof in strijd met artikel 359 lid 2 Sv niet gereageerd op de door de verdediging aangehaalde tegenstrijdigheden in het bewijs, terwijl het hof de verklaringen van [medeverdachte 4] wel tot het bewijs heeft gebezigd. Gelet hierop is het arrest, althans de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen omkleed.

10.4.

Voorts zijn de tot het bewijs gebezigde verklaringen van deze getuige tegenstrijdig, nu de getuige in bewijsmiddel 31 verklaart dat de wapens en munitie in houten kisten werden vervoerd, terwijl de getuige in zijn verklaring, vervat in bewijsmiddel 33, verklaart dat de wapens in ‘cartons’ werden vervoerd. Tevens verklaart deze getuige in zijn verklaring, vervat in bewijsmiddel 31, dat de trucks met wapens – voordat ze naar Monrovia gingen – eerst naar de Loop gingen, waar de geladen trucks zouden zijn geïnspecteerd door verdachte, terwijl uit zijn verklaring in bewijsmiddel 33 blijkt dat de trucks met wapens rechtstreeks naar Monrovia zouden zijn gereden. Gelet hierop zijn de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen omkleed.

10.5.

Daarnaast heeft het hof een verklaring van de getuige [medeverdachte 4] in feite gedenatureerd, nu het hof de verklaring die deze getuige op 10 januari 2006 bij de rechter-commissaris heeft afgelegd tot het bewijs heeft gebezigd (bewijsmiddel 33), maar die onderdelen die door de verdediging expliciet zijn benoemd als onbetrouwbaar, onmogelijk en/of tegenstrijdig met eigen verklaring en/of verklaringen van anderen uit de verklaring heeft weggelaten. Zo heeft de verdediging aangevoerd dat de getuige in deze verklaring heeft gesteld dat hij in het ruim staat, een wapen omhoog houdt en dat verdachte vanaf de rand op het dek daarop zou hebben geantwoord ‘goed’, terwijl dit feitelijk onmogelijk is gelet op onder meer de afmetingen en bouw van hoge randen van ongeveer 2 meter op de luiken van het schip. Dit onderdeel is door het hof gemakshalve uit de verklaring weggelaten. Tevens heeft deze getuige volgens de raadvrouw van verdachte ook verklaard dat hij met zo’n 300 wapens in een kist heeft gedragen, terwijl de verdediging ter zitting heeft gevraagd of de advocaat-generaal dit eens kan voordoen, om te testen of dit überhaupt mogelijk is. Ook dit onderdeel van de verklaring is niet meer terug te vinden in het bewijsmiddel. Het hof heeft de verklaring daarmee een wezenlijk andere betekenis gegeven dan de getuige daaraan kennelijk heeft willen geven. Het op deze manier ‘wegpoetsen’ van feitelijke onmogelijkheden en onbetrouwbaarheden in de verklaring heeft echter niet tot gevolg dat die verklaring daardoor maar als betrouwbaar kan worden gekwalificeerd en niet meer tegenstrijdig is met andere tot het bewijs gebezigde verklaringen, maar heeft daarentegen wel tot gevolg dat de verklaring (mede ten opzichte van de overige tot het bewijs gebezigde verklaringen) een wezenlijk andere betekenis krijgt.

10.6.

Tenslotte heeft het hof niet gereageerd op het door de verdediging gedane (voorwaardelijk) verzoek een reconstructie te doen uitvoeren naar de wijze waarop een kist of carton, bevattende de door de getuige aangegeven wapens, door één persoon uit het ruim van het schip kan worden gedragen, zodat op grond hiervan het onderzoek in hoger beroep en het daarop gebaseerde arrest nietig zijn (vgl. HR 28 februari 2012, ECLI:NL:HR:2012:BU8648).

Middel 11: [medeverdachte 9] onbetrouwbaar

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ten aanzien van de getuige [medeverdachte 9] is door de verdediging uitvoerig en onderbouwd aangevoerd dat de door deze getuige afgelegde belastende verklaringen onjuist en onbetrouwbaar zijn, nu deze getuige zich meermalen tegensprekt; zelfs weersprekt hetgeen zijn broer [medeverdachte 4] heeft verklaard; verklaringen aflegt in strijd zijn met objectieve gegevens; de getuige behoort tot de groepen die tegen Charles Taylor hebben gestreden; de getuige geronseld is en de verdediging niet in staat is gesteld hiernaar onderzoek te doen.

In het arrest heeft het hof verklaringen van deze getuige voor het bewijs gebezigd zonder specifiek in te gaan op hetgeen de verdediging naar voren heeft gebracht ten aanzien van de betrouwbaarheid van de verklaringen en de onmogelijkheid van de verdediging onderzoek te doen naar de wijze waarop de verklaringen tot stand zijn gekomen, zelfs deze getuige als bewijs heeft gebruikt, hoewel deze op fundamentele punten tegengesteld aan zijn broer over dezelfde vermeende gebeurtenissen heeft verklaard, zodat het arrest nietig is, althans onvoldoende met redenen is omkleed.

Toelichting

11.1.

De verdediging heeft ter terechtzitting d.d. 24 februari 2017 overeenkomstig de overgelegde pleitnotities ten aanzien van deze getuige aangevoerd dat:

“[medeverdachte 9]

- In zijn verhoor bij NR dd 20 november 2004: De eerste keer dat ik naar Lofa ben geweest was in 2001, dit was in juni en juli. Ik ben daar toen ongeveer een maand geweest. De tweede keer was in augustus tot en met oktober 2001

En BLZ. 2: Later in 2002 ben ik wederom naar Lofa geweest om veertig mensen naar het front brengen. Ik heb daar toen ook gevochten, je ging niet naar Lofa om niet te vechten. Elke keer als ik naar het front in Lofa ging, ging dat met een helikopter. Het was een groene militaire helikopter.

En BLZ. 3: Ik heb zelf ook wel burgerslachtoffers gemaakt, vaak door ongecontroleerd vuur. Ik heb tijdens de strijd van Voinjama een man neergeschoten die ongewapend was, volgens mij was het een rebel. Het was niet in de stad Voinjama zelf maar in een klein stadje daar in de buurt. In dat stadje zaten rebellen van de LURD. We hebben toen om het stadje gevochten en hebben de LURD-rebellen verjaagt. We hebben ook in het stadje gevochten en hebben hierbij zes rebellen doodgeschoten. Ik weet niet meer hoe laat dit allemaal gebeurde. Toen de andere rebellen op de vlucht waren geslagen hebben wij besloten alle huizen te doorzoeken. Op een bepaald moment vond ik een man in een huis en trok hem naar buiten. Ik zag geen andere mensen in het huis. Ik trok de man uit het huis en heb hem eigenlijk vrij snel doodgeschoten. Ik weet niet meer of de man wat tegen mij gezegd heeft. Als hij wat gezegd heeft heb ik het niet eens gehoord. Ik was ook sterk onder invloed van de Afrikaanse medicijnen.

- PV verhoor RECHTER-COMMISSARIS: U vraagt mij of ik mij kan herinneren waar ik heb gevochten. Ik ben in Lofa geweest. Dat was in juni/juli/augustus 2000. Daarna heb

ik niet meer gevochten. U vraagt mij of ik wapens en munitie van OTC heb gebruikt in een oorlogssituatie. Ja. U vraagt mij of ik mij kan herinneren waar ik heb gevochten. Ik ben in Lofa geweest. Dat was in juni/juli/augustus 2000. Daarna heb ik niet meer gevochten. Wel nog voordat Charles Taylor president werd. Wij hebben toen tegen de LURD-rebellen gevochten. U vraagt mij of ik wel eens in Voinjama heb gevochten.Ik ging over de grens met Guinee. U vraagt mij of ik in Gueckedou heb gevochten. Die naam ken ik niet. Wij gingen wel de grens over met Guinee en kwamen toen bij een grote stad, maar de naam kan ik mij niet meer herinneren. De eerste keer dat ik daar was, was in 2000.

Deze getuige heeft dus niet meer gevochten na de zomer van 2000 en wisselt steeds van strijdtoneel. Hij is ook de broer, die over de schepen andere verklaringen dan zijn broer [medeverdachte 4] aflegt over vermeend dezelfde gebeurtenissen, maar dat verklaren zij vanuit het hebben van verschillende ogen.”

11.2.

Tevens heeft de verdediging ten aanzien van de getuige [medeverdachte 9] in het addendum onder meer het volgende opgenomen:

“PV verhoor RC [medeverdachte 9] d.d. 3 maart 2006

Onder punt 4

Ik heb wel eens wapens in de haven gezien. OTC had een schip met de naam Antarctic Mariner. Het was een erg groot schip met wel vijf ruimen. Aanvankelijk bracht het schip apparatuur uit het buitenland en daarnaast bracht het ook wel eens iets voor de president. Zij hadden ook te maken met onze voormalige president, Charles Taylor. OTC was degene die Charles Taylor steunde met het binnenbrengen van wapens. De wapens kwamen binnen met het schip, de Antarctic Mariner. OTC kwam naar Liberia in oktober/november 1999. Het schip kwam van januari/februari tot het einde van het jaar. Het schip kwam twee keer per jaar. Het schip kwam de eerste keer altijd in januari/februari/maart en de tweede keer in oktober/november/december. De eerste keer dat ik het schip zag was in januari/februari 2001. U vraagt mij hoe vaak ik het schip heb gezien. Ik heb het schip zelf twee maal gezien.

Onder punt 27

U houdt mij voor dat ik heb verklaard dat ik in de haven heb gewerkt. U vraagt mij in welke periode ik specifiek in de haven werkte. Dat was in 2001. U vraagt mij of ik in 2001 ook andere werkzaamheden heb verricht buiten die in de haven. De werkopdrachten die wij kregen, rouleerden. In 2001 moest ik hoofdzakelijk in de haven werken. U vraagt mij of mijn broer daar ook werkte, in 2001. Ja, [medeverdachte 4] heeft twee keer in de haven gewerkt. Met twee keer bedoel ik dat je dan werd verteld dat je in de haven moest werken. Soms werd je dan ergens anders geplaatst. Het betekent dat als er ergens een gebrek aan manschappen was, dat je dan daar naar toe werd overgeplaatst en daarna weer terug werd geplaatst naar je oorspronkelijke opdracht. U houdt mij voor dat ik heb verklaard dat ik het schip twee keer heb gezien. U vraagt mij of dat ook in de tijd was dat mijn broer daar werkte. Ja, toen ik daar werkte, was hij daar ook en als ik wegging liet ik hem daar achter. U vraagt mij of toen het schip aankwam mijn broer daar ook bij aanwezig was. Ja, [medeverdachte 4] was daar toen ook. U vraagt mij of ik op het schip ben geweest. Ja, ik ben daar geweest. Ik ben niet in het ruim geweest, ik ben geen bemanning van dat schip. Maar alles wat er van het schip afkwam dat zag ik. U vraagt mij of mijn broer ook het schip mee opging. Ja, hij was de shiftcommander, dus hij had

ook het recht om aan boord te gaan. Ik heb hem ook aan boord gezien. Ik heb hem daar beide keren gezien. U vraagt mij waarom wij aan boord van het schip moesten zijn. Omdat het ons eigen schip was, wij gingen daar heen als beveiliging. U vraagt mij hoe ik weet dat het ons schip was. Dat werd ons verteld door het management. Het management vertelde ons dat de Antarctic Mariner voor het bedrijf was. U vraagt mij wie mij dat heeft verteld. Het was het management, niet een bepaald persoon. Dit werd verteld door verdachte, [bestuurder OTC] en [medeverdachte 1]. U vraagt mij of zij dit mij persoonlijk hebben verteld. Ja. Mijn shiftcommander heeft mij dat verteld, maar ik heb zelf ogen en oren. Ieder staflid van het bedrijf, bijvoorbeeld de general chief administrator en onze shiftcommander vertelde ons dat. De rechter-commissaris vraagt mij of ik namen kan herinneren van mensen die mij dit vertelde. Het is mij verteld door de department administrator. Dat was Stephen King. Hij heeft mij niet speciaal bij zich geroepen, maar hij heeft alle beveiligingsmensen bij elkaar geroepen en heeft het toen verteld. U vraagt mij waar die meetings plaats vonden. Hij vertelde dat aan de shiftcommander en die kwam naar ons toen en zei tegen ons dat wij het schip moesten beveiligen. Behalve dat ik het van de shiftcommander heb gehoord, heb ik het ook van de administrator gehoord. Het was algemeen bekend. Zelfs burgers in Grand Bassa kunnen zeggen dat het schip voor OTC kwam. U vraagt mij waar ik mijn broer gezien heb. Wij werkten samen in de haven. U vraagt mij of ik samen met mijn broer aan boord was. Ja, regelmatig. Ik was samen met mijn broer werkzaam in de haven als beveiliging. De keer dat het schip kwam was ik samen met hem aan boord. Dat was aan het begin en eind van 2001. U houdt mij voor dat mijn broer, [medeverdachte 4], bij de rechter-commissaris het volgende heeft verklaard (punt 45): "Ik heb in maart 2001 en in november 2002 gezien dat er wapens aan boord waren. Ik heb nooit samen met mijn broer [medeverdachte 9] wapens uit het schip geladen". Is dat wat hij zei? U vraagt mijn reactie. Als hij nooit wapens heeft uitgeladen uit het schip, hoe weet hij dan dat er wapens aan boord waren. U zegt mij dat hij dat niet heeft gezegd, maar dat hij heeft verklaard dat hij nooit samen met zijn broer [medeverdachte 9] wapens heeft uitgeladen. De rechter-commissaris vraagt mij of ik ooit wapens heb uitgeladen met mijn broer [medeverdachte 4]. Ik ben zelf niet in dienst als kraanbestuurder, dus ik heb nooit zelf de wapens uitgeladen. De Maleisiërs en Indonesiërs hielden zich bezig met het uitladen. U houdt mij voor dat mijn broer, [medeverdachte 4], heeft verklaard (punt 21) dat zijn broer [medeverdachte 9] in maart 2001 niet bij het uitladen van wapens aanwezig was. Ik zeg u dat dat zijn verklaring is, maar hij en ik waren samen.

En onder punt 31 verklaart [medeverdachte 9] het volgende

U houdt mij voor dat ik heb verklaard dat de wapens en munitie in containers en houten kisten kwamen. U houdt mij voor dat mijn broer [medeverdachte 4] nooit iets heeft verklaard over containers, maar dat hij heeft gesproken over 'cartons'. Misschien is dat wat hij gezien heeft. U vraagt mij hoe het kan dat mijn broer alleen kisten heeft gezien en ik ook containers. Mijn ogen zijn zijn ogen niet. Ik gebruik mijn verstand. U houdt mij voor dat ik bij de politie heb verklaard dat verdachte elke keer naar het schip kwam om het startsein te geven voor het uitladen, dat hij het kwam inspecteren en het groene licht gaf. U vraagt mij wat het inspecteren van Verdachte inhield. Het schip wordt ergens in het buitenland ingeladen. Als het schip dan komt, dan komt hij inspecteren wat het schip had gebracht. Toen het schip voor de eerste keer kwam heb ik verdachte daar gezien. Hij kwam het schip inspecteren en gaf het groene licht. U vraagt mij nogmaals wat die inspectie inhield, of hij bijvoorbeeld een checklist heeft gebruikt. Ik heb verdachte niet met een checklist gezien op de pier van Buchanan. Hij was bijna een president, dus hij

had geen checklist nodig. Hij wist wat hij had besteld, want het was zijn schip. U vraagt mij nogmaals wat het inspecteren inhield. Het inspecteren hield in dat als hij het schip zag, hij het groene licht kon geven zodat de mensen konden beginnen met het uitladen.

Onder punt 45

U vraagt mij of ik weet of de wapens ook nog op een andere manier dan via de haven van Buchanan Liberia werden binnengebracht. Ik wil graag een verklaring afleggen over wat ik zelf heb gezien. Wat ik zelf gehoord heb, dat is niet wat ik zelf gezien heb, dus dat kan ik ook niet echt geloven. Er is mij wel eens verteld dat er wapens zijn binnengebracht met een vliegtuig, dat het vliegtuig is neergestort en dat de mensen uit dat vliegtuig naar het OTC ziekenhuis zijn gebracht. Ik heb alleen de slachtoffers van deze crash gezien.

Opmerking RC: De raadsman vraagt de getuige of hij gisteravond de heer [medeverdachte 11] heeft gesproken. Ik belet deze vraag.

Onder punt 46

U vraagt mij hoe vaak ik met de Nederlandse politie inhoudelijk over deze zaak heb gesproken. Ik heb de Nederlandse politie gezien in 2004 en 2005. U vraagt mij of ik bij die gelegenheden twee keer een verklaring heb afgelegd. Nee, de eerste keer heb ik een verklaring afgelegd. De tweede keer, vorig jaar, heb ik hen verteld over die lijst, waarover ik u vandaag ook heb verteld.

Opmerking RC: De raadsman vraagt de getuige hoe hij in contact is gekomen met de Nederlandse politie. Ik belet deze vraag. De raadsman vraagt de getuige of hij alleen naar het verhoor is gekomen of dat er andere getuigen bij waren. Ik belet deze vraag. De raadsman houdt de getuige voor dat een andere getuige heeft verklaard dat hij in een team is gekomen. De raadsman vraagt de getuige of hij ook in dit team is gekomen. Ik belet deze vraag. De raadsman vraagt of ik getuigen gesproken heb. Ik belet deze vraag.

Onder punt 50

U vraagt mij of de politie mij heeft gevraagd naar mijn strafrechtelijk verleden. Nee. U vraagt mij of zij hebben gevraagd of ik vervolgd werd wegens oorlogsmisdrijven. Nee, ik word niet vervolgd wegens oorlogsmisdrijven. U vraagt mij of ze mij dit hebben gevraagd. Nee.

Opmerking RC: De raadsman vraagt de getuige of hij een getuige is voor het Special Court van Sierra Leone. Ik belet deze vraag. De raadsman vraagt de getuige of de politie daar naar heeft gevraagd. Ik belet deze vraag. De raadsman vraagt de getuige of hij op enige wijze immuniteit geniet. Ik belet deze vraag.

Opmerking: Waarom zouden deze vragen belet moeten worden?

Onder punt 57

U houdt mij voor dat ik bij de politie heb verklaard dat wij na het gesprek met [medeverdachte 1] naar de Noorse man van CivPol zijn gegaan. U vraagt mij hoe die Noorse man heet. Ik begrijp u niet. De rechter-commissaris houdt mij voor dat ik vorig jaar met de Nederlandse politie heb gesproken over dat [medeverdachte 1] mij had benaderd. De rechter-commissaris zegt mij dat ik volgens de verklaring van de politie bij

de Noorse man van CivPol ben geweest. Om wat te doen? De raadsman zegt mij dat dit was om te zeggen dat [betrokkene 1] mij lastig viel. Misschien wel, maar dat kan ik mij niet meer herinneren. “

11.3.

In het arrest heeft het hof in strijd met artikel 359 lid 2 Sv niet gereageerd op het uitdrukkelijk onderbouwde standpunt/gevoerd verweer, waarin is aangevoerd dat het bewijs niet kan/mag worden gebaseerd op de verklaringen van deze getuige, gelet op (onder meer) de door de verdediging aangehaalde tegenstrijdigheden in het bewijs, terwijl het hof de verklaringen van [medeverdachte 9] wel tot het bewijs heeft gebezigd (bewijsmiddelen 29 en 30). Gelet hierop is/zijn het arrest, althans de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen omkleed.

11.4.

Daarnaast is de verklaring van [medeverdachte 9] (bewijsmiddel 30) in strijd met objectieve gegevens, nu de getuige heeft verklaard dat de Antarctic Mariner altijd in januari/februari/maart en oktober/november/december aankomt, terwijl uit bewijsmiddel 27 blijkt dat de Antarctic Mariner ook in juni, augustus en april is aangekomen in de haven van Buchanan. Tevens zijn de verklaringen van [medeverdachte 9], zoals opgenomen in de door het hof gebezigde bewijsmiddelen, tegenstrijdig. Zo verklaart de getuige (bewijsmiddel 29) dat hij wist dat zich in de kisten wapens bevonden, omdat op de kisten bijvoorbeeld stond vermeld “ak47 rifle”, terwijl de getuige in zijn verklaring, vervat in bewijsmiddel 30, aangeeft dat hij weet dat er wapens in de kisten zitten, omdat hij de lading zelf had geëxporteerd naar White Flower en de Executive Mansion. Daarnaast weet hij dat er wapens in de kratten zitten omdat hij daar zelf wapens uit heeft gehaald.

Middel 12: [getuige 5] onbetrouwbaar en tegenstrijdige verklaringen

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ten aanzien van de getuige [getuige 5] is door de verdediging uitvoerig en onderbouwd aangevoerd dat de door deze getuige afgelegde belastende verklaringen onjuist en onbetrouwbaar zijn, nu deze getuige zich meermalen tegenspreekt; tegenstrijdig zijn aan objectieve feiten; deze getuige zich kennelijk niet eens kan herinneren welk baan/banen hij heeft gehad en de verklaring van deze getuige zoals afgelegd bij de CIE en de verklaring zoals door dezelfde getuige afgelegd bij de rechter-commissaris tot op de punt en komma hetzelfde is.

In het arrest heeft het hof een verklaring van deze getuige voor het bewijs gebezigd zonder specifiek in te gaan op hetgeen de verdediging ten aanzien van de betrouwbaarheid van de verklaringen en de onmogelijkheid van de verdediging onderzoek te doen naar de wijze waarop de verklaringen tot stand zijn gekomen, zodat het arrest nietig is, althans onvoldoende met redenen is omkleed.

Voorts heeft het hof een door deze getuige afgelegde verklaring gedenatureerd, nu het hof (verkort zakelijk weergegeven) slechts voor het bewijs heeft gebezigd een door deze getuige afgelegde verklaring, inhoudende dat de beveiliging van OTC verantwoordelijk was voor het sturen van personeel naar Lofa, terwijl de getuige in deze verklaring heeft verklaard dat niet OTC, maar de regering verantwoordelijk is geweest voor het sturen van mensen naar het front, zodat de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen zijn omkleed.

Toelichting

12.1.

Door de raadvrouw van verdachte is ter zitting d.d. 24 februari 2017 onder meer aangevoerd:

“Ik citeer [verbalisant 1] in zijn tweede verklaring tegenover de rechter-commissaris: Van tevoren hadden we de CIE-gespreksverslagen doorgelezen. Ik kan me niet herinneren of ik de gespreksverslagen bij dat verhoor bij de hand had. Ik heb zeker geen stukken aan de getuige voorgelezen. [verbalisant 2] heeft dat ook niet gedaan. We hebben open vragen gesteld.

En U houdt mij voor dat er bijvoorbeeld in de verklaring van [getuige 5] zoals die bij ons en bij de CIE zijn afgelegd een passage voorkomt die tot op de punt en de komma hetzelfde is. U noemt als voorbeeld de 5e alinea van pagina 2 van het CIE-verslag van [getuige 5]. U zegt dat deze passage letterlijk zo voorkomt in het tactisch verhoor en vraagt hoe dat kan. Wat de getuige heeft gezegd, hebben we opgeschreven. We hebben de getuige nooit voorgelezen uit het CIE-verslag en de getuige heeft dit ook niet, al dan niet met behulp van een tolk, zelf kunnen lezen.

()

Ten eerste was dus het grootste deel van Liberia tot 2003 niet in oorlog, meende men dat het wel weer zou goed komen, zeker gelet op de pogingen van de regering om vrede met de buurlanden en de internationale gemeenschap, waren ongeveer totaal 6000 personen van de bedrijven afhankelijk van het bestuur, bestonden enorme financiële verplichtingen en investeringen en heeft u ook in de correspondentie kunnen lezen hoe gezocht werd naar mogelijkheden om toch nog op andere plaatsen te kunnen werken. Vandaar wel de sluiting op enig moment van de RTC concessie en de sluiting van het hotel en casino in 2001 en de verhuizing van personeelsleden naar de Mobilcompound.

De getuigen van het openbaar ministerie kunnen zoals ik al heb aangegeven hoogstens aangeven, dat zij voor [medeverdachte 2] zouden hebben gevochten, voor zover dat al waar is. Verder gaat hun verklaring en wetenschap omtrent specifiek cliënt niet,

[getuige 5] bij de rechter-commissaris heeft verklaard (punt 49): “Niemand van OTC heeft met mij gesproken en ik heb met niemand van OTC gesproken; het was een missie, je kon er niets over zeggen. Ik heb niet meer over mijn vechten in Lofa met het management van OTC gesproken, alleen met mensen van de beveiliging. Er kwamen 10 man en die zeiden: “gaan!”. Dit waren lijfwachten van [medeverdachte 2]. Een van die lijfwachten heette [naam]. Sommigen hadden soldatenkistjes aan en sommigen hadden wapens. Iedereen droeg een spijkerbroek en een geel T-shirt. Toen ze kwamen was ik aan het werken bij OTC. Ze gaven \$150,- aan je, dan moest je tekenen en dan ging je weg. Je moest dan in Monrovia tekenen voor het geld. Je kreeg dat geld in Monrovia.”

()

[getuige 5]

[getuige 5] legt verklaring af tegenover CIE op 12 juli 2004 en tegenover het Recherche team (RT) op 12 augustus 2004. Dit is precies een maand verschil.

CIE: (pagina 1, alinea 1, regel 4):verklaart in 1999 begonnen te zijn als vorkheftruck chauffeur voor OTC in de haven in Buchanan.

Recherche Team (RT): (pagina 2, alinea 3, regel 1 t/m 4): verklaart in september 1999 begonnen te zijn als beveiligers voor OTC in de haven.

CIE: (pagina 1, alinea 1, regel 5 t/m 7): stelt: Vanaf 2000 tot 2003 tot het moment dat OTC dicht ging, werkte hij als security officer bij OTC. Hij was toen gevestigd in Kamp F en zijn manager was mr Lee. Na januari 2001 was Mr Ping daar de manager.

*In zijn gehele verklaring ten overstaande van het RT spreekt hij met geen enkel woord over het feit dat hij van 2000 tot april 2003 in kamp F was gevestigd. In tegendeel nu verklaart hij altijd in Buchanan te zijn, waar hij ‘zogenoemd’ iedere keer de Antarctic Mariner ziet binnenkomen. Hij schijnt vergeten te zijn dat hij in kamp F was. Daarenboven is hij nu als beveiligers begonnen te werken bij OTC of was het toch vorkheftruckchauffeur.
()*

Gek genoeg zegt [getuige 5] tegenover de politie aan de ene kant, dat [getuige 15] nooit op het schip is geweest want [getuige 15] zou in het pakhuis hebben gewerkt en geen beveiligers zijn en dat als hij op het schip was geweest dan had hij hem wel gezien, maar aan de andere kant komt hij tot de opmerkelijke uitspraak: Op 7 okt. 1999 kwam de AM voor de 1e keer, hij weet die datum goed want hij heeft lang nagedacht.

Dus hoe kan dit als het schip toen niet bestond? Deze uitspraken kunnen niet anders dan op basis van verkeerde instructies hebben plaats gevonden.”

12.2.

Tevens heeft de verdediging op 17 maart 2017 het volgende aangevoerd:

“Het openbaar ministerie heeft nimmer onderzocht hoe het kon dat twee getuigen dezelfde datum konden noemen, die niet bestond als aankomst. Het betreffen [getuige 15] en [getuige 5], die bij de RC verklaren over een zelfde datum, namelijk 7 oktober 1999 als aankomstdatum van de Antarctic Mariner in de haven van Buchanan. Er is echter helemaal geen aankomst van de Antarctic Mariner dus de heren moeten die hebben afgepsroken of het is hen ingefluisterd.”

12.3.

In het arrest heeft het hof in strijd met artikel 359 lid 2 Sv niet gereageerd op de door de verdediging aangehaalde tegenstrijdigheden in het bewijs, terwijl het hof de verklaringen van deze getuige wel tot het bewijs heeft gebezigd (bewijsmiddelen 34 en 35). Gelet hierop is/zijn het arrest/bewezenverklaringen onvoldoende met redenen omkleed.

12.4.

Daarnaast zijn de verklaringen van deze getuige, zoals opgenomen in de door het hof gebezigde bewijsmiddelen, tegenstrijdig. Zo verklaart getuige [getuige 5] (bewijsmiddel 34) eerst dat hij 2 maanden in Lofa heeft gevochten en dat hij in de periode juni naar Lofa is overgeplaatst en in augustus weer is teruggegaan naar Buchanan, terwijl uit zijn verklaring verrat in bewijsmiddel 35 blijkt dat hij in

april naar Lofa is gestuurd en in september is teruggekeerd. Gelet hierop zijn de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen omkleed.

12.5.

Voorts is het volgende van belang. De verdediging heeft aangevoerd dat getuige [getuige 5] bij de rechter-commissaris onder andere heeft verklaard dat niet met het management van OTC is gepraat over de gevechten in Lofa, maar met de beveiliging en dat OTC je niet naar het front stuurde, dat OTC daar niet voor verantwoordelijk is maar dat de regering je weghaalde bij OTC en je naar het front stuurde. Het hof heeft de verklaring van [getuige 5], afgelegd bij de rechter-commissaris tot het bewijs gebruikt (bewijsmiddel 35). In dit bewijsmiddel is onder meer opgenomen dat de getuige heeft verklaard: “De beveiliging van OTC was verantwoordelijk voor het sturen van ons naar Lofa”. Nu uit het verweer van de verdediging blijkt dat deze getuige tevens in de desbetreffende verklaring heeft verklaard dat met het management van OTC niet is gesproken over de gevechten in Lofa en dat OTC niet verantwoordelijk is voor het sturen van onder andere [getuige 5] naar het front, maar dat de *regering* hier voor verantwoordelijk was, terwijl het hof deze passages niet in het bewijsmiddel heeft opgenomen, heeft het hof een wezenlijk andere betekenis gegeven aan de verklaring van de getuige. Het hof heeft de verklaring, door het weglaten van bepaalde delen van die verklaring, in feite gedenatureerd.

Middel 13: [medeverdachte 11] onbetrouwbaar; geen aanvullend onderzoek gedaan

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ten aanzien van de getuige [medeverdachte 11] is door de verdediging uitvoerig en onderbouwd aangevoerd dat de door deze getuige afgelegde belastende verklaringen onjuist en onbetrouwbaar zijn, nu (onder meer) deze getuige zich meermalen tegenspreekt; verklaringen in strijd zijn met objectieve gegevens; de getuige behoort tot de groepen die tegen Charles Taylor hebben gestreden; de getuige geronseld is en de verdediging niet in staat is gesteld hiernaar onderzoek te doen doordat (onder meer) vragen zijn belet.

In het arrest heeft het hof verklaringen van deze getuige voor het bewijs gebezigd zonder specifiek in te gaan op hetgeen de verdediging ten aanzien van de betrouwbaarheid van de verklaringen en de onmogelijkheid van de verdediging onderzoek te doen naar de wijze waarop de verklaringen tot stand zijn gekomen, zodat het arrest nietig is, althans onvoldoende met redenen is omkleed.

Voorts heeft het hof niet gereageerd op het verzoek een reconstructie uit te voeren naar de wijze waarop de getuige -volgens eigen zeggen- in staat is door houten kisten heen te kijken en waar te kunnen nemen dat zich daarin wapens bevinden, zodat het onderzoek in hoger beroep en het arrest nietig zijn.

Toelichting

13.1.

De raadvrouw van verdachte, mr. I.N. Weski, heeft ter terechtzitting van 24 februari 2017 ten aanzien van de getuige [medeverdachte 11] onder meer het volgende aangevoerd:

“Ik herinner u als illustratie op hetgeen ik ter regiezitting in 2011 formuleerde als onderzoekswens:

- Ik verzoek u dus in het kader van een reconstructie de volgende beweringen door het NFI te doen toetsen:

()

- [medeverdachte 11] verklaart dat hij wapens in containers heeft gezien. Toen de deuren van de containers opengingen stelt hij ze te hebben gezien, hoewel deze in gesloten kisten zaten. Gaarne dus onderzoeken of je dwars door containers of kisten heen kan kijken.*

()

De getuige [medeverdachte 11], ook LURD, had al gezegd tegenover de rechter-commissaris onder punt 36, dat hij 30 dollar van de politie kreeg en een telefoon en beltegoed, waarna uiteraard de verdediging, gelet op de verklaring van [medeverdachte 5], hem vroeg of hij een teamhoofd moest zijn. Vragen daaromtrent werden wederom belet, net zoals de vraag welke andere getuigen hij aanbracht.

We hebben hier te maken nb met getuigen die bij elk verhoor een volledige andere versie, que tijd, plaats, handeling en figurant debiteren. Voor zover daarmee kon worden geconfronteerd.

()

[medeverdachte 11]

Deze getuige is pas een jaar na de andere OM getuigen verhoord. Hij werd bij de politie aangebracht door de gebroeders [medeverdachte 4 en medeverdachte 9] die hem kennelijk al hadden verteld wat zij zelf allemaal verklaard hadden. Een getuige kennelijk in de categorie van de betalingen aan getuigen om andere getuigen te vinden die hetzelfde konden verklaren. Verwezen wordt korthedshalve naar de Bijlage analyse S [medeverdachte 11] gemaakt door [verdachte] inzake de vooral absurde uitspraken van deze vermeende getuige. Hij verklaart:

Aankomsten AM:

- RT: 8: De AM kwam voor de eerste keer in november 1999 met wapens en hij weet dit omdat hij de haven moest bewaken en er zelf bij was.

12: De AM kwam tweemaal per jaar en wel in het begin en het einde van het jaar. De AM kwam de laatste keer in april of mei 2003. Elke keer als het schip kwam (9 keer) heeft hij dit zelf gezien.

- RC: 24: Hij heeft het schip zelf 3 keer gezien. Hij ging daar zelf naar toe en hielp met het ontladen.

22: [medeverdachte 9], [naam] en [getuige 35] waren er toen hij wapens uit een container haalde.

Bij het Recherche Team (RT) ziet hij de eerste aankomst van de AM in november 1999 en verder is hij bij elke aankomst van de AM (9) zelf aanwezig geweest. In het verhoor bij RC kan hij nu niet precies het jaar noemen dat de AM voor de eerste keer kwam, maar bij het RT wist hij wel degelijk dat het in november 1999 voor het eerst kwam. Ook heeft hij in verhoor bij de RC de AM maar 3 keer gezien en niet elke keer als de AM binnenkwam zoals in zijn verklaring bij de RT. Hij had dus wel de eerste aankomst gezien en er blijven dus nog slechts 2 aankomsten over. Ook weet hij dat het schip in 2003 was aangekomen en blijft er dus nog slechts een onbekende aankomst over. Hij zegt dan dat zijn vriend [medeverdachte 9], die hem bij de politie had geïntroduceerd, er ook bij was evenals

[getuige 35] maar die had verklaard nooit wapens aan boord de AM te hebben gezien en dat niemand hem dat ooit verteld had en dat kan dus niet waar zijn. De eerste aankomst was niet in 1999 maar in april 2000 en toen kon de Antartic Mariner geen wapens aan boord hebben want het kwam uit Engeland waar het net gekocht was. [medeverdachte 9] net als zijn broer [medeverdachte 4] hebben het schip slechts 2 keer gezien en wel in juni 2001 en november 2002.

[Verdachte] gezien:

- RT: 14: De meeste keren dat de AM wapens bracht was [verdachte] aanwezig.
- RC: 7: Als het schip aankwam dan kwamen [verdachte] en de manager van OTC naar het schip en gingen zij aan boord.

Hij heeft het schip in totaal 3 keer gezien waarvan de eerste keer in november 1999 en een keer in april/mei 2003. De derde keer was [medeverdachte 9] erbij en die verklaarde in zijn RC verklaring dat hij de AM 2 keer gezien zou hebben als hij samen met zijn broer [medeverdachte 4] is. Dit waren de aankomsten in juni 2001 en november 2002, hij zou dus een van deze 2 aankomsten moeten bedoelen. Er was geen AM in 1999 en de eerste aankomst was in april 2000. [Verdachte] is dan niet in Liberia en ook niet gedurende de laatste aankomst in 2003. Ook gedurende de 2 aankomsten die [medeverdachte 9] gezien zou hebben kan hij [verdachte] niet gezien hebben. (zie "feiten" reisbeschrijving [verdachte]). Hij zou [verdachte] dus op geen van de door hem aangegeven aankomsten hebben kunnen zien.

[medeverdachte 11] is een kennelijk ter ondersteuning van de leugens van [medeverdachte 4] en [medeverdachte 9] aangebrachte getuige door de heren zelf en dus op een aantal onderdelen zal hij zeker de heren kunnen bevestigen aangezien zij samen voor en n-evalueerden over hun verklaringen tov de NR en de RECHTER-COMMISSARIS. Zie de analyses en opmerkingen van voor alle tegenstrijdigheden en onmogelijkheden."

13.2.

In het arrest heeft het hof in strijd met artikel 359 lid 2 niet gereageerd op de door de verdediging aangehaalde tegenstrijdigheden in het bewijs, terwijl het hof de verklaringen van deze getuige wel tot het bewijs heeft gebezigd (bewijsmiddelen 36 en 37). Gelet hierop is/zijn het arrest/bewezenverklaringen onvoldoende met redenen omkleed.

13.3.

De verklaring van [medeverdachte 11] (bewijsmiddel 36) is (bovendien) in strijd met objectieve gegevens, nu de getuige heeft verklaard dat de Antarctic Mariner altijd in het begin en het eind van het jaar kwam en de laatste keer in april/mei aankwam en hij dit weet omdat hij er telkens bij was, terwijl uit bewijsmiddel 27 (en de vaststelling van het hof, pag. 56 van het arrest -H.4.2) blijkt dat de Antarctic Mariner ook in juni, augustus (en april) is aangekomen in de haven van Buchanan. Voorts is opvallend dat deze getuige enkel heeft verklaard over hele containers die werden uitgeladen en dus niet dat de wapens in kratten/kisten/houten dozen zouden zijn uitgeladen, terwijl uit de tot het bewijs gebezigde verklaringen van de getuigen [medeverdachte 4] en [medeverdachte 9] bijvoorbeeld zou moeten volgen dat de kratten/kisten los zouden zijn uitgeladen en vervolgens getransporteerd naar overige gebieden. Door de rechter-commissaris is nog expliciet gevraagd of de kisten/kratten ook los werden uitgeladen, waarop de getuige antwoordde dat de houten kisten in de containers stonden.

13.4.

Voorts heeft het hof niet gereageerd op het door de verdediging ter zitting gedane (voorwaardelijke verzoek, indien het hof de verklaringen van deze getuige voor het bewijs zou bezigen) een onderzoek in te doen stellen naar de wijze waarop de getuige gemeend heeft zijn waarnemingen te kunnen doen, zodat het onderzoek in hoger beroep en het arrest nietig zijn (HR 28 februari 2012, ECLI:NL:HR:2012:BU8648).

Middel 14: [getuige 11] onbetrouwbaar; niet gehoord

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ten aanzien van de getuige [getuige 11] is door de verdediging uitvoerig en onderbouwd aangevoerd dat deze getuige niet door de verdediging gehoord is kunnen worden; de door deze getuige afgelegde belastende verklaringen onjuist en onbetrouwbaar zijn, nu deze getuige zich meermalen tegensprekt; verklaringen in strijd zijn met objectieve gegevens; de getuige behoort tot de groepen die tegen Charles Taylor hebben gestreden; de getuige geronseld is en de verdediging niet in staat is gesteld hiernaar onderzoek te doen.

In het arrest heeft het hof een verklaring van deze getuige voor het bewijs gebezigd zonder specifiek in te gaan op hetgeen de verdediging ten aanzien van de betrouwbaarheid van de verklaringen en de onmogelijkheid van de verdediging onderzoek te doen naar de betrouwbaarheid van die verklaring of de wijze waarop de verklaringen tot stand zijn gekomen, zodat het arrest nietig is, althans onvoldoende met redenen is omkleed.

Toelichting

14.1.

Uit het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep d.d. 24 februari 2017, blijkt dat mr. I.N. Weski, advocaat te Rotterdam, de raadvrouw die verdachte in ter zitting heeft bijgestaan, het woord tot verdediging heeft gevoerd en ten aanzien van de getuige [getuige 11] onder meer heeft vermeld:

“[getuige 10]

Ten eerste is [getuige 11] alleen gehoord bij de NR en is op geen enkele wijze duidelijk hoe deze getuige in beeld is gekomen. De verdediging heeft dus geen enkele kans gehad om deze persoon te verhoren, noch onder Nederlands recht noch onder Liberiaanse⁵.

(-) spreekt over twee wapenleveranties de eerste in december 2000 en de tweede keer eind 2001.

(-) kan niet goed lezen, dus heeft de bootnaam AM van een derde vernomen

⁵ pv verhoor NR d.d. 19-08-2004, 1° PF, Bedrijvenstructuur, Ordner 1 p. 180-183.

(-) stelt dat hij voor het Management werkte en dus bevoegd was het schip op te gaan

(-) stelt dat hij zelf de tweede keer eind 2001 geen wapens heeft gezien, maar het van een vriend [naam] vernomen heeft. Tijdens deze tweede levering heeft hij ook [naam] (alias [bijnaam]) ontmoet, omdat hij als chauffeur voor de beveiliging werkte.

(-) beschrijft verdachte als een man met een bril, die grijs haar had, wel eens een snor en een baard. Had gehoord van zijn vader dat [verdachte] met een racewedstrijd geld had gewonnen en daarmee naar Liberia was gekomen. Die vader zou paymaster zijn geweest bij TIMCO.

Een absurd relaas en kennelijk niet betrekking hebbend op cliënt.

In feite spreken we hier over één vermeende wapenleverantie die [getuige 10] stelt zelf gezien te hebben in december 2000. Dit is een periode van kerst en oud en nieuw jaar, welke elke Liberiaan als tijdsbepaling heel goed weet, omdat je dan een gratificatie of bonus krijgt en het een tijd van feesten is. Er is geen Antartic Mariner in die periode dus kan hij hem ook nooit gezien hebben. Dat hij zich in data kan vergissen is een ding maar zeker niet in een gebeurtenis zoals kerst en oud en nieuw jaar. Verder is het niet mogelijk om in anderhalf uur tot 2 uur van Buchanan naar Monrovia te rijden. Dat was niet het geval toen de weg goed was, noch toen die slecht, noch door het grote aantal checkpoints."

14.2.

In het arrest heeft het hof in strijd met artikel 359 lid 2 Sv niet gereageerd op de door de verdediging aangehaalde tegenstrijdigheden en onjuistheden in het bewijs, terwijl het hof de verklaring van deze getuige, bevattende onder meer zijn verklaring dat hij twee leveringen van wapens heeft *gezien*, wel tot het bewijs heeft gebezigd (bewijsmiddel 41), zodat het arrest/bewezenverklaringen onvoldoende met redenen is/zijn omkleed.

Middel 15: [medeverdachte 6]; [medeverdachte 8]; [medeverdachte 10]; [medeverdachte 5] en [medeverdachte 7] zijn geen medewerkers OTC/RTC maar soldaten Lurd

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ten aanzien van de getuigen [medeverdachte 6]; [medeverdachte 8]; [medeverdachte 10]; [medeverdachte 5] en [medeverdachte 7] is door de verdediging uitvoerig en onderbouwd aangevoerd dat de door deze getuigen afgelegde belastende verklaringen onjuist en onbetrouwbaar zijn, nu deze getuigen zich meermalen tegenspreken; verklaringen in strijd zijn met objectieve gegevens; de getuigen behoren tot de groepen die tegen Charles Taylor hebben gestreden en ten onrechte in de verklaringen stellen dat zij bij OTC/RTC in dienst zijn geweest; de getuigen geronseld zijn en de verdediging niet in staat is gesteld hiernaar onderzoek te doen.

In het arrest heeft het hof verklaringen van deze getuigen voor het bewijs gebezigd zonder specifiek in te gaan op hetgeen de verdediging ten aanzien van de betrouwbaarheid van de verklaringen en de onmogelijkheid van de verdediging onderzoek te doen naar de wijze waarop de verklaringen tot stand zijn gekomen, zodat het arrest nietig is, althans onvoldoende met redenen is omkleed.

Toelichting

15.1.

De verdediging heeft ter terechtzitting d.d. 24 februari 2017 overeenkomstig de overgelegde pleitnotities ten aanzien van deze genoemde getuigen aangevoerd dat:

“De navolgende getuigen wordt steeds in zeer algemene bewoordingen door het openbaar ministerie gebruikt in de bewijsconstructie en dienen dus op hun vergaande ongelooftwaardigheid en onbetrouwbaarheid en onbruikbaarheid nader te worden besproken. Allereerst het ploegje dat vermeend door de LURD zou zijn gevangen. Daarna zal ik op de overige door het openbaar ministerie bij requisitoir benoemde getuigen ingaan.

DE 6 LURD GEVANGEN vermeende GETUIGEN:

[MEDEVERDACHTE 6]

[MEDEVERDACHTE 8]

[MEDEVERDACHTE 10]

[MEDEVERDACHTE 5]

[GETUIGE 36]

[MEDEVERDACHTE 7]

Dit zijn 6 getuigen die zich hebben voorgedaan als RTC beveiligings medewerkers of zogenaamde soldaten van het regeringsleger die bij RTC zouden zijn aangesteld. In hun individuele animatie presentaties en in deel 3 van de animatie “Gevangen door LURD” is duidelijk aangetoond dat deze getuigen allemaal gelogen hebben en dat zij altijd al bij de LURD waren aangesloten vanaf het begin van de oorlog.

Enkele korte punten betreffende de schrijvende niet door het openbaar ministerie onderzochte discrepanties en kennelijke leugenachtigheden :

[MEDEVERDACHTE 6]

Gevangeneming door LURD: Hij kan niet voor mei 2003 gevangen zijn genomen want hij heeft verklaard dat hij de laatste aankomst van de AM zou hebben gezien die pas eind april 2003 in Buchanan aankwam. Hij zou dan in een hinderlaag bij Lofa bridge gevangen zijn genomen maar dat kan na mei 2003 ook niet want dan had hij 150 km achter de vijandelijke linies gevangen moet zijn genomen gedurende een wapentransport aan de soldaten van het regerings leger.

Vliegtuig crash Robertsville: Vertelt eerst tegen de politie een heel lang en gedetailleerd verhaal over het ophalen van wapens op Robertsville maar tegen de RC zegt hij er nooit geweest te zijn en er nooit over gesproken te hebben.

Functie: In de ene verklaring zegt hij beveiligers bij RTC te zijn, maar later zegt hij weer dat hij een soldaat was die toegewezen was aan [medeverdachte 3] en [medeverdachte 2] en altijd daar was waar zij heen gingen. Hij zegt dan voor de ATU te werken, betaald te zijn door de ATU en dat hij geen andere functie mocht aannemen dan bij de ATU. Heeft gezegd nooit een salaris of een contract met iemand anders gehad te hebben en alleen maar voor de ATU te hebben gewerkt.

RTC kamp: Heeft geen idee waar het RTC kamp "Camp Israel" lag en zegt dat hij wel eens op een RTC logging site is geweest. Dit terwijl hij toch 3 jaar lang zogenaamd voor RTC als beveiliging had gewerkt. Althans volgens een van zijn verklaringen. Dit kamp zou dan volgens hem bij Tubmanburg liggen en blijkt vervolgens dat hij het oude kamp van het vroegere Duitse Houtkapbedrijf Bomi Wood bedoelt. Dit werd echter sinds 1990 niet meer gebruikt en heeft niets van doen met RTC. De RTC concessie ligt 100 km na Tubmanburg dus kan hij moeilijk op een loggingsite van RTC bij Tubmanburg zijn geweest.

Gueckedou: In V1 heeft hij nooit over gevechten in Gueckedou gesproken. In V2 krijgen wij weer de bekende a la carte oorlogsmisdaden versies van de periode van 20-26 november 1004 en zegt hij dat hij ook in Gueckedou heeft gevochten. In V3, de verklaring bij de RC zegt hij echter eerst dat hij nooit aan de frontlinie heeft gevochten en in de periode van 1999 tot 2003 slechts een keer te hebben gevochten toen zijn escorte werd aangevallen bij Lofa bridge en toen zogenaamd door de LURD gevangen werd genomen. Dit kan niet mogelijk zijn want hij had eerder gezegd de aankomst van de AM in Buchanan in april 2003 te hebben gezien en dus kan hij nooit na die tijd bij Lofa bridge gevangen zijn genomen door de LURD want dat ligt dan al 150 km achter de frontlinie. Ook zouden dan [medeverdachte 2] en [medeverdachte 3] daarbij aanwezig zijn geweest die hadden weten te ontsnappen. Het is natuurlijk logisch dat dit ook niet kan want de bevelhebbers van het leger zouden zich geen 150 km achter de frontlinie bevinden. Na aandringen van de RC geeft hij uiteindelijk toch maar weer aan dat hij in Gueckedou was geweest zoals hij in zijn a la carte verklaring had gezegd maar zegt dan nu dat hij daar in midden van 2002 zou zijn geweest als een soldaat van de ATU maar ook dit is onmogelijk nu er objectief vast staat, dat er dan geen gevechten aldaar hebben plaats gevonden

Wapentransporten: In V1 zegt hij dat hij de eerste keer met 6 trucks naar Buchanan ging om wapens op te halen. In V2 zegt hij dat hij de eerste keer met militaire en RTC/OTC logging trucks naar de haven van Buchanan ging. In V3 zegt hij echter dat hij altijd met 2 militaire trucks van de ATU wapens ging ophalen en dat alle keren dat hij er was geweest deze 2 militaire trucks werden gebruikt. Ook zegt hij in V3- 48 dat hij alleen maar met deze trucks naar Lofa bridge reed en dat anderen naar andere bestemmingen gingen, hij zegt en confirmeert dat hij altijd alleen bij Lofa bridge met een transport is geweest dus niet in Gueckedou, Voinjama of andere plaatsen zoals in eerder verklaringen

[MEDEVERDACHTE 8]:

Overgelopen naar LURD: In V1 vocht deze [medeverdachte 8] in 2003 tegen de LURD in Monrovia en is hij vrijwillig naar de LURD in Monrovia overgelopen. In V3, RC verklaring, was hij in 2002 in Zorzor met het regeringsleger tegen de LURD aan het vechten en zag hij zijn kans vrij door in de lucht te schieten zich weer bij zijn kameraden van de LURD te voegen. Hij is vanaf dat moment met de LURD tegen het regeringsleger gaan vechten totdat hij met de LURD in Monrovia kwam en CT het land moest verlaten. Dit zijn dus zonder enige twijfel allemaal leugens en geen vergissingen. Zorzor en Monrovia liggen enkele honderden km's uit elkaar. Bovendien had hij zelf in V3 verklaard dat hij in 1999 en 2000 bij de ULIMO was aangesloten en noemt hij al zijn functies op die hij bij de LURD had toen hij daar tegen het regeringsleger vocht. Verder zegt hij van 2001 tot 2006 bij de LURD te zijn aangesloten.

Gueckedou: Heeft tegen RC (V3) verklaard dat hij in 1999 en 2000 bij Ulimo was aangesloten en van 2001 tot 2006 bij de LURD. Hij heeft al zijn functies bij ULIMO

opgegeven en waar hij toen tegen het regeringsleger vocht. In V1 had hij echter verklaard op 16 febr. 2000 [verdachte] voor het eerst gezien te hebben en toen op 18 febr. 2000 Gueckedou te zijn binnen getrokken. Er waren toen nog helemaal geen gevechten in Gueckedou. In V2, de a la carte verklaring van 20-26 november 2004 verteld hij weer een heel ander verhaal. In V3 wordt hij zogenaamd in 2001 door het leger van CT gevangen genomen, in al de andere verklaringen is daar met geen woord over gesproken. Als hij dus in 2001 gevangen zou zijn genomen kan hij dus niet in 2000 al in Gieckedou zijn en ook niet in januari 2001. Uiteindelijk verklaart hij in V3 dat hij nu weer in 2002 in Gueckedou is geweest maar ook dan zijn er geen gevechten in Gueckedou. Hij had in V3 (RC) niets over Gueckedou verklaard totdat de RC hem eraan herinnert dat hij had gezegd op 18 februari 2000 naar Geuckedou te zijn geweest. Hij kan zich dan de exacte datum niet meer herinneren maar weet dat het regenseizoen was. Als de rechter hem de datum noemt dan weet hij de datum wel weer maar klopt het jaar niet want hij weet dat hij nu had gezegd in 2001 zogenaamd door het regeringsleger gevangen te zijn genomen en zegt dan dat de datum klopt maar dat het jaar 2002 was. Maar ook dat gegeven klopt objectief niet zoals u weet. Bovendien waren de gevechten in Gueckedou in begin 2001 en dat is in het midden van het droge seizoen en niet in het regen seizoen. Dus weer allemaal leugens en verzonnen verhalen maar toch schaamt het OM zich niet om hem als getuige aangaande Gueckedou te gebruiken.

RTC kamp en [verdachte] gezien: Zegt eerst [verdachte] voor het eerst in het RTC kamp in Kungboh in Lofa te hebben gezien voor dat hij op 16 febr. 2000 naar Gueckedou ging. In V2 ziet hij [verdachte] voor het eerst in het RTC kamp in Kongbor in Bomi Wood bij Tubmanburg. Kongbor of Kungboh ligt niet in Bomi Wood of bij Tubmanburg maar in Upper Lofa en RTC heeft geen kamp bij Tubmanburg of bij Kungboh. In V3 ziet hij [verdachte] nu weer niet voor het eerst op 16 februari 2000 maar ziet hij [verdachte] voor het eerst eind 2001 en niet in Kungboh maar in combgar een terrein waar ninja's rondlopen. Hij heeft geen enkel idee waar het RTC kamp gelegen is en toch zou hij daar 3 jaar werkzaam zijn geweest. Als hij door het OM wordt gebruikt als gids om het RTC kamp aan te wijzen neemt hij hen mee naar Kungboh en weer hij niet waar het RTC kamp is gelegen. Hij valt gewoon dan door de mand, maar heeft zijn geld dan al lang binnen van de politie.

65 mensen vermoord in RTC kamp in Bomi Wood: Vertelt 2 volkomen verschillende verhalen over het zogenaamde verrmoorden van 65 mensen. In ene bestaan ze, in de volgende niet en moet hij herinnerd worden door verdediging bij rechter-commissaris. Wapenleveranties: In V1 bracht [verdachte] en [medeverdachte 1] op 16 februari 2000 3 trucks en 6 pick-ups met wapens naar het Bomi Wood kamp. Dit kamp lag volgens zijn V1 verklaring in Kumgbor in Lofa County en werd het kamp "Bomi Wood" genoemd. In V2 ziet hij [verdachte] voor het eerst als hij wapens gaat ophalen in het RTC kamp bij Kongbor, een dorp in de buurt van Tubmanburg en brengt hij de wapens naar Foya in Lofa County. Dit zou dan volgens zijn V2 verklaring nu weer niet op 16 febr. 2000 zijn maar ergens in 2001. In V2 neemt hij de 6 pick-ups niet mee naar Guinea zoals in V1 maar gaat hij nu in V2 naar Tubmanburg met 3 pick-ups vanuit Foya in Lofa County om wapens op te halen. Hij zegt dan dat hij commander in Foya is voor het regeringsleger maar in V3 (RC en verdediging) zegt hij dat hij in Foya commander voor ULIMO/LURD was in 2000. In V3 is het weer allemaal anders en ziet hij [verdachte] met wapens voor het eerst eind 2001 in Comgbar in Bomi Wood, waar zich 150-200 ninja's bevonden en wat volgens [medeverdachte 8] een militair gebied was en dus geen RTC kamp meer. Het

is duidelijk dat ook al deze verhalen weer verzonnen verhalen zijn, maar dat hij zich niet kan herinneren wat hij nu de vorige keer heeft gelogen.

[MEDEVERDACHTE 5]:

RTC kamp: In V1 zegt hij voor RTC te hebben gewerkt in Lofa county. In V2 is hij werkzaam in het RTC kamp in Bomi Wood bij Tubmanburg en in V3 weet hij weer niet bij welke plaats het RTC kamp ligt want het heeft een Afrikaanse naam die hij niet kent want hij is er niet geboren de man heeft, zoals ook uit objectieve gegevens blijkt nimmer voor RTC gewerkt .

Body guard van Kpellehboy: In V1 is hij bij RC werkzaam als bodyguard voor de Chief of Security van RTC, Generaal Kpellehboy. Deze heeft nooit bestaan. In V2 is hij nog steeds bodyguard van Kpellehboy maar nu is die geen chief of Security van RTC meer maar is dit nu [medeverdachte 1] en wordt volgens hem [medeverdachte 2] later Chief of Security van RTC. Kpellehboy heeft nooit bestaan, Bassaboy was Chief of Security van RTC tot eind 2001 en noch [medeverdachte 1] of [medeverdachte 2] zijn ooit Chief of Security van RTC geweest. In V3 is Kpelleboy weer eem operational manager en was hij dit nu volgens hem alleen in het Bomi Wood kamp van RTC bij Tubmanburg waar in werkelijkheid geen RTC kamp was. Deze getuige is gewoon een LURD rebel die zich uitgeeft als een RTC werker.

Collega's en medewerkers RTC: Heeft volgens zijn verklaringen drie en half jaar voor RTC als security medewerker gewerkt voor de RTC beveiliging. Als hem gevraagd wordt collega's van hem te noemen die ook bij RTC werkte kan hij allen [medeverdachte 2], [medeverdachte 1], de niet bestaande Kpellehboy en een zekere Peter noemen. [medeverdachte 2], [medeverdachte 1] en de niet bestaande Kpellehboy zijn geen collega's maar zouden zogenaamd zijn bazen moeten zijn en de enige die hij zich na drie en een half jaar kan herinneren is een zekere Peter en kent hij geen andere namen (V3). Deze [getuige 36] moet dan wel [getuige 36] zijn want die is degene die ook weer naar [medeverdachte 5] als zijnde zijn vriend refereert. [getuige 36] is echter al volgens zijn eigen verklaring altijd een LURD soldaat geweest want hij had zich bij het begin van de oorlog, nadat hij met zijn studie was gestopt, bij de LURD aangesloten. Als [medeverdachte 5] dus zijn vriend was dan was hij natuurlijk zijn vriend bij LURD en niet bij RTC. Het is onmogelijk dat men na drie en een half jaar geen enkele naam van een collega zou kennen. Dus ook dit zijn weer allemaal leugens.

Aangesteld bij [medeverdachte 3]: Vertelt allerlei tegenstrijdige verhalen over bij wie hij was aangesteld na de dood van de niet bestaande Kpellehboy. Als de RC hem in V3 vraagt wie zijn nieuwe baas werd dan zegt hij de Chief of Staff maar kent hij zijn naam niet. Als de RC hem nu voorleest dat hij in V2 had gezegd dat hij bij [medeverdachte 3], de baas van de SSS was toegevoegd weet hij nu zijn naam weer. Toch had hij in V1 verklaart dat hij na de dood van de niet bestaande Kpellehboy steeds met Jack de Rebel samen was en hij hem op verschillende plaatsen begeleidde. In V2 begeleidt hij echter niet Jack de Rebel maar [medeverdachte 3] naar precies dezelfde plaatsen.

Wapenleveranties: In V1 heeft hij alleen wapen distributies in White Flower gezien en is hij nooit in Buchanan geweest. In V2 is hij echter weer wel een keer in mei of oktober maar weet hij het jaar niet meer. In V3 is hij weer met de niet bestaande Kpellehboy gegaan om wapens op te halen en was CT ook in Buchanan aanwezig.

Gevechten: In V1 zegt hij dat hij in 2000 als een regerings soldaat bij RTC was geplaatst onder Kpellehboy en was zijn taak het verdedigen van de houtkap gebieden van RTC tegen vijandelijke aanvallen. Hij zegt dan in 2003 ook nog in Bomi te hebben gevochten toen de LURD rebellen Tubmanburg innamen. RTC was echter al sinds begin 2002 vertrokken naar Sinoe en dus kan zijn verklaring niet kloppen. Geen woord over eventuele gevechten in Gueckedou in Guinee. In V2, de a la carte oorlogsmisdaden verklaringen, is hij ineens weer 2 keer naar Guinee geweest en wel in 1999 en 2000 maar toen waren objectief gesproken geen gevechten. Hij heeft dan dus in 1999-2000 een generaal Makasuwe als commandant en geen Kpellehboy meer. Ook hier herinnert hij zich weer geen enkele naam van iemand die met hem in Gueckedou zou hebben gevochten en samen met hem die gruwelijkheden zou hebben uitgespookt. In V3 is het weer anders want nu is niet [NAAM] zijn commandant in Geucekdou maar nu komt de niet bestaande Kpellehboy weer boven water en is hij nu de commandant die zijn instructies direct van CT krijgt.

OTC ziekenhuis: In V1 heeft hij 3 maanden in het ziekenhuis gelegen. Ook is in V3 de bekende zogenaamde vriend [getuige 36] er weer en die heeft hem gezegd dat hij in een militair ziekenhuis lag. Dit moet dan weer de bekende [getuige 36] zijn maar die is altijd al een LURD rebel geweest en kan dus niet in het ziekenhuis zijn geweest. Bovendien weet iedereen dat het OTC ziekenhuis geen militair ziekenhuis was. Vertelt allerlei tegenstrijdige verhalen over zijn zogenaamde verblijf in het OTC ziekenhuis en geld dat hij van [verdachte] had gehad.

()

[MEDEVERDACHTE 10]

Dit is ook weer een getuige die zegt voor RTC te hebben gewerkt maar in feite altijd een LURD rebel is geweest en nooit voor RTC of het regeringsleger van Liberia heeft gewerkt. Gevangenneming door LURD: In V1 zegt hij dat hij in juni 2002 door de LURD rebellen gedurende een wapentransport voor het regeringsleger bij Lofa bridge (100 km van Monrovia) door de LURD gevangen werd genomen toen hij in een hinderlaag was gevallen. Hij zegt dat de niet bestaande Kpellehboy hierbij om het leven komt en [medeverdachte 1] wordt zwaar gewond raakt. In V2 zegt hij in Kle (25 km van Monrovia) in oktober 2002 door de LURD gevangen wordt genomen en wordt hij vervolgens door de LURD naar Bopolu gebracht. Ook hier zegt hij dat de niet bestaande Kpellehboy om het leven komt en [medeverdachte 1] zwaar gewond raakt. In V3 zegt hij dat hij in 2002 in een hinderlaag van de LURD bij Tubmanburg (Bomi Wood) (60 km van Monrovia) is gevallen als hij met een wapentransport onderweg is naar Lofa Bridge. Hij zegt dat hij dan gevangen wordt genomen en dat hij helemaal naar Voinjema moet lopen (400 km). Ook hier zegt hij dat de niet bestaande Kpellehboy weer om het leven komt en [medeverdachte 1] zwaar gewond raakt. Als hem gevraagd wordt wat hij van een hinderlaag bij Fasama weet waar Bassaboy om het leven komt en [medeverdachte 1] zwaar wordt gewond zegt hij dat hij daar niets van weet.

RTC kamp: In V1 ligt het RTC kamp in Kongbor bij Lofa bridge en later weer in Kongbor (kungboh) in Lofa. In V2 heet het RTC kamp Bomi Wood en in V3 ligt het kamp van RTC in Bomi Wood (Tubmanburg) en ligt het in Comgbor.

Vrachtwagens voor wapentransporten: In V1 worden de wapens op gereedstaande burgertrucks in de haven van Buchanan geladen. Sommige waren RTC trucks en soms werden er trucks ingehuurd om geen link met RTC te maken. In V2 is hij met 5 RTC trucks vanuit Bomi naar Buchanan gegaan om wapens op te halen. In V3 is hij door het leger

met een militaire pick-up vanuit White Flower naar Buchanan gebracht en werden de wapens op 5 a 6 gereedstaande trucks geladen die van hoge geplaatste personen van de regering waren, Het waren rode, witte en leger groene Toyota's en Mitshibushi's. Hier dus 3 verschillende versies in 3 verschillende verklaringen. Het kan niet tegenstrijdiger en is het dus ook hier weer duidelijk dat het allemaal leugens zijn .

[Verdachte] gezien: In V1 zegt hij dat hij [verdachte] in oktober 1999 gedurende het ontladen van de AM in Buchanan heeft gezien, In V1 zegt hij verder dat hij [verdachte] in oktober 1999 ook in White Flower heeft gezien toen de wapens daar werden uitgeladen. Daar de AM nooit in oktober 1999 in Buchanan is geweest en pas voor de 1e keer in april 2000 kwam kan hij dus [verdachte] niet in de haven hebben gezien als er zogenaamd wapens uit de AM worden geladen. In V1 zegt hij verder dat hij [verdachte] voor de 2e keer heeft gezien toen hij in april 2000 wapens met de niet bestaande Kpellehboy ging halen die met de AM kwamen. [Verdachte] kwam met zijn helikopter (blauw wit) en landde op het landingsbaantje in de loop. [Verdachte] was echter in werkelijkheid in april 2000 gedurende de aankomst van de AM in Canada zoals in zijn paspoort is aangegeven en kon dus niet in Buchanan gezien zijn met of zonder helikopter. Ook kan hij niet daarna vervolgens in White Flower gezien zijn. De AM was in maart 2000 gekocht en kwam in april 2000 van Engeland leeg naar Buchanan en dus zouden de zogenaamde wapens dan uit Engeland moeten zijn gekomen en dit is dus hoogst onwaarschijnlijk want volgens het OM kwamen die uit China. In V2 is de oktober 1999 aankomst verdwenen en zegt hij dat de eerste aankomst nu die van april 2000 is. Hij zegt nu niet samen met Kpellehboy te zijn gekomen maar nu zegt hij dat hij door de niet bestaande Kpellehboy naar Buchanan gestuurd was om de wapens op te halen. Nu zegt hij dat [verdachte] niet in zijn eigen blauw witte helikopter komt maar in een groene leger helikopter. Cliënt is echter in werkelijkheid nog steeds niet in Liberia. In V3 zegt hij dat de AM rond april 2000 in de haven van Buchanan komt en ziet hij [verdachte] weer in de haven. Nu zegt hij dat de helikopter niet op het landingsbaantje in de loop landt maar dat de helikopter rechtstreeks inde haven landt waar in werkelijkheid nog nooit een helikopter heeft geland. Ook hier weer geen aankomst in oktober 1999.

Vechten: In V2 zegt hij dat hij in Kle gevochten heeft voor het leger van CT en daar door de LURD gevangen wordt genomen. In V3 vraagt de raadvrouw of hij Kle kent en zegt hij dat hij die plaats kent en dat hij daar vaak voor de LURD heeft gevochten. Nu dus niet voor het regerings leger maar voor de LURD. Dit kan wel kloppen want ook hij is van af het begin van de oorlog een LURD rebel geweest en heeft hij nooit voor RTC gewerkt of voor het regeringsleger gevochten. Deze man komt niet voor op de loonlijst, net als al die anderen.

Deze getuige vertelt allerlei tegenstrijdigheden over wie hem zogenaamd bij RTC had aangesteld. Hij vertelt allerlei tegenstrijdigheden aangaande zijn functies bij RTC en bij de ATU. Hij kent de naam van het RTC kamp niet en noemt het Bomi Wood i.p.v. Camp Israel...Hij heeft geen idee waar het RTC kamp ligt en geeft allerlei verschillende plaatsen aan waar het RTC kamp zich niet bevindt. Hij vertelt allerlei verschillende verhalen over een zekere generaal Kpellehboy die nooit heeft bestaan. Hij weet niet dat Bassaboy de Chief of Security van RTC was voor wie hij volgens zijn verklaringen toch gewerkt zou moeten hebben Hij is zogenaamd op 3 verschillende plaatsen onder 3 verschillende omstandigheden door de LURD gevangengenomen. Hij heeft geen idee waar de hinderlaag, die hij 3 keer probeert te beschrijven, waarin in werkelijkheid Bassaboy om het leven kwam en [medeverdachte 1] gewond raakte heeft plaatsgevonden en geeft in

iedere verklaring een andere plaats aan. Hij stelt de Antartic Mariner al in 1999 gezien te hebben als die er nog niet eens van OTC was en vervolgens ziet hij de AM in Buchanan op data nadat hij al door de LURD in december 2001 gevangen zou zijn genomen en voor de LURD vocht. Hij ziet [verdachte] op allerlei momenten en plaatsen in Liberia als [verdachte] niet in Liberia aanwezig is. Hij geeft allerlei tegenstrijdige beschrijvingen van de trucks met wie hij deze zogenaamde wapens in Buchanan zou hebben opgehaald. Hij vecht in de ene verklaring in Kle met het leger van CT en in de volgende verklaring vecht hij weer met de LURD in Kle. Hij heeft dan zijn wapen van de ATU gehad en alleen voor de ATU of de LURD gevochten en niets met RTC of OTC te maken

Hoe is het mogelijk dat het openbaar ministerie met droge ogen een beroep doet op deze getuige.

[MEDEVERDACHTE 7]

Ook dit is weer een van de Lofa getuigen van het OM die altijd al een LURD rebel is geweest en nooit voor OTC of RTC heeft gewerkt.

Gevangen door LURD: In V1 zegt hij dat hij zich in april 2003 in Gbargna aan de LURD vrijwillig heeft overgegeven en dat hij in gevangenschap werd genomen door de LURD en door hen is geslagen en dat hij vanaf dat moment met de LURD samen is gaan vechten tegen het leger van CT. In V3 zegt hij echter weer dat hij toen hij in Bomi Wood was geen wapens en munitie meer had en toen de bush is in gevlucht. Hij zegt dat hij zijn wapens heeft neergelegd en zich voorgedaan heeft als een burger maar dat men hem herkende en hij door de LURD werd gearresteerd en naar Lofa gebracht. Deze 2 plaatsen liggen zo'n 300 km uit elkaar. Dit zijn dus weer allemaal leugens en is hij nooit door de LURD gevangen genomen maar is hij altijd al een LURD rebel geweest. Dat blijkt wel want ook [getuige 36] die altijd al bij de LURD was aangesloten heeft hem ook als een van zijn vrienden genoemd.

Functie en kantoor: In V1 zegt hij dat hij in 1999 als een radio operator bij OTC is aangenomen. In V2 zegt hij dat hij bij OTC als een beveiligingsmedewerker in de haven is begonnen en hij deze functie in 1999 en 2000 had. Hij zegt dan verder dat hij pas radio operator wordt als hij terugkomt in Buchanan van vechten in Lofa in 2001. In V3 zegt hij weer dat hij in 1999, 2000 en 2001 als radiooperator voor OTC in Buchanan heeft gewerkt en dat hij in die periode nooit heeft gevochten. Dus niet in Lofa gevochten zoals in V2. Hier dus de eerste leugens aangaande zijn functies.

Collega: In V1 zegt hij dat zijn kantoor als radio operator in huis 313 in de Loop was en dat hij daar in wisseldiensten met een zekere [naam] werkte. In V2 zegt hij dat hij als radio operator in het hoofdkwartier van OTC in Buchanan werkte. In V3 zegt hij dat zijn kantoor als radio operator in de haven van Buchanan stond. Zijn kantoor was een klein houten gebouwtje dat vlak bij de pier stond en hij werkte hier alleen. Dit zijn dus de volgende serie leugens. 3 verschillende plaatsen waar hij werkte. Overigens ook de namen van zijn collega's wisselen steeds per verklaring en de gehele rest van zijn werkzaamheden

Aangenomen bij OTC: In V1 zegt hij dat hij 1999 bij OTC door [medeverdachte 1] is aangenomen. In V2 zegt hij dat hij bij de navy division van de Liberiaanse strijdkrachten werkzaam was en dat zijn commandant [medeverdachte 2] was. Hij zegt dat [medeverdachte 2] naar hem toe kwam en hem vroeg of hij een lijst wilde maken van de mensen die bij OTC zouden gaan werken. Hij zegt dat hij zichzelf toen ook op die lijst

heeft gezet omdat hij graag een baan wilde. In V3 zegt hij dat voordat hij bij OTC ging werken dat hij bij RTC werkte maar omdat [verdachte] niet goed betaalde is hij naar OTC gegaan. Nu is het dus niet [medeverdachte 1] die hem aannam en heeft hij geen lijst voor Roalnd [medeverdachte 2] gemaakt toen hij bij de navy division werkte maar werkte hij bij RTC. Weer een duidelijk aantal leugens en blijkt het wel duidelijk dat deze [medeverdachte 10] alleen maar leugens en verhalen verteld.

Radio boodschappen: In V1 zegt hij dat [medeverdachte 3] hem in 1999 vanuit Monrovia belde (er zijn dan echter nog geen telefoon verbindingen met Monrovia. Hij moet dan aan "Generaal Death" van de OTC beveiliging doorgeven dat alle mensen die niet tot de OTC security behoren de haven moeten verlaten. In V2 zegt hij dat [verdachte] tegen hem had gezegd dat alle arbeiders uit de haven moesten vertrekken en dat hij de boodschap aan "Black Bast" moest doorgeven. In V3 zegt hij dat [medeverdachte 3] en [medeverdachte 2] hem opdracht gaven dat alle burgers de haven uit moesten en dat hij de boodschap aan het hoofd van de bewaking "Man Power" moest doorgeven. Ook hier weer 3 verschillende belachelijke boodschappen en die moet hij dan aan 3 verschillende personen doorgeven. Dus ook dit zijn weer allemaal leugens.

Oscar Cooper: In V1 zegt hij dat [naam] OTC heeft geholpen met het binnen brengen van wapens in de haven van Greenville. Hij zegt dat hij in 2003 twee maanden voor [naam] heeft gewerkt als radio operator. [Naam] had hem gevraagd bij [medeverdachte 1] weg te gaan en voor hem te komen werken. Hij zegt verder dat hij gedurende die tijd contact had met [verdachte] over de radio en [verdachte] wilde weten of de wapens daadwerkelijk waren aangekomen. Hij zegt dat [verdachte] hem dan aangaf wanneer de wapens kwamen. In V3 zegt hij dat hij niet zoveel van de activiteiten in Greenville afweet. Hij weet wel dat [naam] dat hout activiteiten heeft. Als hem gevraagd wordt of hij wel eens voor [naam] heeft gewerkt zegt hij dat hij nooit voor hem heeft gewerkt en nooit bij hem in dienst is geweest of een salaris heeft ontvangen. Hij zegt verder in V3 dat [naam] nooit wapens heeft binnengebracht in Greenville. Hij zegt verder dat het onmogelijk is dat [naam] wapens voor OTC zou binnen brengen.

Doden van burgers: In V1 zegt hij dat hij nooit onschuldige burgers heeft gedood. In V2 gedurende de a la carte verklaringen van 20-26 november 2004 zegt hij dat hij op een bepaald moment 3 mensen uit een huis heeft gehaald en die heeft afgeslacht. Op het moment dat de mannen op de grond lagen heeft hij hen onthoofd. Hij zegt dat hij deze met een oorlogsmes het hoofd heeft afgesneden. Hij zegt dat het een gekarteld mes was en aan een kant heel scherp. Hij zegt dat hij zich over de mannen heen boog en met een zagende beweging hun nek door sneed. Deze mannen waren burgers. Toch vond het OM het niet nodig dit aan de betreffende instanties door te geven maar prefereren om deze moordenaar geld te geven i.p.v. hem te laten oppakken zodat hij dit geen 2e keer kan doen, wie heeft er nu staan toe te kijken, het OM of [verdachte] die hier allemaal niets van wist. Het was duidelijk, dat in die periode het openbaar ministerie op zoek was naar verklaringen van vermeende daders en slachtoffers en keek blijkbaar niet zo nauw. Overigens in zijn andere verklaringen heeft hij al die gruwelen helemaal niet gepleegd.

Gevechten: In V1 zegt hij dat hij alleen in april 2003 in Gbargna County heeft gevochten en toen door de LURD gevangen werd genomen. In V3 werd hij echter niet in Gbargna maar in Bomi Wood zo'n 300 km van Gbargna, gevangen genomen. In V2 zegt hij gedurende de a la carte verhoren in de periode 20-26 november 2004 dat hij in 1999 en 2000 veel in Lofa heeft gevochten en wel in Vahun, Lofa Bridge, Zorzor en Foya. Dat er in

werkelijkheid bij Lofa bridge nooit in 1999 en 2000 gevochten werd doet er niet toe. Ook zegt hij dat hij eind 2000 en begin 2001 aan een bloedbad in Gueckedou heeft deelgenomen. Hij heeft dan al die gruwelverhalen verteld. In V3 heeft hij echter gezegd dat hij in 1999, 2000 en 2001 alleen maar in de haven van Buchanan heeft gewerkt. Als het OM hem vraagt of hij in de jaren 1999, 2000 en 2001 alleen maar in de haven heeft gewerkt zegt hij dat dit klopt en dat hij in die jaren 1999, 2000 en 2001 nooit heeft gevochten. Als de RC er hem aan herinnert dat hij in zijn V2 verklaring had gezegd dat hij in Gieckedou was geweest zegt hij dan nu dat dit klopt maar dat dit in 2002 was. Het OM blijft hem dan tot 4 keer toe vertellen dat hij een andere datum had genoemd maar hij blijft voet bij stuk houden dat hij daar in 2002 is geweest. Natuurlijk weet het openbaar ministerie ook dat er in 2002 niet in gueckedou werd gevochten en probeert men hem de datum van 2002 te laten veranderen. Toch lukt hen dat niet. We weten al dat deze [medeverdachte 10] alijd een LURD rebel moet zijn geweest en dit allemaal leugens zijn.

AM: In V1 zegt hij dat OTC een eigen schip gebruikte waarop de letters OTC stonden en dat het schip de "Antartic Mariner" heette. In V2 weet hij de naam van het schip dat de wapens bracht niet meer maar weet hij wel dat er iets van "marine" inzat. Hij vertelt dan een heel verhaal dat toen het schip de eerste keer binnenkwam de naam van het schip werd opgeschreven maar dat het eerste gedeelte van de naam was weggeveegd en hij dat dus niet had kunnen lezen. De 2e keer was het wel duidelijk en had hij de hele naam kunnen lezen en wist hij dat het de Antartic Mariner heette. Dit is natuurlijk volslagen nonsens want hij vertelt dit verhaal in 2004 en dus was de 2e aankomst toch al geweest en had hij de hele naam toch al gezien en niet alleen de halve naam zoals bij de eerste keer. Dus weer een volledige leugen en heeft iemand hem gewoon die naam voorgehouden. In V3 vraagt men hem of er nog wat anders op het schip stond. Men geeft hem dan aan dat hij had gezegd dat er OTC met letters op stond. Hij zegt nu dat dit niet zo was maar dat er wel een vlag met de letters OTC op het schip stond. Het was een witte vlag met rode letters. Er heeft nooit een vlag op de AM gestaan met OTC. Ook dit zijn weer allemaal leugens.

Aankomsten AM: In V1 zegt hij dat de eerste aankomst van de AM in 1999 plaatsvond en het toen wapens en munitie bracht. De AM is pas in maart 2000 door de eigenaar gekocht en kwam pas in april 2000 voor de 1e keer naar Buchanan. Het kwam toen van Engeland en kon geen wapens aan boord hebben. Hij zegt verder in V1 dat hij van 1999 tot 2003 het schip de haven heeft zien binnen komen en hij heeft alle aankomsten zelf gezien. In V2 zegt hij dat hij de AM echter maar slechts 2 keer zelf heeft gezien. In V3 zegt hij dat hij de AM 3 keer in de haven van Buchanan heeft gezien. In maart/april 1999 voor de 1e keer. OTC was in werkelijkheid toen nog nooit in Liberia geweest en was de AM nog geen eigendom van de eigenaren van OTC. Hij zegt dat hij het ook in 2000 een keer heeft gezien en vervolgens zegt hij dat hij het ook in 2001 een keer heeft gezien. Ook hier blijkt wel weer dat hij allemaal leugens verteld."

15.2.

In haar dupliek d.d. 17 maart 2017 heeft mr. I.N. Weski onder meer het volgende aangevoerd:

"Als deze Bomiwood sawmill, zoals diverse getuigen o.a. [medeverdachte 6] en [medeverdachte 8] beweren wel zou functioneren en van RTC zou zijn, dan was het logischer geweest een logyard te gebruiken nabij die vermeende werkende zagerij, omdat men dan het mindere niet verkoopbare hout daarin kan verzagen en een hoger financieel rendement kan behalen. Je gaat niet 8 a 9 km (5 miles, zie ook a Short history of Bomiwood) verderop aan de andere kant van de stad je voorraad boomstammen

neerleggen, want dat brengt alleen maar extra kosten met zich mee. Het is als men een workshop in Rotterdam-Noord heeft maar de onderdelen in Rotterdam-Zuid. Mocht er geen ruimte zijn of de grond te duur, dan is dit begrijpelijk, maar dat was in Tubmanburg absoluut niet het geval.

Overigens is duidelijk, dat die Bomiwoods getuigen onwaarheden spreken, nu ook de beschrijving van die logyard als vermeend kamp al dus logistiek onmogelijk is en geen vergissing plaats vindt, nu beide over bebouwing spreken, dus fictieve, want RTC had slechts een stukje grond in gebruik meer dan 60 km verder op van Bomiwood bij Tubmanburg voor het tijdelijk neerleggen van boomstammen.

Ik wijs in dit verband bij voorbeeld op het verhoor bij de RC d.d 13.01.2006. mr [medeverdachte 6]

16. Ik ben wel eens op de loggingsite van RTC geweest. Er is mij door [medeverdachte 3] en een aantal vrienden gezegd dat deze loggingsite van RTC was. Dat was in Bomi Wood. Dat kamp lag net buiten de hoofdstad van Bomi county, Tubmanburg. Het was niet ver. Je had de werkplaats en het kamp. De werkplaats is niet ver van de hoofdstad. Ik ben alleen op de algemene werkplaats geweest, waar het hout werd verwerkt, waar het naar toe werd gebracht. Van Tubmanburg naar de werkplaats was ongeveer 20 a 30 minuten lopen. Als iemand mij naar Tubmanburg zou brengen, dan zou ik de weg kunnen aanwijzen. Bomi Wood was het oude bedrijf daar, het oude houtverwerkingsbedrijf ten tijde van [naam]. Bomi Wood was de oude naam, van voor de oorlog. De werkplaats waar ik ben geweest was onderdeel van dat oude houtverwerkingsbedrijf. U vraagt mij of dit vroeger een Duits houtkapbedrijf was. Ja, dat klopt, dat heette Bomi Wood.

62. U houdt mij voor dat ik bij de politie heb verklaard dat ik gestationeerd was bij RTC in Bomi Wood. Ja, ik ben daar eventjes geweest. Meestal verbleven wij overal een korte tijd. Dat was niet mijn permanente plaats. Mr. Weski vraagt of dat oude Duitse kamp ook een logging-camp was. Ja, dat klopt. Het was na het vertrek van het Duitse bedrijf nog steeds in gebruik, namelijk door RTC.

Ik wijs voorts op de De schouw van Camp Isreal en Bomi wood met [medeverdachte 8] waar de verdediging niet bij mocht zijn.

[medeverdachte 8] neemt de Nederlandse politie mee naar Sawmill bridge en naar de ingang van Bomiwood sawmill waar naar zijn zegge de zagerij van OTC had moeten staan.

Hij neemt de Nederlandse politie niet mee naar de Logyard van RTC dat voor Tubmanburg ligt (vanuit richting Monrovia gezien). Maar naar het Duitse bedrijf Bomiwood wat na Tubmanburg ligt.

Nota bene is het niet alleen een vermeend abuis betreffende een term, dus kamp of logyard, maar de vermeende getuigen spreken ook wel degelijk over allerlei overigens niet bestaande details om hun verklaringen geloofwaardigheid mee te geven, namelijk over inderdaad gebouwen en het zelfs het soort ramen. Dus kennelijk een beschrijving ten aanzien van een kamp. Dit nog los van de verhalen over zelfs een fabriek, die niet bestaat.

Mijn kantoorgenoot mr. Hoogewind is destijds nota bene wel nog naar Kamp Israel afgereisd en heeft toen ook die locatie Bomiwood en de logyard bezocht en gefilmd. [getuige 26] ziet u op die film (bijlage N) ter zitting uitleggen hoe dat allemaal er uit zag. Er is niets dus op die logyard aan gebouwen, geen kamp.

Kennelijk hebben die vermeende getuigen er op gerekend, dat niemand ooit ging kijken, dat niemand ooit van die locatie ondervraagd zou worden en dus niemand van het openbaar ministerie ooit geïnteresseerd zou zijn in de waarheid. En zij konden daar inderdaad op rekenen, dat zij nooit betrappt zouden worden op hun leugens.

Naar aanleiding hiervan heeft de verdediging ook nog eens goed gekeken naar de schouwen in dit gebied, waaronder die van Sawmill (Bomi wood), uitgevoerd door de Rechercheurs Nico Vogel en Gerard Thiry met getuige [medeverdachte 8]. (zie PV 200603081032 d.d 8 maart 2006 met video, zie bijlage P)

Dat de rechercheurs zich blindelings laten leiden door [medeverdachte 8] (en gegevens niet met derden verifiëren) blijkt uit de video, die hen de indruk geeft naar de vermeend bestaande OTC houtzagerij zal brengen. Alsof er niets aan de hand is treffen de rechercheurs in de omgeving Sawmill (ongeveer 10 km na Tubmanburg) helemaal geen zagerij aan, maar vragen noch in de video noch in een confronterend verhoor een uitleg aan [medeverdachte 8]. Bovendien weet [medeverdachte 8] geen enkele naam te noemen van wie waar verbleef in de gebouwen die hij aanwijst, en stelt de ene Rechercheur in het Nederlands tegenover 2de Rechercheur: Het is zo jammer dat je nergens zoiets van OTC ziet, waarop die bevestigend beantwoordt.

Hoe bedrijfsblind ben je als je niet beseft dat er wellicht helemaal geen OTC-aanwezigheid daar was en [medeverdachte 8] je in de maling neemt?

[medeverdachte 8] spreekt in het geheel niet over RTC maar slechts over OTC waar Rechercheurs geen enkele kritische vraag over stellen. Ook Rechercheurs noemen in het geheel RTC niet, hoe vooringenomen of kritisch ben je dan? Maar zeker niet is men opzoek naar mogelijk ontlastend bewijs?

De werkelijkheid is:

- 1) OTC is niet werkzaam in dit gebied
- 2) OTC noch RTC heeft een houtzagerij in dit gebied
- 3) OTC noch RTC hebben geen activiteiten in de omgeving/dorp Sawmill
- 4) Er is geen enkele noodzaak voor de bedrijven OTC noch RTC hier security te hebben gestationeerd.

De schouw vond plaats 16 februari 2006 en toen was toch al wel heel duidelijk waar OTC werkte namelijk in de omgeving Buchanan en waar RTC (Grand Cape Mount) werkte, als ook dat RTC noch OTC geen Sawmill hadden in het bedoelde gebied waarover [medeverdachte 8] verklaart. Wellicht dat je niets van het geen client heeft ingebracht wat is geland bij het politieteam, maar als [medeverdachte 8] je leidt naar een Houtzaagmolen en die is er niet, je zoekt er geen verklaring voor, dan is niet gezocht naar ontlastend bewijsmateriaal.

Hieronder treft u geschreven aan wat in het de video van de twee rechercheurs en [medeverdachte 8] zeggen in deze schouw

0 seconden

Rechercheur: We zijn zojuist Tubmanburg gepasseerd. We zijn nu op weg naar de houtzaagmolen van OTC. Dit is onverharde weg zogenaamde zandweg met vrachtwagen. Het is duidelijk dat hier vanaf Tubmanburg naar het kamp vrachtwagens

kunnen. De vrachtwagen die nu hier aankomt rijden komt vanuit de richting Tubmanburg.

.....

1 min. 36 seconden

Rechercheur [naam] 44 km We naderen de Sawmill Bridge. This is the way to the Sawmill?

[medeverdachte 8]: Yes this is the way.

Rechercheur: How close? How many km? How far will it be?

[medeverdachte 8]: Not too far from now.

2 min 54 seconden

Op de film is te zien de tweesprong Sawmill omgeving of wel dorp en de tweesprong waarvan de ene weg leid naar Lofa Bridge en de andere richting Bopolu. In Sawmill is geen Houtzagerij het is slechts de benaming van dit gebied, wat ongeveer op 10 km na Tubmanburg ligt gezien vanaf Monrovia.

5 min 35 seconden

Rechercheur: Volgens onze getuige [medeverdachte 8] is dit Sawmill Village. We gaan nu op weg naar de Sawmill zelf.

8 min 18 seconden

Rechercheur: Staan we hier bij voormalig OTC-gebouwen aangewezen door onze Tolk. Volgens de getuige [medeverdachte 8] werden bij de gebouwen materialen opgeborgen, waaronder uniformen van OTC.

8 min 59 seconden.

Rechercheur: Alle goederen zijn gestolen. Alle materialen zijn weg. Het lijkt erop dat de gebouwen al langere tijd niet meer in gebruik zijn.

10 min 16 seconden

Rechercheur: Volgens de getuige verbleef de staff van OTC in deze en de volgende ruimte.

10 min 53 seconden

Rechercheur: Volgens de getuige is dit de zitkamer van OTC staff(onhoorbaar) [medeverdachte 8] is bevestigend maar niet duidelijk hoorbaar dan zelf in beeld.

11 min 20 seconden

Rechercheur in het Nederlands tegenover 2de Rechercheur: Het is zo jammer dat je nergens zoiets van OTC ziet he. 2de Rechercheur bevestigt met "NEE"

11 min 38 seconden

[medeverdachte 8]: Here use to be the security room where they sleep in for the staff, they got both door, door to go in and door to come out.

.....

12 min 38 seconden

[medeverdachte 8]: OTC rented this house from the owner. They used to keep things there and sleep there.

Rechercheur: And who is the owner? You know his name?

[medeverdachte 8]: No I don't know is name

Rechercheur: Okay

Rechercheur: And who was sleeping there?

[medeverdachte 8]: Onhoorbaar

Rechercheur: Okay

13 min 58 seconden

Film springt naar een andere locatie, dus waarschijnlijk gestopt en op andere locatie herstart. Geen toelichting

[medeverdachte 8]: This is one of the camp of Mr Taylor command forces, during the time he was operating with OTC. That is the place I am trying to locate...(onhoorbaar)

14 min 55 seconden:

Film springt naar een andere locatie, dus waarschijnlijk gestopt en op andere locatie herstart. Geen toelichting.

15 min 25 seconden

Er is een checkpoint (gesloten slagboom) in beeld.

Rechercheur spreekt onhoorbaar in Engels

Op 15 min 38 seconden beeld wordt donker maar loopt door tot 30 min 22 seconden.

30 min 22 seconden

Einde

Zeker naar aanleiding van client zijn input "Schouw van RTC Kamp aangegeven door OM" (document #8-(11) digitale dossier 2 van 5, stukken gerechtshof 's Gravenhage pag 545-550), de PPP Schouw RTC "Camp Israel" (pleitnota 24 feb 2017 en doos 2 van 5 animatie presentatie van de verdediging deel 3) en de wijze waarop [medeverdachte 8] deze twee rechercheurs door geheel de Bomi, Grand Cape Mount en Gbarpolu heeft geleid zou je toch zeggen dat er ergens een lichtje zou moeten zijn gaan branden.

De stelling van OM alsof de verdediging ontkent helemaal geen activiteiten had in Tubmanburg is onjuist, en is kennelijk te wijten aan het feit dat het aangedragen materiaal van de verdediging nooit op ontlastend bewijs is onderzocht.

Vanwege de bedrijfsblindheid van OM en politie aangaande vermeende verklaringen van [medeverdachte 8] maar ook de overigen van de zogenaamde LOFA-groep nogmaals het volgende;

- 1) OTC is niet werkzaam in dit gebied*
- 2) OTC noch RTC heeft een houtzagerij in dit gebied*
- 3) Rechercheurs Vogel en Thiry hebben die ook niet aangetroffen in village Sawmill*
- 4) OTC noch RTC hebben geen activiteiten in de omgeving/dorp Sawmill*
- 5) Er is geen enkele noodzaak voor de bedrijven OTC noch RTC op bedoelde Sawmill Village een security of andere Staff te hebben gestationeerd en hebben dus ook geen gebouwen gehuurd aldaar. Er waren simpelweg hier geen activiteiten.*
- 6) [medeverdachte 8] heeft hen onzin verkocht voor een mooie onkostenvergoeding van 330 usd. (zie de drie PV's met zelfde datum 8 maart 2006, aangaande reis- en onkostenvergoeding 100 usd, 150 usd en 80 usd opgemaakt door Rechercheur Thiry)"*

15.3.

In het arrest heeft het hof in strijd met artikel 359 lid 2 Sv niet gereageerd op de door de verdediging aangehaalde tegenstrijdigheden in het bewijs, terwijl het hof de verklaring van deze getuigen wel tot het bewijs heeft gebezigd. Ten aanzien van de getuige [medeverdachte 6] valt op dat hij zijn eerste verklaring (bewijsmiddel 46) aangeeft dat hij bij RTC security werkzaam is geweest en gestationeerd was in het vermeende kamp Bomi Wood, terwijl hij in zijn latere verklaring (bewijsmiddel 47) verklaart *'Ik ben wel eens op de loggingsite van RTC geweest. Er is mij door [medeverdachte 3] en een aantal vrienden gezegd dat deze loggingsite van RTC was. Dat was in Bomi Wood.'* De getuige [medeverdachte 5] verklaart in dezelfde verklaring (opgenomen in bewijsmiddel 48) tegenstrijdig, nu hij eerst verklaart *'de wapens kwamen dus binnen in Buchanan waarna ze naar Monrovia, naar het huis van Charles Taylor, genaamd White Flower werden gebracht. Ik ben daar verschillende keren geweest bij de verdeling van de wapens.'* Even verderop in zijn verklaring stelt hij echter: *'Ik ben een keer in White Flower geweest toen er daar wapens gedistribueerd werden.'* Later verklaart hij echter weer: *'U vraagt mij hoe vaak ik in White Flower geweest ben om daarna naar Bomi Wood te gaan met de wapentransporten. Dat is drie of vier keer geweest.'* Getuige [medeverdachte 5] verklaart voorts in zijn verklaring opgenomen in bewijsmiddel 49 op vragen van de rechter-commissaris dat hij twee keer naar White Flower is gegaan om wapens op te halen. Opmerkelijk genoeg verklaart dezelfde getuige [medeverdachte 5] (bewijsmiddel 49) dat de wapens naar Bomi Wood werden geëscorteerd door verschillende generaals waaronder [medeverdachte 1] en [medeverdachte 2], terwijl hij daaropvolgend juist weer verklaart wel betrokken te zijn geweest bij het wapentransport vanaf White Flower naar Bomi Wood. De verdediging heeft voorts aangevoerd dat de verklaringen van [medeverdachte 8] objectief gezien niet kunnen kloppen. Getuige [medeverdachte 8] verklaart in zijn verklaring vervat in bewijsmiddel 82 dat Gueckedou twee maal door hem is aangevallen, namelijk in 2000 en 2001. Eén keer vond een aanval plaats tijdens het droge seizoen en één aanval tijdens het regenseizoen, terwijl de tweede aanval in februari 2001 zou hebben plaatsgevonden. In zijn andere verklaring (bewijsmiddel 83) verklaart hij echter over *'de aanval in Gueckedou'*, zodat hij kennelijk later weer terug komt op zijn eigen verklaring aangezien hij volgens zijn tweede verklaring kennelijk slechts één keer bij een aanval op Gueckedou betrokken is geweest. Daarnaast verklaart hij eerst tweemaal (verklaring vervat in bewijsmiddel 82) dat hij verdachte in 2001 voor het eerst heeft ontmoet en dat hij USD 1500,- van verdachte had gekregen, die hij ([medeverdachte 8]) zou moeten verdelen onder de strijders. In de verklaring die deze getuige [medeverdachte 8] bij de rechter-commissaris heeft afgelegd (bewijsmiddel 83) stelt de getuige: *'Verdachte heeft ons een keer 1500 USD gegeven om onder de troepen te verdelen. (...) Na de lunch riepen ze mijn commandant. De 1500 dollar werd overhandigd (...). Hij gaf het geld aan [medeverdachte 1] en [medeverdachte 1] gaf het aan ons. [medeverdachte 1] gaf het aan mijn commandant. Mijn commandant gaf het geld aan ons om het te verdelen.'* Eerst stelt de getuige dus heel stellig dat hij het geld direct van verdachte heeft ontvangen, maar in een latere verklaring geeft hij een heel ander beeld.

15.4.

De verdediging heeft aangevoerd dat de getuige [medeverdachte 7] in zijn verklaring bij de rechter-commissaris d.d. 27 februari 2006 heeft verklaard dat één appartement één loop is en dat er zeven loops zijn en dus zeven appartementen. Kennelijk heeft de officier van justitie de getuige ten tijde van het afleggen van die verklaring geconfronteerd met de omstandigheid dat uit een schouw is gebleken dat deze verklaring helemaal niet klopt. De getuige zou voet bij stuk hebben gehouden. De verdediging heeft daarom ter terechtzitting enigszins cynisch verzocht *'die verklaring nogmaals na te trekken'*. Het hof heeft deze verklaring afgelegd bij de rechter-commissaris echter gewoon tot het bewijs gebezigd (bewijsmiddel 81), maar dan zonder het onderdeel betreffende de loop en de appartementen en de confrontatie van de officier van justitie. Het wegpoetsen van die onderdelen in een verklaring die onwaar, onbetrouwbaar, onmogelijk etc. zijn heeft echter niet tot gevolg dat het overige deel van die

verklaring daardoor wél automatisch betrouwbaar is. In feite wordt aan de verklaring van de getuige een andere betekenis gegeven dan die getuige aan die verklaring heeft willen geven en heeft die verklaring - mede ten opzichte van de vele andere verklaringen - een wezenlijk andere betekenis gekregen.

15.5.

Voorts heeft het hof met betrekking tot deze getuigen ten onrechte niet gereageerd op het (deel) van het verweer/uitdrukkelijk onderbouwd standpunt, waarin is aangevoerd dat deze getuigen niet in de administratie van OTC/RTC zijn opgenomen, waaruit (eveneens) volgt dat de verklaringen van deze getuigen onjuist/onbetrouwbaar zijn (zie middel 25 §3).

Middel 16: [getuige 7] onbetrouwbaar en reconstructie

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 315, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ten aanzien van de getuige [getuige 7] is door de verdediging uitvoerig en onderbouwd aangevoerd dat de door deze getuige afgelegde belastende verklaringen onjuist en onbetrouwbaar zijn, nu (verkort zakelijk weergegeven) deze getuige zich meermalen tegensprekt; verklaringen in strijd zijn met objectieve gegevens; de getuige behoort tot de groepen die tegen Charles Taylor hebben gestreden; de getuige geronseld is en de verdediging niet in staat is gesteld hiernaar onderzoek te doen. In het arrest heeft het hof niet, althans niet voldoende gereageerd op deze verweren/standpunten, zodat het arrest, althans de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen is/zijn omkleed.

Voorts heeft de verdediging verzocht een reconstructie uit voeren naar de wijze waarop deze getuige -volgens zijn verklaringen- wapens zou hebben vervoerd, nu dit fysiek onmogelijk is. In het arrest heeft het hof niet gereageerd op dit verzoek, zodat het arrest nietig is.

Toelichting

16.1.

In het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep d.d. 24 februari 2017 is onder meer gerelateerd:

“Het addendum heeft betrekking op de nieuwe kroongetuige van het openbaar ministerie: [getuige 7]. Hetgeen hij heeft verklaard, kan niet waar zijn. Ik heb dat trachten aan te tonen, met getuigenverklaringen, openbare bronnen, maar ook documenten als een Bill of lading van 6 juni 2013. Daaruit blijkt duidelijk dat alles al verscheept was toen [getuige 7] zijn gestelde transport verrichte met een container geladen op boomstammen. Een deel, te weten het hout en machines zijn naar Singapore verscheept. De rest is verscheept naar Pointe in Congo. In 2003 werd ik al door cliënt benaderd vanwege deze rapporten waarin zijn naam werd genoemd. Ik heb toen WOB-procedures gevoerd. Net als OTC, heb ik direct de Verenigde Naties benaderd om onderzoek te doen. Cliënt heeft mij gebeld, terwijl een kilometerslange rij met machines klaar stond om te worden verscheept naar Singapore en Pointe Noire. Er waren geen trucks meer om op te laden. Daargelaten dat de wijze waarop transport zou hebben plaatsgevonden, hetgeen ook gewoon fysiek niet mogelijk was.

()

De verklaring van [getuige 7] is dan ook absurd te noemen.

()

Ik heb tevens foto's overlegd ter staving van het leugenachtige verklaring van [getuige 7]. Ik verwijs naar de verstrekte PowerPoint presentatie over [getuige 7]. In het bijzonder ten aanzien van hetgeen daarin is vermeld over het regenseizoen. Uit (onder meer) de logboeken blijkt dat ten tijde van de gestelde levering waarover [getuige 7] heeft verklaard er sprake was van hevige regenbuien (heavy rain). De foto's geven een beeld van de wegen op dat moment. Dat betreft onder meer een foto van de documentaire An Uncivil War, die in dezelfde periode is gefilmd. Transporten als gesteld, zijn onmogelijk op dergelijke wegen in een regenseizoen."

16.2.

Uit de aan het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep gehechte pleitnota d.d. 24 februari 2017, blijkt dat door I.N. Weski ten aanzien van deze getuige onder meer het volgende is aangevoerd:

"Met andere woorden, dat hele collusierelaas van het openbaar ministerie drijft op de hoop, dat u het dossier niet kent, dat u de feiten niet naast elkaar legt. [getuige 7] wil zelfs in 2016 tijdens de laatste rogatoire commissie de indruk wekken alsof hij bedreigd of geïntimideerd wordt of een bedrag zou zijn geboden. Op een volstrekt niet controleerbare wijze. De man, die dus iets zou hebben vervoerd van een plaats die al ontmanteld was, de haven zonder boomstammen en zonder loggingtrucks naar een hotel dat er in feite niet meer was naar een leger dat daar niet was.

[getuige 7] had juist bij de rogatoire commissie in 2013 niets over betalingen of bedreigingen gezegd en volgens het openbaar ministerie na afloop ineens aan haar daarover gesproken als zijn hij voor die rogatoire commissie bedreigd. Vandaar dat wij hem weer in 2016 probeerden te verhoren, waarbij hij ineens met een ander verhaald kwam over dat hij na afloop zou zijn aangeboden enz, een op zich absurd relaas al, want wat zou daar dan het nut van zijn. net zoals de advocaat-generaal nu bij requisitoir de indruk wekt als zou in 2015 sprake zijn van onderschepte emails.

Wij spreken dan over dat oude verhaal uit 2005, dat al lang was ontkracht. Op 5 december 2010 had ik u al over die gehele misleiding van het openbaar ministerie gesproken.

De macht van de illusie rond dergelijke desinformatie moet kennelijk het handelen van het openbaar ministerie bemantelen.

Handelen in directe en flagrante strijd met de waarheidsvinding rond het betalen en ronselen en regie van kennelijk leugenachtig getuigenmateriaal.

()

Uit de bedoelde brief aan Foz blijkt overigens tevens dat op 22 oct. 2002 men zich al terug had getrokken in Mobil compound en dat vandaar [medeverdachte 1] "must make sure that the fuel consumption in Mobil compound is reasonable". Een zoveelste teken dat die verklaringen van die getuigen, zoals [getuige 7] niet waar kunnen zijn, net zoals de volgende zinsnede.

()

U heeft ook ongetwijfeld bemerkt, dat het openbaar ministerie kennelijk meent als je ware onbenoemd te kunnen laten als deel van een bewijsconstructie [getuige [21] en de door hem verkregen getuigen, met uitzondering van [getuige 7], waarbij het openbaar ministerie de indruk wil wekken, dat dat materiaal allemaal wellicht op minder belangrijke punten discrepanties vertoont, maar nog wel bruikbaar is en zelfs ondersteunend voor hetgeen A3 en A4 zouden hebben verteld.

Het openbaar ministerie neem mogelijk aan de rotte wortels te hebben weg gesneden, maar miskent, dat het ploegje door het openbaar ministerie wel verkozen getuigen de rotte vruchten moeten worden geacht.”

16.3.

Uit het addendum d.d. 24 februari 2017 blijkt voorts dat de verdediging ten aanzien van de getuige [getuige 7] ook het volgende heeft aangevoerd:

“Nog nader over [getuige 7]:

Nog een wrang voorbeeld van het door het openbaar ministerie nimmer natrekken van enig gegeven is [getuige 7]:

(-) verklaart uitsluitend over een (1) transport in juli 2003.

In Juli 2003 waren er hevige gevechten in Monrovia tussen de LURD en de regeringstroepen en was de stad voor verkeer niet mogelijk.

Uit de documentaire Uncivil War documentaire (2004) van Jonathan Stack blijkt dat in die periode geen verkeer mogelijk is in Monrovia. Ook uit de VN rapporten (o.a. van IRIN betreffende de vluchtenstromen en fronten) en Nederlandse Buzarapporten, zoals al ingebracht in de procedure blijkt dit. De verdediging verwijst voorts naar hetgeen hier ter zitting nog in een PPP werd getoond betreffende de geschiedenis van Liberia.

Nota bene was in juli 2003 geen functionerend hotel Afrika meer. Daar had Model al voor gezorgd. OTC was ook al weg, inclusief alle machines, ook die nodig zouden zijn geweest om boomstammen of een container op een truck op of af te laden.

Een gedeelte van de machines was door cliënt van Buchanan naar Pointe Noire/Congo verscheept op 6 Juni 2003. De naam van de boot was Al Mounir. De Bill of Ladings zijn u overhandigd. Er waren dus in totaal 13 BL's De rest van de machines zijn gedeeltelijk door de AM en gedeeltelijk door een gecharterd roll on schip naar Singapore verscheept. [getuige 7] die plotseling bij hoog en laag volhoudt dat hij in juli 2003 een rit zou hebben gemaakt met een OTC loggingtruck met logs en daarop balancerend een container met wapens, kennelijk dan slalomend door de vechtende partijen in zijn eentje, over gaten in het wegdek, laaghangende kabels en vooral met de veronderstelling, dat u niet weet, dat er geen trucks meer zijn, geen OTC en in feite geen Hotel Afrika, althans anders dan als geplunderde lege huls met een overigens diepe greppel, waar je met zo'n truck niet over kan.

Al die gegevens over hetgeen in feite in Liberia bestond en mogelijk was, maken de verklaringen van [getuige 7] absurd en leugenachtig. De vraag zou graag beantwoord worden wie hem daartoe heeft aangezet? Het openbaar ministerie meende nog vlak voor deze zitting een foto van Hotel Africa in te willen brengen, een foto, die de verdediging al lang geleden heeft ingebracht. Als wat? Als aandenken van de leugens van de getuigen, zoals [getuige 7], als wrange herinnering dat het openbaar ministerie zelf geen onderzoek doet?

De frontlinie is immers dus dan in Monrovia en niet in Bopulu cq Bomi

- *OTC is reeds gesloten in mei 2003 omdat het niet mogelijk is te werken.*

- *Alle machines, vrachtwagens en apparatuur is al weg. OTC heeft een deel dan al naar Congo verscheept op 6 juni 2003 met de Al Mounir (cliënt belde mij toen nog op dat moment, toen hij voor een kilometers lange stoet graafmachines en ander materieel als truck stond wachtend op de afhandeling in de haven) en een deel met de AM en een speciaal roll on schip al eerder verscheept naar Singapore. Dus welke vrachtwagen reed hij dan? met welke apparatuur is die container of die logs dan op of afgeladen? Welk personeel. Dat was immers allemaal al weg? Een deel van de Bill of Ladings kon worden gevonden en u verstrekt en dan ziet u, dat [getuige 7] op een fantoom in de eigen leugen moet hebben gereden.*
- *Hij geeft geen enkele verklaring over wie dan die boomstammen heeft opgeladen en hoe dan en hoe dan op eindbestemming.*
- *Waarom zou hij überhaupt naar Hotel Afrika gaan. Daar was niemand gelegerd. Waarom niet meteen naar de veronderstelde troepen. Tenzij hij dan wapens naar Model moet hebben gebracht. Of beter: het is allemaal gewoon niet gebeurd. iemand heeft hem betaald of beloofd of hij liegt het hoe dan ook voor een hem voorgehouden doel.*
- *Hij zegt eerst dat hij elke avond zo'n rit deed om 11 uur en ineens is het nu dat hij een keer zo'n rit heeft gemaakt, waarbij zonder problemen een jaar wisselt tussen verklaringen.*
- *Vanaf April 2003 worden de Steden Greenville, Sinoe door de rebellengroep MODEL aangevallen. In Juli 2003 wordt Buchanan aangevallen. Dus ook daar kan [getuige 7] niet zigzaggend op enigerlei opdracht van een OTC medewerker of wie dan ook wapens hebben rond gereden in een container, geplaatst op een hoeveelheid boomstammen.*
- *De door [getuige 7] opgegeven Tijdsperiode van 30 minuten om van de Bong Mine Bridge tot Hotel Afrika te rijden is niet mogelijk als je huizen of market structures moet afbreken om aldaar te passeren.*
- *Overigens Hotel Afrika waar hij dan achteruit naar een Villa zou hebben gereden, hetgeen vanaf het door hem aangewezen punt niet mogelijk is, omdat daar een diepe greppel ligt, een greppel, die er bij de bouw van hotel Afrika ligt en speciaal tegen "flooding" bestaat.*
- *Voorts is de Tijdsperiode van Buchanans naar Tower Hill volgens (-) van ongeveer 3 uur met een container, die staat op logs (boomstammen) over een slechte weg is niet realistisch.*
- *Het in dan daar oorlogstijd en het vervoeren van een container met wapens zonder escorte is volstrekt ongeloofwaardig.*
- *Op deze weg waren er alleen al 7 checkpoints die gepasseerd moesten worden, die passagiers en lading controleren.*
- *Het is ongeloofwaardig waarom een zo'n belangrijk wapentransport (soldaten hebben dan immers geen wapens om te vechten en verliezen de strijd) uitgevoerd zou moeten worden door een container op boomstammen te plaatsen. Ander rijdend materieel was immers aanwezig om containers op een normale manier te vervoeren.*
- *Nimmer is enige container met wapens op boomstammen gezien door andere getuigen. Zie ook de verklaring van 26 oktober 2016, Henry Logan, Pagina 20 en 21. Logan verklaart omtrent de normale wijze waarop een container wordt vervoerd en dat hij nog nooit in heel zijn leven een container op boomstammen vervoerd heeft zien worden. en hij was nota bene in die logyard werkzaam.*
- *[getuige 7] was hoogstwaarschijnlijk alleen een logging (boomstammen) truck driver en moest dus zijn leugens rond een loggingtruck bouwen. nogmaals, krijgen wij ooit zicht wie in de coulissen dit alles regisseert? Het wordt daar immers steeds drukker*

aan dirigenten, die elkaar weer blijken te instrueren en onbekende derden weer aansturen of door worden aangestuurd.

- *Gewezen wordt op de Verklaring 25 oktober 2016 van Daniel Carter, pag. 47. Daar stelt Carter dat hij persoonlijk [getuige 7] kent. Dat het een leugen van [getuige 7] is dat hij als ATU-soldaat heeft gewerkt. Carter stelt dat hij nimmer als ATU-soldaat heeft gewerkt, noch wapens heeft ontvangen bij Hotel Africa en hij aldaar nimmer heeft gewerkt.*
- *De verklaringen van (-) omtrent het benaderd zijn om zijn verklaring te veranderen is op zijn zachts gezegd vreemd. Eerst verklaart hij voor zijn eerste verklaring te zijn benaderd voor het veranderen voor 1000 Dollar (zoals in PV AG Pronk) en later dat hij na het afleggen van zijn verklaring is benaderd. Ook uw raadsheer-commissaris kon [getuige 7] niet tot enige uitleg brengen van deze wel zeer opvallende discrepantie.*
- *(-) heeft nota bene, daarnaar gevraagd tijdens zijn eerste verklaring, meerdere keren gesteld nimmer benaderd te zijn om zijn verklaring van 2004 te veranderen.*
- *Overigens een getuige die cliënt nimmer heeft gesproken en niets relevants ten aanzien van het tenlastegelegde kan melden.*

Een verklaring, net zoals al die andere aantoonbare gefabriceerde verklaringen vanwege de onherstelbare gebreken aan mogelijkheden deze ook door onderzoek naar diens bron en achterliggende belangen en vanwege de inherente tegenstrijdigheden en onbetrouwbaarheden dient te worden uitgesloten van het bewijs en hoe dan ook niets zegt ten aanzien van cliënt in relatie tot het tenlastegelegde.”

16.4.

Tevens is ter zitting van 17 maart 2017 door de verdediging het volgende aangevoerd:

“Ik wijs op bij voorbeeld dus [getuige 7], die zomaar hoeft te wijzen naar ene [betrokkene 1] of een man, die hij zou hebben zien lopen bij Pierre of zijn vrouw, die benaderd zou zijn door [betrokkene 1].

Het openbaar ministerie blijkt ook bij repliek op dit punt u te misleiden, te doen dwalen in de feiten rond hetgeen [getuige 7] überhaupt zegt.

Het openbaar ministerie stelt bij repliek op p. 47: Op pagina 32 van het requisitoir wordt in de tweede alinea aangehaald dat de getuige [getuige 7] tijdens zijn verhoor op 24 oktober 2016 verklaart dat zijn echtgenote in 2016, de week voordat hij een verklaring moest afleggen, in Buchanan benaderd is door onder meer [betrokkene 1].

Het openbaar ministerie citeert onjuist en onvolledig uit die verklaring.

Er is bovendien een Nederlandse en een Engelse versie, die hier ook niet matcht.

[getuige 7] stelt volgens de Nederlandse vertaling op pagina 12 van zijn verhoor (regel 18— 20), dat hij twee keer is gebeld, namelijk eerst door [betrokkene 1] en later door ene Ford die hem zeiden dat ze met hem wilden praten en naar zijn huis waren geweest en zijn echtgenote om zijn telefoonnummer hadden gevraagd.

Op pagina 28 van zijn verhoor, in regel 18-23 verklaart [getuige 7] dat [naam] hem vertelde dat hij door [betrokkene 1] en [naam] naar de woning van [getuige 7] is gestuurd om het telefoonnummer van de getuige te vragen. Op pagina 29, regel 4-13 herhaalt hij dit.

Hoe dan ook twee volledig verschillende versies. Wie zijn die [naam] en wie is die [naam] dan? en wie heeft wie nu benaderd en wie bestaat überhaupt.

Echter in de Engelse versie staat op pagina 12 van het transcript of October 24, 2016:

I told the counselor. Then last week, somebody called me two times from Buchanan, first [betrokkene 1] and later Ford and they said they wanted to talk with me; they went to my house and asked my wife for my number, they told my wife O.T.C. is about to pay your husband so give us your husband's number. They called me and I asked them who gave my number to you all? And they said "your wife; we went to your house and told her that the money was coming" and then I said but O.T.C. is not owing anything again; it has been thirteen years now and we do not know whether O.T.C. is still in the country. Why did you go to my wife to tell my wife that? What is your name? He said my name is [naam]. The called me in the morning and they called me in the evening on different numbers and I gave the numbers to Counsellor Jacobs.

Op p. 28 transcript of October 24 , 2016 lezen wij:

Q. Mr. [getuige 7], during your cross examination you said you were contacted last week on this same matter. Please just in a simple sentence say whether it was by phone you were contacted by or you were contacted in person?

A. I was contacted by phone.

Q. Can you remember the person's name?

A. He said his name was [naam] — he called me on two different numbers and said he was working for Mittal Steel but he used to work for O.T.C., but Ford and [betrokkene 1] sent him to my house for ask for my number.

COUNSELLOR SHERIF: Petitioner's rests on the redirect.

Re cross examination blz 29 transcript of October 24 , 2016

BY COUNSELLOR PIERRE:

Q.) Mr. Witness, do you know this [betrokkene 1]?

A.) Yes I know [betrokkene 1] he was the log yard foreman superintendent.

Q. So you know him personally?

A. Yes.

Q. And what was the second name you called?

A. [naam] went to my wife and said that [betrokkene 1] and [naam] sent him to my house and said that O.T.C. was coming back and they were about to pay us. I said even if the company is coming back, they are supposed to call a mass meeting but what was so special that he had to call my wife?

In werkelijkheid heeft [betrokkene 1] Liberia verlaten op 28 mei 2015 en is daarna niet meer terug gekeerd naar Liberia.

Voor een ieder moet toch duidelijk zijn, dat [getuige 7] dit alles vermoedelijk op instructie of zoals ook wel wordt genoemd, collusie met zijn ronselaars verzint.

Vooral is zeer tekenend, dat hij spreekt op p.29 over een oproep voor een "mass meeting", hetgeen dus zonneklaar zou moeten slaan op het gebeuren met de door [getuige [21]] en consorten georganiseerde massmeetings tegen OTC in 2004!

Het openbaar ministerie neemt niet de moeite om dit alles te onderzoeken, dus die vermeende vrouw van [getuige 7] voordragen als getuige, het Liberiaanse openbaar ministerie vragen om onderzoek.

De verdediging weet dat die beschuldiging ten aanzien van [betrokkene 1] niet waar kan zijn, maar bevindt zich dan in de inmiddels onmogelijke positie van degene, die zich niet meer durft te verdedigen, want anders wordt je weer beschuldigd van collusie. Men wordt in dit strafproces in feite als verdediging gekneveld en mag slechts leugens incasseren niet verroeren totdat men kapot is.

Als een stuk rottend vlees wordt steeds weer een feitelijke onmogelijkheid de kooi van de verdediging ingeworpen, zoals Bomiwood of een Kpellehboy of een conflict dat niet heeft bestaan of noem maar wat, als verdediging mag slechts nog gekeken worden hoe het proces tot dood karkas verwordt.

Het klinkt wellicht vergaand in parabelen, maar vanuit die positie moet ik dan steeds beoordelen wat met een zoveelste leugen moet gebeuren.

Vandaar dat ik lang heb gearzeld wat nu met die wetenschap van ook deze leugen van [getuige 7] over [betrokkene 1] dan te doen. Het meest eenvoudige zou immers zijn [betrokkene 1] als getuige weer te vragen en dat wordt bij deze dan ook uitdrukkelijk voorwaardelijk gevraagd, mocht u enigerlei bewijswaarde aan het relaas van [getuige 7] hechten.

Ook zou [betrokkene 1] bereid zijn om via facetime of skype door u gehoord te worden.

[betrokkene 1] is iemand, die zo'n 25 jaar ervaring heeft als inspector/scaler/controler logfield en voor OTC heeft gewerkt als scaler en is sinds 28 mei 2015 (zie affidavit 22 feb. 2017 van [familielid betrokkene 1] en [familielid betrokkene 1]) niet meer in Liberia terug gekeerd en inmiddels al jaren werkzaam in Congo-Brazzaville.

[betrokkene 1] heeft voor client van 1988 tot 1990 voor TIMCO gewerkt; van 1999 tot 2003 voor OTC en vanaf 29 mei 2015 voor SIPAM in Congo. Het goed kunnen bemeten van hout, weten hoe je boomstammen waar moet afkorten, en juist administreren van de voorraad hout, kwaliteit kunt bepalen en het houtpark organiseren heeft er toe geleid om hem naar Congo-Brazzaville te halen. Hij werkt daar vanaf 29 mei 2015 in de Bush 320 km ver van de stad Pointe Noire. Sinds die tijd is [betrokkene 1] nooit meer teruggekeerd naar Liberia, zelfs niet voor vakantie. Hij zou eigenlijk in december 2016 voor vakantie en de kerstdagen naar huis zijn gegaan, maar vanwege de financiële problemen met het bedrijf daar is hem gevraagd langer te blijven.

Het was dan ook makkelijk voor [getuige 7] om steeds die naam te noemen, omdat [betrokkene 1] een bekend persoon met bekende functie steeds was. [getuige 7] heeft echter kennelijk niet gerekend op het feit, dat [betrokkene 1] sinds 28 mei 2015 niet meer terug is geweest naar Liberia en dus ook niet de vrouw van [getuige 7] kan hebben bezocht.

Net zoals allerlei andere gebeurtenissen, die [getuige 7] op kennelijke instructie van zijn achterban, met name [getuige 21] en de zijnen, vertelt niet kunnen zijn gebeurd, zoals ik later nog verder zal bespreken in reactie op de repliek van het openbaar ministerie.

Bijgaand overhandig ik een verklaring van de vrouw en dochter van [betrokkene 1], en een kopie van het paspoort van [betrokkene 1] waaruit die afwezigheid blijkt (zie bijlage G en F). De verdediging zou een grote hoeveelheid medewerkers van hem kunnen voordragen, doch mag hopen, dat niet nodig zal zijn, doch ook dit element ten aanzien van de zoveelste leugen van [getuige 7] zou dienen te worden begrepen binnen de hoeveelheid getuigen die ik u vraag te horen bij voorwaardelijk uitdrukkelijk geformuleerd verzoek.

Het openbaar ministerie meent zelfs dat de verdediging de verklaringen van [getuige 7] misleidend weergeeft betreffende het voor of na zijn verklaring van 2013 aangeven dat hij benaderd is, maar zou zich meer moeten buigen over de geloofwaardigheid van deze [getuige 7].

Ik citeer [getuige 7]. Het Engelse transcript - 24 oktober 2016 blz .14 & 15

COUNSELLOR PIERRE:

Q. have been recalled based on the complaint which you filed with Counsellor Sheriff and Counsellor

Jacobs. You told Counsellors Jacobs and Sheriff that after you had completed your testimony in Buchanan in November 2013 that somebody approached you

CLLR. SHERIFF: Objections; misquotation of the witness that after his testimony somebody approached him.

THE COURT: Objections overruled. CLLR.

SHERIFF: Note our exceptions.

THE COURT: Exceptions noted. Counsellor [naam] you may continue with your question.

BY CLLR. [naam]:

Q. ...That somebody approached you and offered you USD1,000 to change your testimony before you testified; is it true?

"A. Yes.

Q. [getuige 7], you have just testified that you also recognized this person in the court in Buchanan in November 2013 before you testified; is this also true?

A. Q.

Yes. Mr. [getuige 7], bribing a witness, or threatening a

witness is a serious criminal offense in Liberia; why did you not inform Counsellor Jacobs or Counsellor Sheriff before taking the stand especially after you had recognized the person who you claimed offered you the money?

CLLR. SHERIFF: Objections. The question is intended to entrap the witness as the witness is not a lawyer and does

not now which crimes are punishable by law.

THE COURT: Objection sustained. Counsel may rephrase your question.

Q. Why did you not inform Counsellor Jacobs or Counsellor Sheriff after you recognized the person in the court in

A. I told Counsellor [naam] that this man came back to me later and said that I should deny because the people told us that they will come back but after I finished giving my statement he came to me. But when we went to Buchanan I saw him, he was behind you. That is my own countryman but I do not know his name. He spoke Bassa to me.

Q. Is your testimony now [getuige 7] that this offer was made to you after you testified?

A. Yes.

Q. Mr. [getuige 7], according to the complaint which was filed by Cllr. [naam] and Cllr. [naam] which they sent to the Prosecutor in the Hague, you said the offer was made to you before you testified not after, which is correct?

A.) After. If it was before I was going to explain it.

After the testimony I came back to Monrovia before he told me. But when I went to Buchanan I met him behind you. He went with you and he sat to the door but when I see him I will not be able to recognize him now. He came to me and said "that case is in our favor I want to give you USD 1000". And another person is calling me now from Buchanan by the name of Prince, he works for Mittal Steel.

Q.) So Mr. [getuige 7], the information which Counsellors Jacobs and Sheriff supplied to the Prosecutor in the Hague is incorrect?

Dus wie is hier misleidend? [getuige 7].

Wie misleid wie?

Ik kom nog later op de rest van de onwaarschijnlijkheden en ongeloofwaardigheden in de verklaringen van [getuige 7].

Het openbaar ministerie heeft dus bij repliek gesteld ook ontlastend onderzoek te hebben gedaan.

()

- [getuige 7].

De man, die als een soort “wedden dat “kandidaat met een loggingtruck met boomstammen er op en daarop een container met vermeend wapens dwars langs allerlei checkpoints en over abominabele wegen rijdt zonder begeleiding. Indien men de hoogte daarvan zou berekenen komt men op ongeveer 5 a 5.50 m afhankelijk van de dikte van de boomstammen.

Bijgevoegd wordt een in feite PPP (bijlage O) betreffende [getuige 7] ten aanzien van de weg, de route, de vervoersmiddelen, zo heeft de verdediging een logtruck met logs en container in photoshop gepresenteerd naar de maten, zoals dan van toepassing, alsmede in de PPP over het laden daarvan, het regenseizoen en wat dat betekent voor de wegen toen,, het Hotel Africa, de Bong Mine Bridge, de situatie van mei- augustus 2003 in Monrovia...

Zoals hierna door mij uit de rechter-commissaris verklaring van [persoon verbonden Amerikaanse ambassade] al aangehaald was het land in die periode namelijk bezaaid met checkpoints op die route.

Onderstaand een kaart met alle checkpoints in die tijd. Deze aanduidingen zijn afkomstig van John T.Richardson, de voormalig Nationaal Veiligheidsadviseur in 2002/2003. Een verklaring van hem van 19 december 2016 ter bevestiging van die locaties wordt hierbij gevoegd. (zie bijlage I)

Het openbaar ministerie wenst nu ineens een eigen werkelijkheid in te brengen over de vraag over welk jaar en welke maand [getuige 7] het dan zal bedoelen te hebben. wij weten dat [getuige 7] in zijn relazen zwakt met jaren tussenverschil, zo zegt hij volgens het CIE verslag, dat uitbesteed is aan [getuige 21], de CIE heeft [getuige 7] namelijk niet zelf gesproken, over 2002, maar het openbaar ministerie komt dan tot de keuze dat het mei 2003 zal zijn geweest. Zij groepeerde zijn verklaring tot een aankomst van een schip en meent dan dat het dus niet meer relevant zou zijn, dat het casino en het hotel Africa dan al jaren niet meer bestaan.

Maar ik zou zeggen, dat het openbaar ministerie hier toch echt moet gaan kiezen tussen de twee leugenaars.

U weet dat bij repliek in feite nog slechts twee vermeende getuigen bestaan [medeverdachte 4] als hulk met 300 kilo wapens in triplex op de schouders en [getuige 7] met zijn mirakuleuze slalomtocht langs de checkpoints.

[getuige 7] die nu volgens het openbaar ministerie geacht wordt de laatste lading wapens van Buchanan naar een niet bestaand hotel Africa, althans naar een locatie waar dat ooit gevestigd was en leeggeplunderd nog staat, zou hebben gebracht van de laatste AM en dan hebben wij aan de andere kant [medeverdachte 4] die verklaart:

Hier noem ik de verklaring [medeverdachte 4] over die vermeende laatste AM, dus dan vermeend van April 2003 : In april 2003 is de Antarctic Mariner voor de laatste keer in de haven van Buchanan geweest. Er werd toen geen OTC-materiaal gebracht, maar alleen cement voor de broer van Charles Taylor. Ik was op dat moment in de haven en ben ook bij het schip geweest, maar ik heb geen wapens gezien. [verdachte] was op dat moment niet in de haven, hij was niet in Liberia. Ik weet dat [verdachte] in die periode bezig was in Congo, Zaire om daar een nieuw bedrijf op te bouwen.

Ik verwijs naar de door de verdediging ingebrachte analyse betreffende de boten ter zitting van 24 feb 2017, onderbouwd door de logboeken van het schip en het pv van onderzoek paspoort en american express:

Het betreft dan de vermeende 10E PERIODE 25 APRIL – 14 MEI 2003:

b) Cliënt is niet in Liberia, dit wordt onderbouwd door de gegevens uit zijn paspoort, American express gegevens.

c) Mr Charles Taylor was niet aanwezig in Buchanan

d) In deze zelfde periode zijn volgens het havenlogboek ook de volgende schepen in de haven van Buchanan:

NORITA -19 april 2003 – 26 april 2003–vertrekt naar China

RUBIN - 29 april 2003 -1 mei 2003–vertrekt naar Monrovia

CIKAT – 01 mei 2003- 4 mei 2003–vertrekt naar Bayonne

AFRICAN TRADER – 3 mei 2003- 8 mei 2003–vertrekt naar Abidjan

TURKUS – 5 mei 2003 -10 mei 2003–vertrekt naar Dakar

VICTORIUS – 13 mei 2003- 20 mei 2003–vertrekt naar San Pedro

f) De bemanningsleden van het schip

[naam kapitein] de Kapitein van de Antartic Marinier

[naam bemanningslid] de First officer

Nog naast het feit, dat [persoon verbonden Amerikaanse ambassade] en al die andere getuigen, al die overheidsdiensten en bemanningsleden, zoals van al die andere schepen in en rond die haven met helder zicht, eventueel met een verrekijker daar ook rondwaarden en niets aan wapens zien. En ook geen van die kapiteins van wapens reppen.

Dus cliënt was er niet en er waren geen wapens volgens de zogenaamde huidige stergetuige [medeverdachte 4]van het openbaar ministerie, dus die wapens kunnen dan ook niet zijn ontladen, laat staan in een container op een stapel ongelijke boomstammen en dat allemaal bovenop een loggingtruck zijn gezet.

Ik wijs nog op de volgende volstrekt elkaar tegensprekende verklaringen van [getuige 7] binnen zijn eerste verklaring bij de raadsheer-commissaris van 25 november 2013:

He is a machine operator and has worked for the last 3.5 years as a trailer operator for OTC in Buchanan.

Ik heb geen idee wat een “trailer operator” is, een onbekende functie binnen het bedrijf, kennelijk ingegeven door [getuige 7]’s wens om op enig moment ineens een container te hebben vervoerd.

3- that as trailer operator, his primary assignment was to transport containers to monrovia.

Hij zegt dus hier dat zijn “Primary Assignment” het transporteren van containers naar Monrovia was.

Maar op pagina 17 is het weer de enige keer dat hij met een container naar Monrovia rijdt.

OP pagina 22 – Zegt hij weer dat hij normaal gesproken boomstammen reed totdat zij een rit voor mij naar Monrovia hadden, niet een container naar Monrovia, maar vanuit Monrovia. Ik rijd altijd stammen. Dit is een log truck.

Nu is zijn primary assignment dus plotseling het transporteren van logs en niet het transporteren van containers. Overigens dat staat ook als zijn functie omschreven, maar kennelijk is de instructie om een container te hebben gereden, liefst met wapens.

Nu maakt hij trips met een Container van Monrovia en niet naar Monrovia.

Wat zou OTC nu voor containers vanuit Monrovia naar Buchanan transporteren.

Als hij nu met zijn log trucks containers van Monrovia naar Buchanan transporteert waar komen dan de logs vandaan die hij nodig heeft om onder de container te leggen. Dit soort details moet u kennelijk dan niet opvallen.

4 -That he will always depart at 11.00 pm and ordered to stop at Tower Hill where the trailer will be escorted by ATU soldiers to Hotel Africa where the container is discharged Hier zegt hij dus dat hij altijd om 11.00 pm vertrekt. In de verklaring zegt hij juist ook weer dat hij slechts een keer met een container is vertrokken.

Hij rijdt Tuna en rijst naar van waar naar waar en in wat voor truck etc.

Er zijn nog te veel punten waar het duidelijk is dat de man niet weet wat hij zegt, althans verstrikt raakt in zijn eigen leugens.

Ook stelt hij nog, dat hij de container van het schip heeft zien ontladen en dat zou dan alleen de AM in de constructie van het openbaar ministerie moeten zijn en kan dan alleen de aankomst in April zijn waar echter objectieverbaar geen containers op zaten, zoals de scheeplogboeken tonen en bovendien toen de Lurd AL BIJ Monrovia was, dus niet zoals het openbaar ministerie wil doen geloven een rustig wegje bestond.

De verdediging wijst op de kaart van Liberia met de betreffende conflicten op dat moment bij Monrovia.

Verwezen wordt naar de kaart zoals bijgevoegd betreffende die situatie op dat moment. De verdediging heeft een compilatiefoto gemaakt met de betreffende maten van de door [getuige 7] veronderstelde loggingtruck met boomstammen daarop en daarop de container:

de hoogte van de grond tot aan de top van de dan kennelijk los op de boomstammen balancerende container is dus dan minimaal 5.24 m en u kunt toch duidelijk begrijpen, dat hetgeen [getuige 7] stelt logistiek fysiek onmogelijk en leugenachtig moet worden beschouwd.

Aan de hand van de door het openbaar ministerie genoemde elementen betreffende [getuige 7] zal de verdediging nog het volgende opmerken.

1) Tijdstip vervoer vermeende wapens in container op boomstammen met een logging truck:

Zoals het OM stelt verklaart [getuige 7] niet consistent en wisselend over het tijdstip/datum en redeneert dan dat het de periode is, dat de Antarctic Mariner de laatste keer Buchanan moet hebben aangedaan en dat dus toen al het rijdend materieel van OTC aanwezig was. (Replik blz 27: Van 25 april tot en met 30 april 2003 wordt er gelost en geladen). Als dit de bedoelde periode is van [getuige 7] dan impliceert die stelling en keuze van het openbaar ministerie ook, dat er geen noodzaak was om een logging truck te gebruiken voor vervoer container met vermeende wapens zoals [getuige 7] beweert.

2) Onduidelijk is hoe de container en boomstammen geladen of afgeladen zijn:

Een truckchauffeur heeft per definitie zijn eigen truck omdat hij verantwoordelijk is voor de staat van de truck en de wijze van belading. In dit geval is hem ook truck 292 toegewezen zoals [getuige 7] zelf verklaard. Een truckchauffeur zal in beginsel de belading nooit aan een derde overlaten, niet in Europe noch in de derde wereld, omdat

hij het risico neemt met een zwaar beladen vracht op een slechte gevaarlijke weg op te gaan voor een lange rit. Het moet wel heel uitzonderlijk zijn.

Het hele relaas van [getuige 7] is derhalve belachelijk, dat het je moeilijk is voor te stellen hoe de container is geladen en hoe de voorbereidingen voor dit vermeende vervoer heeft plaatsgevonden. Het relaas van [getuige 7] volgend moet immers het volgende begrepen worden:

Eerst vervoer je toevallig precies dezelfde container van de boot op een (logging?) truck naar de plywoodmill met je eigen truck, een week later moet je de logging truck plots voor de deur van de supermarket parkeren met diezelfde container op boomstammen, waarna je over slecht wegdek in 3 uur tijd (en niet in 4 uur en 15 minuten tijd zoals het openbaar ministerie ten onrechte beweert, (maar onder punt 7 meer daarover) naar Tower Hill brengen en later in een klein half uur van Bong Mine Bridge (waar gebouwen en later markt kraampje even vlug worden afgebroken) en naar Hotel Africa rijdt (wat gesloten is en waar [verdachte] geen business heeft) en dan wordt verondersteld, dat hij dan daar over diepe greppels heen rijdt met een logging trailer bij Hotel Afrika de residentieel area in, alsof er niets aan de hand is en dan parkeer je de logging truck van tussen de 18 tot 20 meter of langer (afhankelijk lengte logging trailer (40 feet container is 12 meter plus truck plus tussenruimtes)) in deze residentieel area en rijdt dan weer rustig terug, alsof er geen burgeroorlog gaande is.

Een volstrekt niet plausibel, zelfs leugenachtig relaas.

De beschreven route kon tijdens de schouw niet gecontroleerd worden, stelliger men vond het überhaupt niet nodig om ter plekke onderzoek te doen bij Bong Mine bridge over of het wel of niet mogelijk was dat de truck aldaar kon passeren.

3) *Niet meer functionerend Hotel Afrika:*

[getuige 7] wordt vermeend opgewacht in Tower Hill, wat is dan het nut om naar Hotel Afrika te gaan?

De verdediging neemt aan dat de enige reden voor deze vreemde route met uitwijken naar hotel Africa is om enige relatie met cliënt te willen leggen vanuit de achterliggende [getuige 21]/[naam] strategie, maar client is in bedoelde periode al geruime tijd sinds 30 augustus 2001 niet meer daar, noch iemand die gerelateerd is aan hem. Er is geen enkele reden om aldaar te verzamelen, aangezien de vermeende verdeling van wapens veel eerder op zoveel andere plekken in Monrovia (zoals White Flower, Executive Mansion of Army Baracks) in een afgeschermd omgeving had kunnen gebeuren. Men had dan ook niet die buildings (of later zoals [getuige 7] beweert markt-kraampjes) hoeven afbreken om Bong Mine bridge te passeren. Dit was een totaal onnodige actie en men had zich een hoop tijd bespaard in vermeend het midden van de nacht. De plek van ontlading van vermeend wapens en verdeling daarvan bij Hotel Afrika is gelet op de logistiek volstrekt onwaarschijnlijk.

4) *Gevechten in bedoelde periode:*

Het is duidelijk dat je in de periode van eind 2002 en 2003 niet alleen over straat gaat, zeker niet 's nachts, met vermeend een lading wapens over die significante afstand.

5) *30 minuten van Bong Mine bridge naar Hotel Afrika:*

Buildings zijn Gebouwen of huizen en zeker geen houten markt tafels. Dat het openbaar ministerie wil doen geloven dat Cllr [naam] deze woorden in de mond legt van [getuige 7] is nonsens. [getuige 7] is wellicht analfabeet maar weet echt wel het verschil tussen buildings en market places. Hij verklaart gewoon steeds anders omdat zijn eerste stellingen over wel heel belachelijk klonken als gebouwen/huizen naar de andere kant van een weg worden verplaatst. Er is een wereld van verschil tussen houten markettafels en gebouwen. Het manoeuvreren met een dergelijk truck over diverse wegen om deze truck met container op boomstammen de brug te laten passeren is in feite een spiegel van het manoeuvreren van [getuige 7] om zijn verklaring plausibel te laten klinken, niets anders. In plaats van dat het openbaar ministerie kritisch de verklaring op realiteitszin beoordeelt, probeert men wat krom is recht te praten.

6) *Greppel Hotel Africa belet het achteruit rijden:*

Het openbaar ministerie beoordeelt de situatie in 2016 en niet zoals die was toentertijd waar greppels het terrein van de Villa's en Hotel Africa scheiden. We hebben geen goede foto's van deze kant maar wel van foto's waarbij die brede diepe greppels duidelijk zichtbaar zijn. Het openbaar ministerie kan niet beoordelen hoe het toentertijd er uitzag noch heeft de plek tijdens de schouw kunnen onderzoeken. Elke uitspraak van de zijde van het openbaar ministerie is derhalve een hypothese die zelfs niet aannemelijk gemaakt kan worden. vanwege die greppel heeft [getuige 7] niet achteruit die villa's kunnen bereiken.

De stellingen van het openbaar ministerie lijken in feite te impliceren alsof [getuige 7] niet heeft aangegeven waar hij bij het Hotel zou zijn uitgekomen met zijn vermeende container, terwijl tevens door het openbaar ministerie lijkt te worden miskent, dat rechtsachter het hotel niet een weg loopt, maar een zwembad is gelegen en wij ook moeten aannemen dat [getuige 7] niet vanaf de voorkant vanaf de weg die wij tijdens de schouw konden bereiken en gestopt werden door de aanwezige militair, dat [getuige 7] niet met zijn vrachtwagen naar links achter het hotel is gevlogen.

Dus hij kon alleen maar aan die kant, dus van voren gezien, links hebben gereden. Het openbaar ministerie stelt namelijk in haar repliek blz 29 Ad.6 dat [getuige 7] niet de weg heeft aangewezen waar met de pijl op de foto, die de verdediging heeft overgelegd, naar gewezen wordt. Ook uit de bijlage 4 van het repliek van het OM zou dit niet afgeleid kunnen worden volgens het openbaar ministerie. Zoals gezegd moet worden uitgegaan hier van wat [getuige 7] stelt dat hij met zijn vrachtwagen bereikte toen, dus links achter bij de Villa's bij het hotel. Die zijn toen immers niet op een andere plaats gelegen dan tegenwoordig.

Dus wat de verdediging aantekent met de pijl moet dus onherroepelijk toen de vermeende weg zijn geweest, die [getuige 7] volgens zijn verklaring gevolgd heeft. Ik wijs weer op die bijlage 4 van de repliek (zie ook bijlage H).

“is weg die [getuige 7] aangaf te hebben gevolgd naar de achterkant van Hotel Afrika “

De weg aan de voorkant wordt slechts met pijlen door OM aangewezen aan de voorkant. [getuige 7] zou echter de linksachterkant van het hotel en dan achteruitrijdend naar de villa's daar alleen hebben kunnen bereiken over die weg zoals hij zegt links, maar, zoals

door de verdediging aangegeven: er kan niet achteruit gereden worden richting de villa's vanwege de enorme diepe greppen, zoals de foto hieronder ook aangeeft, een greppel, die het gehele gebied omgaf. Bovendien was daar op die plek, waar [getuige 7] zegt achteruit te zijn gaan rijden met die enorme truck van 20 meter en langer niet de ruimte om die manoeuvre uit te voeren. De hele verklaring om daar te ontladen en voor 500 ATU soldaten wapens te verdelen is volstrekt onmogelijk en ongeloofwaardig.

Bovenstaande weg leidt naar Hotel Afrika en bij de pijl ziet u hoe diep deze greppels wel niet zijn.

7) 4 uur en 15 minuten tijd van Buchanan naar Tower Hill gereden te hebben: Op google maps kunt u de afstand van Buchanan naar Scheiffelin (107 km) vinden als ook de tijdsperiode welke 1 uur 24 minuten is. Dan is de gemiddelde snelheid 76 Km per uur. Echter op de weg die sinds tientallen jaren niet onderhouden is, waar je diepe gaten in het wegdek hebt (met name tussen Buchanan en Robertsville), waar je officiële en niet-officiële check-points hebt die gesloten zijn in de nacht en waar men wil weten wat voor lading men vervoert, kan je niet met een grote truck in 3 tot 4 uur tijd in Tower Hill aankomen.

Onderstaand de conditie van de weg op dat moment.

Bovenstaande foto geeft weer in welke staat een groot gedeelte van de weg van Buchanan naar Robertsville was. De realiteit is dat men minimaal 6 a 8 uur onderweg is afhankelijk van de problemen die je onderweg tegenkomt. Hieronder zeker de bewakers van de check-points die zeker vragen zullen hebben gesteld in deze onrustige periode. De vraag rijst ook waarom [getuige 7] dit in de nacht moest doen en zonder escort, terwijl juist andere getuigen tegenstrijdig hierover verklaren. Hij zal bij elk checkpoint moeten hebben stoppen en uitleg moeten geven en zelfs de container moeten hebben openen. Niets van dit alles maar in drie uur tijd bijna in Monrovia.

De tijdsperiode die het OM gebruikt 4 uur en 15 minuten naar Tower Hill klopt niet, omdat [getuige 7] vanuit de stad Buchanan werd opgehaald en naar de supermarkt in de Loop werd gebracht. Dat zal zeker tussen 15 tot 30 minuten tijd in beslag moeten hebben genomen eer hij zou kunnen hebben vertrekken. Daarnaast verklaart [getuige 7] ook bij de CIE dat hij om 23:00 in de nacht naar Monrovia is vertrokken. Dus dat houdt in dat hij niet om 21:45 vertrokken is zoals het OM het hof wil doen geloven. Juist objectieerbare details, zoals data, tijdsperiodes, reistijd, plaatsen, andere getuigen die zijn verklaring zouden bevestigen geven betrouwbaarheid aan een verklaring en die ontbreken hier totaal. Als je stelt dat je om 23:00 vertrekt en dus om 02:00 aankomt is dat 3 uur niet meer en niet minder. Een andere hypothetische verklaring die het OM het hof wil doen laten geloven is er niet. Het "zou kunnen" of het is "aannemelijk" kan niet als bewijslast worden geponeerd.

8) Zonder escort in oorlogstijd van Buchanan naar Monrovia gereden in midden van de nacht:

Zonder twijfel zou [getuige 7] in het midden van de nacht wanneer alle checkpoints gesloten zijn deze niet hebben kunnen passeren zonder escort. Er is een burgeroorlog

gaande maar het OM stelt het voor alsof dit heel normaal zou zijn, wat absoluut niet het geval was.

500 soldaten wachten urgent op wapens maar [getuige 7] vervoerd in zijn eentje zonder escort (niet wetende wat hij vervoert) vermeend wapens naar Tower Hill. Ook hier staat [getuige 7] weer alleen in zijn verklaring terwijl zoals het OM beweerde dat cliënt een leger van 2500 man of enkele honderden mannen zou hebben. Er zou als dat het geval was geweest dan geen enkele security zijn meegereisd is ongeloofwaardig. Dat [getuige 7] naar een escort vraagt voor zijn vermeende reis naar Monrovia doet de indruk wekken dat ook hij impliciet weet dat de weg niet veilig was, ook al zou hij alleen maar tonijn vervoeren. Natuurlijk verklaart [getuige 7] dat hij alleen was want niemand anders zou een dergelijk verhaal überhaupt willen bevestigen. Het is gewoonweg niet aannemelijk en ongeloofwaardig.

U weet welke onzin en tegenstrijdigheden [getuige 7] debiteerde betreffende die 500 soldaten en hun vervoermiddelen.

U treft op p.17 en 18 van zijn laatste verhoor bij de raadsheer-commissaris in rogatoire commissie aan hoe hij 500 soldaten eerst over een onnoemelijk aantal trucks verdeelt naar 7 stuks gaat, naar meer dan 7. Absurd. Dan moet in feite gelet op de beperkte hoeveelheden soldaten die er in totaal waren, zo'n 7000 over 3 afdelingen.

Ik citeer weer de militair attache [persoon verbonden Amerikaanse ambassade] van de Amerikaanse Ambassade bij de rechter-commissaris: Ik schat de grootte van het leger in de periode van 2000-2004 op zo'n 7.000 man. Ik heb het dan over AFL en het ATU en SOD.

Als wij aannemen dat ieder een derde van die 7000 was, de ATU bestond uit zo'n 1200 man zal hebben bestaan, dan moeten die vermeende 500 ATU soldaten, die dan alleen voor [getuige 7] doende waren ongeveer de helft van de totale ATU zijn geweest, dus dan zeker al hun checkpoints en de rest van Liberia bijna zonder ATU hebben achtergelaten. Absurd.

9) *Geen enkele andere persoon verklaart over ooit vervoer van een container op boomstammen gezien te hebben:*

Het rijden met boomstammen is al een behoorlijk klus waarbij regelmatig ongelukken gebeuren overdag. 's Nachts worden er juist geen boomstammen vervoerd noch gewerkt in de houtexploitatie, juist vanwege de slecht begaanbare wegen en de grote kans op ongelukken. Onderstaand de situatie destijds, die wij als rogatoire commissie nog hebben mogen meemaken tijdens de schouw naar de haven.

De boomstammen kunnen draaien, omdat de boomstammentrailer flexibel is, met name voor op het moment dat je een diepe kuil ingaat, als men heuvel op- of heuvel afgaat en een bocht maakt. Die container blokkeert dit omdat die niet mee kan bewegen. De hele boel zou blokkeren en grote krachten zouden op de trailer terecht komen met alle mogelijke risico's voor ongelukken.

De 4 tot 8 punten van een container (aan de onderkant) waarmee deze wordt geborgd aan een container-trailer of -platform doen dit wel. Het maakt van de container en een plateau één geheel.

Het openbaar ministerie kan geen gelijksoortig voorbeeld geven van een dergelijk vermeend vervoer waarover [getuige 7] heeft verklaard, behalve foto's aanvoeren waarbij op zeer gevaarlijke wijze andere goederen worden vervoerd, maar dat gebeurt echter op die wijze omdat men geen andere middelen heeft. Dat was zeer zeker niet het geval bij OTC, omdat er (dump) trucks, lowbeds (vervoer machines zoals bulldozers), passagiers-vervoermiddelen en andersoortige trucks en pick up's voorhanden waren. Waarom zou men een 100.000 Euro logging truck daarvoor riskeren te verliezen, zeker in een periode dat men al het land aan het verlaten was.

Op blz 23 tijdens de rogatoire commissie stelt [getuige 7] het volgende over de logging truck

A.Nee, zij legden die stammen op die tussenbalk; de truck waarop ik rijd is niet zoals een container trailer, hij is speciaal voor boomstammen, dus voordat ik die container naar Monrovia bracht legden zij er eerst boomstammen op en daarbovenop de container.

[getuige 7] doet het voorkomen alsof dit heel normaal is, maar waarom kan dan niemand anders hierover verklaren. Het antwoord is simpel omdat dit niet kan en nooit gedaan is. In dat kader zou de verdediging nogmaals willen vragen om een reconstructie te houden aan de hand van die stellingen van [getuige 7].

Het is namelijk niet alleen niet mogelijk zo hoog op te laden een zo zware container bovenop de boomstammen, maar ook om er mee te rijden op die manier.

In dat kader wijs ik op het volgende de volgende foto waarbij een truck met lowbed wordt getoond. Met een lowbed vervoer je normalitair zwaar materieel zoals bulldozers en wheelloaders of andere graafmachines, maar kan in voorkomende gevallen ook voor vervoer van een container of zoals hieronder van een zware boomstam worden gebruikt. Het gewicht blijft dus laag op de grond. Aangezien met dit soort materieel OTC ook haar eigen machines terughaalde in 2003 is totaal onlogisch een loggingtruck te beladen met boomstammen en een container.

Dit is Monrovia port en het gaat hier om een enorme boomstam, die duidelijk op een een lowbed en geen logging truck wordt geladen.

Deze lowbed is gebruikt om een hele zware boomstam te laden die niet op een logging trailer geladen kan worden.

De boomstam is er op geschoven omdat een wheelloader (caterpillar) deze niet omhoog kan tillen. Net zoals je geen geladen container op een logging truck met boomstammen kan plaatsen, omdat die gewoonweg veel te zwaar is. het maximum gewicht geladen in container is 32 ton.

Een wheelloader zoals gebruikelijk is, kan boomstammen van 8 tot max 10 ton tillen. Duwen, schuiven gaat wel maar niet de hoogte in, zoals het verhaal van [getuige 7], die in zijn simpele gedachten bovenop zijn wereld van loggingtrucks laad, maar vergeet dat dat gewoon niet kan.

[getuige 7] stelt bovendien dat hij deze zelfde container vanuit de Antartic Mariner op zijn vrachtwagen heeft gezet en naar de houtfabriek heeft vervoerd .

Ook dat kan niet want [getuige 7] reed een logging truck en daarmee werden geen containers vervoerd vanuit de haven en er zou zeker geen noodzaak toe zijn, gezien de beschikbaarheid van zoveel ander rijdend materieel.

De stelling van het OM enerzijds dat de verdediging stelt dat er ander materieel voorhanden was in de bedoelde periode zou tegenstrijdig zijn met de verklaring dat al het materieel verscheept was in de periode april/mei 2003. Als eens eindelijk een positie in wordt genomen door het OM wat, wanneer, waar en hoe precies heeft plaatsgevonden en welke getuigen nu precies in de bewijsconstructie worden betrokken en welke niet. Kan de verdediging ook daar adequaat op antwoorden. Nu onderzoekt het OM niet maar poneert hypotheses en heeft het over aannemelijkheden zonder ondersteunend bewijs. Als [getuige 7] stelt juli 2003 dan gaat de verdediging toch niet over april/mei 2003 een verdediging voeren, maar over dat dit niet kan zijn. Dat het openbaar ministerie dit probeert recht te praten en dan stelt dat de stelling van de verdediging dat toen geen materieel aanwezig niet relevant is, miskent het feit, dat bij die laatste reis juist materieel weg ging.

Alles kan is de teneur van het OM in haar repliek en ja de mens heeft zelfs voet op de maan gezet, echter dat hebben we allemaal kunnen zien en objectief kunnen vaststellen, wat dus niet het geval is van [getuige 7] omdat geen enkele andere persoon/getuige dit relaas heeft bevestigd en is het dus in de verste verte niet aannemelijk en dus ontbreekt in de hypotheses van mogelijkheden van het openbaar ministerie, kennelijk bedacht in een kantoor in Nederland enigerlei realiteitszin.

10) Verklaart ATU security officer [naam] gezien te hebben:

Zoals OM stelt kan iedereen soldaat worden en ja zo kan iedereen zomaar ook secretaresse worden, of priester of body-guard van een Al Capone of wie dan ook worden. Het een sluit het ander niet uit, maar dat neemt niet weg dat objectief gezien geen van de andere getuigen hierover verklaren en [naam] zelf dit ontkent. [getuige 7] staat weer alleen in zijn verklaring.

11) Verder dienstverband [getuige 7]:

[getuige 7] stelt dat het zijn belangrijkste taak was om containers naar Monrovia te vervoeren. Hij staat echter te boek in de salarisadministratie als logging truck driver. [getuige 7] is een logging truck driver en transporteerde boomstammen, geen containers zoals hij beweert. Dat is de werkelijkheid.

Onderstaand wordt weergegeven de functie volgens de salarisadministratie.

Nota bene is [getuige 7] het product dus van de combine [getuige 21], [getuige 22] en [naam] en onbekenden en is tot op heden niet in genoegzame zin zijn verkrijging en dus zijn betrouwbaarheid kunnen worden getoetst. Ik wijs op het feit, dat de CIE in zijn verslag stelt over [getuige 7]:

Dus [getuige 21] heeft [getuige 7] ondervraagd of gezegd was opgeschreven moest worden en wie weet wat nog meer tussen hen is besproken, beloofd of anderszins aan

verdraaiing van de werkelijkheid heeft plaats gevonden. Wij weten waar [getuige 21] toe in staat is.

Slechts kan worden gewezen op de kennelijke discrepanties en onmogelijkheden in zijn verklaringen, zoals inderdaad het feit, dat hij die rit niet kan hebben gemaakt met een onbegrijpelijk doel als dat hotel op de wijze zoals hij zegt, zoals de verdediging heeft aangegeven en dus onvoldoende kon worden bevraagd in de zin van art 6 EVRM en dus van het bewijs dient te worden uitgesloten.

Er zijn verklaringen in het dossier van personeel van OTC, dat helder en vaak met plattegronden uitlegt wat wel en wat niet bestond aan locaties en materieel.

Ik citeer nog [betrokkene 1] bij de rechter-commissaris:

De naam [verdachte] ken ik. Ik noem deze persoon Boss. Ik ken hem sinds 1988. Ik heb hem in Liberia ontmoet. Ik werkte bij Timco en daar heb ik hem ontmoet. Het ging om een zakenrelatie; ik werkte voor hem. Ik werkte daar van 1988 tot 1990. Toen begon de oorlog en was er geen werk. Van 1999 tot 2003 heb ik bij OTC gewerkt. [verdachte] was een van de functionarissen. Ik sprak hem daar wel; ik kende hem immers al. Ik was daar chief scaler. Als het hout werd binnengebracht, nam ik de diameter op. Ik deed dat elke dag in Buchanan port. Ik deed dat op een terrein naast de haven. Daarna bracht ik het hout naar de haven. U vraagt mij of dit op het terrein van OTC was. Het was op het terrein van de haven. Ik leg het uit. Het gebied van de haven is heel groot, ongeveer 500 meter lang. Het bedrijf OTC huurde daar een stuk van. Zij betaalden huur aan de haven. Ik werkte dus op het terrein van de haven, op het stuk dat het bedrijf huurde. Ik bracht het hout ook naar de schepen en ik kwam ook op de schepen.

U vraagt of er kantoren stonden op het terrein waar ik werkte. Er stond een container en daarin werden de papieren ingevuld. Er was een ook een keuken, waar mensen konden eten. In de container stonden bureau's. Het hoofdkantoor van OTC stond in The Loop. Een van de gebouwen van het bedrijf Limco werd als kantoor gebruikt. In The Loop woonden ook werknemers van OTC. Ik kwam ook wel op het hoofdkantoor. Ik zag daar de general manager, [getuige 25]. Ik zag ook de vervangend manager, [naam]. Ik weet zeker dat hij zo heette. De accountant en controller werkten daar ook. [Verdachte] had daar geen kantoor, maar hij was er wel. Ik heb hem zien praten met de general manager. Hij kwam daar af en toe. Als hij er was, dan duurde het een hele tijd voordat hij weer kwam.

Over de AM;

Het schip kwam overdag aan en ging dan voor anker. Later kwam het binnen. Het kwam altijd in de ochtend aan. Nooit in de nacht. In de nacht ging het schip wel voor anker, maar het kwam altijd met licht binnen. Er was verlichting in de haven. Er waren generatoren. De kades waren ook verlicht. Het licht was 24 uur per dag aan. U vraagt wat er gebeurde als de Antarctic Mariner in de haven aankwam. Er werd dan tonijn of onderdelen uitgeladen. Het uitladen begon in de ochtend en duurde tot vier uur in de middag. Als er dan een volgend schip lag, kon dat in de avonden worden uitgeladen. U vraagt of schepen ook in de nacht werden uitgeladen. Als het uitladen nog niet klaar was, ging men door tot in de nacht. Er moest immers geld verdiend worden. Iedereen kon hierbij aanwezig zijn; ook mensen van buiten de haven. Je kon er van alles kopen: televisies, kokosnoten, video's. Ik heb het nu ook over de Antarctic Mariner. U vraagt of

mensen ook op de boot werden toegelaten. Ja. U vraagt of het niet heel druk was op de boot. Ja. Na het werk kon men zaken doen op de boot. Als het schip werd geladen met hout werden er geen mensen bij toegelaten; dit in verband met de veiligheid. Met haken en grote hijskranen werd het hout dan ingeladen. De mensen werden dan naar het checkpoint gestuurd; daar was een markt.

Ik heb niet meegemaakt dat als een schip werd uitgeladen, mensen weg moesten. U houdt mij voor dat verschillende getuigen anders hebben verklaard. Ik zeg u dat iedereen bij en op het schip kon komen. Ik heb [verdachte] niet op de Antarctic Mariner gezien en ook niet in de buurt van Antarctic Mariner. Ik heb hem ook niet op het haventerrein zien rondlopen.

U vraagt of ik Charles Taylor heb ontmoet. Nee, ik heb hem wel eens in de auto voorbij zien rijden. Ik heb hem nooit in de haven gezien.

U vraagt of ik wel eens heb gehoord of gezien dat wapens de Antarctic Mariner werden uitgeladen. Nee.

Er was bewaking in de haven. Er was NPA, de coastguard, immigratie en havenautoriteiten. U vraagt of OTC beveiligingsmedewerkers in dienst had. OTC had beveiliging. Die beveiligers bevonden zich in de haven. Ik heb geen idee hoeveel beveiligers er waren. Ze liepen rond door de haven. Sommigen stonden bij de ingang en anderen patrouilleerden. Er was een checkpoint om de haven binnen te komen. Dat was het enige checkpoint. Er stonden daar OTC beveiligers. U houdt mij voor dat andere getuigen hebben verklaard dat er meerdere posten waren, waar OTC beveiligers waren. Dat is niet waar. De OTC beveiligers droegen een spijkerbroek en een wit T-shirt, met embleem. Op dit embleem stond een boom en OTC. De andere werknemers hadden niet zo'n shirt. Van 1999 tot 2003 droegen de OTC beveiligers deze kleding. Ik heb de beveiligingsmensen nooit met een wapen gezien. De mensen die uit de bush kwamen hadden wel wapens. Dat waren de soldaten van Charles Taylor. Tussen 1999 en 2003 waren die soldaten niet in de haven. U vraagt of iemand in de haven een wapen had. De coastguard droeg wapens; zij waren verantwoordelijk voor de haven. U houdt mij voor getuigen hebben verklaard dat OTC beveiliging een wapen droeg. Ik zeg u dat het niet waar is. Ze weten het verschil niet tussen OTC en soldaten. De soldaten hadden wel wapens, toen de oorlog begon. De soldaten waren er niet tussen 1999 en 2003. De coastguard droeg een uniform in vaalblauwe kleur. U vraagt of ik [medeverdachte 2] ken. Ik heb de naam gehoord, maar ik ken hem niet. U zegt mij dat hij heeft verklaard dat hij hoofd beveiliging van OTC was en dat de OTC beveiligers wapens droegen. Ik weet het niet. Ik heb de wapens niet gezien.

U vraagt of ik [medeverdachte 9] ken. Ik heb zijn naam gehoord en ik heb hem gesproken. Vorig jaar maart heb ik hem voor het laatst gezien. Ik heb niet met hem gepraat over deze zaak. Ik heb ook niet met anderen over deze zaak gesproken. Ik ken [medeverdachte 1]. Ook met hem heb ik niet over deze zaak gesproken. Ik heb één keer een verklaring afgelegd in deze zaak. Dat was in het Palm Hotel. Ik kan me de mensen met wie ik toen sprak nog herinneren, maar de namen niet meer. U vraagt of ik [getuige 2] ken. Nee. Ik heb met niemand gesproken over deze zaak. U houdt mij voor een verklaring van [medeverdachte 9]. U zegt mij dat hij heeft verklaard dat hij in mei 2005 is benaderd door [betrokkene 1]. Hij heeft verklaard dat hij tegen mij heeft gezegd dat ik bij de Chief moest komen. U vraagt mij of ik weet wie de Chief is. Ik weet het niet. U zegt mij dat

[medeverdachte 9] verklaart dat het om [medeverdachte 1] ging. Ik noem [medeverdachte 1] geen Chief. U zegt mij dat [medeverdachte 9] heeft verklaard dat hij vervolgens een gesprek met [medeverdachte 1] heeft gehad over [verdachte] en dat [medeverdachte 1] zou hebben gezegd dat hij hulp nodig had en dat hij in ruil daarvoor geld geven. Ik weet hier niets van. U zegt mij dat [getuige 2] heeft verklaard dat hij is benaderd door twee mannen die een lijst met namen bij zich hadden. Een van die mannen zou [betrokkene 1] geweest zijn. Ik weet hier niets van.

Op vragen van de advocaat antwoord ik als volgt:

U vraagt mij wie belast was met het laden en lossen van een OTC-schip. Dat waren de stuwadoors. Zij huurden mensen van buiten in. Na het werk werden ze betaald door OTC. De OTC beveiligers waren niet belast met het laden en lossen. Ze liepen gewoon rond. Ik heb ze niet zien laden en lossen.

Het checkpoint bij de ingang van de haven bevond zich op de weg. Er was daar OTC beveiliging, maar ook beveiliging van de coastguard en immigratie.

De plaats waar OTC werkers woonden heette The Loop. Ik woonde daar zelf ook. U vraagt mij hoe de logs werden getransporteerd. Dat gebeurde met trucks en vorkheftruck. De trucks waren van OTC. Ze kwamen uit Riverscess, Sanoe, Nimbacounty. U vraagt of de trucks ook geschikt waren om andere goederen dan hout te transporteren. Nee. Op de truck bevinden zich metalen leggers. Het hout wordt hiertussen geladen. Sommige stammen zijn wel 15 meter. Ik weet niet hoe lang het lege middenstuk was. De afstand tussen de buizen was ongeveer net zo groot als de lengte van de kamer waarin wij ons nu bevinden. Ik kan die lengte niet schatten. De rechter-commissaris, de raadvrouw en de officier van justitie schatten de lengte van de kamer op ongeveer 6 meter. De rechter-commissaris vraagt of ik wel eens een container heb gezien op de trucks. Nee. Een container zou er niet op passen. Die is te lang. De officier van justitie of de afstand van 15 meter kan variëren op de trucks. Er bestonden ook trucks met opstaande randen. De lange stammen kwamen onderop te liggen en de kortere daarbovenop.

U vraagt mij of mij bekend is of OTC personeel in de oorlog heeft gevochten. Nee. Ik ben mij er niet van bewust of OTC beveiligingsmensen in de oorlog hebben gevochten. OTC had geen militie. Ik weet niet hoeveel beveiligers er werkten bij OTC.

Ik ken de Plywood factory. Ik kan me datum van de opening van die fabriek niet herinneren, maar ik was er wel bij. De fabriek was buiten de logyard. Tussen de logyard en de fabriek was een weg. De fabriek bestaat niet meer. Die is vernield in de oorlog. Charles Taylor was niet bij de opening.

De naam [getuige 15] zegt mij niets. [getuige 5] Johnson ook niet. Joe Zoryoe ook niet. [getuige 36] ook niet. Talya Saab ook niet. [getuige 3] ook niet. [getuige 35] ook niet. [getuige 37] ook niet. Ik ken niet alle mensen die bij OTC security hebben gewerkt. Dat is niet mogelijk. Ik kan ze misschien wel een foto herkennen.

U houdt mij voor dat ik heb verklaard dat ik door een journalist ben benaderd. Dat klopt. Hij zei dat hij uit Nederland kwam. Hij vroeg of ik [verdachte] kende. Ik zei ja, die ken ik. Hij vroeg waar ik gewerkt had. Ik zei: "Voor OTC" . Hij vroeg of ik gezien had dat

[verdachte] wel eens wapen ophaalde in de haven. Ik heb nee gezegd. Hij heeft mij geld en een telefoon toegezegd. Ik zei dat ik hem niets kon zeggen. Hij vroeg of ik iemand wist die geloofwaardige informatie over [verdachte] kon geven. Ik zei dat ik dat niet wist. Hij liet mij verder met rust. Ik heb hem de volgende dag in Buchanan stad met veel anderen zien praten.

Op vragen van de officier van justitie antwoord ik als volgt.

Tussen 1990 en 1999 was er oorlog en heb ik niet gewerkt. Er was geen werk. Ik leefde van de handel in houtskool. Nu heb ik geen werk.

U vraagt mij waarom ik naar het Palmhotel ben gegaan om een verklaring af te leggen. Ik werd gebeld om daar naartoe te gaan. [medeverdachte 1] heeft mij dat gevraagd. Hij zei dat het om een interview ging. Ik heb hem niets gevraagd. Ik heb voor mijn verklaring geen geld of goederen gekregen. U vraagt mij of ik \$75 heb gekregen. Ik heb ook geen \$75 gekregen.

Nummer 527 in de The Loop was mijn adres. De adressering begon bij Loop 1. Loop 1 liep tot een bepaald nummer, Loop 2 tot een bepaald nummer enzovoort. In de huizen met nummer 1 woonde het personeel van OTC.

De raadvrouw toont mij een plattegrond, genaamd "map of the port", en u vraagt of deze kaart de situatie in de haven juist weergeeft. Ik hoor de rechter-commissaris zeggen dat de plattegrond als bijlage aan het proces-verbaal zal worden gevoegd. Ik herken de situatie op de kaart. U vraagt mij om op de kaart met een kruis te geven waar de logyard is gesitueerd. De logyard is gesitueerd rondom de rechthoek waar warehouses ingeschreven staat. Het warehouse bevond zich dus in de logyard. U vraagt of de warehouse er toen ik daar werkte ook al was. Ja. Het gebouw was er al. Later heeft OTC er een dak op geplaatst. Ik werkte er toen nog. U vraagt mij of ik kan aangeven op welke plaats de container stond, waar het papierwerk in werd gedaan. Ik geef de plaats op de kaart aan met een X. De Plywood Factory staat niet op de kaart. Deze lag in de richting van de getekende pijl op de kaart.

De officier van justitie vraagt mij of er in de haven bij alle uitladende schepen kwamen, of dat er veel mensen bij de Antarctic Mariner kwamen.. Er kwamen altijd veel mensen naar de Antarctic Mariner, want die bracht altijd veel spullen mee. Ik werkte van 's ochtend vroeg tot 's avonds laat. Ik werkte niet tot in de nacht.

De officier van justitie vraagt mij hoe ik weet waar het hout vandaan kwam. Ik was verantwoordelijk voor alle scalers; zij werkten op de verschillende plekken in de bush. Ik bezocht hen daar. Ik deed dat niet iedere dag.

En ook deze man wordt thans genegeerd door het openbaar ministerie. Nee dan [getuige 7].

16.5.

In het arrest heeft het hof in strijd met artikel 359 lid 2 Sv niet gereageerd op de door de verdediging aangehaalde objectieve onjuistheden in de verklaring van deze getuige, terwijl het hof de verklaring van deze getuige wel tot het bewijs heeft gebezigd. Zo verklaart de getuige in zijn verklaring (vervat in bewijsmiddel 43) dat hij een container vanaf Buchanan via Tower Hill naar Hotel Africa zou hebben getransporteerd. Vanaf Tower Hill zou hij een escort hebben gekregen, waarna hij naar Hotel Africa is

gereden en de container achter het hotel zou hebben geparkeerd. De getuige verklaart voorts dat hij met zijn eigen ogen heeft gezien dat diezelfde container gelost werd van de Antarctic Mariner en dat hij er bij Hotel Africa achter kwam dat zich in de containers wapens en munitie bevonden. Dit alles zou hebben plaatsgevonden in 2003. De verdediging heeft aangevoerd dat de inhoud van de verklaring van [getuige 7] feitelijk onmogelijk en leugenachtig is. Zo heeft de raadsvrouw aangevoerd dat [getuige 7] heeft verklaard over het vervoeren van een container naar Hotel Africa, terwijl dat hotel er op dat moment niet meer was, althans dat het pand er nog stond maar volledig leeggeplunderd was. Tevens zou het onmogelijk geweest zijn om de truck inclusief container achter het hotel te parkeren, omdat daar een diepe greppel lag, zoals uit door de verdediging ter zitting overgelegd beeldmateriaal ook is gebleken. Uit het verhandelde ter zitting volgt overigens dat de verdediging zelfs nog het openbaar ministerie en het hof heeft verzocht daar onderzoek naar te laten doen. Daarnaast heeft de raadsvrouw gemotiveerd aangevoerd dat het onlogisch is om wapens naar Hotel Africa te vervoeren, namelijk omdat de verdeling van wapens veel eerder op andere plekken in een afgeschermd omgeving had kunnen plaatsvinden; men geen gebouwen had hoeven afbreken om op een locatie te komen en een hoop tijd bespaard had kunnen blijven. Voorts heeft de verdediging aangevoerd dat het in de periode waarover de getuige verklaart, namelijk 2003, onmogelijk moet zijn geweest om met een container volgeladen met wapens, vermeend geladen bovenop een hoeveelheid losse boomstammen gedeeltelijk zonder escort te vervoeren, mede gelet op de omstandigheid dat de route in die tijd bezaaid zou zijn met checkpoints en dwars door een gewapend conflict dan zou hebben gevoerd en dit alles bovendien midden in het regenseizoen met zeer slechte en op plaatsen opgebroken wegen zou hebben plaats gevonden. Ook daarvan werden ter zitting objectieve gegevens van de VN en beelden van de situatie ter plaatse op dat moment ingebracht door de verdediging en heeft de verdediging daarop een beroep gedaan. Daarnaast wijst de raadsvrouw van verdachte op de verklaring van [medeverdachte 4] die op 15 augustus 2004 verklaard heeft dat in april 2003 door de Antarctic Mariner geen wapens zijn ingevoerd en dat voorts uit de scheepslogboeken blijkt dat zich in april 2003 objectieverbaar geen containers aan boord van dit schip bevonden, terwijl de Antarctic Mariner in 2003 alleen in de periode rond april in Buchanan was. In de verklaring van [medeverdachte 4] die door het hof op dus volstrekt onbegrijpelijke wijze eveneens en dus als inhoudelijk tegengesteld gegeven tot het bewijs is gebezigd (bewijsmiddel 31) verklaart deze getuige over allerlei wapenleveringen, terwijl de laatste wapenlevering waarover hij verklaart dateert van december 2002, derhalve de laatste keer dat de Antarctic Mariner in Buchanan was voor april 2003. Opmerkelijk is dus dat het deel van de verklaring van de getuige [medeverdachte 4], inhoudende dat in april 2003 geen wapens door de Antarctic Mariner zijn ingevoerd, niet door het hof is opgenomen in de bewijsmiddelen, terwijl het gaat om dezelfde verklaring die ter terechtzitting door de verdediging aangehaald, namelijk de verklaring afgelegd op 15 augustus 2004. Het hof heeft dus niet - zoals de raadsvrouw heeft geopperd - gekozen tussen twee leugenaars, maar heeft beide verklaringen ([getuige 7] en [medeverdachte 4]) tot het bewijs gebezigd, door dát deel uit de verklaring van [medeverdachte 4] dat tegenstrijdig is aan de verklaring van [getuige 7] niet op te nemen in de bewijsmiddelen. Het hof heeft de verklaringen derhalve ten onrechte gedenatureerd. Voorts is opmerkelijk dat [getuige 7] klaarblijkelijk heeft verklaard dat het transport in juli 2003 zou hebben plaatsgevonden, derhalve in een periode dat de Antarctic Mariner niet in de haven van Buchanan was; op dat moment geen trucks of overige apparatuur aanwezig was om überhaupt enigerlei container op een truck, die er toen ook al niet meer was, te laden; OTC immers reeds gesloten was en dat vanaf april 2003 de steden Greenville en Sinoe door rebellen werden aangevallen en Buchanan in juli 2003 werd aangevallen, zodat het onmogelijk is dat [getuige 7] in die periode met een loggingtruck met daarop boomstammen en los daarop een container wapens heeft getransporteerd. In de getuigenverklaring die het hof tot het bewijs heeft gebezigd is echter alleen opgenomen dat de getuige heeft verklaard dat het plaats zou hebben gevonden in 2003. Uit het voorgaande blijkt dat de verdediging uitdrukkelijk heeft aangevoerd dat hetgeen [getuige 7] heeft verklaard feitelijk simpelweg onmogelijk is en voorts tegenstrijdig is met andere getuigenverklaringen, zodat het hof deze verklaring, zonder nadere motivering die ontbreekt,

niet tot het bewijs had mogen bezigen. De bewezenverklaring en/of de verwerping van het verweer is/zijn derhalve onbegrijpelijk althans onvoldoende met redenen omkleed.

16.6.

Voorts heeft het hof niet gerespondeerd op het ter zitting van 17 maart 2017 (herhaalde) verzoek een reconstructie te houden naar de vraag of het technisch mogelijk is de door de getuige aangegeven truck te beladen met boomstammen en een container op de wijze zoals door de getuige is aangegeven, zodat het onderzoek in hoger beroep en het arrest nietig zijn (vgl. HR 28 februari 2012, ECLI:NL:HR:2012:BU8648).

Middel 17: [getuige 12] geen deskundige/getuige

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ter terechtzitting in hoger beroep is door de verdediging onder meer aangevoerd dat de door de getuige [getuige 12] afgelegde verklaringen niet voor het bewijs kunnen worden gebruikt, nu deze getuige een verklaring heeft afgelegd terwijl [getuige 12] hetgeen zij verklaart niet zelf heeft waargenomen of ondervonden. In het arrest heeft het hof ten onrechte verklaringen van [getuige 12] voor het bewijs gebezigd, zodat het arrest, althans de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen zijn omkleed, althans heeft het hof ten onrechte niet, of onvoldoende, gereageerd op het verweer/uitdrukkelijk onderbouwde standpunt.

Toelichting

17.1.

Uit het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep d.d. 24 februari 2017, blijkt dat mr. I.N. Weski, advocaat te Rotterdam, de raadvrouw die verdachte in ter zitting heeft bijgestaan, het woord tot verdediging heeft gevoerd overeenkomstig de aan het proces-verbaal gehecht pleitnota, waarin onder meer is vermeld:

"Zelfs de getuigen en vermeende deskundigen van het openbaar ministerie, zoals [naam], [getuige 12] (die dus verbonden blijkt te zijn aan het SLT of Ferdinandusse, spreken hier hetzij niet van, dan wel slechts als hear say en ondersteunen die onbepaaldheid qua samenstelling, maar ook qua optreden in relatie tot plaats en handeling en omvang daarvan.

[getuige 12] die overigens geen deskundige dus moet worden geacht, net zoals [naam] en [naam] dat niet waren.

Overigens wordt ten aanzien van de onwetenschappelijkheid en ondeskundigheid van dergelijke getuigen ook in internationaal verband bij voorbeeld door het SCSL in het Taylor proces gesproken waar werd overwogen bij beslissing in de zaak onder nummer SCSL-03-1-T d.d. 19 June 2008:

"Expert" means a person referred to as such in Article 15 of the Agreement establishing the Special Court and appearing at the instance of the Special Court, a suspect or an accused to

*present testimony based on special knowledge, skills, experience or training*⁶. Volgens Rule 94bis kan slechts gesproken worden van het aanvaarden van een rapport van een niet ondervraagde deskundige als deze door beide partijen wordt aanvaard als zodanig.

*Het SCSL overweegt vervolgens: In order to be entitled to appear, an expert witness must not only be a recognised expert in his or her field, but must also be impartial in the case*⁷. [getuige 12] werd door het SLT te licht bevonden nu zij verbonden was aan het bureau van de aanklager en ook zich niet getoond onafhankelijk te zijn.

Dit is een van de achtergronden, die de wettelijke regeling in Nederland hebben ingesteld, dat slechts onder bepaalde voorwaarden, namelijk het geregistreerd zijn in het deskundigenregister het betreffende material doet bestaan als bewijs.

In de voorliggende zaak kan dus hoe dan ook niet over een onafhankelijk betrouwbaar onderzoek worden gesproken mede in de zin van het orthopedisch schoen arrest, maar ook overeenkomstig het "Poppenspelarrest", HR 28 februari 1989, NJ 1989, 748 en dus waarbij de algehele onbruikbaarheid van dat materiaal het gevolg moet zijn.

()

Er missen uiteenzettingen van deskundigen zoals geschiedkundigen of oorlogsspecialisten. Er zijn slechts enkele onderzoekers en journalisten, die menen hierover uitspraken te kunnen doen, maar zelfs dan constateer ik dat bijvoorbeeld [naam], die maanden heeft meegereisd met, en gewoond heeft bij de LURD rebellen verklaart (alinea 23):

- *gevechtshandelingen in Gueckedou in de periode 1 december – 1 maart 2001: daar weet ik niets van (anders dan [getuige 12]);*
- *september 2001-eind mei 2002 in Kolahun: ik kan u geen ja of nee zeggen;*
- *2001 en 2002 in de omgeving van Voinjama: ik heb begrepen dat er toen niet werd gevochten;*

Ook [getuige 12] verklaart: ik heb geen details over wanneer er in Voinjama is gevochten (alinea 27)."

17.2.

Het hof heeft onder meer tot het bewijs gebezigd (74) een schriftelijke verklaring van [getuige 12] en (75) een bij de rechter-commissaris afgelegde verklaring van getuige [getuige 12]. In deze schriftelijke verklaring en getuigenverklaring verklaart [getuige 12] dat zij verschillende mensen heeft geïnterviewd. Vervolgens trekt deze [getuige 12] allerlei conclusies over onder meer hetgeen in Gueckedou en Kolahun is gebeurd, zonder dat zij hier zelf bij aanwezig was. Tevens is door de verdediging uitdrukkelijk onderbouwd het verweer gevoerd dat deze [getuige 12] niet kan worden aangemerkt als deskundige, zodat de schriftelijke verklaring en de getuigenverklaring - die vervuld zijn van allerhande conclusies -, niet tot het bewijs kunnen worden gebezigd. Nu het hof deze (schriftelijke) verklaringen, zonder motivering die ontbreekt, wel tot het bewijs heeft gebezigd, is/zijn het arrest en/of de bewezenverklaring onvoldoende met redenen omkleed (vgl. HR 1 juli 2008, NJ 2008,454,mnt. JMR).

⁶ *Prosecutor v. Brima et al.*, SCSL-04-16-T-365, Decision on Prosecution Request for Leave to Call an Additional Witness (Zainab Hawa Bangura) Pursuant to Rule 73bis(E), AND on Joint Defence Notice to Inform the Trial Chamber of Its Position Vis-à-vis the Proposed Expert Witness (Mrs. Bangura) Pursuant to Rule 94bis, 5 August 2005, para. 23.

⁷ *Prosecutor v. Akayesu*, Case No. ICTR-96-4-T, Decision on a Defence Motion for the Appearance of an Accused as an Expert Witness, 9 March 1998.

Middel 18: [getuige 4] onbetrouwbaar en niet gehoord

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ten aanzien van de getuige [getuige 4] is door de verdediging uitvoerig en onderbouwd aangevoerd dat deze getuige niet door de verdediging gehoord is kunnen worden; de door deze getuige afgelegde belastende verklaringen onjuist en onbetrouwbaar zijn, nu deze getuige zich meermalen tegenspreekt; de verklaring overeenkomt met andere door een ander, te weten [getuige 19], geronselde getuigen, welke verklaringen dezelfde onwaarheden vertonen; de verklaring in strijd is met objectieve gegevens; de getuige behoort tot de groepen die tegen Charles Taylor hebben gestreden; de getuige geronseld en kennelijk geregistreerd is en de verdediging niet in staat is gesteld hiernaar onderzoek te doen door bij voorbeeld deze getuige te ondervragen ex art. 6 EVRM.

In het arrest heeft het hof een verklaring van deze getuige voor het bewijs gebezigd zonder specifiek in te gaan op hetgeen de verdediging ten aanzien van de betrouwbaarheid van de verklaringen en de onmogelijkheid van de verdediging onderzoek te doen naar de wijze waarop de verklaringen tot stand zijn gekomen, zodat het arrest nietig is, althans onvoldoende met redenen is omkleed.

Toelichting

18.1.

Door de verdediging is ter zitting van 24 februari 2017 ten aanzien van de getuige [getuige 4] het volgende aangevoerd:

“Om het verhaal nog even compleet te maken moeten de kindersoldaten er ook nog even bij gehaald worden en zijn die kindersoldaten dus ook bij de aanval op Sierra Leone geweest om het niet bekende bedrijf van [verdachte] tegen het niet bekende onderwerp te moeten redden. Hetzelfde gevecht waarbij het feest werd gegeven. Het is nu toch al lang bekend dat er in de 1999-2000 oorlog geen kindersoldaten meer waren. [getuige 18] had al gezegd dat alle kindersoldaten toch in 1997 al in de SSS en de ATU waren opgenomen. Het OM wil echter deze kindersoldaten toch weer even naar voren schuiven. We zien ook direct weer de bekende handen van [getuige 18], [getuige 19], [getuige 4] en [getuige 17] in dit verhaal want ook hier staan de kindersoldaten weer op linie en geeft [verdachte] hen geld. Opvallend is dat deze kindersoldaten niets anders doen dan op linie staan maar dan wel op allerlei verschillende plaatsen. Heel toevallig en heel ongeloofwaardig.

()

Ook deze verklaring slaat dus weer nergens op en is het meer dan duidelijk dat deze getuige samen met A3 enkele van deze scenario's heeft besproken en zien wij ook dat [getuige 19], [getuige 18], [getuige 17] en [getuige 4] hun hand ook in deze verklaringen moeten hebben gehad gelet op de gelijksoortige kennelijke leugens.

[getuige 18] aangaande zoektocht naar [medeverdachte 1] gedurende de hinderlaag en het op linie zetten van de kindersoldaten. [getuige 17] en [getuige 4] hadden dezelfde verhalen en die waren door [getuige 19] een scenario voorgezet en door hem aangebracht.

Bovendien heeft deze getuige gewoon allerlei scenario's uit de 1990-1995 oorlog omgezet naar de 1999-2003 gebeurtenissen. Dit kunnen geen vergissingen zijn maar kennelijk kwaadwillige leugens.

()

ix. [getuige 19] bleek verantwoordelijk voor een groepje getuigen, die allen dezelfde fouten en leugens produceerden.

x. Deze [getuige 19] bleek ook nog [getuige 18] moet hebben besmet, nadat nb al twee kennelijk leugenachtige getuigen [getuige 4] en [getuige 17] had geproduceerd.

()

U heeft gezien de wijze waarop de verdediging is bejegend in het verhoor van [getuige 18] op 17 december 2007, u heeft gezien in 2015 de manieren van [getuige 18] om niet indringend te hoeven worden verhoord en vervolgens zijn zoveelste versie gaf en het niet meer kunnen horen door de verdediging en al die andere getuigen, die door het openbaar ministerie zijn gehoord en nimmer meer konden worden ondervraagd, zoals o.a. bemanningsleden, die de meest cruciale vragen ook nog niet werden gesteld, [getuige 4], [getuige 17], [getuige 14], [getuige 7], enz.

()

Het gevolg van die beslissingen is tevens geweest, dat getuigen niet wegens meened konden worden vervolgd wegens de objectief vast stelbare discrepanties met betrekking tot de gang van zaken bij de AM, de haven van Buchanan, geschiedkundige en geografische feiten, valse door de getuige geproduceerde documenten enz en een aantal getuigen niet meer konden worden ondervraagd, zoals:

()

e. [getuige 4], omtrent de direct waarneembare onwaarheden en onmogelijkheden in hun verklaringen, hun band met [getuige 19] en de rol die deze in hun rol als getuige en de inhoud daarvan heeft gespeeld, met name vanwege de kennelijke regie, die deze daarin heeft aangebracht. Ik verwijs hier naar het door de verdediging ingebrachte document van 13 maart 2007 hieromtrent en het in hun verklaringen voorkomende gegoochel met data, plaatsen, RTC, OTC, Bassaboy, Kpellehboy, het zien van [medeverdachte 1] terwijl deze al lang in werkelijkheid in het ziekenhuis ligt levensgevaarlijk gewond, het zien van cliënt terwijl cliënt zich niet in Liberia bevindt en de wijze waarop zij door [getuige 19] geronseld worden.

()

Het openbaar ministerie heeft in hoger beroep bij het Hof Den Haag nog getracht door middel van [getuige 19] en [getuige 18] en de door [getuige 19] aangebrachte getuigen [getuige 4] en [getuige 17] op volstrekt ongeloofwaardige wijze een aantal vermeende fronthandelingen en kindsoldaten in te brengen, doch zoals in overweldigende mate blijkt zijn deze verklaringen niet alleen geregisseerd, maar vooral fysiek en logistiek onmogelijk gebleken. De daarop betrekking hebbende analyses heeft u reeds in het bezit."

18.2.

Het openbaar ministerie heeft bij repliek op 10 maart 2017 het volgende gesteld ten aanzien van onder meer de getuige [getuige 19]:

“Het Openbaar Ministerie heeft de getuigen [getuige 20], [getuige 18] en [getuige 19], niet voor zijn bewijsconstructie gebruikt.”

18.3

Tevens heeft de raadvrouw ter zitting van 17 maart 2017 het volgende naar voren gebracht:

“Het openbaar ministerie lijkt nu te denken, dat door het ineens niet meer een beroep te willen doen op [getuige 18], [getuige 20] en [getuige 19], dat men nog wel met hun volgers/geregisseerden verder kan als materiaal.

Dat impliceert dus voor [getuige 18] met name Zaza en Kpadeh, allemaal van de Loma-stam, voor [getuige 20] Mevr [getuige 23] die haar bleek te hebben gemanipuleerd en de vader van zijn kind is, en voor [getuige 19] de getuigen [getuige 17] en [getuige 4] die volgens zijn beweringen zulke goede vrienden van hem zijn. Het is een reeks kluwen die niet meer te ontwarren is.

Nota bene moet de verdediging nu pas bij repliek begrijpen dat het openbaar ministerie zich uitsprekt over het niet meer gebruiken van die drie heren. En ondertussen hebben wij [getuige 18] 9 keer moeten horen, werd [getuige 19] in eerdere instanties nog afgestuurd op andere getuigen, zoals de chauffeur van cliënt, werd hem duizenden (2780 USD) betaald om [getuige 4] en [getuige 17] (zijn zogenaamde goede vrienden te traceren, die later niet meer voor verhoor bij de RC zijn opkomen dagen en later ook niet meer beschikbaar waren voor een herkansing ())

()

De techniek van de communicerende leugens. De ene mag de andere aanbrengen en als ondersteuning gebruiken kennelijk:

Maar vooral kan niet genegeerd worden zoals de verdediging u bij pleidooi onderbouwd heeft getoond de wel degelijk regisserende rol tussen vermeende getuigen en andere vermeende getuigen, zoals A3 en A4, zoals [getuige en [getuige 17], maar ook al die anderen met hun menuverklaringen over de ambush, Kpellehboy, Bomiwood, de kindsoldaten op een rijtje, De Fatco/Atco afdeling en dus de aanjagende rollen, die deze met op de achtergrond Global Witness [getuige 20] en [getuige 21] in een tot opheden niet ontwarde kluwen kennelijk hebben gespeeld.

Een zo belangwekkende rol, dat niet thans deze vermeende getuigen als weg gegooid door het openbaar ministerie niet hun omliggende producten bruikbaar en dus los van de rotte stukken gesneden en nog eetbaar maken.

Immers, vast gesteld moet worden, dat deze nooit volledig voldoende konden worden bevraagd en onderzocht, vastgesteld moet worden, dat het openbaar ministerie hen ook nimmer op feiten, noch hun banden met andere getuigenmateriaal heeft onderzocht en dus kon ook de rest van dat materiaal niet op verkrijging en inhoud genoegzaam worden bevraagd ex art 6 EVRM”

18.4.

Ten behoeve van de bewezenverklaringen heeft het hof onder meer de door [getuige 4] in september 2006 afgelegde verklaring voor het bewijs gebezigd (bewijsmiddel 84), waarin deze onder meer aangeeft plaatsvervangend commandant van de beveiliging bij OTC te zijn geweest; in 2001 er gevechten zijn uitgebroken in Lofa County en van verdachte de opdracht te hebben gekregen om daar

te gaan vechten; gevochten heeft in Voinjama, Kolahun en Gueckedou. In de tot het bewijs gebezigde verklaring van [getuige 4] verklaart de getuige dat hij plaatsvervangend commandant van de beveiliging bij OTC was en dat Bassahboy zijn commandant was. Bassahboy was echter niet chieff of security bij OTC, maar bij RTC, zoals uit overige bewijsmiddelen blijkt, zodat de verklaring van [getuige 4] in strijd is met de waarheid, althans met andere door het hof gebezigde bewijsmiddelen. Voorts blijkt uit de loonlijsten van OTC/RTC dat [getuige 4] niet in dienst is geweest van OTC/RTC (zie middel 25 §3).

18.5.

Daarnaast is het volgende van belang. De verdediging heeft aangevoerd dat [getuige 4], naast een aantal andere getuigen, door [getuige 19] als getuige is voorgedragen. [getuige 19] is volgens de verdediging verantwoordelijk voor het voordragen van meerdere getuigen, die allen dezelfde leugens verkondigen. Uitgebreid gemotiveerd bepleit is dat [getuige 19] aanmerkelijke geldbedragen heeft ontvangen en dat hij kennelijk leugenachtige verklaringen, vol met onwaarheden en fysieke en logistieke onmogelijkheden, geregiseerd c.q. geproduceerd heeft. De verdediging heeft voorts aangevoerd dat de verklaring van [getuige 4] zodanige sterke gelijkenissen vertoont met andere door [getuige 19] geregiseerde kennelijk leugenachtige verklaringen, dat de verklaring van [getuige 4] onbetrouwbaar is. Ter verduidelijking is door de raadvrouw van verdachte voorts een overzicht opgesteld met daarin de onwaarheden, onjuistheden en tegenstrijdigheden betreffende de verklaring van [getuige 4], waaronder het gegoochel met plaatsen; OTC/RTC; Bassahboy/Kpellehboy; het opeens noemen van kindsoldaten; het zien van [medeverdachte 1] terwijl hij doodziek in het ziekenhuis lag en het zien van verdachte in Liberia, terwijl verdachte niet in Liberia was op dat moment. Daarnaast heeft de verdediging gesteld dat deze getuige nimmer is kunnen worden ondervraagd over onder meer zijn verhouding tot [getuige 19], welke rol deze [getuige 19] heeft gespeeld ten aanzien van de inhoud van de afgelegde verklaring en de kennelijke regie van die verklaring.

18.6.

Hoewel het hof identieke verklaringen van [getuige 18] en [getuige 19] niet voor het bewijs heeft gebezigd (kennelijk vanwege de vergaande onjuistheid/onbetrouwbaarheid), heeft het hof de verklaring van (de niet door de verdediging gehoord kunnen wordende) [getuige 4] wel voor het bewijs gebruikt. Gelet op hetgeen hiervoor is overwogen, is het onbegrijpelijk dat het hof de verklaringen van onder andere [getuige 19] voor het bewijs heeft uitgesloten, maar de verklaring van [getuige 4] wél tot het bewijs bezigt, zonder ook maar te reageren op hetgeen de verdediging omtrent de (door [getuige 19] geregiseerde, maar) onjuistheid/onbetrouwbaarheid van (ook) deze verklaring van deze getuige, zodat het arrest en/of de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen is/zijn omkleed.

Middel 19: [getuige 13]

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ten aanzien van de getuige [getuige 13] is door de verdediging aangevoerd dat deze getuige niet door de verdediging is gehoord; de getuige datgene waarover hij verklaart niet zelf heeft waargenomen of heeft ondervonden; de verklaring te weinig specifiek is om als bewijs te dienen, de rechtbank in eerste aanleg de verklaring (ook) niet als bewijs heeft gebruikt; de verdediging deze getuige wenst te horen indien het hof de verklaring voor het bewijs zal bezigen.

In het arrest heeft het hof een verklaring van deze getuige voor het bewijs gebezigd zonder specifiek in te gaan op hetgeen de verdediging ten aanzien van de betrouwbaarheid van de verklaring en het feit dat deze getuige niet door de verdediging gehoord is geworden en de rechtbank de verklaring ook niet voor het bewijs heeft gebruikt, zodat het arrest nietig is, althans onvoldoende met redenen is omkleed.

Met betrekking tot het voorwaardelijk verzoek de getuige [getuige 13] te ondervragen heeft het hof ten onrechte overwogen dat het hof, gelet op hetgeen de verdediging in vrij algemene termen daartoe heeft aangevoerd, de noodzaak tot het horen niet is gebleken, waaruit direct volgt dat het hof niet heeft beraadslaagd naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzitting, althans welk oordeel van een onjuiste rechtsopvatting getuigt, althans onbegrijpelijk is, zodat het arrest/afwijzing van het verzoek nietig is, althans onvoldoende met redenen is omkleed.

Toelichting

19.1.

Door de verdediging is ten aanzien van de getuige [getuige 13] ter zitting d.d. 24 februari 2017, blijkens de aan het proces verbaal van de zitting gehechte pleitaantekeningen, het volgende naar voren gebracht:

“De leugens stapelen zich in feite op en vermenigvuldigen zich vooral buiten zicht.

- PPP nieuw 5 discrepanties getuigen.

x. Door de politie werd niet doorgevraagd bij de getuigen naar bronnen van wetenschap en/of elementen relevant in het kader van de telastelegging.

Zo werd aan bemanningsleden, die waren getraceerd niet gevraagd omtrent het vermeende afsluiten van de haven, aanwezigheid van soldaten, 's nachts aanmeren, aanwezigheid cliënt, gang van zaken bij uitladen, bediening van kranen, de aanwezigheid van personen als Charles Taylor, [getuige 24], de helikopter enz, terwijl deze getuigen vooral nimmer meer door de verdediging zijn ondervraagd doordat deze getuigen niet meer te traceren zijn geweest. Ook andere getuigen werd niet naar de bron van wetenschap of enige nadere duiding van tijd, plaats en handeling gevraagd, laat staan dat op een kaart iets kon worden aangetroffen in het verhoor. Gewezen wordt ook op [getuige 13], de kapitein, die nu het openbaar ministerie ineens nog wil gebruiken als materiaal.

Verbijsterend dat het openbaar ministerie deze verklaringen als bewijs wil gebruiken, iemand die nimmer door de verdediging is ondervraagd.

Ik merk ten aanzien van diens onwaarde, een in feite de audituverklaring, die op bron niet te reconstrueren is een getuige, die dan eerst niets weet van wapens, maar gehoord wordt in aanwezigheid van de Chinese politie en door de Nederlanders ineens wordt voorgehouden als zouden er wapens op de AM zijn ontdekt, een kennelijke leugen.

De volledige naam van deze getuige is [getuige 13].

Hij blijkt nooit in Buchanan geweest en is pas na aankomst van de AM in Azië aan boord gegaan. Hij kan dus geen enkele getuigenis geven in enigerlei directe zin van wat er in Buchanan zou zijn gebeurd.

Hij wordt twee maal bevraagd door de politie. De verdediging is niet uitgenodigd.

Hij stelt in antwoord op vragen:

#1 Hij is bereidt deze verklaring af te leggen om de Nederlandse politie te helpen bij hun onderzoek naar wapensmokkel door de AM.

#3 Hij is voor de eerste keer aan boord van de AM gegaan op 4 juli 2003 nadat het schip dus al terug was van zijn laatste reis naar Buchanan. Hij zegt in zijn verklaring dat dit de 2e keer is dat hij aan boord was van de AM maar hij bedoelt kennelijk de eerste keer gelet op wat hij verder vertelt.

#4 Toen hij voor het eerst aan boord ging van de AM hoorde hij een aantal bemanningsleden iets zeggen van een speciale reis van het schip naar Afrika. Hij weet niet meer wie dat bemanningslid was. De eigenaar van het schip, een zekere [bestuurder OTC] had een bos in Libië (niet Liberia) Hij had gehoord dat [bestuurder OTC] een Maleisiër was ([bestuurder OTC] is Indonesiër). [bestuurder OTC] steunde de voormalige President van Libië (niet Liberia). Hij smokkelde wapens voor de President in ruil voor wapens. Na de val van de President moest [bestuurder OTC] weg. De genoemde reis heeft hij nagegaan in het logboek en hij heeft toen uitgevonden dat de bedoelde reis ongeveer 2 tot 3 jaar voor juli 2003 had plaatsgevonden, dus in 2000 of 2001. Er werd niets gezegd over wat voor wapens het ging. Hij herinnert zich de naam van het bemanningslid niet meer. Hij weet ook niet of hij van het vaste land kwam of uit Hong Kong.

Dus op geen enkele wijze is wat hij zegt te toetsen. Hij blijkt inmiddels media te hebben gelezen, waarin dergelijke verhalen staan.

Aan de ene kant stelt hij:

V-4 Er is nergens anders dan aan boord van de AM aan hem verteld over eventuele wapensmokkel.

Aan de andere kant:

V-11 De AM vervoerde gereedschap om hout te kappen en te tillen en Indonesisch eten. Over iets anders heeft hij niets gehoord. Dus ook niet over wapens.

Voorts wordt gevraagd: Hebt u gehoord dat de Antarctic Mariner eerder bouw materiaal van China naar Buchanan had vervoerd?

Als Antwoord 11: Geen bouw materiaal. Het was gereedschap om hout te kappen of op te tillen. Verder werd er Indonesisch eten naar Buchanan verscheept. Dat is omdat er veel Indonesiërs in de bossen daar werkten. Over iets anders heb ik niets gehoord.

Hij heeft het duidelijk over een eerste reis.

Vraag 12 wordt hem ineens voorgehouden als kennelijk vals feit: De buitenlandse politie heeft ontdekt dat er van 2000 tot 2003 wapens door de Antarctic Mariner naar Buchanan in Libië zijn gesmokkeld, waaronder AK47-geweren en mortieren. In het kader van dit onderzoek door de buitenlandse politie, wordt u nu door de politie van Hongkong gehoord en nemen wij een verklaring van u op.

Deze man heeft nooit op de AM gevaren gedurende de tijd dat de AM naar Liberia ging. Hij kan dus hier niets over verklaren. Het zegt dan dat hij gedurende een kletspraatje met een bemanningslid van de AM, van wie hij zich de naam niet meer kan herinneren en hij ook niet weet of deze persoon uit Hong Kong kwam of uit China, had gehoord dat een zekere [bestuurder OTC] wapens naar Afrika smokkelde. Dit gebeurde volgens hem gedurende een speciale reis, hij zou dit in het logboek hebben nagegaan en dat die ongeveer twee of drie jaar voor juli 2003 zou hebben plaatsgevonden. De vraag is

waaraan heeft hij nu in logboek gezien dat er in 2000 of 2001 een speciale reis is gemaakt en wat houdt een dergelijk speciale reis nu in.

We hebben immers allemaal het AM logboek gezien en niemand heeft daarin een aanmerking gezien over een speciale reis. De AM is gedurende de periode van 2000-2003 negen maal naar Buchanan gevaren, niets als een speciale reis.

Hij heeft in feite kennelijk alleen gehoord dat de AM machines en Indonesisch eten vervoerde en niets anders dus ook geen wapens

Dit hele verhaal zal wel weer gebaseerd zijn op publicaties in hetzelfde blad waarover eerdere Singapore getuigen al verklaard hebben. Net zo als met de vrouw van de Kapitein hebben de andere mensen dit ook gelezen en dat gedurende een kletspraatje besproken kennelijk. Dit is de ellende met dergelijke niet te controleren verhoren. Niets wordt opgenomen, niets wordt bevraagd. Alle andere bemanningsleden/kapiteins hebben nota bene niets aan wapens bemerkt en in feite blijkt uit de logboeken en de havengegevens, de andere getuigen over het schip, zoals de havendeskundige en personeel van die haven en de bedrijven, zoals [getuige 6] en [getuige 25] en cliënts fysieke afwezigheid en de afwezigheid van Taylor op die eerste inkomst van wegen en loggingmachines na, dat die verhalen over wapens met schepen al niet kunnen kloppen en kennelijk in overigens al hun wartaal niet waar en niet betrouwbaar en kennelijk geregisseerd zijn.

Ook deze verklaring van [getuige 13] dient dan ook wegens onbevraagbaarheid en obetrouwbaarheid en gebrek aan direct redengevendheid te worden uitgesloten van het bewijs en indien u een beroep op deze getuige wensen te doen, dan zou deze alsnog dienen te worden bevraagd, hetgeen zich dus dan vertaalt naar een bij deze uitdrukkelijk gedaan voorwaardelijk verzoek."

19.2.

In het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep d.d. 24 februari 2017 is o.m. gerelateerd:

"35) Als gebruik wordt gemaakt van [getuige 13] verklaring voor het bewijs, verzoek ik het hof hem te horen."

19.3.

Ten behoeve van de bewezenverklaring heeft het hof onder meer als bewijsmiddel (53) de door de verdediging bedoelde verklaring van [getuige 13] als bewijsmiddel gebezigd, zonder te reageren op het uitdrukkelijk onderbouwde standpunt/verweer, zodat het arrest/bewezenverklaringen onvoldoende met redenen is/zijn omkleed.

19.4.

In het arrest heeft het hof niet gereageerd op het (voorwaardelijk) gedane verzoek deze getuige te horen. Wel heeft het hof in het arrest nog overwogen:

"Ten aanzien van de overige verzochte getuigen, te weten de getuigen die door het hof (een deel van een) verklaring voor het bewijs heeft gebruikt, is het hof, gelet op hetgeen de verdediging daartoe in vrij algemene termen heeft aangevoerd, de noodzaak tot het horen niet gebleken.()"

19.5.

Gelet op hetgeen de verdediging ten aanzien de getuige heeft aangevoerd, heeft het hof niet beraadslaagd naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzitting, nu niet kan worden gesteld dat de verdediging slechts 'in vrij algemene termen' de reden voor het horen van de getuige zou hebben onderbouwd, zodat het onderzoek in hoger beroep en het arrest nietig zijn, althans is de (slechts in algemene termen vervatte) afwijzing van het verzoek onvoldoende met redenen omkleed (HR 25 januari 2011, ECLI:NL:HR:2011:BN4133 en HR 14 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1177; zie voorts hierboven 2.A.10).

Middel 20: [getuige 14]

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ten aanzien van de getuige [getuige 14] is door de verdediging uitvoerig en onderbouwd aangevoerd dat deze getuige niet door de verdediging gehoord is kunnen worden; de door deze getuige afgelegde belastende verklaringen onjuist en onbetrouwbaar zijn, nu deze getuige zich en anderen meermalen tegenspreekt; verklaringen in strijd zijn met objectieve gegevens; de getuige geronseld is en de verdediging niet in staat is gesteld hiernaar onderzoek te doen.

In het arrest heeft het hof een verklaring van deze getuige voor het bewijs gebezigd zonder specifiek in te gaan op hetgeen de verdediging ten aanzien van de betrouwbaarheid van de verklaringen en de onmogelijkheid van de verdediging onderzoek te doen naar de wijze waarop de verklaringen tot stand zijn gekomen, zodat het arrest nietig is, althans onvoldoende met redenen is omkleed.

Toelichting

20.1.

Door de verdediging op de terechtzitting d.d. 24 februari 2017 onder meer aangevoerd dat:

“o [getuige 2] stelt dat er een kelder onder het huis van [medeverdachte 1] is. Er zijn echter geen kelders onder alle huizen in de Loop. U heeft dat op de foto's kunnen constateren en de eerste schouw leek daar ook duidelijk in. Doch de verdediging verzoekt het openbaar ministerie dit door het NFI te laten vast stellen. dus niet eventueel dan weer te vragen aan een andere feestvierende buurtbewoner.

()

U heeft gezien de wijze waarop de verdediging is bejegend in het verhoor van [getuige 18] op 17 december 2007, u heeft gezien in 2015 de manieren van [getuige 18] om niet indringend te hoeven worden verhoord en vervolgens zijn zoveelste versie gaf en het niet meer kunnen horen door de verdediging en al die andere getuigen, die door het openbaar ministerie zijn gehoord en nimmer meer konden worden ondervraagd, zoals o.a. bemanningsleden, die de meest cruciale vragen ook nog niet werden gesteld, [getuige 4], [getuige 17], [getuige 14], Ten tay, enz.

()

Ik kom nog op de inhoudelijke waanzin van deze en al die getuigen, die door het openbaar

ministerie nu weer gewoon zonder enige toets worden hergebruikt en die dus nooit op oorsprong, op betrouwbaarheid op onderliggende belangen en banden en schendingen van de integriteit en regie konden worden bevraagd tot op heden en zeker geen “minor” tegenstrijdigheden vertoonden, maar in feite afgronden aan verschillen binnen de eigen verklaringen en met de verklaringen van andere getuigen, zelfs als deze werden verondersteld dezelfde gebeurtenissen te hebben meegemaakt, nog los van al die objectieve feiten, die hun verklaringen in fundamentele zin misten.

Een direct beleid ter onherstelbare inperking van het ondervragingsrecht ex art 6 EVRM van de verdediging en eveneens dus bij gebreke aan objectiveerbaar ondervragingsrecht ex art 359a en art 6 EVRM leidend primair ter onderbouwing van de niet ontvankelijkheid van het openbaar ministerie, doch minimaal tot de uitsluiting van het bewijs en dus bij gebreke aan ander redengevend materiaal tot de vrijspraak.

Mocht u, onverhoopt deze getuigen wel een beroep willen doen in het kader van een bewijsconstructie, dan zouden alle door het openbaar ministerie voorgedragen getuigen, zoals in het requisitoir benoemd, maar ook voorkomend op de door de verdediging gegeven overzichten van oorsprong en verbanden van de getuigen alsnog volledig, dus zonder al die beperkingen dienen te worden bevraagd, hetgeen zich dus dan vertaalt naar een bij deze uitdrukkelijk gedaan voorwaardelijk verzoek.

8. *De bronnen van wetenschap van getuigen, zoals Global Witness, die door de rechter-commissaris tegen het bezwaar van de verdediging in en zonder dat deze organisatie op enigerlei wijze zich tot op dat moment had gemanifesteerd als journalist, wel een journalistieke status werd verstrekt. een aanrader voor elke toekomstige getuige. Je start snel een Blogje!*

iii. *De rechter-commissaris heeft in eerste instantie de getuigen gehoord zonder toepassing van het plaatselijke recht in Liberia en daardoor de rechten van de verdediging op een ondervraging ex art 6 EVRM onherstelbaar beschadigd.*

iv. *In deze fase van het proces heeft u wel het Liberiaanse recht toegelaten .*

Het gevolg van die beslissingen is tevens geweest, dat getuigen niet wegens meened konden worden vervolgd wegens de objectief vast stelbare discrepanties met betrekking tot de gang van zaken bij de AM, de haven van Buchanan, geschiedkundige en geografische feiten, valse door de getuige geproduceerde documenten enz en een aantal getuigen niet meer konden worden

ondervraagd,

zoals:

()

c. *[getuige 14] omtrent hetgeen zij in strijd met objectieve gegevens heeft verklaard en de wijze waarop haar verklaring tot stand is gekomen, ()*

20.2.

Ten behoeve van de bewezenverklaringen heeft het hof als bewijsmiddel (54) onder meer de door [getuige 14] in 2007 afgelegde verklaring voor het bewijs gebruikt. In deze verklaring stelt [getuige 14] onder meer dat zij personeelsassistent is geweest van OTC; onder het huis van verdachte een wapen- en muntieopslag is geweest; het huis stond in het concessiegebied in Buchanan, in the Loop; heeft

waargenomen dat daar dozen met wapens werden binnengebracht; bij aankomst van de boot speciale beveiligers naar de haven moesten, en wel na de normale werktijden; de mensen van kantoor en douane niet naar het schip mochten.

20.3.

Door de verdediging is onder meer uitdrukkelijk aangevoerd dat er geen kelders zijn onder alle huizen in de Loop, hetgeen ook blijkt uit foto's en daarnaast duidelijk is geworden tijdens de eerste schouw. De verdediging heeft zelfs het OM nog verzocht het NFI te laten vaststellen dat deze vermeende kelders inderdaad ontbreken. In het arrest heeft het hof niet gerageerd op hetgeen de verdediging uitdrukkelijk en onderbouwd ten aanzien van de juistheid en betrouwbaarheid van de door deze (niet door de verdediging gehoorde) getuige afgelegde verklaring naar voren heeft gebracht, waarin onder meer is aangetoond/aangevoerd mede met verwijzing naar de constatering tijdens de schouw van de betreffende woning, dat onder de woning van verdachte geen kelder aanwezig was en dus ook geen wapen-/munitieopslag aanwezig kòn zijn.

Middel 21: [getuige 15]

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ten aanzien van de getuige [getuige 15] is door de verdediging uitvoerig en onderbouwd aangevoerd dat deze getuige niet door de verdediging gehoord is kunnen worden; de door deze getuige afgelegde belastende verklaringen onjuist en onbetrouwbaar zijn, nu deze getuige zich meermalen tegenspreekt; verklaringen in strijd zijn met objectieve gegevens en/of de verklaring van de scheepsdeskundige [naam scheepsdeskundige]; de getuige behoort tot de groepen die tegen Charles Taylor hebben gestreden; de getuige geronseld is en de verdediging niet in staat is gesteld hiernaar onderzoek te doen o.a. door het ondervragen van deze getuige en geen ander betrouwbaar materiaal ter ondersteuning aanwezig is.

In het arrest heeft het hof een verklaring van deze getuige voor het bewijs gebezigd zonder specifiek in te gaan op hetgeen de verdediging ten aanzien van de betrouwbaarheid van de verklaringen en de onmogelijkheid van de verdediging onderzoek te doen naar de wijze waarop de verklaringen tot stand zijn gekomen, zodat het arrest nietig is, althans onvoldoende met redenen is omkleed.

Toelichting

21.1.

Ten aanzien van deze getuige is ter zitting van 24 februari 2017 onder meer aangevoerd:

“De verdediging heeft steeds alle uitspraken van de door het openbaar ministerie aangereikte vermeende getuigen wel getoetst in tegenstelling tot de standhouding van onwilligheid van het openbaar ministerie.

Ik herinner u als illustratie op hetgeen ik ter regiezitting in 2011 formuleerde als onderzoekswens:

- *Ik verzoek u dus in het kader van een reconstructie de volgende beweringen door het NFI te doen toetsen:*

()

- o *[getuige 15]⁸ stelt dat afweergeschut op de voorplecht op de Antartic Mariner stond. Gaarne het NFI dergelijk geschut op de voorsteven doen plaatsen en er in Liberia weer af halen en enkele havens, o.a. van die van Singapore aan laten doen en ook de op en in die voorsteven lopende katrollen en andere apparatuur laten gebruiken bij het voor anker gaan en tijdens de zeereis. Allereerst vanuit fysiek oogpunt, maar tevens vanuit de vraag of niemand van de verschillende bemanningsleden en havenautoriteiten dat afweergeschut bemerkt.*

()

[getuige 15] stelt:

- *Vermeend In gespreksverslag bij de CIE d.d. 12,20,23 Juli 2004: 7 oktober 1999 komt de Antartic Mariner in Buchanan. Een aperte kennelijk geregisseerde leugen. En In januari 2001 komt de Antartic Mariner in Buchanan er werd een lucht afweergeschut uitgeladen.*
- *In de De verklaring bij de politie d.d. 11 aug 2004:*
 - a. *2-Op 7 oktober 1999 kwam eindelijk het schip Antarctic Mariner binnen in de haven van Buchanan, gebracht door OTC. Tot die tijd waren er veel mensen uit Indonesie en Maleisie binnengekomen maar er was nog geen structuur opgezet binnen OTC.*
 - b. *14-In januari 2001 heb ik gezien dat er met de Antarctic Mariner luchtafweergeschut gebracht werd. Ik zag namelijk dat er op het dek een wapen met een grote lange loop stond, ik zag dat het ingepakt was in plastic, de kleur weet ik niet meer precies, ik denk dat het doorzichtig was. Maar eronder was het ook in stoffen lappen gewikkeld, die blauw/groenig van kleur waren. Het was groter dan ik was, het bestond uit een grote loop en een soort zitje aan het begin van de loop. Ik herkende dit als luchtafweergeschut omdat ik in een land opgegroeid ben waar het altijd oorlog was, ik heb dus vaker luchtafweergeschut gezien. Ik zag dat het wapen op de voorkant van het schip stond en was vastgemaakt aan het dek met kabels.*

Dhr. [naam scheepsdeskundige], de scheepvaart expert in zijn verklaring van d.d. 9 mei 2007: 9- U zegt dat door sommige getuigen wordt aangegeven dat er een luchtafweergeschut op het voorste stukje van het schip zou zijn geplaatst. U vraagt of, als het daar zo staat op dit schip, en men komt in Singapore aan, het waarschijnlijk is dat autoriteiten zoiets zien. Dat is wereldnieuws, dat komt in de krant. Het voorschip (op de bak) is een plaats waar geen ladingsactiviteiten plaatsvinden. Er staan onder meer ankerlieren, meerlieren (om aan te meren), bolders. De bak is meestal verhoogd en soms vlak. In 95% van de schepen is de bak verhoogd. Daaronder is een opslagruimte voor onderhoud materialen en nieuwe trossen. In de bak zit meestal ook een verfstore. Dat is een hok waar verf in wordt opgeslagen. Het bevat

⁸ Bij de RC 28 februari 2006 onder 11.

stoffen die vlambaar zijn. Op sommige schepen Worden trossen opgeschoten in de bak; op anders schepen Worden trossen op haspels op het dek bewaard, die Worden afgedekt met een zeil.

U heeft de foto hoop ik nog in beeld van die voorplecht van de AM, een wirwar van touw, haspels enz.

[getuige 15] stelt:

- In zijn verklaring bij de RC d.d. 23 maart 2006:

a. De Antartic Mariner 1 x op 7 oktober 1999 en De Antartic Mariner en Pacific Mariner kwamen om de buurt om de drie maanden.

Duidelijk geregisseerde verklaringen en duidelijk in strijd met de waarheid.

b. U vraagt mij of ik helemaal geen wapens op de Antartic Mariner heb gezien of dingen die te maken hadden met wapens. Ik heb niets gezien, omdat ik daar niet over ging. U vraagt mij of ik luchtafweergeschut op de Antartic Mariner heb gezien. Ik kan mij herinneren dat ik zo iets heb gezien, maar dat was afgedekt. We zagen het op de Antartic Mariner staan en later was het weg

c. U houdt mij voor dat ik heb verklaard dat de Antartic Mariner om de drie maanden ongeveer kwam. U vraagt mij hoe vaak de Pacific Mariner kwam. Als de Antartic Mariner kwam, dan kwam de Pacific niet. Het schip dat klaar was om te komen dat kwam. De Pacific Mariner en de Antartic Mariner waren de twee schepen die gebruikt werden door OTC. Het eerste schip dat kwam om goederen voor OTC te brengen was de Antartic Mariner. Het duurde drie maanden voordat de Antartic Mariner weer kwam. Het is dus niet zo dat de Pacific Mariner na drie maanden kwam. De Antartic Mariner kwam vaker dan de Pacific Mariner. U vraagt mij of de Pacific Mariner gedurende de hele periode dat ik bij OTC werkte kwam. Het schip kwam ook daarna. Als de Pacific Mariner kwam, dan kwam het goederen voor OTC brengen en hout halen. De rechter-commissaris vraagt mij tot wanneer ik bij OTC heb gewerkt. Tot 26 april 2001. Toen ik wegging bij OTC had ik een zaak tegen hen, want OTC ontsloeg mij zonder reden. Ik bleef daar op de compound tot het einde van 2001.

()

Probleem is natuurlijk, dat cliënt een zeer bekend figuur in Liberia was, geregeld op tv of in de krant werd genoemd en OTC het grootste bedrijf was, dus als het ware een sitting duck was.

Ik wijs dan bij voorbeeld op niet alleen überhaupt de naam van het schip, terwijl het gros van de getuigen niet konden lezen, maar ook op het feit, dat [getuige 15] verklaart tegenover de politie: Op 7 okt. 1999 kwam eindelijk de AM in de haven van Buchanan, dit was de 1e keer dat de AM in de haven van Buchanan kwam.

*Gek genoeg zegt [getuige 5] tegenover de politie aan de ene kant, dat [getuige 15] nooit op het schip is geweest want [getuige 15] zou in het pakhuis hebben gewerkt en geen beveiliging zijn en dat als hij op het schip was geweest dan had hij hem wel gezien, maar aan de andere kant komt hij tot de opmerkelijke uitspraak: Op 7 okt. 1999 kwam de AM voor de 1e keer, hij weet die datum goed want hij heeft lang nagedacht.
()"*

21.2.

Tevens heeft de verdediging op 17 maart 2017 ter terechtzitting het volgende aangevoerd:

“Het openbaar ministerie heeft nimmer onderzocht hoe het kon dat twee getuigen dezelfde datum konden noemen, die niet bestond als aankomst. Het betreffen [getuige 15] en [getuige 5], die bij de RC verklaren over een zelfde datum, namelijk 7 oktober 1999 als aankomstdatum van de Antarctic Mariner in de haven van Buchanan. Er is echter helemaal geen aankomst van de Antarctic Mariner dus de heren moeten die hebben afgesproken of het is hen ingefluisterd.”

21.3.

De verdediging heeft het verweer gevoerd dat de verklaringen van [getuige 15] onbetrouwbaar en onjuist zijn. Daartoe heeft de verdediging onder meer aangevoerd dat [getuige 15] in zijn verklaring bij de rechter-commissaris d.d. 23 maart 2006 heeft verklaard dat de Antarctic Mariner op 7 oktober 1999 in Buchanan was; dat hij zich meent te herinneren luchtafweergeschut op de Antarctic Mariner te hebben gezien maar dat dit afgedekt was en later weg was en dat de Antarctic Mariner en de Pacific Mariner om de beurt om de drie maanden in Buchanan aankwamen. Het hof heeft deze bij de rechter-commissaris afgelegde verklaring tot het bewijs gebezigd (bewijsmiddel 56), echter na schrapping van de bovenstaande objectieve onwaarheden. Hierdoor heeft het hof de verklaring een wezenlijk andere betekenis en status gegeven, namelijk de status van een betrouwbare en niet tegenstrijdige verklaring. Het hof heeft in feite de verklaring van getuige [getuige 15] gedenatureerd, zodat de verwerping van het verweer en/of de bewezenverklaring onbegrijpelijk is/zijn en/of onvoldoende met redenen is/zijn omkleed.

21.4.

Volledigheidshalve wordt ten aanzien van deze getuige (eveneens) verwezen naar het feit, dat uit de administratie van OTC/RTC blijkt dat deze getuige ook niet eens in dienst is geweest van OTC/RTC, anders dan hij (in zijn voor het bewijs gebruikte verklaring) beweert (zie middel 25 §3).

Middel 22: denatureren verklaring verdachte

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Door de verdediging is het verweer gevoerd dat verdachte niet betrokken was bij de dagelijkse gang van zaken bij OTC en dat het openbaar ministerie ten onrechte aan verdachte een grotere rol ten aanzien van de bedrijfsvoering heeft toebedeeld. In het arrest heeft het hof evenwel overwogen en vastgesteld dat verdachte op operationeel niveau betrokken was bij OTC, onder meer bij het aannemen van mensen, het kopen van machines en het toezicht houden op de houtproductie. Het hof heeft deze overweging/dit oordeel klaarblijkelijk beoogd te onderbouwen door als bewijsmiddel op te nemen de door verdachte afgelegde verklaring bij de rechter-commissaris, inhoudende (onder meer): *“U houdt mij voor dat [medeverdachte 1] heeft verklaard dat ik actief ben geweest bij de dagelijkse gang van zaken, namelijk dat ik betrokken ben geweest bij de aankoop van machines en dergelijke. Dat klopt.”* Het hof heeft de verklaring van verdachte omtrent hetgeen hem door verbalisanten is voorgehouden echter ten onrechte gedenatureerd, nu uit de in het dossier opgenomen verklaring blijkt dat het hof de woorden ‘één keer’ uit die tot het bewijs gebezigde verklaring heeft weggestreept

tussen de woorden 'dat ik' en 'betrokken ben geweest'. De bewezenverklaringen en/of het arrest is/zijn derhalve onbegrijpelijk althans onvoldoende met redenen omkleed.

Toelichting

22.1.

Door de verdediging is ter terechtzitting d.d. 24 februari 2017 onder meer het volgende aangevoerd:

"Het Openbaar Ministerie heeft in het requisitoir meermalen de indruk gewekt, als zou cliënt als enige nog in Liberia tijdens de onlusten en gevechten hebben verbleven en aan zijn belasting hebben voldaan

En bovendien dat cliënt wel degelijk een grotere rol zou hebben gehad bij de bedrijfsvoering.

Het openbaar ministerie beroeps zich dan op enkele mails/brieven van cliënt aan [getuige 25] en [medeverdachte 1], doch miskent, dat dit brieven uit 2000 zijn toen het bedrijf nog werd opgebouwd, de concessies en de wegen werden aangelegd en cliënt nog doende vooral was om zijn belang, dus zijn royalties waard te zijn. Hoe dan ook is duidelijk, dat hij zelfs vanuit het buitenland schrijft en niet zelf de activiteiten in de haven of met de schepen doet.

Al die dagelijkse bosognes deden anderen, zoals ook het laden en lossen, maar ook het bestellen van goederen of afleveren in den vreemde, noch het aannemen of ontslaan van allerlei personeel/tewerkstellen/indelen/lonen, noem maar op. Daar waren allerlei administratieve en managementafdelingen voor dan wel was dit uitbesteed aan andere bedrijven, zoals de bemiddelen bij het varende personeel of scheepsaspecten. Dat is allemaal door de veelheid aan materiaal, documenten, getuigen, aangetoond.

()"

22.2.

In het arrest heeft het hof onder meer overwogen:

"H.2 Betrokkenheid verdachte bij OTC en RTC

()

- Op operationeel niveau was verdachte eveneens betrokken bij OTC. Hij was onder meer (indirect) betrokken bij het aannemen van mensen voor de beveiliging van OTC, kocht machines voor OTC, heeft toezicht gehouden op de houtkapproductie, bezocht de haven van Buchanan, inspecteerde en gaf orders met betrekking tot het lossen van de lading van de Antarctic Mariner (een schip van OTC)."

22.3.

Het hof heeft onder meer tot het bewijs gebezigd (2) een proces-verbaal inhoudende de bij de rechter-commissaris afgelegde verklaring van verdachte, inhoudende onder meer:

“Als je de verschillende branches neemt, heb je de afdeling verkoop, de plywoodmanager, [getuige 6], de verkoopmanager. Hij regelde de verkoop van het plywood en het hout. [medeverdachte 2] was de OTC-security en [medeverdachte 1] hij was de resident manager.

()

U vraagt mij of [medeverdachte 1] wel eens naar mij toe kwam. Hij kwam wel eens naar mij toe als er zaken met betrekking tot de FDA moesten worden geregeld, want hij ging daar over.

()

U houdt mij voor dat [medeverdachte 1] heeft verklaard dat ik actief ben geweest bij de dagelijkse gang van zaken, namelijk dat ik betrokken ben geweest bij de aankoop van machines en dergelijke. Dat klopt.

()”

22.4.

Uit een blik over de papieren muur blijkt dat de hiervoor weergegeven verklaring van verdachte blijkens het proces-verbaal van verhoor als volgt luidt:

“8. U houdt mij voor dat [medeverdachte 1] heeft verklaard dat ik één keer actief ben geweest bij de dagelijkse gang van zaken, namelijk dat ik betrokken ben geweest bij de aankoop van machines en dergelijke. Dat klopt, ik ben met [bestuurder OTC] en [getuige 25] aan tafel gaan zitten om te kijken wat de beste machines waren, en wat we nog allemaal moesten doen. Dat was gedurende het opzetten van OTC. Niet dat ze daar nu zo goed naar geluisterd hebben.

22.5.

Door de verdediging is (verkort zakelijk weergegeven) aangevoerd dat het onwaarschijnlijk is dat RTC/OTC met het schip de Antarctic Mariner wapens zouden invoeren in de haven van Buchanan. Daartoe is onder andere gewezen op de waarde van het schip en het feit dat het schip in internationale wateren gemakkelijk kan worden gecontroleerd. Daarnaast is door de verdediging het verweer gevoerd dat OTC een bedrijf is met veel werknemers en dat verdachte zich niet met de feitelijke exploitatie/dagelijkse gang van zaken van OTC bemoeide. Desondanks heeft het hof de tenlastegelegde feiten bewezen verklaard en heeft het hof in het arrest overwogen dat verdachte wél op operationeel niveau betrokken was bij OTC. Het hof heeft deze overweging/oordeel klaarblijkelijk ondersteund met de verklaring die verdachte bij de rechter-commissaris heeft afgelegd. Uit deze tot het bewijs gebezigde verklaring zou volgen dat verdachte heeft verklaard dat de verklaring van [medeverdachte 1], inhoudende dat verdachte actief is geweest bij de dagelijkse gang van zaken betreffende onder meer de aankoop van machines, klopt. Uit de werkelijke c.q. volledige verklaring die verdachte heeft afgelegd wordt evenwel duidelijk dat verdachte heeft verklaard dat de verklaring van [medeverdachte 1], dat verdachte één keer actief betrokken is geweest bij de dagelijkse gang van zaken, klopt. Daarnaast blijkt uit die verklaring overigens ook nog eens dat dit is gebeurd gedurende het opzetten van OTC. Nu het hof de woorden ‘één keer’ uit de tot het bewijs gebezigde verklaring heeft weggestreept, heeft het hof aan die verklaring een wezenlijk andere betekenis gegeven dan verdachte daaraan kennelijk heeft bedoeld te geven (HR 26 maart 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ5377; HR 27 november 2012, ECLI:NL:HR:2012:BY2073, NJ 2012/698).

22.6.

Niet gesteld kan worden dat verdachte onvoldoende rechtens te respecteren belang heeft bij zijn klacht in cassatie, nu immers het hof klaarblijkelijk door het tot het bewijs bezigen van die verklaring heeft willen doen voorkomen alsof verdachte wel degelijk op operationeel niveau betrokken was bij OTC, zodat het voor verdachte kennelijk (in de ogen van het hof) mogelijk is geweest het bedrijf te betrekken bij illegale activiteiten.

HOOFDSTUK 5: OVERIGE BEWIJSKLACHTEN

Middel 23: Rapporten als bewijsmiddel

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, alsmede 338, 339, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ten onrechte heeft het hof rapporten zoals het rapport “Gewapend conflict in Liberia in 1993-2003”; het rapport “Report of the Panel of Experts () 2001”; het rapport van Amnesty International d.d. 24 oktober 2004; het rapport van Human Rights Watch d.d. 25 maart 2005; het rapport van de International Crisis Group; een geschrift van Global IDP Database; een rapport van Human Rights Watch getiteld “Back tot the brink ()”; een rapport van Human Rights watch getitled “Liberia: New Accounts Detail Abuses”; 2 rapporten van Medicines sans Frontières en een Algemeen Ambtsbericht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken als bewijsmiddelen gebezigd nu deze rapporten niet aan te merken zijn als wettige bewijsmiddelen en/of het systeem van strafvordering zich er tegen verzet dergelijke geschriften als bewijsmiddelen te bezigen, althans heeft het hof niet gerespondeerd op het uitdrukkelijk onderbouwd standpunt waarin is aangevoerd dat deze geschriften niet zijn aan te merken als door getuigen zelf waargenomen feiten of omstandigheden en ook niet te beschouwen zijn als door deskundigen getrokken conclusies, terwijl de opstellers ook niet door of namens de verdediging konden worden ondervraagd.

Toelichting

23.1.

De raadvrouw van verdachte heeft ter terechtzitting d.d. 24 februari 2017 onder meer het volgende verweer gevoerd:

“Aan u wordt aangehecht aan deze pleitnota nog verstrekt:

- *()*
- *Een hoeveel media berichten omtrent het groeiende aantal in rapporten, onderzoeken en nieuws verwerkte nepfeiten en de daarbij nagelaten check.*

De verdenking tegen cliënt was volgens het openbaar ministerie formeel gebaseerd op:

a. Het VN rapport van 2000.

b. Het Global Witness rapport the Usual Suspects en overigens alle andere rapporten van die organisatie.

Ten aanzien van die rol van de gebezigde “deskundigen” en hun “rapporten” kan nog gewezen worden op al het materiaal, dat de verdediging ter toetsing van die rapporten heeft verzameld

en met name de verklaringen van [betrokkene 4] van het Europees Parlement en [persoon verbonden Amerikaanse ambassade], intelligence officer verbonden aan de toenmalige Amerikaanse ambassade en al die anderen, die wel in de ten laste gelegde periode in Liberia waren en door de rechtbank voornamelijk terzijde werden geworpen ten faveure van hetgeen vaak zelfbenoemde journalisten zonder vermelding van bronnen en de auditu en vooral zonder het land in die periode te hebben bezocht hebben beschreven.

Het openbaar ministerie blijkt een dossier van en door journalisten op te bouwen, zonder ooit zelf onderzoek naar de vermeende feiten te doen een kennelijke en zwaarwegende schending van de onschuldpresumptie ex art 6 EVRM en onherstelbaar vormverzuim in het voorliggend onderzoek ex art 359a Sv en rakend het fundament van de rechtspraak, namelijk dat men niet op willekeurige wijze omdat men nu eenmaal iemand anders namelijk Taylor wil uitschakelen en de grootste belastingbetaler wil raken of überhaupt zomaar iemand aanwijst als schuldige en dan niet onderzoekt of die beschuldigende vinger terecht gewezen wordt. Iedere beschuldigde verdient een zorgvuldig evenwichtig onderzoek en vervolging .

Van enige onafhankelijkheid van onderzoek is geen sprake. Journalisten blijken vaak zelfs geen journalisten te zijn, maar zelfbenoemde aan specifieke belangen gelieerden en mogen ook dubbelen in het dossier als zelfbenoemd expert.

Een bijzonder geval is bij voorbeeld, dat [getuige 12], die eveneens als deskundige wordt opgevoerd zelf verbonden blijkt te zijn geweest aan het onderzoeksbureau van het SLT en dan ook door het SLT als niet deskundige werd afgevoerd, zoals al door mij benoemd in de eerdere fase van dit proces.

Wederom een mooi voorbeeld van de self fulfilling prophecy.

Nb heeft Global Witness, maar ook [getuige 22], [getuige 21] en de aan hen gelieerden [getuige 20] en [getuige 19] niet alleen gezorgd voor de start informatie, maar figureren zij tevens als getuige, doen dan een beroep en krijgen dat ook gehonoreerd op een status als journalist, hoeven hun bronnen, noch hun herkomst te onthullen en worden dus nimmer werkelijk getoetst. Vervolgens vul je het dossier met allerlei journalistieke producten gegrond op diezelfde getuigen. Ik kom nog op de vele andere onoverkomelijke beperkingen waarmee de verdediging bij de toetsing van dit materiaal te maken heeft gekregen. Beperkingen, die alle door het openbaar ministerie voorzien en ook bedoeld moeten zijn geweest ter benadeling van de verdediging.

Wij weten nu pas, omdat in eerdere instanties kennelijk valselijk de indruk door het openbaar ministerie werd gewekt alsof er niet nog vele onbekende en niet meer te traceren derden zich met het ronselen van getuigen bemoeid hebben, dat die derden daadwerkelijk bestaan, in oneindige zin en dat niemand dat bijhield, niet wie, wat voor belangen, van welke achtergrond, motieven, instructies, beloften, bedreigingen, niets. Vragen daarover werden overigens steeds belet in eerdere instanties. Wij weten niets van wat die former fighters dan in elkaar gezet hebben. ja wij weten dat dit vooral leugenachtige, elkaar glashard tegensprekende verhalen zijn met absurdische trekken, zoals met Ninja's of het wisselen van legers bij wie men dan zou hebben gehoord en waar dan enz.

Het openbaar ministerie heeft verkozen nimmer sleutelgetuigen te horen, zoals personen die daadwerkelijk in de bedoelde periode in Liberia op al die plaatsen, zoals de haven, enz dienst deed.

Wij weten nu, dat niet alleen het onderzoek is gestart op grond van Global Witness, maar dat ook het bewijs vervolgens door aan die organisatie gelieerde en als bron van die organisatie fungerende personen is geleverd.

Een volledig menu voor een veroordeling.

Men levert de grondslag van de verdenking en het bewijs, zonder dat iemand naar een van beide onderzoek doet.

Er is dus geen enkel onderzoek door het openbaar ministerie gedaan naar de betrouwbaarheid van het rapport van Global Witness.

De rechtbank oordeelde zoals in de voetnoot nog herhaald volstrekt onbegrijpelijk, dat GW rapporten onbetrouwbaar, maar dit later bleek, gelet op het feit, dat allereerst het VN rapport geen specifieke informatie betreffende cliënt behelsde, en slechts een door Global Witness verspreid gerucht wenste te onderzoeken, Global Witness slechts kort bestond, dat geen onderzoek door het team is gedaan naar hun rapport en nb door alle officiële instanties door de jaren heen daadwerkelijk vele vraagtekens werden gesteld aangaande de reputatie van Global Witness en vooral, dat GW zelf ook heeft toegegeven geen onderzoek naar de oorsprong en betrouwbaarheid van de eigen bronnen of de door deze bronnen verstrekte informatie heeft gedaan .

Het is dan stuitend die verhoren van leden van GW te moeten aanhoren, de achteloosheid waarmee wordt aangegeven, dat niets kan worden herinnerd aan onderzoek, dat men er gewoon op vertrouwt, dat een ander onderzoek zal hebben gedaan naar [getuige 20] of [getuige 21], maar uiteindelijk niemand dat daadwerkelijk deed.

De onderzoekers van het SLT hadden al aangegeven als getuigen, dat over cliënt geen materiaal van bijzonder belang aanwezig was en dat men dan ook geen interesse in hem had en GW en zijn rapporten niet relevant waren en door niets uit hun onderzoeken bevestigd .

De VN rapporten, die na dat eerste rapport van 2000 zijn verschenen, hebben in tegenstelling tot dat eerste rapport, dat dus alleen een napraten was van informatie, die men voor nader onderzoek had gekregen van GW, hebben alleen aangegeven dat er geruchten waren geweest dat OTC wapens zouden hebben geleverd via Buchanan (namelijk van GW) maar dat zij daar, ondanks al hun uitgebreide onderzoeken, geen bewijs voor hebben kunnen vinden en dat zij uiteindelijk tot de conclusie waren gekomen dat er geen wapens via schepen waren ingevoerd maar uitsluitend door vliegtuigen. Zij hebben geen enkel bewijs kunnen vinden dat OTC wapens in Buchanan zou hebben binnengebracht. (voor details wordt verwezen naar het ter zitting van november 2006 al gevoegde overzicht van VN rapporten).

Wij weten dat [getuige 21] en [getuige 22] niet alleen bron van GW, maar ook van het later vals gebleken PLUNDER rapport, dat dan ook weer wordt geciteerd in het dossier.

Over belangen gesproken. Het wegstrijken van de concessiehouders door het opzweepen van de geruchten via [getuige 21] en [getuige 22] heeft zoals u weet gemaakt dat na 2003 nieuwe concessierechten werden uitgedeeld.

Ik citeer uit het Accord rapport over de kennelijke invulling en belangenverstrengeling daarvan: Yet investigations, notably by the UN expert panel group over the past five years, revealed major deficiencies in implementation, including in the awarding or

renegotiation of concessions, an issue that also arose in Sierra Leone and that led many to argue for continued external supervision of resource sectors.

[getuige 21], die zelf VP was en, zoals is vast gesteld, in het allereerste begin een aantal valse "Affidavits" heeft gefabriceerd die de grondslag hebben gelegd voor de verhoren van de getuigen door de politie. De politie is als het waren aan zijn arm verder gegaan, zonder zich af te vragen wie deze persoon was, laat staan dat men hetgeen hij gaf aan verklaringen natrok. Dat deze "affidavits" vals bleken te zijn is zonder meer aangetoond. We weten nu van de rol van [getuige 22], van [naam] en van al die tussenpersonen en aantoonbare valsheden. Het openbaar ministerie lijkt nu dus daar om heen te wandelen in haar bewijsconstructie maar verstrikt zich dan in de volgende leugenachtige Bomiwoodgetuigen.

Om u een beeld te geven van de wijze waarop een dergelijke VP werkt, kunnen wij kijken naar [getuige 21], die alsnog onder naam verscheen in het dossier en overigens tot op heden geweigerd heeft te worden gehoord door de verdediging inclusief een veroordeling wegens contempt of court. Hij zocht zoals gebruikelijk weer de hulp van GW en andere dergelijke zelfbenoemde ngo's en de pers onder het mom van bedreigingen, terwijl hij degene is die gewoon niet wenst te worden geconfronteerd met de eigen valsheden. Het betalen van getuigen, het valselijk zetten van handtekeningen, het vervalsen van de justice of the peace bemoeienis, en het intimideren van getuigen, wij kunnen daar nu [getuige 23] aan toevoegen.

Helaas zijn de VP's inmiddels binnen de muren van de belettingen door hun anonimiteit verschanst en kunnen deze niet bevraagd worden over al die achterliggende banden tussen de regisseurs en die anonieme derden

Duidelijk is, dat de getuigen van enkele richtingen worden aangeleverd en inmiddels met het vorderen der jaren en graven in de oorsprong van het materiaal steeds duidelijker als verweven zich manifesteren.

De verdediging heeft dan ook getracht in een stroomdiagram met toelichting die tekenen van regie en banden te tonen:

- *PPP nieuw 3 diagram oorsprong en banden getuigen*

Verwezen wordt voorts naar de analyses, met name de analyse [getuige 21], die ook onlangs vooruitlopend op vandaag door de verdediging aan u zijn verstrekt.

- *PPP [getuige 21], valse affidavits*
- *PPP [getuige 21] en [getuige 22] internationale awards en bedelbrieven.*

Ook vermeldt [getuige 21] kennelijke onjuiste gegevens, die hij leverde over die getuigen, zoals persoonlijke en beroepsgegevens.

Zeer duidelijk is te reconstrueren aan de hand van de oorspronkelijke rapporten van Global Witness in relatie tot de gang van zaken bij de verkrijging van de getuigen [getuige 20] en [getuige 22], met name het verhoor van [naam] en [naam] van Global Witness van [getuige 20] en onder verwijzing naar hetgeen [naam] van Global Witness tegenover de rechter-commissaris verklaren, dat de opzet van de inhoud van de verklaringen van het groepje openbaar ministerie getuigen te vinden is in o.a. het Taylormade rapport van Global Witness: namelijk 7 punten die in al de verklaringen steeds weer terugkeren en terug te leiden naar de verhalen van [getuige 20] en [getuige 22] en overgenomen zijn door de Nederlandse politie als basis voor het horen van getuigen.

De aan de politie aangereikte valse premisses en dus te vergelijken met het aangereikt worden van een giftige appel, die de Nederlandse politie zonder enige kritiek heeft opgegeten, kunnen als volgt worden samengevat:

- De naam van het schip is de ANTARTIC MARINER.*
- De boot kwam van China en dus kwamen de wapens uit China.*
- De boot werd 's nachts ontladen.*
- De haven werd afgesloten*
- De boot werd niet ontladen door de normale havenarbeiders. (Dit is de basis voor de terugkerende veronderstelling, dat alle burgers en normale arbeiders uit de haven werden weggeveegd).*
- Het ontladen werd gedaan door de ATU of andere militairen en de OTC beveiliging.*

Onderzoek had direct de onwaarde van al die geruchten en vermeende bronnen moeten aantonen. De foto's, die de verdediging uit die periode in eerste instantie heeft overgelegd had al moeten duidelijk maken, dat die haven niet eens kon worden afgesloten, dat uit de logboeken van de boot en de haven al moest blijken, dat juist niet 's nachts werd binnengevaren en dat geen personeel werd weg gestuurd, dat een ieder wist, dat Taylor zich niet per helikopter verplaatste, dat dat zelfs een ridicule gedachte was enz.

Nog sterker de VN had wel al in 2000 en de jaren erna direct en zeer uitputtend onderzoek gedaan naar de geruchten omtrent wapenimporten via havens.

Zoals u weet, heeft het openbaar ministerie echter die rapporten niet betrokken bij zijn onderzoek en daar zelfs geen kennis van willen nemen.

Hoewel nb de leden van het opsporingsteam en ook de officier van justitie zelf contact hebben gehad met leden van het Sierra Leone Tribunaal, moet men blijkbaar niets over cliënt werkelijk hebben gevraagd of in ieder geval niets over de betrouwbaarheid van Global Witness en hun getuigen, zoals [getuige 20], een getuige nb van datzelfde tribunaal, anders had men geweten van die onwaarde van Global Witness en de daaraan ten grondslag liggende getuigen en connecties, zoals [getuige 22], [getuige 21] en later [getuige 19] en dus zeker niet de gehele opsporing aan die personen en anonieme kennelijk daaraan gelieerden uit handen gegeven.

Onderzoek heeft het openbaar ministerie dus juist niet naar de grondslag van de verdenking noch naar de haar later aangereikte bronnen van informatie nodig geacht, daarbij de belangen van cliënt bij een evenwichtig, zorgvuldig en eerlijk proces volledig terzijde stellend.

In feite blijkt het begin van dit dossier gelegen in een nog veel verontrustender veld van zelfbestuiving en afscherming van een wezenlijk deel van de oorsprong en resultaten van de opsporing. Daar blijkt door het openbaar ministerie bewust en dus willens en wetens voor te zijn gekozen.

Bewust, dus opzettelijk en dus onherstelbaar ter misleiding van de rechter-commissaris maar vooral ter inzet van al die dwangmiddelen, zoals de doorzoekingen.

Dus die verdenking maar ook het laten sturen, het gerund worden door kwaadwillende derden en daar niet de kunde of de wil bij hebben om dat te voorkomen. Dat is wat tot op heden is gebeurd.

Kort gezegd. De grondslag van de verdenking blijkt net zoals later in het proces de grondslag en oorsprong van het getuigenmateriaal eveneens niet te toetsen, omdat deze enerzijds berust

op een VN rapport uit 2000, de opstellers, waaronder Peleman, tot op heden onvindbaar zijn gebleken en anderzijds op materiaal, dat kennelijk onwaar, tegenstrijdig en geregistreerd door onbekenden en eveneens niet toetsbaar zich in het dossier heeft genesteld. Zoals [getuige 20], die kennelijk oorspronkelijk een sterrol was toebedeeld door het openbaar ministerie, maar langzaam tussen de kieren van de vloer verdween .

Eerst vlak voor de zitting van de rechtbank is op mijn verzoek het door [getuige 20] aangegeven identiteitspasje, volgens welke hij lid zou zijn van de first family van Taylor op echtheid onderzocht. Het blijkt kennelijk vals. Uitsluitend de FBI en de CIA blijken hem intensief te hebben onderzocht en als ongeloofwaardig te hebben onthuld. Het heeft ertoe geleid, dat dus de 6/11 commission van het Amerikaanse congress zijn relaas omtrent de vermeende diamant/wapen en Al Quaida connectie als niet geloofwaardig terzijde hebben gezet.

De door [getuige 20] geproduceerde documenten, die dus klakkeloos in het strafdossier zijn gevoegd, in het Global Wittnes zijn gezet, in allerlei kranten, dagbladen en weekbladen zijn geciteerd, blijken met hun logistieke, fysieke en taalkundige onmogelijkheden, zeker met de lachwekkende toelichting van [getuige 20] vals en vermoedelijk door hemzelf of in ieder geval door een Liberiaan letterlijk inclusief taalfouten geproduceerd. De rechtbank heeft gelukkig met zijn militaire achtergrond kunnen begrijpen, dat het, zoals [getuige 20] wilde doen geloven, vervoeren in rijstzakken van duizenden losse patronen, howitzers, rocketlaunchers en vooral handgranaten met de pinnen erin wartaal is.

Ik zal hier dan nog niet eens ingaan op zijn vele elkaar tegensprekende verblijf en zelfs geboorteplaatsen, die hij in elke verklaring opgeeft, doch zal in de voetnoot nog enkele voorbeelden bespreken .

Wij hebben immers inmiddels kennis kunnen nemen van het evaluatie rapport van november 2005 betreffende het functioneren van het betreffende nationale recherche team en vooral de drang, die bij die afdeling bestaat tot overleven, de bevestiging van haar bestaansrecht en dus resultaat dient te boeken in de vorm van een veroordeling.

Ik zal namelijk ook spreken van de inzet niet alleen van de vertrouwenspersonen, maar ook van de CIE als tactisch opsporingsmiddel met als resultaat, dat in feite uiteindelijk het gehele onderzoek, en dus ook de resultaten daarvan niet meer te toetsen zijn, noch sterker het blijkt door derden te zijn verricht, uitbesteed als het ware aan de aangevers en hun regisseurs.

Ik kan niet anders dan constateren, dat in dit dossier een zwaarwegende rol hebben gespeeld een aantal organisaties en regeringen, die de Taylor regering wensten af te snijden van de belangrijkste bron van inkomsten van het land, namelijk OTC. Daaronder vallen een aantal Westerse regeringen, die aanvankelijk Taylor hadden geholpen bij diens aantreden, doch daar op enig moment van af wensten, waaronder de Verenigde Staten en Engeland, maar ook in datzelfde belang, Global Wittnes en zijn sponsers, en een groot aantal andere partijen, waaronder met name een aantal stammen, die samenkwamen in de LURD en MODEL. Zoals ik al op eerdere zittingen heb aangegeven, blijkt Global Wittnes door voornamelijk Nederland te worden gefinancierd en zou je in feite kunnen spreken van het financieren en produceren van de eigen begininformatie. Ik herinner u aan hetgeen ik ter zitting van 24 april 2006 tegenover de rechtbank heb betoogd omtrent hetgeen moet worden begrepen uit de stukken, die zijn verstrekt door Justitie en Buitenlandse zaken in het kader van de verzoeken tot inzage in hun bestanden. U heeft daarin de interdepartementale overlegsituaties en afspraken met het landelijk parket kunnen lezen omtrent het verstrekken van informatie van de BVD aan Peleman

en diens mededeling, dat hij geen informatie had omtrent cliënt (wij spreken nb over eind 2001!), maar blijkbaar cliënt als van zodanig vitaal belang vond voor Taylor en dat hij aandrang op een start van een onderzoek in Nederland. Hij blijkt zich niet alleen te baseren op een artikel in de Parool, maar tevens op [getuige 20]! Dus een soort valse trol, net zoals het openbaar ministerie zich nu weer baseert op Farrah, die nota bene zich op die trol [getuige 20] baseert! Nb moet uit niet alleen de verklaring van [betrokkene 4], voorzitter van het Europees Parlement, maar ook uit de rapporten van de UN begrepen worden, dat de internationale gemeenschap niet heeft ingegrepen toen de LURD zijn grootscheepse en dood en verderf zaaiende aanvallen op Liberia en haar burgerbevolking uitvoerde.

Vandaar ongetwijfeld in die brief van cliënt aan John over “we”, dus de mensen in Liberia, die al die gruwelen hoorden over de LURD en niet we, cliënt en Taylor, zoals het openbaar ministerie wil suggereren.

Ook bij die Internationale gemeenschap moet inmiddels bekend zijn geworden de aard en omvang van die aanvallen en de gruweldaden, die de LURD daarbij pleegde. Er circuleerde nb internationaal een documentaire daaromtrent.

Ik citeer [betrokkene 4], wiens reputatie nb het openbaar ministerie op volstrekt niet onderbouwde gronden trachtte te besmeuren, uit zijn verklaring tegenover de rechter-commissaris:

Ik was co-president van ACP (African Caribbean and Pacific) EU, de joint parliamentary assembly, van 1999 tot 2003. De ACP omvat 78 landen. De ACP heeft een budget van 14 miljard euro voor een tijdsperiode van vijf jaar. Het is aan het parlement om dat budget aan te wenden en fraude te voorkomen. Als president heb ik zo’n 57 staatshoofden bezocht en ik was bijzonder betrokken bij gebieden waar zich mensenrechtenproblemen voordeden. In 2001 wilde de EU graag contact leggen met president Taylor in Liberia. Men wilde bekijken of het op enigerlei wijze mogelijk was om de situatie te normaliseren. Er is contact gelegd met Taylor. Ik heb hem ontmoet met de president Eyadema in Togo.

En

Voordat ik naar Liberia ging, werd er in Europa verteld dat er een nepoorlog gaande was, dat er niet echt werd gevochten. Dit zijn de foto’s die ik genomen heb. Ik toon u een etiket van een 81 mm welke ik vond in Yeala. [Opmerking RC: bijlage 2, blz. 8] Op het label staat United Kingdom.

Er waren door het Liberiaanse leger rebellen gevangen genomen. Ik kan u niet zeggen of het alleen om LURD-rebellen ging. Ik heb hen gesproken. Zij gaven toe dat zij hun wapens hadden meegenomen uit Sierra Leone. Zij zeiden dat Liberiaanse troepen hen omsingeld hadden. Zij zeiden mij ook dat zij Engelse wapens hadden. Ik toon u een foto met daarop een groep soldaten van het Liberiaanse leger. [Opmerking RC: bijlage 2, blz. 20] Er staat een soldaat op met een nieuw wapen (de soldaat links). Er staat ook een soldaat op met een oud wapen (de soldaat rechts). Ik heb meerdere wapens gezien. Dit waren duidelijk wapens van dezelfde partij. Ik heb serienummers gezien, sommige waren van hetzelfde duizendtal.

Het ging om automatische geweren, gemaakt in de VS.

En

Ik heb in Liberia nooit gehoord dat er wapens via de haven werden binnengebracht. De enige geruchten die ik heb gehoord is dat er via de luchthaven wapens werden binnengebracht.

En

Met de heer [verdachte] heb ik het nooit over wapentuig of wapenleveranties gehad. Ik heb nooit onderzoek verricht naar wapenleveranties in Liberia. Het Europese Parlement heeft dat ook niet gedaan. Zij heeft zich gebaseerd op de Global Witness rapporten. Taylor heb ik wel

veel vragen gesteld over de wapens. Ik heb hem onder andere gevraagd hoe hij aan wapens kwam om zich te verdedigen tegen de rebellen. Het was de Europese Commissie in Brussel duidelijk dat men bezig was om Taylor te verwijderen; dat rebellen wapens werden geleverd en dat zij vanuit Guinee de grens naar Liberia overstaken. Niemand in de regering van Guinee had daar iets op tegen. Voor de Commissie was het belangrijk om de president van Guinee-Gonakri, te betrekken in een poging om de opstandelingen vanuit Guinee tegen te houden. Mij werd gevraagd om een ontmoeting te arrangeren tussen Taylor en de president van Guinee-Gonakri. Tijdens mijn bezoek aan Liberia in 2003 zou ik meevliegen met Taylor naar Guinee voor een bespreking met de president van Guinee-Gonakri. Toen ik in Liberia was, was Taylor zo bang om te gaan vliegen dat hij weigerde. Hij was ervan overtuigd dat iemand hem zou proberen te vermoorden en dat het vliegtuig zou worden neergeschoten. Ik zou zijn garantie moeten zijn, maar twee keer weigerde hij aan boord van het vliegtuig te gaan. U vraagt mij wat Taylor antwoordde op mijn vraag hoe hij aan de wapens kwam. Zijn antwoord was dat ze zoveel mogelijk wapentuig van de rebellen probeerden te bemachtigen. Daarom probeerden ze altijd de vluchtweg van de rebellen te blokkeren. Hij gaf ook toe dat hij kleine wapens had gekocht. Hij heeft mij niet verteld van wie hij deze had gekocht. Hij zei mij dat hij deze had binnengebracht via het vliegveld, het vliegveld van Monrovia. Meer heeft hij er niet over gezegd.

En

U vraagt mij of ik ook OTC concessies heb bezocht. Ik heb twee concessies bezocht. Eén van OTC en een van [naam]. Ze haalden daar zes a tien bomen per hectare weg. Er was geen kaalslag in de gebieden die ik heb gezien. Dit was in tegenstelling tot hetgeen gesteld werd in het rapport van Global Witness. Ik heb gedurende een dag de nursery bezocht, waar nieuwe bomen werden geplant die in het woud geplaatst zouden worden. Ik heb ook in de concessies gezien dat de beste, duurste bomen opnieuw aangeplant waren.

En

Wij hebben het Global Witness rapport uitvoerig besproken, omdat het zo vernietigend was. Een van de NGO's wilde graag naar Liberia om de kaalslag waarover Global Witness gerapporteerd had te bekijken. Vanwege de oorlogssituatie zijn zij niet gegaan. Toen ik in Liberia was, verbleef het onderzoeksteam van de VN in een hotel in Monrovia. Ik heb dit rapport met hen besproken, maar zij waren zeer sceptisch over sommige onderdelen van het rapport. Zij zeiden dat dit overdreven was. Dit was in 2001. De namen van deze personen weet ik niet. Het waren 5 a 7 leden. Een van hen was een diamantexpert, één was gespecialiseerd in bosbouw. Anderen waren fraudeonderzoekers. U houdt mij voor dat Global Witness niet alleen heeft gesproken over de bosbouw, maar ook over OTC en een militia van OTC. Ik heb nooit een groep beveiligingsmensen gezien. Ik heb slechts individueel beveiligingspersoneel gezien. Er was geen beveiliging in het hotel, er was geen beveiligingspersoneel in het ziekenhuisgedeelte waar [verdachte] een kantoor had. Ik zeg [voornaam verdachte] omdat ik zijn achternaam niet kan uitspreken. Ook toen wij naar de kwekerij gingen en naar de houtkapgebieden heb ik geen beveiligingsgroepen gezien. Toen ik [verdachte] ontmoette bij de kwekerij, was hij alleen.

En

Van horen zeggen heb ik dat als men een vakantie wilde in Europa, men getuige moest worden en slechte dingen over [verdachte] moest zeggen. Er werd gezegd dat er onkosten werden vergoed als iemand naar Europa wilde gaan. Er werd gezegd dat men 250 USD zou krijgen. Veel mensen die niets van de situatie wisten, gaven hun namen op. Dit heb ik gehoord van mensen die in Monrovia waren geweest, van NGO's.

Dit alles wordt dus aangegeven door [betrokkene 4] van het Europees Parlement.

Ik ben zo lang stil blijven staan bij de oorsprong van de verdenking en de wijze waarop het onderzoek is geëntameerd met gebruikmaking van Global Witness en daaraan en aan LURD gelieerde anonieme en onder naam opererende vertrouwenspersonen, omdat het de basis heeft gevormd voor het steeds weer verkrijgen van onbetrouwbaar en feitelijk besmet en vergiftigd materiaal.

Als je immers de ene leugenaar vraagt een volgende getuige te zoeken is de kans reëel, dat dan een persoon wordt geproduceerd, die bereid is de leugens te bevestigen.

Dat eerste verzoek van Global Witness om houtkapembargo ter eliminatie van de grootste belastingbetaler is overigens ongetwijfeld op grond van die rapportage van de VN afgewezen door de VN, waarop Global Witness is gaan zoeken naar andere redenen om een sanctiemaatregel van de VN tegen Liberia.

Wat lag meer voor de hand, dan het toevoegen van een link tussen de houtkap en wapenimport als reden voor het verkrijgen van sancties. OTC was daarbij een "sitting duck".

U ziet die gang van zaken geïllustreerd in het gegeven, dat zowel [naam] als [naam] in haar verslag nog geen informatie over cliënt of OTC hadden tot het moment, dat zij [getuige 20] spraken in 2002. In het verhoor van [getuige 20] ter zitting van de rechtbank moest deze toegeven, dat Global Witness nog geen informatie hadden over wapens toen zij met hem spraken en hij die hen verschaft heeft. u ziet het geïllustreerd in hetgeen te lezen valt in de mails van Peleman aan de Nederlandse autoriteiten in september 2001, waarin hij aangeeft niets te hebben over cliënt.

Vreemd genoeg geven de VN rapporten beargumenteerd aan, dat ondanks uitgebreid onderzoek bij meer dan 150 schepen, binnen en buitenlandse douaneautoriteiten enz, geen bewijs voor de invoer van wapens via schepen is gevonden .

*Wel zou dus via de lucht, met name via Robbertsville wapens zijn ingevoerd.
Ik wijs in dat kader op de vele onderzoeksgegevens van de UN daarover .*

Het openbaar ministerie heeft tot op vandaag überhaupt zelfstandig nimmer onderzoek gedaan. Niet naar de schepen, naar de tussenliggende havens, de verkoper van het schip, de eerste reis van het schip, niet naar de haven van Buchanan, niet naar de logboeken, niet naar de stuwadoors, niet naar de concessies, naar de kampen, niet naar iets..

Mooi voorbeeld is het beroemde hek, dat niet aanwezig was en niet kon zijn vanwege de weg die daar liep, in de periode van de telastelegging in de haven van Buchanan. Zou het Om tot op heden dus niet weten, dat daar een doorgaande weg was en dat al uit de verhoren van de mensen ter plaatse in de haven duidelijkheid zou kunnen worden verkregen. Het is uiteraard weer de verdediging geweest, die met zijn gebrekkige mogelijkheden film materiaal en gegevens boven water heeft moeten krijgen.

U begrijpt hiermee hoe belangrijk het steeds is geweest de getuige Peleman te horen, de opsteller en mede opsteller van deze en vele van deze rapporten, maar ook betrokken bij het ontstaan van de verdenking en eveneens degene, die contacten heeft gehad in die fase met de getuige [getuige 20].

Ik neem zonder meer aan, dat hij eveneens moet hebben begrepen de onbetrouwbaarheid van deze getuige [getuige 20], Global Witness en de ongegrondheid van het gebruik daarvan als basis en in feite leverancier en besmetter van het materiaal van een dossier.

Om toch nog een direct voorbeeld te geven van de volstrekte vervlochtenheid van de getuige [getuige 20] als bron van alle Global Witness rapporten en zelfbestuiving met aan hem gelieerde journalisten, zoals [naam] herhaal ik hetgeen in eerdere instanties heb aangevoerd betreffende de tekenen daarvan.

In het rapport logging off van Global Witness onder punt 4.1 blz 7 staat:

According to an investigative report by the Washington Post, OTC chartered ships delivered weapons to Taylor at Buchanan on 28 September, 28 October and 16 November 2001. The shipments contained 7,000 boxes of ammunition for AK-47 assault rifles, 5,000 rocketpropelled grenades, 300 howitzer shells and other equipment.

Global Witness spreekt hier over een "Investigative report" van de "Washington Post". Deze gegevens komen helemaal niet uit een zogenaamd "Investigative report" maar zijn gewoon overgenomen van de valse wapen documenten die door [getuige 20] waren gefabriceerd. Dat is de werkelijkheid. Het openbaar ministerie staat hier in feite niet, maar de achterliggende opererende gezichtsloze derden voeren de vervolging en de berechting.

De aankomst data van de zogenaamde "OTC chartered ships" die hier genoemd worden zijn slechts de data van de drie valse documenten van [getuige 20].

- PPP GW/[getuige 20]/[naam] documenten

Er heeft dus geen enkele "investigation" door Global Witness of door de Washington Post plaatsgevonden. Men heeft deze gegevens gewoon uit de documenten overgenomen die [naam], van de Washington Post, van [getuige 20] had ontvangen.

Van dit door [getuige 20] gemaakte document zijn de gegevens in het Global Witness report "Logging Off" overgenomen. De in rood aangegeven wapens zijn de wapens die in dit rapport van Global Witness zijn vermeld.

In de voetnoot herhaal ik nog enkele andere voorbeelden van de valsheden zoals betreffende de documenten van [getuige 20], die dus hun weg hebben gevonden eventueel via anderen, zoals [getuige 23] en [naam] en kennelijk, zoals wij nu weten, met op de achtergrond [getuige 21], in het dossier .

Uiteraard heeft het openbaar ministerie dit alles nooit onderzocht net zo min als men het nodig vond het veronderstelde first family pasje van [getuige 20] te onderzoeken of zijn stelling dat hij een halfbroer van de vrouw van Taylor was. Beide stellingen waren, zoals wij inmiddels weten aan de hand van het NFI rapport en de verklaring van [getuige 20] , maar mede aan de hand van de eigen werkelijk waanzinnige verklaringen van [getuige 20] ter zitting van de rechtbank.

Prachtig voorbeeld ter zitting van de rechtbank. [getuige 20] verscheen met pruik en diende eerst buiten aanwezigheid van publiek en cliënt naar zijn personalia worden gevraagd. De eerste vraag was waar hij geboren was. Hij noemde vervolgens een stad, die niet als geboorteplaats op zijn paspoort stond. Toen hem hiernaar gevraagd werd, antwoordde hij, dat de plaats dichtbij de andere lag!

Overigens heeft de verdediging al zoals aangegeven een analyse gemaakt aan de hand van het verslag van [verdachte] van de verklaringen van [getuige 20] als bron van Global Witness. [getuige 20] blijkt tegenover GW, tegenover de Nederlandse politie, tegenover elke instantie een geheel ander verhaal met betrekking tot zijn geboorte, familie, woonplaatsen, opleiding,

functies in burgerlijk leven en vermeend militair leven en in feite alles, dat een mens kan beleven, te geven. Het hangt blijkbaar af van hetgeen de toehoorder wil horen. Niemand, althans zeker niet de Nederlandse politie valt dit tot op heden op.

Dit zijn kennelijk allemaal verhalen geweest voor zijn bekende boek waar hij in uit wil komen als de grote spion, organisator en vertrouweling als lid van de 1st family. Zo vertelde hij blijkbaar tegen [naam] weer een ongelooflijk verhaal van grote hoeveelheden wapens, die door Frankrijk dan zouden gaan, terwijl overigens geen OTC schepen vanuit Frankrijk gingen. Zie nader de voetnoot. Over de wapendocumenten geeft hij uiteindelijk toe deze niet van [getuige 23] te hebben gekregen overigens. Nee, die heeft hij namelijk zelf gemaakt of laten maken door een ongeletterde of in ieder geval zeer dom persoon, gelet op de namen en hoeveelheden enz. Met andere woorden de bron van dit gehele onderzoek is drijfzand, waarin het onderzoeksteam zich met open ogen in heeft laten wegzakken. Wij weten nu dat dit drijfzand oneindig diep moet zijn.

Er zijn 10 rapporten met in totaal 452 bladzijde en 1.615 paragrafen die door het UN Panel of experts over Liberia zijn beschreven. Van deze 1.615 paragrafen zijn er uiteindelijk 3, die allemaal hetzelfde zijn, over een betaling die OTC zou hebben gemaakt.

Dit zijn de enige 3 paragrafen die over feiten aangaande OTC gaan. Deze betaling is met het Panel vele malen besproken en OTC heeft aangetoond dat deze betaling gedaan werd per instructie van het Ministerie van Financiën van fondsen die OTC schuldig was aan de regering in belastingen .

Nota bene hebben de VN deskundigen daadwerkelijk de gebieden en OTC enz bezocht, net zoals u weet, de Amerikaanse ambassadeur en de liaison [persoon verbonden Amerikaanse ambassade].

Ik citeer nogmaals [persoon 2 verbonden VN] van het panel of experts bij de rechter-commissaris:

☛ 3: Oriental Timber Company had de VS gevraagd om hun operatie te evalueren, omdat ze in de pers door artikelen van Global Witness en Samfu verdacht werden van vele zaken als overtredingen van milieuwetten, schendingen van de mensenrechten, belastingontduiking en wapenimport in Liberia. Ik heb de operatie van OTC geëvalueerd voor de VS ambassadeur in de periode januari, februari 2003. Ik ging dus voor twee doelen naar Liberia toe.

☛ 6: Met de US ambassadeur ben ik naar OTC geweest, ik heb de kantoren bezocht en ben naar de Plywoodmill en naar de kapgebieden, 5 uur van Buchanan vandaan, in de richting van Greenville, geweest.

☛ 20: In 2003 heb ik gesproken met een militaire attaché, de heer [persoon verbonden Amerikaanse ambassade]. Hij heeft mij geen enkele informatie verschaft over wapenleveranties, -smokkel, -import in verband met OTC en Liberia.

☛ 46: Ik heb van anderen dan van Global Witness geen rapporten ontvangen over wapentransporten in schepen. Mensen hebben me daarover wel verteld, maar hebben dat niet zelf gezien. Er was sprake van "persistant rumours".

☛ 47: De oorlog werd steeds heftiger. Ze moesten onmiddellijke vervanging hebben van wapens en wapenmateriaal. Daarom nam de wapenimport via de lucht toe.

Het gaat mij thans echter om de wijze waarop het openbaar ministerie de grondslag van de verdenking heeft onderbouwd en zijn opsporingonderzoek heeft ingericht in zulke flagrante strijd met enig beginsel van zorgvuldigheid, proportionaliteit en de vooronderstelling van onschuld, dat het uiteindelijk op basis daarvan verkregen in feite nimmer enige waarheid zou

kunnen bevatten en de rechten van de verdediging op een eerlijk proces en verslaglegging ex art 152 Sv en een daarin geldend genoegzaam ondervragingsrecht en de onschuldpresumptie ex art 6 EVRM onherstelbaar zijn geschonden.”

23.2.

Tevens heeft de verdediging op 17 maart 2017 het volgende aangevoerd:

“- De VN rapporten en de rest, de verdenking, de fatale gevolgen van de onderzoeks en proceshouding van het openbaar ministerie en nog even weer [getuige 7]. Wij weten dat het onderzoeksteam slechts kennis heeft genomen van het rapport van 2000 en niet van de latere voordat men in 2004 besloot na oorspronkelijk advies dat niet te doen, tot het strafrechtelijk onderzoek tegen cliënt.

Ik citeer [verbalisant 1] bij de rechter-commissaris:

De latere rapporten van het Panel of Experts hebben wij niet meer bekeken en ook niet met Peleman besproken. Gedurende het onderzoek was het wel bekend dat er latere rapporten verschenen waren. Ik heb me weinig gefocused op de VN-rapporten. Ik was voor de aanhouding van [verdachte] bekend met het bestaan van de VN-rapporten. Ik had die VN-rapporten niet in mijn bezit, ook niet in kopievorm .

Wij weten ook inmiddels dat dat rapport uit 2000 gebaseerd was op de geruchten met name van Global Witness, die ook bij het SLCS heeft gelobbyd maar daar zoals bij van alle gehoorde onderzoekers begrijpen, niet serieus werden genomen en zelfs hetgeen GW stelde niet kon worden bevestigd door onderzoeksbevindingen.

Wij weten dus dat er in feite niet op twee bronnen, dus het GW rapport en het rapport van 2000 van de VN een onderzoek is gestart, maar op basis van alleen GW, nu dat immers de bron was van dat 2000 rapport.

Wij weten nu ook, dat de bronnen van Global Witness met name [getuige 20] met zijn valse documenten en verhalen, [getuige 21] en [getuige 22] met hun valse stukken en verhalen betroffen en wij weten dat die lijsten met schepen en ook de rest van hetgeen in die rapporten van GW over OTC staat feitelijk niet kon kloppen.

De voorzitter van Global Witness, Patrick Alley, maar ook de anderen van GW, zoals [naam] is bij de rechter-commissaris gehoord en kon feitelijk niet aangeven welke gegevens dan zouden zijn nagetrokken. Integendeel steeds werd verwezen naar de eigen rapportage. Een soort Droste effect waar ik bij pleidooi over sprak. Ik wees op de noot bij NJ 1995, 537. Inderdaad, als de politie het op een onrechtmatige wijze opsporen zou overlaten aan derden die illegaal optreden niet schuwen, en de resultaten daarvan voor het bewijs zouden mogen worden gebezigd, zou het hek van de dam zijn. Dan zou een premie worden gesteld op de inschakeling van dubieuze figuren die duistere activiteiten waartoe de politie zelf niet is gerechtigd, voor hun rekening nemen (zie Het Nederlandse strafprocesrecht, 2e druk, Gouda Quint, Arnhem 1995, p. 638 en B. Hoogenboom.

En dat hek is al lang en dus vanaf de aanvang van de dam geweest. het kwaad is inmiddels al 12 jaar geschied met de verdediging gedwongen in de positie om nog enigerlei waarheidsvinding te plegen.

Wij weten ook, dat het onderzoeksteam ook dat eerste rapport van GW, met die feitelijke onjuistheden en onbetrouwbare bronnen, noch die bronnen zelf ooit heeft getoetst. Dat is ook toegegeven door het onderzoeksteam zoals u weet .

Dit betekent dus, dat niets van de grondslag van de verdenking ooit is getoetst en men gewoon op een kwaad gerucht is gestart met dus naar mijn mening de niet anders dan aldus te concluderen niet ontvankelijkheid vanwege de verregaande onzorgvuldigheid waarmee tot al die dwangmaatregelen en opsporingsmiddelen is overgegaan, zoals taps, doorzoeken en dus de inzet van al die VP's en tussenpersonen met als boodschap bij al die mensen om belastend materiaal tegen cliënt te verzamelen en dit zelfs aan onbekende derden uit te besteden en dit ongecheckt in het dossier te voegen

Het openbaar ministerie lijkt nu om cliënt maar te kunnen afschilderen als unicum die tijdens de chaos bedrijven exploiteerde en een verwerpelijk regiem ondersteunde, de gehele geschiedenis in strijd met de feiten en dus geheel denaturerend maar even door elkaar te husselen teneinde de indruk alsnog te wekken als zou er geen sprake zijn geweest van eerlijke verkiezingen in 1997, zoals de VN en de internationale gemeenschap, waaronder Nederland heeft gesteld, alsof er chaos en zelfs gewapende conflicten tot 2003 heerste in de gebieden waar cliënt en de bedrijven opereerden, alsof u niet kan lezen als niets wetende Europeaan, waarbij het openbaar ministerie wederom het nodig acht [betrokkene 4] van het EU, maar dan kennelijk al die anderen, die daar in die periode zich met dat land bemoeiden of daar verbleven en werkten diskwalificeert, zoals de Amerikaanse ambassadeur [naam ambassadeur], die kennelijk tot op de dag niet wordt gehoord als getuige, maar wel daar in die periode heeft rondgereisd, in de concessies is geweest, in de haven, in de Loop, bij OTC net zoals [persoon verbonden Amerikaanse ambassade], die dan kennelijk een non-valeur moet worden geacht. Nee wij moeten het hebben van figuren die plotseling in een verklaring over Ninja's hebben, van niet vechten, naar een gedetailleerde beschrijving van een gruweldaad inclusief gekarteld mes, want dat soort verklaringen waren immers gewenst en goud waard.

()

Met andere woorden, nog heel veel personen kunnen worden geciteerd, die kunnen bevestigen, naast objectief onderzoeksmateriaal, zoals al door mij aangehaald van de VN, waaruit zonder meer kan worden geconcludeerd, dat client gewoon burger en zakenman was in Liberia en net als een ieder angstig de ontwikkelingen afwachte en hoopte op hulp uit het buitenland en zelfs pogingen heeft ondernomen in vrede te bemiddelen.

Ik heb al bij pleidooi de verklaringen van ook [getuige 25] en [naam] en [medeverdachte 1] aangehaald over wat de werkzaamheden van cliënt waren bij OTC en de haven, namelijk een afstandelijke. Ik citeer ook nog uit het verhoor bij de RC d.d. 24.02.2006 [naam]:

Onder 13. Ik weet niet meer de naam van de general manager van OTC. U vraagt mij naar de concrete activiteiten van [verdachte] bij OTC. Hij was president in naam en hij was aandeelhouder. De dagelijkse activiteiten werden gedaan door de general manager, meestal in overleg met [bestuurder OTC]. [verdachte] was niet betrokken bij de dagelijkse activiteiten. [verdachte] had zijn eigen bedrijf, RTC, Royal Timber Company. Dit lag aan de andere kant van Liberia, in Cape Mount of Lower Lofa. Het was een kleiner bedrijf dan OTC.

Allemaal onzin kennelijk volgens het openbaar ministerie. Gewoon ontkennen is het devies van het openbaar ministerie en bij nood dan de verdediging beschuldigen van collusie.

Het openbaar ministerie wijst op UN report S2003 /498/, maar alleen naar punt 105, maar noemt dan niet punt 104, luidende:

104. In Liberia's case it is unlikely that many weapons are currently brought by sea,

for the following reasons:

- o The requirement for arms is relatively small and there are few signs of heavy armament being involved.*
 - o Quick delivery by air has less chance of detection, as the transit time is short.*
 - o It is easier to change route and delivery time through air cargo.*
 - o Quick turn-around time by delivering aircraft leaves less chance for discovery.*
- Dat is denatureren van de werkelijkheid.*

Gewezen wordt op S/2002/1115 d.d. 25 Okt 2002:

A. Use of ships in the transportation of arms

59. The Panel received several unconfirmed reports about ships being used to transport weapons to Liberia, especially through Buchanan port. The Panel members talked to port authorities, freight forwarders and shipping agents in several ports in West Africa in order to verify these allegations. So far the investigations have been inconclusive.

B. Air transportation is the preference of sanctions busters

60. The Panel gathered sufficient evidence to prove that the Liberian authorities still depend on the use of aircraft for arms procurement. Despite the uncooperative attitude of the Liberian authorities, the Panel was able to identify certain unscheduled suspect cargo flights by analysing information gathered from air traffic controllers in several African and European countries.

Voorts bleken de wapens, die overeenkomstig het inleverprogramma van de VN door de strijdende partijen en in lange lijsten met serienummers te zijn weergegeven als afkomstig te zijn van voornamelijk het Oostblok, België en Arabische landen. Zeer zelden bleek China als land van herkomst voor te komen. Op die lijsten is tevens te zien wie deze wapens inlevert en welke functies deze personen hebben.

Zo kunnen wij lezen, dat personen, die niet als OTC security op de payroll stonden en zeiden dat wel te zijn geweest volgens die lijsten inderdaad gewoon lid van het regeringsleger met een bepaalde rang, dan wel van de LURD of MODEL zelfs bleken te zijn, dan wel komen helemaal niet voor als strijder, of hadden geen wapen!

Ook de getuigen [persoon 1 verbonden VN] en [persoon 2 verbonden VN] van het VN panel of experts en [persoon verbonden Amerikaanse ambassade], destijds verbonden aan de Amerikaanse ambassade spreken over invoer door de lucht en niet door schepen.

Helder is, dat de VN geen bewijs heeft gevonden voor enigerlei Vervoer over zee en dat ook als onwaarschijnlijk heeft bestempeld, zoals Taylor zelf dat ook al tegenover het SCLS uitlegde. Het openbaar ministerie wenst de indruk te wekken alsof het VN helemaal niet tot die conclusie was gekomen, een conclusie die dus al was getrokken voordat de verdenking tegen cliënt op dat rapport uit 2000 werd ingezet.

De VN heeft nota bene uitgebreid uitgelegd welk onderzoek zij voor die conclusie hebben uitgevoerd, welke havens zij allemaal hadden bezocht, welke documenten men had ingezien, ook van OTC en dus hoe onafhankelijk en grondig dat onderzoek is geweest, dus wel onderzoek in tegenstelling tot het Nederlandse openbaar ministerie, dat niet eens tot op de dag van vandaag dat onderzoeksmateriaal heeft willen opvragen bij de VN.

Dat materiaal heeft ongetwijfeld ook de VN doen besluiten cliënt van de Freezelist en de travelban te halen, net zoals de OFAC betreffende het bankwezen dat heeft gedaan.

Het openbaar ministerie blijft gewoon blind de werkelijkheid ontkennen en onderzoek daarnaar te vermijden.”

23.3.

In het arrest heeft het hof ten aanzien van deze rapporten het volgende overwogen:

“C.2 De aanleiding, grondslag en wijze waarop het bewijsmateriaal is verkregen waarop de verdenking tegen verdachte was gestoeld

De raadvrouw heeft ten aanzien van de start van het onderzoek (onder meer) aangevoerd dat de formele grondslag van de verdenking tegen verdachte niet meer is te toetsen, omdat de opstellers van de rapporten die als ‘startinformatie’ hebben gediend (deels) onvindbaar zijn. Daarnaast berusten de rapporten op materiaal dat kennelijk onwaar, tegenstrijdig en vooraf geregisseerd is. De wijze waarop het openbaar ministerie de verdenking heeft opgebouwd is dan ook in strijd met de beginselen van zorgvuldigheid, proportionaliteit en de onschuldspresumptie, zodat het op basis daarvan verkregen bewijs nimmer enige waarheid kan bevatten.

C.2.1

Het hof overweegt dat het onderzoek is gestart naar aanleiding van informatie uit openbare bronnen die ter kennis van de Nederlandse opsporingsorganen was gekomen. Zo kwam verdachte, mede vanwege zijn betrokkenheid bij het bedrijf OTC, in het rapport van Global Witness “The Usual Suspects - Liberia’s Weapons and Mercenaries in Côte d’Ivoire and Sierra Leone” uit maart 2003 naar voren als ‘belangrijke speler’ in de illegale wapenhandel. Ook werd verdachte in negatieve zin genoemd in het rapport uit december 2000 van het door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties ingestelde ‘Panel of Experts’, dat onder meer onderzoek deed naar “the link between trade in diamonds and trade in arms and related materials” met betrekking tot Sierra Leone. Dit onderzoek werd in latere jaren uitgebreid naar Liberia.

Met de rechtbank is het hof van oordeel dat de rapporten van - naar het oordeel van het hof - gezaghebbende instanties op zichzelf beschouwd voldoende objectiveerbare feitelijke omstandigheden boden die konden dragen dat hieruit een redelijk vermoeden van door de verdachte begane strafbare feiten werd gebaseerd. Daarnaast bestond geen verplichting om het opsporingsonderzoek eerst te richten op de verificatie van de beschuldigingen uit die openbare bronnen. Overigens is niet gebleken van enige (sterke) aanwijzing die daartoe aanleiding gaf. Bij dit oordeel betreft het hof dat in de eerste fase van het onderzoek bovendien nog geen sprake was van de toepassing van (vrijheidsbenemende) dwangmiddelen waarvoor zwaardere strafprocessuele eisen hebben te gelden.

Ten aanzien van de omstandigheden dat later is gebleken dat een aantal opstellers van de rapporten onvindbaar waren en er in de loop van het onderzoek twijfels zijn gerezen ten aanzien van de validiteit van (delen van) de rapporten, overweegt het hof dat, als zulks al zou moeten worden aangenomen, deze omstandigheden niet tot het oordeel kunnen leiden dat bij de start van het onderzoek onvoldoende aanleiding heeft bestaan om verdachte te verdenken van het begaan van strafbare feiten. Daarnaast heeft het opsporingsonderzoek gaandeweg juist meer en andersoortig belastend materiaal jegens verdachte opgeleverd.

Tegen die achtergrond is het hof van oordeel dat niet aannemelijk is geworden dat door gebruik te maken van de inhoud van die rapporten als startinformatie of de wijze waarop het opsporingsonderzoek kort daarna is ingericht, in strijd is gehandeld met de beginselen van zorgvuldigheid of proportionaliteit dan wel de onschuldpresumptie.

Van enig vormverzuim bij de start van het onderzoek en kort daarna, is het hof dan ook niet gebleken.”

23.4.

Het hof heeft onder meer tot het bewijs gebezigd het ‘Report of the Panel of Experts pursuant to Security Council resolution 1343 (2001), paragraph 19, concerning Liberia’ (bewijsmiddel 62); het rapport ‘Guinea and Sierra Leone. No place of refuge’ van Amnesty International (bewijsmiddel 63); het rapport ‘Youth, Poverty and Blood: The Lethal Legacy of West Africa’s Regional Warriors’ van Human Rights Watch (bewijsmiddel 64); nogmaals het rapport ‘Report of the Panel of Experts pursuant to Security Council resolution 1343 (2001), paragraph 19, concerning Liberia’ (bewijsmiddel 65); het rapport van de International Crisis Group (bewijsmiddel 66) getiteld ‘Liberia: The key to ending regional instability’; het geschrift (bewijsmiddel 67) ‘Profile of internal displacement: Liberia’ van Global IDP Database; (bewijsmiddel 68) het rapport van Human Rights Watch ‘Back to the brink. War crimes by Liberian government and rebels; (bewijsmiddel 69) het rapport ‘Liberia: New Accounts Detail Abuses’ van Human Rights Watch; het rapport van Médecins sans Frontières (bewijsmiddel 70) getiteld ‘Populations Affected by War in the Mano River Region of West Africa: Issues of Protection’; een rapport ‘Liberian Stories. A population caught in a cycle of violence and displacement’ van Médecins sans Frontières (bewijsmiddel 71); ‘Algemeen Ambtsbericht Liberia’ van het ministerie van Buitenlandse zaken (bewijsmiddel 72) en tot slot een geschrift (85) met als opschrift ‘A short history of Bomi Woods’.

23.5.

Uit het arrest volgt dat het hof van oordeel is dat de inhoud van bovengenoemde stukken/geschriften (mede) kunnen leiden tot de ontstaanswijze van een verdenking, op basis waarvan nader onderzoek wordt verricht. Naar de mening van verdachte verzet het wettelijke bewijsstelsel en het systeem van strafvordering zich er evenwel tegen dat (ook en zelfs) voor het bewijs gebruik wordt gemaakt van rapporten, geschriften en dergelijke, bestaande uit verslagen, opgesteld door onbekende derden, bevattende door die derden getrokken conclusies en ingenomen standpunten, zonder dat duidelijk is aan welke wettelijke bewijsmiddelen die derden die conclusies hebben getrokken en ook konden trekken. De omstandigheid dat die geschriften als ‘andere geschriften’ en niet als deskundigen rapporten of op ambtseid opgestelde processen verbaal hebben te gelden, doet niet af aan het bezwaar, dat de in die rapporten weergegeven opvattingen beruhen op conclusies, gissingen en aannames, terwijl in veel gevallen niet eens duidelijk is wie de conclusies op basis waarvan heeft getrokken.

Middel 24: Openbare bron/mediascans

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 338, 339, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ten onrechte heeft het hof voor het bewijs gebezigd openbare bronnen en mediascans, nu het wettelijk bewijsstelsel zich er tegen verzet deze bronnen en mediascans als bewijsmiddelen te bezigen, althans heeft het hof niet gereageerd op het te dier zake gevoerde verweer, zodat het arrest, en/of de bewezenverklaringen nietig is/zijn, althans onvoldoende met redenen is/zijn omkleed.

Toelichting

24.1.

Ter terechtzitting d.d. 24 februari 2017 heeft de verdediging onder meer het volgende aangevoerd:

“Inmiddels is publiekelijk een discussie opgelaaid over het groeiende probleem van het nepnieuws, de desinformatie, de eisen, die aan wetenschappelijk en overigens ook forensisch materiaal mogen worden gesteld en hoe deze met voeten worden getreden meestal vanuit motieven dat het doel moet worden bereikt.

Ik las over een biografie over Willem van Oranje besproken in het NRC van 27 januari 2017 (zie bijlage), waarin werd gesteld: Veel (bron)studies ontbreken pijnlijk, niets kapotchecken is het devies, veel losse feiten, veel fouten, weinig verdieping en duiding in deze studie van twee jonge historici die veel publiciteit kreeg.

Ik wijs op een bericht in de NRC van 16 februari 2017 (bijlage) over de Duitse Bild die zijn excuses aanbood voor het verspreiden van nepnieuws over een dus niet bestaande groepsverkrachting in Frankfurt, nepnieuws dat klakkeloos werd overgenomen over de hele wereld, maar kennelijk was verspreid vanuit een achterliggend doel van agressie tegen immigranten.

Ik wijs op de door het witte huis in verschillende procedures gebezigde aantoonbaar onjuiste feiten besproken in NRC van 8 februari 2017 (bijlage)

Ik wijs op de trollen van politieke partij Denk besproken in de NRC van 12 februari 2017 (bijlage).

Ik wijs op het feit dat Wikipedia een hele krant, de Daily Mail als bron schrapt uit zijn bestanden wegens structurele onbetrouwbaarheid.

Dat is exact de weeffout waar het voorliggend materiaal van het openbaar ministerie aan lijdt. En ik wijs op hetgeen al in deze procedure meermalen is besproken en ook door de verschillende rechters is geconstateerd de verschillende overigens tot op heden gepubliceerde onwaarheden door een journalist Karskens, die kennelijk in deze procedure ter beschikking is gekomen van lijsten met namen van getuigen en gegevens rond cliënt en vervolgens daar een eigen nepverhaal van heeft gemaakt dat in diverse variaties door hem in allerlei media wordt uitgevent.

Ik verwijs naar hetgeen ik ooit destijds heb besproken in onder andere mijn pleitnota voor uw hof. Ik herhaal dat nog gemakshalve in de voetnoot . Het openbaar ministerie heeft nimmer onderzoek gedaan naar al die lekken. Die journalist [naam] bleek immers ook met een andere journalist ter plekke rond te reizen, ene de [naam], niet zijnde [naam].

()

Pagina 17 & 18 & 19 van de pleitnota voor de regie zitting van 9 september 2011:

Ik verzoek u dat onderzoek alsnog te instigeren

Op 10 april 2006 schreef ik de officier van justitie het volgende:

"1. In de Nieuwe Revu nummer 13 heeft de journalist [naam] gepretendeerd en op zeer kwetsende wijze te citeren uit het strafdossier tegen klient. Ik heb hem het navolgende geschreven inmiddels vandaag:

If heeft inmiddels in diverse publicaties u uitgelaten over cliënt in relatie tot vermeende wapenhandel en oorlogsmisdrijven en daarbij meerdere malen u zonder wederhoor en met vermelding van onjuiste gegevens cliënt ernstige schade toegebracht.

In de uitgave nummer 13 van dit jaar heeft u zelfs op de omslag van het blad geplaatst de woorden " het bloedbad van oorlogsmisdadiger [verdachte]" en heeft u in het begeleidende artikel op blz 16 en .17 een groot aantal vermeende feiten geponeerd, die absoluut niet op de werkelijkheid kunnen berusten.

Zo verhaalt het artikel van een vermeend incident, dat zou hebben plaats gevonden in Kungbo en vervolgens van een daar aan gekoppelde reis die richting Sierra Leone zou hebben gevoerd en het wisselen van wapens voor diamanten.

Het artikel stelt, dat deze passages zouden zijn gebaseerd op verklaringen, die zou zijn afgelegd door twee broers tegenover een onderzoeksteam van de VN en zouden deze verklaringen zich tezamen met tientallen andere verklaringen zich in het strafdossier bevinden.

De betreffende passages kunnen echter niet gebaseerd zijn op het thans voorliggende strafdossier, omdat deze daar niet in voorkomen.

Voorts stelt u in het artikel, dat ene [medeverdachte 2] zou hebben verklaard, dat cliënt zou hebben gewild dat werknemers naar het front toe moesten. Ook deze stelling kon niet op waar verklaringen zijn gebaseerd, omdat deze getuige dit nimmer heeft gesteld, noch is verklaard, dat Taylor zij aan zij met cliënt zou hebben gevochten of dat oud werknemers met de dood zijn bedreigd of 7000 dollar is geboden.

Zo te zien citeert het artikel voorts enigszins uit mijn pleidooi ter zitting van 16 mei 2006 zonder dat te vermelden, waardoor de indruk wordt gewekt als zou ik met de journalist hebben gesproken omtrent dit artikel.

Uw uitspraken omtrent cliënt zijn niet alleen inhoudelijk niet juist; zeer kwetsend en in strijd met het gegeven, dat cliënt nog slechts verdachte is, maar tevens in strijd met het journalistieke principe, dat de mogelijkheid van wederhoor op een tijdige wijze voor publicatie dient te worden geboden.

Gelet op de vele publicaties omtrent cliënt in binnen en buitenland, die vooral elkaar herhalen en cliënt inmiddels feitelijk al hebben veroordeeld en waaraan, zoals u weet naar mijn overtuiging uw team zich evenmin heeft kunnen onttrekken, verzoek ik u wederom een onderzoek te doen naar de bron van de gegevens waar deze journalist Karskens zich op baseert, nu deze uiteraard niet door mij zijn verstrekt en hij zich uitdrukkelijk stelt te baseren op het strafdossier. Het is immers ook deze journalist geweest, die contact heeft gelegd op blijkens eerdere publicaties in datzelfde blad met de verschillende getuigen in het dossier.

Gelet op een aantal incidenten, verzoek ik u uitdrukkelijk gegevens van betrokkenen zoals klient en verdediging, maar ook van getuigen niet aan derden te (doen) verstrekken".

()

Het openbaar ministerie blijkt een dossier van en door journalisten op te bouwen, zonder ooit zelf onderzoek naar de vermeende feiten te doen een kennelijke en zwaarwegende schending van de onschuldpresumptie ex art 6 EVRM en onherstelbaar vormverzuim in het voorliggend

onderzoek ex art 359a Sv en rakend het fundament van de rechtspraak, namelijk dat men niet op willekeurige wijze omdat men nu eenmaal iemand anders namelijk Taylor wil uitschakelen en de grootste belastingbetaler wil raken of überhaupt zomaar iemand aanwijst als schuldige en dan niet onderzoekt of die beschuldigende vinger terecht gewezen wordt. Iedere beschuldigde verdient een zorgvuldig evenwichtig onderzoek en vervolging.

Van enige onafhankelijkheid van onderzoek is geen sprake. Journalisten blijken vaak zelfs geen journalisten te zijn, maar zelfbenoemde aan specifieke belangen gelieerden en mogen ook dubbelen in het dossier als zelfbenoemd expert.

Een bijzonder geval is bij voorbeeld, dat [getuige 12], die eveneens als deskundige wordt opgevoerd zelf verbonden blijkt te zijn geweest aan het onderzoeksbureau van het SLT en dan ook door het SLT als niet deskundige werd afgevoerd, zoals al door mij benoemd in de eerdere fase van dit proces.

Wederom een mooi voorbeeld van de self fulfilling prophecy.

Nb heeft Global Witness, maar ook [getuige 22], [getuige 21] en de aan hen gelieerden [getuige 20] en [getuige 19] niet alleen gezorgd voor de start informatie, maar figureren zij tevens als getuige, doen dan een beroep en krijgen dat ook gehonoreerd op een status als journalist, hoeven hun bronnen, noch hun herkomst te onthullen en worden dus nimmer werkelijk getoetst. Vervolgens vul je het dossier met allerlei journalistieke producten gegrond op diezelfde getuigen. Ik kom nog op de vele andere onoverkomelijke beperkingen waarmee de verdediging bij de toetsing van dit materiaal te maken heeft gekregen. Beperkingen, die alle door het openbaar ministerie voorzien en ook bedoeld moeten zijn geweest ter benadeling van de verdediging.

()

Wij weten nu, dat niet alleen het onderzoek is gestart op grond van Global Witness, maar dat ook het bewijs vervolgens door aan die organisatie gelieerde en als bron van die organisatie fungerende personen is geleverd.

Een volledig menu voor een veroordeling.

Men levert de grondslag van de verdenking en het bewijs, zonder dat iemand naar een van beide onderzoek doet.

Er is dus geen enkel onderzoek door het openbaar ministerie gedaan naar de betrouwbaarheid van het rapport van Global Witness.

()

In het uitgewerkte vonnis van de rechtbank staat op blz 31; "Anders dan de rechtbank bij gelegenheid van de eerste pro-forma zitting op 1 juni 2005 heeft overwogen, is zij thans met de verdediging van oordeel dat de grondslag van de verdenking bij de aanvang van het opsporingsonderzoek in begin 2004 werd gevormd door het rapport van het Panel van Deskundige van de VN uit 2000 en het rapport van Global Witness uit 2003".

het openbaar ministerie had aanvankelijk namelijk ontkend, dat de verdenking aldus werd gevormd en bleef de indruk willen wekken als zou er ook ander materiaal zijn geweest.

Ook zegt de rechtbank in dezelfde alinea: "Tegen die achtergrond leidden de mogelijke twijfels die in de loop van het onderzoek ten aanzien van de validiteit van de rapporten zijn gerezen niet tot het oordeel dat er onvoldoende aanleiding heeft bestaan om verdachte te verdenken van het begaan van een strafbaar feit".

De rechtbank meende dus, dat het rapport van Global Witness niet betrouwbaar bleek te zijn, maar stelt opmerkelijk genoeg, dat de reputatie van Global Witness zodanig is dat er geen noodzaak was om dit rapport nader naar waarheid te toetsen.

Op blz. 31 – 4e alinea stelt de rechtbank: Voorts hebben de reputatie van de VN en Global Witness en de wijze waarop zij hun onderzoeken hebben verricht, het OM in dat stadium van het onderzoek op voorhand geen aanleiding hoeven geven om de rapporten op aannames, inhoud, bronnen en conclusies op hun juistheid te toetsen.

()

Trollen noemen wij dat tegenwoordig. Nepnieuws, dat door het openbaar ministerie klakkeloos en niet gecheckt als getuigenbewijs worden gepreseneerd.”

24.2.

Op 17 maart 2017 heeft de raadsvrouw in dupliek het volgende aangevoerd:

“We weten nu ook, dat de bronnen van Global Witness met name [getuige 20] met zijn valse documenten en vrehalen, [getuige 21] en [getuige 22] met hun valse stukken en verhalen betroffen en wij weten dat die lijsten met schepen en ook de rest van hetgeen in die rapporten van GW over TOC staat feitelijk niet kloppen.

De voorzitter van Global Witness, Patrick Alley, maar ook van anderen van GW, zoals [nam] is bij de rechter-commissaris gehoord en kon feitelijk niet aangeven welke gegevens dan zouden zijn nagetrokken. Integendeel steeds werd verwezen naar de eigen rapportage. Een soort Droste effect waar ik bij pleidooi over sprak.

()

Wij weten ook, dat het onderzoeksteam ook dat eerste rapport van GW, met die feitelijke onjuistheden en onbetrouwbare bronnen, noch die bronnen zelf ooit heeft getoetst. Dat is ook toegegeven door het onderzoeksteam zoals u weet.”

24.3.

Het hof heeft in het arrest meermaals aangegeven dat het hof mede op basis van openbare bronnen en mediascans feiten en omstandigheden heeft vastgesteld en daaruit ook conclusies heeft getrokken. Zo heeft het hof overwogen:

“J. Algemene overwegingen over strijdende partijen

Op grond van diverse tot het bewijs gebezigde openbare bronnen, getuigenverklaringen van slachtoffers en daders, verklaringen van deskundigen die onder meer met ooggetuigen hebben gesproken ([getuige 12] en [deskundige 1]) alsmede mediascans, stelt het hof de navolgende feiten en omstandigheden vast en trekt op grond daarvan na te melden conclusies.

()

Deze informatie blijkt niet alleen uit verklaringen van personen die zelf (als slachtoffer of dader) bij het conflict betrokken zijn geweest, maar ook uit onderzoek door deskundigen, internationale bronnen en de mediascans.

()

Bovendien blijkt uit de mediascans dat wereldwijd, waaronder ook in Nederland en Frankrijk (verdachte had een appartement in Parijs en verbleef daar veel⁷²), al vanaf het begin van het gewapend conflict gepubliceerd werd over de gebeurtenissen in Liberia, waaronder over de hevige gevechten en gruwelijkheden gepleegd in Lofa County en Guéckédou.⁷³”

24.4.

Het hof heeft onder meer tot het bewijs gebezigd (76) een proces-verbaal betreffende mediascans, waarin - volgens de inleiding bij het bewijsmiddel - wordt weergegeven wat voor berichtgeving er in de internationale media en Nederlandse media is verschenen betreffende de gebeurtenissen in Liberia. Naar de mening van verdachte verzet het wettelijke bewijsstelsel en het systeem van strafvordering zich er tegen dat voor het bewijs gebruik wordt gemaakt van 'openbare bronnen' en/of 'mediascans' en dergelijke, bestaande uit geschriften, opgesteld door onbekende derden, bevattende door die derden getrokken conclusies en ingenomen standpunten, zonder dat duidelijk is aan welke wettige bewijsmiddelen die derden die conclusies hebben getrokken en ook konden trekken. De omstandigheid dat die geschriften als 'andere geschriften' en niet als deskundigen rapporten of op ambtseed opgestelde processen-verbaal hebben te gelden, doet niet af aan het bezwaar, dat de in die geschriften weergegeven opvattingen bol staan van conclusies, gissingen en aannames, terwijl in veel gevallen niet eens duidelijk is wie de conclusies heeft getrokken en de verdediging geen enkel onderzoek naar de betrouwbaarheid van die bronnen heeft kunnen verrichten.

Middel 25: Geen personeel RTC/OTC als legersoldaten

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ter terechtzitting in hoger beroep is onder meer aangevoerd dat verklaringen van belastende getuigen omtrent het door OTC/RTC aan haar personeel opdragen deel te nemen aan de gewapende strijd onjuist en onbetrouwbaar zijn, waarbij onder meer gewezen is op hetgeen het hof Den Haag eerder heeft overwogen/vastgesteld; de verklaringen van de Amerikaanse militaire attaché; de EU onderzoeker [betrokkene 4] en deskundige [deskundige 1] en de verklaring van [getuige 5]. Daarnaast is door de verdediging aangevoerd dat bij de twee bedrijven (RTC en OTC) zo'n 5000 mensen werkten, waarvan volgens het dossier minder dan 10 mensen zouden hebben gevochten, zodat verdachte geen wetenschap kan hebben gehad. Ook heeft de verdediging zogenaamde payrolls of loonlijsten overgelegd, waaruit blijkt dat meerdere getuigen die hebben verklaard werkzaam te zijn geweest voor OTC of RTC, zoals [getuige 37]; [getuige 4]; [getuige 15]; [medeverdachte 6]; [medeverdachte 8]; [medeverdachte 5]; [medeverdachte 7]; [getuige 11] en [getuige 34], nooit bij OTC of RTC hebben gewerkt. Tevens is door de verdediging gewezen op de verklaring van [medeverdachte 2] waaruit volgt dat er geen OTC/RTC privé leger was; dat [medeverdachte 2], naast hoofd beveiliging bij OTC, ook werkzaam was als generaal van de strijdkrachten van het regeringsleger en uit die hoofde aanwezig was aan het front; verdachte nooit aanwezig is geweest aan het front en niks met wapenhandel of oorlog te maken heeft. Daarnaast is aangevoerd en onderbouwd, o.a. uit mails en verklaringen zoals van [betrokkene 4], dat verdachte zelfs heeft bemiddeld bij vredesonderhandelingen. Het hof heeft de feiten bewezen verklaard en gebruik gemaakt van verklaringen van de belastende getuigen, zonder te responderen op het uitdrukkelijk onderbouwde standpunt van de verdediging.

Indien het arrest zó gelezen dient te worden dat het hof wel het verweer/standpunt heeft verworpen, door te stellen dat het verweer/standpunt onvoldoende is onderbouwd, heeft het hof niet beraadslaagd naar aanleiding van het onderzoek ter zitting, zodat het arrest nietig is, althans is de verwerping van het verweer onbegrijpelijk.

Toelichting

25.1.

Uit het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep d.d. 24 februari 2017, blijkt dat mr. I.N. Weski, advocaat te Rotterdam, de raadvrouw die verdachte ter zitting heeft bijgestaan, het woord tot verdediging heeft gevoerd overeenkomstig de aan het proces-verbaal gehechte pleitnotities, waarin onder meer is vermeld:

" Ik citeer [betrokkene 4], wiens reputatie nb het openbaar ministerie op volstrekt niet onderbouwde gronden trachtte te besmeuren, uit zijn verklaring tegenover de rechter-commissaris:

Ik was co-president van ACP (African Caribbean and Pacific) EU, de joint parliamentary assembly, van 1999 tot 2003. De ACP omvat 78 landen. De ACP heeft een budget van 14 miljard euro voor een tijdspanne van vijf jaar. Het is aan het parlement om dat budget aan te wenden en fraude te voorkomen. Als president heb ik zo'n 57 staatshoofden bezocht en ik was bijzonder betrokken bij gebieden waar zich mensenrechtenproblemen voordeden. In 2001 wilde de EU graag contact leggen met president Taylor in Liberia. Men wilde bekijken of het op enigerlei wijze mogelijk was om de situatie te normaliseren. Er is contact gelegd met Taylor. Ik heb hem ontmoet met de president Eyadema in Togo. En

Voordat ik naar Liberia ging, werd er in Europa verteld dat er een nepoorlog gaande was, dat er niet echt werd gevochten. Dit zijn de foto's die ik genomen heb. Ik toon u een etiket van een 81 mm welke ik vond in Yeala. [Opmerking RC: bijlage 2, blz. 8] Op het label staat United Kingdom.

Er waren door het Liberiaanse leger rebellen gevangen genomen. Ik kan u niet zeggen of het alleen om LURD-rebellen ging. Ik heb hen gesproken. Zij gaven toe dat zij hun wapens hadden meegenomen uit Sierra Leone. Zij zeiden dat Liberiaanse troepen hen omsingeld hadden. Zij zeiden mij ook dat zij Engelse wapens hadden. Ik toon u een foto met daarop een groep soldaten van het Liberiaanse leger. [Opmerking RC: bijlage 2, blz. 20] Er staat een soldaat op met een nieuw wapen (de soldaat links). Er staat ook een soldaat op met een oud wapen (de soldaat rechts). Ik heb meerdere wapens gezien. Dit waren duidelijk wapens van dezelfde partij. Ik heb serienummers gezien, sommige waren van hetzelfde duizendtal.

Het ging om automatische geweren, gemaakt in de VS.

En

Ik heb in Liberia nooit gehoord dat er wapens via de haven werden binnengebracht. De enige geruchten die ik heb gehoord is dat er via de luchthaven wapens werden binnengebracht.

En

Met de heer [verdachte] heb ik het nooit over wapentuig of wapenleveranties gehad. Ik heb nooit onderzoek verricht naar wapenleveranties in Liberia. Het Europese Parlement heeft dat ook niet gedaan. Zij heeft zich gebaseerd op de Global Witness rapporten. Taylor heb ik wel veel vragen gesteld over de wapens. Ik heb hem onder andere gevraagd hoe hij aan wapens kwam om zich te verdedigen tegen de rebellen. Het was de Europese Commissie in Brussel duidelijk dat men bezig was om Taylor te verwijderen; dat rebellen wapens werden geleverd en dat zij vanuit Guinee de grens naar Liberia overstaken. Niemand in de regering van Guinee had daar iets op tegen. Voor de Commissie was het belangrijk om de president van Guinee-Gonakri, te betrekken in een poging om de opstandelingen vanuit Guinee tegen te houden. Mij werd gevraagd om een ontmoeting te arrangeren tussen Taylor en de president van Guinee-Gonakri. Tijdens mijn bezoek aan Liberia in 2003 zou ik meevliegen met Taylor naar Guinee voor een bespreking met de president van Guinee-Gonakri. Toen ik in Liberia was, was Taylor zo bang om te gaan vliegen dat hij weigerde. Hij was ervan overtuigd dat iemand hem zou proberen te

vermoorden en dat het vliegtuig zou worden neergeschoten. Ik zou zijn garantie moeten zijn, maar twee keer weigerde hij aan boord van het vliegtuig te gaan. U vraagt mij wat Taylor antwoordde op mijn vraag hoe hij aan de wapens kwam. Zijn antwoord was dat ze zoveel mogelijk wapentuig van de rebellen probeerden te bemachtigen. Daarom probeerden ze altijd de vluchtweg van de rebellen te blokkeren. Hij gaf ook toe dat hij kleine wapens had gekocht. Hij heeft mij niet verteld van wie hij deze had gekocht. Hij zei mij dat hij deze had binnengebracht via het vliegveld, het vliegveld van Monrovia. Meer heeft hij er niet over gezegd.

En

U vraagt mij of ik ook OTC concessies heb bezocht. Ik heb twee concessies bezocht. Eén van OTC en een van [naam]. Ze haalden daar zes a tien bomen per hectare weg. Er was geen kaalslag in de gebieden die ik heb gezien. Dit was in tegenstelling tot hetgeen gesteld werd in het rapport van Global Witness. Ik heb gedurende een dag de nursery bezocht, waar nieuwe bomen werden geplant die in het woud geplaatst zouden worden. Ik heb ook in de concessies gezien dat de beste, duurste bomen opnieuw aangeplant waren.

En

Wij hebben het Global Witness rapport uitvoerig besproken, omdat het zo vernietigend was. Een van de NGO's wilde graag naar Liberia om de kaalslag waarover Global Witness gerapporteerd had te bekijken. Vanwege de oorlogssituatie zijn zij niet gegaan. Toen ik in Liberia was, verbleef het onderzoeksteam van de VN in een hotel in Monrovia. Ik heb dit rapport met hen besproken, maar zij waren zeer sceptisch over sommige onderdelen van het rapport. Zij zeiden dat dit overdreven was. Dit was in 2001. De namen van deze personen weet ik niet. Het waren 5 a 7 leden. Een van hen was een diamantexpert, één was gespecialiseerd in bosbouw. Anderen waren fraudeonderzoekers. U houdt mij voor dat Global Witness niet alleen heeft gesproken over de bosbouw, maar ook over OTC en een militia van OTC. Ik heb nooit een groep beveiligingsmensen gezien. Ik heb slechts individueel beveiligingspersoneel gezien. Er was geen beveiliging in het hotel, er was geen beveiligingspersoneel in het ziekenhuisgedeelte waar [verdachte] een kantoor had. Ik zeg [voornaam verdachte] omdat ik zijn achternaam niet kan uitspreken. Ook toen wij naar de kwekerij gingen en naar de houtkapgebieden heb ik geen beveiligingsgroepen gezien. Toen ik [verdachte] ontmoette bij de kwekerij, was hij alleen.

En

Van horen zeggen heb ik dat als men een vakantie wilde in Europa, men getuige moest worden en slechte dingen over [verdachte] moest zeggen. Er werd gezegd dat er onkosten werden vergoed als iemand naar Europa wilde gaan. Er werd gezegd dat men 250 USD zou krijgen. Veel mensen die niets van de situatie wisten, gaven hun namen op. Dit heb ik gehoord van mensen die in Monrovia waren geweest, van NGO's.

Dit alles wordt dus aangegeven door [betrokkene 4] van het Europees Parlement.

()

Maar kennelijk moest hij vanuit het buitenland ineens weg en werden daartoe, zoals [betrokkene 4] beschrijft rebellengroepen uiteindelijk aangezet en bewapend en moesten deze dood en verderf en angst zaaien toen economisch niet lukt, de embargo's niet werden toegestaan door de VN en zelfs moordcommando's, ik heb nog mensen gesproken ooit die daartoe benaderd werden door sommige landen, ook niet lukten, in welk kader Taylor dan ook niet meer als sitting duck in een helikopter kon worden aangetroffen, zoals iedereen net als [betrokkene 4] wist, behalve uiteraard het ploegje geronselden van het openbaar ministerie.

Ik citeer hem nog uit zijn verklaring bij de rechter-commissaris:

Taylor heb ik wel veel vragen gesteld over de wapens. Ik heb hem onder andere gevraagd hoe hij aan wapens kwam om zich te verdedigen tegen de rebellen. Het was de Europese Commissie in Brussel duidelijk dat men bezig was om Taylor te verwijderen; dat rebellen wapens werden geleverd en dat zij vanuit Guinee de grens naar Liberia overstaken. Niemand in de regering van Guinee had daar iets op tegen. Voor de Commissie was het belangrijk om de president van Guinee-Gonakri, te betrekken in een poging om de opstandelingen vanuit Guinee tegen te houden. Mij werd gevraagd om een ontmoeting te arrangeren tussen Taylor en de president van Guinee-Gonakri. Tijdens mijn bezoek aan Liberia in 2003 zou ik meevliegen met Taylor naar Guinee voor een bespreking met de president van Guinee-Gonakri. Toen ik in Liberia was, was Taylor zo bang om te gaan vliegen dat hij weigerde. Hij was ervan overtuigd dat iemand hem zou proberen te vermoorden en dat het vliegtuig zou worden neergeschoten. Ik zou zijn garantie moeten zijn,

Cliënt en iedereen zagen op een gegeven moment hoe het land werd bedreigd. De regering benaderden meerdere malen de VN om hulp, doch zonder gevolg.

Cliënt heeft zelfs gepoogd met overigens ook anderen binnen Liberia om te bemiddelen in een vredesovereenkomst. Net zoals het hotel ooit immers dienst deed als een plek waar de 54 Afrikaanse landen bijeen konden komen en conferenties werden gehouden.

()

In vogelvlucht kan ten aanzien van het strijdtoneel voorts het volgende worden geconcludeerd:

()

- *Dat geen betrouwbaar reconstructie en conclusie van enige opdracht tot het specifiek plegen van structurele misdaden en zeker niet in de zin van oorlogsmisdaden kan worden gesproken aan de kant van de regering, laat staan, dat derden als cliënt daarvan op de hoogte zouden zijn of moeten zijn geweest, laat staan cliënt daarbij betrokken moet zijn geweest.*

- *Geen sprake is geweest van milities van bedrijven gelieerd aan cliënt*
- *Cliënt was slechts zakenman in Liberia en is nimmer aan het front gesignaleerd*
- *Cliënt heeft nimmer aan militaire besprekingen deelgenomen.*
- *Cliënt heeft nimmer opdrachten gegeven tot het trekken naar het front, noch aldaar bepaalde handelingen te plegen, laat staan oorlogsmisdrijven.*
- *RTC en OTC en overige bedrijven betaalden belasting, o.a. in de vorm van werkzaamheden in de vorm van voorschotten tegen credits en special projects in de vorm van bij voorbeeld wegebouw, graafmachines enz.*

- *OTC en RTC hadden geen van beiden een militie, of groep ninja's die al of niet onder aanvoering van [medeverdachte 2] en al of niet in opdracht van de betreffende bedrijven ten strijde is getrokken*

- *Er was slechts sprake van een beperkte hoeveelheid van ongeveer 165 beveiligingsmedewerkers van OTC, die zoals uit de loonlijsten en de kleermakers nota's tonen, goed betaald werden en gedeeltelijk bewapend waren met wapens, die op hun post rouleerden en nimmer meegenomen zijn naar enige strijd.*

- *RTC had slechts ongeveer 15 a 25 (al naar gelang het meetellen van plaatselijke jagers) beveiligingspersoneel onder leiding van Bassaboy of te wel [naam Bassaboy].*

()

- *Alle personeel werd voorzien van i.d kaarten met foto en op een loonlijst geplaatst en verdiende zeer goed naar plaatselijke maatstaven.*

()

Dit zijn slechts een aantal van de uit het materiaal te trekken conclusies betreffende de omstandigheden rond het vermeende strijdtoneel. Ik kom later terug op een aantal volgende conclusies.

[betrokkene 4] is een directe getuige nota bene, zoals uit zijn beschrijving bij de rechter-commissaris van zijn bezoek in 2001 ook toont:

. Ik heb nooit een groep beveiligingsmensen gezien. Ik heb slechts individueel beveiligingspersoneel gezien. Er was geen beveiliging in het hotel, er was geen beveiligingspersoneel in het ziekenhuisgedeelte waar [verdachte] een kantoor had. Ik zeg [voornaam verdachte] omdat ik zijn achternaam niet kan uitspreken. Ook toen wij naar de kwekerij gingen en naar de houtkapgebieden heb ik geen beveiligingsgroepen gezien. Toen ik [verdachte] ontmoette bij de kwekerij, was hij alleen.

En

Van horen zeggen heb ik dat als men een vakantie wilde in Europa, men getuige moest worden en slechte dingen over [verdachte] moest zeggen. Er werd gezegd dat er onkosten werden vergoed als iemand naar Europa wilde gaan. Er werd gezegd dat men 250 USD zou krijgen. Veel mensen die niets van de situatie wisten, gaven hun namen op. Dit heb ik gehoord van mensen die in Monrovia waren geweest, van NGO's.

()

Zelfs bestaat in het dossier een vreemd verschijnsel, dat dus de veronderstelde daders nimmer als zodanig geïdentificeerd kunnen worden, zeker niet gelinkt aan cliënt of enig aan hem gelieerd bedrijf. Nog sterker, ook de vermeende slachtoffers voorzover door dezelfde vertrouwenspersonen aangedragen, blijken nimmer te spreken over OTC of RTC als daders, hetgeen gelet op zo wie zo de numerieke statistische kans van hoogstens 10 man op een gebied zo groot als Nederland al uitzonderlijk zou zijn geweest.

Nee de slachtoffers spreken uitdrukkelijk over hetzij het regeringsleger, hetzij SOD, ATU, dan wel vermoeden dat het de LURD of zelfs dorpsgenoten zijn geweest, indien wij daarbij meerekenen hetgeen in journalistieke stukken moet worden begrepen. Ook de rapporten van Amnesty of HRW geven die dadergroepen aan. Het zijn uitsluitend getuigen van het Openbaar Ministerie, die niet eens direct, maar slechts op speculatie verklaren vanwege personen, die men meent te herkennen als commandant, of dat de betrokkene OTC of RTC medewerkers zouden zijn. zonder die personen overigens te kunnen identificeren.

Vreemd genoeg kunnen de getuigen nooit medestrijders behalve elkaar noemen en dan nog spreken ze elkaar op alles tegen. Bovendien hadden de beide bedrijven ongeveer 5000 werknemers waarvan dan volgens het dossier minder dan tien totaal, zouden hebben gevochten. Hoe moet cliënt dit hebben geweten?

Ik wijs op hetgeen de getuige deskundige [deskundige 1] bij de rechter-commissaris verklaart.

over die politieke en militaire situatie in Liberia, weinig bekend is. Er zijn 2 of 3 boeken over het onderwerp verschenen en 1 van die boeken is van mijn hand .

In september 2003 ben ik naar het bedrijventerrein van OTC geweest. Dat was in Buchanan. Alles was dicht. Er hing een bord waarop stond dat OTC gesloten was vanwege de VN-sancties. Ik heb toen met bewakers gesproken. Ik ben niet binnen geweest om iemand te spreken. Ik had geen bijzondere interesse voor OTC of RTC. Ik wilde de bevelhebbers van MODEL spreken en daarom ging ik naar OTC. Ik had van de International Crisis Group gehoord dat Buchanan door MODEL werd gecontroleerd en van hen had ik ook gehoord dat MODEL het hoofdkantoor van OTC had uitgezocht om

daar hun kantoor te vestigen. Het was niet goed mogelijk om duidelijk te krijgen wie (LURD of MODEL) waar de baas was. Het was oorlog en de legers van LURD en MODEL zijn geen legers van het Europese model. Het ging niet op een conventionele manier er aan toe.

De stad Buchanan was vanaf juli 2003 overgenomen en onder controle van MODEL. Dat was duidelijk.

Nou voor [getuige 18] niet en ook voor het openbaar ministerie blijkbaar tot op de dag van vandaag!

Op het platteland en in het regenbos kon je moeilijk weten wie de controle had.

In deze oorlog werd er meer dan in andere oorlogen gebruik gemaakt van informatie, desinformatie en propaganda, als instrument van oorlog voeren. De media in Liberia zijn heel slecht. Er zijn nauwelijks kranten buiten Monrovia. Er zijn wel heel veel geruchten. Ik heb in mijn boek geprobeerd om in die geruchten een kern van waarheid te vinden en feiten vast te leggen, geen interpretaties. Het is in Liberia erg moeilijk, omdat alles via die geruchten gaat en je er moeilijk achter kunt komen wat wel en wat niet waar is.

Iedere (strijdende) partij maakte gebruik van desinformatie

Trollen noemen wij dat tegenwoordig. Nepnieuws, dat door het openbaar ministerie klakkeloos en niet gecheckt als getuigenbewijs worden gepresenteerd.

()

De getuigen van het openbaar ministerie kunnen zoals ik al heb aangegeven hoogstens aangeven, dat zij voor [medeverdachte 2] zouden hebben gevochten, voor zover dat al waar is. Verder gaat hun verklaring en wetenschap omtrent specifiek cliënt niet, [getuige 5] bij de rechter-commissaris heeft verklaard (punt 49): "Niemand van OTC heeft met mij gesproken en ik heb met niemand van OTC gesproken; het was een missie, je kon er niets over zeggen. Ik heb niet meer over mijn vechten in Lofa met het management van OTC gesproken, alleen met mensen van de beveiliging. Er kwamen 10 man en die zeiden: "gaan!". Dit waren lijfwachten van [medeverdachte 2]. Een van die lijfwachten heette Juon. Sommigen hadden soldatenkistjes aan en sommigen hadden wapens. Iedereen droeg een spijkerbroek en een geel T-shirt. Toen ze kwamen was ik aan het werken bij OTC. Ze gaven \$150,- aan je, dan moest je tekenen en dan ging je weg. Je moest dan in Monrovia tekenen voor het geld. Je kreeg dat geld in Monrovia."

(punt 41): "OTC stuurde mij niet naar het front. Zij zijn daar niet verantwoordelijk voor. De regering haalde je bij OTC weg en zij stuurden je naar het front. Alleen de regering is daar verantwoordelijk voor".

de getuigen stellen in de meerderheid van de verklaringen in eerste instantie met de grootste stelligheid van alles te hebben gezien, waarna bij doorvragen blijkt dat ze het alleen van horen zeggen hebben en gewoon zelf een conclusie getrokken hebben.

Een volgende passage uit het RC-verhoor van de heer [medeverdachte 5] is daarvoor illustratief:

U vraagt mij wie mij de opdracht gaf om naar het front te gaan. Dat was generaal [medeverdachte 1] en Charles Taylor. [medeverdachte 1] gaf mij persoonlijk de opdracht. U vraagt mij van wie [medeverdachte 1] dit bevel kreeg, om het aan mij door te geven. Hij kreeg dit bevel van [verdachte] en Charles Taylor. U vraagt mij hoe ik weet dat [verdachte] [medeverdachte 1] het bevel gaf om mij naar het front te sturen. [verdachte] was de president manager van beide bedrijven, van RTC en OTC. [medeverdachte 1] werkte direct onder hem. Dus om de eigendommen te beschermen was er een afspraak tussen Taylor en [verdachte] om mensen in te zetten bij de strijd. De rechter-commissaris

vraagt mij nogmaals hoe ik weet dat [verdachte] het bevel gaf om naar het front te gaan. Wat ik al zei, Kpellehboy werkte voor [verdachte]. Ik heb al eerder gezegd dat ik van Kpellehboy hoorde dat hij de opdracht had gekregen van [medeverdachte 1] om de wapens te vervoeren. Er kwam een extra betaling boven op ons salaris. De rechter-commissaris vraagt of ik zelf weet of [verdachte] daar direct bij betrokken was. Bij twee gelegenheden ben ik daar van op de hoogte gebracht. Er was de keer dat hij de wapens aan Charles Taylor gaf bij White Flower, een keer toen hij naar het ziekenhuis kwam om gewonde soldaten te bezoeken en een keer toen hij bij villa 1 de compensatie betaalde voor de strijders. De rechter-commissaris houdt mij voor dat ik zojuist heb verklaard dat ik van [medeverdachte 1] het bevel kreeg naar het front te gaan en dat hij het van [verdachte] had gekregen. De rechter-commissaris vraagt mij hoe ik dan weet dat [medeverdachte 1] dit bevel van [verdachte] had gekregen. De rechter-commissaris vraagt mij of ik deze conclusie zelf heb getrokken. Ik heb u al gezegd dat [verdachte] en Taylor heel close waren. Omdat [verdachte] een houtkapbedrijf had, besloot hij wapens in te voeren zodat wij het gebied konden beschermen. Dat is hoe ik dat weet.

()

Nooit wordt direct antwoord gegeven op vragen. Van het antwoord dat na de eerste keer dat de vraag is gesteld is gegeven, is na doorvragen en het confronteren met eerdere en andere verklaringen meestal niets meer van over; Men heeft het uiteindelijk niet gezien, heeft het van horen zeggen, heeft conclusies getrokken, namen van collega's worden samen gevoegd tot één persoon ([medeverdachte 7]) huizen krijgen verschillende nummers ([getuige 20] op zitting), boten krijgen vlaggetjes, letters vallen van boten af en zo kan ik nog wel even doorgaan.

()

Ten aanzien van het vreemde terugkerende verschijnsel van de regie van derden en opvallend ongeloofwaardige gebeurtenissen noem ik het patroon van personen, die zeggen door de LURD gevangen te zijn genomen en toen weer bij OTC of RTC te zijn terechtgekomen of andersom een voorbeeld:

- PPP gevangengenomen door de LURD

Per definitie wordt nooit direct antwoord gegeven op de vraag. Nu kan dan gesuggereerd worden dat dat de cultuur is van Liberia, het lijkt ook erg op de houding en het gedrag van leugenaars. Het stelselmatig ontwijkende antwoorden geven wanneer er naar details wordt gevraagd of in de beantwoording daarvan absoluut falen (zie de verklaring van [medeverdachte 7] omtrent de inrichting van de Loop in Buchanan) of het feit dat simpelweg niets specifiek kan worden verteld als er naar gevraagd wordt is ook typerend voor de leugenaar (zoals [medeverdachte 5] die wel allerlei namen noemt van hooggeplaatsten en ineens niet de namen van zijn eigen collega's wil noemen, of niet weten te vertellen dat het RTC-kamp Camp Israel heet).

Cliënt was dus niet op de hoogte van misdrijven, die legereenheden of individuen al of niet in dienst van OTC of RTC pleegden, had geen zeggenschap daaromtrent, kon deze niet weren en heeft integendeel getracht een einde aan de gevechten te brengen door met de leden van de internationale gemeenschap, met name het Europees Parlement vredesbesprekingen op gang te brengen tussen Taylor en President Conteh van Guinee.

()

DE 6 LURD GEVANGEN vermeende GETUIGEN:

[MEDEVERDACHTE 6]

[MEDEVERDACHTE 8]

[MEDEVERDACHTE 10]

[MEDEVERDACHTE 5]

[GETUIGE 36]

[MEDEVERDACHTE 7]

Dit zijn 6 getuigen die zich hebben voorgedaan als RTC beveiligings medewerkers of zogenaamde soldaten van het regeringsleger die bij RTC zouden zijn aangesteld. In hun individuele animatie presentaties en in deel 3 van de animatie "Gevangen door LURD" is duidelijk aangetoond dat deze getuigen allemaal gelogen hebben en dat zij altijd al bij de LURD waren aangesloten vanaf het begin van de oorlog.

[MEDEVERDACHTE 6]

Gevangeneming door LURD: Hij kan niet voor mei 2003 gevangen zijn genomen want hij heeft verklaard dat hij de laatste aankomst van de AM zou hebben gezien die pas eind april 2003 in Buchanan aankwam. Hij zou dan in een hinderlaag bij Lofa bridge gevangen zijn genomen maar dat kan na mei 2003 ook niet want dan had hij 150 km achter de vijandelijke linies gevangen moet zijn genomen gedurende een wapentransport aan de soldaten van het regerings leger.

Vliegtuig crash Robertsville: Vertelt eerst tegen de politie een heel lang en gedetailleerd verhaal over het ophalen van wapens op Robertsville maar tegen de RC zegt hij er nooit geweest te zijn en er nooit over gesproken te hebben.

Functie: In de ene verklaring zegt hij beveiligder bij RTC te zijn, maar later zegt hij weer dat hij een soldaat was die toegewezen was aan [medeverdachte 3] en [medeverdachte 2] en altijd daar was waar zij heen gingen. Hij zegt dan voor de ATU te werken, betaald te zijn door de ATU en dat hij geen andere functie mocht aannemen dan bij de ATU. Heeft gezegd nooit een salaris of een contract met iemand anders gehad te hebben en alleen maar voor de ATU te hebben gewerkt.

RTC kamp: Heeft geen idee waar het RTC kamp "Camp Israel" lag en zegt dat hij wel eens op een RTC logging site is geweest. Dit terwijl hij toch 3 jaar lang zogenaamd voor RTC als beveiligder had gewerkt. Althans volgens een van zijn verklaringen. Dit kamp zou dan volgens hem bij Tubmanburg liggen en blijkt vervolgens dat hij het oude kamp van het vroegere Duitse Houtkapbedrijf Bomi Wood bedoelt. Dit werd echter sinds 1990 niet meer gebruikt en heeft niets van doen met RTC. De RTC concessie ligt 100 km na Tubmanburg dus kan hij moeilijk op een loggingsite van RTC bij Tubmanburg zijn geweest.

Gueckedou: In V1 heeft hij nooit over gevechten in Gueckedou gesproken. In V2 krijgen wij weer de bekende a la carte oorlosmisdaden versies van de periode van 20-26 november 1004 en zegt hij dat hij ook in Gueckedou heeft gevochten. In V3, de verklaring bij de RC zegt hij echter eerst dat hij nooit aan de frontlinie heeft gevochten en in de periode van 1999 tot 2003 slechts een keer te hebben gevochten toen zijn escorte werd aangevallen bij Lofa bridge en toen zogenaamd door de LURD gevangen werd genomen. Dit kan niet mogelijk zijn want hij had eerder gezegd de aankomst van de AM in Buchanan in april 2003 te hebben gezien en dus kan hij nooit na die tijd bij Lofa bridge gevangen zijn genomen door de LURD want dat ligt dan al 150 km achter de frontlinie. Ook zouden dan [medeverdachte 2] en [medeverdachte 3] daarbij aanwezig zijn geweest die hadden weten te ontsnappen. Het is natuurlijk logisch dat dit ook niet kan want de bevelhebbers van het leger zouden zich geen 150 km achter de frontlinie bevinden. Na

aandringen van de RC geeft hij uiteindelijk toch maar weer aan dat hij in Gueckedou was geweest zoals hij in zijn a la carte verklaring had gezegd maar zegt dan nu dat hij daar in midden van 2002 zou zijn geweest als een soldaat van de ATU maar ook dit is onmogelijk nu er objectief vast staat, dat er dan geen gevechten aldaar hebben plaats gevonden

Wapentransporten: In V1 zegt hij dat hij de eerste keer met 6 trucks naar Buchanan ging om wapens op te halen. In V2 zegt hij dat hij de eerste keer met militaire en RTC/OTC logging trucks naar de haven van Buchanan ging. In V3 zegt hij echter dat hij altijd met 2 militaire trucks van de ATU wapens ging ophalen en dat alle keren dat hij er was geweest deze 2 militaire trucks werden gebruikt. Ook zegt hij in V3- 48 dat hij alleen maar met deze trucks naar Lofa bridge reed en dat anderen naar andere bestemmingen gingen, hij zegt en confirmeert dat hij altijd alleen bij Lofa bridge met een transport is geweest dus niet in Gueckedou, Voinjama of andere plaatsen zoals in eerder verklaringen

[MEDEVERDACHTE 8]:

Overgelopen naar LURD: In V1 vocht deze [medeverdachte 8] in 2003 tegen de LURD in Monrovia en is hij vrijwillig naar de LURD in Monrovia overgelopen. In V3, RC verklaring, was hij in 2002 in Zorzor met het regeringsleger tegen de LURD aan het vechten en zag hij zijn kans vrij door in de lucht te schieten zich weer bij zijn kameraden van de LURD te voegen. Hij is vanaf dat moment met de LURD tegen het regeringsleger gaan vechten totdat hij met de LURD in Monrovia kwam en CT het land moest verlaten. Dit zijn dus zonder enige twijfel allemaal leugens en geen vergissingen. Zorzor en Monrovia liggen enkele honderden km's uit elkaar. Bovendien had hij zelf in V3 verklaard dat hij in 1999 en 2000 bij de ULIMO was aangesloten en noemt hij al zijn functies op die hij bij de LURD had toen hij daar tegen het regeringsleger vocht. Verder zegt hij van 2001 tot 2006 bij de LURD te zijn aangesloten.

Gueckedou: Heeft tegen RC (V3) verklaard dat hij in 1999 en 2000 bij Ulimo was aangesloten en van 2001 tot 2006 bij de LURD. Hij heeft al zijn functies bij ULIMO opgegeven en waar hij toen tegen het regeringsleger vocht. In V1 had hij echter verklaard op 16 febr. 2000 [verdachte] voor het eerst gezien te hebben en toen op 18 febr. 2000 Gueckedou te zijn binnen getrokken. Er waren toen nog helemaal geen gevechten in Gueckedou. In V2, de a la carte verklaring van 20-26 november 2004 verteld hij weer een heel ander verhaal. In V3 wordt hij zogenaamd in 2001 door het leger van CT gevangen genomen, in al de andere verklaringen is daar met geen woord over gesproken. Als hij dus in 2001 gevangen zou zijn genomen kan hij dus niet in 2000 al in Gueckedou zijn en ook niet in januari 2001. Uiteindelijk verklaart hij in V3 dat hij nu weer in 2002 in Gueckedou is geweest maar ook dan zijn er geen gevechten in Gueckedou. Hij had in V3 (RC) niets over Gueckedou verklaard totdat de RC hem eraan herinnert dat hij had gezegd op 18 februari 2000 naar Gueckedou te zijn geweest. Hij kan zich dan de exacte datum niet meer herinneren maar weet dat het regenseizoen was. Als de rechter hem de datum noemt dan weet hij de datum wel weer maar klopt het jaar niet want hij weet dat hij nu had gezegd in 2001 zogenaamd door het regeringsleger gevangen te zijn genomen en zegt dan dat de datum klopt maar dat het jaar 2002 was. Maar ook dat gegeven klopt objectief niet zoals u weet. Bovendien waren de gevechten in Gueckedou in begin 2001 en dat is in het midden van het droge seizoen en niet in het regen seizoen. Dus weer allemaal leugens en verzonden verhalen maar toch schaamt het OM zich niet om hem als getuige aangaande Gueckedou te gebruiken.

RTC kamp en [verdachte] gezien: Zegt eerst [verdachte] voor het eerst in het RTC kamp in Kungboh in Lofa te hebben gezien voor dat hij op 16 febr. 2000 naar Gueckedou ging. In V2 ziet hij [verdachte] voor het eerst in het RTC kamp in Kongbor in Bomi Wood bij Tubmanburg. Kongbor of Kungboh ligt niet in Bomi Wood of bij Tubmanburg maar in Upper Lofa en RTC heeft geen kamp bij Tubmanburg of bij Kungboh. In V3 ziet hij [verdachte] nu weer niet voor het eerst op 16 februari 2000 maar ziet hij [verdachte] voor het eerst eind 2001 en niet in Kungboh maar in combgar een terrein waar ninja's rondlopen. Hij heeft geen enkel idee waar het RTC kamp gelegen is en toch zou hij daar 3 jaar werkzaam zijn geweest. Als hij door het OM wordt gebruikt als gids om het RTC kamp aan te wijzen neemt hij hen mee naar Kungboh en weer hij niet waar het RTC kamp is gelegen. Hij valt gewoon dan door de mand, maar heeft zijn geld dan al lang binnen van de politie.

65 mensen vermoord in RTC kamp in Bomi Wood: Vertelt 2 volkomen verschillende verhalen over het zogenaamde vermoorden van 65 mensen. In ene bestaan ze, in de volgende niet en moet hij herinnerd worden door verdediging bij rechter-commissaris. Wapenleveranties: In V1 bracht [verdachte] en [medeverdachte 1] op 16 februari 2000 3 trucks en 6 pick-ups met wapens naar het Bomi Wood kamp. Dit kamp lag volgens zijn V1 verklaring in Kungbor in Lofa County en werd het kamp "Bomi Wood" genoemd. In V2 ziet hij [verdachte] voor het eerst als hij wapens gaat ophalen in het RTC kamp bij Kongbor, een dorp in de buurt van Tubmanburg en brengt hij de wapens naar Foya in Lofa County. Dit zou dan volgens zijn V2 verklaring nu weer niet op 16 febr. 2000 zijn maar ergens in 2001. In V2 neemt hij de 6 pick-ups niet mee naar Guinea zoals in V1 maar gaat hij nu in V2 naar Tubmanburg met 3 pick-ups vanuit Foya in Lofa County om wapens op te halen. Hij zegt dan dat hij commander in Foya is voor het regeringsleger maar in V3 (RC en verdediging) zegt hij dat hij in Foya commander voor ULIMO/LURD was in 2000. In V3 is het weer allemaal anders en ziet hij [verdachte] met wapens voor het eerst eind 2001 in Comgbar in Bomi Wood, waar zich 150-200 ninja's bevonden en wat volgens [medeverdachte 8] een militair gebied was en dus geen RTC kamp meer. Het is duidelijk dat ook al deze verhalen weer verzonden verhalen zijn, maar dat hij zich niet kan herinneren wat hij nu de vorige keer heeft gelogen.

MASSALY:

RTC kamp: In V1 zegt hij voor RTC te hebben gewerkt in Lofa county. In V2 is hij werkzaam in het RTC kamp in Bomi Wood bij Tubmanburg en in V3 weet hij weer niet bij welke plaats het RTC kamp ligt want het heeft een Afrikaanse naam die hij niet kent want hij is er niet geboren de man heeft, zoals ook uit objectieve gegevens blijkt nimmer voor RTC gewerkt .

Body guard van Kpellehboy: In V1 is hij bij RC werkzaam als bodyguard voor de Chief of Security van RTC, Generaal Kpellehboy. Deze heeft nooit bestaan. In V2 is hij nog steeds bodyguard van Kpellehboy maar nu is die geen chief of Security van RTC meer maar is dit nu [medeverdachte 1] en wordt volgens hem [medeverdachte 2] later Chief of Security van RTC. Kpellehboy heeft nooit bestaan, Bassaboy was Chief of Security van RTC tot eind 2001 en noch [medeverdachte 1] of [medeverdachte 2] zijn ooit Chief of Security van RTC geweest. In V3 is Kpelleboy weer een operational manager en was hij dit nu volgens hem alleen in het Bomi Wood kamp van RTC bij Tubmanburg waar in werkelijkheid geen RTC kamp was. Deze getuige is gewoon een LURD rebel die zich uitgeeft als een RTC werker.

Collega's en medewerkers RTC: Heeft volgens zijn verklaringen drie en half jaar voor RTC als security medewerker gewerkt voor de RTC beveiliging. Als hem gevraagd wordt

collega's van hem te noemen die ook bij RTC werkte kan hij allen [medeverdachte 2], [medeverdachte 1], de niet bestaande Kpellehboy en een zekere Peter noemen. [medeverdachte 2], [medeverdachte 1] en de niet bestaande Kpellehboy zijn geen collega's maar zouden zogenaamd zijn bazen moeten zijn en de enige die hij zich na drie en een half jaar kan herinneren is een zekere Peter en kent hij geen andere namen (V3). Deze [getuige 36] moet dan wel [getuige 36] zijn want die is degene die ook weer naar [medeverdachte 5] als zijnde zijn vriend refereert. [getuige 36] is echter al volgens zijn eigen verklaring altijd een LURD soldaat geweest want hij had zich bij het begin van de oorlog, nadat hij met zijn studie was gestopt, bij de LURD aangesloten. Als [medeverdachte 5] dus zijn vriend was dan was hij natuurlijk zijn vriend bij LURD en niet bij RTC. Het is onmogelijk dat men na drie en een half jaar geen enkele naam van een collega zou kennen. Dus ook dit zijn weer allemaal leugens.

Aangesteld bij [medeverdachte 3]: Vertelt allerlei tegenstrijdige verhalen over bij wie hij was aangesteld na de dood van de niet bestaande Kpellehboy. Als de RC hem in V3 vraagt wie zijn nieuwe baas werd dan zegt hij de Chieff of Staff maar kent hij zijn naam niet. Als de RC hem nu voorleest dat hij in V2 had gezegd dat hij bij [medeverdachte 3], de baas van de SSS was toegevoegd weet hij nu zijn naam weer. Toch had hij in V1 verklaard dat hij na de dood van de niet bestaande Kpellehboy steeds met [naam] samen was en hij hem op verschillende plaatsen begeleidde. In V2 begeleidt hij echter niet [naam] maar [medeverdachte 3] naar precies dezelfde plaatsen.

Wapenleveranties: In V1 heeft hij alleen wapen distributies in White Flower gezien en is hij nooit in Buchanan geweest. In V2 is hij echter weer wel een keer in mei of oktober maar weet hij het jaar niet meer. In V3 is hij weer met de niet bestaande Kpellehboy gegaan om wapens op te halen en was CT ook in Buchanan aanwezig.

Gevechten: In V1 zegt hij dat hij in 2000 als een regerings soldaat bij RTC was geplaatst onder Kpellehboy en was zijn taak het verdedigen van de houtkap gebieden van RTC tegen vijandelijke aanvallen. Hij zegt dan in 2003 ook nog in Bomi te hebben gevochten toen de LURD rebellen Tubmanburg innamen. RTC was echter al sinds begin 2002 vertrokken naar Sinoe en dus kan zijn verklaring niet kloppen. Geen woord over eventuele gevechten in Gueckedou in Guinee. In V2, de a la carte oorlogsmisdaden verklaringen, is hij ineens weer 2 keer naar Guinee geweest en wel in 1999 en 2000 maar toen waren objectief gesproken geen gevechten. Hij heeft dan dus in 1999-2000 een generaal Makasuwe als commandant en geen Kpellehboy meer. Ook hier herinnert hij zich weer geen enkele naam van iemand die met hem in Gueckedou zou hebben gevochten en samen met hem die gruwelijkheden zou hebben uitgespookt. In V3 is het weer anders want nu is niet Makasuwe zijn commandant in Geucekdou maar nu komt de niet bestaande Kpellehboy weer boven water en is hij nu de commandant die zijn istructies direct van CT krijgt.

OTC ziekenhuis: In V1 heeft hij 3 maanden in het ziekenhuis gelegen. Ook is in V3 de bekende zogenaamde vriend [getuige 36] er weer en die heeft hem gezegd dat hij in een militair ziekenhuis lag. Dit moet dan weer de bekende [getuige 36] zijn maar die is altijd al een LURD rebel geweest en kan dus niet in het ziekenhuis zijn geweest. Bovendien weet iedereen dat het OTC ziekenhuis geen militair ziekenhuis was. Vertelt allerlei tegenstrijdige verhalen over zijn zogenaamde verblijf in het OTC ziekenhuis en geld dat hij van [verdachte] had gehad .

()

[MEDEVERDACHTE 10]

Dit is ook weer een getuige die zegt voor RTC te hebben gewerkt maar in feite altijd een LURD rebel is geweest en nooit voor RTC of het regeringsleger van Liberia heeft gewerkt. Gevangenneming door LURD: In V1 zegt hij dat hij in juni 2002 door de LURD rebellen gedurende een wapentransport voor het regeringsleger bij Lofa bridge (100 km van Monrovia) door de LURD gevangen werd genomen toen hij in een hinderlaag was gevallen. Hij zegt dat de niet bestaande Kpellehboy hierbij om het leven komt en [medeverdachte 1] wordt zwaar gewond raakt. In V2 zegt hij in Kle (25 km van Monrovia) in oktober 2002 door de LURD gevangen wordt genomen en wordt hij vervolgens door de LURD naar Bopolu gebracht. Ook hier zegt hij dat de niet bestaande Kpellehboy om het leven komt en [medeverdachte 1] zwaar gewond raakt. In V3 zegt hij dat hij in 2002 in een hinderlaag van de LURD bij Tubmanburg (Bomi Wood) (60 km van Monrovia) is gevallen als hij met een wapentransport onderweg is naar Lofa Bridge. Hij zegt dat hij dan gevangen wordt genomen en dat hij helemaal naar Voinjema moet lopen (400 km). Ook hier zegt hij dat de niet bestaande Kpellehboy weer om het leven komt en [medeverdachte 1] zwaar gewond raakt. Als hem gevraagd wordt wat hij van een hinderlaag bij Fasama weet waar Bassaboy om het leven komt en [medeverdachte 1] zwaar wordt gewond zegt hij dat hij daar niets van weet.

RTC kamp: In V1 ligt het RTC kamp in Kongbor bij Lofa bridge en later weer in Kongbor (kungboh) in Lofa. In V2 heet het RTC kamp Bomi Wood en in V3 ligt het kamp van RTC in Bomi Wood (Tubmanburg) en ligt het in Comgbor.

Vrachtwagens voor wapentransporten: In V1 worden de wapens op gereedstaande burgertrucks in de haven van Buchanan geladen. Sommige waren RTC trucks en soms werden er trucks ingehuurd om geen link met RTC te maken. In V2 is hij met 5 RTC trucks vanuit Bomi naar Buchanan gegaan om wapens op te halen. In V3 is hij door het leger met een militaire pick-up vanuit White Flower naar Buchanan gebracht en werden de wapens op 5 a 6 gereedstaande trucks geladen die van hoge geplaatste personen van de regering waren, Het waren rode, witte en leger groene Toyota's en Mitshibushi's. Hier dus 3 verschillende versies in 3 verschillende verklaringen. Het kan niet tegenstrijdiger en is het dus ook hier weer duidelijk dat het allemaal leugens zijn .

[verdachte] gezien: In V1 zegt hij dat hij [verdachte] in oktober 1999 gedurende het ontladen van de AM in Buchanan heeft gezien, In V1 zegt hij verder dat hij [verdachte] in oktober 1999 ook in White Flower heeft gezien toen de wapens daar werden uitgeladen. Daar de AM nooit in oktober 1999 in Buchanan is geweest en pas voor de 1e keer in april 2000 kwam kan hij dus [verdachte] niet in de haven hebben gezien als er zogenaamd wapens uit de AM worden geladen. In V1 zegt hij verder dat hij [verdachte] voor de 2e keer heeft gezien toen hij in april 2000 wapens met de niet bestaande Kpellehboy ging halen die met de AM kwamen. [verdachte] kwam met zijn helikopter (blauw wit) en landde op het landingsbaantje in de loop. [Verdachte] was echter in werkelijkheid in april 2000 gedurende de aankomst van de AM in Canada zoals in zijn paspoort is aangegeven en kon dus niet in Buchanan gezien zijn met of zonder helikopter. Ook kan hij niet daarna vervolgens in White Flower gezien zijn. De AM was in maart 2000 gekocht en kwam in april 2000 van Engeland leeg naar Buchanan en dus zouden de zogenaamde wapens dan uit Engeland moeten zijn gekomen en dit is dus hoogst onwaarschijnlijk want volgens het OM kwamen die uit China. In V2 is de oktober 1999 aankomst verdwenen en zegt hij dat de eerste aankomst nu die van april 2000 is. Hij zegt nu niet samen met Kpellehboy te zijn gekomen maar nu zegt hij dat hij door de niet bestaande Kpellehboy naar Buchanan

gestuurd was om de wapens op te halen. Nu zegt hij dat [verdachte] niet in zijn eigen blauw witte helikopter komt maar in een groene leger helikopter. Cliënt is echter in werkelijkheid nog steeds niet in Liberia. In V3 zegt hij dat de AM rond april 2000 in de haven van Buchanan komt en ziet hij [verdachte] weer in de haven. Nu zegt hij dat de helikopter niet op het landingsbaantje in de loop landt maar dat de helikopter rechtstreeks inde haven landt waar in werkelijkheid nog nooit een helikopter heeft geland. Ook hier weer geen aankomst in oktober 1999.

Vechten: In V2 zegt hij dat hij in Kle gevochten heeft voor het leger van CT en daar door de LURD gevangen wordt genomen. In V3 vraagt de raadvrouw of hij Kle kent en zegt hij dat hij die plaats kent en dat hij daar vaak voor de LURD heeft gevochten. Nu dus niet voor het regerings leger maar voor de LURD. Dit kan wel kloppen want ook hij is van af het begin van de oorlog een LURD rebel geweest en heeft hij nooit voor RTC gewerkt of voor het regeringsleger gevochten. Deze man komt niet voor op de loonlijst, net als al die anderen.

Deze getuige vertelt allerlei tegenstrijdigheden over wie hem zogenaamd bij RTC had aangesteld. Hij vertelt allerlei tegenstrijdigheden aangaande zijn functies bij RTC en bij de ATU. Hij kent de naam van het RTC kamp niet en noemt het Bomi Wood i.p.v. Camp Israel...Hij heeft geen idee waar het RTC kamp ligt en geeft allerlei verschillende plaatsen aan waar het RTC kamp zich niet bevindt. Hij vertelt allerlei verschillende verhalen over een zekere generaal Kpellehboy die nooit heeft bestaan. Hij weet niet dat Bassaboy de Chief of Security van RTC was voor wie hij volgens zijn verklaringen toch gewerkt zou moeten hebben Hij is zogenaamd op 3 verschillende plaatsen onder 3 verschillende omstandigheden door de LURD gevangengenomen. Hij heeft geen idee waar de hinderlaag, die hij 3 keer probeert te beschrijven, waarin in werkelijkheid Bassaboy om het leven kwam en [medeverdachte 1] gewond raakte heeft plaatsgevonden en geeft in iedere verklaring een andere plaats aan. Hij stelt de Antarctic Mariner al in 1999 gezien te hebben als die er nog niet eens van OTC was en vervolgens ziet hij de AM in Buchanan op data nadat hij al door de LURD in december 2001 gevangen zou zijn genomen en voor de LURD vocht. Hij ziet [verdachte] op allerlei momenten en plaatsen in Liberia als [verdachte] niet in Liberia aanwezig is. Hij geeft allerlei tegenstrijdige beschrijvingen van de trucks met wie hij deze zogenaamde wapens in Buchanan zou hebben opgehaald. Hij vecht in de ene verklaring in Kle met het leger van CT en in de volgende verklaring vecht hij weer met de LURD in Kle Hij heeft dan zijn wapen van de ATU gehad en alleen voor de ATU of de LURD gevochten en niets met RTC of OTC te maken. Hoe is het mogelijk dat het openbaar ministerie met droge ogen een beroep doet op deze getuige.

[MEDEVERDACHTE 7]

Ook dit is weer een van de Lofa getuigen van het OM die altijd al een LURD rebel is geweest en nooit voor OTC of RTC heeft gewerkt.

Gevangen door LURD: In V1 zegt hij dat hij zich in april 2003 in Gbargna aan de LURD vrijwillig heeft overgegeven en dat hij in gevangenschap werd genomen door de LURD en door hen is geslagen en dat hij vanaf dat moment met de LURD samen is gaan vechten tegen het leger van CT. In V3 zegt hij echter weer dat hij toen hij in Bomi Wood was geen wapens en munitie meer had en toen de bush is in gevlucht. Hij zegt dat hij zijn wapens heeft neergelegd en zich voorgedaan heeft als een burger maar dat men hem herkende en hij door de LURD werd gearresteerd en naar Lofa gebracht. Deze 2 plaatsen liggen zo'n 300 km uit elkaar. Dit zijn dus weer allemaal leugens en is hij nooit door de

LURD gevangen genomen maar is hij altijd al een LURD rebel geweest. Dat blijkt wel want ook [getuige 36] die altijd al bij de LURD was aangesloten heeft hem ook als een van zijn vrienden genoemd.

Functie en kantoor: In V1 zegt hij dat hij in 1999 als een radio operator bij OTC is aangenomen. In V2 zegt hij dat hij bij OTC als een beveiligingsmedewerker in de haven is begonnen en hij deze functie in 1999 en 2000 had. Hij zegt dan verder dat hij pas radio operator wordt als hij terugkomt in Buchanan van vechten in Lofa in 2001. In V3 zegt hij weer dat hij in 1999, 2000 en 2001 als radiooperator voor OTC in Buchanan heeft gewerkt en dat hij in die periode nooit heeft gevochten. Dus niet in Lofa gevochten zoals in V2. Hier dus de eerste leugens aangaande zijn functies.

Collega: In V1 zegt hij dat zijn kantoor als radio operator in huis 313 in de Loop was en dat hij daar in wisseldiensten met een zekere Tarpeh werkte. In V2 zegt hij dat hij als radio operator in het hoofdkwartier van OTC in Buchanan werkte. In V3 zegt hij dat zijn kantoor als radio operator in de haven van Buchanan stond. Zijn kantoor was een klein houten gebouwtje dat vlak bij de pier stond en hij werkte hier alleen. Dit zijn dus de volgende serie leugens. 3 verschillende plaatsen waar hij werkte. Overigens ook de namen van zijn collega's wisselen steeds per verklaring en de gehele rest van zijn werkzaamheden

Aangenomen bij OTC: In V1 zegt hij dat hij 1999 bij OTC door [medeverdachte 1] is aangenomen. In V2 zegt hij dat hij bij de navy division van de Liberiaanse strijdkrachten werkzaam was en dat zijn commandant [medeverdachte 2] was. Hij zegt dat [medeverdachte 2] naar hem toe kwam en hem vroeg of hij een lijst wilde maken van de mensen die bij OTC zouden gaan werken. Hij zegt dat hij zichzelf toen ook op die lijst heeft gezet omdat hij graag een baan wilde. In V3 zegt hij dat voordat hij bij OTC ging werken dat hij bij RTC werkte maar omdat [verdachte] niet goed betaalde is hij naar OTC gegaan. Nu is het dus niet [medeverdachte 1] die hem aannam en heeft hij geen lijst voor Roalnd [medeverdachte 2] gemaakt toen hij bij de navy division werkte maar werkte hij bij RTC. Weer een duidelijk aantal leugens en blijkt het wel duidelijk dat deze [medeverdachte 10] alleen maar leugens en verhalen verteld.

Radio boodschappen: In V1 zegt hij dat [medeverdachte 3] hem in 1999 vanuit Monrovia belde (er zijn dan echter nog geen telefoon verbindingen met Monrovia. Hij moet dan aan "Generaal Death" van de OTC beveiliging doorgeven dat alle mensen die niet tot de OTC security behoren de haven moeten verlaten. In V2 zegt hij dat [verdachte] tegen hem had gezegd dat alle arbeiders uit de haven moesten vertrekken en dat hij de boodschap aan "Black Bast" moest doorgeven. In V3 zegt hij dat [medeverdachte 3] en [medeverdachte 2] hem opdracht gaven dat alle burgers de haven uit moesten en dat hij de boodschap aan het hoofd van de bewaking "Man Power" moest doorgeven. Ook hier weer 3 verschillende belachelijke boodschappen en die moet hij dan aan 3 verschillende personen doorgeven. Dus ook dit zijn weer allemaal leugens.

[naam]: In V1 zegt hij dat [naam] OTC heeft geholpen met het binnen brengen van wapens in de haven van Greenville. Hij zegt dat hij in 2003 twee maanden voor [naam] heeft gewerkt als radio operator. [naam] had hem gevraagd bij [medeverdachte 1] weg te gaan en voor hem te komen werken. Hij zegt verder dat hij gedurende die tijd contact had met [verdachte] over de radio en [verdachte] wilde weten of de wapens daadwerkelijk waren aangekomen. Hij zegt dat [verdachte] hem dan aangaf wanneer de wapens kwamen. In V3 zegt hij dat hij niet zoveel van de activiteiten in Greenville afweet.

Hij weet wel dat [naam] dat hout activiteiten heeft. Als hem gevraagd wordt of hij wel eens voor [naam] heeft gewerkt zegt hij dat hij nooit voor hem heeft gewerkt en nooit bij hem in dienst is geweest of een salaris heeft ontvangen. Hij zegt verder in V3 dat [naam] nooit wapens heeft binnengebracht in Greenville. Hij zegt verder dat het onmogelijk is dat [naam] wapens voor OTC zou binnen brengen.

Doden van burgers: In V1 zegt hij dat hij nooit onschuldige burgers heeft gedood. In V2 gedurende de a la carte verklaringen van 20-26 november 2004 zegt hij dat hij op een bepaald moment 3 mensen uit een huis heeft gehaald en die heeft afgeslacht. Op het moment dat de mannen op de grond lagen heeft hij hen onthoofd. Hij zegt dat hij deze met een oorlogsmes het hoofd heeft afgesneden. Hij zegt dat het een gekarteld mes was en aan een kant heel scherp. Hij zegt dat hij zich over de mannen heen boog en met een zagende beweging hun nek door sneed. Deze mannen waren burgers. Toch vond het OM het niet nodig dit aan de betreffende instanties door te geven maar prefereren om deze moordenaar geld te geven i.p.v. hem te laten oppakken zodat hij dit geen 2e keer kan doen, wie heeft er nu staan toe te kijken, het OM of [verdachte] die hier allemaal niets van wist. Het was duidelijk, dat in die periode het openbaar ministerie op zoek was naar verklaringen van vermeende daders en slachtoffers en keek blijkbaar niet zo nauw. Overigens in zijn andere verklaringen heeft hij al die gruwelen helemaal niet gepleegd.

Gevechten: In V1 zegt hij dat hij alleen in april 2003 in Gbargna County heeft gevochten en toen door de LURD gevangen werd genomen. In V3 werd hij echter niet in Gbargna maar in Bomi Wood zo'n 300 km van Gbargna, gevangen genomen. In V2 zegt hij gedurende de a la carte verhoren in de periode 20-26 november 2004 dat hij in 1999 en 2000 veel in Lofa heeft gevochten en wel in Vahun, Lofa Bridge, Zorzor en Foya. Dat er in werkelijkheid bij Lofa bridge nooit in 1999 en 2000 gevochten werd doet er niet toe. Ook zegt hij dat hij eind 2000 en begin 2001 aan een bloedbad in Gueckedou heeft deelgenomen. Hij heeft dan al die gruwelverhalen verteld. In V3 heeft hij echter gezegd dat hij in 1999, 2000 en 2001 alleen maar in de haven van Buchanan heeft gewerkt. Als het OM hem vraagt of hij in de jaren 1999, 2000 en 2001 alleen maar in de haven heeft gewerkt zegt hij dat dit klopt en dat hij in die jaren 1999, 2000 en 2001 nooit heeft gevochten. Als de RC er hem aan herinnert dat hij in zijn V2 verklaring had gezegd dat hij in Gieckdou was geweest zegt hij dan nu dat dit klopt maar dat dit in 2002 was. Het OM blijft hem dan tot 4 keer toe vertellen dat hij een andere datum had genoemd maar hij blijft voet bij stuk houden dat hij daar in 2002 is geweest. Natuurlijk weet het openbaar ministerie ook dat er in 2002 niet in gueckdou werd gevochten en probeert men hem de datum van 2002 te laten veranderen. Toch lukt hen dat niet. We weten al dat deze [medeverdachte 10] alijd een LURD rebel moet zijn geweest en dit allemaal leugens zijn.

AM: In V1 zegt hij dat OTC een eigen schip gebruikte waarop de letters OTC stonden en dat het schip de "Antartic Mariner" heette. In V2 weet hij de naam van het schip dat de wapens bracht niet meer maar weet hij wel dat er iets van "marine" inzat. Hij vertelt dan een heel verhaal dat toen het schip de eerste keer binnenkwam de naam van het schip werd opgeschreven maar dat het eerste gedeelte van de naam was weggeveegd en hij dat dus niet had kunnen lezen. De 2e keer was het wel duidelijk en had hij de hele naam kunnen lezen en wist hij dat het de Antartic Mariner heette. Dit is natuurlijk volslagen nonsens want hij vertelt dit verhaal in 2004 en dus was de 2e aankomst toch al geweest en had hij de hele naam toch al gezien en niet alleen de halve naam zoals bij de eerste keer. Dus weer een volledige leugen en heeft iemand hem gewoon die naam voorgehouden. In V3 vraagt men hem of er nog wat anders op het schip stond. Men geeft hem dan aan dat hij had gezegd dat er OTC met letters op stond. Hij zegt nu dat dit niet

zo was maar dat er wel een vlag met de letters OTC op het schip stond. Het was een witte vlag met rode letters. Er heeft nooit een vlag op de AM gestaan met OTC. Ook dit zijn weer allemaal leugens.

Aankomsten AM: In V1 zegt hij dat de eerste aankomst van de AM in 1999 plaatsvond en het toen wapens en munitie bracht. De AM is pas in maart 2000 door de eigenaar gekocht en kwam pas in april 2000 voor de 1e keer naar Buchanan. Het kwam toen van Engeland en kon geen wapens aan boord hebben. Hij zegt verder in V1 dat hij van 1999 tot 2003 het schip de haven heeft zien binnen komen en hij heeft alle aankomsten zelf gezien. In V2 zegt hij dat hij de AM echter maar slechts 2 keer zelf heeft gezien. In V3 zegt hij dat hij de AM 3 keer in de haven van Buchanan heeft gezien. In maart/april 1999 voor de 1e keer. OTC was in werkelijkheid toen nog nooit in Liberia geweest en was de AM nog geen eigendom van de eigenaren van OTC. Hij zegt dat hij het ook in 2000 een keer heeft gezien en vervolgens zegt hij dat hij het ook in 2001 een keer heeft gezien. Ook hier blijkt wel weer dat hij allemaal leugens verteld .

()

Clïënt is voorwerp is geweest van een volstrekt onzorgvuldig en bevooroordeeld onderzoek dat in strijd met de onschuldpresumptie en het daarin verwoorde ondervragingsrecht ex art 6 EVRM en met onherstelbaar zwaarwegende vormverzuimen als verwoord in art 152 Sv omtrent de verantwoording en verslaglegging van de grondslag, de loop van de verdenking, de verkrijging en de bejegening van het bewijsmateriaal en te kwalificeren als schendingen art 359a Sv werd uitgevoerd is. De waarheidsvinding is met het kennelijk opzettelijk, althans met grove verontachtzaming van cliënt rechten op een eerlijk proces handelen van het openbaar ministerie onherstelbaar en ten nadele van cliënt geweld aangedaan.

Het openbaar ministerie dient op die gronden dan ook primair niet ontvankelijk te worden verklaard.

Het door het openbaar ministerie gepresenteerde materiaal moet althans als onbetrouwbaar, niet wettig verkregen , niet overtuigend, niet redengevend voor enigerlei rechtmatige onderbouwing van het tenlastegelegde worden beschouwd.

Althans zou hoe dan ook zou met het geheel aan materiaal, dus inclusief hetgeen tijdens de berechting aan onderzoeksmateriaal van de rechtbank, de Hoven is bevolen te onderzoeken en door de verdediging is ingebracht aan onderzoeksmateriaal slechts tot de conclusie kunnen worden gekomen, dat:.

()

- Voorts moet worden vast gesteld, dat cliënt geen wetenschap, nog directe bevoegdheden of aansprakelijkheden heeft gehad ten aanzien van de verschillende gevechtshandelingen en dat hij nog sterker zich heeft bezig gehouden met pogingen een einde te brengen aan de onlusten door o.a. het bemiddelen bij vredes pogingen van de Europese Unie met Taylor en de President van Guinee, Conteh.

()"

25.2.

Ter terechtzitting in hoger beroep d.d. 17 maart 2017 heeft de verdediging voorts aangevoerd dat:

"Er zijn verklaringen in het dossier van personeel van OTC, dat helder en vaak met plattegronden uitlegt wat wel en wat niet bestond aan locaties en materieel.

Ik citeer nog [betrokkene 1] bij de rechter-commissaris:

De naam [verdachte] ken ik. Ik noem deze persoon Boss. Ik ken hem sinds 1988. Ik heb hem in Liberia ontmoet. Ik werkte bij Timco en daar heb ik hem ontmoet. Het ging om een zakenrelatie; ik werkte voor hem. Ik werkte daar van 1988 tot 1990. Toen begon de oorlog en was er geen werk. Van 1999 tot 2003 heb ik bij OTC gewerkt. [verdachte] was een van de functionarissen. Ik sprak hem daar wel; ik kende hem immers al. Ik was daar chieft scaler. Als het hout werd binnengebracht, nam ik de diameter op. Ik deed dat elke dag in Buchanan port. Ik deed dat op een terrein naast de haven. Daarna bracht ik het hout naar de haven. U vraagt mij of dit op het terrein van OTC was. Het was op het terrein van de haven. Ik leg het uit. Het gebied van de haven is heel groot, ongeveer 500 meter lang. Het bedrijf OTC huurde daar een stuk van. Zij betaalden huur aan de haven. Ik werkte dus op het terrein van de haven, op het stuk dat het bedrijf huurde. Ik bracht het hout ook naar de schepen en ik kwam ook op de schepen.

()

U vraagt mij of mij bekend is of OTC personeel in de oorlog heeft gevochten. Nee. Ik ben mij er niet van bewust of OTC beveiligingsmensen in de oorlog hebben gevochten. OTC had geen militie. Ik weet niet hoeveel beveiligers er werkten bij OTC.

()

De naam [getuige 15] zegt mij niets. [getuige 5] Johnson ook niet. [getuige 34] ook niet. [getuige 36] ook niet. [naam] ook niet. [getuige 3] ook niet. [getuige 35] ook niet. [getuige 37] ook niet. Ik ken niet alle mensen die bij OTC security hebben gewerkt. Dat is niet mogelijk. Ik kan ze misschien wel een foto herkennen.

()

En ook deze man wordt thans genegeerd door het openbaar ministerie. Nee dan [getuige 7].

()

[persoon verbonden Amerikaanse ambassade] is door de rechter-commissaris gehoord en verklaarde:

Ik ben voor het eerst gekomen naar Liberia in juni 2002. Ik heb bij de Amerikaanse ambassade gewerkt als Operations Coördinator van de Militaire attaché.

En als hij over die periode in maart 2003 spreekt:

Er is ook nog een andere weg waarover men kon reizen, maar op kruisingen of afsplitsingen van die weg, stonden ATU mensen. Dat waren checkpoints. Ik weet dat het ATU-mensen waren omdat ik aan ze vroeg. Zij droegen legerkleding en vertelden mij dat ze geen geld kregen. Deze ATU-mensen waren bewapend met AK's 47. Door het hele land stonden checkpoints met ATU-mensen, ook in het noorden en in de stad. Waarom dat nodig was? Dat moet u Taylor vragen. Ik heb niet bemerkt dat er sprake was van gevechten. Wel werd er in gevochten in Lofa countie.

Ik heb geen OTC beveiligingspersoneel gezien bij de checkpoints. Ook niet als ik door het gebied rondreisde. Ik heb wel een dokter en een verpleegster gezien. OTC heeft een eigen ziekenhuis in Buchannan. Zij hadden ook nog zo'n 10 klinieken verspreid door het land.

Ik heb niet waargenomen dat er sprake was van een privé leger van OTC. Ik heb veel rondgereisd. Als er zoiets was geweest, zou ik het wel hebben gezien. Het enige wat zou kunnen lijken op een OTC beveiligingsmedewerker, is wat mij betreft [medeverdachte 1]. Hij had immers de leiding van de beveiliging van de compound. De enige ervaring die ik hiermee heb, is dat ik op de OTC compound (TheLoop) was en dat getracht werd mijn mobiele telefoon te

stelen. Toen heb ik contact gehad met [medeverdachte 1]. De toegang tot die compound bestond weliswaar uit een toegangspoort maar er was verder geen hek omheen! Toen ik [medeverdachte 1] aldaar ontmoette aldaar, had hij geen uniform aan en zijn mensen ook niet. De mensen aan de poort waren ook niet bewapend.

()

Het openbaar ministerie vertrouwt meer op verklaringen van geronselden, die bij voorbeeld niet op de loonlijst voorkomen en gewoon nog bij een of ander leger of elders verbleven en de grootst mogelijke logistieke en geschiedkundige en geografische onzin uitkramen.

()

[getuige 5] bij de rechter-commissaris heeft verklaard (punt 49): "Niemand van OTC heeft met mij gesproken en ik heb met niemand van OTC gesproken; het was een missie, je kon er niets over zeggen. Ik heb niet meer over mijn vechten in Lofa met het management van OTC gesproken, alleen met mensen van de beveiliging. Er kwamen 10 man en die zeiden: "gaan!". Dit waren lijfwachten van [medeverdachte 2]. Een van die lijfwachten heette [naam]. Sommigen hadden soldatenkistjes aan en sommigen hadden wapens. Iedereen droeg een spijkerbroek en een geel T-shirt. Toen ze kwamen was ik aan het werken bij OTC. Ze gaven \$150,- aan je, dan moest je tekenen en dan ging je weg. Je moest dan in Monrovia tekenen voor het geld. Je kreeg dat geld in Monrovia."

(punt 41): "OTC stuurde mij niet naar het front. Zij zijn daar niet verantwoordelijk voor. De regering haalde je bij OTC weg en zij stuurden je naar het front. Alleen de regering is daar verantwoordelijk voor.

[medeverdachte 11] onder punt 15:

U vraagt mij of er aan het front werd gezegd hoe wij moesten vechten. Als wij moesten vechten, dan wist ik al hoe ik moest vechten. Niemand hoefde mij te zeggen hoe ik moest vechten. U vraagt of wij ook instructies kregen om bepaalde dingen absoluut niet te doen. Wij gingen naar het front als het verdedigingsleger van de regering tegen de LURD. Dus dan was onze instructie 'no baby on target'. U vraagt mij wat de term 'no baby on target' betekent. Dat betekent dat je geen medelijden moet hebben. Met niets of niemand. U vraagt mij of dat alleen soldaten betrof of ook burgers. Het betrof iedere persoon. Als je daar iemand spaarde zou dat uit je eigen hart komen, dat zou je zelf beslissen. U vraagt mij van wie ik mijn instructies kreeg. Die kreeg ik van het hoofd van de beveiliging, [medeverdachte 2]. Hij was chief of staff en hoofd van de beveiliging van OTC. U vraagt mij van wie hij de instructies kreeg. [medeverdachte 2] werkte voor de autoriteiten.

En inderdaad de rode draad in dit dossier zijn de vele petten waar [medeverdachte 2] onder schuil ging, hoewel de goede waarnemer had moeten begrijpen, dat het OTC uniform wel degelijk uitging en de oudstrijders elkaar weer in hun oude rangen vonden, al of niet als commandant.

Op enig punt heeft de getuige [getuige 18] met name de indruk willen wekken als zou client deel hebben genomen aan militaire besprekingen. De waarde van die getuige heb ik al besproken, alsmede de logische en biologische onmogelijkheden die aan zijn verklaring kleven.

Op verzoek van de verdediging zijn een aantal personen gehoord, die wel aanwezig zijn geweest bij dergelijke besprekingen en die geven het volgende aan.

[medeverdachte 2] bij de rechter-commissaris:

Ik heb met [verdachte] gesproken als vrienden, ik kende hem al van toen ik voor TIMCO werkte. Toen ik eenmaal bij de beveiliging van OTC werkte, besprak ik de beveiliging van OTC met het management; ik bedoel dan ook meneer [getuige 25] en meneer [bestuurder OTC]. [Verdachte] was niet altijd in Buchanan. Daarom besprak ik de dagelijkse gang van zaken met [getuige 25] en [bestuurder OTC]. Het bespreken van de veiligheidszaken van OTC deed ik met [getuige 25] en [bestuurder OTC]

En

Vanaf de start van deze beveiliging was er sprake van het bezit van wapens. De wapens werden toegewezen aan een post. Als men op een post kwam, kreeg men een wapen. Als men weer wegging moest men het weer inleveren.

Het is niet waar dat OTC een privé leger had. U noemt mij de verklaring van [getuige 20]. Ik ken hem niet. U houdt mij voor dat hij het over het privé leger van OTC heeft gehad en dat hij heeft verklaard dat ik de commandant was van dat privé leger. U moet een ding weten. U moet zich niet vergissen in [verdachte]. Ik heb verschillende contracten met verschillende maatschappijen, onder andere een contract met een Amerikaanse ontwikkelingsmaatschappij. Ik heb voorts een contract met ILC in de haven van Sinoe. Daarnaast had ik een privé bedrijf. Ik was ook directeur van de NPA, de Liberiaanse zeehavenpolitie. Verder was ik generaal in het leger. Ik had controle over alle soldaten die bij het regeringsleger zaten, het GOL. Dat was geheel iets anders dan mijn werk bij OTC. U vraagt mij wat ik zojuist bedoelde met de zin “u moet zich niet vergissen in [verdachte]”. Ik werkte bij OTC als hoofd beveiliging. Daarnaast was ik generaal van de strijders in Liberia. Dat laatste moet u niet verwarren met mijn werk bij OTC voor [verdachte].

en

Men werd aangenomen als beveiligers als men al kennis had van beveiligen. Om deze reden waren de beveiligers vaak oud-strijders. Toen de oorlog heel hevig werd, kwamen ook deze mensen wel naar het front om de mensen te verdedigen.

En

De meeste gevechten voor de regering werden door mij geleid. De wapens kwamen binnen bij ons kantoor. U vraagt wat ik bedoel met ons kantoor. Met kantoor bedoel ik mijn functie, generaal van de strijdkrachten. De wapenleveranties gingen niet via de haven, maar altijd via de luchthaven. Dat kunt u aan iedereen in dit land vragen.

[Verdachte] ging niet naar het front. Ik was op alle plaatsen waar gevochten werd. [Verdachte] kon niet naar het front gaan

U vraagt mij hoeveel mensen er in die periode gemiddeld voor de beveiliging van OTC werkten. Het totale aantal werd groter naarmate het aantal kampen groter werd. Het aantal lag tussen de 100 en de 200. U vraagt mij of er mensen als vrijwilliger werkten bij OTC. Nee. Vrijwillig als wat? Waarom zou je als vrijwilliger gaan werken? Dat is niet gebeurd.

Het vechten in Lofa duurde van 1999 tot 2001. Dit breidde zich uit naar Bomi County. Vervolgens verplaatste de strijd zich naar een gebied tussen Ivoorkust en Liberia. In 2002 verplaatste de strijd zich naar het zuidoosten. Dat was in de buurt van Buchanan. Die oorlog duurde tot 2003. In 2002 werd er gevochten in Monrovia.

De LURD was de rebellengroep die vocht in Lofa en Bomi. De MODEL was de rebellengroep die vocht in het zuidoosten, bij de grens met Ivoorkust. In 2003 is er gevochten in Buchanan. In 1999 werd er niet gevochten in Liberia.

Zoals u ziet is het niet zoals Ferdinandusse zegt, dat het land voor 30 % was ingenomen. De strijd heeft zich verplaatst. Het waren losse groepen, die her en der opdoemden en elkaar bevochten.

1. *En [medeverdachte 2] verder: In de hele oorlog in Liberia heeft nooit een blanke meegevochten. In Liberia zou men een blanke nooit laten meevechten.*

Er waren buiten mij nog een aantal anderen die zich bemoeiden met het verkrijgen van wapens ten behoeve van het leger, te weten Generaal [medeverdachte 3], [naam] chief of staff, [naam] chief of staff van de marine en [naam] chief of staff. U vraagt mij hoe ik zo zeker weet dat de wapens binnenkwamen via de luchthaven Robertsfield. Ik ging ze ophalen. Ik kreeg ze van Taylor om ze te verspreiden onder de eerder genoemde mensen. Ik weet niet waar de wapens die binnenkwamen op Robertsfield vandaan kwamen. Ik heb nooit contact gehad met [Verdachte] over deze wapenleveranties of hem daar gezien. Ik heb nooit gehoord dat hij hier iets mee te maken had.

Ik heb wapens en munitie gezien in White Flower. Dat is het huis van Charles Taylor. De wapens waren daar, ik was daar ook. Ik heb nooit bemerkt dat deze wapens van schepen van OTC kwamen. De wapens die binnenkwamen via Robertsfield werden opgeslagen in White Flower of de Executive Mansion. De White Flower heeft een eigen opslagplaats, waar wapens en andere zaken worden bewaard. Bij de Executive Mansion waren er barakken van de ATU waar de wapens werden opgeslagen. De wapens werden daar opgeslagen voordat Taylor ze aan ons distribueerde. Ik nam ze mee naar het front.

Ik heb nooit ATU bodyguards bij [verdachte] gezien. Dit was onmogelijk, dit waren de persoonlijke bodyguards van de president. Zij werkten alleen voor de president, niet voor een zakenman. Het waren allemaal militairen. Het is grappig dat dit in verband wordt gebracht met [verdachte]. Ik heb nooit Maleisische bodyguards bij [verdachte] gezien. Ik heb überhaupt nooit bodyguards bij [verdachte] gezien. Ik heb [verdachte] nooit bij een gewapend konvooi gezien. Ik denk niet dat [verdachte] in het algemeen gevaar liep.

Ik ben nooit aanwezig geweest bij een briefing op een OTC hoofdkwartier waarbij ook generaals aanwezig zouden zijn. Ik heb überhaupt nooit generaals op het hoofdkwartier van OTC. U houdt mij voor de verklaring van [getuige 18] bij de rechter-commissaris. U houdt mij voor dat hij heeft verklaard dat er een briefing was waarbij [verdachte], [medeverdachte 1], [medeverdachte 3], [getuige 24] en [naam] aanwezig waren. Dat zegt mij niets. Het is een grote leugen. Waarom zouden zij met elkaar praten, zij hebben niets met elkaar van doen.

U houdt mij voor dat [getuige 18] heeft verklaard dat het vechten in het Bassa gebied zeer heftig was en erg intens en dat veel wapens werden ingevoerd in Buchanan in de periode september/oktober 2001. Er waren nooit heftige gevechten in Buchanan tot 2003. [getuige 18] was niet in Liberia in 2002/2003 toen de oorlog in Buchanan was. In Bassa was geen oorlog.

U houdt mij voor dat [getuige 18] heeft verklaard (punt 14) dat [verdachte] een volledige briefing kreeg. Hij gaf instructies met betrekking tot de verdediging van zijn belangen. Hij was bezorgd over de plywoodmill die 6 a 7 mijl van Buchanan staat. Ik weet niet precies wanneer de plywoodmill werd geopend. Ik was niet in Buchanan toen de plywoodmill werd geopend, maar ik denk in 2001. De plywoodmill is bij de haven in Buchanan, niet op 6 of 7 mijl van Buchanan.

U houdt mij voor dat [getuige 18] heeft verklaard (punt 19) dat hij [verdachte] aan het front heeft gezien. [getuige 18] is nooit aan het front geweest. Hij was een bevelhebber en een trainingsofficier. Hij ging nooit vechten. Hij was opperbevelhebber in Liberia. Hij werkte in Bensonstreet in Monrovia. Hij had hier zijn kantoor bij de Minister van Defensie, de heer [naam]. Aanvoerders van de strijdkrachten controleerden de strijdkrachten. Zij gingen wel naar het front. De strijd werd niet gevoerd door de AFL

Ik heb [verdachte] nooit bij besprekingen over militaire activiteiten gezien. Wanneer Charles Taylor zijn besprekingen hield met zijn militaire mensen, dan was [verdachte] daar niet bij, niemand was daar bij. Alleen zijn generaals, stafchefs, geen zakenlieden.

Ik heb [verdachte] nooit instructies horen geven aan militairen. Ik heb [verdachte] nooit aanwezig gezien bij de ontvangst of afgifte van wapens en munitie waar ik eerder over verklaarde. Daar kon geen burger bij aanwezig zijn.

[getuige 24], aide camp van Charles Taylor en hoofd van de ATU en in beide functies dag en nacht bij Taylor zegt het volgende tegen de rechter-commissaris:

Ik begon in 1992 als aide-de-camp van president Taylor. In 2001/2002 ben ik commandant van de ATU geworden. In 2003 ben ik weer aide-de-camp geworden, totdat de president hier weer wegging; de laatste twee jaar van zijn presidentschap. Ik was dag en nacht bij president Taylor. Alleen als hij naar bed ging, ging ik niet mee. Als hij opstond was ik bij hem. Ik was een soort huisdienaar.

Ik ben wel eens aanwezig geweest bij besprekingen waarbij Taylor met personen sprak over militaire acties. Ja, in Monrovia. Bijvoorbeeld bij de president in de Executive Mansion. Dergelijke besprekingen vonden ook wel buiten de Executive Mansion plaats; overal waar de president naar toe ging. Ik was er altijd bij wanneer deze besprekingen werden gevoerd. Als de president een opdracht gaf aan een eenheid, dan werd aan mij gevraagd ervoor te zorgen dat dat werd uitgevoerd. Dat was een onderdeel van mijn taak.

Bij de besprekingen die ik hiervoor heb beschreven was [verdachte] nooit aanwezig. Er waren nooit burgers bij dergelijke besprekingen aanwezig. Ik heb na 1999 wel eens deelgenomen aan gevechten. Ik ben ook aan het front geweest. Ik was een van de frontline commanders. Ik ken

[medeverdachte 2], hij was een collega van mij. Met collega bedoel ik iemand met dezelfde rang. Hij was ook frontline commander. Ik heb [verdachte] nooit aan het front gezien of daarvan gehoord

Ik heb nooit gezien dat [verdachte] wapens uitdeelde. Er was een afdeling van het leger die verantwoordelijk voor de verspreiding van de wapens, in militaire taal werd die afdeling G4 genoemd. Het hoofd van G4 was majoor [naam]. Zijn andere naam ken ik niet.

Ik heb nooit bemerkt dat wapens van schepen van OTC afkomstig waren.

Met andere woorden, nog heel veel personen kunnen worden geciteerd, die kunnen bevestigen, naast objectief onderzoeksmateriaal, zoals al door mij aangehaald van de VN, waaruit zonder meer kan worden geconcludeerd, dat client gewoon burger en zakenman was in Liberia en net als een ieder angstig de ontwikkelingen afwachte en hoopte op hulp uit het buitenland en zelfs pogingen heeft ondernomen in vrede te bemiddelen.()

Voorts bleken de wapens, die overeenkomstig het inleverprogramma van de VN door de strijdende partijen en in lange lijsten met serienummers te zijn weergegeven als afkomstig te zijn van voornamelijk het oostblok, België en Arabische landen. Zeer zelden bleek China als land van herkomst voor te komen. Op die lijsten is tevens te zien wie deze wapens inlevert en welke functies deze personen hebben.

Zo kunnen wij lezen, dat personen, die niet als OTC security op de payroll stonden en zeiden dat wel te zijn geweest volgens die lijsten inderdaad gewoon lid van het regeringsleger met een bepaalde rang, dan wel van de LURD of MODEL zelfs bleken te zijn, dan wel komen helemaal niet voor als strijder, of hadden geen wapen!()

25.3.

In hoger beroep heeft de verdediging onder meer aangevoerd dat veel getuigen, die belastend over verdachte (en bemoeienis van OTC/RTC bij de gewapende strijd) verklaarden, ten onrechte hebben verklaard in dienst te zijn geweest van OTC/RTC, terwijl dat niet het geval is geweest. Ter terechtzitting d.d. 24 februari en 17 maart 2017 heeft de verdediging gewezen op eerder ingediende stukken, waaruit blijkt dat die getuigen, die in hun (voor het bewijs gebruikte) verklaringen gesteld hebben in dienst te zijn geweest van OTC/RTC, niet voorkomen in de loonadministratie, zoals payrolls. Daarnaast is door de verdediging per getuige gewezen op de vele onbegrijpelijkheden c.q. onwaarheden in de door de hierna te noemen getuigen afgelegde verklaringen, waaruit volgt dat het niet aannemelijk is dat zij voor OTC of RTC hebben gewerkt. Het betreft onder meer de getuigen [getuige 37] (bewijsmiddel 38); [getuige 4] (bewijsmiddelen 84, 98 en 102); [medeverdachte 6] (bewijsmiddelen 46 en 47); [medeverdachte 8] (bewijsmiddelen 82 en 83); [medeverdachte 10] (bewijsmiddelen 44 en 45); [medeverdachte 5] (bewijsmiddelen 48 en 49); [medeverdachte 7] (bewijsmiddel 80); [getuige 15] (bewijsmiddelen 55 en 56); [getuige 11] (bewijsmiddel 41) en [getuige 34] (bewijsmiddel 42).

25.4.

Ten behoeve van de bewezenverklaring heeft het hof onder meer als bewijsmiddel (54) gebezigd een door [getuige 14] afgelegde verklaring, inhoudende onder meer:

“V: Wat was uw beroep in 1999?

A: Ik was toen personeelsassistent bij OTC.

()

V: Hoe waren die beveiligingsmensen van OTC gekleed?

A: Zij waren bewapend met geweren. Onder het huis was een wapen- en munitieopslag. Ook Charels Taylor kwam daar.

()

V: Waarom waren de beveiligers van OTC bewapend als ze naar de bush gingen?

A: Sommige gebieden lagen op plekken die gevaarlijk waren en in sommige gebieden werd tijdens de oorlog gevochten.

V: Wat wist Guus hiervan?

A: Die wist dat allemaal. Hij was dik bevriend met Charles Taylor en de mensen waar ik net over sprak stonden op de betalingslijst van OTC. Eigenlijk werkten ze voor OTC en de regering.

()"

25.5.

Voorts heeft het hof kopieën van in de Engelse taal gestelde loonlijsten als bewijsmiddelen (57, 58 en 59) gebruikt.

25.6.

Nu het hof een aantal verklaringen voor het bewijs heeft gebezigd, waarin getuigen (in strijd met de door de verdediging overgelegde payrolls) beweren werkzaam te zijn geweest voor OTC en/of RTC; als werknemer wapens verstrekt te hebben gekregen en (vervolgens) -al dan niet van verdachte persoonlijk- opdracht te hebben gekregen actief aan gewapende acties mee te doen, zonder te reageren op hetgeen de verdediging uitvoerig en onderbouwd heeft aangevoerd ten aanzien van het werknemerschap van OTC/RTC van degene die gesteld hebben in dienst van OTC/RTC en in opdracht van (verdachte, althans) OTC/RTC aan de strijd te hebben deelgenomen, heeft het hof het arrest/de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen omkleed.

25.7.

Het bovenstaande klemte overigens te meer nu meerdere andere getuigen ook in eerste instantie stellig hebben verklaard zelf te hebben gezien dat verdachte en/of OTC/RTC aan werknemers opdracht zoud(en) hebben gegeven om naar het front te verstrekken, terwijl bij nader doorvragen door de verdediging bleek dat het in meerdere gevallen ging om verhalen van horen zeggen waarbij de getuigen zelf (niet onderbouwde) conclusies hadden getrokken.

25.8.

Voorts heeft het hof ten onrechte niet gerespondeerd op hetgeen ter terechtzitting in hoger beroep is aangevoerd, te weten dat verklaringen van belastende getuigen omtrent het door OTC/RTC aan haar personeel opdragen deel te nemen aan de gewapende strijd onjuist en onbetrouwbaar zijn, waarbij onder meer gewezen is op hetgeen het hof Den Haag eerder heeft overwogen/vastgesteld; de verklaringen van de Amerikaanse militaire attaché; de EU onderzoeker [betrokkene 4] en deskundige [deskundige 1] en de verklaring van [getuige 5]. Daarnaast is door de verdediging aangevoerd dat bij de twee bedrijven (RTC en OTC) zo'n 5000 mensen werkten, waarvan volgens het dossier minder dan 10 zouden hebben gevochten, zodat verdachte geen wetenschap kan hebben gehad. Tevens is door de verdediging gewezen op de verklaring van [medeverdachte 2] waaruit volgt dat er geen OTC/RTC privé leger was; dat [medeverdachte 2], naast hoofd beveiliging bij OTC, ook werkzaam was als generaal van de strijdkrachten van het regeringsleger en uit die hoofde aanwezig was aan het front; verdachte nooit aanwezig is geweest aan het front en niks met wapenhandel of oorlog te maken heeft. Daarnaast is aangevoerd en onderbouwd, o.a. uit mails en verklaringen zoals van [betrokkene 4], dat verdachte zelfs heeft bemiddeld bij vredesonderhandelingen.

Middel 26: Bassaboy en Kpellehboy

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ten onrechte heeft het hof in het arrest gesteld dat uit het rapport van de Truth and Reconciliation d.d. 3 december 2008 blijkt dat de TRC op basis van haar onderzoek zowel een “Bassaboy” als een “Kpellehboy” als overtreder tijdens het conflict heeft geïdentificeerd, zodat het hof niet heeft beraadslaagd naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzitting, zodat het arrest nietig is.

Voorts heeft het hof de verwerping van het verweer, waarin (met verklaringen en documenten onderbouwd) betoogd is dat (zeer beknopt weergegeven) belastende verklaringen van diverse getuigen onjuist, geregisseerd en onbetrouwbaar zijn, nu in deze verklaringen (onder meer) wordt verklaard dat ‘Kpellehboy’ werkzaam bij RTC/OTC, diverse (in het kader van de ten laste gelegde feiten relevante) gedragingen en handelingen heeft verricht, zulks terwijl geen Kpellehboy werkzaam is geweest bij en voor RTC/OTC, onbegrijpelijk, althans onvoldoende met redenen omkleed.

Toelichting

26.1.

In alle instanties is door en namens de verdachte onder meer het (door verklaringen en documenten onderbouwde) verweer gevoerd dat belastende verklaringen van diverse getuigen, zoals [medeverdachte 5]; [medeverdachte 10]; [getuige 4]; [getuige 5]; [medeverdachte 6] en [medeverdachte 7] aantoonbaar onjuist en onbetrouwbaar zijn, nu zij in diverse belastende verklaringen hebben verklaard hebben dat een zekere Kpellehboy van RTC relevante gedragingen heeft verricht, zulks terwijl deze persoon niet heeft bestaan. Het hof Den Haag heeft in zijn arrest omtrent ‘Kpellehboy’ onder meer overwogen:

“Ten slotte blijken verschillende getuigen in opeenvolgende stadia (bij CIE, tactische team of rechter-commissaris) op niet-onbelangrijke onderdelen verschillend te hebben verklaard. De verdediging heeft hiervan een imponerende hoeveelheid voorbeelden tijdens het pleidooi naar voren gebracht. Het hof volstaat met één voorbeeld. Een getuige verklaart over een wapentransport vanuit Buchanan dat in een hinderlaag liep; daarbij kwam een hoge militair om het leven en raakte een hoge functionaris van OTC/RTC ernstig gewond. De getuige zelf zou bij die gelegenheid door de rebellen gevangen zijn genomen en verder aan hun zijde hebben gevochten. In zijn drie opeenvolgende verklaringen vallen belangrijke, onoverbrugbare verschillen naar datum en plaats van die hinderlaag aan te wijzen; in zijn verklaring tegenover de rechter-commissaris komt bovendien als nieuw gegeven naar voren dat ook '[verdachte]' - en daarmee zal op de verdachte zijn gedoeld - zich in dat konvooi bevond.”

26.2.

Ter terechtzitting in hoger beroep (bij het hof Den Bosch) d.d. 24 februari 2017 heeft de raadsvrouw van verdachte, mr. I.N. Weski, onder meer het volgende aangevoerd:

“Die geronselden bleken inderdaad, zoals de verdediging al had vermoed aan de hand van de groepsgewijze “fouten/leugens” in de verklaringen in groepen te kunnen worden herleid tot achterliggende regisseurs, die zoals tijdens de berechting steeds meer bleek onderlinge banden en belangen en ronselwerk hadden opgezet en eventueel na verklaringen en gebleken kennelijk verkeerd gegeven of begrepen instructies de geronselden bijstelden. Zeer duidelijk ziet u dat bij die Kpellehboy/Bassaboy leugens. Eerst zou Kpellehboy een specifiek persoon zijn met een specifieke functie, die niet daar bleek te bestaan, dan werd die persoon ineens bij RTC werkzaam in de verklaringen en toen dat ook niet mogelijk werd, moesten wij ineens begrijpen, dat er dan twee bestonden, een versie, die het openbaar ministerie dan maar heeft verkozen, want die Kpellehboy /Bassaboy combi moest namelijk ook ineens als minderjarige tiener als kindsoldaat of juist bodyguard worden geloofd. Dit al naar gelang kennelijk van de wensen van het team.

()

Ik wijs voor de zoveelste keer weer op een objectiveerbaar feit, namelijk dat er alleen een enkelvoudige Bassahboy en niemand anders al of niet met de naam Kpellehboy bestaat en dan spreek ik over [naam Bassaboy], die Bassaboy werd genoemd en bij RTC werkte. Hij was de Chief security van RTC , Geboorte datum 28 juli 1977 en overleden in de hinderlaag bij Fassama op 4 dec 2001 (24 jaar)

[naam Bassaboy] heeft een zoon [naam zoon Bassaboy] nagelaten, geboren 7 dec 1997. Er bestond geen Kpellehboy die de Chief security was van RTC.

Objectiveerbaar bewijs is de RTC ID Card Employees ID #31 [naam Bassaboy] is card # 27485923 met als functie onschrijving “Resident dept – Chief security” .

Verwezen wordt nog naar de ppp over de Ambush van [medeverdachte 1] in dec 2001 . Hierin wordt duidelijk onderbouwd, dat [medeverdachte 1] gewond is geraakt (maar door sommige getuigen vervolgens dood wordt verklaard) en dat Bassaboby komt te overlijden tijdens de Ambush .

()

[getuige 6] Bij de RC tweede verhoor :

()

Ik denk dat er 6 mensen zijn omgekomen bij die hinderlaag maar dat weet ik niet zeker. De naam Kpelleboy zegt me niets, Bassaboy wel. Hij is omgekomen bij de hinderlaag van [medeverdachte 1].

()

Ik wijs voorts op [getuige 26] en diens verklaring bij de RC :

()

- 17.U houdt mij voor dat ik het over Bassaboy heb gehad. Hij is dood. Ik denk dat hij in een hinderlaag is overleden. Dat was het gerucht.

()

De werkelijke Bassaboy is in Dec 2001 omgekomen in de hinderlaag volgens A04 heeft deze hinderlaag plaats gevonden in dezelfde maand als dat Charles Taylor president wordt dus Juli 1997. Kpelleh boy zou zelfs dan volgens A04 in dezelfde hinderlaag omgekomen (dus volgens A04 in Aug 1997)

Bassyboy was de Chief security van RTC tot aan Dec 2001 hij is geen bodyguard van [verdachte] niet voor dat Charles Taylor gekozen werd tot president en ook niet erna.

Kpellaboy bestaat niet. de getuige is leugenachtig en vult nu willekeurig dan maar twee personen in met Kpellehboy. Hem heeft ongetwijfeld het nieuws via zijn regisseurs bereikt dat de Kpellehboy niet bestaat, dus nu wordt het een extra figurant.

()

- a. [getuige 4], omtrent de direct waarneembare onwaarheden en onmogelijkheden in hun verklaringen, hun band met [getuige 19] en de rol die deze in hun rol als getuige en de inhoud daarvan heeft gespeeld, met name vanwege de kennelijke regie, die deze daarin heeft aangebracht. Ik verwijs hier naar het door de verdediging ingebrachte document van 13 maart 2007 hieromtrent en het in hun verklaringen voorkomende gegoochel met data, plaatsen, RTC, OTC, Bassaboy, Kpellehboy, het zien van [medeverdachte 1] terwijl deze al lang in werkelijkheid in het ziekenhuis ligt levensgevaarlijk gewond, het zien van cliënt terwijl cliënt zich niet in Liberia bevindt en de wijze waarop zij door [getuige 19] geronseld worden.*

()

- RTC had slechts ongeveer 15 a 25 (al naar gelang het meetellen van plaatselijke jagers) beveiligingspersoneel onder leiding van Bassaboy of te wel [naam Bassaboy].*
- en dus geen Kpellehboy, die nimmer heeft bestaan,. Het openbaar ministerie wenst nu ineens weer de twee personen versie aan te houden.*

()

[getuige 5] bij de rechter-commissaris heeft verklaard:

()

Wat ik al zei, Kpellehboy werkte voor [verdachte]. Ik heb al eerder gezegd dat ik van Kpellehboy hoorde dat hij de opdracht had gekregen van [medeverdachte 1] om de wapens te vervoeren

()

[GETUIGE 18]:

()

Bassaboy en Kpellehboy: [getuige 18] is blijkbaar inmiddels met het [getuige 19] virus besmet. . Bassaboy, de Chief of Security van RTC is volgens hem een 13 jarig jongetje dat een hulpje en vervolgens een bodyguard van [verdachte] zou zijn geweest. De niet bestaande Kpellehboy is in de ene verklaring een front linie generaal en in de volgende weer een 15 jarig jongetje. Bassaboy en Kpellehboy: Ook hier heeft [getuige 18] kennelijk leugens verteld. Bassaboy, de Chief of Security van RTC is volgens hem een 10-12 jarig jongetje dat een hulpje en vervolgens een bodyguard van [verdachte] zou zijn geweest. De niet bestaande Kpellehboy is in de ene verklaring een front linie generaal tussen en in de volgende weer een 15 jarig jongetje.

[getuige 18] verklaart zelfs in verklaringen 5 & 7 dat hij Kpellehboy nooit heeft gezien alleen zijn naam kent. Hij geeft dan ook aan dat Kpellehboy een NPFL strijder was tussen 1990-1995, dus dan moet die Bassaboy kennelijk dan 4 en 9 jaar voor Kpellehboy, die immers iets ouder dan Bassaboy zou zijn.

()

[MEDEVERDACHTE 5]:

()

Body guard van Kpellehboy: In V1 is hij bij RC werkzaam als bodyguard voor de Chief of Security van RTC, Generaal Kpellehboy. Deze heeft nooit bestaan. In V2 is hij nog steeds bodyguard van

Kpellehboy maar nu is die geen chief of Security van RTC meer maar is dit nu [medeverdachte 1] en wordt volgens hem [medeverdachte 2] later Chief of Security van RTC. Kpellehboy heeft nooit bestaan, Bassaboy was Chief of Security van RTC tot eind 2001 en noch [medeverdachte 1] of [medeverdachte 2] zijn ooit Chief of Security van RTC geweest. In V3 is Kpelleboy weer eem operational manager en was hij dit nu volgens hem alleen in het Bomi Wood kamp van RTC bij Tubmanburg waar in werkelijkheid geen RTC kamp was. Deze getuige is gewoon een LURD rebel die zich uit geeft als een RTC werker.

()

[MEDEVERDACHTE 10]

Dit is ook weer een getuige die zegt voor RTC te hebben gewerkt maar in feite altijd een LURD rebel is geweest en nooit voor RTC of het regeringsleger van Liberia heeft gewerkt.

()

Gevangenneming door LURD: In V1 zegt hij dat hij in juni 2002 door de LURD rebellen gedurende een wapentransport voor het regeringsleger bij Lofa bridge (100 km van Monrovia) door de LURD gevangen werd genomen toen hij in een hinderlaag was gevallen. Hij zegt dat de niet bestaande Kpellehboy hierbij om het leven komt en [medeverdachte 1] wordt zwaar gewond raakt.

()

Ook hier zegt hij dat de niet bestaande Kpellehboy weer om het leven komt en [medeverdachte 1] zwaar gewond raakt. Als hem gevraagd wordt wat hij van een hinderlaag bij Fassama weet waar Bassaboy om het leven komt en [medeverdachte 1] zwaar wordt gewond zegt hij dat hij daar niets van weet.

()

Hij vertelt allerlei verschillende verhalen over een zekere generaal Kpellehboy die nooit heeft bestaan. Hij weet niet dat Bassaboy de Chief of Security van RTC was voor wie hij volgens zijn verklaringen toch gewerkt zou moeten hebben Hij is zogenaamd op 3 verschillende plaatsen onder 3 verschillende omstandigheden door de LURD gevangengenomen. Hij heeft geen idee waar de hinderlaag, die hij 3 keer probeert te beschrijven, waarin in werkelijkheid Bassaboy om het leven kwam en [medeverdachte 1] gewond raakte heeft plaatsgevonden en geeft in iedere verklaring een andere plaats aan.

()

Een aantal aanvullende conclusies kan worden getrokken uit het dossier:

- Geen vermenging van personeel of activiteiten tussen bedrijven OTC en RTC vond plaats. Dus niet Bassaboy, die Kpellehboy wordt, dan weer bij OTC werkt, dan weer voor RTC werkt, dan weer uitsplitst in twee personen, dan weer een bodyguard is en minderjarig, dan weer een oudere, dan weer dood en dan weer een generaal.

()

- [medeverdachte 1] is gewond geraakt bij Fassama in een ambush op 2 december 2001 en vervolgens met een helikopter opgehaald naar het ziekenhuis gebracht en toen met een vliegtuig van Weasua air naar Abidjan gebracht waar hij nog maanden is gerevalideerd en daarna nog tijden met een arm in het verband gelopen. Bassaboy is toen in die ambush gedood en geen Kpellehboy, die dan ook niet bestaat.

()

RTC had zijn eigen concessies, maar werkte slechts in één concessie. Na de ambush op 2 december 2001, waarbij Bassaboy omkwam en [medeverdachte 1] zwaar gewond raakte, is men moeten wegtrekken en naar Sinoe gegaan. Cliënt was al voor 2 december 2001 niet meer die richting van Monrovia uitgeweest. Dit alles heeft u kunnen opmaken uit correspondentie en overgelegde stukken, waaronder verklaringen, plattegronden en beeldmateriaal.

Overigens is die Kpellehboy/Bassaboy kwestie in de verklaringen van de getuigen a charge een mooi voorbeeld van de wijze waarop deze geregistreerd worden. De werkelijkheid is immers, dat er geen Kpellehboy heeft bestaan. Er was slechts een supervisor beveiliging, die op 2 december 2001 in de ambush is overleden.

De getuigen hadden echter een verkeerde instructie gekregen en verklaarden vervolgens over een Kpellehboy. In de verklaringen werd kennelijk bedoeld op een persoon met de functie, die echter door Bassaboy werd bekleed en in relatie tot het incident op 2 december, waarbij diezelfde Bassaboy was overleden. Toen de getuigen vermoedelijk bemerkten, dat door hen een vergissing is gemaakt, werd het dat er twee personen bestonden, namelijk Kpellehboy en Bassaboy.

- PPP ambush fassama

Het openbaar ministerie wenst de twee personen versie te kunnen stellen.

De verdediging heeft in eerste instantie al een uitgebreide analyse gepresenteerd erop neerkomende, dat een ieder die kan lezen, weet uit het onderzoeksmateriaal betreffende die dubbelfunctie of überhaupt Kpellehboy onmogelijk is en verregaande tekenen van regie betekenen.

Uit de verklaringen van [getuige 26], [getuige 6], [getuige 24], [medeverdachte 2], [medeverdachte 1] en [naam] blijkt het wel duidelijk dat er daadwerkelijk een Bassaboy heeft bestaan die het hoofd van de beveiliging van RTC was en dat deze Bassaboy bij een hinderlaag op 2 december 2001 is overleden. Diens overlijden is ook gedocumenteerd. [medeverdachte 1] werd bij deze hinderlaag gewond en naar de Ivoorkust vervoerd voor medische verzorging. Geen van deze getuigen hebben ooit van deze beroemde Kpellehboy gehoord. Het is trouwens een algemeen bekend feit in Liberia dat deze Bassaboy in de hinderlaag van 2 december 2001 was omgekomen en dat hij het hoofd van de beveiliging van RTC was. Er kan aan dit feit geen enkele reden twijfel bestaan. Dit bevestigt tevens dat de verhalen van de getuigen die verklaarden dat Kpellehboy de "Chief van Security" van RTC was en dat hij in de hinderlaag van [medeverdachte 1] op 2 december 2001 was omgekomen alleen maar leugens zijn. Ook hebben de andere drie Lofa getuigen, die toch verklaard hadden dat zij zogenaamd met RTC samenwerkten, nooit over deze beroemde generaal Kpellehboy gesproken.

Voor de volledigheid heb ik in de voetnoot herhaald een van de analyses van de verdedigingen dus feitenweergave die de stellingen van het openbaar ministerie over het willen zien bestaan van een Kpellehboy, die dan kennelijk in de verklaringen voortdurend een andere functie en leeftijd krijgt ridicuul is en slechts toont de bijna desperate wil dat haar groepje geronselden gelooft wordt.

Het bijzondere is dat wij bij [getuige 19] en [getuige 18] en in relatie tot hun ploeg getuigen die Kpellehboy/Bassaboy in de meest absurde en vooral flagrant tegenstrijdige posities en functies zien verschijnen, maar dus ook in een zelfde functie met volstrekt andere beschrijvingen en plaatsen.

In de PPP, die de verdediging omtrent Kpellehboy/Bassaboy heeft verstrekt in eerdere instantie wordt daar in beeld op ingegaan. Deze wordt voor de goede orde aangehecht."

26.3.

In voetnoot 172 bij de pleitnotities van 24 februari 2017 is voorts vermeld:

" Document # 1 - 17

"Feiten" bijlage # 12

KPELLEHBOY

De Lofa getuigen hebben verklaard dat zij of bij RTC als werknemer werkzaam waren of dat zij door iemand als ATU soldaat bij RTC zou zijn gestationeerd. Zij verklaren dat een

zekere generaal “Kpellehboy” de Chief of Security” van RTC was en zij werkten onder hem. Soms zijn zij de bodyguard van deze Kpellehboy, soms toegevoegd aan Kpellehboy en soms is deze persoon gewoon hun commandant. In ieder geval hebben zij allemaal een zeer nauwe verbinding met hun baas “Kpellehboy”. Dit zou dan moeten inhouden dat zij toch zeker zich niet in de naam van deze persoon kunnen vergissen en natuurlijk kunnen ook 5 personen niet allemaal de zelfde vergissing maken.

Er heeft echter nooit een Kpellehboy bij RTC gewerkt als een “Chief of Security” of in een andere functie en bovendien is de naam Kpellehboy bij niemand bekend behalve bij de Lofa getuigen. Deze Kpellehboy is een niet bestaande persoon die door deze Lofa getuigen in het leven is geroepen. Er was inderdaad een “Chief of Security” bij RTC maar zijn naam was Bassaboy en niet Kpellehboy. In al de verklaringen van deze Lofa getuigen wordt verklaard dat deze Kpellehboy in een hinderlaag zou zijn omgekomen waarin [medeverdachte 1] zwaar gewond zou zijn geraakt en naar het buitenland was vervoerd om een medische behandeling te ondergaan. Er is nooit een Kpellehboy bij de door hen aangegeven hinderlaag omgekomen maar wel is Bassaboy in die hinderlaag om het leven gekomen.

Het is duidelijk dat iemand wel eens geweten heeft dat deze “Bassaboy” Chief of Security was bij RTC en dat hij daadwerkelijk in een hinderlaag was omgekomen. Deze persoon, en wij vermoeden dat dit de “LURD geaffilieerde vertrouwenspersoon” van de politie is, heeft zoals wij zeggen “de klok horen luiden maar weet niet waar de klepel is”. Hij moet deze persoon in het verhaal dat hij deze getuigen had aangegeven om te vertellen hebben inbegrepen. Hij heeft toen alleen de naam van Bassaboy met Kpellehboy per ongeluk verward en zodoende hebben al die Lofa getuigen deze naam in hun persoonlijk verzonnen of voorgelegde verhalen hadden genoemd dezelfde fout gemaakt.

Het is onmogelijk dat 5 mensen die heel nauw met een persoon zouden hebben samen gewerkt voor een periode van 3 jaar zich in de werkelijke naam van deze persoon allemaal op dezelfde manier zouden vergissen en de daadwerkelijke naam van de persoon niet herinneren. Ook bevestigen zij allemaal dat het hier om een andere persoon gaat die wel degelijk heeft bestaan want Bassaboy is in die genoemde hinderlaag omgekomen. Dat deze mensen geen idee hebben waarover zij spreken blijkt dan ook wel weer uit het feit dat geen van de getuigen weet waar deze hinderlaag daadwerkelijk plaatsvond en wanneer. Al de getuigen geven verschillende locaties en verschillende tijden, sommige geven zelfs in hun diverse persoonlijke verklaringen 2 tot 3 verschillende locaties aan die honderden kilometers van elkaar verwijderd liggen en die allemaal op verschillende wijze worden beschreven.

Deze Kpelleboy is volgens de Lofa getuigen verschillende malen in Buchanan geweest om daar wapens op te halen. Hij is ook regelmatig door deze getuigen in White Flower gezien in het bijzijn van Charles Taylor en [verdachte]. Geen val de andere OM getuigen hebben ooit zijn naam genoemd en is hij door de andere getuigen niet in Buchanan en niet in White Flower gezien. Als de Chief of Security ooit bij een van deze zogenaamde wapenleveranties in Buchanan of bij White Flower zou zijn geweest dan hadden zij hem toch ook in hun zogenaamde lijstje van aanwezige personages vermeld

Het is hier net zoals met de aanwezigheid van RTC trucks in Buchanan. De Buchanan getuigen hebben nooit RTC trucks in Buchanan gezien en ook hebben zij nooit deze RTC konvoien uit Lofa naar Buchanan zien komen. Het zijn uitsluitend verhalen van de Lofa getuigen net als het verhaal van deze niet bestaand Kpellehboy.

Dit moet dan ook wel een overduidelijk bewijs zijn dat deze Kpellehboy nooit heeft bestaan en uitsluitend een verzonnen persoon in hun leugenachtige verhalen is. Het moet dan ook wel duidelijk zijn dat al deze Lofa getuigen op geen enkel moment de waarheid hebben gesproken. Zij kunnen dan ook niet als betrouwbare en acceptabele

getuigen gezien worden en zouden al de door hen gemaakte verklaringen zonder meer onbruikbaar moeten worden verklaard.

De Lofa getuigen zijn:

[medeverdachte 10]:

[medeverdachte 5]:

[getuige 36]:

[medeverdachte 6]

[medeverdachte 8]

[medeverdachte 7]

Van deze 6 getuigen verklaren de eerste 3 getuigen dat zij bij RTC hebben gewerkt en dat hun baas de niet bestaande generaal Kpellehboy was. De laatste 3 getuigen die toch ook voor RTC werkten of daar een nauwe samenwerking mee hadden hebben nooit een woord over deze zogenaamde Kpellehboy, Chief of Security van RTC, gesproken en schijnen hem ook niet te kennen

[medeverdachte 10]:

CIE: B2-A3; Hij werd bodyguard voor Kpellehboy.

B2-A4: Hij begeleidde generaal Kpellehboy in 1999 naar Buchanan voor een wapentransport.

B2-Laatste A: Hij begeleidde generaal Kpellehboy in april 2000 naar Buchanan

B5-A5: In juni 2002 viel de getuige in een hinderlaag bij Lofa Bridge (150 km van Monrovia) en hier kwam generaal Kpellehboy om het leven.

Politie: B2-A2: Mijn commandant bij RTC was Kpellehboy en hij stuurde hem naar Buchanan om "supplies" op te halen

B3-A2: De commandant Kpellehboy deelde de wapens uit aan het front.

B3-A3: Eind 2002 heeft hij geen wapens meer opgehaald omdat hij toen al door de LURD gevangen was genomen in een hinderlaag en kwam Kpellehboy bij deze hinderlaag om en werd [medeverdachte 1] gewond.

B3-A5: In juni 2002, na een bespreking met de "front commanders" heeft Kpellehboy ons teruggekoppeld wat er in die bespreking besproken was.

B5-A1: De opdracht om mensen te martelen in Kolahun kwam van Kpellehboy.

B5-A5: [verdachte] kwam vlak na de aanval op Kolahun met een militaire helikopter naar Bomi Wood en sprak met Kpellehboy.

B6-A4: Hij heeft in Kle (25 km van Monrovia) gevochten en werd daar door de LURD gevangen genomen. Kpellehboy kwam daar bij om het leven en [medeverdachte 1] werd gewond.

RC: 11: Kpellehboy was de bodyguard van [verdachte]

37: Kpellehboy werd geen generaal genoemd, wij noemden hem "Chief ". Kpellehboy heedt de hinderlaag bij Tubmanburg (60km van Monrovia) niet overleefd. Dit was in oktober 2002.

43: Mijn commandant in Kolahun was Kpellehboy.

Als deze Kpellehboy dus niet heeft bestaan kunnen al de hierboven verklaarde punten dan ook niet hebben plaatsgevonden. Kpellehboy komt om op 3 verschillende plaatsen op 3 verschillende tijdstippen en onder 3 verschillende omstandigheden. Kpellehboy is echter alsnog in Kolahun en op andere locaties als hij eigenlijk al om het leven was gekomen want de daadwerkelijke hinderlaag die deze getuigen tracht te beschrijven vond plaats op 2 december 2001. Ook is deze niet bestaande Kpellehboy nu weer niet de Chief of Security van RTC maar de bodyguard van [verdachte].

[medeverdachte 5]:

CIE: B1-A3: Hij werkte bij RTC als bodyguard van Kpellehboy. Kpellehboy was de "Chief of Security" van RTC.

B2-A2: Hij begeleidde Kpellehboy in april 2001 naar White Flower en zag [verdachte], Charles Taylor en Kpellehboy met elkaar spreken.

B3-A2: Generaal Kpellehboy was eerder in 2001 tijdens een hinderlaag in Lofa omgekomen en in die hinderlaag werd [medeverdachte 1] gewond.

B3-A5: Hij had een pistool vanwege zijn functie als bodyguard van Kpellehboy en had dit van Kpellehboy persoonlijk gekregen.

Politie: 2: Hij werkte als bodyguard voor generaal Kpellehboy. [Medeverdachte 1] was de "Chief of Security" van RTC.

10: Hij was militair toegewezen aan generaal Kpellehboy en heeft met Kpellehboy in White Flower kisten met wapens gezien.

16: Zijn generaal Kpellehboy is in 2001 of 2002 in een hinderlaag gelopen en overleden maar daar was hij niet bij. (de bodyguard was nu dus niet bij de generaal). [medeverdachte 1] was gewond maar overleefde de hinderlaag.

17: Na de dood van Kpellehboy werd hij toegewezen aan [medeverdachte 3] de baas van de SSS.

RC: 3: Hij was ingehuurd als de assistent van een commandant genaamd Kpellehboy en met hem samen een keer in Buchanan geweest om wapens op te halen.

13: Als hem gevraagd wordt wie zijn nieuwe baas werd na de dood van Kpellehboy zegt hij de "Chief of Staff". Als men hem zijn eerder verklaring voorleest dan herinnert hij zich de naam [medeverdachte 3].

15: De bevelen om in Gueckedou te gaan vechten kwamen van Charles Taylor via Kpellehboy.

19: Hij heeft al gezegd dat Kpellehboy zijn baas was. Kpellehboy stond naast [medeverdachte 1] die de generaal manager van RTC was. Kpellehboy was "Operational officer van RTC". Kpellehboy was al bij RTC begonnen voordat hij daar kwam.

20: Als men hem vraagt wie zijn naaste collega's waren zegt hij dat er een Peter was en ook Kpellehboy en [medeverdachte 1] en nog veel anderen maar hij kent geen namen.

In CIE is de niet bestaande Kpellehboy de "Chief of Security" van RTC. Hij gaat met Kpellehboy naar White Flower en ziet Charles Taylor, [verdachte] en de niet bestaande Kpellehboy samen praten. AL zou hij wel bestaan hebben zou hij hem echt niet met Charles Taylor hebben zien praten. Het is dus weer dezelfde Kpellehboy die in de hinderlaag waar [medeverdachte 1] gewond raakte kwam te overlijden maar in de hinderlaag van [medeverdachte 1] was geen Kpellehboy aanwezig en kwam Bassaboy om het leven. In Politie is hij nog steeds de bodyguard van Kpellehboy maar nu is die geen Chief of Security meer van RTC want dat is nu [medeverdachte 1] Hij is nu dus militair toegewezen aan Kpellehboy en niet meer bodyguard en heeft in White Flower samen met Kpellehboy kisten met wapens gezien. Na de dood van Kpellehboy wordt hij toegewezen aan [medeverdachte 3], het hoofd van de SSS. In RC zegt hij echter dat zijn nieuwe baas de "Chief of Staff" werd en als de RC hem dan voorhoudt dat hij gezegd had dat hij voor [medeverdachte 3] werkte zegt hij dat hij die naam nu wel herinnert. [medeverdachte 3] was echte geen Chief of Staff maar het hoofd van de SSS en dat zijn twee heel verschillende posities. Ook hier verteld hij weer gewoon en leugen en gaat men daar bij het verhoor niet verder op in. Hij is in RC ook weer geen bodyguard van Kpellehboy maar is nu ingehuurd als zijn assistent. Ook is [medeverdachte 1] in RC weer niet de Chief of Security van RTC maar nu de Generaal Manager en staat Kpellehboy naast hem als "operational officer". Deze getuige verklaarde dat hij voor drie jaar bij RTC heeft gewerkt, maar als men hem dan vraagt wie zijn collega's waren zegt hij dat hij geen namen kent. Hij komt dan alleen te voorschijn met een zekere Peter en zijn baas Kpellehboy en diens zogenaamde baas [medeverdachte 1] die nooit bij RTC heeft gewerkt nadat RTC was begonnen. Men zou toch mogen aannemen dat als men ergens

bij de beveiliging van een bedrijf voor 3 jaar werkzaam is dat je dan toch wel enige namen van je collega's of de andere werkers van het bedrijf zou kennen en niet alleen de zogenaamde Generaal Manager en de zogenaamde Chief of Security die uiteindelijk niet Kpellehboy heette maar Bassaboy. Deze Kpellehboy heeft nooit bestaan en kan hij dus ook niet met hem in Buchanan wapens hebben gezien, niet in White Flower zijn geweest en niet met hem in Kolahun hebben gevochten. Zijn hele verhaal is dus ook weer een heel gefabriceerde verklaring en had ook deze getuige allang moeten worden afgevoerd als een onbetrouwbare getuige en zijn verklaringen als onbetrouwbaar en onbruikbaar moeten zijn afgelegd.

[getuige 36]:

RC 20: 20: Hij studeerde voor de oorlog begon "recent informatica" in Monrovia en hij heeft dit gedaan totdat de oorlog begon en hij zich bij de LURD aansloot.

Deze Lofa getuige bevestigt hiermee dat hij voor de oorlog in Monrovia studeerde en dat toen de oorlog begon hij met zijn studie is gestopt en zich vervolgens bij de LURD had aangesloten. Deze getuige kan dus nooit voor RTC hebben gewerkt en ook nooit aan gevechten met het leger van Charles Taylor hebben deelgenomen. Hij kan hoogstens tegen het leger van Charles Taylor hebben gevochten en heeft dus gewoon zijn acties die hij eventueel bij de LURD had uitgevoerd omgezet naar de kant van het leger van Charles Taylor. Alles wat hij dus verder in zijn verklaringen heeft verteld zijn dus allemaal alleen maar leugens.

CIE: B1-A1: Deze getuige heeft van maart 2001 tot januari 2003 bij de RTC security gewerkt.

B1-Laatste A: [medeverdachte 2] is de Chief of Security of RTC.

B2-A1: Generaal Kpellehboy is de voormalige Chief of Security van RTC voor zijn dood in 2001 en Generaal [medeverdachte 2] heeft toen zijn taak overgenomen en zijn eigen strijders meegenomen naar RTC.

Politie: 2: Eerst was er een commandant Kpellehboy die de Chief of Security van RTC was maar die is op een bepaald moment dood gegaan en werd [medeverdachte 2] zijn nieuwe Chief of Security bij RTC.

RC: 10: [medeverdachte 2] was de nieuwe commandant nadat Kpellehboy was overleden. Hij weet niet wanneer Kpellehboy is overleden maar hij is in ieder geval overleden. Als hem gevraagd wordt wat er veranderde toen [medeverdachte 2] overnam zegt hij "Ik zeg dat het nieuw water was in een oude fles en er niets veranderde.

22: Als hem gevraagd wordt of hij al bij RTC werkte toen Kpellehboy nog commandant was zegt hij dat hij pas is begonnen nadat [medeverdachte 2] de Chief of Security was geworden na de dood van Kpellehboy.

30: Kpellehboy is nooit zijn commandant geweest maar hij is wel Chief of Security bij RTC geweest.

Deze getuige verklaarde van maart 2001 tot januari 2003 bij de Security van RTC te hebben gewerkt. Toch is volgens zijn RC verklaring pas bij de RTC beveiliging gaan werken nadat Kpellehboy overleden was en [medeverdachte 2] volgens hem de nieuwe Chief of Security was geworden. Deze Kpelleboy, die nooit heeft bestaan, zou volgens de andere verklaringen in de hinderlaag waar [medeverdachte 1] in gewond raakte zijn overleden en die hinderlaag vond plaats op 2 december 2001. Hij kan dus niet in maart 2001 bij RTC zijn begonnen te werken als hij daar zou zijn begonnen nadat de niet bestaande Kpellehboy in december 2002 zou zijn overleden. Toch had hij ook eerst in zijn politie verklaring verklaard dat toen hij bij RTC werkte er een Chief of Security was die Kpellehboy heette en dat die na zijn dood werd vervangen door [medeverdachte 2]. Hier heeft hij dus wel weer bij RTC gewerkt gedurende de tijd dat Kpellehboy de zogenaamde Chief of Security van RTC was totdat [medeverdachte 2] dit zogenaamd zou zijn

geworden. Ook zegt hij zelf nog in zijn RC verklaring dat toen de Security van Kpellehboy overging naar [medeverdachte 2] het was als “Nieuw water in een oude fles” en dat er niets veranderde. Maar volgens dezelfde RC verklaring had hij nooit gedurende de tijd dat de niet bestaande Kpellehboy de Chief of Security was bij RTC gewerkt, hoe zou het dit dan weten. [medeverdachte 2] is de Commanding General of de Navy Division van het leger van Charles Taylor en daarbuiten ook nog de Director of Security of de Natioanl Port Authorities en vervolgens ook de Chief of Security van OTC daar de haven van Buchanan ook onder de NPA behoorde. Zou deze zeer bezette man nu ook nog de Chief of Security van RTC worden die slechts een handvol bewakers hadden. Het blijft altijd verwonderlijk dat meet al deze zeer duidelijke tegenstrijdigheden de politie en de RC of officier van justitie niet dieper op dit soort dingen zijn ingegaan gedurende hun verhoren om zodanig duidelijkheid in deze zaak te krijgen. Buiten het feit dat deze getuige dus nooit voor RTC of het leger van Charles Taylor heeft kunnen werken is het ook hier weer duidelijk dat deze getuigen gewoon heeft zitten liegen en geldt hier hetzelfde als bij [medeverdachte 5] en [medeverdachte 10].

[medeverdachte 6];

Politie: B1-A1: Ik ben van 1999 tot 2002 werkzaam geweest bij de RTC security en was gestationeerd in Bomi Wood in Bomi County.

Dit is ook een Lofa getuige die zogenaamd bij de RTC beveiliging gewerkt heeft van 1999 tot 2003. Hij heeft nooit verklaard dat deze niet bestaande Kpellehboy ooit de “Chief of Security” van RTC zou zijn geweest. Men zou toch moeten kunnen aannemen dat als je voor 3 jaar bij de RTC beveiliging zit dat je dan toch ook deze persoon had moeten kennen als hij daar ooit was geweest.

[medeverdachte 8];

RC: 7: Heeft in 1999 en 2000 met ULIMO in Lofa gevochten en zich daarna bij de LURD aangesloten van 2001 tot 2006.

Dit is ook een Lofa getuige maar die heeft dus in 1999 en 2000 met ULIMO (de voorloper van LURD) in Lofa met ULIMO tegen het leger van Charles Taylor gevochten. Vervolgens is hij in 2001 bij LURD aangesloten en blijft bij hen tot het einde. Ook hij heeft echter allerlei verhalen over RTC en OTC verteld maar nergens staat iets over deze befaamde en niet bestaande Kpellehboy.

[medeverdachte 7];

Dit is ook een Lofa getuige maar die heeft verklaard voor OTC in Buchanan te hebben gewerkt en hij heeft ook niets over de persoon Kpellehboy verklaard en schijnt ook bij hem niet bekend te zijn terwijl hij voor zijn komst bij OTC voor RTC had gewerkt en allerlei vreemde verhalen over de getuige [getuige 36] vertelde die ook bij RTC had gewerkt.

De RC heeft vervolgens diverse andere getuigen verhoord die bij RTC hebben gewerkt of die op de hoogte zijn van de werkzaamheden van RTC. Al deze getuigen stuk voor stuk hebben verklaard dat zij wel een “Bassaboy” kennen en dat hij in een hinderlaag is omgekomen waar [medeverdachte 1] bij aanwezig was. Deze Bassaboy was het hoofd van de RTC beveiliging. Geen van deze getuigen kennen een persoon die generaal Kpellehboy zou heten en die het hoofd van de RTC beveiliging zou zijn geweest.

[getuige 24];

RC: 32: Deze getuige kent wel een Bassaboy, van de beveiliging, die was omgekomen in een hinderlaag bij Fasana waarbij [medeverdachte 1] aanwezig was. Hij werd niet Kpellehboy genoemd en hij kent geen persoon die de naam Kpellehboy zou hebben.

[medeverdachte 2];

RC: 48: Hij weet dat [medeverdachte 1] en het hoofd van de beveiliging van RTC in een hinderlaag zijn gelopen en Bassaboy nooit meer is teruggezien. [medeverdachte 1] raakte bij deze hinderlaag gewond.

[medeverdachte 1]:

RC: [naam] gelopen en werd daarbij ernstig gewond en is naar de Ivoorkust gegaan voor medische behandeling vanwaar hij een doktersrapport heeft overlegd dat 59: Hij is op 2 december 2001 in een hinderlaag van de LURD rebellen in door de RC als bijlage een bij het proces verbaal werd aangehecht. Hij kent de naam Bassaboy die gedurende de hinderlaag is overleden. De naam Kpellehboy zegt hem niets.

[getuige 26]:

RC: 3: Heeft van oktober 2000 tot juli 2004 bij RTC gewerkt, de eerste twee jaar was hij hoofd logistiek en daarna tot sluiten het hoofd van het hele bedrijf (General Manager).

6: Er was een hoofd van de beveiliging bij RTC en wij noemde hem Bassaboy. Hij heeft hem bij RTC ontmoet toen hij daar begon. RTC beveiligers zorgde voor de beveiliging van de machines. Deze Bassaboy is overleden.

17: Bassaboy is dood en hij is in een hinderlaag overleden en zijn lichaam is nooit terecht gekomen. Deze hinderlaag vond volgens hem plaats op 30 tot 40 km van Bopulu, hij heeft dit alleen van horen zeggen want hij was in Monrovia toen dit gebeurde. Hij denkt dat het in 2001 was. Er zijn wel meer mensen van RTC in hinderlagen gesneuveld toen zij probeerde het RTC kamp te verlaten toen de gevechten steeds dichterbij kwamen. Hij heeft [verdachte] na die hinderlaag niet meer in het kamp gezien en is niemand daar meer geweest.

21: De naam Kpellehboy zegt hem niets.

Somah:

RC: 3: Hij werkte bij RTC van 1998 tot 2003.

25: Hij kent niemand die Kpellehboy heette. Hij kent niet iedereen bij RTC maar hij kent de naam Bassaboy en die was het hoofd van de RTC beveiliging van 1998 tot 2001 en dat hij in de oorlog is omgekomen. Degene die onder hem werkte heeft hem later vervangen maar hij weet de naam niet meer.

[Getuige 6]:

RC: 22: Hij heeft met RTC samengewerkt in 2000 en 2001. Het gebied in Lofa heeft bestaan tot einde 2001. Hij gelooft dat er twee redenen waren waarom RTC met die concessie is gestopt. De eerste was de hinderlaag van [medeverdachte 1] en de tweede reden was de hinderlaag op de trucks van RTC. Hij denkt dat er 6 mensen bij de hinderlaag met de trucks waren omgekomen. Bassaboy is omgekomen in de hinderlaag met [medeverdachte 1]. De naam Kpellehboy zegt hem niets.

Conclusie:

Uit de verklaringen van [getuige 26], [getuige 6], [getuige 24], [medeverdachte 2], [medeverdachte 1] en [naam] blijkt wel duidelijk dat er daadwerkelijk een Bassaboy heeft bestaan die het hoofd van de beveiliging van RTC was en dat deze Bassaboy bij een hinderlaag op 2 december 2001 is overleden. [medeverdachte 1] werd bij deze hinderlaag gewond en naar de Ivoorkust vervoerd voor medische verzorging. Geen van deze getuigen hebben ooit van deze beroemde Kpellehboy gehoord. Het is trouwens een algemeen bekend feit in Liberia dat deze Bassaboy in de hinderlaag van 2 december 2001 was omgekomen en dat hij het hoofd van de beveiliging van RTC was. Er kan aan dit feit geen enkele reden twijfel bestaan. Dit bevestigt tevens dat de verhalen van de getuigen die verklaarden dat Kpellehboy de "Chief van Security" van RTC was en dat hij in de hinderlaag van [medeverdachte 1] op 2 december 2001 was omgekomen alleen maar

leugens zijn. Ook hebben de andere drie Lofa getuigen, die toch verklaard hadden dat zij zogenaamd met RTC samenwerkten, nooit over deze beroemde generaal Kpellehboy gesproken.

Het zou dus een feit moeten zijn dat hierbij is aangetoond dat de drie Lofa getuigen die wel over deze niet bestaande Kpellehboy hebben verklaard allemaal gelogen hebben en dat dus niets wat zij verklaard hebben kan kloppen. Zij zouden dus zonder meer als getuigen moeten worden afgevoerd zodat wij ons op de volgende getuigen kunnen gaan concentreren.

Wij zouden toch mogen aannemen dat het hiermee wel is bewezen dat deze drie getuigen die over Kpellehboy hebben verklaard allemaal meened hebben gepleegd. Wij weten ook al dat de OM getuigen, [getuige 20], [getuige 19] en [getuige 18] die door het OM naar Nederland waren gebracht ook allemaal meened hebben gepleegd. De vraag blijft nu waarom al deze getuigen nu meened hebben gepleegd en er moet daar een reden voor zijn want deze getuigen zijn niet op een goede dag opgestaan met het voornemen om nu maar eens even meened te gaan plegen. Deze mensen moeten hiertoe door iemand zijn aangespoord en dat zouden dan niemand anders kunnen zijn dan de door de politie aangestelde vertrouwenspersonen samen met de politie die in Liberia zijn geweest. De getuigen [verbalisant 1] en [verbalisant 2] zijn de inspecteurs die in Liberia zijn geweest en daar de getuigen hebben verhoord. Deze beide inspecteurs hebben beide ook al bij de RC gedurende hun verhoren onder ambtseed gelogen. De RC heeft gezegd dat deze inspecteurs gedurende hun verhoor bij de RC niet onder ede stonden en wij hen dan ook niet voor meened kunnen aanklagen. Het feit blijft echter bestaan dat deze inspecteurs gelogen hebben tegen de RC terwijl zij onder hun ambtseed staan. Zouden zij dan niet in staat zijn om samen met de door hen aangestelde vertrouwenspersonen deze zaak hebben opgezet. Het is niet mogelijk dat de politie de tegenstrijdigheden en leugens niet hebben gezien toen zij deze verklaringen afnamen. Het blijkt toch wel dat er hier zeer zeker sprake is van een vastomlijnd plan om zogenaamde bewijzen te vinden om [verdachte] te kunnen veroordelen van de door het OM gemaakte beschuldigingen. De inspecteurs hebben er met hun vertrouwenspersonen alles aan gedaan om verklaringen te creëren om een zaak tegen [verdachte] te kunnen onderbouwen en wilden zij tegen elke prijs "scoren". Een zaak waarvan de aanleiding al bestond uit een onbetrouwbaar Global Witness rapport."

26.4.

Op 17 maart heeft de verdediging voorts het volgende aangevoerd:

"Het openbaar ministerie heeft nimmer onderzocht hoe het kon dat een ploegje over een niet bestaande Kpellehboy kon verklaren, die dan de functie van [naam Bassaboy] dus Bassaboy kon hebben gehad. Nog sterker, het openbaar ministerie gaat nu in eens in deze instantie ook maar voor de twee-persoonsvariant, die, zoals ik bij pleidooi heb aangevoerd, absurd is, gelet op de vele functies, bij verschillende bedrijven, of juist als wel of niet dode in een Ambush, dan wel weer als kind soldaat/bodyguard, dan wel 4 jarige generaal/enz deze Kpellehboy dan moet hebben vervuld vaak ook nog eens tegelijkertijd."

26.5.

In het arrest heeft het hof ten aanzien van Bassaboy en/of Kpellehboy het volgende overwogen:

"J.6 Verweer ten aanzien van de identiteit van "Bassaboy en/of Kpellehboy"

De verdediging heeft ten verweer betoogd dat een aantal getuigen die hebben verklaard te hebben gevochten tegen de LURD vooraf geregisseerd, kennelijk leugenachtig en tegenstrijdig belastend over verdachte hebben verklaard. Dat blijkt volgens de

raadvrouw (onder meer en met name) uit het feit dat deze getuigen hebben verklaard over een zekere generaal "Kpellehboy", die als Chief Security voor RTC zou hebben gewerkt. De Chief Security betrof echter "Bassaboy" [naam Bassaboy]. Dat geen sprake is van een kennelijke vergissing, maar van geregisseerde leugenachtige verklaringen blijkt uit het feit dat vijf getuigen de naam "Kpellehboy" hebben genoemd en drie getuigen daarbij benoemen dat "Kpellehboy" is overleden bij de hinderlaag waarbij [medeverdachte 1] gewond is geraakt. Uit diverse andere getuigenverklaringen blijkt echter dat "Bassaboy" [naam Bassaboy] is gesneuveld bij die hinderlaag.

Voor zover getuigen hebben verklaard dat zij opdrachten hebben gekregen van "Kpellehboy", zijn die verklaringen reeds om die reden onbetrouwbaar. Te meer nu niet is uit te sluiten dat deze getuigen oud-strijders van de LURD zijn.

J.6.1 Conclusie hof inzake de identiteit van "Bassaboy" en/of "Kpellehboy"

Het hof overweegt te dien aanzien dat uit het dossier blijkt dat Liberiaanse beveiligingsmedewerkers en personen die aan front hebben gevochten vrijwel allemaal gebruik maakten van een bijnaam, fightername of radionaam. De bijnamen "Kpellehboy" en "Bassaboy" zijn gekoppeld aan een Afrikaanse stamachtergrond en wel van de twee grootste etnische groepen in Liberia (de Kpelle met name in Midden-Liberia en de Bassa met name nabij Buchanan).²⁴ Het hof sluit niet uit en acht het zelfs waarschijnlijk dat meer personen een bijnaam hadden slaande op hun stamachtergrond met daarbij het achtervoegsel "-boy".

Het hof overweegt voorts dat in het dossier meerdere aanwijzingen zijn te vinden dat zowel een "Kpellehboy" als een "Bassaboy" betrokken waren bij en hoge posities hadden in de beveiliging van OTC ("Bassaboy") en RTC ("Kpellehboy"). Het hof wijst in dit verband bij wijze van voorbeeld op de verklaring van [medeverdachte 10] bij de rechter-commissaris d.d. 12 januari 2006²⁵. Tevens wijst het hof op het TRC-rapport d.d. 3 december 2009, waaruit blijkt dat de TRC op basis van haar onderzoek zowel een "Bassaboy" als een "Kpellehboy" als overtreder tijdens het conflict ("committed wrongs during the conflict") heeft geïdentificeerd.²⁶

Voor zover de raadvrouw heeft betoogd dat enkele verklaringen innerlijk tegenstrijdig zijn, omdat zij hebben verklaard na 2 december 2001 nog orders hebben ontvangen van "Kpellehboy", terwijl uit ziekenhuisgegevens van [medeverdachte 1] blijkt dat de hinderlaag - waarbij dus "Kpellehboy" zou zijn gesneuveld en [medeverdachte 1] gewond is geraakt - op 2 december 2001 heeft plaatsgevonden, verwijst het hof tevens – er zijn wellicht meerdere personen met die bijnaam zoals hiervoor overwogen - naar hetgeen het hof hiervoor heeft overwogen onder G.1 tot en met G.2. Diverse factoren (onder meer tijdsverloop, culturele verschillen, de invloed van traumatische ervaringen) kunnen van invloed zijn geweest bij het benoemen van verkeerde data en jaartallen. Dat maakt naar het oordeel van het hof op voorhand verklaringen nog niet in zijn geheel onbetrouwbaar.

Zoals reeds overwogen onder C.3 zijn de in het pleidooi en dupliek diverse keren opgeworpen suggesties van sturing van het onderzoek door derden en instructies door derden, die van invloed zouden zijn op de betrouwbaarheid van de tot het bewijs gebezigde verklaringen, naar het oordeel van het hof niet aannemelijk geworden."

In het in het hierboven weergegeven citaat uit het arrest verwijst het hof Den Bosch in voetnoot 26 naar "Het rapport van de Truth and Reconciliation Commission d.d. 3 december 2009, deel II, als bijlage 8 gevoegd bij de brief van de advocaten-generaal d.d. 17 november 2010, p. 338-340 van de PDF". In dit rapport hebben de opstellers dezes niet kunnen achtehalen dat de TRC op basis van haar onderzoek zowel een "Bassaboy" als een "Kpellehboy" als overtreder tijdens het conflict heeft geïdentificeerd, zodat het hof niet heeft beraadslaagd naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzitting, zodat het arrest nietig is. Overigens blijkt uit dat rapport ook niet dat de TRC heeft geconcludeerd dat een Kpellehboy in dienst van RTC en/of OTC bij enige handeling van de strijdende partijen betrokken is geweest, zodat ook om deze reden het arrest onvoldoende met redenen is omkleed.

26.7.

Door de verdediging is uitvoerig onderbouwd het verweer gevoerd omtrent Bassaboy en Kpellehboy. Daartoe is onder meer aangevoerd dat Bassaboy, ook wel [naam Bassaboy] genaamd, werkzaam was als chieft security bij RTC en hij is komen te overleden tijdens de ambush waar [medeverdachte 1] gewond is geraakt. Verschillende door de verdediging als onbetrouwbaar bestempelde getuigen (zoals [getuige 4], [getuige 5], [getuige 18], [medeverdachte 5] en [medeverdachte 10]) hebben verklaard dat een zogenaamde Kpellehboy werkzaam was als chieft security bij RTC en/of dat deze Kpellehboy is overleden tijdens de hinderlaag waar [medeverdachte 1] gewond is geraakt (zie onder meer middel 15 en 18). De verdediging heeft echter uitdrukkelijk en onderbouwd gesteld dat nooit een chieft security bij RTC werkzaam is geweest met de naam Kpellehboy en de verklaringen omtrent Kpellehboy (sporen van) regie aantonen. Dit volgt onder meer uit de verklaringen waarin vermeld wordt dat Kpellehboy, bij de ambush waar [medeverdachte 1] gewond is geraakt, om het leven is gekomen, terwijl vast staat dat niet Kpellehboy maar Bassaboy bij deze ambush het leven heeft gelaten.

26.8.

In het arrest geeft het hof vervolgens een overweging omtrent Liberiaanse bijnamen, fighternames of radionamen en overweegt dan 'out of the blue' dat het niet aannemelijk maar zelfs waarschijnlijk is dat meer personen een bijnaam hadden slaande op hun stamachtergrond met daarbij het achtervoegsel '-boy'. Indien dit al waarschijnlijk zou zijn, heeft het echter nog niet tot gevolg dat daardoor vast staat dat een persoon genaamd Kpellehboy werkzaam is geweest (als chieft security) bij RTC. Daarnaast overweegt het hof op onbegrijpelijke wijze dat meerdere 'aanwijzingen' in het dossier te vinden zijn waaruit volgt dat Bassaboy een hoge positie had bij OTC en Kpellehboy bij RTC. Deze aanwijzingen zouden onder meer te vinden zijn in de verklaringen van [medeverdachte 10]. Allereerst is van belang dat de verdediging juist heeft betoogd dat de verklaringen van deze [medeverdachte 10] onbetrouwbaar zijn, mede gelet op de onjuistheden betreffende Bassaboy en Kpellehboy. Het hof heeft zodoende ten onrechte het verweer van de verdediging, inhoudende dat de verklaringen van onder meer [medeverdachte 10] onbetrouwbaar zijn, verworpen door juist weer te verwijzen naar de verklaringen van die [medeverdachte 10] en hetgeen hij verklaard over Bassaboy en Kpellehboy. Daarnaast is van belang dat de verdediging bij pleidooi heeft gewezen op de "RTC ID Card Employees ID #31 [naam Bassaboy] card # 27485923 met als functie onschrijving "Resident dept – Chieft security" waaruit objectieverbaar volgt dat 'Bassaboy' [naam Bassaboy], werkzaam was bij RTC en dus niet bij OTC. De verdediging heeft tevens aangevoerd dat getuigenverklaringen innerlijk tegenstrijdig zijn, nu getuigen eerst verklaren dat Kpellehboy is omgekomen bij de ambush waar [medeverdachte 1] gewond raakte (zijnde 2 december 2001), terwijl ze ook verklaren nog orders te hebben ontvangen van die Kpellehboy ná die 2 december 2001. Het hof verworpt dit verweer door te verwijzen naar de 'zeer waarschijnlijke mogelijkheid' dat wellicht meerdere personen bestaan met die bijnaam én hetgeen het hof heeft overwogen omtrent verschillende factoren die tegenstrijdigheden in getuigenverklaringen zouden moeten verklaren (zie hieromtrent uitgebreid en met name middel 9). De mogelijkheid dat meerdere personen bestaan met de naam Kpellehboy is een volstrekt

onjuiste/onvoldoende weerlegging van het gevoerde verweer, nu de getuigen het immers telkens over dezelfde niet bestaande 'Kpellehboy' hebben, namelijk de 'chief of security van RTC' die bij een hinderlaag om het leven zou zijn gekomen.

Middel 27: Bomiwood

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 359 en 415 Sv, en wel om het navolgende:

Ten aanzien van (verkort zakelijk weergegeven) het kamp 'Bomiwood', waarvan getuigen beweren dat dit kamp van OTC/RTC gebruikt is voor opslag en verstrekken van wapens, is door de verdediging aan de hand van kaarten en getuigenverklaringen aangevoerd dat het kamp niet gesitueerd is op de plaats waarvan geronselde getuigen beweren dat op die plek wapens zijn opgeslagen/verstrekt; EU en andere functionarissen Bomiwood hebben bezocht en hebben geconstateerd dat daar geen kamp was gevstigd en/of wapens zijn opgeslagen en de verdediging niet in staat is gesteld aanwezig te zijn bij een schouw van een plek die door verbalisanten is aangemerkt als 'Bomiwood'.

De verwerping van het te dier zake gevoerde verweer is onbegrijpelijk, zodat de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen zijn omkleed.

Toelichting

27.1.

De verdediging heeft bij haar overgelegde pleitnota d.d. 28 november 2007 meerdere bijlagen overgelegd, waaronder (1) een lijst met punten die het OM niet heeft nagetrokken, waarin onder meer staat vermeld:

"30. Waarom niet nagegaan bij de lokale bevolking in de buurt van het camp van RTC een kamp was en wat zij daarover konden vertellen.

31. Waarom niet bij de lokale bevolking of mensen met een officiële functie in Tubmanburg, Saw mill, Lofa Bridge en alle andere plaatsen waar de Lofa getuigen RTC caps hebben gezien nagegaan of RTC daar een kamp had.

32. Waarom niet met de andere houtkapbedrijven die in dezelfde omgeving als RTC werkten en door de verdediging waren opgegeven nagegaan waar het RTC kamp was en of zij ooit wapens hadden gezien of iets dergelijk.

*33. Waarom niet met deze andere houtkap bedrijven nagegaan wanneer zij moesten sluiten en waarom.
()"*

27.2.

Voorts is bij overgelegde pleitnota d.d. 28 november 2007 bijlage (2) bijgevoegd, inhoudende een niet volledige lijst met punten die door de verdediging zijn uitgevoerd, inhoudende onder meer:

"6. RTC Kamp:

- a. Plattegrond van het RTC kamp ingebracht.
- b. Aangetoond waar het RTC kamp Isreal zich bevindt.
- c. Namen van houtbedrijven in dezelfde omgeving als RTC aan het OM doorgegeven zodat zij deze kunnen benaderen en vragen waar het RTC kamp zich bevond en wanneer zij hun operatie moesten sluiten vanwege aanvallen van de LURD.
- d. Door verklaringen bevestigd dat het TRC kamp 'camp Israel' heette en niet Camp Bomi Wood.
- e. Door verklaringen bevestigd dat RTC geen kamp in Tubmanbug of bij Lofa Bridge had.
- f. Aangetoond door verklaringen dat RTC begin 2002 al zijn operaties in Grand Cape Moun county moest sluiten omdat de LURD rebellen mensen van RTC in een hinderlaag hadden gebracht"

27.3.

Uit de pleitnota d.d. 5 juli 2011 blijkt dat de verdediging ter terechtzitting in hoger beroep onder meer het volgende heeft aangevoerd:

"-[naam] verwijst naar RTC/Bomi Wood. Zoals de verdediging inmiddels uit den treure heeft bewezen aangegeven was RTC nooit in Bomi Wood werkzaam.

- Ik wijs in dat kader op de in uw bezit zijnde Powerpoint presentatie van RTC. De verdediging heeft nb uw hof gevraagd om een schouw ten aanzien van het werkelijke kamp van RTC zodat nu eindelijk ook voor het openbaar ministerie kan worden geobjectiveerd kennelijk in feite ter overtuiging van het openbaar ministerie, waar zich dat kamp bevond.

Dat kamp heette Camp Israel en geen kamp Bomiwood van een in 1990 bestaand oud Duits houtbedrijf!!

Deze schouw is door uw Hof afgewezen. U heeft toen nog gesproken, dat u aan onderzoek slechts heeft hetgeen in het dossier staat. Het openbaar ministerie gaat nu gewoon verder met die fictie rond RTC en een Bomiwood. Om dus volstreks moedeloos van te worden. Het lijkt alsof voor het openbaar ministerie de getuigen die welk verklaren over Camp Israel (bij voorbeeld [getuige 16], [getuige 26] en [getuige 27]), noch de documenten, zoals de plattegrond van dat kamp over de daadwerkelijke RTC concessie en het daar gelegen kamp Israel niet bestaan.

()

Dat zou dan allemaal weer moeten worden omgegooid. Zoals het dan uiteindelijk ondervragen van al die buurtbewoners en andere concessiehouders, die in de buurt van het echte kamp van RTC Israel woonden of de buurtbewoners enz bij het betreffende Bomiwood."

27.4.

Uit het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep d.d. 2 juni 2016 blijkt dat mr. I.N. Weski, het woord heeft gevoerd overeenkomstig de aan het proces-verbaal gehechte pleitnota, waarin onder meer is vermeld:

"De verdediging verzoek u dus:

Het openbaar ministerie een proces-verbaal te doen opstellen ter vast stelling van de volgende feiten omtrent tijd en plaats en gebeurtenis, zoals immers steeds figurerend in de verklaringen van de verschillende getuigen:

Alle gegevens tav Liberia:

()

- De locatie in tijd en dus plaats van RTC camp Israel, enige kamp, dat heeft bestaan immers

- De plaats betreffende de Concessie RTC

()

- Van wanneer tot wanneer RTC heeft geopereerd

()

- Fabrik RTC en of deze en zo ja waar deze heeft bestaan (de verdediging heeft duidelijk meende zij aangetoond, dat deze nimmers heeft bestaan en dat dit niet zomeer een mening betreft.

()

De verdediging verzoekt u dus het openbaar ministerie voorts op te dragen zich uit te spreken omtrent welke van de door de verdediging ingebracht feiten en analyses het openbaar ministerie de onderliggende bewijzen betwist."

27.5.

De verdediging heeft in het addendum behorende bij haar pleitnotities d.d. 2 juni 2016 voorts aangevoerd:

"Het openbaar ministerie wenst kennelijk dat, zoals het Hof Den Haag al overwoog, nog steeds geen onderzoek te doen, geen feiten vast te stellen en de waarheidsvinding maar aan de verdediging over te laten, maar als de verdediging dan met feiten aankomt, deze af te doen als "een mening". De verdediging staat daarmee met de rug tegen de muur, tegenover een openbaar ministerie, dat kennelijk alaleen maar "vuur" hoeft te roepen.

()

Het openbaar ministerie heeft ervoor gekozen voor het onverdroten voortgaan met het negeren van haar taak. U kunt het openbaar ministerie daartoe wel degelijk aanzetten."

27.6.

In het proces-verbaal van de terechtzitting d.d. 10 februari 2017 is onder meer gerelateerd:

"4) Advocaat-generaal mr. Pronk-Jordan: U, voorzitter, merkt op dat de verdediging uitdrukkelijk heeft betwist dat het kamp Bomi Wood, een kamp van de RTC is. Het openbaar ministerie ziet dat anders, ik zal daar later op terugkomen."

27.7.

In het proces-verbaal van de terechtzitting d.d. 24 februari 2017 is voorts gerelateerd:

"Ook verwijs ik naar de bijlagen, waaronder de kaarten, alsmede naar de digitale bijlagen, in het bijzonder ook de PowerPointpresentaties. Die maken alle deel uit van het dossier, zodat ik ervan uitga dat hof, ook al draag ik die niet integraal voor, daar acht op slaat. In de middag zal ik nog een kaart van de concessies van OTC en RTC verspreiden. Die kaart heeft de verdediging laten maken door een cartograaf aan de hand van de precieze coördinaten genoemd in de diverse concessies.

De voorzitter deelt mede dat het hof daarmee akkoord is.

()

In aanvulling op de pleitnota verklaart de raadvrouw – corresponderend met de in het stuk (door de griffiers) aangebrachte nummering – nog het volgende op:

()

11) Ergens in de jarenlange procedure heb ik gevraagd om personen die bij Bomiwood in het betreffende gebied hebben gewerkt te horen.

()

43) U heeft nog voorgehouden aan één van beide advocaten-generaal, dat de verdediging betwist dat Bomi Wood een RTC kamp is. Ook daarop is geen andere reactie gekomen dan het

noemen van door derden geronselde en niet gecheckte getuigen die verklaren dat Bomi Wood een RTC kamp was.

()"

27.8.

Uit het proces-verbaal van de terechtzitting d.d. 17 maart 2017 blijkt vervolgens:

"De raadsvrouw overlegt een schriftelijk dupliek met bijlagen (). Voorts overlegt de raadsvrouw een usb-stick met daarop diverse kleurenfoto's, een kaartje van Google maps, een correctie op de plattegrond van Bomi County en twee videofragmenten (bestandsnamen "[getuige 26]" en "Schouw Sawmill")

()

Na afloop van de videofragmenten, houdt de oudste raadsheer voor:

Op de door de raadsvrouw verstrekte plattegrond aangeduid als "Superintendent Bomi-county" zijn diverse pijlen getekend, maar ook diverse gebouwen getekend. Ook bij de RTC transit Logyard zag ik ook beeld van een gebouw.

De raadsvrouw deelt mede:

Dat is het oude huis van de Superintendent, een soort commissaris van de Koning, van Bomi-County. De overige bebouwing liggen daar niet in de buurt, maar langs de weg. De afstand tussen de logyard en de Sawmill is ten minste acht kilometer. De logyard is niet meer dan een lapje grond. Dat is heel anders dan de beelden van kamp Israël."

27.9.

De raadsvrouw van verdachte heeft ter terechtzitting d.d. 24 februari 2017 ten aanzien van Bomi Wood onder meer het volgende betoogd:

"Maar hoe dan ook moet dan toch gezien worden in de kaarten, dat daar geen bomiwood in valt. Net zomin als de OTC concessies Bomiwood omvatten en overigens vallen de concessies ook niet in die kaart binnen Lofa.

Laat ik nog even citeren [getuige 28], de voormalige manager van het werkelijke ooit opererende bedrijf Bomiwood met Saw Mill, een bedrijf waarbij hij van begin 80er jaren tot het sluiten daarvan in 1990 werkte. Hij geeft in zijn affidavit van 3 april 2006 een volledige geschiedenis van dat gebied en de daar gevestigde activiteiten weer. hij spreekt ook over de achterliggende joint venture activiteiten met de Duitse regering, zodat ook in Duitsland uiteraard bevestiging door het openbaar ministerie kon worden verkregen over dat Bomiwood.

Heel duidelijk uit die affidavit komt ook naar voren dat die zogenaamde getuigen van het openbaar ministerie kennelijk allen hoe dan ook in feite begin negentiger jaren in hun instructies hebben. zie ook dat uitdrukkelijk, kennelijk eveneens verkeer geïnstrueerd door A3 en A4 enz noemen dat het voor het Presidentschap van Taylor allemaal was wat ze vertellen.

Het openbaar ministerie heeft de inhoud deze affidavit eveneens nimmer onderzocht, hoewel zonder meer toetsbare gegevens worden verstrekt. dus niet betwist, niet onderzocht. Nee het openbaar ministerie herhaald gewoon steeds weer als mantra wat als het ware Jan, Piet en klaas hebben gezegd, zonder overigens hun uitspraken dan wel te onderzoeken.

()

U weet, dat dat eiffeltorensyndroom tot op de dag van vandaag nog leeft in de werkwijze van het openbaar ministerie, hoe is het mogelijk, dat het openbaar ministerie nog met droge ogen getuigen kan citeren over Bomiwood als kamp van RTC.

()

In vogelvlucht kan ten aanzien van het strijdtoneel voorts het volgende worden geconcludeerd:

()

- Er bestaat geen bomiwood in relatie tot OTC of RTC. Ligt ook buiten de concessies.

()

In dat rapport ziet u op p.17 en 18 enkele kaarten waarop de gebeurtenissen tussen 1997 en 2011 worden weergegeven. U ziet dan direct dat de concessies nimmer in een conflictgebied hebben gelegen, laat staan front. Vandaar ongetwijfeld die vervalste plek Bomiwood enz om een fictieve plaats van handeling te creëren en wellicht het gevolg van slechte instructies en daar dan maar op voortborduren en dan ook al die absurde uitspraken over kampen en namen en plaatsjes noemen.

()

U heeft bemerkt, dat het openbaar ministerie zelfs stug bleef stellen via dat ploegje, dat er een front in Bomiwood, of een RTC kamp in Bomiwood of bij Tubmanburg zou moeten zijn, in tegenspraak met het feit, dat op de concessiekaarten toch duidelijk is, dat daar geen concessie van RTC of van OTC ligt en dus ook geen kamp, dat je immers niet op andermans terrein plaatst.

Voorts is objectiveerbaar een feit, dat op die plaats een oud Duits bedrijf gehuisvest was en overigens ook geen fabriek.

Ik heb ooit voorgesteld, dan daar een schouw te houden, dat het openbaar ministerie en de verdediging getuigen in die omgeving dan zouden kunnen bevragen omtrent het bestaan van zo'n kamp, een handeling, die je in de eerste de beste café ruzie als omgevingsgetuigen zou beschouwen, burens enz.

Toen u de advocaat-generaal tijdens het requisitoir voorhield, dat de verdediging betwistte dat er een concessie of een kamp in Bomiwood bestond, gaf de advocaat-generaal aan, dat zij daar nog op terug zou komen. Ik vroeg toen nog of zij dat zou aanwijzen dan.

Maar de advocaat-generaal herhaalde vervolgens slechts wat [medeverdachte 5] enz, dus als het ware wat Jan, Piet of Klaas hadden verteld. Het nazeggen van wat niet kan kloppen.

()

Een aantal aanvullende conclusies kan worden getrokken uit het dossier:

()

- Geen kamp in Tubmanburg, zie concessiekaarten en ander bewijs, zoals getuigenmateriaal en plattegronden en in feite ook de shiftlijsten.

- Geen kamp Bomiwood enz. er was alleen een kamp Israel bij Jenna Maane

()

RTC was al eerder dan OTC in bedrijf en had uitsluitend 1 kamp, namelijk het kamp bij het plaatsje Israel, daarom genaamd camp Israel, zijnde een nieuw gebouwd kamp met vele gebouwen en een kliniekje en school. En dus geen Mungoh, Mungor of enige andere lettercombinatie, die sommige getuigen willen doen geloven. Dat zou ook niet kunnen, nu de plaats Mungoh in de concessie van een ander bedrijf ligt en dus ook geen Bomiwood.

RTC had zijn eigen concessies, maar werkte slechts in één concessie.

()

RTC heeft dan ook geen kamp gehad in de vroegere aan het bedrijf Bomiwood toebehorende locatie, noch heeft RTC een fabriek in of bij Tubmanburg gehad. Enig onderzoek van de verbalisanten had dit al direct kunnen uitwijzen. Blijkbaar wilde men liever niet weten of de eigen getuigen wel de waarheid spraken.

Nogmaals RTC had alleen kamp israel. Waarom heeft het openbaar ministerie niets gedaan met het verzoek van de verdediging om de in die buurt levende bewoners te vragen naar RTC en het kampo of de belendende houtkapbedrijven.

Wel werd een belachelijke vermeende schouw ondernomen, waar de verdediging niet bij mocht zijn en het volgende opleverde:

- PPP schouw [medeverdachte 8]

Vandaar dat de verdediging zal formuleren het meer subsidiaire uitdrukkelijke verzoek, dat als u meent, dat u in enigerlei bewijsconstructie een beroep zou willen doen op enigerlei getuigenbewijs of het daarmee verkregen bewijs, dat u alsdan alsnog alle getuigen zoals door het openbaar ministerie in het dossier gepresenteerd en die immers door onbekende derden uiteindelijk blijken te zijn aangedragen, die eveneens niet of niet ten volle, zoals de VPs zijn ondervraagd ex art 359a en 6 EVRM en waaromtrent geen volledige en genoegzame verslaglegging in het dossier is verantwoord, dient te doen oproepen voor uw Hof teneinde deze alsnog op al die beschreven discrepanties, de kennelijk en in ieder geval mogelijke regie daarbij en de oorsprong van die getuigen en hun verklaringen en dus hun betrouwbaarheid en toetsbaarheid kunnen worden worden bevraagd."

27.10.

Daarnaast heeft de verdediging op 17 maart 2017 onder meer aangevoerd dat:

"Bomiwood als kamp, dat u in de groepsverklaringen ziet figureren, waaromtrent het openbaar ministerie nimmer ter plaatse onderzoek heeft gedaan, ook niet na het ontvangen van de verklaringen van [getuige 28], [getuige 26] of [getuige 16]. Zij spreken niet alleen over hoe die plek er uit zag, wie, welk bedrijf en wat daar in al die jaren bestond, maar ook wat er niet was.

De verdediging heeft niet aangegeven, dat RTC niets ter plaatse van doen had. Nota bene heeft de verdediging die verklaringen van deze drie getuigen ingebracht. Het openbaar ministerie had het openbaar ministerie steeds gevraagd om ter plaatse onderzoek te doen, zoals men zou mogen verwachten, dat gebeurt ten aanzien van een veronderstelde PD.

Het openbaar ministerie wenst de indruk te wekken alsof een tussenstations logyard, want die was daar wel op een stukje grond verderop, dus niet in Bomiwood, maar bij Tubmanburg, hetzelfde is als een kamp en dat de getuigen met hun kampverhalen als Liberiaan niet weten wat een kamp was.

Ten eerste weet elke Liberiaan dat dus, namelijk dat een kamp een hoeveelheid gebouwen, kantoren, gebouwen en in feite een minidorpje betreft en in het centrum van een concessie ligt en nu RTC maar in een enkele Concessie (A) bij Cape Mount werkte was het kamp Israel het enige kamp, zoals ook de verschillende getuigen vertellen en overigens ook het openbaar ministerie nota bene heeft vast gesteld uiteindelijk met die hele trip deels per helikopter (meen ik) met [medeverdachte 8], die dat kamp niet kon vinden aanvankelijk, ondanks het immense bedrag dat hij voor die reis kreeg uitgekeerd. Men is nog gereisd naar het plaatsje Sawmill, iets anders dus dan de sawmill van het Duitse bedrijf Bomiwood.

Zoals u weet mocht de verdediging niet mee op die vermeende schouw, hoewel de verdediging wel ter plaatse aanwezig was in Liberia, maar toen werd geen Liberiaans recht toegepast. Het openbaar ministerie heeft dus zelf vast gesteld dat dat kamp Israel daar op die plek stond.

Er was geen concessie bij bomiwood, ook dat staat vast met alle kaarten en verklaringen. Die logyard was slechts een plaats, zoals er vele in Liberia zijn, waar men logs naar toe brengt voor chauffeurs, zodat deze kan worden overgeheveld naar een volgende truck.

Meer niet. er is verder niets, geen connectie met Bomiwood, zoals dus gesteld en onderbouwd. Het openbaar ministerie had ook dit ter plaatse kunnen vast stellen en bevragen (beschrijvingen over bomiwood en over de fabriek).

Er is nimmer een kamp van RTC in Tubmanburg geweest, slechts een logyard zoals [getuige 26] de General Manager van RTC heeft verklaard. Maar ook zoals uit de analyse van de verdediging "A short history of Bomi Woods" is dit helder.

De verdediging heeft ook nooit gesteld dat er helemaal geen activiteiten waren in Tubmanburg zoals het openbaar ministerie nu in haar repliek beweert, slechts dat er geen kamp met gebouwen was. Je bouwt geen kamp voor werkers als je 90 tot 100 km verderop werkt in het Bos. Dat zou betekenen dat je elke dag die afstand moet rijden eer je aan de slag kan gaan. Er zijn geen gebouwen op dit logfield, noch enig kantoor of woonfaciliteit.

De verdediging verwijst wederom naar de Powerpoint presentatie Schouw RTC Camp opgesteld door de verdediging, aangaande diverse plaatsen, routes etc in de regio Bomi wood en de RTC-concessie.

Als je van Monrovia naar Tubmanburg rijdt dan is de locatie van de logyard voor dat je Tubmanburg binnen gaat aan je rechterhand. Het oude huis van de superintendent (commisaris van de koningin) ligt herkenbaar in de verte in het midden van de foto. Hier ziet u ook ook het RTC-hout dat is neergelegd klaar om direct naar de haven van Monrovia om langsij het schip gebracht te worden voor directe verlading.

Deze logyard is een logistiek transitpunt voor vervoer van het export-hout naar de haven van Monrovia. De boomstammen werden vanuit de bush gebracht wat ongeveer 90 km was. Op dit punt begint ook de asfaltweg richting Monrovia-Freeport die ongeveer 61 km is.

Omdat er beperkte opslagruimte voor hout was in de Freeport van Monrovia kon op deze wijze vanuit Tubmanburg men met de eigen truck direct langsij het hout aanleveren voor belading van de schepen. Een loggingtruck kon op één dag op deze route Tubmanburg – Monrovia Freeport ongeveer 2,5 trips maken wat dus 2,5 x 40 a 45 m3 aan boomstammen = dus in totaal met één truck ongeveer 110 a 120 m3. Zie volgende bladzijde de bedoelde route.

De oude niet werkende sawmill van Bomiwood ligt niet op deze plek maar aan de andere kant van Tubmanburg, zie onderstaand kaartje, eerder ingeleverd met beschrijving "A short history of Bomi woods".

Als deze Bomiwood sawmill, zoals diverse getuigen o.a. [medeverdachte 6] en [medeverdachte 8] beweren wel zou functioneren en van RTC zou zijn, dan was het logischer geweest een logyard te gebruiken nabij die vermeende werkende zagerij, omdat men dan het mindere niet verkoopbare hout daarin kan verzagen en een hoger financieel rendement kan behalen. Je gaat niet 8 a 9 km (5 miles, zie ook a Short history of Bomiwood) verderop aan de andere kant van de stad je voorraad boomstammen neerleggen, want dat brengt alleen maar extra kosten met zich mee. Het is als men een workshop in Rotterdam-Noord heeft maar de onderdelen in Rotterdam-Zuid. Mocht er geen ruimte zijn of de grond te duur, dan is dit begrijpelijk, maar dat was in Tubmanburg absoluut niet het geval.

Overigens is duidelijk, dat die Bomiwoods getuigen onwaarheden spreken, nu ook de beschrijving van die logyard als vermeend kamp al dus logistiek onmogelijk is en geen vergissing plaats vindt, nu beide over bebouwing spreken, dus fictieve, want RTC had

slechts een stukje grond in gebruik meer dan 60 km verder op van Bomiwood bij Tubmanburg voor het tijdelijk neerleggen van boomstammen.

Ik wijs in dit verband bij voorbeeld op het verhoor bij de RC d.d 13.01.2006. [medeverdachte 6]

16. Ik ben wel eens op de loggingsite van RTC geweest. Er is mij door [medeverdachte 3] en een aantal vrienden gezegd dat deze loggingsite van RTC was. Dat was in Bomi Wood. Dat kamp lag net buiten de hoofdstad van Bomi county, Tubmanburg. Het was niet ver. Je had de werkplaats en het kamp. De werkplaats is niet ver van de hoofdstad. Ik ben alleen op de algemene werkplaats geweest, waar het hout werd verwerkt, waar het naar toe werd gebracht. Van Tubmanburg naar de werkplaats was ongeveer 20 a 30 minuten lopen. Als iemand mij naar Tubmanburg zou brengen, dan zou ik de weg kunnen aanwijzen. Bomi Wood was het oude bedrijf daar, het oude houtverwerkingsbedrijf ten tijde van Samuel Doe. Bomi Wood was de oude naam, van voor de oorlog. De werkplaats waar ik ben geweest was onderdeel van dat oude houtverwerkingsbedrijf. U vraagt mij of dit vroeger een Duits houtkapbedrijf was. Ja, dat klopt, dat heette Bomi Wood.

62. U houdt mij voor dat ik bij de politie heb verklaard dat ik gestationeerd was bij RTC in Bomi Wood. Ja, ik ben daar eventjes geweest. Meestal verbleven wij overal een korte tijd. Dat was niet mijn permanente plaats. Mr. Weski vraagt of dat oude Duitse kamp ook een logging-camp was. Ja, dat klopt. Het was na het vertrek van het Duitse bedrijf nog steeds in gebruik, namelijk door RTC.

Ik wijs voorts op de De schouw van Camp Isreal en Bomi wood met [medeverdachte 8] waar de verdediging niet bij mocht zijn.

[medeverdachte 8] neemt de Nederlandse politie mee naar Sawmill bridge en naar de ingang van Bomiwood sawmill waar naar zijn zegge de zagerij van OTC had moeten staan.

Hij neemt de Nederlandse politie niet mee naar de Logyard van RTC dat voor Tubmanburg ligt (vanuit richting Monrovia gezien). Maar naar het Duitse bedrijf Bomiwood wat na Tubmanburg ligt.

Nota bene is het niet alleen een vermeend abuis betreffende een term, dus kamp of logyard, maar de vermeende getuigen spreken ook wel degelijk over allerlei overigens niet bestaande details om hun verklaringen geloofwaardigheid mee te geven, namelijk over inderdaad gebouwen en het zelfs het soort ramen. Dus kennelijk een beschrijving ten aanzien van een kamp. Dit nog los van de verhalen over zelfs een fabriek, die niet bestaat.

Mijn kantoorgenoot mr. Hoogewind is destijds nota bene wel nog naar Kamp Israel afgereisd en heeft toen ook die locatie Bomiwood en de logyard bezocht en gefilmd. [getuige 26] ziet u op die film (bijlage N) ter zitting uitleggen hoe dat allemaal er uit zag. Er is niets dus op die logyard aan gebouwen, geen kamp.

Kennelijk hebben die vermeende getuigen er op gerekend, dat niemand ooit ging kijken, dat niemand ooit van die locatie ondervraagd zou worden en dus niemand van het openbaar ministerie ooit geïnteresseerd zou zijn in de waarheid. En zij konden daar inderdaad op rekenen, dat zij nooit betrappt zouden worden op hun leugens.

Naar aanleiding hiervan heeft de verdediging ook nog eens goed gekeken naar de schouwen in dit gebied, waaronder die van Sawmill (Bomi wood), uitgevoerd door de Rechercheurs [naam] en [naam] met getuige [medeverdachte 8]. (zie PV 200603081032 d.d 8 maart 2006 met video, zie bijlage P)

Dat de rechercheurs zich blindelings laten leiden door [medeverdachte 8] (en gegevens niet met derden verifiëren) blijkt uit de video, die hen de indruk geeft naar de vermeend bestaande OTC houtzagerij zal brengen. Alsof er niets aan de hand is treffen de

rechercheurs in de omgeving Sawmill (ongeveer 10 km na Tubmanburg) helemaal geen zagerij aan, maar vragen noch in de video noch in een confronterend verhoor een uitleg aan [medeverdachte 8]. Bovendien weet [medeverdachte 8] geen enkele naam te noemen van wie waar verbleef in de gebouwen die hij aanwijst, en stelt de ene Rechercheur in het Nederlands tegenover 2de Rechercheur: Het is zo jammer dat je nergens zoiets van OTC ziet, waarop die bevestigend beantwoordt.

Hoe bedrijfsblind ben je als je niet beseft dat er wellicht helemaal geen OTC-aanwezigheid daar was en [medeverdachte 8] je in de maling neemt?

[medeverdachte 8] spreekt in het geheel niet over RTC maar slechts over OTC waar Rechercheurs geen enkele kritische vraag over stellen. Ook Rechercheurs noemen in het geheel RTC niet, hoe vooringenomen of kritisch ben je dan? Maar zeker niet is men opzoek naar mogelijk ontlastend bewijs?

De werkelijkheid is:

- 1) OTC is niet werkzaam in dit gebied*
- 2) OTC noch RTC heeft een houtzagerij in dit gebied*
- 3) OTC noch RTC hebben geen activiteiten in de omgeving/dorp Sawmill*
- 4) Er is geen enkele noodzaak voor de bedrijven OTC noch RTC hier security te hebben gestationeerd.*

De schouw vond plaats 16 februari 2006 en toen was toch al wel heel duidelijk waar OTC werkte namelijk in de omgeving Buchanan en waar RTC (Grand Cape Mount) werkte, als ook dat RTC noch OTC geen Sawmill hadden in het bedoelde gebied waarover [medeverdachte 8] verklaart. Wellicht dat je niets van het geen client heeft ingebracht wat is geland bij het politieteam, maar als [medeverdachte 8] je leidt naar een Houtzaagmolen en die is er niet, je zoekt er geen verklaring voor, dan is niet gezocht naar ontlastend bewijsmateriaal.

Hieronder treft u geschreven aan wat in het de video van de twee rechercheurs en [medeverdachte 8] zeggen in deze schouw

0 seconden

Rechercheur: We zijn zojuist Tubmanburg gepasseerd. We zijn nu op weg naar de houtzaagmolen van OTC. Dit is onverharde weg zogenaamde zandweg met vrachtwagen. Het is duidelijk dat hier vanaf Tubmanburg naar het kamp vrachtwagens kunnen. De vrachtwagen die nu hier aankomt rijden komt vanuit de richting Tubmanburg.

.....

1 min. 36 seconden

Rechercheur Bopolu 44 km We naderen de Sawmill Bridge. This is the way to the Sawmill?

[medeverdachte 8]: Yes this is the way.

Rechercheur: How close? How many km? How far will it be?

[medeverdachte 8]: Not too far from now.

2 min 54 seconden

Op de film is te zien de tweesprong Sawmill omgeving of wel dorp en de tweesprong waarvan de ene weg leid naar Lofa Bridge en de andere richting Bopolu. In Sawmill is geen Houtzagerij het is slechts de benaming van dit gebied, wat ongeveer op 10 km na Tubmanburg ligt gezien vanaf Monrovia.

5 min 35 seconden

Rechercheur: Volgens onze getuige [medeverdachte 8] is dit Sawmill Village. We gaan nu op weg naar de Sawmill zelf.

8 min 18 seconden

Rechercheur: Staan we hier bij voormalig OTC-gebouwen aangewezen door onze Tolk. Volgens de getuige [medeverdachte 8] werden bij de gebouwen materialen opgeborgen, waaronder uniformen van OTC.

8 min 59 seconden.

Rechercheur: Alle goederen zijn gestolen. Alle materialen zijn weg. Het lijkt erop dat de gebouwen al langere tijd niet meer in gebruik zijn.

10 min 16 seconden

Rechercheur: Volgens de getuige verbleef de staff van OTC in deze en de volgende ruimte.

10 min 53 seconden

Rechercheur: Volgens de getuige is dit de zitkamer van OTC staff(onhoorbaar) [medeverdachte 8] is bevestigend maar niet duidelijk hoorbaar dan zelf in beeld.

11 min 20 seconden

Rechercheur in het Nederlands tegenover 2de Rechercheur: Het is zo jammer dat je nergens zoiets van OTC ziet he. 2de Rechercheur bevestigt met "NEE"

11 min 38 seconden

[medeverdachte 8]: Here use to be the security room where they sleep in for the staff, they got both door, door to go in and door to come out.

.....

12 min 38 seconden

[medeverdachte 8]: OTC rented this house from the owner. They used to keep things there and sleep there.

Rechercheur: And who is the owner? You know his name?

[medeverdachte 8]: No I don't know is name

Rechercheur: Okay

Rechercheur: And who was sleeping there?

[medeverdachte 8]: Onhoorbaar

Rechercheur: Okay

13 min 58 seconden

Film springt naar een andere locatie, dus waarschijnlijk gestopt en op andere locatie herstart. Geen toelichting

[medeverdachte 8]: This is one of the camp of Mr Taylor command forces, during the time he was operating with OTC. That is the place I am trying to locate...(onhoorbaar)

14 min 55 seconden:

Film springt naar een andere locatie, dus waarschijnlijk gestopt en op andere locatie herstart. Geen toelichting.

15 min 25 seconden

Er is een checkpoint (gesloten slagboom) in beeld.

Rechercheur spreekt onhoorbaar in Engels

Op 15 min 38 seconden beeld wordt donker maar loopt door tot 30 min 22 seconden.

30 min 22 seconden

Einde

Zeker naar aanleiding van client zijn input "Schouw van RTC Kamp aangegeven door OM" (document #8-(11) digitale dossier 2 van 5, stukken gerechtshof 's Gravenhage pag 545-550), de PPP Schouw RTC "Camp Israel" (pleitnota 24 feb 2017 en doos 2 van 5 animatie presentatie van de verdediging deel 3) en de wijze waarop [medeverdachte 8] deze twee rechercheurs door geheel de Bomi, Grand Cape Mount en Gbarpolu heeft geleid zou je toch zeggen dat er ergens een lichtje zou moeten zijn gaan branden.

De stelling van OM alsof de verdediging ontkent helemaal geen activiteiten had in Tubmanburg is onjuist, en is kennelijk te wijten aan het feit dat het aangedragen materiaal van de verdediging nooit op ontlastend bewijs is onderzocht.

Vanwege de bedrijfsblindheid van OM en politie aangaande vermeende verklaringen van [medeverdachte 8] maar ook de overigen van de zogenaamde LOFA-groep nogmaals het volgende;

- 1) OTC is niet werkzaam in dit gebied*
- 2) OTC noch RTC heeft een houtzagerij in dit gebied*
- 3) Rechercheurs [naam] en [naam] hebben die ook niet aangetroffen in village Sawmill*
- 4) OTC noch RTC hebben geen activiteiten in de omgeving/dorp Sawmill*
- 5) Er is geen enkele noodzaak voor de bedrijven OTC noch RTC op bedoelde Sawmill Village een security of andere Staff te hebben gestationeerd en hebben dus ook geen gebouwen gehuurd aldaar. Er waren simpelweg hier geen activiteiten.*
- 6) [medeverdachte 8] heeft hen onzin verkocht voor een mooie onkostenvergoeding van 330 usd. (zie de drie PV's met zelfde datum 8 maart 2006, aangaande reis- en onkostenvergoeding 100 usd, 150 usd en 80 usd opgemaakt door Rechercheur [naam])*

27.11.

In het arrest heeft het hof ten aanzien van Bomi Wood het volgende overwogen:

"H.4 Levering van wapens en munitie door de Antarctic Mariner

Ten aanzien van de leveringen van wapens en munitie met het schip de Antarctic Mariner:

()

- Voorts komt uit de getuigenverklaringen een algemeen beeld naar voren ten aanzien van de plaatsen waar de wapens en munitie die door Antarctic Mariner naar de haven van Buchanan zijn gebracht naartoe werden vervoerd, werden opgeslagen en werden uitgedeeld:

()

xiii. Delen van de lading zijn vervolgens vervoerd naar Bomi Wood, een klein 'base camp' van RTC in de buurt van Tubmanburg. Ook daar zijn wapens verdeeld onder de regeringstroepen, die vervolgens naar de frontlinies werden gebracht.

()

J.5 Veweer ten aanzien van het bestaan kamp RTC-Bomi Wood

De raadsvrouw heeft tijdens haar pleidooi en dupliek – zakelijk en kort samengevat – naar voren gebracht dat RTC geen kamp heeft gehad in de omgeving van Tubmanburg. Het Duitse bedrijf Bomi Wood dat een concessie had in Bomi County, zou voor de eerste Liberianase burgeroorlog een kamp hebben gebouwd gelegen net na het plaatje Tubmanburg (gezien vanaf de weg komende vanuit Monrovia) waar onder andere hout werd verwerkt in een zagerij. De raadsvrouw heeft aangevoerd dat RTC en OTC geen concessies hadden in de buurt van Bomi Wood noch activiteiten ontplooiden in die omgeving. Er was volgens de raadsvrouw derhalve geen noodzaak om gebruik te maken van een kamp met een zagerij of om daar beveiliging te stationeren. RTC opereerde vanuit Kamp Israël dat niet in die omgeving lag en heeft niet meer dan een opslagplaats (transit-logyard) voor het plaatsje Tubmanburg (gezien van de weg komende vanuit Monrovia) gebruikt. Dat was een logyard zonder bebouwing, waar hout werd opgeslagen en vervolgens vervoerd naar de haven van Monrovia. Voor zover getuigen hebben verklaard dat zij voor RTC-beveiliging gestationeerd ware in RTC-kamp Bomi Wood of anderszins hebben verklaard over het bestaan van een RTC-kamp Bomi Wood zijn reeds om die redenen hun verklaringen onbetrouwbaar en niet bruikbaar voor het bewijs, aldus de raadsvrouw.

J.5.1 Conclusie hof omtrent bestaan RTC-kamp Bomi Wood

Hetgeen de raadsvrouw heeft aangevoerd ten aanzien van kamp Bomi Wood geeft het hof geen reden om te twijfelen aan de juistheid en betrouwbaarheid van de verklaringen van getuigen [medeverdachte 10], [medeverdachte 5], [medeverdachte 6] en [medeverdachte 8], voor zover tot het bewijs gebezigd. Uit deze verklaringen – in onderling samenhang en verband bezien – blijkt dat zij hebben gewerkt voor RTC-security, dat werknemers van RTC waren gestationeerd in/bij RTC-kamp Bomi Wood, dat verdachte het kamp Bomi Wood ene aantal keer heeft bezocht en daar strijders heeft toegesproken, dat op dat kamp wapens en munitie (afkomstig van Antarctic Mariner) werden opgeslagen en verdeeld onder de bevelhebber die naar de frontlinie gingen.

Het hof overweegt daartoe dat het verweer van de raadsvrouw wordt weerlegd door de bewijsmiddelen waaruit blijkt dat, naast gebruik van de logyard in de buurt van Tubmanburg – hetgeen, zoals is gebleken uit het verhandelde ter terechtzittingen, niet meer is geweest dan een lege vlakte waarop boomstammen werden opgeslagen – RTC ook gebruik maakte van een kamp. Dat betrof een bebouwd kamp, dat was gebouwd door het Duitse bedrijf Bomi Wood.

Het hof verwijst in dit verband in het bijzonder naar de verklaring van verdachte afgelegd bij de politie d.d. 20 maart 2015. Nadat verdachte is gevraagd naar Bomi Wood, antwoordt hij: “Dat is een oude Duitse concessie. Er was een Duitse loggingoperatie die zo heette. Er stond een zagerij en men had een houtexploitatie, het was gevestigd in het gebied Bomi Wood. Tubmanburg zo heette de stad of dorp in dat gebied. Bomi Wood was de naam van de oude concessie en deze is overgenomen door RTC. RTC was actief in Bomi Wood. Er was daar een werkerskamp, dat heette RTC-kamp. Dat bestaat uit houten huisjes voor de workers. Er stonden geloof ik een of twee caravans voor de managers. (...) Dit was een soort ‘base-camp’ ().

Deze verklaring stemt niet alleen overeen met de verklaringen van voornoemde getuigen over de locatie van het kamp en dat RTC daar actief was, maar ook met het door de verdedging overgelegde geschrift ‘A short history of Bomi Woods’, opgesteld door [getuige 28], voormalig werknemer van Bomi Wood. Daaruit blijkt dat er een kamp Bomi Wood met een zagerij door de Duitse regering is gebouwd in de buurt van Tubmanburg, Bomi County, alsmede dat dit

kamp heeft bestaan naast de op vijfmiel daarvan gelegen logyard. Dat betreft de logyard die volgens [getuige 28] door RTC is gebruikt.

Tot slot overweegt het hof dat bovendien niet is uit te sluiten dat de hiervoor met naam genoemde getuigen, waarvan gesteld nog gebleken is dat zij zelf bij de houtkap of -verwerking van hout betrokken waren, het gehele gebied rondom het dorpje Tubmanburg (dus RTC-logyard, het dorp en RTC-kamp Bomi Wood tezamen) hebben aangeduid als zijnde het RTC-kamp Bomi Wood.

()

L. bewijsoverwegingen met betrekking tot de betrokkenheid van verdachte bij de oorlogsmisdrijven

Met betrekking tot de rol van verdachte in, dan wel betrokkenheid bij vorenbedelde oorlogsmisdrijven is op grond van al hetgeen hiervoor overwogen en hetgeen overigens uit de bewijsmiddelen blijkt, vast komen te staan dat hij:

()

- personeel van de bedrijven, OTC en RTC, ter beschikking heeft gesteld om de wapens en munitie uit te laden, maar ook te vervoeren naar 'the Loop' in Buchanan, the Executive Mansion en White Flower in Monrovia en kamp Bomi Wood nabij Tubmanburg. Dat betreffen plekken waar die wapens werden opgeslagen en/of verdeeld onder verdachtes personeel en/of de Liberiaanse gecombineerde strijdkrachten (). Die wapens en munitie zijn ook door personeel van OTC/RTC, getransporteerd naar de frontlinies.

()

- het RTC-kamp Bomi Wood kennelijk als bewaarplaats ter beschikking heeft gesteld voor wapens en munitie afkomstig van de Antarctic Mariner. Tevens werd deze plaats gebruikt voor het verdelen van die wapens en munitie onder de bevelhebbers aan de frontlinies van het gewapende conflict, onder meer door [medeverdachte 1] ()

- dat kamp meerdere keren heeft bezocht en daar ook strijders heeft aangemoedigd om te vechten;

()

Gelet op het voorgaande is het hof van oordeel dat verdachte () (iv) alsmede door het ter beschikking stellen van het RTC kamp Bomi Wood, zich willens en wetens heeft blootgesteld aan de aanmerkelijke kans dat daarmee/daardoor oorlogsmisdaden en/of misdrijven tegen de menselijkheid zouden worden gepleegd door derden."

27.12.

De verdediging heeft zeer uitgebreid, meermaals en reeds in een zeer vroeg stadium (onder meer in 2007) verweer gevoerd tegen stelling dat RTC een kamp heeft gehad genaamd 'Bomi Wood' dat zich bevond nabij het plaatjes Tubmanburg in Bomi County. De verdediging heeft daartoe onder meer aangevoerd dat het door de getuigen aangeduide kamp 'Bomi Wood' (bij Tubmanburg), geen RTC of OTC-kamp is geweest, maar een Duitse houtzagerij; dat RTC nabij het plaatsje Tubmanburg slechts een logyard had, die zich aan de andere kant van het dorp bevond ten opzichte van het door de getuigen aangewezen kamp 'Bomi Wood'; de verdediging het openbaar ministerie meermaals heeft gevraagd in de omgeving van Tubmanburg en het vermeende kamp 'Bomi Wood' bewoners te horen omtrent het vermeend aanwezig zijn van een kamp, hetgeen nooit is gebeurd; de verdediging het OM verzocht heeft houtkap bedrijven in de omgeving van kamp Israël te horen omtrent de locatie van het RTC kamp etc., welke namen van houtkapbedrijven door de verdediging al voor 2007 aan het OM zijn verstrekt, maar welk onderzoek nooit heeft plaatsgevonden; de RTC concessie zich bevond in de regio 'Grand Cape Mount', welke locatie zo'n 90 à 100 kilometer verwijderd is van het door de getuigen aangeduide kamp Bomi Wood in Tubmanburg; het volstrekt onlogisch is om een kamp te bouwen op zo'n 90 à 100

kilometer verwijderd van het bos waar het hout wordt gekapt (de RTC concessie); het RTC-kamp, genaamd kamp Israël, logischerwijs dan ook midden in de RTC concessie lag in de regio/omgeving van Grand Cape Mount en dus niet in de buurt van het plaatsje Tubmanburg en er een schouw heeft plaatsgevonden met getuige [medeverdachte 8], die eerder de verbalisanten nog in de tegenovergestelde richting stuurde, terwijl de verdediging niet aanwezig mocht zijn en dat de getuige [medeverdachte 8] tijdens deze schouw telkens heeft gesproken over OTC, terwijl op dat moment al duidelijk was dat OTC slechts werkzaam was in de omgeving van Buchanan, zodat ten tijde van de schouw duidelijk had moeten zijn dat [medeverdachte 8] onwaarheden aan het vertellen was. In het arrest heeft het hof alle verweren van de verdediging verworpen, waarbij het hof allereerst heeft verwezen naar een door de verdachte bij de politie afgelegde verklaring, waaruit volgens het hof zou blijken dat wel degelijk een RTC-kamp 'Bomi Wood' heeft bestaan in de omgeving van Tubmanburg. In het arrest haalt het hof kennelijk meerdere dingen door elkaar, namelijk het door de getuigen aangeduide kamp 'Bomi Wood', zijnde de door de getuigen aangewezen plek waar vroeger de Duitse zagerij was gevestigd nabij het plaatsje Tubmanburg, de omgeving/het gebied 'Bomi Wood/Bomi County/Bomi' én de RTC-concessie met daarop RTC-kamp - genaamd kamp Israël - in de omgeving van Grand Cape Mount in Liberia, welke concessie kennelijk, volgens de door het hof aangehaalde verklaring van verdachte, vóórdat RTC deze concessie overnam 'Bomi Wood' was genaamd en derhalve niks van doen heeft met het door de getuigen aangewezen kamp Bomi Wood nabij Tubmanburg. Daarnaast overweegt het hof dat de door verdachte afgelegde verklaring overeenstemt met de getuigenverklaringen én de door de verdediging overgelegde affidavit van [getuige 28], terwijl uit deze affidavit *niet* volgt dat het beschreven kamp 'Bomi Wood' (lees: de voormalig Duitse zagerij) een RTC-kamp is geweest. Uit de affidavit blijkt slechts dat er een Duitse houtzagerij in de omgeving Bomi County is geweest, hetgeen de verdediging ook niet heeft betwist, integendeel. Gelet op de omstandigheid dat het hof kennelijk locaties en benamingen met elkaar verwart en bijvoorbeeld niet heeft gereageerd op het verweer dat het zeer onlogisch is om een kamp 90 kilometer van de in gebruik zijnde concessie in Grand Cape Mount te bouwen, is/zijn de verwerping van het verweer en/of de bewezenverklaringen onbegrijpelijk althans onvoldoende met redenen omkleed.

Middel 28: Aanwezigheid verdachte in Buchanan

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 359 en 415 Sv, alsmede beginselen van een behoorlijke procesorde, en wel om het navolgende:

Ter terechtzitting in hoger beroep is (onder meer) het verweer gevoerd dat uit objectieve gegevens, zoals paspoortstempels, creditcard betalingen en correspondentie, blijkt dat verdachte niet aanwezig was of aanwezig kon zijn op de momenten waarop de Antarctic Mariner in de ten laste gelegde periode in de haven van Buchanan werd ontladen, zodat belastende verklaringen waarin dit wel wordt beweerd onjuist/onbetrouwbaar zijn. Dit verweer heeft het hof verworpen, waarbij het hof heeft overwogen dat ten aanzien van de zeven keer dat de Antarctic Mariner de haven van Buchanan is binnengelopen, waaronder kennelijk ook augustus 2000, op grond van de creditcardtransacties, de reisbewegingen van verdachte en de aangetroffen correspondentie niet kan worden uitgesloten dat verdachte in de haven van Buchanan is geweest toen dat schip daar lag, hetgeen ook geldt voor zover getuigen hebben verklaard dat verdachte bij (een van) die leveringen de lading heeft geïnspecteerd, zodat het verweer feitelijke grondslag mist.

Gelet hierop heeft het hof niet beraadslaagd naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzitting nu uit het door het hof ten behoeve van dit oordeel gebezigd proces-verbaal rechtstreeks volgt dat verdachte niet in Buchanan is geweest in de periode augustus 2000 en dit ook niet uit andere bewijsmiddelen kan volgen, althans is de verwerping van het verweer onbegrijpelijk.

Voorts is de bewezenverklaring ten aanzien van het onder 1 ten laste gelegde onvoldoende met redenen omkleed nu uit de door het hof gebezigde bewijsmiddelen, mede in het licht van hetgeen door en namens de verdachte is aangevoerd, niet kan volgen dat verdachte (verkort zakelijk weergegeven) medeplichtig is geweest aan de door anderen te Guéckédou gepleegde oorlogsmisdrijven, nu uit de bewijsmiddelen in het bijzonder niet kan volgen dat verdachte wapens en munitie heeft geleverd aan Charles Taylor en/of diens strijdkrachten.

Toelichting

28.1.

Aan verdachte is onder feit 1 ten laste gelegd dat (verkort zakelijk weergegeven) in het jaar 2000 en 2001 oorlogsmisdaden zijn gepleegd te Guéckédou, waaraan verdachte medeplichtig is geweest door in de periode augustus 2000 tot en met 31 december 2001 wapens en munitie te verschaffen.

28.2.

Onder feit 4 en 5 is verdachte ten laste gelegd dat hij (verkort zakelijk weergegeven) in de periode van 21 juli 2011 tot en met 8 mei 2002, respectievelijk 26 september 2002 tot en met 7 mei 2003, opzettelijk het verbod tot het verkopen of leveren van wapen heeft overtreden door te Buchanan wapens te leveren.

28.3.

Ter terechtzitting in hoger beroep is (onder meer) het verweer gevoerd dat (verkort zakelijk weergegeven) uit objectieve gegevens, zoals paspoortstempels, creditcard betalingen en correspondentie, blijkt dat verdachte niet aanwezig was of aanwezig kon zijn op de momenten waarop de Antarctic Mariner in de ten laste gelegde periode in de haven van Buchanan werd ontladen, zodat belastende verklaringen waarin dit wel wordt beweerd onjuist/onbetrouwbaar zijn. Zo heeft de verdediging onder meer aangevoerd:

"Aan u is verstrekt een PPP/analyse⁹ betreffende de boten, waaronder de AM die de haven aandeden met alle gegevens omtrent los en vertrektijden en cliënts aanwezigheid.

⁹ Bron verwerking

Dit rapport is samengesteld uit de volgende gegevens:

Deze documenten zijn toegevoegd als bijlage

- De logboeken van de Buchanan haven.
- Analyse AM en PM.
- Boten info 1999-2003 (zoals eerder al opgesteld, waarin verwerkt de haven en scheepslogboeken over die periode van de haven van Buchanan en de AM)
- Bills of lading van Almounir ref laatste verscheping van [verdachte] naar Point Noire

1STE PERIODE 14 OKTOBER – 21 OKTOBER 1999

- a) Eerste boot voor OTC -GUANHE KOU
- b) Cliënt is in Buchanan. dit is vast gelegd op foto's, dvd en andere Media.
- c) Mr Charles Taylor was aanwezig tijdens de ceremonie van de eerste boot in Buchanan, Liberia.
- d) Dit is het eerste schip dat goederen voor OTC komt leveren o.a Machines bouwmaterialen voor de fabriek etc.
- e) Bij deze aankomst was een opening ceremonie van OTC waar Charles Taylor en cliënt en de press aanwezig waren en waarvan ook voor het nieuws in Liberia opnamen zijn gemaakt en o.a. cliënt aan het woord is over de werkgelegenheid ter plaatse.
- f) Conclusie : bij deze aankomst waren veel mensen, ook ambassadeurs van diverse landen aanwezig maar naar deze boot wordt door geen getuige verwezen.

2^E Periode 18 april – 27 april 2000

- a) De tweede boot voor OTC de eerste keer voor de Antartic Mariner
- b) Cliënt is niet in Buchanan, hij is niet in Liberia. hij is in Canada, USA dit wordt onderbouwd door de gegevens van zijn paspoort, American express gegevens.
- c) Mr Charles Taylor was niet aanwezig in Buchanan tijdens deze periode.
- d) De Antartic Mariner is in maart 2000 gekocht in Engeland en is direct vanuit Engeland overgevoerd naar Liberia hij is leeg aangekomen en werd meteen geladen.
- e) De douane en Immigratie en gezondheid inspectie zijn om 13.00 aan board gegaan en om 15.00 was de AM gecleared.
- f) Volgens het scheepslogboek is om 15.30 begonnen met laden. er is geen enkele aanwijzing dat er is ontladen. Vervolgens is de AM vertrokken op 27 april naar Cape Town.
- g) In deze zelfde periode van havenbezoek van de AM zijn volgens het havenlogboek de volgende boten ook in de haven van Buchanan

BOUGUENAIIS van 17 april -2000 t/m 19 april 2000 vertrekt naar Monrovia

PAUILLAC van 17 april -2000 t/m 19 april 2000 vertrekt naar Abidjan

EVPOPAGSA van 21 april -2000 t/m 23 april 2000 vertrekt naar

- h) Conclusie van de 2de periode: cliënt niet aanwezig in Buchanan, het schip heeft niets uitgeladen, 3 boten in dezelfde periode in de haven van Buchanan.

3^E PERIODE 12 AUGUSTUS – 29 AUGUTUS 2000

- a) De derde boot voor OTC en dus de tweede keer voor de Antartic Mariner
 - b) Cliënt is niet in Buchanan, hij is niet in Liberia. dit wordt onderbouwd door de gegevens van zijn paspoort, American express uitgaven.
 - c) Mr Charles Taylor was niet aanwezig in Buchanan tijdens deze periode.
 - d) Volgens het logboek wordt er in deze periode van de AM van 17 dagen, 9 dagen gelost en 8 dagen geladen.
 - e) Geen van de getuigen van het openbaar ministerie verwijst naar deze aankomst.
 - f) In dezelfde periode is volgens het havenlogboek de volgende boot ook in de haven van Buchanan
- SIDRAKO van 12 aug -2000 t/m 21 aug 2000 vertrekt naar Far East.

• Foto's van de ceremonie van de aankomst/ ontladen van de boot **GUANHE KOU** in 1999

- g) *Conclusie van de 3^e periode – cliënt is niet in Buchanan, Charles Taylor is niet aanwezig in de haven, geen van de getuigen verwijzen naar deze aankomst van de Boot.*

4^EPERIODE 02 JANUARI – 12 JANUARI 2001

- a) *De vierde boot voor OTC, dus de derde keer voor de Antartic Mariner*
- b) *Cliënt is in Monrovia, Liberia.*
- c) *Mr Charles Taylor was niet aanwezig in Buchanan tijdens deze periode*
- d) *Volgens het logboek wordt er in deze periode van 10 dagen 2 dagen gelost en 8 dagen geladen.*
- e) *In deze periode zijn geen andere boten in de haven in Buchanan*
- f) *Conclusie van de 4^e periode – cliënt is wel in Liberia, maar niet in Buchanan.*

5^EPERIODE 21 JUNI – 14 JULI 2001

- a) *De Vijfde boot voor OTC en dus de vierde keer voor de Antartic Mariner*
- b) *Cliënt is niet in Buchanan, hij is niet in Liberia. dit wordt onderbouwd door de gegevens van zijn paspoort, American express gegevens.*
- c) *Mr Charles Taylor was niet aanwezig in Buchanan tijdens deze periode*
- d) *Volgens het logboek wordt er in deze periode duurt 23 dagen waarvan 15 dagen worden gelost (regen) en 8 dagen worden geladen*
- e) *In de periode zijn volgens het havenlogboek de volgende boten ook in Buchanan*
ABOU 1 - 25 JUNI -2001 t/m 27 JUNI 2001 vertrekt naar Dakar
ALTIS - 29 JUNI -2001 t/m 03 JULI 2001 vertrekt naar Durban
Conclusie van de 5^e periode – cliënt niet in Buchanan , 2 andere boten in de haven van Buchanan.

6^EPERIODE 10NOVEMBER – 29 NOVEMBER 2001

- a) *De zesde boot voor OTC en dus de vijfde keer voor de Antartic Mariner*
- b) *Cliënt is niet in Buchanan, hij is niet in Liberia. dit wordt onderbouwd door de gegevens van zijn paspoort, American express gegevens.*
- c) *Mr Charles Taylor was niet aanwezig in Buchanan tijdens deze period*
- d) *Volgens het scheepslogboek wordt er in deze periode van 18 dagen 10 dagen gelost en 8 dagen geladen*
- e) *Geen andere boten in de haven*
- f) *Conclusie van de 6^e periode – cliënt is niet in Buchanan, geen andere boten in de haven .*

7^EPERIODE 28 FEBRUARI – 8 MAART 2002

- a) *De zevende boot voor OTC en dus de zesde keer voor de Antartic Mariner*
- b) *Cliënt is van 28 februari tot 3 maart in Monrovia Liberia*
- c) *Vanaf 3 maart 2002 is hij in Ivoorkust, dit wordt onderbouwd door de gegevens van zijn paspoort, American express gegevens.*
- d) *Mr Charles Taylor was niet aanwezig in Buchanan*
- e) *In deze zelfde periode zijn volgens het havenlogboek de volgende boten ook in de haven van Buchanan:*
PARITA van 21 FEBRUARI -2002 t/m 27 FERUARI 2002 vertrekt naar Far East
UAL TEXAS - 25 FEBRUARI -2002 t/m 28 FERUARI 2002
EASTERN FOREST -23 FEBRUARI -2002 t/m 27 FERUARI 2002 vertrek naar Far East
ATERMON -7 MAART 2002 -14 MAART 2002 vertrek naar Far East.

- f) Conclusie van de 7^e periode – cliënt vertrekt uit Liberia op 3 maart 2003, is niet in Buchanan, 4 andere boten in de haven.

8^e PERIODE 14 AUGUSTUS – 23 AUGUSTUS 2002

- a) De achtste boot voor OTC en dus de zevende keer voor de Antartic Mariner
- b) Cliënt is niet in Buchanan, niet in Liberia. dit wordt onderbouwd door de gegevens van zijn paspoort, American express gegevens.
- c) Mr Charles Taylor was niet aanwezig in Buchanan
- d) Conclusie van de 8^e periode – cliënt niet in Buchanan of Liberia. Geen andere boten in de haven.

9^e PERIODE 15-31 DECEMBER 2002

- a) De negende boot voor OTC, de achtste keer voor de Antartic Mariner
- b) De boot is van de 19 dagen, 10 dagen gelost en 9 dagen geladen.
- c) Cliënt is van 15 december tot 17 december in Monrovia, Liberia en vanaf 17 december is hij in Ivoorkust en daarna in Frankrijk dit wordt onderbouwd door de gegevens van zijn paspoort, American express gegevens.
- d) Mr Charles Taylor was niet aanwezig in Buchanan.
- e) In deze periode zijn de volgende boten volgens het havenlogboek ook in Buchanan

PANORMOS PRIDE - 21 december 2002- 28 december 2002 –vertrekt naar China
IKARIADA - 23 december 2002 -27 december 2002- vertrekt naar Dakar
KONSTANTINOS - 26 december 2002 -31 december 2002- vertrekt naar Casa Blanca
MEGALUCK - 27 december 2002 -29 december 2002- vertrekt naar Amsterdam

- f) Conclusie van de 9^e periode – cliënt vertrek uit Liberia op 17 december 2002, er zijn 4 andere boten in de haven.

10^e PERIODE 25 APRIL – 14 MEI 2003

- a) De tiende boot voor OTC, de negende keer voor de Antartic Mariner (Laatste keer)
- b) Cliënt is niet in Liberia, dit wordt onderbouwd door de gegevens uit zijn paspoort, American express gegevens.
- c) Mr Charles Taylor was niet aanwezig in Buchanan
- d) In deze zelfde periode zijn volgens het havenlogboek ook de volgende schepen in de haven van Buchanan:

NORITA -19 april 2003 – 26 april 2003–vertrekt naar China
RUBIN - 29 april 2003 -1 mei 2003–vertrekt naar Monrovia
CIKAT – 01 mei 2003- 4 mei 2003–vertrekt naar Bayonne
AFRICAN TRADER – 3 mei 2003- 8 mei 2003–vertrekt naar Abidjan
TURKUS – 5 mei 2003 -10 mei 2003–vertrekt naar Dakar
VICTORIUS – 13 mei 2003- 20 mei 2003–vertrekt naar San Pedro

- e) Conclusie van de 10e periode – cliënt is niet in Liberia, er zijn 6 schepen in de haven van Buchanan .

11e periode 03 juni -6 juni 2003:

- a) De boot "Almounir". deze vertrekt van Buchanan naar Pointe Noire Congo.
- b) Op deze boot worden de Machines en logging trucks van RTC en privégoederen geladen van cliënt om Liberia te verlaten en naar Pointe Noire te verschepen.
- c) Conclusie: dit is het schip dat de goederen van [verdachte] zakelijk en prive meeneemt naar Pointe noire . geen goederen in relatie tot cliënt of enig bedrijf van of gelieerd aan cliënt worden gelost. OTC, RTC, alle bedrijfsactiviteiten zijn al opgehouden te bestaan.

12^e periode 04 juni -6 juni 2003

- a) De boot Emerald Sea: deze boot vertrekt van Buchanan naar Singapore om de goederen van OTC te verschepen naar Singapore,
- d) Conclusie: dit is het schip dat de goederen van het bedrijf meeneemt . geen goederen in relatie tot cliënt of enig bedrijf van of gelieerd aan cliënt worden gelost. OTC, RTC, alle bedrijfsactiviteiten zijn al opgehouden te bestaan.

28.4.

Dit verweer is door het hof verworpen. In het arrest heeft het hof daartoe aangegeven:

"H.4 Levering wapens en munitie door de Antarctic Mariner

Ten aanzien van leveringen van wapens en munitie met het schip de Antarctic Mariner:

()

Uit de voor het bewijs gebruikte getuigenverklaringen komt een consistent beeld naar voren ten aanzien van een min of meer vaste procedure die werd gevolgd als de Antarctic Mariner de haven van Buchanan binnenliep en er wapens en munitie aan boord waren (dit kan niet volledig worden vastgesteld voor de levering van augustus 2002, zie hierna H.4.2)

i. Hoogeplaatste personen van OTC en de regering van Taylor kwamen naar de haven van Buchanan. De aanwezigheid van deze personen wisselde, maar vaak waren verdachte en [medeverdachte 1] daarbij. ()

()

H.4.1 Aanwezigheid verdachte in de haven van Buchanan

De raadvrouw heeft tijdens haar pleidooi naar voren gebracht dat verdachte gedurende de keren dat de Antarctic Mariner in de haven van Buchanan heeft gelegen, zeven keer niet in Liberia was en dat hij de andere twee keren in Monrovia was. Voor zover getuigen hebben verklaard dat zij hebben gezien dat verdachte in de haven van Buchanan was toen dat schip daar lag of dat zij hebben gezien dat verdachte de lading van de Antarctic Mariner heeft geïnspecteerd, zijn die verklaringen reeds om die reden onbetrouwbaar.

H.4.2

Het hof verwijst in dit verband naar het proces-verbaal inzake het gebruik van de American Express Card, de paspoortgegevens van verdachte en de aangetroffen correspondentie in relatie tot reisbewegingen d.d. 23 november 2015. Daaruit leidt het hof af dat verdachte twee keer niet in de haven van Buchanan kan zijn geweest toen de Antarctic Mariner daar lag.

De eerste keer betreft april 2000. Het hof gaat onder meer op grond van de verklaring van [betrokkene 6] ervan uit dat toen geen wapens of munitie zijn geleverd, omdat het schip net was gekocht door OTC en leeg vanuit Engeland kwam varen. De tweede keer betreft een – net als de eerste keer niet onder feiten 4 en 5 ten laste gelegde – levering in augustus 2002. Verdachte verbleef toen vermoedelijk in Parijs. Uit de door het hof gebezigde bewijsmiddelen blijkt niet dat een getuige expliciet heeft verklaard dat hij de verdachte bij die levering heeft gezien in de haven van Buchanan.

Ten aanzien van de overige zeven keer dat de Antarctic Mariner de haven van Buchanan is binnengelopen (maanden augustus 2000, januari 2001, juni 2001, november 2001, februari 2002, december 2002 en april 2003) kan op grond van de creditcardtransacties, de reisbewegingen van de verdachte en de aangetroffen correspondentie niet worden uitgesloten, dat verdachte in de haven van Buchanan is geweest toen de Antarctic Mariner daar lag. Dat geldt dus ook voor zover getuigen hebben verklaard dat verdachte bij (een van) die leveringen de lading heeft geïnspecteerd.

Dit verweer mis naar het oordeel van het hof dan ook feitelijke grondslag

H.4.3

De stellingen van de verdediging dat verdachte niet wist dat wapens werden ingevoerd en hij bovendien daarover geen beschikkingsmacht had, worden weerlegd door de bewijsmiddelen en al hetgeen hiervoor is overwogen.”

28.5.

In het arrest verwijst het hof in voetnoot 17 naar “Proces-verbaal inzake gebruik van de American Express Card, paspoortgegevens en aangetroffen correspondentie in relatie tot reisbewegingen d.d. 23 november 2005, p. 161-184”. Opmerkelijk is dat het hof niet in beschouwing heeft genomen de ‘cash-uitgaven’, die eveneens in het dossier zijn opgenomen.

28.6.

Voorts heeft het hof in het arrest ten aanzien van de gewapende strijd in Guéckédou het volgende overwogen:

“J.1 Gewapende strijd in (de omgeving van) Guéckédou.

Ten aanzien van de strijd in (de omgeving van) Guéckédou:

-Guéckédou is een stad in het zuiden van Guinee net over de grens met Liberia, Lofa County.

-Vanaf eind 2000 zijn op Guéckédou aanvallen uitgevoerd door de Liberiaanse gecombineerde strijdkrachten en de RUF. Charles Taylor had besloten dat Guinee moest worden aangevallen. Dit met als doel om Guinee te destabiliseren en wreken voor haar steun aan de LURD. De Guéckédou-operatie werd onder de leden van de gecombineerde strijdkrachten “Enter, Destroy and Escape” genoemd, hetgeen – kort gezegd – inhield dat indien de strijdkrachten ergens binnenvielen en de vijand zich had teruggetrokken, alles moest worden vernietigd. Er mocht geen ontsnapping mogelijk zijn.

-De Liberiaanse overheid heeft de aanvallen gesteund met wapens en vervoer. Er werd onder meer gebruik gemaakt van Kalasjnikovs, RPG's, artillerie en mortieren.

-[medeverdachte 3], hoofd van de SSS en adviseur bij OTC-security, heeft in november 2000 het bevel gegeven aan diverse Liberiaanse bevelhebbers om Guéckédou in december 2000 aan te vallen. Op 6 december 2000 is een operatie uitgevoerd waarbij het toen florerende/bloeiende marktdorp Guéckédou werd aangevallen. Een hevig gevecht heeft plaatsgevonden bij Guéckédou. De Liberiaanse gecombineerde strijdkrachten hebben zich na de hevige gevechten moeten terugtrekken.

-In vrijwel de gehele maand januari 2001 vonden er aanvallen plaats in (de omgeving van) Guéckédou waardoor vluchtelingen niet meer geholpen konden worden en er een onveilige situatie is ontstaan.

-Eind februari 2001, op een marktdag in Guéckédou, heeft wederom een operatie van de Liberiaanse gecombineerde strijdkrachten en de RUF plaatsgevonden. Bij de operatie werd Guéckédou eerst omsingeld door de Liberiaanse gecombineerde strijdkrachten en vervolgens is de stad bestookt met zware wapens (onder andere mortieren en RPG's), hierdoor zijn veel burgers gedood. Daarna zijn de strijders van de gecombineerde strijdkrachten de stad ingetrokken en hebben gruweldaden (oorlogsmisdrijven) gepleegd tegen de bevolking.

-De Standard Operations Procedure van de operaties was "to destroy" en "kill everybody". Bij beide operaties (6 december 2000 en februari 2001) zijn honderden strijders verzameld, die onder (opper)bevel stonden van (onder meer) [mededader 3] en [mededader 2].

-Strijders van de Liberiaanse gecombineerde strijdkrachten verklaren dat een massaslachting of bloedbad is aangericht onder de bevolking van Guéckédou. Getuigen hebben verklaard zich schuldig te hebben gemaakt aan, ooggetuige te zijn geweest van, dan wel direct van de daders en/of slachtoffers te hebben gehoord over (onder meer) de volgende door de Liberiaanse strijdkrachten meermalen begane gruwelijkheden:

-Burgers zijn gericht doodgeschoten.

-Burgers zijn slachtoffer geworden van spervuur.

-Huizen zijn in brand zijn gestoken, terwijl er nog burgers in de huizen zaten.

-Drie burgers zijn onthoofd, door met een oorlogsmes hun hoofden eraf te snijden.

-Baby's zijn met hun hoofden tegen de muur geslagen/gegoot tot hun schedels verbrijzelden.

-Levende baby's zijn in een put gegoot.

-Burgers zijn in een huis gedreven, werden opgesloten en vervolgens werd een granaat nabinnen gegoot.

-Vrouwen zijn verkracht.

-Bezittingen van burgers zijn geplunderd.

-Burgers zijn gemarteld.

-Door de gevechten is vrijwel de gehele bevolking van Guéckédou gevlucht of gesneuveld. Eind maart 2001 was de stad in puin en de watervoorziening vervuild. In de straten lagen lichamen en zieke heerste onder de weinige burgers die nog aanwezig waren. De vernietiging die plaats had gevonden was het gevolg van enerzijds de gevechten, maar ook van plunderingen en doorzoekingen en de vernielingen die daarmee gepaard gingen.

- Uit de verklaringen van getuigen [medeverdachte 7], [medeverdachte 5], [medeverdachte 6], [medeverdachte 8], [medeverdachte 4] en [getuige 4], in onderling verband en samenhang bezien, blijkt dat personeel van OTC en RTC zich heeft aangesloten bij de Liberiaanse gecombineerde strijdkrachten ten behoeve van de aanvallen op Guéckédou.

-Diverse personen betrokken bij OTC/RTC waren strategisch/operationeel betrokken bij de aanvallen op Guéckédou.

-[medeverdachte 3] , hoofd van de SSS en adviseur bij OTC-security, wordt als (algehele) bevelhebber van de strijdkrachten aangeduid en als de directe opdrachtgever voor de operatie op 6 december 2000.

-[medeverdachte 2], directeur van de NPA en hoofd van OTC-security, was als bevelhebber bij de operaties betrokken en heeft OTC-personeel naar Guéckédou gestuurd.

- [medeverdachte 1], de voormalige generaal van NPFL en resident manager van RTC en OTC, heeft eveneens OTC/RTC-personeel naar Guéckédou gestuurd en was direct betrokken bij de distributie van wapens aan de Liberiaanse gecombineerde strijdkrachten.

- Zowel [medeverdachte 2] als [medeverdachte 3] hebben in verschillende bewoordingen gezegd dat niemand in leven mocht blijven, er geen verschil was tussen burgers en militairen en totale vernietiging moest plaatsvinden. Iedereen die zich verzette was de vijand en daarmee mochten de strijders doen wat ze wilden. Hierbij is ook het bevel “no baby on target” gegeven, een uitspraak die werd gedaan door Charles Taylor en regelmatig aan het front is herhaald door de bevelhebbers van de strijdkrachten. Daarmee werd bedoeld dat er geen regels waren hoe om te gaan met burgers; niets en niemand mocht worden ontzien, zelfs geen baby’s.

-Uit diverse getuigenverklaringen blijkt dat strijders van OTC en RTC wapens en munitie gebruikten die door de [schip 1] de haven van Buchanan zijn ingebracht. Ook zijn deze wapens en munitie onder de Liberiaanse gecombineerde strijdkrachten verdeeld. Het gaat om dezelfde type wapens (AK 47’s, RPG’s en GMG’s) als waarover getuigen hebben verklaard die (ook) betrokken waren bij het uitladen van de wapens in de haven van Buchanan.

- Naast de Executive Mansion en de White Flower in Monrovia, was het RTC-kamp Bomi Wood, nabij Tubmanburg een belangrijk verzamelpunt van wapens en munitie afkomstig van de [schip 1] . Tevens werden daar die wapens en munitie verdeeld onder de bevelhebbers van de

Liberiaanse gecombineerde strijdkrachten. Zoals reeds overwogen was ook [medeverdachte 1] daarbij betrokken.”

28.7.

Ten behoeve van de bewezenverklaringen heeft het hof onder meer als bewijsmiddel (27) een in de Engelse taal gesteld logboek voor het bewijs gebezigd, waaruit blijkt dat (het hof heeft vastgesteld dat) de Antarctic Mariner in Buchanan heeft gelegen in de periode 12 augustus 2000 tot 29 augustus 2000.

28.8.

Een blik over de papieren muur leert ons dat uit het in §5 bedoelde proces-verbaal direct volgt dat uit correspondentie blijkt dat verdachte van 6 tot 17 augustus 2000 in diverse Afrikaanse landen, niet zijnde Liberia, heeft verbleven. Voorts blijkt uit het paspoort van verdachte dat hij op 21 augustus 2000 naar Indonesië is gegaan, welk land hij op 24 augustus 2000 weer heeft verlaten. Daarnaast blijkt uit creditcardgegevens dat hij op 28 en 29 augustus 2000 uitgaven heeft gedaan in Singapore. Nadere beschouwing van het proces-verbaal levert op dat in de betreffende periode van bijna iedere dag uit ‘amex-uitgaven’ (credit card gegevens); correspondentie en cash-uitgaven rechtstreeks volgt dat verdachte in Brazzaville (Congo; tot en met 14 augustus), Abidjan (Ivoorkust), Londen, Indonesië en Singapore heeft verbleven en niet in Liberia, laat staan Buchanan. Van 15 en 16 augustus zijn geen gegevens bekend; wel volgt uit correspondentie dat verdachte op 13 augustus aangeeft Brazzaville te zullen verlaten en dat hij op 17 augustus in Abidjan zal zijn, hetgeen gestaafd wordt door de betreffende gegevens. Het is niet alleen onlogisch dat verdachte tussendoor, op 15 en 16 augustus, meer dan 10.000 km vliegt/rijdt, maar zelfs (gelet alleen al op vluchttijden; overstappen naar eventuele aansluitende vluchten; vervoer per auto) feitelijk onmogelijk. Dit is ook het geval in de periode tussen 24 augustus (Indonesië) en 28 augustus (Singapore).

28.9.

Zelfs indien het bovenstaande wordt genegeerd kan niet er niet aan worden voorbijgegaan dat (in hoger beroep door de verdediging ook is aangevoerd dat) in het hierboven aangehaalde proces verbaal verbalisanten relateren dat géén enkele getuige heeft verklaard dat verdachte in die periode in de haven van Buchanan is geweest. Zo wordt in het in de bewijsoverwegingen van het hof bedoelde proces-verbaal gesteld:

“Er is door geen enkele getuigen verklaard dat verdachte [verdachte] is gezien in de haven van Buchanan in bovengenoemde periode”.

28.10.

De overweging van het hof, inhoudende dat op grond van de creditcardtransacties, de reisbewegingen en de correspondentie niet kan worden uitgesloten dat verdachte in de periode dat de Antarctic Mariner in de haven was ook in de haven van Buchanan is geweest, is feitelijk juist. Echter, enkel omdat op basis van die gegevens *niet uitgesloten* kan worden dat verdachte in die periode in de haven van Buchanan is geweest, kan en mag niet worden afgeleid dat verdachte *dús* aanwezig is geweest en zodoende (mede) op grond hiervan het verweer, inhoudende dat verdachte geen wetenschap heeft gehad van het invoeren van wapens, weerleggen. Dit is van belang bij alle ten laste gelegde feiten, maar deze misslag springt bijzonder in het oog en speelt in het bijzonder ten aanzien van feit 1, de strijd om Guéckédou, en wel om het volgende.

28.11.

Zoals hierboven (middel 27 §6) is aangegeven heeft het hof vastgesteld dat de strijd om en rond Guéckédou is begonnen in 1999 en dat de in de bewezenverklaring (feit 1A) genoemde [medeverdachte 3] in november 2000 het bevel heeft gegeven Guéckédou aan te vallen hetgeen op 6 december 2000 ook heeft plaatsgevonden. Daarbij zou volgens het hof gebruik zijn gemaakt van wapens die door de Antarctic Mariner de haven van Buchanan zijn binnengebracht. Gelet op de omstandigheid dat nergens uit blijkt dat verdachte aanwezig is geweest in de haven van Buchanan in augustus 2000, zijnde het enige moment waarop het schip wapens heeft kunnen leveren die voorafgaande aan de strijd om Guéckédou gebruikt konden worden, is de bewezenverklaring van feit 1 onvoldoende met redenen omkleed.

HOOFDSTUK 6: WETENSCHAP OORLOGSMISDADEN

Vanwege de leesbaarheid van de schriftuur en samenhang tussen diverse klachten, zullen hieronder in één middel diverse klachten naar voren worden gebracht.

Middel 29: wetenschap oorlogsmisdaden

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 359 en 415 Sv, alsmede beginselen van een behoorlijke procesorde, en wel om het navolgende:

Aan verdachte is onder feiten 1 tot en met 3 ten laste gelegd dat hij (zeer verkort zakelijk weergegeven) medeplichtig is geweest aan het door anderen, te weten (onder meer) [medeverdachte 4], [medeverdachte 5], [medeverdachte 6], [medeverdachte 7], [medeverdachte 8], [medeverdachte 10], [medeverdachte 11] en anderen plegen van oorlogsmisdrijven, gepleegd te Guéckédou (2000 en 2001) (feit 1) en Voinjama (2001 en 2002) (feit 2) en Kolahun (2001 en 2002) (feit 3). Verdachte heeft ontkend zich aan de feiten schuldig te hebben gemaakt en wetenschap te hebben gehad van de door anderen te plegen misdrijven.

De rechtbank heeft in eerste aanleg [medeverdachte 4], [medeverdachte 5], [medeverdachte 6], [medeverdachte 7], [medeverdachte 8], [medeverdachte 10] en [medeverdachte 11], die eerder bij opsporingsambtenaren belastend over verdachte hebben verklaard, gehoord, althans doen horen door de rechter-commissaris. De rechtbank heeft verdachte van de ten laste gelegde feiten vrijgesproken. In het vonnis heeft de rechtbank daartoe onder meer overwogen dat (verkort zakelijk weergegeven) onvoldoende bewijs van wetenschap en betrokkenheid van verdachte aanwezig is en dat de door getuigen afgelegde belastende verklaringen over betrokkenheid en wetenschap van verdachte onbetrouwbaar zijn.

Het hof Den Haag heeft verdachte (vervolgens) eveneens van de ten laste gelegde feiten vrijgesproken en daarbij (eveneens) overwogen en geoordeeld dat (verkort zakelijk weergegeven) onvoldoende bewijs van wetenschap en betrokkenheid van verdachte aanwezig is en dat de door getuigen afgelegde belastende verklaringen over betrokkenheid en wetenschap van verdachte onbetrouwbaar zijn.

In het onderhavige hoger beroep heeft het hof Den Bosch de dagvaarding of oproeping van de getuigen [medeverdachte 5], [medeverdachte 6], [medeverdachte 7], [medeverdachte 8], [medeverdachte 10] en [medeverdachte 11] niet gelast. In het arrest heeft het hof de ten laste gelegde feiten bewezen verklaard en voor het bewijs gebruik gemaakt van de door deze getuigen bij opsporingsambtenaren en rechter-commissaris afgelegde verklaringen. Het klaarblijkelijke oordeel van het hof, dat het hof hiertoe in staat was zonder zelf de dagvaarding of oproeping van de getuigen te gelasten, getuigt van een onjuiste rechtsopvatting, nu een dergelijke handelswijze i.c. in strijd is met art. 6 EVRM en/of beginselen van een behoorlijke procesorde. Het onderzoek in hoger beroep en het daarop gebaseerde arrest zijn derhalve nietig, althans zijn de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen omkleed.

De bewezenverklaringen zijn voorts onvoldoende met redenen omkleed nu uit de bewezenverklaringen niet volgt welke persoon/personen de bewezenverklarde misdrijven heeft/hebben gepleegd. Daarnaast zijn de bewezenverklaringen van de feiten 1 en 2 onvoldoende met redenen omkleed nu ten aanzien van feit 1 bewezen is verklaard dat vrouwen zijn verkracht, terwijl dit niet volgt uit de in de bewezenverklaring beschreven handelingen. Daarnaast is ten aanzien van feit 2 bewezen verklaard dat *burgers* vrouwen hebben verkracht en bezittingen van burgers en/of leden van de strijdkrachten hebben geplunderd.

In het arrest heeft het hof voorts ten onrechte overwogen dat verdachte bekend was met het ook toen alom bekende gewelddadige karakter van de gewapende strijders van het toenmalige regime van Charles Taylor nu uit de door het hof gebezigde bewijsmiddelen niet, althans niet zonder meer kan volgen dat destijds alom het gewelddadige karakter van die strijders bekend was en/of dat (ook) verdachte daarmee bekend was, zodat de bewezenverklaring onvoldoende met redenen is omkleed.

Ter terechtzitting in hoger beroep is voorts door de verdediging aangevoerd dat verdachte geen wetenschap heeft gehad over de wijze waarop troepen en/of soldaten van Charles Taylor hebben gevochten; uit diverse rapporten van de VN en/of andere instanties volgt dat destijds niet algemeen bekend was dat (verkort zakelijk weergegeven) troepen/soldaten van Charles Taylor zich schuldig zouden hebben gemaakt aan (verkort zakelijk weergegeven) oorlogsmisdaden en dat ten tijde van de gedragingen van verdachte slechts bekend was dat de tegen Charles Taylor opererende strijdkrachten zich aan oorlogsmisdrijven schuldig maakten. In het arrest heeft het hof dit verweer, wat in strijd is met de bewezenverklaringen maar niet met de bewijsmiddelen, niet weerlegd, zodat de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen zijn omkleed.

Toelichting

29.1.

Aan verdachte is onder de feiten 1 tot en met 3 (onder meer) ten laste gelegd dat hij medeplichtig is geweest aan het door anderen plegen van (verkort zakelijk weergegeven) oorlogsmisdrijven. De oorlogsmisdrijven zouden in het jaar 2000 en 2001 te Guéckédou zijn gepleegd door (onder meer)

[medeverdachte 2], [medeverdachte 3], [medeverdachte 4], [medeverdachte 5], [medeverdachte 6], [medeverdachte 7] en [medeverdachte 8] (feit 1). In het jaar 2001 en 2002 zouden te Voinjama oorlogsmisdrijven gepleegd zijn door eerder genoemde [medeverdachte 2], [medeverdachte 9] en anderen (feit 2). In 2001 en 2002 zouden te Kolahun oorlogsmisdrijven zijn gepleegd door [medeverdachte 2], [medeverdachte 8], [medeverdachte 10], [medeverdachte 11] en anderen (feit 3).

29.2.

Verdachte heeft in eerste aanleg en nadien ontkend zich schuldig te hebben gemaakt aan het ten laste gelegde. Verdachte heeft ontkend betrokken te zijn geweest bij enig misdrijf; voorts heeft hij ontkend wetenschap te hebben gehad van door anderen (mogelijk) gepleegde (oorlogs)misdrijven. Hij wordt hierin bijgevallen door de in de bewezenverklaringen genoemde [medeverdachte 2], destijds bevelhebber in het leger van Charles Taylor:

“[Verdachte] ging niet naar het front. Ik was op alle plaatsen waar gevochten werd. [Verdachte] kon niet naar het front.”(aangehaald/ geciteerd in pleitnotities d.d 17 maart 2016).

29.3.

De in de bewezenverklaringen genoemde [medeverdachte 4] en [medeverdachte 9], [medeverdachte 5], [medeverdachte 6], [medeverdachte 7], [medeverdachte 8], [medeverdachte 10] en [medeverdachte 11] hebben tegenover opsporingsambtenaren verklaringen afgelegd. In een aantal van deze verklaringen hebben de getuigen verklaard dat verdachte wapens heeft geleverd aan (troepen) van Charles Taylor; aanwezig is geweest bij de verdeling van die wapens; bepaalde kampen heeft bezocht; militairen en anderen die verbonden waren aan Charles Taylor heeft aangemoedigd en betalingen heeft verricht e.d. In eerste aanleg heeft de rechtbank Den Haag op verzoek van de verdediging er voor zorg gedragen dat de getuigen door een rechter-commissaris zijn gehoord. Vervolgens heeft de verdediging in eerste aanleg (en in hoger beroep) uitvoerig, per getuige, aangevoerd dat en waarom de belastende verklaringen van de getuigen onbetrouwbaar zijn en waarom een bewezenverklaring niet op deze verklaringen kon worden gebaseerd. Hierbij is (uitvoerig, gedocumenteerd en onderbouwd) gewezen op inconsistenties, tegenstrijdigheden in en tussen die verklaringen en feitelijke onwaar- en onmogelijkheden (zie onder meer de middelen 10, 11, 13 en 15).

29.4.

De rechtbank Den Haag heeft verdachte vervolgens vrijgesproken van de onder 1, 2 en 3 ten laste gelegde feiten. In het vonnis heeft de rechtbank de vrijspraken nader gemotiveerd. Het vonnis is hierboven (zie hoofdstuk 1 §VI) letterlijk geciteerd en weergegeven. Uit het vonnis blijkt dat de rechtbank de feitelijke betrokkenheid en wetenschap van verdachte onvoldoende heeft kunnen vaststellen. De rechtbank heeft daarbij onder meer overwogen en vastgesteld dat omtrent de wetenschap en betrokkenheid ‘zeer wisselende en soms tegenstrijdige verklaringen zijn afgelegd’. Ten aanzien van de feiten onder 2 en 3 heeft de rechtbank daarnaast vastgesteld dat (onder meer) getuigenverklaringen veelal niet op dezelfde gebeurtenissen zien. Dat bij een aantal feiten mogelijk beveiligingsmedewerkers van OTC/RTC betrokken zouden zijn geweest is daarnaast onvoldoende nu [medeverdachte 2] zowel bevelhebber van de strijdkrachten van Liberia was als hoofd van de beveiliging van OTC was. Voorts zouden de vermeend aan Taylor geleverd wapens ook aangewend kunnen worden voor toegestane handelingen.

29.5.

Zoals hierboven (hoofdstuk 1 §VII) is weergegeven, heeft het hof Den Haag verdachte eveneens vrijgesproken van (alle) ten laste gelegde feiten. Ook het hof Den Haag heeft daarbij (onder meer) (uitvoerig en onderbouwd) gewezen op vele tegenstrijdigheden in en tussen de belastende getuigenverklaringen. Voorts heeft het hof geconstateerd dat sommige belastende verklaringen aan de hand van andere gegevens/omstandigheden gewoonweg onjuist en/of ongeloofwaardig waren en als ‘drijfzand’ zijn te beschouwen.

29.6.

Anders dan de rechtbank en het hof Den Haag heeft het hof 's-Hertogenbosch de feiten 1, 2 en 3 bewezen verklaard. In het arrest heeft het hof bewezen verklaard:

“1A.

[medeverdachte 2] en/of [medeverdachte 3] en/of [medeverdachte 4] en/of [medeverdachte 5] en/of [medeverdachte 6] en/of [medeverdachte 7] en/of [medeverdachte 8] en/of (een) ander(en), op tijdstippen in het jaar 2000 en 2001, te Guéckédou, tezamen en in vereniging, telkens de wetten en de gebruiken van de oorlog heeft/hebben geschonden,

terwijl van die feiten de dood of zwaar lichamelijk letsel van (een) ander(en) te duchten was en/of

die feiten een onmenselijke behandeling inhielden en/of

die feiten plundering inhielden en/of

terwijl die feiten de dood van (een) ander(en) ten gevolge heeft/hebben gehad en/of

die feiten verkrachting inhielden en/of

hierin bestaande dat [medeverdachte 2] en/of [medeverdachte 3] en/of [medeverdachte 4] en/of

[medeverdachte 5] en/of [medeverdachte 6] en/of [medeverdachte 7] en/of

[medeverdachte 8] en/of (een) ander(en) toen en aldaar

in strijd met het internationaal gewoonterecht (in het bijzonder het gewoonterechtelijk verbod op het uitvoeren van aanvallen die geen onderscheid maken tussen militairen en burgers en/of marteling en/of onmenselijke behandeling en/of verkrachting en/of plundering en/of geweldpleging ten aanzien van burgers) en/of het bepaalde in het “gemeenschappelijk” artikel 3 van de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949,

als deelnemers aan een gewapend conflict op het grondgebied van Guinee

meermalen een aanslag op het leven hebben gepleegd en/of lichamelijke geweldpleging en/of wrede onmenselijke behandeling en/of marteling en/of verkrachting, en/of plundering

heeft/hebben gepleegd, ten aanzien van personen die toen niet (meer) rechtstreeks aan de vijandelikheden deelnam(en), te weten burgers,

welke aanslag(en) op het leven en/of lichamelijke geweldpleging en/of wrede onmenselijke behandeling en/of marteling en/of verkrachting, en/of plundering (onder meer) hierin bestonden dat genoemde personen, tezamen en in vereniging, opzettelijk

- met RPG's en mortieren en/of andere vuurwapens willekeurig de stad Guéckédou hebben beschoten zonder onderscheid te maken tussen militairen en burgers, in de wetenschap dat deze wijze van aanval een buitensporig verlies van mensenlevens, verwondingen van burgers en schade aan burgerobjecten zou veroorzaken en/of

- (gericht) heeft/hebben geschoten op burgers en/of

- huizen in brand hebben gestoken waarin zich nog burgers bevonden en/of

- bij drie burgers het hoofd hebben afgesneden en/of baby's tegen muren hebben gegooid en/of baby's in een put hebben gegooid en/of

- burgers in hun huis bijeen hebben gedreven en vervolgens een granaat naar binnen hebben gegooid

ten gevolge waarvan

- voornoemde burgers zijn overleden en/of

- vrouwen hebben verkracht en/of

- bezittingen van burgers en/of (van) (leden van de) strijdkrachten hebben geplunderd

tot het plegen van welke misdrijven hij, verdachte, in de periode van 1 augustus 2000 tot en met 31 december 2001 te Buchanan en/of Monrovia en/of elders in Liberia, opzettelijk middelen heeft verschaft

immers hebben hij, verdachte, president van de Oriental Timber Company en eigenaar en directeur van de Royal Timber Company, toen en aldaar opzettelijk:

- wapens, te weten AK-47's en RPG's en GMG's en munitie behorend bij voornoemde wapens, geleverd aan Charles Taylor en/of diens strijdkrachten, en

- eigen personeelsleden in dienst van de bedrijven Oriental Timber Company (OTC) en de Royal Timber Company (RTC) ter beschikking gesteld voor de gewapende strijd en

- eigen personeelsleden in dienst van de bedrijven Oriental Timber Company (OTC) bedreigd met ontslag indien deze personeelsleden niet zouden deelnemen aan de gewapende strijd en

- vrachtwagens en (pick-up) trucks, ter beschikking gesteld aan Charles Taylor en/of diens strijdkrachten, ten behoeve van het vervoer van strijdkrachten en wapens en munitie, en

- een RTC kamp, in elk geval een ontmoetingsplaats, ter beschikking gesteld aan

Charles Taylor en/of diens strijdkrachten;

2A.

[medeverdachte 2] en/of [medeverdachte 9] en/of (een) ander(en) op tijdstippen in het jaar 2001 en 2002, te Voinjama, althans in de omgeving van Voinjama, tezamen en in vereniging, telkens de wetten en de gebruiken van de oorlog heeft/hebben geschonden,

terwijl van die feiten de dood of zwaar lichamelijk letsel van (een) ander(en) te duchten was en/of

die feiten een onmenselijke behandeling inhielden en/of

die feiten plundering inhielden en/of

terwijl die feiten de dood van (een) ander(en) ten gevolge heeft/hebben gehad en/of

die feiten verkrachting inhield(en) en/of

hierin bestaande dat [medeverdachte 2] en/of [medeverdachte 9] en/of (een) ander(en) toen en aldaar in strijd met het internationaal gewoonterecht (in het bijzonder het gewoonterrechtelijk verbod op het uitvoeren van aanvallen die geen onderscheid maken tussen militairen en burgers en/of onmenselijke behandeling en/of verkrachting en/of plundering en/of geweldpleging ten aanzien van burgers) en/of het bepaalde in het "gemeenschappelijk" artikel 3 van de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949, als deelnemers aan, een

niet-internationaal gewapend conflict op het grondgebied van Liberia

meermalen een aanslag op het leven heeft/hebben gepleegd en/of lichamelijke geweldpleging, en/of wrede onmenselijke behandeling en/of verkrachting, en/of plundering heeft/hebben gepleegd, ten aanzien van personen die toen niet (meer) rechtstreeks aan de vijandelijkheden deelnamen, te weten burgers,

welke aanslag(en) op het leven en/of lichamelijke geweldpleging en/of wrede onmenselijke behandeling en/of verkrachting, en/of plundering (onder meer) hierin bestonden dat genoemde personen, tezamen en in vereniging met anderen, opzettelijk (gericht) hebben geschoten op burgers ten gevolge waarvan voornoemde burgers

- zijn overleden en/of

- vrouwen hebben verkracht en/of

bezittingen van burgers en/of (van) (leden van de) strijdkrachten hebben geplunderd,

tot het plegen van welke misdrijven hij, verdachte, in de periode van 1 augustus 2000 tot en met 31 december 2002 te Buchanan en/of Monrovia en/of Voinjama en/of elders in Liberia, opzettelijk middelen heeft verschaft

immers hebben hij, verdachte, president van de Oriental Timber Company en eigenaar en directeur van de Royal Timber Company toen en aldaar opzettelijk

- wapens, te weten AK-47's en RPG's en GMG's en munitie behorend bij voornoemde wapens, geleverd aan Charles Taylor en/of diens strijdkrachten, en

- eigen personeelsleden in dienst van de bedrijven Oriental Timber Company (OTC) en de Royal Timber Company (RTC) ter beschikking gesteld voor de gewapende strijd en

- eigen personeelsleden in dienst van de bedrijven Oriental Timber Company (OTC) gedreigd met ontslag indien deze personeelsleden niet zouden deelnemen aan de gewapende strijd en

- vrachtwagens en (pick-up) trucks, ter beschikking gesteld aan Charles Taylor en/of diens strijdkrachten, ten behoeve van het vervoer van strijdkrachten en wapens en munitie, en

- een RTC kamp, in elk geval een ontmoetingsplaats, ter beschikking gesteld aan

Charles Taylor en/of diens strijdkrachten;

3A.

[medeverdachte 2] en/of [medeverdachte 8] en/of [medeverdachte 10] en/of [medeverdachte 11] en/of (een) ander(en), op tijdstippen in het jaar 2001 en 2002, te Kolahun, althans in de omgeving van Kolahun, tezamen en in vereniging, telkens de wetten en de gebruiken van de oorlog heeft/hebben geschonden,

terwijl die feiten de dood of zwaar lichamelijk letsel van (een) ander(en) te duchten was en/of

die feiten een onmenselijke behandeling inhield(en) en/of

die feiten plundering inhield(en) en/of

die feiten de dood van (een) ander(en) ten gevolge heeft/hebben gehad en/of

die feiten verkrachting inhield(en) en/of,

die feiten geweldpleging met verenigde krachten tegen een (of meer) perso(o)n(en) inhield(en),

hierin bestaande dat [medeverdachte 2] en/of [medeverdachte 8] en/of [medeverdachte 10] en/of

[medeverdachte 11] en/of (een) ander(en) toen en aldaar in strijd met het internationaal gewoonterecht (in het bijzonder het gewoonterrechtelijk verbod op het uitvoeren van aanvallen die geen onderscheid maken tussen militairen en burgers en/of marteling en/of onmenselijke behandeling en/of verkrachting en/of plundering en/of geweldpleging ten aanzien van burgers) en/of het bepaalde in het "gemeenschappelijk" artikel 3 van de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949, als deelnemers aan een niet-internationaal gewapend conflict op het grondgebied van Liberia

meermalen een aanslag op het leven hebben gepleegd en/of lichamelijke geweldpleging en/of wrede onmenselijke behandeling en/of marteling en/of verkrachting, en/of plundering heeft/hebben gepleegd, ten aanzien van personen die toen niet (meer) rechtstreeks aan de vijandelijkheden deelnamen), te weten burgers,

welke aanslag(en) op het leven en/of lichamelijke geweldpleging en/of wrede (onmenselijke) behandeling en/of marteling en/of verkrachting, en/of plundering (onder meer) hierin bestonden dat genoemde leden, tezamen en in vereniging met anderen, opzettelijk

- burgers in de plaats Kolahun willekeurig hebben bestookt met granaten voor een lange duur, en/of

- (gericht) heeft/hebben geschoten op burgers en/of

- burgers opdracht hebben gegeven zich uit te kleden en op de grond te gaan liggen en vervolgens voornoemde personen hebben geëxecuteerd en/of

- huizen in brand hebben gestoken waarin zich nog burgers bevonden,

ten gevolge waarvan voornoemde burgers zijn overleden en letsel hebben ondervonden en/of

- vrouwen en/of kinderen hebben verkracht en/of

- twee mannen op een zolder hebben opgesloten en vervolgens onder deze zolder een baal peper in brand hebben gestoken waardoor voornoemde mannen dreigden te stikken, terwijl het feit een onmenselijke behandeling inhield en/of

- bezittingen van burgers en/of (van) (leden van de) strijdkrachten hebben geplunderd,

tot het plegen van welke misdrijven hij, verdachte, in de periode van 1 augustus 2000 tot en met 31 december 2002 te Buchanan en/of Monrovia en/of Kolahun en/of elders in Liberia, opzettelijk middelen heeft verschaft

immers hebben hij, verdachte, president van de Oriental Timber Company en eigenaar en directeur van de Royal Timber Company, en zijn mededaders toen en aldaar opzettelijk

- wapens, te weten AK-47's en RPG's en GMG's en munitie behorend bij voornoemde wapens, geleverd aan Charles Taylor en/of diens strijdkrachten, en

- eigen personeelsleden in dienst van de bedrijven Oriental Timber Company (OTC) en de Royal Timber Company (RTC) ter beschikking gesteld voor de gewapende strijd en

- eigen personeelsleden in dienst van de bedrijven Oriental Timber Company (OTC) bedreigd met ontslag indien deze personeelsleden niet zouden deelnemen aan de gewapende strijd en

- vrachtwagens en (pick-up) trucks, ter beschikking gesteld aan Charles Taylor en/of diens strijdkrachten, ten behoeve van het vervoer van strijdkrachten en wapens en munitie, en

- een RTC kamp, in elk geval een ontmoetingsplaats, ter beschikking gesteld aan

Charles Taylor en/of diens strijdkrachten

29.7.

Uit de bewezenverklaringen volgt niet welke persoon/personen de bewezen verklaarde misdrijven/het bewezen verklaarde oorlogsmisdrijf heeft/hebben gepleegd. Telkens is immers bewezen verklaard dat “[medeverdachte 2] en/of () en/of () en/of () en/of (een) ander(en)” de misdrijven/het misdrijf heeft gepleegd. Ten aanzien van de feitelijke gedragingen is immers daarnaast telkens overwogen dat het gaat om bijvoorbeeld “marteling en/of onmenselijke behandeling en/of verkrachting en/of plundering en/of geweldpleging ten aanzien van burgers”. Gelet op deze onduidelijkheid voldoen de bewezenverklaringen niet aan de daaraan te stellen eisen zodat reeds hierom de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen zijn omkleed.

29.8.

Ook op een ander punt zijn de bewezenverklaringen onduidelijk. Zo is ten aanzien van feit 1 in de bewezenverklaring vermeld:

“welke aanslag(en) op het leven en/of lichamelijke geweldpleging en/of wrede onmenselijke behandeling en/of marteling en/of verkrachting, en/of plundering (onder meer) hierin bestonden dat genoemde personen, tezamen en in vereniging, opzettelijk

- met RPG's en mortieren en/of andere vuurwapens willekeurig de stad Guéckédou hebben beschoten zonder onderscheid te maken tussen militairen en burgers, in de wetenschap dat deze wijze van aanval een buitensporig verlies van mensenlevens, verwondingen van burgers en schade aan burgerobjecten zou veroorzaken en/of

- (gericht) heeft/hebben geschoten op burgers en/of

- huizen in brand hebben gestoken waarin zich nog burgers bevonden en/of

- bij drie burgers het hoofd hebben afgesneden en/of baby's tegen muren hebben gegooid en/of baby's in een put hebben gegooid en/of

- burgers in hun huis bijeen hebben gedreven en vervolgens een granaat naar binnen hebben gegooid

ten gevolge waarvan

- voornoemde burgers zijn overleden en/of

- vrouwen hebben verkracht en/of

- bezittingen van burgers en/of (van) (leden van de) strijdkrachten hebben geplunderd”

Gesteld wordt dat de bewezenverklaarde handelingen tot gevolg hebben dat ‘vrouwen hebben verkracht’ en/of ‘bezittingen van burgers en/of van leden van strijdkrachten hebben geplunderd’, terwijl de bewezenverklaarde handelingen/gedragingen niet (zonder meer) tot die bewezenverklaarde gevolgen kunnen leiden. Het gaat immers om handelingen/gedragingen als het willekeurig met

vuurwapens schieten, het neerschieten van burgers, het doden van baby's en het in brand steken van huizen, zodat ook om die reden de bewezenverklaring onvoldoende met redenen is omkleed.

29.9.

Ten aanzien van feit 2 is in de bewezenverklaring vermeld:

“welke aanslag(en) op het leven en/of lichamelijke geweldpleging en/of wrede onmenselijke behandeling en/of verkrachting, en/of plundering (onder meer) hierin bestonden dat genoemde personen, tezamen en in vereniging met anderen, opzettelijk (gericht) hebben geschoten op burgers ten gevolge waarvan voornoemde burgers

- zijn overleden en/of

- vrouwen hebben verkracht en/of

bezittingen van burgers en/of (van) (leden van de) strijdkrachten hebben geplunderd”

Dat ten gevolge van de bewezen verklaarde feiten burgers zijn overleden is begrijpelijk, maar onduidelijk is waarom door die feiten burgers ‘vrouwen hebben verkracht en/of bezittingen van burgers en/of leden van de strijdkrachten hebben geplunderd’, zodat om deze reden de betreffende bewezenverklaringen onvoldoende met redenen zijn omkleed.

29.10.

In feit 1 heeft het hof bewezen geacht dat [medeverdachte 2] en/of [medeverdachte 3] en/of [medeverdachte 4] en/of [medeverdachte 5] en/of [medeverdachte 6] en/of [medeverdachte 7] en/of [medeverdachte 8] en/of (een) of meer ander(en) oorlogsmisdrijven hebben gepleegd. In feit 2 heeft het hof bewezen geacht dat deze misdrijven gepleegd zijn door [medeverdachte 2] en/of [medeverdachte 9] ‘en/of (een) of meer ander(en)’. In feit 3 heeft het hof bewezen geacht dat de oorlogsmisdrijven gepleegd zijn door [medeverdachte 2] en/of [medeverdachte 8] en/of [medeverdachte 10] en/of [medeverdachte 11] ‘en/of (een) of meer ander(en)’. Bewezen is voorts dat verdachte aan deze delicten medeplechtig is geweest.

29.11.

In het arrest heeft het hof de bewezen verklaringen nader gemotiveerd. In het arrest heeft het hof overwogen:

L. Bewijsoverwegingen met betrekking tot de betrokkenheid van verdachte bij de oorlogsmisdrijven

Met betrekking tot de rol van verdachte in, dan wel betrokkenheid bij vorenbedoelde oorlogsmisdrijven is op grond van al hetgeen hiervoor is overwogen en hetgeen overigens uit de bewijsmiddelen blijkt, vast komen te staan dat hij:

- in de bewezenverklaarde periodes eigenaar was van RTC en president was van OTC;

- in de periode 2000 tot 2003, met het bedrijf OTC, actief betrokken is geweest bij het invoeren van wapens met de Antarctic Mariner in de haven van Buchanan en ook wapens heeft geleverd aan (het regime van) Charles Taylor (zie H. tot en met H.6);

- personeel van de bedrijven, OTC en RTC, ter beschikking heeft gesteld om de wapens en munitie uit te laden, maar ook te vervoeren naar 'the Loop' in Buchanan, the Executive Mansion en White Flower in Monrovia en kamp Bomi Wood nabij Tubmanburg. Dat betreffen plekken waar die wapens werden opgeslagen en/of verdeeld onder verdachtes personeel en/of de Liberiaanse gecombineerde strijdkrachten

(zie H. tot en met H.6). Die wapens en munitie zijn ook door personeel van OTC/RTC, getransporteerd naar de frontlinies.

- personeel van de bedrijven, OTC en RTC, ter beschikking heeft gesteld ten behoeve van de strijd bij het gewapende conflict in Lofa County en Guéckédou. Deze personeelsleden maakten daarbij veelal gebruik van de wapens die door de bedrijven aan hen waren uitgedeeld (zie onder J.1 tot en met 4);

- heeft toegelaten dat [medeverdachte 2], [medeverdachte 3] en [medeverdachte 1], zijnde personen die nauw verbonden waren aan verdachte en die bedrijven, maar ook aan (het regime van) Charles Taylor, belangrijke rollen hebben gespeeld in het gewapende conflict in Lofa County en Guéckédou en personeel van die bedrijven hebben bevolen om deel te nemen aan gewapende conflict in Lofa County en Guéckédou

(zie onder J.1 tot en met 4);

- het RTC-kamp Bomi Wood kennelijk als bewaarplaats ter beschikking heeft gesteld voor wapens en munitie afkomstig van de Antarctic Mariner. Tevens werd deze plaats gebruikt voor het verdelen van die wapens en munitie onder de bevelhebbers aan de frontlinies van het gewapende conflict, onder meer door [medeverdachte 1] (zie onder J.1 tot en met 4);

- dat kamp meerdere keren heeft bezocht en daar ook strijders heeft aangemoedigd om te vechten;

- in de directe omgeving stond toen het bevel werd gegeven om zware wapens te gebruiken bij de aanval op Guéckédou. Verdachte heeft de soldaten uitdrukkelijk toegezegd dat er geplunderd mocht worden ("de soldaten moesten de missie volbrengen en (...) beloofde dat ze alles mochten houden wat ze na afloop zouden aantreffen").

L.1 Vrijspraak medeplegen en uitlokken oorlogsmisdrijven.

Het hof is van oordeel dat uit het vorenstaande blijkt dat verdachte derhalve een actieve en welbewuste bijdrage aan de oorlogshandelingen heeft gehad.

Het hof zal verdachte, zoals hiervoor onder D. overwogen, vrijspreken van het (mede)plegen dan wel uitlokken van de ten laste gelegde oorlogsmisdrijven, omdat er in de kern geen dan

wel onvoldoende sprake is van een gezamenlijke uitvoering, verdachte zelf geen feitelijke handelingen heeft verricht betreffende de oorlogsmisdrijven en naar de uiterlijke verschijningsvorm van de gedragingen van verdachte deze veeleer dienen te worden te gekwalificeerd als medeplichtigheid dan als medeplegen of uitlokking.

L.2 Medeplichtigheid, dubbel opzet

Om te komen tot een veroordeling ter zake van medeplichtigheid, is volgens bestendige jurisprudentie vereist dat niet alleen bewezen wordt dat verdachtes opzet gericht was op het bevorderen dan wel vergemakkelijken van dat misdrijf in de zin van artikel 48 Wetboek van Strafrecht, maar ook dat zijn opzet - al dan niet in voorwaardelijke vorm - gericht was op het door die derde gepleegde misdrijf, in casu het plegen van oorlogsmisdrijven. Niet is vereist dat de verleende hulp onontbeerlijk was of een adequate causale bijdrage aan het gronddelict is geleverd. Voldoende is dat de hulp van de medeplichtige het misdrijf daadwerkelijk heeft bevorderd of het plegen daarvan gemakkelijker heeft gemaakt.

Het hof stelt voorts vast dat vanuit internationaal strafrechtelijk perspectief de eisen die aan de bijdrage van de "aider or abettor" worden gesteld niet wezenlijk zwaarder of anders zijn.

L.2.1 Opzet op het verschaffen van middelen ter bevordering van het gewapende conflict

In de gegeven omstandigheden is het hof van oordeel dat verdachte (i) door het leveren van wapens en munitie aan het regime van Charles Taylor, (ii) door gewapend personeel te laten aansluiten bij de Liberiaanse gecombineerde strijdkrachten, (iii) door in strijd met de VN-resoluties wapens en munitie door te leveren, (iv) door RTC kamp Bomi Wood te gebruiken als verzamel- en verdeelplaats voor die wapens en munitie, verdachte zich er terdege van bewust moet zijn geweest dat bij een normale/gebruikelijke gang van zaken

- "in the ordinary cause of events"- wapens en munitie ook gebruikt gingen worden.

In de gedragingen van verdachte (zie onder andere onder L) ligt naar het oordeel van het hof dan ook mede besloten verdachtes wetenschap dat door dit handelen, de gewapende strijd in Lofa County en Guéckédou voor de Liberiaanse gecombineerde strijdkrachten werd bevorderd en gemakkelijk gemaakt, alsmede dat zijn opzet daar op was gericht. Het hof wijst in dit kader wederom op de door verdachte opgestelde brief met bestandsnaam 21228 aangemaakt op 5 september 2002⁶⁴, waaruit het hof afleidt dat verdachte (i) dicht tegen het regime van Taylor aanzit en zich daarmee verbonden voelt, (ii) meedenkt over het al dan niet importeren van wapens en (iii) het importeren van wapens legitiem acht om strijdende groepen tegen te houden. Voorts wijst het hof op verklaringen van onder meer [medeverdachte 5] en [medeverdachte 10], die hebben verklaard dat Taylor en verdachte met elkaar in White Flower spraken en daarna vervolgens de door de Antarctic Mariner ingevoerde wapens werden verdeeld aan de generaals die aan het front vochten.

L.2.2. (Voorwaardelijk) Opzet op de oorlogsmisdrijven

De vraag waarvoor het hof zich vervolgens gesteld ziet is of verdachtes opzet ook gericht was op de het plegen van oorlogsmisdrijven door derden, die hebben gehandeld ter bevordering van het gewapende

conflict of onder het mom daarvan. Verdachte heeft - inherent aan zijn stellige ontkenningen - het hof hieromtrent geen informatie verschaft. In het dossier is bovendien onvoldoende wettig en overtuigend bewijs voorhanden, om vast te stellen dat verdachte deel uitmaakte van een plan om oorlogsmisdrijven te plegen of wist dat met de wapens en munitie oorlogsmisdrijven door derden zouden worden gepleegd.

L.2.3 Kader voorwaardelijk opzet

Het hof ziet zich daarom gesteld voor de vraag of verdachte het voorwaardelijk opzet heeft gehad op de door die derden gepleegde oorlogsmisdrijven. Het hof stelt daarbij voorop dat voorwaardelijk opzet op een bepaald gevolg - zoals hier de bewezenverklaarde oorlogsmisdrijven - aanwezig is indien de verdachte zich willens en wetens heeft blootgesteld aan de aanmerkelijke kans dat dit gevolg zal intreden. De beantwoording van de vraag of een gedraging de aanmerkelijke kans op een bepaald gevolg in het leven roept, is afhankelijk van de omstandigheden van het geval. Daarbij komt betekenis toe aan de aard van de gedragingen en de omstandigheden waaronder deze zijn verricht. Het zal in alle gevallen moeten gaan om een kans die naar algemene ervaringsregels aanmerkelijk is te achten. Voor de vaststelling dat verdachte zich willens en wetens heeft blootgesteld aan zulk een kans is niet alleen vereist dat de verdachte wetenschap heeft van de aanmerkelijke kans dat het gevolg zal intreden, maar ook dat hij die kans ten tijde van de gedragingen bewust heeft aanvaard (op de koop toe heeft genomen).

L.2.4 Vastgestelde feiten en omstandigheden

Bij de beantwoording van die vragen, heeft het hof acht geslagen op de navolgende feiten en omstandigheden.

Zoals reeds eerder overwogen betreft Liberia een land dat in politiek, cultureel en sociaaleconomisch opzicht enorm verschilde en verschilt van de Nederlandse samenleving. Liberia was feitelijk in oorlogstoestand van eind 1989 tot 1997 en wederom van 1999 tot 2003. In die periodes was het land intern verscheurd door ingrijpende, met name politieke en etnische geschillen en (daarmee in dit geval gepaard gaande) gewapende conflicten, waaronder met de LURD in Lofa County en met de LURD in Guinee in Guéckédou.

Verdachte heeft verklaard dat hij begin jaren '80 al naar Liberia reisde, om handel te drijven in de voedselindustrie. Op dat moment was president Samuel Doe aan de macht (het hof: jaren 1980-1990). Op een gegeven moment is verdachte benaderd om hotel Africa in Monrovia te beheren. Hij heeft toen een twintigjarig huurcontract afgesloten. Verdachte runde tevens een BMW garage en een kleine luchtvaartmaatschappij in Liberia en had vanaf 1986 zijn eerste houtkap bedrijf, Timco. Verdachte heeft verklaard dat hij rond 1990 moest stoppen met deze activiteiten vanwege het uitbreken van de eerste burgeroorlog. Hij is toen naar Sierra Leone gevlucht. De wijze van optreden van Charles Taylor en de gruwelijkheden van de eerste burgeroorlog kunnen hem derhalve niet zijn ontgaan.

Nadat Samuel Doe was vermoord, is verdachte enige tijd later teruggekeerd naar Liberia. Naast het hotel is hij eind jaren '90, Charles Taylor was toen president, gestart met RTC en later OTC. Zoals reeds hiervoor H.3 en H.3.1 is overwogen waren de politieke, financiële en privé belangen van (het regime van) Charles Taylor, in sterke mate verstrengeld met de belangen van (de bedrijven van) verdachte. Medio 2003 is verdachte gevlucht uit Buchanan, vanwege dreigend geweld van naderende rebellen. Verdachte was geruime tijd, waaronder ten tijde van de ten laste gelegde feiten, getrouwd met [naam vrouw verdachte], een Liberiaanse vrouw.

Het hof is van oordeel dat verdachte, die ruim twee decennia regelmatig in Liberia verbleef/woonde, getrouwd was met een Liberiaanse vrouw, als belangrijk zakenman daar functioneerde, vanwege de eerste burgeroorlog is gevlucht en weer is teruggekeerd naar Liberia, contacten onderhield met de president van Liberia Charles Taylor en wiens belangen in sterke mate verstrengeld waren met (het regime van) deze Taylor, een zekere kennis moet hebben gehad van de Liberiaanse samenleving, waaronder de politieke en etnische geschillen en de daarmee gepaard gaande gewapende conflicten. Tevens zal hij de nodige kennis moeten hebben gehad van de wijze waarop die conflicten in Liberia werden uitgevochten.

Dat verdachte daarvan de nodige kennis had, blijkt ook uit zijn eigen verklaringen. Verdachte heeft onder meer het volgende verklaard:

- dat een oorlog in Afrikaanse landen (het hof: zoals Liberia) anders wordt gevoerd dan in Europa en dat anders tegen een mensenleven wordt aangekeken. Dat de verschillende stammen verschillende manieren hadden om om te gaan met de overwonnen tegenstander. Verdachte gaf als voorbeeld de Crown waarbij het voorkwam dat de overwinnaar het hart van de overwonnen uitsneed en dit hierna opat. Dit zou de overwinnaar extra kracht geven.

- Nadat de verbalisanten verdachte hebben gevraagd hoe het kan dat in oorlogen in Afrika zoveel geweld gebruikt werd en zoveel vernielingen werden gepleegd, heeft hij verklaard dat dat in de cultuur zit van de verschillende stammen.

- Nadat de verbalisanten opmerken dat er met de wapens (het hof: de met de Antarctic Mariner geïmporteerde wapens) plunderingen zijn uitgevoerd, mensen zijn vermoord en dergelijk, heeft verdachte verklaard dat ze dat daar (het hof: in Liberia) allemaal doen volgens de verhalen.

- Nadat de verbalisanten verdachte hebben medegedeeld dat de mensen van Liberia wilden dat Taylor wordt aangeklaagd in Liberia en niet in Sierra Leone omdat Taylor misdrijven in Liberia heeft gepleegd tijdens de gevechten met bijvoorbeeld de LURD, heeft verdachte verklaard dat Taylor niet anders vecht dan de LURD tegen Taylor. Wanneer je de video ziet hoe de LURD vecht tegen Taylor dan kun je je daar een voorstelling van maken, aldus verdachte.

- Bij de rechtbank heeft verdachte verklaard dat in Afrika oorlogen hebben plaatsgevonden, die, zoals deze beschreven zijn, niet volgens het boekje zijn gegaan. Het klopt volgens verdachte dat er tijdens die oorlogen in Afrika gruwelijkheden zijn begaan.

- Bij de rechter-commissaris is verdachte geconfronteerd met een geschrift met een door hem geschreven tekst: "we zijn het er allemaal mee eens dat de manier waarop er oorlog wordt

gevoerd in deze landen heel erg gruwelijk is en dat er dingen gebeurden die nooit hadden mogen plaats vinden". Toen de rechter-commissaris aan verdachte heeft gevraagd wat daarmee wordt bedoeld, heeft hij geantwoord: "Ik heb het dan over het oorlogvoeren in Afrika. Dat is een manier van oorlog voeren die niet zou mogen gebeuren."

- Ter terechtzitting bij het gerechtshof 's-Gravenhage heeft verdachte verklaard: "Het is algemeen bekend hoe men in Afrika vecht, dat er over en weer wreedheden worden begaan. Het zal geen oorlog volgens de conventie van G  n  ve zijn geweest."

Bovendien blijkt uit de mediascans dat wereldwijd, waaronder ook in Nederland en Frankrijk (verdachte had een appartement in Parijs en verbleef daar veel), al vanaf het begin van het gewapend conflict gepubliceerd werd over de gebeurtenissen in Liberia, waaronder over de hevige gevechten en gruwelijkheden gepleegd in Lofa County en Guéckédou. Verdachte heeft verklaard dat hij de media volgde als hij niet in Liberia was, en in de jaren 2000 tot 2003 ook de buitenlandse media heeft gevolgd. Tevens heeft verdachte verklaard dat hij ook in Liberia in de kranten keek.

Nu verdachte in Liberia grote financiële belangen had en een belangrijk deel van zijn leven zich daar afspeelde, kan het niet anders zijn dan dat bij verdachtes nieuwsgaring, nieuwsberichten over het gewapende conflict en de gruwelijkheden zijn aandacht moeten hebben getrokken.

L.2.5 Conclusie voorwaardelijk opzet op de oorlogsmisdrijven

Gelet op het vorenstaande is het hof van oordeel dat verdachte (i) door het importeren van wapens en munitie ten behoeve van het regime van Charles Taylor, (ii) door het afstaan van bewapend personeel aan de Liberiaanse gecombineerde strijdkrachten, (iii) door het ter beschikking stellen van vrachtwagens en chauffeurs, (iv) alsmede door het ter beschikking stellen van het RTC kamp Bomi Wood, zich willens en wetens heeft blootgesteld aan de aanmerkelijke kans dat daarmee/daardoor oorlogsmisdaden en/of misdrijven tegen de menselijkheid zouden worden gepleegd door derden. Dat geldt zowel voor de misdrijven waarbij direct gebruik is gemaakt van wapens en munitie (zoals schieten op burgers) als indirect, waarbij gebruik werd gemaakt van de dreiging met wapens en/of door de bewapende groep (zoals bij verkrachtingen en plunderingen).

Het hof gaat er daarbij vanuit dat ook de verdachte, in weerwil van het door hem omtrent zijn kennis daarover verklaarde, bekend was met het - ook toen alom bekende - gewelddadige karakter van (de gewapende strijders van) het toenmalige regime van

Charles Taylor.

Door onder die omstandigheden onder meer wapens, personeel en materieel beschikbaar te stellen aan die gewapende strijd heeft verdachte, naar het oordeel van het hof de kans dat er oorlogsmisdrijven en/of misdrijven tegen de menselijkheid zouden worden gepleegd bewust aanvaard (op de koop toe genomen).

M. Conclusies feiten 1, 2 en 3

Naar het oordeel van het hof heeft de verdachte, gezien al het hiervoor overwogene, - samen met anderen - opzettelijk middelen verschaft tot het in de bewezenverklaring omschreven handelen van de in die bewezenverklaring aangeduide personen.

Gelet op al het hiervoor overwogene is de verdachte aldus opzettelijk medeplichtig geweest aan de onder 1A meer subsidiair, 2A meer subsidiair en 3A meer subsidiair bewezen verklaarde oorlogsmisdrijven.”

29.12.

Ten behoeve van de bewezenverklaringen heeft het hof een aantal bewijsmiddelen gebezigd. De door het hof in het arrest (onder ‘L’) expliciet en in het bijzonder genoemde aanwezigheid van verdachte in een kamp waar strijdkrachten van Charles Taylor zich bevonden; het aanmoedigen/belonen van strijders en het in de directe omgeving staan op het moment dat het bevel werd gegeven om zware wapens te gebruiken bij een aanval op Guéckédou kan slechts volgen uit de voor het bewijs (bij opsporingsambtenaren in 2004 en bij de rechter-commissaris in 2006) afgelegde verklaringen van [medeverdachte 10] (bewijsmiddelen 44 en 45); [medeverdachte 6] (bewijsmiddelen 46 en 47); [medeverdachte 5] (bewijsmiddelen 48 en 49); [medeverdachte 7] (bewijsmiddelen 80 en 81) en [medeverdachte 8] (bewijsmiddelen 82 en 83). Zo is hetgeen expliciet is vermeld in de bewijsoverweging van het hof:

“Verdachte heeft de soldaten uitdrukkelijk toegezegd dat er geplunderd mocht worden de soldaten moesten de missie volbrengen (“de soldaten moesten de missie volbrengen en (..) beloofde dat ze alles mochten houden wat ze na afloop zouden aantreffen”)” ontleend aan de voor het bewijs gebruikte verklaring van [medeverdachte 8] (bewijsmiddel 82).

29.13.

De betreffende getuigen zijn, nadat zij eerder bij opsporingsambtenaren verklaringen hadden afgelegd, op last van de rechter in eerste aanleg nadien bij de rechter-commissaris gehoord. De rechtbank heeft verdachte vervolgens vrijgesproken. In appel heeft het hof de dagvaarding of oproeping van deze getuigen niet gelast. Het door de verdediging ter zitting voorwaardelijk gedane verzoek om deze getuigen te horen is zelfs door het hof afgewezen die daarbij heeft overwogen dat de noodzaak daartoe niet is gebleken, ‘gelet op hetgeen de verdediging daartoe in vrij algemene termen heeft aangevoerd’, welk oordeel van een onjuiste rechtsopvatting getuigt en overigens ook onbegrijpelijk is in het licht van hetgeen de verdediging heeft aangevoerd omtrent de achtergronden van de getuigen; de wijze waarop deze getuigen verklaringen hebben afgelegd en de verschillen/discrepancies in en tussen de verklaringen van die getuigen (en andere verklaringen/objectief bewijsmateriaal (zoals personeelslijsten).

29.14.

Het klaarblijkelijke oordeel van het hof, dat het hof niet gehouden was om op grond van art. 6 EVRM en/of de beginselen van een behoorlijke procesorde zelf de dagvaarding of oproeping van de getuigen [medeverdachte 10], [medeverdachte 5], [medeverdachte 6], [medeverdachte 7] en [medeverdachte 8] te gelasten teneinde deze getuigen zelf te doen horen, getuigt onder de hierboven genoemde

omstandigheden van een onjuiste rechtsopvatting. Dit klemte te meer in situaties als de onderhavige, waarin niet alleen de rechtbank, maar ook de daarop volgende instantie, te weten het hof Den Haag, verdachte van de feiten heeft vrijgesproken. Gelet hierop is het onderzoek in hoger beroep en het daarop gebaseerde arrest nietig.

29.15.

Volledigheidshalve wordt hier herhaald dat de verdediging uitdrukkelijk en onderbouwd gesteld heeft dat de hierboven (§14) bedoelde getuigen niet voorkomen in de (loon)administratie van OTC/RTC, zodat hieruit direct ook volgt dat zij -in strijd met hun verklaringen- niet in dienst zijn geweest van OTC/RTC (zie voorts middel 25 §3).

29.16.

Ter terechtzitting in hoger beroep d.d. 24 februari 2017 is door de verdediging voorts onder meer het volgende naar voren gebracht:

"Het openbaar ministerie baseert het ten laste gelegde in feite op de vraag of in deze sprake is van een mythe rond wapenimporten met de Antarctic Mariner, op de primaire vraag of ter plaatse überhaupt een oorlog of gewapend conflict van toepassing was, of vervolgens niet alleen misdaden, maar misdaden in de zin van oorlogsmisdaden zijn gepleegd en zo ja of duidelijk is wie, wanneer en waar deze ten aanzien van wie zijn gepleegd, of daarbij in planmatige zin is gehandeld en samengewerkt, of die daden niet alleen niet werden goedgekeurd, maar zelfs al of niet van overheidswege werden bestreden, of de bewuste daden ten tijde van het plegen daarvan algemeen bekend moesten worden geacht, of vervolgens cliënt daarvan specifieke wetenschap had, of hij daarbij feitelijk betrokken is geweest al of niet in de zin van zeggenschap en bevoegdheid, al of niet in de zin van opzettelijke financiële ondersteuning en of hij in dat kader tevens de macht had deze handelingen te voorkomen.

()

De stellingen van het openbaar ministerie zijn gebaseerd op de gedachte, dat kort samengevat, de ten laste gelegde feiten zouden zijn gepleegd doordat:

- Cliënt wapens met de Antarctic Mariner, althans met enig schip van OTC zou hebben ingevoerd in Liberia,*
- dat cliënt die zou hebben uitgedeeld*
- aan OTC of RTC beveiligers of een OTC militie, dan wel anderen*
- dat cliënt strafbare betrokkenheid bij het in Liberia in diverse plaatsen gevoerde gewapend conflict zou hebben door deelname, dan wel financiële facilitering, dan wel opdrachten tot het plegen van oorlogsmisdrijven, dan wel de zeggenschap had om die misdrijven te voorkomen..*

Met andere woorden, er moet dan wel vast staan, dat wapens met de AM zijn ingevoerd, dat vast staat, dat er überhaupt sprake is geweest van een gewapend conflict in de zin van de betreffende Wetgeving en overtreding van die sanctieregelingen en dat cliënt van dit alles niet alleen wetenschap heeft gehad, maar voorts feitelijk zeggenschap en betrokkenheid in de zin van opzet en in de zin van medeplegen of zoals het openbaar ministerie nu stelt de medeplichtigheid daarbij.

Met andere woorden moet worden gekeken naar de jurisprudentie in dat kader.

()

Het openbaar ministerie is in al die instanties in feite tot de conclusie gekomen kennelijk, dat cliënt niet aan het front handelingen heeft gepleegd, geen hiërarchisch gezag en geen controle had over de uitvoering van handelingen aldaar, geen feitelijk gezag ter plaatse had over de uitvoering van handelingen en dat er überhaupt hoe dan ook sprake was van een gescheiden hiërarchische verhouding ten aanzien van zoals het openbaar ministerie het noemt de voormalige OTC of RTC security onder leiding van de regering en die onder leiding van het bedrijf, maar construeert toch met het bekende groepje ongetoetste en raaskallende getuigen als missing link een vermeend gezamenlijk plan althans betrokkenheid in de vorm van een theorie rond het zijn van belastingbetaler, maar dan eigenlijk ook weer niet, met hetgeen gepleegd zou zijn aan misdaden. Het openbaar ministerie in deze instantie borduurt daarop verder met de stellingen over het bezit van de haven en het betalen van belasting en lardeert dat dan weer met die getuigen en plakt daar nog twee niet aan deze stellingen gerelateerde brieven aan vast.

Uiteindelijk gaat het om wetenschap en strafbare betrokkenheid in de zin van minimale opzet.

De rechtbank heeft cliënt vrijgesproken van oorlogsmisdrijven in welke vorm dan ook het Hof Den Haag had cliënt in 2008 van alles vrijgesproken stellend, samengevat, dat het openbaar ministerie zijn plicht tot onderzoek had verzaakt en hardnekkig zich op drijfzand bleef beroepen. Nu in 2017 zet het openbaar ministerie deze wrange traditie gewoon voort.

Duidelijk is dat het niet zo mag zijn, zoals de rechtbank in feite heeft gedaan in het geval van de sanctiewetgeving, dat er bij gebreke aan fysieke aanwezigheid er een soort missing link moet worden gecreëerd aan de hand van een vermeende verantwoordelijk voor de haven of een financiële band met Taylor of de regering of diens partij.

()

Dus hoe construeer je dan nog die wetenschap bij al die verhalen van die getuigen van het openbaar ministerie waarin cliënt toch ter plaatse figureert, hoewel hij daar objectief gesproken niet was! het openbaar ministerie ziet dat niet als een probleem kennelijk, ook niet het steeds wisselen van leger en plaats en functie en handeling door haar geronselde getuigen.

()

“Ten aanzien van de geschiedschrijving van de ten laste gelegde periode 2000-2003 en hetgeen daarbinnen zou hebben plaats gevonden, kan op dit moment nauwelijks enige betrouwbare uitspraak worden gedaan, laat staan dat dat voor een vast stelling, dat er überhaupt van een gewapend conflict in de zin van de Wet, dan wel enig internationaal tribunaal kan worden gesproken, dat misdrijven tijdens een zodanig conflict dan vervolgens als structureel en als oorlogsmisdaden zouden moeten worden bestempeld, nog los dus van de vraag in hoeverre cliënt daar van op de hoogte was of had moeten zijn en daar vervolgens betrokkenheid bij zou hebben gehad in welke vorm van opzettelijkheid ook.

()

Dat geen betrouwbaar reconstructie en conclusie van enige opdracht tot het specifiek plegen van structurele misdaden en zeker niet in de zin van oorlogsmisdaden kan worden gesproken aan de kant van de regering, laat staan, dat derden als cliënt daarvan op de hoogte zouden zijn of moeten zijn geweest, laat staan cliënt daarbij betrokken moet zijn geweest.

()

Met andere woorden kunt u niets uit het dossier opmaken omtrent de aard en omvang en de plaatsen en achterliggende door het openbaar ministerie veronderstelde structuur en georganiseerdheid van een verondersteld gewapend conflict al of niet internationaal

in de zin van het tenlastegelegde waarbinnen dan niet alleen misdaden, doch oorlogsmisdaden zouden zijn gepleegd, nog dus los van de vraag of cliënt daar wetenschap of betrokkenheid had in al of niet medeplichtige zin.

Het openbaar ministerie heeft geen onderzoek gedaan. U moet kennelijk het doen met wat in openbare bronnen en uit rapporten bekend is, waarbij een lastige en in feite onoverkomelijke factor is, dat die vraag omtrent het conflict en de aard en omvang daarvan nimmer elders, ook niet bij het SLT is onderzocht en dus ook daar niet objectiveerbaar uit kan worden gedestilleerd.

De verdediging heeft aangegeven en betwist die kwalificatie van de conflicten alsmede de tijd en plaatsen waar gevechten zouden hebben plaats gevonden en uiteraard betwist dat cliënt aan welk misdrijf aldaar medeplichtig zou zijn en in feite dat ook niet kan zijn geweest.

Het openbaar ministerie probeert alles weer op te lossen met het presenteren van de door anonieme derden geronselde en niet gecheckte getuigen.

De gehoorde getuigen van het openbaar ministerie kunnen echter geen touw vast knopen in dit geheel en wisselen per zin qua eigen identiteit, functie, plaats, figurant, legeronderdeel, gevechtshandeling of juist helemaal geen gevechtshandeling en vooral bron van wetenschap.

Door anonieme, want niet geïdentificeerde slachtoffers en/of slachtoffers, die door vertrouwenspersonen zijn aangereikt en daders, eveneens door vertrouwenspersonen aangereikt, worden beschrijvingen van verschillende misdrijven gegeven, die overigens nimmer over cliënt, noch over medewerkers van enig aan cliënt gelieerd bedrijf spreken.

()

Er bestond geen feitelijke machtsverhouding op het moment dat de vermeende oorlogsmisdrijven werden gepleegd. Cliënt was niet alleen zeer ongeregeld in Liberia en kon daardoor niet ingrijpen, zo al wetenschap van handelingen hebben bestaan waaromtrent zou moeten zijn ingegrepen, er is ook geen enkele getuige die verklaart dat hij onder commando stond van cliënt en dat hij de bevelen van cliënt opvolgde. Een feitelijke machtsverhouding op het moment dat de oorlogsmisdrijven werden gepleegd heeft dus nooit bestaan.

Nergens blijkt uit enig objectief feit, dat cliënt daadwerkelijk kennis droeg van specifieke misdaden gepleegd tijdens de conflicten. Ook niet in algemene zin. ik verwijs naar wat ik hierboven aan de hand van de mediascan heb betoogd.

Daarin is redelijk goed te volgen hoe werd bericht in de media en in rapporten omtrent de gevechten en de data waarop dat gebeurde.

Wat u uit de berichten in de pers kunt begrijpen is, dat tegen plunderingen werd opgetreden, net zoals de getuigen overigens ook verklaren dat de omvang van de gevechten qua aantallen slachtoffers duidelijk een individueel geheel was en dat voorts zelfs moet worden geconcludeerd, dat het vooral om vluchtelingenbewegingen ging die ook vanuit Liberia Guinee invluchten vanuit het Noorden waar de LURD actief was.

Vooraf ziet u nauwelijks een patroon van verslaggeving omtrent binnen die onlusten plaats vindende specifieke misdaden van de kant van het regeringsleger, buiten dan uiteraard de gruwelen, die de ronde deden over de LURD. Dat dreef de vluchtelingen voort door het hele land. Van hen werden de verhalen verkregen.

Met name werd de angst gewekt bij de burgers van Liberia aan de hand van de over de LURD verspreide video.

Met andere woorden, was de algemene kennis onder de bevolking, met name in de steden, zeer minimaal omtrent hetgeen in het Noorden van Liberia gebeurde. Ook buiten Liberia was men nauwelijks op de hoogte. Integendeel de geruchten, die al de EU bereikte werd afgedaan als een middel voor de President om ten onrechte steun te vragen. Zie ook de rapporten van Buza, waar ik nog op terug zal komen, die het grootste deel van Liberia nog tot veilig gebied achten. Zie de VN berichten uit die tijd. Er was ook geen negatief reisadvies afgegeven. Integendeel internationaal werd aanzet om vooral te investeren in Liberia. Ook in het Plunderrapport werd met geen woord gerept over dergelijke misdaden of de algehele toestand.

Het openbaar ministerie meent ook in deze procedure, maar is daar in deze fase niet meer op ingegaan, dat cliënt had moeten wegtrekken.

Ten eerste was dus het grootste deel van Liberia tot 2003 niet in oorlog, meende men dat het wel weer zou goed komen, zeker gelet op de pogingen van de regering om vrede met de buurlanden en de internationale gemeenschap, waren ongeveer totaal 6000 personen van de bedrijven afhankelijk van het bestuur, bestonden enorme financiële verplichtingen en investeringen en heeft u ook in de correspondentie kunnen lezen hoe gezocht werd naar mogelijkheden om toch nog op andere plaatsen te kunnen werken. Vandaar wel de sluiting op enig moment van de RTC concessie en de sluiting van het hotel en casino in 2001 en de verhuizing van personeelsleden naar de Mobilcompound. De getuigen van het openbaar ministerie kunnen zoals ik al heb aangegeven hoogstens aangeven, dat zij voor [medeverdachte 2] zouden hebben gevochten, voor zover dat al waar is. Verder gaat hun verklaring en wetenschap omtrent specifiek cliënt niet,

()

Cliënt was dus niet op de hoogte van misdrijven, die legereenheden of individuen al of niet in dienst van OTC of RTC pleegden, had geen zeggenschap daaromtrent, kon deze niet weren en heeft integendeel getracht een einde aan de gevechten te brengen door met de leden van de internationale gemeenschap, met name het Europees Parlement vredesbesprekingen op gang te brengen tussen Taylor en President Conteh van Guinee.

()

- Voorts moet worden vast gesteld, dat cliënt geen wetenschap, nog directe bevoegdheden of aansprakelijkheden heeft gehad ten aanzien van de verschillende gevechtshandelingen en dat hij nog sterker zich heeft bezig gehouden met pogingen een einde te brengen aan de onlusten door o.a. het bemiddelen bij vredespogingen van de Europese Unie met Taylor en de President van Guinee, Conteh."

29.17.

Op 17 maart 2017 is voorts aangevoerd:

“De verdediging meent uiteraard dat hoe dan ook bij gebreke aan direct redengevend materiaal niet tot wetenschap of betrokkenheid kan worden geconcludeerd in de zin van plegen, medeplegen en ook niet in de vorm van medeplichtigheid.”

29.18.

Zoals hierboven weergegeven heeft het hof desondanks de feiten bewezen verklaard. Zoals hierboven weergegeven heeft het hof in het arrest bewijsoverwegingen opgenomen. In het arrest heeft het hof onder meer aangegeven dat verdachte, in weerwil van het omtrent zijn kennis daarover verklaarde, bekend was met het ‘ook toen alom bekende- gewelddadige karakter van (de gewapende strijders van) het toenmalige regime van Charles Taylor’. Uit de door het hof gebezigde bewijsmiddelen kan evenwel niet, althans niet zonder meer volgen dat voor of ten tijde van het moment waarop verdachte gedragingen zou hebben verricht, ‘alom’ het ‘gewelddadige karakter’ bekend was van de gewapende strijders van Charles Taylor, zodat reeds hierom de bewezenverklaringen onvoldoende met redenen zijn omkleed. Indien het hof beoogd heeft aan te geven dat dit (destijds) een feit van algemene bekendheid was en dat dus ook hieruit afgeleid kan worden dat het ‘alom’ bekend was dat die strijders oorlogsmisdrijven pleegden, schiet het arrest van het hof te kort nu dit geen feit van algemene bekendheid was. Dat nadien mogelijk meer en zelfs ‘alom’ informatie bekend is geworden van hetgeen zich te Guéckédou, Voinjama en Kolahun heeft afgespeeld, betekent immers niet dat dit voordien ‘alom’ bekend was. Dit klemmt te meer in het licht van hetgeen de verdediging onderbouwd en beargumenteerd heeft betoogd, te weten dat voordien slechts bekend was dat door de andere partij(en) (rebellens) gruwelheden jegens burgers werden gepleegd, maar niet dat dit door de (regerings)troepen van Liberia werd gedaan. Dit verweer is wel in strijd met de bewezenverklaringen, maar niet met de door het hof gebruikte bewijsmiddelen, zodat het hof ten onrechte dit verweer niet heeft weerlegd.

29.19.

Volledigheidshalve voegt verdachte aan het bovenstaande nog toe dat ook uit de door het hof gebezigde ‘mediascan’ (bewijsmiddel 76) slechts kan volgen dat er (hevig) is gevochten in en rond Guéckédou, Koluhan en Voinjama, en dat in die plaatsen veel gebouwen zijn vernield en/of mensen gevlucht zijn en/of dodelijke slachtoffers zijn gevallen, maar niet, althans niet zonder meer, dat (beweerdelijk door verdachte van wapens voorziene) gewapende strijders van Charles Taylor zich daarbij aan oorlogsmisdrijven schuldig hebben gemaakt.

29.20.

Volledigheidshalve wordt tenslotte nog het volgende opgemerkt. Zoals uit de voor het bewijs gebruikte verklaring van verdachte (bewijsmiddel 89) volgt, is het algemeen bekend dat in oorlogen dingen gebeuren die nooit mogen plaatsvinden. Zoals door verdachte (in diens voor het bewijs gebruikte verklaring) ook is verklaard is dat ook gebleken in de oorlogen in ‘Vietnam, de Balkan oorlog, Afghanistan, Rwanda, Congo en ga zo maar door’. Dit rijtje kan worden aangevuld met iedere oorlog. Ook in Indonesië blijken dingen door Nederlandse troepen, althans militairen (zoals Raymond Westerling), te zijn uitgehaald die nooit hadden mogen plaatsvinden. Dit houdt evenwel niet in dat dus iedere militair of militaire eenheid zich aan oorlogsmisdaden schuldig zal maken/maakt, laat staan dat iemand die (bijvoorbeeld) een militair of militaire eenheid van wapens en/of munitie voorziet welbewust de *aanmerkelijke* kans aanvaardt dat *die* militair of militaire eenheid zich aan

oorlogsmisdaden schuldig zal maken/maakt, zoals ook eerder al door de rechtbank en hof Den Haag is geoordeeld. Het oordeel van het hof schiet dan (ook) in dit opzicht te kort.

HOOFDSTUK 7: AMNESTIE

Middel 30: Amnestie

Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid wordt bedreigd, althans zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder de artt. 6 EVRM, 358, 359 en 415 Sv alsmede de Liberiaanse Amnestiewet d.d. 7 augustus 2003, en wel om het navolgende:

Door de verdediging is uitvoerig, uitdrukkelijk en gemotiveerd het verweer gevoerd dat het openbaar ministerie niet-ontvankelijk dient te worden verklaard wegens toepassing van de (verkort zakelijk weergegeven) Liberiaanse amnestieregeling. De verdediging heeft daartoe onder meer aangevoerd dat de amnestieregeling formele rechtskracht heeft; dat nergens uit blijkt dat de oprichting van een Waarheids- en Verzoeningscommissie (TRC) amnestie uitsluit; dat de amnestiewet nooit is ingetrokken of teruggedraaid; de mogelijkheid tot amnestie in het later gesloten vredesakkoord uitdrukkelijk staat vermeld; dit vredesakkoord internationaal niet ter discussie heeft gestaan; de amnestieregeling derhalve universeel vertrouwen van niet vervolging heeft gewekt en dat amnestie van groot belang kan zijn bij de beëindiging van een gewapend conflict, hetgeen ook door Nederland destijds is onderschreven. In het arrest heeft het hof allereerst vooropgesteld dat niet is gebleken dat de amnestieregeling geen formele rechtskracht heeft. Vervolgens heeft het hof echter geoordeeld dat de amnestieregeling wegens het instellen van de Waarheids- en Verzoeningscommissie deze formele rechtskracht (toch?) heeft verloren. Daarnaast overweegt het hof dat indien wel moet worden aangenomen dat de amnestieregeling formele rechtskracht heeft (gehad), een dergelijke regeling op gespannen voet staat met het internationale recht en daarom – ook al zou moeten worden aangenomen dat de amnestieregeling formele rechtskracht heeft (gehad) – niet tot gevolg heeft dat het Nederlandse openbaar ministerie het recht op vervolging verliest. Nu in cassatie er van uitgegaan moet worden dat de amnestieregeling formele rechtskracht heeft, getuigt het oordeel van het hof, dat verdachte desondanks in Nederland kon worden vervolgd, van een onjuiste rechtsopvatting,

althans is dat oordeel -mede in het licht van hetgeen de verdediging ter zitting heeft aangevoerd- onbegrijpelijk en/of onvoldoende met redenen omkleed, zodat het arrest en/of verwerping van het verweer onvoldoende met redenen is/zijn omkleed.

Toelichting

30.1.

De raadvrouw van verdachte, mr. I.N Weski, heeft ter terechtzitting d.d. 24 februari 2017 ten aanzien van de Liberiaanse amnestiewet onder meer aangevoerd:

- *De Liberiaanse amnestiewet van 7 augustus 2003.*

Niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie wegens toepassing Liberiaanse amnestiewet, althans op grond van de schending van het gelijkheidsbeginsel en/of vertrouwensbeginsel en/of het ontbreken van rechtsmacht.

In Liberia is een amnestiewet goedgekeurd op 7 augustus 2003 waarin is bepaald dat aan alle personen amnestie wordt verleend ten aanzien van zowel civiele als strafrechtelijke procedures wegens alle handelingen en misdaden die zij hebben begaan tijdens de burgeroorlog tussen december 1989 en augustus 2003 (zie bijlage, zoals inmiddels door het Ministerie nog van herkomst en geldigheid bevestigd). Een wetgeving die in de tijd die achter ons ligt geheel als geldend is uitgekristalliseerd en dan ook nergens ter wereld op zijn geldigheid is bestreden en is hoeven te worden ingeroepen omdat niemand behalve cliënt ooit berecht is voor de betreffende beschuldigingen.

Op grond van deze amnestiewet en de meer bredere omstandigheden betreffende de niet vervolging van enigerlei verdachte in Liberia inzake de bedoelde gebeurtenissen, dus niemand van de LURD, niemand van ULIMO, niemand van MODEL en niemand van de NPLF noch Taylor zelf, verzoekt de verdediging uw Hof het openbaar ministerie niet-ontvankelijk te verklaren in de vervolging van cliënt.

Primair meent de verdediging dat deze amnestiewet door Nederlandse rechter dient te worden toegepast nu de ten laste gelegde misdrijven en onderliggende feitencomplexen onder de materiele reikwijdte van de amnestiewet vallen en subsidiair omdat het bestaan van deze amnestiewet in de weg staat aan de toepasselijkheid van de Nederlandse strafwet en daarmee aan de rechtsmacht van uw Hof.

Ten aanzien van de directe toepassing van de amnestiewet:

In de strafzaak tegen een voormalige functionaris van de Afghaanse militaire inlichtingendienst van rechtbank te 's- Gravenhage heeft de rechtbank in het vonnis van 25 juni 2007 over de Afghaanse amnestiewet overwogen dat in die zaak “de totstandkoming van een dergelijke wet in Afghanistan niet als vanzelfsprekend meebrengt dat het openbaar ministerie in Nederland het recht op vervolging van in Nederland verblijvende verdachten verliest.” Onduidelijk is of de rechtbank meent dat dit in de ogen van de rechtbank als universeel uitgangspunt heeft te gelden of dat dit in casu wordt ingegeven door de direct daaropvolgende overweging van de rechtbank, te weten; “Uitgaande van de ter zitting overgelegde tekst is naar het oordeel van de rechtbank in elk geval geen sprake van een algehele amnestie voor individuele misdaden en blijft overeind het recht van slachtoffers om daar tegen op te komen.”

Indien die laatste overweging de aanleiding is om de amnestieregeling niet als vanzelfsprekend de niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie tot gevolg te laten hebben moet in de

zaak van cliënt a contrario worden geconcludeerd dat, nu de Liberiaanse amnestiewet uit 2003 wel degelijk ziet op alle personen en misdaden en in Liberia een breed gedragen consensus betreffende de geldigheid van die wet bestond en bestaat, het openbaar ministerie in Nederland het recht op vervolging ten aanzien van de aan cliënt in onderhavige zaak ten laste gelegde feiten heeft verloren.

Echter er zijn dus meer omstandigheden met betrekking tot de Liberiaanse amnestiewet die pleiten voor toepassing ervan en eerbiediging daarvan door de Nederlandse strafrechter in de zaak van cliënt.

In het vonnis van de Haagse rechtbank lijkt de rechtbank aan de hand van verschillende omstandigheden de Afghaanse amnestiewet in kwestie een belangenafweging te maken aan de hand van met name de vraag in hoeverre de bedoelde wet in Afghanistan eerbiedigd wordt;

“Hoewel dus niet met zekerheid vaststaat of er een amnestiewet in Afghanistan van kracht is geworden, is het de rechtbank bekend dat er in Afghanistan discussies zijn gevoerd over een amnestie voor betrokkenen bij de verschillende vijandelijkheden en gewapende conflicten van de afgelopen 25 jaren. Daarbij is gebleken dat een dergelijke amnestie niet onomstreden is. Tegenstanders hebben er op gewezen dat de wet is ingevoerd door krijgsheren die zelf het meest van vervolging zouden hebben te vrezen. Wat daarvan ook moge zijn, de rechtbank is van oordeel, dat de totstandkoming van een dergelijke wet in Afghanistan niet als vanzelfsprekend meebrengt dat het openbaar ministerie in Nederland het recht op vervolging van in Nederland verblijvende verdachten verliest. Uitgaande van de ter zitting overgelegde tekst is naar het oordeel van de rechtbank in elk geval geen sprake van een algehele amnestie voor individuele misdaden en blijft overeind het recht van slachtoffers om daar tegen op te komen.

Daarbij kan worden betrokken hetgeen hiervoor ten aanzien van de legaliteit is overwogen. De rechtbank is zich bewust van het grote belang dat een amnestieregeling kan hebben in het kader van pogingen te komen tot verzoening en herstel van stabiliteit. Een en ander neemt niet weg de hiervoor reeds aangehaalde en wel als ondraaglijk gekenschetste gedachte dat oorlogsmisdadigers zich vrijelijk naar andere landen kunnen begeven en daar oog in oog kunnen komen te staan met hun naar het buitenland gevluchte slachtoffers. Het gaat dan ook niet alleen om de Afghaanse maar ook om de Nederlandse rechtsorde.

In dat licht bezien is de rechtbank van oordeel, dat aan het gegeven dat een amnestieregeling tot stand is gekomen niet hoeft te worden voorbij gezien maar dat daarmee het recht op vervolging niet is vervallen.”

Ook in de literatuur komt men wel een belangenafweging tegen omtrent de erkenning en toepassing van een nationale amnestieregeling door internationale en (derde) nationale gerechten.

Er dient in dat kader aansluiting te worden gezocht bij de internationale acceptatie van een amnestieregeling, in feite is analogie te zien met het internationaal vertrouwensbeginsel en de internationale verplichtingen om ernstige schendingen van de mensenrechten te vervolgen.

Om te beginnen met dat laatste punt is hier relevant op te merken dat artikel 3 van de Geneefse conventie zoals opgenomen in de tenlastelegging (feiten 1 t/m 3) geen verplichting tot vervolging schept voor de lidstaten (in tegenstelling tot artikel 146 vierde verdrag van Geneve en artikel 130 derde verdrag van Geneve) hetgeen bijdraagt aan de gedachte dat de Liberiaanse amnestieregeling ook door de Nederlandse rechter kan worden gebezigd en tot de conclusie dient te leiden dat het recht op vervolging is komen te vervallen voor zover al niet de conclusie gerechtvaardigd is dat deze amnestieregeling vanzelfsprekend de niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie meebrengt. Immers het conflict in Liberia betrof een gewapend niet-internationaal conflict waardoor 'slechts' artikel 3 van de Geneefse conventie van toepassing is. zoals u weet hebben onderzoekers van het SLT uitdrukkelijk verklaard geen belangstelling voor cliënt te hebben gehad en hem slechts als eigenaar van een houtbedrijf en casinoexploitant te zien en hem absoluut geen voorwerp van vervolging voor een tribunaal te zien.

Ook ten aanzien van de ten laste gelegde feiten 4 en 5 kan uit de tekst van de betreffende resoluties van de Verenigde Naties worden opgemaakt dat er geen sprake is van een verplichting tot strafbaarstelling maar 'slechts' tot het nemen van maatregelen om onder meer de invoer van wapens in Liberia ten tijde van de burgeroorlog te voorkomen.

(-RJB: in voetnoot 12 wordt daarbij verwezen naar Resolution 1343 (2001)-).

Voorts moet worden geconcludeerd dat de Liberiaanse amnestie regeling internationaal niet ter discussie staat of heeft gestaan. Ter onderbouwing hiervan het volgende;

Uit de documenten van onder meer ECOWAS (Economic Community of West African States) en de Verenigde Naties) omtrent o.a.het einde van de burgeroorlog in Liberia kan worden opgemaakt dat augustus 2003 een cruciale periode betreft in het einde van het conflict. Het verlenen van asiel aan president Taylor en diens acceptatie daarvan en zijn daarmee gepaarde optreden betekenden een doorbraak in de vredesonderhandelingen, waar overigens cliënt een rol in heeft gespeeld van aanzienlijk belang, en na het staakt het vuren van 17 juni 2003 volgde op 18 augustus de ondertekening van het vredeakkoord. Dit geschiedde onder toezicht van de internationale gemeenschap middels de instituten ECOWAS en de Verenigde Naties.

De VN vredesmissie (UNMIL) waaronder ook Nederlandse deelname is vervolgens betrokken bij het handhaven van de vrede en het opbouwen van het land. De amnestiewet is toen ook van toepassing gebleven. In Liberia is dan ook tot op heden niemand vervolgd voor de strafrechtelijke betrokkenheid bij oorlogsmisdrijven en de burgeroorlog.

In tegenstelling tot de overweging dat er in genoemde Haagse zaak sprake zou zijn geweest van invoering door krijgsheren die zelf het meeste van vervolging zouden hebben te vrezen, is

de Liberiaanse amnestieregeling uitgevaardigd door de onder auspiciën van de VN/UNMIL functionerende overgangsregering en wordt de mogelijkheid van amnestie uitdrukkelijk genoemd in het vredesakkoord.

Dit vredesakkoord is bovendien door de Verenigde Naties geaccepteerd en feitelijk gesteund door de VN vredesmissie UNMIL. Security Council resolution 1509 (2003) [on establishment of the UN Mission in Liberia (UNMIL)];

“Reaffirming its support, as stated in its Statement by its President on 27 August 2003 (S/PRST/2003/14), for the Comprehensive Peace Agreement reached by Liberia’s Government, rebel groups, political parties, and civil society leaders in Accra, Ghana on 18 August 2003, and the Liberian ceasefire agreement, signed in Accra, 17 June 2003.

Reaffirming that the primary responsibility for implementing the Comprehensive Peace Agreement and the ceasefire agreement rests with the parties, and urging the parties to move forward with implementation of these agreements immediately in order to ensure the peaceful formation of a transitional government by 14 October 2003,”

Ook Nederland heeft bijgedragen aan deze VN vredesmissie en noemt de mogelijkheid om algehele amnestie te verlenen als onderdeel van het vredesakkoord.

29 278 VN-vredesmacht Liberia, nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN, VAN DEFENSIE EN VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

(...)

“Andere belangrijke onderdelen van het vredesakkoord zijn de toezegging door alle Liberiaanse partijen tot onmiddellijke staking van de vijandelijkheden; de naleving van een proces van ondertoezichtstelling van wapens, ontwapening, demobilisatie en reïntegratie in de samenleving (DDR); de oproep tot oprichting van een comité dat toeziet op een effectieve uitvoering van het akkoord; de oprichting van een Truth and Reconciliation Commission – een «Waarheidscommissie» naar Zuid-Afrikaans model- en een voorstel waarbij de overgangsregering zal bezien in hoeverre algemene amnestie kan worden verleend aan Liberianen die betrokken waren bij de burgeroorlog in het land.

(...)

De tenuitvoerlegging van het vredesakkoord is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de Liberianen zelf. De VN ondersteunt de Liberiaanse overgangsregering bij de tenuitvoerlegging van alle aspecten van het vredesakkoord. UNMIL is daarmee een multidimensionale operatie, samengesteld uit verschillende elementen die zich tot diverse beleidsterreinen uitstrekken, zoals politiek, militair, civiele politie, justitie en binnenlandse zaken, mensenrechten, «gender»-gerelateerde zaken, kindbescherming, DDR,

publieksinformatie en, in 2005, verkiezingen. De overgangsregering zal invulling moeten geven aan het overeengekomen tijdschema voor de tenuitvoerlegging van deze onderdelen van het akkoord. Vervolgens kan UNMIL nadere stappen zetten voor de ondersteuning.”

Met andere woorden moet Nederland in feite betrokkene worden beschouwd bij deze amnestieregeling en heeft voorts een universeel vertrouwen van niet vervolging gewekt.

Van enige ter discussie stelling van de Liberiaanse amnestieregeling of bezwaar tegen een dergelijke regeling heeft de verdediging dan ook geen tekenen bij enigerlei land of zelfs burger of dus Nederland aangetroffen en meent dan ook te kunnen spreken van een onomstreden amnestiewet.

Voorts speelt dus ook het vertrouwensbeginsel een belangrijke rol. In de eerste plaats omdat, nu een dergelijke regeling met steun van de internationale gemeenschap waaronder ook de Nederlandse overheid tot stand is gekomen, cliënt er op zou moeten kunnen vertrouwen dat deze wet gerespecteerd wordt.

In de tweede plaats ook in het kader van de effectiviteit van het fenomeen amnestie. Een amnestieregeling kan een belangrijke rol spelen bij de beëindiging van een (gewapend) conflict en dient als een instrument om ernstige schendingen van mensenrechten en oorlogsmisdrijven te beëindigen. Deze gedachte is geaccepteerd in de internationale gemeenschap en vastgelegd in het Aanvullend Protocol bij de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949. Dit protocol is opgesteld om een aantal hiaten op te vullen in de Geneefse Conventies van 1949.

De vervolging van cliënt doet dan ook ernstige afbreuk aan dit beginsel van de internationale gemeenschap en internationale rechtsstaat waarbinnen eveneens vertrouwen en strijd met willekeur en dus het gelijkheidsbeginsel wordt erkend.

Nu geen sprake is van een door angst van krijgsheren zelf voor vervolging ingegeven amnestieregeling, maar van een ten tijde van de vredesonderhandelingen, waarover de verenigde naties als het ware haar zegen heeft uitgesproken, tot stand gekomen amnestiewet is het van groot belang dat men op de toepassing ervan kan vertrouwen, ook in een ander land dan het land dat de wet heeft uitgevaardigd in het kader van dat vertrouwen, die bemoeienis en instemming van Nederland daarmee.

In het verlengde hiervan doet cliënt bovendien dus een beroep op het gelijkheidsbeginsel nu er niemand, waar dan ook ter wereld, is vervolgd voor (de verdenking van) een in verband met de burgeroorlog in Liberia begaan strafbaar feit. Taylor is immers uitsluitend vervolgd voor de feiten in relatie tot Sierra Leone en de RUF en niet in het kader van enigerlei gebeurtenissen in Liberia.

De verdediging wijst er bovendien op dat de naam van cliënt internationaal gezien gezuiverd is van alle beschuldigingen. Cliënt staat op geen enkele sanctielijst meer. Niet op de Freezeban, niet op de Travelban, en zelfs niet op de OFAClijst. Alle betreffende organisaties hebben uitgebreide onderzoeken gedaan naar de onderliggende beschuldigingen en zijn tot hun besluiten gekomen.

Dit is uiteraard relevant in het kader van de bewijsvraag maar dient ook mee te wegen bij de belangenafweging tussen vraag of er voldoende gewicht in de schaal ligt om cliënt te vervolgen ondanks de amnestieregeling. Niet alleen moet worden geconcludeerd dat de Verenigde Naties de amnestieregeling inzake de Liberiaanse burgeroorlog niet hebben afgewezen en zelfs net als Nederland hebben bevorderd, maar ook dat de Verenigde Naties en de OFAC te Washington menen dat er geen sprake is van enige aanleiding om cliënt op enige sanctielijst te handhaven. Hetzelfde geldt voor de sanctielijsten van de Verenigde Staten en Europa overigens.

Van enig belang zoals dat door de rechtbank in Den Haag in de Afghaanse zaak is overwogen omtrent het oog in oog komen te staan met naar het buitenland gevluchte slachtoffers is in casu geen sprake nu de verdediging uiteraard primair stelt dat cliënt geen slachtoffers heeft gemaakt omdat hij onschuldig is, maar ook nu zoiets zich nog nooit voorgedaan terwijl cliënt inmiddels al geruime tijd niet meer gedetineerd is. overigens heeft bovendien in Liberia nog enkele ronden waarheidscommissies gefunctioneerd en hebben de verschillende regeringen en parlementen in Liberia steeds bestaan uit alle partijen, die ooit elkaar bevochten.

Ten slotte is er nog de rechtsmacht bepaling op grond waarvan cliënt thans wordt vervolgd. Ten aanzien van de feiten 1 t/m 3 wordt blijkens de tenlastelegging de Wet Oorlogsstrafrecht (WOS) gebezigd in dit kader. De WOS (en thans de Wet Internationale Misdrijven (WIM) bevat een uitbreiding van rechtsmacht ten opzichte van hetgeen hieromtrent in het wetboek van Strafrecht is geregeld. De gedachte achter deze uitbreiding is met name gelegen in de internationaal geldende gedachte dat moet worden voorkomen dat misdrijven uit WOS (thans deels overgegaan in de WIM en gebaseerd op de Geneefse conventie) onvervolgd blijven door gebrek aan rechtsmacht. De rechtsmacht uit de WOS is dan ook in beginsel gebaseerd op het beginsel aut dedere aut judicare (uitleveren of vervolgen).

Tegen deze achtergrond is de conclusie gerechtvaardigd dat de in de WOS gecreëerde rechtsmacht, die wordt gebezigd om cliënt te vervolgen voor de feiten 1 t/m 3, in casu niet het volgens de wetgever en internationale gemeenschap beoogde doel dient. Immers er is geen sprake van enig verzoek tot uitlevering of anderszins blijk van enige behoefte dat een staat of de internationale gemeenschap wenst dat cliënt wordt vervolgd, hetgeen ondersteund wordt door het feit dat hij van alle sanctielijsten is verwijderd en überhaupt niemand vervolgd is voor oorlogsmisdrijven begaan tijdens de Liberiaanse burgeroorlog. Derhalve is ook in de rechtsmachtsbepaling zelf een argument te vinden om toepassing te geven aan de amnestiewet en de vervolging van cliënt te beëindigen door het openbaar ministerie niet ontvankelijkheid te verklaren.

Op grond van al het voorgaande verzoek ik u dan ook primair het openbaar ministerie niet ontvankelijk te verklaren in de vervolging van cliënt voor alle ten laste gelegde feiten wegens directe toepassing van de Liberiaanse amnestiewet en het in dat kader betoogde vertrouwens en gelijkheidsbeginsel ex art 6 EVRM."

30.2.

Uit de repliek van het advocaat-generaal van 10 maart 2017 blijkt dat onder meer het volgende naar voren is gebracht:

“Het Openbaar Ministerie kijkt geheel anders tegen voornoemde amnestieregeling aan, waarbij overigens niet uit te sluiten valt dat een formele intrekking van de betreffende amnestieregeling niet heeft plaatsgevonden.”

30.3.

De verdediging heeft ter terechtzitting van 17 maart 2017 tevens het volgende aangevoerd:

“- De amnestiewet.

De verdediging zal bij deze ingaan op uw vragen betreffende de relatie met de TRC en de Peace agreement en tevens op hetgeen het OM bij repliek naar voren heeft gebracht.

Ten aanzien van de verhouding van de Amnestiewet tot de oprichting, doelstellingen en werkzaamheden van “the Truth and Reconciliation Commission of Liberia” (hierna: TRC) het volgende.

In het vredesakkoord (hierna: CPA) wordt zowel de mogelijkheid van een waarheidscommissie als amnestie genoemd. De waarheidscommissie in artikel XIII en de amnestie in artikel XXXIV .

Dat geen alomvattende amnestieregeling als zodanig wordt genoemd in de CPA maar wordt bepaald dat aandacht dient te worden gegeven aan een dergelijke regeling doet niet af aan de huidige rechtskracht van de amnestiewet zelf. Nog sterker zelfs.

Er zou uit kunnen worden afgeleid dat gelet op de bepaling dat men aandacht moet hebben voor een alomvattende amnestieregeling dit er kennelijk toe geleid heeft dat de amnestiewet daadwerkelijk tot stand kwam en in stand gebleven. Men had deze uiteraard ook kunnen intrekken of wijzigen hetgeen blijkens de Affidavit of attestation niet is gebeurd.

De stelling van het OM dat die wet als ingetrokken of vervallen moet worden beschouwd vindt dan ook geen rechtvaardiging in de CPA noch in de oprichting van de TRC noch in enig ander objectieveerbaar vast staand feit. Het openbaar ministerie wil kennelijk graag, dat de amnestiewet geen rechtskracht heeft en negeert daarbij kennelijk de Liberiaanse wetgeving en jurisprudentie.

Voorts moge ik u wijzen op de ‘dissenting opinion’ van TRC commissielid Brown-Bull met betrekking tot het door haar niet ondertekende eindrapport van de TRC waarin de amnestiewet uitdrukkelijk genoemd wordt. Ik zal dit stuk betrekken bij het bespreken van die verhouding Amnestiewet/TRC en uiteraard het CPA.

U treft dit stuk aan als bijlage A achter deze aantekeningen.

In het vredesakkoord wordt in artikel XXXV, ook aangehaald door het OM, gesteld dat wetgeving die inconsistent is met het vredesakkoord wordt geschorst, echter er is met betrekking tot de amnestiewet geen sprake van aan het vredesakkoord inconsistente of strijdige wetgeving .

Immers de mogelijkheid van algehele amnestie wordt genoemd in het vredesakkoord en het feit dat een waarheidscommissie zal worden opgericht sluit amnestie niet uit. De waarheidscommissie ziet blijkens het betreffende artikel uit het vredesakkoord op verzoening en een mogelijkheid voor zowel slachtoffers als daders om ervaringen te delen en een helder beeld te krijgen van het verleden en op die wijze oprecht herstel en verzoening te faciliteren. Bovendien bepaalt onderdeel e van artikel XXXV dat geschorste wetgeving hersteld moet worden geacht met de inauguratie van een gekozen regering in januari 2006.

Ook uit het in de oprichtingswet van de TRC vastgelegde mandaat van de TRC kan men niet de conclusie trekken dat de oprichting van de TRC niet samen zou kunnen gaan met de amnestiewet.

Men kan stellen dat amnestie en de waarheidscommissie juist hand in hand gaan. De amnestiewet biedt de ruimte die nodig is om vrijelijk te kunnen spreken met daders en slachtoffers.

Bovendien is de amnestiewet nooit teruggedraaid of gewijzigd blijkens de "AFFADAVIT OF ATTESTATION". De stelling van het openbaar ministerie dat deze amnestiewet een laatste stuiptrekking van Taylor zou zijn geweest mist dan ook iedere feitelijke onderbouwing en staat haaks op de bevestiging dat wet nog geldig is.

Ook de aannname van het OM dat bij de CPA geen sprake is geweest van een alomvattende amnestieregeling is onvoldoende onderbouwd door het OM nu hier geen enkel onderzoek naar lijkt te zijn gedaan.

Nader onderzoek had het OM bijvoorbeeld kunnen doen stuiten op de hiervoor door mij genoemde 'dissenting opinion' van TRC commissielid Pearl Brown-Bull (bijlage B).

Dit commissielid heeft, net als commissielid Sheikh Kafumba Konneh, het eindrapport dat door het OM wordt aangehaald niet ondertekend.

In haar toelichting hierop wijst het commissielid herhaaldelijk op de amnestiewet en benadrukt ze dat de strijdende partijen en een aantal van de getuigen van de internationale organisaties, betrokken bij de CPA, bekend waren met de amnestiewet;

"I attach to my dissenting Report a photocopy of a letter dated June 29, 2009, addressed to Mr. Nathaniel Kwabo, Executive Secretary, Truth & Reconciliation Commission of Liberia, from H.E. Olubanke King-Akerele, Minister of Foreign Affairs of Liberia, informing him that there is the Act referred to above in which a certified copy of same was forwarded to him upon his request. See copy of certified copy attached marked "PB" to form a cogent part of my Dissent to the TRC of Liberia Report. This is one of the compelling reasons that I do not recommend prosecution:

The TRC did not take cognizance of this Act in its findings, determinations and recommendations for prosecution and lustration in Volume 1 and The Consolidated Final

Report, Volume II of the Truth and Reconciliation Commission of Liberia, emanating from the TRC Public Hearings, etc.

The August 8, 2003 Act of the National Legislature was not repealed before the enactment of "The Act To establish the Truth And Reconciliation Commission (TRC) of Liberia." In 2005 therefore, the Act quoted herein is still in force within this Jurisdiction, The Republic of Liberia.

Recourse to the August 18th 2003, Comprehensive Peace Agreement between the Government of Liberia and LURD, MODEL and Liberian Political Parties, it was "Agreed that the parties will spare no effort to effect the scrupulous respect for and implementation of the provisions contained in the Peace Agreement, to ensure the successful establishment and consolidation of lasting peace in Liberia."

To the best of our knowledge, all parties to this Agreement have complied with the terms and conditions of this Agreement.

Article XXXIII of the CPA (ROLE OF THE INTERNATIONAL COMMUNITY), mandates that "The Parties call on ECOWAS, the UN, the African Union and the International Contact Group on Liberia (ICGL), to use their good offices and best efforts to ensure that the spirit and content of this Peace Agreement are implemented in good faith and with integrity by the Parties."

ECOWAS, the United Nations, the African Union and the International Contact Group on Liberia are witnesses to this Agreement.

We believe that the Warring Parties and some of the witnesses to the Ghana 2003 CPA Agreement were totally aware of the "ACT TO GRANT IMMUNITY FROM BOTH CIVIL AND CRIMINAL PROCEEDINGS AGAINST ALL PERSONS WITHIN THE JURISDICTION OF THE REPUBLIC OF LIBERIA FROM ACTS OR CRIMES COMMITTED DURING THE CIVIL WAR FROM DECEMBER, 1989 TO AUGUST, 2003."

Aansluitend hierop stelt zij omtrent de in artikel XXXIV genoemde mogelijkheid tot een alomvattende amnestieregeling;

"This Amnesty clause is a clear indication that the parties to the CPA Agreement opted for the Truth and Reconciliation Commission as an Alternative to a War Crime Tribunal.....to document and acknowledge a legacy of conflict and human rights violation facilitate genuine healing in the spirit of national reconciliation for Liberia."

Hiermee is mijn inziens in ieder geval de vraag van uw hof deels beantwoord. En zoals ik ook al opmerkte; een waarheidscommissie en een amnestieregeling hoeven elkaar niet in de weg te staan maar kunnen beide een bijdrage leveren aan het gemeenschappelijk doel; herstel en verzoening.

Dat het openbaar ministerie zonder enige terughoudendheid meent te kunnen concluderen dat de amnestiewet van 7 augustus 2007 niet betrokken is bij de CPA en geen rechtskracht meer

heeft binnen de Liberiaanse rechtssfeer getuigt volgens de verdediging van gebrek aan onderzoek en een poging uw hof onvolledig en onjuist te informeren.

Zoals uit het voorgaande al blijkt is de TRC niet onomstreden. De vraag rijst daarmee in hoeverre de door het OM aangehaalde aanbevelingen rechtskracht hebben. Het Supreme court van Liberia heeft daar ten aanzien van bepaalde delen reeds uitspraak over gedaan. Ik kom daar zo op. Namelijk de vraag of niet juist die TRC elke geldigheid heeft verloren.

Twee van de negen commissieleden hebben het eindrapport niet getekend, een derde lid, Bishop Arthur Kulah, heeft de commissie in 2007 verlaten en is niet vervangen. Een belangrijke reden waarom de TRC en met name het eindrapport zo omstreden is, is juist te vinden in precies die aanbevelingen die door het OM in replek zijn aangehaald nu volgens velen die aanbevelingen niet passen binnen het mandaat en de doelstellingen van de TRC en de Liberiaanse wetten, waaronder de grondwet en bovendien het rapport vele inconsistenties kent, ook op het gebied van amnestie. Ik wijs in dit kader op de bijlagen A t/m D en in de voetnoot nog op een publicaties waarin het rapport en de reacties erop worden weergegeven.

En ook in de dissenting opinion van commissielid Brown-Bull een duidelijk voorbeeld;

"The TRC Decision on prosecution and lustration is not in consonance with the Supreme Court of Liberia Decision, Bull Versus The Truth And Reconciliation Commission decided January 30, 2009. In that case, growing out of A Petition For the Writ of Prohibition, decided January 30, 2009, page 41, the Supreme held that whatever

"rules, code of conduct and operating guidelines and procedures, schedules, work plans and other policies necessary for the accomplishment of its mandate, including the conduct of research and investigations, holding of public and confidential hearings, making final determination of matters before it, recommending amnesty, making recommendations, and publishing its report" of the TRC must be in conformity with Article 20(a) of the Liberian Constitution (1986). Any such "rules, code of Conduct and operating guidelines and procedures, schedules, work plans and other policies necessary for the accomplishment of its mandate, including the conduct of research and investigations, holding of public and confidential hearings, making final determination of matters before it, recommending amnesty, making recommendation, and publishing its report" not consistent with Article 20(a) of the Liberian Constitution (1986), shall be declared unconstitutional when properly raised before this Court."

De TRC ging buiten haar mandaat en handelde niet integer. Dat was ongrondwettelijk.

Article 20 (a) of the Liberian Constitution states that

"no person shall be deprived of life, liberty, security of the person, property, privilege or any other right except as the outcome of a hearing judgment consistent with the provisions laid down in this Constitution and in accordance with due process of law.(..) "

Met andere woorden: kon niet worden vervolgd.

Ook de uitspraak zelf van het Supreme Court voeg ik als bijlage B achter deze dupliek aantekeningen. De relevante overwegingen treft u aan op p. 50 t/m 53. Voorts zijn er meerdere zaken met betrekking tot de TRC voor het hoogste gerecht met gelijke overwegingen in Liberia gekomen .

Dus de stelling dat de kwestie van amnestie is doorgeschoven naar de TRC doet geen recht aan de problematiek en discussie die wel degelijk spelen rond de TRC en de geldigheid en legitimiteit daarvan en het feit dat dit doorschuiven ook nergens letterlijk is vastgelegd.

Dat de TRC meent te kunnen adviseren omtrent amnestie doet geen afbreuk aan de vraag of de amnestiewet nog rechtskracht heeft. Immers daarvoor is het doorslaggevend of die wet is ingetrokken, hetgeen niet het geval is en of de aanbevelingen van de TRC zijn overgenomen, hetgeen evenmin het geval is.

U, voorzitter, houdt mij voor dat de overgangsregeling (GOL) de Waarheids- en Verzoeningscommissie (TRC) tot stand heeft gebracht om te oordelen over amnestiekwesties. In de statuten van de TRC is vermeld dat amnestie niet kan worden verleend voor oorlogsmisdrijven en misdrijven tegen de menselijkheid. Op een later moment kom ik daarop terug. Ik kan nu alvast naar voren brengen dat er ten aanzien van aanbevelingen over amnestie weinig ruimte is gelaten aan de TRC. De TRC was beperkt en trad buiten haar bevoegdheden. De GOL en TRC hebben bovendien hun ogen gesloten voor de Liberiaanse amnestieregeling 2003.

Het OM meent enkel hetgeen haar welgelegen is te kunnen afleiden uit onvolledig onderzoek en gegevens rond deze kwestie. Dat de TRC geen alomvattende amnestie aanbeveelt betekent niet dat deze visie leidend dient te zijn of dat daarmee kan worden geconcludeerd dat de wet opeens niet meer geldt of gold.

De stelling van het openbaar ministerie dat de aanbevelingen van de TRC geen navolging hebben gekregen zou liggen aan het politieke krachtenveld in Liberia ontbeert onderbouwing en het openbaar ministerie laat na te vermelden dat ook het gebrek aan draagkracht onder de bevolking, het gebrek aan 'due process' tijdens de onderzoeken, de tegenstrijdigheden en onvolledigheden in het rapport hieraan hebben bijgedragen. Ook de vrees dat de ongeregelde en het geweld weer zullen oplaaien als er vervolging zal plaatsvinden lijkt de Liberiaanse overheid ervan te weerhouden de aanbevelingen over te nemen. En bovendien niet in de laatste plaats omdat zowel aanbevelingen van de TRC als bepalingen in de oprichtingswet van het TRC ongrondwettelijk zijn verklaard door de Supreme court zoals in de zaak Williams v Teh et al . Zie ook Bijlage C p. 12-13.

Dat het OM meent te moeten opmerken dat er sprake zou zijn van haastwerk omdat in de visie van het OM de bewoordingen van de wet deze onrechtvaardig, onrechtmatig en onwerkbaar maken zonder enig onderzoek naar de achtergrond en werking in de praktijk van deze wet in Liberia, doet hier niets aan af.

Bovendien leidt een zorgvuldige bestudering van het TRC eindrapport en publicaties rondom de TRC tot de conclusie dat er in het eindrapport meerdere inconsistenties staan en er te kort tijd

was voor het eindrapport wegens het verlopen van het mandaat waardoor bepaalde zaken onvoldoende onderzocht zijn en er een gebrek is aan documentatie van de bronnen van getuigenverklaringen (ik verwijs naar de publicaties genoemd in voetnoten 6 en 9 en bijlage D). Waarom een in de visie van het OM onzorgvuldig geformuleerde wet geen rechtskracht zou hebben maar een onzorgvuldig (tot stand gekomen) rapport van de TRC wel waarde moet worden toegedicht is de verdediging een raadsel en getuigt van een vooringenomen standpunt.

Dat geldt ook voor het feit dat het OM aan de ene kant geen enkel juridisch of ethisch obstakel ziet in het bezigen van ongetoetste verklaringen van willekeurige dan wel bewust hiertoe aangezette Liberianen ten nadele van cliënt maar een formele bevestiging van het bestaan van een Liberiaanse wet wegzet als kennelijk onbetrouwbaar.

Vandaar ook mijn eerdere voorwaardelijke verzoek om de Liberiaanse Minister van Justitie en de hoogste autoriteit binnen het Liberiaanse openbaar ministerie te horen, omtrent de werking van de Liberiaanse amnestieregeling (het beleid), de nationale en internationale reikwijdte daarvan en de vervolging van de in die regeling bedoelde feiten.

Ook is dit terug te zien in het feit dat het OM de reacties op de rechtshulpverzoeken aanhaalt in deze. Ook hier is weer sprake van een invulling van het OM die niet onomstotelijk uit de stukken blijkt nu de amnestieregeling niet uitdrukkelijk wordt genoemd of dus is beschouwd. Dit doet niet af aan het bestaan van de wet. Het komt de verdediging voor dat de Liberiaanse overheid heeft aangegeven medewerking te willen verlenen. Over mogelijke verweren of de toepassing van wetgeving ten aanzien van feiten en personen heeft zij zich kennelijk en wellicht terecht niet uitgelaten. En bovendien ondermijnt het OM aan de ene kant de Liberiaanse wetgever door de bewoordingen van de amnestiewet te diskwalificeren en het TRC als leidend te beschouwen, maar aan de andere kant inzake de rechtshulpverzoeken waarde te hechten aan de woorden van de president ten aanzien waarvan de TRC de aanbeveling heeft gedaan om haar gedurende 30 jaar uit te sluiten van verkiezingen.

Voorts noemt het openbaar ministerie een drietal zaken van personen die vervolgd worden of zijn voor tijdens het conflict in Liberia gepleegde strafbare feiten. Echter het OM volstaat met de verwijzing in de voetnoot naar een persbericht van een NGO. Hieruit kan niet worden opgemaakt hoe deze procedures zijn verlopen, hoe de exacte verdenkingen luiden en of hier de amnestiewet wordt aangevoerd en dus in hoeverre deze zaken vergelijkbaar zijn met die van cliënt. De zaken Kosiah en Johnson, zo begrijpt de verdediging uit die publicaties waar het OM naar verwijst lopen bovendien nog.

Uit het gestelde arrestatiebevel voor [medeverdachte 3] kan ook niet volgen dat de amnestiewet geen rechtskracht meer heeft. Immers ook hier is geen sprake van een reeds gevolgde en beëindigde procedure waarin een rechter zich heeft uitgelaten omtrent de amnestiewet, nog los van de vraag in welk kader dat bevel zou zijn uitgevaardigd.

Overigens verdient hier nog opmerking in het kader van de bij pleidooi uiteengezette belangenafweging aan de hand van de uitspraak van de Haagse rechtbank (ECLI:NL:RBSGR:2007:BA7877), dat de verdediging uit de publicaties dat in de zaken

[medeverdachte 3], Johnson en [medeverdachte 8] opmaakt dat deze zaken zijn gestart op verzoek van (vermeende) slachtoffers hetgeen aansluit bij wat de rechtbank in Den Haag heeft overwogen over het oog in oog komen te staan met slachtoffers. Een dergelijke initiatief van slachtoffers heeft zich met betrekking tot cliënt nooit voorgedaan en dit gegeven draagt bij aan de grote mate van willekeur die samenhangt met de vervolging van cliënt.

Chucky Taylor (Amerikaans staatsburger) is inmiddels wel veroordeeld onder de Extraterritorial Torture Statute, een Amerikaanse wet die deelname aan martelen door Amerikaanse burgers in het buitenland strafbaar stelt. Maar ook in dit kader is er door het Openbaar ministerie niets aangedragen op grond waarvan de conclusie gerechtvaardigd is dat de amnestiewet geen rechtskracht meer heeft. Mogelijk zijn er omstandigheden waardoor er geen gevolg aan de wet is gegeven of kennelijk is de amnestiewet in het geheel niet aan de orde gesteld door partijen in die zaak. Het eerste scenario biedt zonder onderbouwing met formele documenten uit de strafzaak geen aanknopingspunten voor de zaak tegen cliënt.

Indien het tweede scenario de situatie is, geeft dat weer dat een gerecht, al dan niet onbewust, onvolledig geïnformeerd een beslissing neemt omtrent een zaak. Een onvolledigheid ingegeven door het feit dat de zaak zich heeft afgespeeld op een plaats te ver buiten de rechtsorde van het betreffende gerecht. Dit bevestigt niet dat de amnestiewet geen rechtskracht heeft maar wel hoe voorzichtig men moet zijn met het willen of menen te kunnen oordelen over hetgeen ver buiten de ons bekende rechtsorde heeft afgespeeld.

De journalistieke publicatie waar het OM naar verwijst ter onderbouwing van de pogingen die zouden worden ondernomen om te komen tot een speciaal gerecht is onvoldoende om de conclusie te rechtvaardigen dat een streep door de amnestiewet of de toepasbaarheid of wenselijkheid daarvan is getrokken. Ook hier weer een eenzijdige weergave van de situatie op basis van een journalistieke publicatie en meningen van derden die het OM welgevallig zijn.

Vanuit Liberia zijn er bovendien tegengeluiden. Zoals onder meer de genoemde TRC commissieleden aangeven in hun dissenting opinion. Zij menen dat het TRC te veel nadruk legt op de aanbevelingen om te vervolgen terwijl uit onderzoek zou blijken dat binnen Liberia een meerderheid zou zijn voor het standpunt van verzoening middels 'forgive and forget' in tegenstelling tot vergelding middels vervolging . zie bijlage A en Bijlage D

Er bestaat de angst dat vervolging van betrokkenen bij het conflict in Liberia de verdeeldheid en wreedheden weer zal doen oplaaien. Het voorkomen daarvan is een belangrijk aspect van een amnestieregeling. Zo leidt de verdediging ook af aan de door het OM aangehaalde uitspraak van het EHRM in de zaak Margus vs Kroatie.

Naast hetgeen dat door het OM in replek is belicht wordt in die uitspraak ook door het EHRM opgemerkt dat er volgens de experts geen overeenstemming bestaat op internationaal niveau over een verbod op amnestieregelingen maar dat er wel strijd kan zijn tussen een amnestieregeling en de plicht op grond van bepaalde verdragen om ernstige schendingen van mensenrechten te vervolgen maar dat amnestieregelingen een positief effect kunnen hebben bij het beëindigen van langdurige conflicten. Het EHRM sluit een beroep op een

amnestieregeling vervolgens niet uit maar acht in de zaak Margus geen omstandigheden aanwezig die een dergelijk beroep rechtvaardigen . Het EHRM laat dus ruimte voor een belangenafweging.

TRC commissielid Brown-Bull stelt bovendien dat de betrokken partijen en deels ook de getuigen (van internationale organisaties) ten tijde van de CPA op de hoogte waren van de amnestiewet en is voorts een TRC opgericht, alles met als doel verzoening en herstel. Blijkens het EHRM een legitiem argument om een beroep op een amnestieregeling te honoreren. Alsmede de uitspraak van de Liberiaanse Supreme Court, inhoudende dat de TRC buiten haar bevoegdheden trad.

Vooropgesteld dat primair de verdediging uw hof verzoekt, zoals bij pleidooi al toegelicht, de amnestie directe werking toe te kennen, blijft subsidiair ook de belangenafweging relevant zoals die kan worden afgeleid van de uitspraak van de rechtbank te Den Haag (ECLI:NL:RBSGR:2007:BA7877).

In het pleidooi zijn reeds omstandigheden aangedragen waarom de amnestie ten aanzien van cliënt wel gerechtvaardigd is waar ik u dan ook naar moge verwijzen met als aanvulling het voorgaande en dus het openbaar ministerie op die gronden het openbaar ministerie niet ontvankelijk te verklaren, zoals betoogd.

Subsidiair bepleit ik bewijsuitsluiting en meer subsidiair verzoek ik om de Liberiaanse Minister van Justitie en de hoogste autoriteit binnen het Liberiaanse openbaar ministerie te horen.

30.4.

In het arrest heeft het hof onder meer het volgende overwogen:

“A.1 Liberiaanse amnestieregeling en het recht tot vervolging

Het hof overweegt ten aanzien van de Liberiaanse amnestieregeling als volgt.

De verdediging heeft bij haar pleidooi de hiervoor genoemde Liberiaanse amnestieregeling overgelegd. Daarbij heeft de raadsvrouw een “affidavit of attestation” d.d. 14 februari 2017 gevoegd. Uit deze stukken blijkt dat de Liberiaanse amnestieregeling op 7 augustus 2003 is goedgekeurd door de toenmalige president van Liberia en op 8 augustus 2003 is gepubliceerd door het Liberiaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken. De affidavit is bijgevoegd om aan te tonen dat de Liberiaanse amnestieregeling een geldige regeling is naar Liberiaans recht en dat die later niet formeel is ingetrokken.

Op 11 augustus 2003 trad Charles Taylor terug als president van Liberia, hij heeft derhalve kort voor zijn aftreden deze amnestieregeling goedgekeurd.

Korte tijd na de publicatie van de Liberiaanse amnestieregeling, namelijk op

18 augustus 2003 is, na daaraan voorafgaande onderhandelingen in Ghana tussen de regering (GOL) en de strijdende partijen (LURD en MODEL), de Comprehensive

Peace Agreement (CPA) van kracht geworden. Dat is een vredesakkoord waarbij ook de oprichting van de National Transitional Government of Liberia (NTGL) werd aanbevolen. Deze overgangsregering werd breed samengesteld uit onder meer vertegenwoordigers van de strijdende partijen, van de politieke partijen, van maatschappelijke organisaties en van de 15 counties (districten) van Liberia.

In artikel XXXIV van de CPA is opgenomen dat de NTGL:

“ Shall give consideration to a recommendation for general amnesty to all persons and parties engaged or involved in military activities during the Liberian civil conflict that is subject of this Agreement.”

In artikel XXXV sub c van de CPA is opgenomen dat:

“For the avoidance of doubt, relevant provisions of the Constitution, statutes and other laws of Liberia which are inconsistent with the provisions of this Agreement are also hereby suspended ”.

In artikel XXXV sub e is opgenomen dat:

“All suspended provisions of the Constitution, Statutes and other laws, affected as a result of this agreement, shall be deemed to be restored with the inauguration of the elected Government by January 2006. All legal obligations of the transitional government shall be inherited by the elected government.”

Uit artikel XIII van de CPA van 18 augustus 2003 blijkt dat er een Waarheids- en Verzoeningscommissie zou worden opgericht die zal gaan over kwesties van straffeloosheid.

Bij wet van 10 juni 2005 is die commissie, de zogeheten Truth and Reconciliation Commission (TRC) ingesteld. In artikel VII van de TRC-act of Liberia (Functions and Powers), onder g is bepaald dat:

“(…) provided that amnesty or exoneration shall not apply to violations of international humanitarian law and crimes against humanity in conformity with international laws and standards.” (onderstreping hiervoor telkens aangebracht door het hof)

In artikel II van de TRC-act of Liberia zijn definities opgenomen van “Human Rights violations” en “Violations of International Humanitarian law”.

Uit het bepaalde in het hiervoor geciteerde artikel VII van de TRC-act of Liberia leidt het hof af dat de Overgangsregering (NTGL) kennelijk heeft besloten om niet over te gaan tot een “general amnesty”.

In 2009 heeft de TRC gerapporteerd waarbij aanbevelingen zijn gedaan over amnestie en vervolging van feiten gepleegd tijdens de burgeroorlog, zijnde feiten

waarop de, door de verdediging ingebrachte, Liberiaanse amnestieregeling ook zou zien.

A.1.1

Het hof concludeert op grond van de hiervoor onder A.1. weergegeven feiten en omstandigheden, dat:

-de Liberiaanse amnestieregeling op 7 augustus 2003 is goedgekeurd door Charles Taylor, de toenmalige president van Liberia op één van de laatste dagen van zijn presidentschap. Op 11 augustus 2003, zijnde vier dagen na zijn goedkeuring, heeft Taylor immers de macht overgedragen aan toenmalig vicepresident Moses Blah en heeft/is hij Liberia verlaten/ontvlucht;

-op het moment dat de bovengenoemde amnestieregeling onder het toenmalige bewind van Charles Taylor werd uitgevaardigd, vonden in Ghana reeds vredesbesprekingen plaats en werd aldus door alle daarbij betrokken partijen gesproken over de wijze waarop al of niet amnestie zou worden verleend;

-uit het enkele dagen daarna van kracht geworden vredesakkoord (CPA) blijkt dat is overeengekomen dat de overgangsregering (NTGL) aandacht moet schenken aan een algemene amnestieregeling. Ook is de uitdrukkelijke keus gemaakt om een

Waarheids- en Verzoeningscommissie (TRC) op te richten, die uitdrukkelijk bevoegd zou zijn om aanbevelingen te doen inzake amnestie of vervolging;

-in artikel VII, section 26, onderdeel g. van de 'TRC-act of Liberia' is expliciet vermeld dat aanbeveling voor amnestie niet van toepassing is op 'internationale misdrijven', zoals de aan verdachte ten laste gelegde oorlogsmisdrijven;

-noch in het vredesakkoord noch in TRC-act of Liberia noch in een nadien verschenen TRC-rapport wordt de, door de verdediging ingebrachte, Liberiaanse amnestieregeling genoemd.

A.1.2

Het hof stelt voorop dat op grond van het dossier en het verhandelde ter terechtzitting niet is gebleken dat de amnestieregeling Liberia niet geldig tot stand is gekomen, op enig moment formeel is ingetrokken of formeel buiten werking is gesteld.

Met de advocaten-generaal, leidt het hof echter uit de wijze waarop de Liberiaanse amnestieregeling tot stand is gekomen en de nadien gemaakte keuzes en stappen door (onder meer) de overgangsregering (NTGL) en de Waarheids- en Verzoeningscommissie (TRC) af dat, zo de Liberiaanse amnestieregeling op enig moment van kracht is geweest, deze regeling door het vredesakkoord en het instellen van de Waarheids- en Verzoeningscommissie geen formele rechtskracht (meer) had.

Immers, de bevoegdheid tot het doen van aanbevelingen aan de regering met betrekking tot vervolging of tot amnestie voor feiten gepleegd tijdens de tweede burgeroorlog is in handen gekomen van de Waarheids- en Verzoeningscommissie. Aanbeveling tot amnestie ter zake van oorlogsmisdrijven of misdrijven tegen de menselijkheid is daarbij uitdrukkelijk uitgesloten.

De constatering van de raadsvrouw dat in een uitspraak van het

Supreme Court of Liberia¹ is geoordeeld dat de TRC buiten bepaalde bevoegdheden is getreden, dat in een ‘dissenting opinion’ op die uitspraak² door een commissielid van de TRC de Liberiaanse amnestieregeling expliciet wordt genoemd, dat er een discussie was (of is) over de reikwijdte van de bevoegdheden van de TRC en dat twee commissieleden het TRC-rapport d.d. 30 juni 2009 niet hebben ondertekend doen, wat ook van zij van de inhoud van de stellingen, niet af aan hetgeen hiervoor is overwogen.

A.1.3

Het hof overweegt voorts en wellicht ten overvloede dat - zo al moet worden aangenomen dat de Liberiaanse amnestieregeling (een korte periode) formele rechtskracht heeft (gehad) en deze ook op de verdachte van toepassing zou zijn (geweest) - (aanspraken op) amnestie voor oorlogsmisdrijven op gespannen voet staat/staan met het internationale recht en om die reden buiten toepassing moet worden gelaten.

Het hof is van oordeel dat uit het internationale recht - onder meer volgend uit de artikelen 2 en 3 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM)³ - een positieve verplichting voortvloeit die met zich brengt dat bij verdenking van oorlogsmisdrijven en misdrijven tegen de menselijkheid, een effectief (strafrechtelijk) onderzoek moet worden ingesteld en dat zo nodig voor dergelijke misdrijven moet worden vervolgd.⁴ Het verlenen van amnestie voor oorlogsmisdrijven en misdrijven tegen de menselijkheid verdraagt zich derhalve niet met het internationale recht. Een amnestie als de onderhavige die een vervolging voortvloeiend uit bovengenoemde positieve verplichtingen zou uitsluiten, levert dan - behoudens in bijzondere omstandigheden, waarvan het hof niet is gebleken - een schending van het betreffend verdrag zelf op. Het hof is daarom van oordeel dat op grond van het internationaal recht een nationale amnestieregeling die een vervolging wegens oorlogsmisdrijven en misdrijven tegen de menselijkheid uitsluit, onverenigbaar is met de internationaalrechtelijke verplichting dergelijke misdrijven te vervolgen.

Een dergelijke amnestieregeling mist derhalve toepassing.

Zulks volgt zelfs rechtstreeks uit resolutie 1674 (2006) van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties waarin wordt benadrukt dat Staten aan hun verplichting dienen te voldoen om een einde te maken aan straffeloosheid voor onder meer

oorlogsmisdrijven en misdrijven tegen de menselijkheid en over te gaan tot vervolging van degenen die zich daar schuldig aan hebben gemaakt.⁵

Bij dit oordeel betreft het hof dat de onderhavige amnestieregeling niet tot stand is gekomen in het kader van het vredesproces, maar is opgesteld door de toenmalige regering van Charles Taylor, onder wiens bewind de ten laste gelegde feiten zich hebben voorgedaan, en wel kort voor diens min of meer gedwongen vertrek uit Liberia.

Reden waarom het hof van oordeel is dat, zo al zou moeten worden aangenomen dat de Liberiaanse amnestieregeling (een korte periode) in Liberia formele rechtskracht heeft (gehad) en zo al zou moeten worden aangenomen dat deze in Liberia ook op verdachte van toepassing is (geweest), het openbaar ministerie alhier daardoor niet het recht op de (verdere) vervolging van verdachte heeft verloren.

A.2 Liberiaanse amnestieregeling en het gelijkheids- en vertrouwensbeginsel

Ten aanzien van het beroep op het gelijkheids- en het vertrouwensbeginsel overweegt het hof als volgt.

Krachtens het in artikel 167, eerste lid, Wetboek van Strafvordering neergelegde opportuniteitsbeginsel, is het aan het openbaar ministerie om zelfstandig te beslissen of naar aanleiding van een ingesteld opsporingsonderzoek vervolging moet plaatsvinden. De beslissing om tot vervolging over te gaan, leent zich volgens de staande jurisprudentie slechts in zeer beperkte mate voor een inhoudelijke rechterlijke toetsing, in die zin dat slechts in uitzonderlijke gevallen plaats is voor een niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie in de vervolging op de grond dat het instellen of voortzetten van die vervolging onverenigbaar is met beginselen van een goede procesorde - voor zover hier van belang met het gelijkheidsbeginsel of vertrouwensbeginsel - om de reden dat geen redelijk handelend lid van het openbaar ministerie heeft kunnen oordelen dat met (voortzetting van) de vervolging enig door strafrechtelijke handhaving beschermd belang gediend kan zijn. Ten aanzien van deze, tot terughoudendheid nopen, maatstaf gelden voor de rechter bij een eventuele beslissing tot niet-ontvankelijk verklaren van het openbaar ministerie zware motiveringseisen. Daarbij dient een afweging plaats te vinden tussen het standpunt van het openbaar ministerie ten aanzien van het belang bij de onderhavige strafvervolging en de door de verdediging aangevoerde omstandigheden die tot het oordeel moeten leiden dat de vervolgingsbeslissing in strijd is met, zoals in casu aangevoerd, het gelijkheidsbeginsel of het vertrouwensbeginsel.

A.2.1

Van schending van het gelijkheidsbeginsel is slechts sprake wanneer gelijke gevallen ongelijk worden behandeld en een redelijke en objectieve rechtvaardiging voor die ongelijke behandeling ontbreekt.

Het hof overweegt dat gesteld noch gebleken is dat Nederlandse staatsburgers, die verdacht werden van gelijksoortige feiten als aan verdachte zijn ten laste gelegd, niet zijn vervolgd vanwege een aanspraak op of verleende amnestie op grond van de Liberiaanse amnestieregeling. Naar het oordeel van het hof is dan ook niet aannemelijk geworden dat sprake is van gelijke gevallen tussen verdachte en (een) niet nader genoemde derde(n).

A.2.2

Ten aanzien van het beroep op het vertrouwensbeginsel overweegt het hof dat een dergelijk beroep slechts kan slagen, indien vervolging wordt ingesteld of voortgezet nadat door het openbaar ministerie gedane, of aan het openbaar ministerie toe te rekenen, uitlatingen (of daarmee gelijk te stellen gedragingen) bij de verdachte het gerechtvaardigde vertrouwen hebben gewekt dat hij niet (verder) zal worden vervolgd. Aan uitlatingen of gedragingen van functionarissen aan wie geen bevoegdheden in verband met de vervolgingsbeslissing hier ten lande zijn toegekend kan zulk gerechtvaardigd vertrouwen dat (verdere) vervolging achterwege zal blijven evenwel in de regel niet worden ontleend.

Naar het oordeel van het hof is niet aannemelijk geworden dat op enig moment concrete toezeggingen van niet-vervolging ter zake de ten laste gelegde feiten zijn gedaan aan de verdachte. Voorts is het hof, onder verwijzing naar hetgeen hiervoor onder A. tot en met A.1.3 is overwogen, van oordeel dat verdachte aan de Liberiaanse amnestieregeling geen gerechtvaardigd vertrouwen mocht ontleenen dat hij door het Nederlandse openbaar ministerie niet (verder) zou worden vervolgd."

30.5.

De verdediging heeft uitdrukkelijk onderbouwd het verweer gevoerd dat de Liberiaanse amnestieregeling van toepassing is, zodat het OM niet-ontvankelijk dient te worden verklaard. Daartoe heeft de verdediging onder meer aangevoerd dat de amnestieregeling formele rechtskracht heeft; dat nergens uit blijkt dat de oprichting van een Waarheids- en Verzoeningscommissie (TRC) amnestie uitsluit; dat uit de overgelegde 'Affidavit of attestation' d.d. 14 februari 2017 blijkt dat de amnestiewet nooit is ingetrokken of teruggedraaid; de mogelijkheid tot amnestie in het later gesloten vredesakkoord uitdrukkelijk staat vermeld; dit vredesakkoord internationaal niet ter discussie heeft gestaan; Nederland heeft bijgedragen aan de VN vredesmissie en de mogelijkheid tot amnestie heeft vermeld als onderdeel van het vredesakkoord; de amnestieregeling derhalve universeel vertrouwen van niet vervolging heeft gewekt en dat amnestie van groot belang kan zijn bij de beëindiging van een gewapend conflict, welke gedachte is geaccepteerd in de internationale gemeenschap en is vastgelegd in het Aanvullend Protocol bij de Verdragen van Genève in 1949. Voorts heeft de verdediging ter zitting aangevoerd dat in Liberia noch elders anderen dan verdachte, zoals Charles Taylor en/of de door het hof in de bewenverklaringen/ bewijsmiddelen genoemde personen die zich in de ogen van het hof schuldig hebben gemaakt aan oorlogsmisdrijven, zijn vervolgd, waaruit volgt dat de amnestieregeling van kracht is. De verdediging heeft voorts verzocht, indien het hof het

verweer zou verwerpen, met name genoemde en aangeduide personen te horen, zoals de Liberiaanse Minister van Justitie en de hoogste autoriteit binnen het Liberiaanse Openbaar Ministerie, omtrent de werking van de Liberiaanse amnestieregeling, het beleid en de nationale en internationale reikwijdte daarvan.

30.6.

In het arrest heeft het hof uitdrukkelijk vooropgesteld dat *niet* is gebleken dat de amnestieregeling Liberia niet geldig tot stand is gekomen of op enig moment formeel is ingetrokken of formeel buiten werking is gesteld. Ook het openbaar ministerie heeft overwogen dat niet uitgesloten kan worden dat een formele intrekking van de amnestieregeling niet heeft plaatsgevonden. Hiervan moet in cassatie dan ook worden uitgegaan. Nu het hof heeft vastgesteld dat de amnestie geldig tot stand is gekomen getuigt het oordeel van het hof, dat verdachte desondanks kon/kan worden vervolgd, van een onjuiste rechtsopvatting. Is eenmaal amnestie verleend, dan kan een verdachte nadien immers niet meer worden vervolgd, net zoals dat het geval is bij verjaring (vgl. o.m. HR 29 januari 2010, ECLI:NL:HR:2010:BK1998, NJ 2010, 231; HR 6 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BK6346, NJ 2010/583; HR 10 april 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW1361). Gelet hierop is het arrest, althans de verwerping van het verweer, onvoldoende met redenen omkleed.

30.7.

Het klaarblijkelijke oordeel van het hof, dat een eenmaal verleende amnestie (ook op niet 'formele wijze') kan worden teruggedraaid, dan wel 'formele rechtskracht' heeft 'verloren' getuigt van een onjuiste rechtsopvatting, althans is dit oordeel zonder nader onderbouwing (van bijvoorbeeld de juridische grondslag van het 'verloren' gaan van formele rechtskracht) onbegrijpelijk.

30.8.

In het arrest overweegt het hof dat onder meer de TRC in het leven is geroepen, welke commissie *aanbevelingen omtrent amnestie* kon doen, zodat de amnestieregeling als gevolg hiervan geen formele rechtskracht meer zou hebben. Het arrest is op dit punt innerlijk tegenstrijdig. Het hof heeft in het arrest immers nu juist vooropgesteld dat niet is gebleken dat de amnestie regeling 'op enig moment formeel is ingetrokken'. Gelet hierop is het arrest onvoldoende met redenen omkleed.

30.9.

Het hof erkent in het arrest het standpunt van de verdediging, inhoudende dat de TRC de regering (slechts) *aanbevelingen* met betrekking tot vervolging of tot amnestie kan doen. Door de verdediging is uitdrukkelijk onderbouwd het verweer gevoerd dat aanbevelingen - die kennelijk niet door de regering zijn overgenomen, aangezien de amnestieregeling nooit is ingetrokken - geen formele rechtskracht hebben. Daarnaast heeft de verdediging het verweer gevoerd dat onduidelijk is of de Waarheids- en Verzoeningscommissie (TRC) überhaupt geldig en legitiem is, nu onder meer twee van de negen commissieleden het eindrapport niet hebben ondertekend. De overweging van het hof, dat wat er ook zij van de inhoud van die stellingen, dat niks afdoet aan hetgeen het hof hiervoor heeft overwogen,

namelijk dat de amnestiewet door de totstandkoming van TRC 'formele rechtskracht' heeft verloren, getuigt van een onjuiste rechtsopvatting, althans is deze overweging zonder nader juridische onderbouwing onbegrijpelijk. Indien immers de TRC daadwerkelijk zijn geldigheid en legitimiteit heeft verloren dan wel nooit rechtsgeldig tot stand is gekomen, kan niet gesteld worden dat de totstandkoming van die commissie tot gevolg heeft dat de amnestieregeling formele rechtskracht heeft verloren, zodat de inhoud van de stellingen van de verdediging wel degelijk van belang zijn. Gelet op hetgeen de verdediging uitdrukkelijk heeft aangevoerd is de verwerping van het verweer onbegrijpelijk, althans onvoldoende met redenen omkleed.

30.10.

Voorts is het volgende van belang. Het EHRM heeft in 2014 uitspraak gedaan in de zaak Magnus tegen Kroatië (EHRM 27 mei 2014, app. no. 4455/10). In deze uitspraak komt onder andere aan de orde de vraag hoe een amnestieregeling (eventueel met amnestie voor bijvoorbeeld oorlogsmisdaden en/of internationale misdaden) zich verhoudt tot het internationale (humanitaire) recht en de daaruit voortvloeiende plicht om ten aanzien van bepaalde misdrijven over te gaan tot vervolging. In de uitspraak is de visie van 'third-party interveners' weergegeven, waaruit onder meer volgt dat (i) geen verdrag bestaat waaruit volgt dat het verboden is om amnestie te verlenen voor internationale misdaden, (ii) sommige internationale en regionale gerechten zich op het standpunt stellen dat amnestie voor internationale misdaden verboden is, maar dat hun autoriteit afgezwakt is wegens verschillende redenen en dat (iii) amnestie inderdaad kan leiden tot straffeloosheid van degene die verantwoordelijk zijn voor schending van fundamentele mensenrechten, maar dat amnestie in bepaalde gevallen de enige mogelijkheid is om bijvoorbeeld gewapende conflicten te beëindigen, zodat niet zonder meer gesteld kan worden dat amnestie voor internationale misdrijven verboden moet zijn, maar dat gezocht moet worden naar een genuanceerde benadering ten aanzien van amnestieregelingen. In de uitspraak is de visie van deze 'third-party interveners' als volgt verwoord:

(c) The third-party interveners

108. The group of academic experts maintained that no multilateral treaty expressly prohibited the granting of amnesties for international crimes. The interpretation of the International Committee of the Red Cross (ICRC) of Article 6 § 5 of the second Additional Protocol to the Geneva Conventions suggested that States might not grant amnesty to persons suspected of, accused of or sentenced for war crimes. However, an analysis of the travaux préparatoires of that Article showed that the only States which had referred to the question of perpetrators of international crimes, the former USSR and some of its satellite States, had linked that issue to that of foreign mercenaries. It was curious that the ICRC had interpreted Article 6 § 5 as excluding only war criminals and not perpetrators of other international crimes from its ambit, since the statements of the former USSR on which the ICRC relied had specifically provided for the prosecution of perpetrators of crimes against humanity and crimes

against peace. It was difficult to see what arguments would justify the exclusion of war criminals but not of perpetrators of genocide and crimes against humanity from the potential scope of application of an amnesty. Furthermore, the ICRC referred to instances of non-international conflicts such as those in South Africa, Afghanistan, Sudan and Tajikistan. However, the amnesties associated with those conflicts had all included at least one international crime.

109. The interveners pointed to the difficulties in negotiating treaty clauses dealing with amnesty (they referred to the 1998 Rome conference on the establishment of the International Criminal Court (ICC); the negotiations of the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance; and the 2012 Declaration of the High-Level Meeting of the General Assembly on the Rule of Law at the National and International Levels). The difficulties confirmed the lack of any consensus among States on that issue.

110. The interveners relied on a line of legal doctrine on amnesties[7] which argued that since the Second World War States had increasingly relied on amnesty laws. Although the number of new amnesty laws excluding international crimes had increased, so too had the number of amnesties including such crimes. Amnesties were the most frequently used form of transitional justice. The use of amnesties within peace accords between 1980 and 2006 had remained relatively stable.

111. Even though several international and regional courts had adopted the view that amnesties granted for international crimes were prohibited by international law, their authority was weakened by inconsistencies in those judicial pronouncements as to the extent of the prohibition and the crimes it covered. For example, while the Inter-American Court of Human Rights had adopted the position in the above-cited Barrios Altos case that all amnesty provisions were inadmissible because they were intended to prevent the investigation and punishment of those responsible for human rights violations, the President of that court and four other judges, in The Massacres of El Mozote and Nearby Places (cited above), had nuanced that position by accepting that even where gross violations of human rights were in issue, the requirement to prosecute was not absolute and had to be balanced against the requirements of peace and reconciliation in post-war situations.

112. Furthermore, a number of national Supreme Courts had upheld their countries' amnesty laws because such laws contributed to the achievement of peace, democracy and reconciliation. The interveners cited the following examples: the finding of the Spanish Supreme Court in the trial of Judge Garzón in February 2012; the ruling of the Ugandan Constitutional Court upholding the constitutionality of the 2000 Amnesty Act; the Brazilian Supreme Court's ruling of April 2010 refusing to revoke the 1979 Amnesty Law; and the ruling of the South African Constitutional Court in the AZAPO case upholding the constitutionality of the Promotion of National Unity and Reconciliation Act of 1995 which provided for a broad application of amnesty.

113. The interveners accepted that the granting of amnesties might in certain instances lead to impunity for those responsible for the violation of fundamental human rights and thus undermine attempts to safeguard such rights. However, strong policy reasons supported acknowledging the possibility of the granting of amnesties where they represented the only way out of violent dictatorships and interminable conflicts. The interveners pleaded against a total ban on amnesties and for a more nuanced approach in addressing the issue of granting amnesties.

30.11.

In het arrest heeft het hof overwogen dat, indien al moet worden aangenomen dat de amnestieregeling rechtskracht heeft (gehad) en deze op verdachte van toepassing zou zijn (geweest), amnestie zich niet verdraagt met het internationale recht en de positieve verplichting tot vervolging van oorlogsmisdaden, voortvloeiende uit onder meer de artikelen 2 en 3 EVRM, zodat de amnestiewet om die reden ‘buiten toepassing’ moet worden gelaten. Dit oordeel getuigt gelet op het voorgaande van een onjuiste rechtsopvatting en/of is (bovendien) onbegrijpelijk. Zo is immers onder meer geen sprake van een internationaal verbod op verlenen van amnestie voor internationale misdaden. Daarnaast is van belang dat - zoals door de verdediging is aangevoerd - de VN in art. 3 van de Geneefse Conventie strafbaarstelling en/of vervolging i.c. nu juist niet verplicht heeft gesteld. Voorts heeft te gelden dat het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens slechts geldt binnen Europa en geen extratoriale werking heeft. Wellicht dat Europa in vroegere eeuwen kon voorschrijven wat autoriteiten en regeringen in Afrika al dan niet kunnen afspreken of uitvoeren, maar dit is thans geen geldend recht, zodat het oordeel van het hof van een onjuiste rechtsopvatting getuigt. De omstandigheid dat het hof in het arrest (in een voetnoot) verwijst naar ‘the U.N. Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment’ en resolutie 2005/81 inzake impunity, principle 19, doet daar niet aan af nu het hof niet heeft vastgesteld dat Liberia ten tijde van het afkondigen van de amnestie regeling hieraan gebonden was. Bovendien getuigt de verwijzing naar ‘the UN convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment van een onjuiste rechtsopvatting nu ‘oorlogsmisdrijven’ en ‘misdrijven tegen de menselijkheid’ niet, althans niet zonder meer vallen onder de in art. 4 van voornoemd verdrag bedoelde gevallen van ‘torture’. Ook de door het hof genoemde resolutie 1674 (2006) was nog niet van kracht t.t.v. het verlenen van amnestie.

30.12.

In het arrest heeft het hof voorts aangevoerd dat de amnestieregeling niet tot stand is gekomen in het kader van een vredesproces. Dit oordeel is onbegrijpelijk in het licht van hetgeen de verdediging beargumenteerd en onderbouwd heeft aangevoerd, te weten dat een amnestieregeling juist een belangrijke rol kan spelen bij de beëindiging van een gewapend conflict en kan dienen als instrument om mensenrechtenschendingen en oorlogsmisdaden te beëindigen. Ter zitting is aangevoerd dat dit principe is geaccepteerd in de internationale gemeenschap en ook is vastgelegd in het Aanvullend Protocol bij de Verdragen van Genève d.d. 12 augustus 1949. Deze visie is tevens door experts verwoord in

de hierboven aangehaalde uitspraak van het EHRM. Zoals door de verdediging is aangevoerd is ook in Liberia dit mechanisme zichtbaar, nu uit verschillende documenten van onder meer de VN blijkt dat augustus 2003 een cruciale periode betreft in het einde van het conflict omdat een doorbraak ontstond in de vredesonderhandelingen, waarna op 18 augustus het vredesakkoord is ondertekend. In het arrest is het hof niet ingegaan op het uitdrukkelijk gevoerde verweer ten aanzien van de internationale acceptatie van amnestieregelingen en de vastlegging daarvan in het Aanvullend Protocol bij de Verdragen van Genève, zodat de verwerping van het verweer onbegrijpelijk is althans onvoldoende met redenen is omkleed.

30.13.

Daarnaast is het oordeel van het hof, inhoudende dat de amnestieregeling niet tot stand is gekomen in het kader van een vredesproces, (ook nog eens) onbegrijpelijk aangezien uit het verhandelde ter zitting volgt dat sinds 17 juni 2003 een staakt het vuren is afgegeven en zo'n tien dagen ná totstandkoming van de amnestieregeling een vredesakkoord is ondertekend! Het hof heeft nota bene zelf vastgesteld dat op het moment dat de amnestieregeling tot stand kwam, reeds vredesbesprekingen in Ghana plaatsvonden. Het bovenstaande klemmt temeer aangezien de verdediging gemotiveerd heeft aangevoerd dat Nederland zélf heeft bijgedragen aan de VN vredesmissie, waarbij in het vredesakkoord uitdrukkelijk wordt verwezen naar de amnestieregeling, zodat Nederland (indirect) moet worden beschouwd betrokken te zijn geweest bij de amnestieregeling.

30.14.

Tot slot is het volgende van belang. In het arrest overweegt het hof dat de onderhavige amnestieregeling die een vervolging voortvloeiend uit positieve verplichtingen zou uitsluiten - *behoudens bijzondere omstandigheden, waarvan het hof niet is gebleken* – een schending van het (EVRM?) verdrag oplevert. Door de verdediging zijn evenwel meerdere bijzondere omstandigheden aangedragen die mee dienen te wegen bij de belangenafweging tussen de vraag of voldoende gewicht in de schaal ligt om verdachte, ondanks de amnestieregeling, toch te vervolgen. Daartoe is onder meer aangevoerd dat (i) Nederland in feite moet worden beschouwd betrokken te zijn geweest bij de amnestieregeling en daardoor universeel vertrouwen van niet verdere vervolging heeft gewekt, (ii) onderzoekers van Sierra Leone Tribunaal uitdrukkelijk hebben verklaard geen belangstelling te hebben in verdachte, nu verdachte niet wordt gezien als onderwerp van vervolging, (iii) de Liberiaanse amnestieregeling niet internationaal ter discussie staat, (iv) verdachte een rol van aanzienlijk belang heeft gespeeld bij de vredesonderhandelingen, (v) de amnestieregeling is uitgevaardigd door de onder auspiciën van de VN/UNMIL functionerende overgangsregering en uitdrukkelijk wordt benoemd in het vredesakkoord dat door de VN is geaccepteerd, (vi) verdachte internationaal gezien gezuiverd is van alle beschuldigingen en op geen enkele sanctielijst meer voorkomt en dat (vii) na de inwerkingtreding van de amnestieregeling een TRC is opgericht met als doel verzoening en herstel, hetgeen volgens het EHRM (zie uitspraak Magnus t. Kroatië van 27 mei 2014) een legitiem argument is om een beroep op een amnestieregeling te honoreren. Het oordeel van het hof, inhoudende dat niet gebleken is dat bijzondere omstandigheden aanwezig zijn die meegenomen zouden moeten worden bij

een belangenafweging, is gelet op het voorgaande onbegrijpelijk althans onvoldoende met redenen omkleed.

Dat

Op vorenstaande gronden het u Edelhoogachtbaar College moge behagen, gemelde uitspraak te vernietigen met een zodanige uitspraak als uw Edelhoogachtbaar College noodzakelijk voorkomt.

Rotterdam, 29 november 2017

mr. R.J. Baumgardt

mr. I.N. Weski